

1. Μη τεχνική περίληψη

Η παρούσα μελέτη αποτελεί τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ. Αντικείμενο της μελέτης είναι η περιβαλλοντική αξιολόγηση του υπό αναθεώρηση ΠΠΧΣΑΑ. Η μελέτη περιλαμβάνει την ανάλυση της σημερινής κατάστασης του περιβάλλοντος της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, την αξιολόγηση των εκτιμώμενων επιπτώσεων από την υλοποίηση των κατευθύνσεων και μέτρων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ, την εξέταση εναλλακτικών δυνατοτήτων και τη διατύπωση προτάσεων ώστε να αποφευχθούν ή να αντιμετωπιστούν οι εκτιμώμενες αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Η μελέτη αναθεώρησης συντάσσεται σύμφωνα με τις ορισθείσες προδιαγραφές, ενώ θα ληφθούν υπόψη και η ΚΥΑ 51949/2010 (ΦΕΚ 1925/Β/2010) «*Παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του Γενικού, των Ειδικών και των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης*», καθώς και η ΥΑ ΠΕΚΑ 1016/2011 (ΦΕΚ 45/ΑΑΠ/2011) «*Έγκριση προδιαγραφών για τη σύνταξη των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (προδιαγραφές αξιολόγησης – αναθεώρησης – εξειδίκευσης Περιφερειακών Πλαισίων)*».

Ειδικότερα στα επόμενα κεφάλαια της παρούσας μελέτης εξετάζονται τα ακόλουθα:

Στο **κεφάλαιο 2** γίνεται μια σύντομη περιγραφή της μελέτης αναθεώρησης – εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ

Στο **κεφάλαιο 3** αναλύεται η σκοπιμότητα αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ και αναφέρεται η εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Στο **κεφάλαιο 4** γίνεται αναφορά στο πεδίο εφαρμογής και στο αντικείμενο της μελέτης αναθεώρησης - εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ

Στο **κεφάλαιο 5** αξιολογούνται τα τρία εναλλακτικά σενάρια, ήτοι

- το μηδενικό σενάριο (σενάριο τάσεων)
- το Σενάριο ολοκληρωμένης πολυ-τομεακής & πολυ-ταμειακής τοπικής ανάπτυξης σύμφωνα με το πρότυπο «Πράσινα νησιά – Γαλάζια ανάπτυξη» αισιόδοξο σενάριο)
- το σενάριο παρατεταμένης οικονομικής κρίσης και περιορισμένων επενδύσεων (απαισιόδοξο σενάριο)

Στο **κεφάλαιο 6** γίνεται αναλυτική αναφορά στην υφιστάμενη κατάσταση της ΠΙΝ όπως προέκυψε από την Α' φάση αναθεώρησης - εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ

Στο **κεφάλαιο 7** γίνεται η συνολική παρουσίαση των επιπτώσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ και αναφέρονται προτάσεις αντιμετώπισης και δείκτες παρακολούθησης των επιπτώσεων αυτών ως προς τις περιβαλλοντικές παραμέτρους, ήτοι:

- Βιοποικιλότητα, χλωρίδα, πανίδα
- Έδαφος
- Ύδατα
- Ατμόσφαιρα και κλιματικοί παράγοντες
- Ποιότητα ζωής και κοινωνική συνοχή
- Πολιτιστική κληρονομιά
- Τοπίο
- Χρήσεις γης – υλικά περιουσιακά στοιχεία

Στο **κεφάλαιο 8** αναφέρονται ανά Δήμο οι βασικές μελέτες και τα έργα που απαιτούνται για την υλοποίηση των κατευθύνσεων και μέτρων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ.

Αναλυτικότερα:

1.1 Σκοπιμότητα αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ

Η σκοπιμότητα αναθεώρησης του ισχύοντος Π.Π., έγκειται τόσο στην ανάγκη εναρμόνισής του με το ΓΠΧΣΑΑ και τα Ειδικά Πλαίσια προκειμένου να εξειδικεύσει τις κατευθύνσεις τους, και επιπλέον στην αναγκαιότητα να προσαρμοστεί με τον Αναπτυξιακό Σχεδιασμό της επόμενης προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020, ως έκφρασή του στο χώρο, λαμβάνοντας υπόψη τη σύγχρονη οικονομική και κοινωνική συγκυρία στην χώρα και την Περιφέρεια. Επίσης οι κατευθύνσεις του αναθεωρούμενου ΠΠ θα πρέπει να προσαρμοστούν στις νέες προκύπτουσες τάσεις των παραγωγικών τομέων, στις νέες εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές, στο νέο θεσμικό πλαίσιο, καθώς σε ευαίσθητους τομείς για την ΠΙΝ, όπως η προστασία του περιβάλλοντος, ο τουρισμός, οι ΑΠΕ, οι ιχθυοκαλλιέργειες, οι 'σύνθετες και ολοκληρωμένες' τουριστικές αναπτύξεις.

Συγκεκριμένα, η αναθεώρηση – εξειδίκευση, αφορά σε:

- Εναρμόνιση του αναπτυξιακού και χωρικού προτύπου με την Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και τις εθνικές πολιτικές
- Εναρμόνιση ΠΠΧΣΑΑ με :
 - ο το Γενικό και τα Ειδικά Πλαίσια

- ο το ισχύον θεσμικό πλαίσιο
- ο τα νέα κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα
- ο την Εθνική Στρατηγική Λιμένων 2013-2018
- ο Εθνικό Σχέδιο Ανάπτυξης Μεταφορών 2007 – 2013 και εικοσαετίας
- Αντιστοίχιση ΠΠΧΣΑΑ με τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της τρέχουσας και της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου
- Αναθεώρηση των κατευθύνσεων του ΠΠ ως προς τις τεχνικές και περιβαλλοντικές υποδομές σύμφωνα με νέες «εναλλακτικές» τεχνολογίες

Η μελέτη αναθεώρησης – εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ εφαρμόζει τη σύγχρονη κοινοτική και εθνική νομοθεσία σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, η οποία συνίσταται σε τρεις βασικούς άξονες:

- στην προστασία του τοπίου
- στην προστασία της βιοποικιλότητας και
- στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ αποτελεί υποκείμενο σχέδιο και οφείλει να εναρμονιστεί και να εξειδικεύσει σε περιφερειακό επίπεδο και συγκεκριμένα στην Περιφέρεια Ιονίων Νησιών, τις κατευθύνσεις των σχεδίων αυτών που είναι εθνικού επιπέδου. Επίσης, δεδομένης της χρονικής συγκυρίας κατά την οποία παράλληλα με την σύνταξη της παρούσας μελέτης αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ είναι υπό σύνταξη και το ΠΕΠ της ΠΙΝ για τη νέα προγραμματική περίοδο, η σχέση των δύο αυτών σχεδίων είναι συμπληρωματική και πρέπει το ένα να τροφοδοτεί το άλλο, καθώς το αναθεωρημένο ΠΠΧΣΑΑ σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο θα αποτελεί την χωρική έκφραση του ΠΕΠ 2014 – 2020.

Επιπλέον, το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ, αποτελεί το υπερκείμενο σχέδιο για τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, που προτείνεται να εκπονηθούν σε επίπεδο Δήμων ή Δημοτικών Ενοτήτων. Τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ σύμφωνα με τον Ν. 2742/1999 οφείλουν να εναρμονίζονται προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις των εγκεκριμένων ΠΠΧΣΑΑ και να τις εξειδικεύουν σε τοπικό επίπεδο. Επιπλέον οι κατευθύνσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ, είναι δεσμευτική για τις μελέτες ΠΕΡΠΟ, τις μελέτες ΠΟΑΠΔ, ΠΕΧΠ και για όλες τις μελέτες και έργα που θα εκτελούνται στην διοικητική περιφέρεια της ΠΙΝ (Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, μελέτες οικοπολιτιστικών δικτύων και διαδρομών, κτλ.).

1.2 Περιγραφή του αντικειμένου του ΠΠΧΣΑΑ

Πεδίο εφαρμογής του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ είναι το σύνολο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, η οποία με βάση το νέο Νόμο 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης), η ΠΙΝ χωρίζεται διοικητικά σε 5 περιφερειακές ενότητες:

- *Περιφερειακή Ενότητα Κέρκυρας*: Δήμοι Κέρκυρας και Παξών.
- *Περιφερειακή Ενότητα Λευκάδας*: Δήμοι Λευκάδας και Μεγανησίου.
- *Περιφερειακή Ενότητα Κεφαλληνιάς*: Δήμος Κεφαλονιάς.
- *Περιφερειακή Ενότητα Ιθάκης*: Δήμος Ιθάκης.
- *Περιφερειακή Ενότητα Ζακύνθου*: Δήμος Ζακύνθου.

Σύμφωνα με τις προδιαγραφές, η εκπόνηση των μελετών αξιολόγησης – εξειδίκευσης – αναθεώρησης των Περιφερειακών Πλαισίων συντάσσονται, σε δύο φάσεις:

Την **Α' φάση** – αξιολόγηση της εφαρμογής των θεσμοθετημένων Περιφερειακών Πλαισίων η οποία υποδιαιρείται σε δύο στάδια:

- το στάδιο Α1 που περιλαμβάνει:
 - την Έκθεση Αξιολόγησης της εφαρμογής του θεσμοθετημένου Περιφερειακού Πλαισίου και τη μελέτη τοπίου
 - την Σύνοψη των πορισμάτων της Έκθεσης Αξιολόγησης
- το στάδιο Α2 που περιλαμβάνει :
 - την οριστικοποίηση παραδοτέων Α1 Σταδίου μετά την τήρηση της διαδικασίας δημοσιοποίησης και γνωμοδότησης των εμπλεκόμενων φορέων.

Τη **Β' φάση** – αναθεώρηση και εξειδίκευση Περιφερειακών Πλαισίων, η οποία υποδιαιρείται σε δύο στάδια:

- το στάδιο Β1 που περιλαμβάνει
 - την πρόταση της Αναθεώρησης – Εξειδίκευσης του Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. της ΠΙΝ και τη μελέτη τοπίου
 - την εισηγητική έκθεση και το σχέδιο της Υ.Α. αναθεώρησης – εξειδίκευσης
- το Στάδιο Β2 που περιλαμβάνει :
 - την οριστικοποίηση παραδοτέων Β1 Σταδίου μετά την τήρηση της διαδικασίας δημοσιοποίησης και γνωμοδότησης των εμπλεκόμενων φορέων.

1.3 Εναλλακτικές δυνατότητες

Εξετάζονται τρία εναλλακτικά σενάρια, με αναλυτικές παραδοχές ως προς το χωρικό πρότυπο ανάπτυξης, το διεθνή / εθνικό ρόλο της ΠΙΝ, τους δημογραφικούς και μακροοικονομικούς δείκτες, τους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας και το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, ήτοι:

- το μηδενικό σενάριο (σενάριο τάσεων)
Το σενάριο των τάσεων εξετάζει την περίπτωση κατά την οποία δεν θα εκπονείτο η μελέτη αξιολόγησης – αναθεώρησης – εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ. Στην περίπτωση αυτή, η εξέλιξη της Περιφέρειας Ιονίων νήσων θα βασίζονταν στο ισχύον ΠΠΧΣΑΑ του 2004 που συντάχθηκε με τα δεδομένα και τους όρους της δεκαετίας του '90, προσδίδοντας αναχρονιστική βάση για την χωρική ανάπτυξη της ΠΙΝ.
- το Σενάριο ολοκληρωμένης πολυ-τομεακής & πολυ-ταμειακής τοπικής ανάπτυξης σύμφωνα με το πρότυπο «Πράσινα νησιά – Γαλάζια ανάπτυξη» (αισιόδοξο σενάριο).
Στο σενάριο αυτό το προτεινόμενο χωρικό πρότυπο ανάπτυξης της ΠΙΝ περιλαμβάνει τις στρατηγικές επιλογές που αναφέρονται στο ισχύον ΠΠΧΣΑΑ, οι οποίες εξακολουθούν να είναι επίκαιρες και υιοθετούνται από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ καθώς και νέες στρατηγικές επιλογές, στο πλαίσιο των νέων πολιτικών που προέκυψαν μέχρι σήμερα.
- το σενάριο παρατεταμένης οικονομικής κρίσης και περιορισμένων επενδύσεων (απαισιόδοξο σενάριο)
Το σενάριο αυτό, βασίζεται σε υποθέσεις παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, έλλειψη εθνικών χρηματοδοτικών πόρων και αδυναμία πλήρους αξιοποίησης των κοινοτικών πόρων, με αποτέλεσμα να υλοποιούνται περιορισμένες επενδύσεις οι οποίες γίνονται χωρίς να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος, του τοπίου και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

1.4 Εκτίμηση, αξιολόγηση και αντιμετώπιση των επιπτώσεων στο περιβάλλον

Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζονται οι επιπτώσεις του επιλεγέντος σεναρίου ως προς κάθε μία περιβαλλοντική παράμετρο. Επισημαίνεται ότι το επιλεγέν σενάριο είναι το πλέον φιλικό προς το περιβάλλον από τα τρία διατυπωμένα σενάρια, καθώς η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, του τοπίου και των φυσικών πλουτοπαραγωγικών πόρων αποτελούν οριζόντιες δράσεις που διέπουν όλες τις επιμέρους προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ. Έτσι, στη συνέχεια οι επιπτώσεις εστιάζονται κυρίως στις περιβαλλοντικές παραμέτρους και ανάλογα διατυπώνονται τα προτεινόμενα μέτρα παρακολούθησης και αντιμετώπισής τους.

Πιο συγκεκριμένα:

Βιοποικιλότητα, χλωρίδα, πανίδα

Συνολικά, το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ, αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα, τη χλωρίδα και την πανίδα της ΠΙΝ. Μεταξύ των βασικών στόχων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ είναι η απόλυτη προστασία όλων των φυσικών πόρων της ΠΙΝ, είτε αυτοί εμπίπτουν ήδη σε καθεστώς προστασίας είτε όχι.

Για την προστασία των δασών της ΠΙΝ το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προτείνει τη σύνταξη δασικού κτηματολογίου.

Έδαφος

Οι επιπτώσεις στο έδαφος σε γενικές γραμμές αναμένονται θετικές, με εξαίρεση ορισμένες περιπτώσεις τοπικά όπου προτείνονται χωρικοί υποδοχείς διάφορων δραστηριοτήτων (κτηνοτροφικά πάρκα, μεταποίηση, λατομικές περιοχές, μαζικός τουρισμός, κτλ.), οι οποίοι απαιτούν την κατανάλωση εδαφικών πόρων. Ωστόσο ακόμη και σ' αυτή την περίπτωση τα οφέλη είναι έμμεσα λόγω του περιορισμού της διάσπαρτης εκτός σχεδίου χωροθέτησης, η οποία κατά κανόνα απαιτεί μεγαλύτερες εκτάσεις τους εδαφικού πόρου.

Υδατα

Οι επιπτώσεις στα ύδατα διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

- στις επιπτώσεις στα επιφανειακά ύδατα, για τα οποία οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ συμβάλλουν στην προστασία τους, τόσο ως προς την ποσότητα, όσο και ως προς την ποιότητα.
- στις επιπτώσεις στα υπόγεια ύδατα, για τα οποία οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας των υπόγειων υδροφορέων.
- στις επιπτώσεις στα θαλάσσια ύδατα για τα οποία οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ συμβάλλουν θετικά στην προστασία και στη διατήρηση της ποιότητάς τους.

Ατμόσφαιρα και κλιματικοί παράγοντες

Οι πρόνοιες του ΠΠΧΣΑΑ για την προστασία του περιβάλλοντος, και ιδιαίτερα για την παρακολούθηση και αντιμετώπιση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής, μέσω μέτρων και παρεμβάσεων για τον περιορισμό των αερίων του θερμοκηπίου και τον έλεγχο της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο σύνολο της Περιφέρειας, θα έχουν θετική συμβολή στην ατμόσφαιρα της ΠΙΝ. Προωθούνται οι ΑΠΕ, με περιορισμούς στη χωροθέτησή τους λαμβάνοντας υπόψη τα στενά περιθώρια του εδαφικού πόρου της Περιφέρειας, η οποία είναι νησιωτική και επιπλέον τουριστικά ανεπτυγμένη, ενώ προωθούνται συστηματικά

μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας τόσο σε υφιστάμενα όσο και σε νέα κτίρια, καθώς και στον τομέα των μεταφορών.

Ποιότητα ζωής και κοινωνική συνοχή

Το πρότυπο Χωρικής Οργάνωσης της Περιφέρειας και οι κατευθύνσεις και τα μέτρα ανάπτυξης των Χωρικών Ενότητων στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις περιοχές παρέμβασης, καθώς και στην ισόρροπη ανάπτυξη όλων των περιοχών της Περιφέρειας συμβάλλοντας έτσι στην κοινωνική συνοχή.

Πολιτιστική κληρονομιά

Στο επίπεδο της χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας, η ανάδειξη του πολιτισμού ως βασικής συνιστώσας, η αναγνώριση της διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας των πολιτιστικών πόρων, η προστασία και ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, η προώθηση περιηγητικού, θρησκευτικού, θαλάσσιου και πολιτιστικού τουρισμού και η αξιοποίηση του αρχιτεκτονικά αξιόλογου κτιριακού αποθέματος συμβάλλουν στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της ΠΙΝ και αναδεικνύουν συνολικά τη φυσική και πολιτισμική της φυσιογνωμία ως βασικό στοιχείο της ταυτότητας και αναγνωρισιμότητάς της.

Τοπίο

Οι επιπτώσεις των προτάσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ στο τοπίο είναι κυρίως θετικές, δεδομένου ότι η προστασία του τοπίου εμπεριέχεται ως οριζόντια πολιτική σε όλες τις προτεινόμενες κατευθύνσεις, ενώ περιλαμβάνει και ειδικές προτάσεις που διατυπώνονται στην μελέτη για το τοπίο που προβλέπεται από τις προδιαγραφές εκπόνησης των μελετών αναθεώρησης – εξειδίκευσης των ΠΠΧΣΑΑ. Ωστόσο αναπόφευκτά οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για τις παραγωγικές δραστηριότητες, αλλά και για τα δίκτυα μεταφορικής υποδομής και λοιπών δικτύων υποδομών αναμένεται να επιφέρουν μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στο τοπίο. Για τις επιπτώσεις αυτές προτείνονται συγκεκριμένα μέτρα αντιμετώπισής τους τόσο στο πλαίσιο της αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ όσο και στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης.

Χρήσεις γης – υλικά περιουσιακά στοιχεία

Οι επιπτώσεις των προτάσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ ως προς τις χρήσεις γης αναμένεται να είναι θετικές δεδομένου ότι βασικός άξονας των προτάσεων αυτών είναι η άρση των συγκρουσιακών σχέσεων που διαπιστώνεται σε επίπεδο χρήσεων γης λόγω της έλλειψης θεσμοθετημένων σχεδίων (ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ). Στο πλαίσιο αυτό εντοπίζονται Χωρικές Ενότητες παραγωγικών δραστηριοτήτων εντός των οποίων θα πρέπει να

διερευνηθεί από τον υποκείμενο σχεδιασμό η οριοθέτηση ζωνών και η χωροθέτηση υποδοχέων των αντίστοιχων παραγωγικών δραστηριοτήτων. Η εξειδίκευση των προτεινόμενων Χωρικών Ενοτήτων από τον υποκείμενο σχεδιασμό αναμένεται να διασφαλίσει το επενδυτικό περιβάλλον στην ΠΙΝ αίροντας τα προβλήματα χωροθετήσεων.

1.5 Κατευθύνσεις / μέτρα για την πρόληψη, τον περιορισμό και την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ. Διαμόρφωση ενός συστήματος παρακολούθησης των επιπτώσεων

Για κάθε μία από τις προαναφερθείσες περιβαλλοντικές παραμέτρους, προσδιορίζονται τα μέτρα πρόληψης, περιορισμού και αντιμετώπισης των πιθανών δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ και παρατίθεται μια σειρά προτεινόμενων δεικτών παρακολούθησης των επιπτώσεων του ΠΠΧΣΑΑ ανά περιβαλλοντική παράμετρο. Οι δείκτες αυτοί μπορούν να αξιοποιηθούν τόσο για την αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των στόχων του ΠΠΧΣΑΑ όσο και της συνολικής επίπτωσης από την εφαρμογή των κατευθύνσεων και μέτρων του ΠΠΧΣΑΑ στο περιβάλλον της ΠΙΝ.

Οι προτεινόμενοι δείκτες ανά περιβαλλοντική παράμετρο είναι συνοπτικά οι ακόλουθοι:

Βιοποικιλότητα, χλωρίδα, πανίδα

- Καταγεγραμμένα είδη πανίδας και χλωρίδας
- Ενδημικά είδη(%)
- Απειλούμενα είδη(%)
- Αριθμός, τύπος και κατάσταση διατήρησης οικοτόπων
- Προστατευόμενες περιοχές
- Δασικές εκτάσεις
- Δασικές πυρκαγιές
- Επικινδυνότητα εμφάνισης πυρκαγιών
- Αναδασωθείσες εκτάσεις
- Βαθμός κατάτμησης οικοσυστημάτων
- Έκταση αποκατεστημένων / επαναφυτεμένων περιοχών

Έδαφος

- Κίνδυνος οξίνισης εδαφών - διάβρωση εδαφών
- Έκταση γεωργικής γης και ποσοστό βιολογικών καλλιεργειών
- Αριθμός έργων προστασίας εδάφους από τη διάβρωση

- Αριθμός αποκαταστάσεων χώρων
- Αριθμός αναπλάσεων / φυτεύσεων που υλοποιήθηκαν σε σχέση με τις απαιτούμενες

Υδατα

- Ποιότητα πόσιμου νερού
- Απολήψεις νερού
- Τομεακή ανάλυση της ζήτησης νερού
- Ενταση χρήσης νερού στη γεωργία
- Κατά κεφαλή ζήτηση νερού
- Κόστος κυβικού ανά χρήση
- Ποιότητα εσωτερικών και κολυμβητικών υδάτων
- Ποιότητα θαλάσσιων υδάτων
- Επεξεργασία αστικών λυμάτων
- Ποσοστό ανακύκλωσης νερού
- Αριθμός κυρώσεων για παραβάσεις της νομοθεσίας

Ατμόσφαιρα και κλιματικοί παράγοντες

- Εκπομπές αέριων ρύπων
- Πορεία αποσύνδεσης οικονομίας και αέριων ρύπων
- Μέσες τιμές και υπερβάσεις ορίων
- Τομεακή ανάλυση ατμοσφαιρικών ρύπων
- Εκπομπές αέριων ρύπων του θερμοκηπίου
- Πορεία αποσύνδεσης οικονομίας και αέριων του θερμοκηπίου
- Τομεακή ανάλυση αέριων του θερμοκηπίου
- Εξέλιξη πρωτογενούς ενεργειακής ζήτησης
- Εξέλιξη τελικής ενεργειακής κατανάλωσης
- Κατά κεφαλή ενεργειακή κατανάλωση και εκπομπές CO₂
- Συμβολή του ενεργειακού τομέα στις αέριες εκπομπές
- Αποσύνδεση οικονομίας, ενεργειακής ζήτησης και εκπομπών
- Σύνθεση του μίγματος της ηλεκτροπαραγωγής
- Συμμετοχή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην ηλεκτροπαραγωγή
- Εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών για θέρμανση νερού
- Διείσδυση φυσικού αερίου και βιοκαυσίμων
- Ριζικά ανακαινιζόμενα και νέα κτίρια χαμηλών ενεργειακών απαιτήσεων

Ποιότητα ζωής και κοινωνική συνοχή

- Δημογραφικά στοιχεία
 - Μεταβολή πληθυσμού
 - Γεννητικότητα:
 - Νεανικότητα, ποσοστό παραγωγικών ηλικιών και γήρανση
 - Μετανάστευση
 - Ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες
 - Πληθυσμιακή πυκνότητα αστικών κέντρων
- Κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά
 - Μορφωτικό επίπεδο
 - Απασχόληση
 - Ανεργία
 - ΑΕΠ κατά κεφαλή
 - Μέσο κατά κεφαλή εισόδημα
 - Παραγωγικότητα της εργασίας
- Κοινωνική συνοχή - κοινωνικός αποκλεισμός
 - Ανισοκατανομή εισοδήματος
 - Κοινωνικός αποκλεισμός
 - Ισότητα των δυο φύλων
- Ποιότητα ζωής - Συνθήκες διαβίωσης
 - Εκπλήρωση βασικών αναγκών
 - Οικονομική δυσπραγία
 - Δημόσια υγεία
 - Ασφάλεια στο χώρο εργασίας
 - Συνθήκες στέγασης
- Κοινωνικές υποδομές - Ισότητα πρόσβασης
 - Υποδομές υγείας
 - Υποδομές εκπαίδευσης
 - Υποδομές πρόνοιας
- Έκθεση του πληθυσμού σε περιβαλλοντικούς κινδύνους
 - Επικινδυνότητα εμφάνισης πλημμυρών

Πολιτιστική κληρονομιά

- Υλοποίηση των προγραμμάτων προστασίας και ανάδειξης
- Δαπάνες για την υλοποίηση των προγραμμάτων προστασίας και ανάδειξης
- Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία

- Μουσεία
- Διατηρητέα κτίρια
- Πολιτιστική δημιουργία και «πολιτιστική οικονομία»
- Χρήση σύγχρονων τεχνολογιών για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς

Τοπίο

- Βαθμός υλοποίησης των στόχων της εθνικής πολιτικής (Ν. 3827/2010) - Εφαρμογή των κατευθύνσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για το τοπίο
- Βαθμός υλοποίησης δράσεων ανάδειξης και αποκατάστασης τοπίων

Χρήσεις γης – υλικά περιουσιακά στοιχεία

- Μεταβολές χρήσεων γης
- Ανθρωπογενείς χρήσεις
- Φυσικές περιοχές - αδόμητες εκτάσεις
- Υδάτινες επιφάνειες
- Πορεία εφαρμογής ΓΠΣ
- Πορεία υλοποίησης των μελετών εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ
- Ποσοστό μεταβολής των πραγματικών αξιών γης
- Αντικειμενικές αξίες γης
- Έκταση εγκαταλελειμμένης - υποβαθμισμένης γης
- Πλήθος και επιφάνεια νέων οικοδομών κατ' έτος
- Πλήθος και αριθμός δωματίων νέων κατοικιών κατ' έτος
- Ποσοστό καταβολής αποζημιώσεων
- Ποσοστό εφαρμογής αντισταθμιστικών μέτρων

2. Γενικά στοιχεία

2.1 Εκπόνηση της μελέτης

Η παρούσα μελέτη αποτελεί τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) της μελέτης «Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων». Η εκπόνηση της μελέτης πραγματοποιήθηκε από την εταιρία «ΧΩΡΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ Έφη Καραθανάση και Συν. Ε.Ε.». Οι εργασίες ανετέθησαν στο εν λόγω γραφείο μελετών από το ΥΠΕΚΑ – Δ/ση Χωροταξίας, με βάση την από 30/5/2012 σύμβαση του έργου «Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων».

Η ομάδα μελέτης του Συμβούλου αποτελείται από επτά επιστήμονες διαφορετικών ειδικοτήτων:

- Ευθυμία Καραθανάση, Δρ. Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος, Συντονίστρια ομάδας μελέτης
- Γεώργιος Κρητικός, Αρχιτέκτων – Περιβαλλοντολόγος, θέματα φυσικού περιβάλλοντος
- Σπυρίδων Φυσελιάς, Πολεοδόμος – Χωροτάκτης, Θέματα πολεοδομικής οργάνωσης και παραγωγικών τομέων
- Λουέλλα Παντολφίνι, Αρχιτέκτων, θέματα πολιτισμού και τοπίου
- Φώτιος Περγαντής, Βιολόγος – Περιβαλλοντολόγος, θέματα φυσικού περιβάλλοντος
- Κωνσταντίνος Ζέκκος, θέματα μεταφορών
- Φώτιος Καραμάνης, Πολεοδόμος – Χωροτάκτης

2.2 Μεθοδολογία εκπόνησης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Η διαδικασία έγκρισης και θεσμοθέτησης της μελέτης «Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων» απαιτεί την ενεργοποίηση της διαδικασίας Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ), η οποία περιλαμβάνει την εκπόνηση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ).

Το περιεχόμενο της ΣΜΠΕ διαμορφώνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 11 της ΚΥΑ 107017/2006 (ΦΕΚ 1225/Β/2006). Σύμφωνα με τις σχετικές προδιαγραφές, η ΣΜΠΕ περιλαμβάνει κατά προτεραιότητα τα ακόλουθα :

- Την τελική εκτίμηση και αξιολόγηση των ενδεχόμενων σημαντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από το σύνολο των ρυθμίσεων και από κάθε μέτρο του σχεδιασμού ξεχωριστά.
- Ειδικότερη αναφορά στις πρωτογενείς και δευτερογενείς, μόνιμες και προσωρινές, θετικές και αρνητικές επιπτώσεις σε τομείς όπως: η βιοποικιλότητα, ο πληθυσμός, η ανθρώπινη υγεία, η πανίδα, η χλωρίδα, το έδαφος, τα ύδατα, η ατμόσφαιρα, οι κλιματικοί παράγοντες, τα υλικά περιουσιακά στοιχεία, η πολιτιστική κληρονομιά συμπεριλαμβανομένης της αρχιτεκτονικής και αρχαιολογικής κληρονομιάς, το τοπίο και τις σχέσεις μεταξύ των ανωτέρω παραγόντων.
- Τη διατύπωση προτάσεων, κατευθύνσεων και μέτρων για την πρόληψη, τον περιορισμό και την αντιμετώπιση οποιωνδήποτε δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον, καθώς και την οργάνωση προγράμματος / συστήματος παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του Σχεδιασμού.

3. Σκοπιμότητα – Γενική περιγραφή του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ

3.1 Το ισχύον ΠΠΧΣΑΑ και η σκοπιμότητα της αναθεώρησής του

Το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων θεσμοθετήθηκε το 2004 (ΦΕΚ 56/Β/2004) και βρίσκεται ακόμα σε ισχύ. Οι βασικοί στόχοι που είχαν τεθεί στο ισχύον Π.Π. συνεχίζουν να αποτελούν βασικούς στόχους των χωρικών πολιτικών και επομένως και της μελέτης αναθεώρησης, ήτοι:

- η ενίσχυση της θέσης της χώρας στο διεθνή και ευρωπαϊκό πλαίσιο,
- η θέσπιση θεμελιωδών αρχών και η θεσμοθέτηση σύγχρονων μέσων άσκησης χωροταξικού σχεδιασμού που προωθούν την αειφόρο ανάπτυξη και κατοχυρώνουν την παραγωγική και κοινωνική συνοχή,
- η συγκρότηση του αναπτυξιακού και του χωρικού προτύπου που θα πρέπει να στηρίζεται σε μια ενιαία πολιτική ως προς τις αρχές της στρατηγικής σε όλο το νησιωτικό χώρο, αλλά θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε νησιού ή κάθε κατηγορίας νησιών (π.χ. Μικρά Νησιά) και αναλόγως να διαμορφωθούν διαφοροποιήσεις,
- η προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης γενικότερα σύμφωνα με τις φυσικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες της Περιφέρειας,
- η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος,
- η ενσωμάτωση των αναπτυξιακών προγραμμάτων και ειδικότερα αυτών που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη του χώρου,
- η εναρμόνιση με όλες τις επιμέρους πολιτικές, τα προγράμματα των δημοσίων Οργανισμών, που έχουν επιπτώσεις στην συνοχή και την ανάπτυξη του περιφερειακού χώρου και ιδιαίτερα του νησιωτικού χώρου που είναι κατακερματισμένος,
- η διατύπωση κατευθύνσεων προς τα υποκείμενα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού (ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΠΕΡΠΟ, ΖΟΕ, κλπ), την διατύπωση προτάσεων για ενεργοποίηση των εργαλείων του Ν.2742/99 – ΠΕΧΠ, ΠΟΑΠΔ, κλπ, η συγκρότηση Προγράμματος Δράσης.

Εντούτοις, 10 σχεδόν έτη αργότερα, μία σειρά από εξελίξεις σε δημογραφικό, παραγωγικό, οικονομικό, κοινωνικό και χωρικό επίπεδο έχουν αλλάξει τον χάρτη της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Η σκοπιμότητα αναθεώρησης του ισχύοντος Π.Π., έγκειται τόσο στην ανάγκη εναρμόνισής του με το ΓΠΧΣΑΑ και τα Ειδικά Πλαίσια προκειμένου να

εξειδικεύσει τις κατευθύνσεις τους, και επιπλέον στην αναγκαιότητα να προσαρμοστεί με τον Αναπτυξιακό Σχεδιασμό της επόμενης προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020, ως έκφρασή του στο χώρο, λαμβάνοντας υπόψη τη σύγχρονη οικονομική και κοινωνική συγκυρία στην χώρα και την Περιφέρεια. Επίσης οι κατευθύνσεις του αναθεωρούμενου ΠΠ θα πρέπει να προσαρμοστούν στις νέες προκύπτουσες τάσεις των παραγωγικών τομέων, στις νέες εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές, στο νέο θεσμικό πλαίσιο, καθώς σε ευαίσθητους τομείς για την ΠΙΝ, όπως η προστασία του περιβάλλοντος, ο τουρισμός, οι ΑΠΕ, οι ιχθυοκαλλιέργειες, οι 'σύνθετες και ολοκληρωμένες' τουριστικές αναπτύξεις.

Συγκεκριμένα, η αναθεώρηση – εξειδίκευση, αφορά σε:

1) Εναρμόνιση του αναπτυξιακού και χωρικού προτύπου με την Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και τις εθνικές πολιτικές

Το προς αναθεώρηση ΠΠ πρέπει να συνταχθεί συνδυάζοντας τα δύο πρότυπα - αναπτυξιακό και χωρικό-, σε εναρμόνιση με την Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και τις εθνικές πολιτικές. Συγκεκριμένα:

Το αναπτυξιακό πρότυπο πρέπει να λάβει υπόψη του την παρούσα οικονομική συγκυρία, τους τρεις στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020: *Έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς ανάπτυξη*», την εξειδίκευση των 11 στόχων της 1ης εγκυκλίου και τη στρατηγική της 2ης Εγκυκλίου του ΥΠΑΑΝ και την εθνική νησιωτική πολιτική: «*Το ποιοτικό, το πράσινο, το νησί των ίσων ευκαιριών*». Η χωρική διάσταση της νησιωτικής πολιτικής που θα υιοθετήσει το προς αναθεώρηση ΠΠ, θα διατυπωθεί με το δίπτυχο «*πράσινα νησιά και γαλάζια ανάπτυξη*», που προσαρμόζεται στο αναπτυξιακό όραμα της ΠΙΝ, όπως έχει ήδη οριστεί από το Περιφερειακό Συμβούλιο της ΠΙΝ «*Ορθολογική και Βιώσιμη Ανάπτυξη με Αναγνωρίσιμη Πολιτιστική και Περιβαλλοντική Ταυτότητα και Διασφάλιση της Κοινωνικής Ευημερίας και Συνοχής*» στο πλαίσιο της στρατηγικής του 2020.

Οι πολιτικές αυτές από κοινού, συνιστούν το πλαίσιο της θαλάσσιας οικονομίας που θα εξεταστεί στην μελετώμενη Περιφέρεια και το πλαίσιο της αντίστοιχης θαλάσσιας χωροταξίας, ενός χωρικού προτύπου, που δεν περιορίζεται πλέον μόνον στο χερσαίο χώρο, αλλά προσδιορίζει και οργανώνει τις δραστηριότητες και στη θάλασσα.

Το χωρικό πρότυπο χρήζει αναθεώρησης και εξειδίκευσης, με πολιτικές υψηλής ευαισθησίας για τον νησιωτικό χαρακτήρα και ειδικά για τα μικρά κατοικημένα νησιά και φυσικά για το χερσαίο και θαλάσσιο χώρο και το πολιτιστικό περιβάλλον.

2) Αντιστοίχιση ΠΠΧΣΑΑ με τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της τρέχουσας και της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου

Το όραμα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων για το 2020, όπως διατυπώθηκε σύμφωνα με τον εγκεκριμένο Στρατηγικό Σχεδιασμό: «Ορθολογική και Βιώσιμη Ανάπτυξη με Αναγνωρίσιμη Πολιτιστική και Περιβαλλοντική Ταυτότητα και Διασφάλιση της Κοινωνικής

Ευημερίας και Συνοχής», αποτελεί τη βάση στην οποία πρέπει αρθρωθεί το προς αναθεώρηση ΠΠ., λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπ' όψη τις τρέχουσες προαναφερθείσες πολιτικές και ειδικότερα τις χωρικές πολιτικές.

3) Εναρμόνιση ΠΠΧΣΑΑ με το Γενικό και τα Ειδικά Πλαίσια

Η αναθεώρηση του ΠΠ πρέπει να εστιάσει στην εναρμόνισή του με το Γενικό και τα Ειδικά Πλαίσια για τη βιομηχανία, τον τουρισμό, τις υδατοκαλλιέργειες, τις ΑΠΕ και τα καταστήματα κράτησης, για τα οποία έχει γίνει ειδική αναφορά και να εξειδικεύσει τις κατευθύνσεις τους.

4) Εναρμόνιση του ΠΠΧΣΑΑ με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο

Το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο περιλαμβάνει νόμους που αφορούν στους παραγωγικούς τομείς, στο φυσικό περιβάλλον, στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών, κτλ., οι οποίοι στο προς αναθεώρηση ΠΠ πρέπει να εξειδικευθούν χωρικά.

5) Εναρμόνιση του ΠΠΧΣΑΑ με τα νέα κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα

Οι κατευθύνσεις του αναθεωρούμενου ΠΠ θα πρέπει να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες της οικονομικής συγκυρίας και τις προκύπτουσες τάσεις των παραγωγικών δραστηριοτήτων, καθώς και στα τρέχοντα και μελλοντικά επιχειρησιακά προγράμματα.

6) Εναρμόνιση της οικιστικής δομής στη θεσμοθετημένη από το ΓΠΧΣΑΑ ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου

Το προς αναθεώρηση ΠΠ, στον συγκεκριμένο τομέα θα εναρμονιστεί με την ιεράρχηση του ΓΠΧΣΑΑ, λαμβάνοντας υπ' όψη το νησιωτικό χαρακτήρα της ΠΙΝ, υιοθετώντας το πρότυπο της πολυκεντρικής άρθρωσης -«ανοικτά νησιά»-, κατ' αντιστοιχία των «ανοικτών πόλεων» και εξειδικεύοντας το ρόλο του Αργοστολίου στο νησιωτικό σύμπλεγμα.

7) Εναρμόνιση στις πολιτικές των μεταφορών

Ως προς τις μεταφορικές υποδομές, εξακολουθούν να ισχύουν οι γενικές κατευθύνσεις του ισχύοντος ΠΠ για τον κατακόρυφο άξονα διασύνδεσης των νησιών που ενισχύει την συνοχή της ΠΙΝ με:

- τον Ιόνιο διάπλου που υλοποιήθηκε στην θαλάσσια –πλην της σύνδεσης με τη Λευκαδα- και εναέρια σύνδεση
- την σύνδεση του διαμήκη οδικού άξονα στα νησιά και των θαλάσσιων συνδέσεων των νησιών μεταξύ τους στην κατεύθυνση βορά – νότου, στο πλαίσιο των συνδυασμένων μεταφορών – οδικές και θαλάσσιες-, όπου οι οδικές ελάχιστα έχουν υλοποιηθεί

Απαιτείται όμως εναρμόνιση με τις πολιτικές των μεταφορών, την προσπελασιμότητα, την εθνική λιμενική πολιτική, την πολιτική των φιλικότερων περιβαλλοντικά θαλάσσιων μεταφορών όπως τα «πράσινα λιμάνια» (ecoports) και «πράσινα πλοία» με μείωση της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων, προώθηση εναλλακτικών καυσίμων και ιδιαίτερα ΑΠΕ,

αλλαγές στην τεχνολογία των πλοίων και την εφαρμογή της πολιτικής του μεταφορικού ισοδύναμου

8) Αναθεώρηση των κατευθύνσεων του ΠΠ ως προς τις τεχνικές και περιβαλλοντικές υποδομές σύμφωνα με νέες «εναλλακτικές» τεχνολογίες

Το προς αναθεώρηση ΠΠ πρέπει να εναρμονιστεί με την πολιτική της έξυπνης ανάπτυξης, της ΤΠΕ και της καινοτομίας, της εξοικονόμησης ενέργειας κατά την κατασκευή και τη λειτουργία των υποδομών, αλλά με σύγχρονες τεχνολογίες, προσαρμοσμένες στο νησιωτικό χώρο, τη μικρή κλίμακα, στο τοπίο, το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον.

Πρέπει να λάβει υπ' όψη του τα σχέδια διαχείρισης των λεκανών απορροής και την ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτινων πόρων, τον ΠΕΣΔΑ παράλληλα με την ένταξη σύγχρονων πρακτικών διαχείρισης απορριμμάτων όπως η ανακύκλωση, η κομποστοποίηση οργανικών αποβλήτων, η διαχείριση επικίνδυνων λυμάτων κ.λ.π., καθώς και την τεχνολογική εξέλιξη που έχει σημειωθεί στις υποδομές επεξεργασίας λυμάτων.

3.2 Εφαρμογή της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος

Η μελέτη αναθεώρησης – εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ εφαρμόζει την κοινοτική και εθνική νομοθεσία σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, η οποία συνίσταται σε τρεις βασικούς άξονες:

- στην προστασία του τοπίου
- στην προστασία της βιοποικιλότητας και
- στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

3.2.1 Προστασία του Τοπίου

Η πολιτική για την προστασία του τοπίου συνίσταται στην θέσπιση δύο νόμων του Ν. 3827/2010 και 3937/2011. Οι νόμοι αυτοί συμβάλλουν στην άσκηση της πολιτικής για το τοπίο που η προστασία του έχει θεσμοθετηθεί από διάφορα Π.Δ/γμματα και Υπουργικές Αποφάσεις, όπως οι περιοχές του δικτύου NATURA 2000, οι Εθνικοί Δρυμοί, τα Καταφύγια Άγριας Ζωής, τα ΤΙΦΚ, και οι ζώνες που προτείνονται και θεσμοθετούνται από τα ΓΠΣ, ως περιοχές ειδικής προστασίας (ΠΕΠ) και ταυτόχρονα διαπερνά ως οριζόντια πολιτική όλες τις σχετικές πολιτικές, αλλά και τις περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις των μελετών, των έργων και δραστηριοτήτων.

Σύμφωνα με τον Ν. 3827/2010, ο οποίος θεωρείται η μεταφορά – και για την ακρίβεια η μετάφραση της σχετικής σύμβασης ΕΕ στην εθνική νομοθεσία, με τίτλο *"Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου"* η οποία είχε υπογραφεί στη Φλωρεντία, στις 20 Οκτωβρίου 2000, «*Τοπίο*» σημαίνει μία περιοχή, όπως γίνεται αντιληπτή από ανθρώπους, του οποίου ο χαρακτήρας είναι το αποτέλεσμα της δράσης και αλληλεπίδρασης των φυσικών και/ ή ανθρώπινων παραγόντων."

Η Ευρωπαϊκή Ένωση κατέληξε στην επικύρωση της σύμβασης αυτής, αναγνωρίζοντας ότι το τοπίο διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο δημοσίου συμφέροντος από άποψη πολιτισμική, οικολογική, περιβαλλοντική και κοινωνική και ότι συνιστά πόρο ευνοϊκό για την οικονομική δραστηριότητα, του οποίου η προστασία, η διαχείριση και ο σχεδιασμός μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Το τοπίο συμβάλλει στη διαμόρφωση της τοπικής κουλτούρας και αποτελεί ένα βασικό συστατικό στοιχείο της Ευρωπαϊκής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, συνεισφέροντας στην ανθρώπινη ευημερία και παγίωση της Ευρωπαϊκής ταυτότητας.

Η ως άνω Σύμβαση εφαρμόζεται σε ολόκληρη την επικράτεια της χώρας και καλύπτει φυσικές, αγροτικές, αστικές και περιαστικές περιοχές. Συμπεριλαμβάνει γη, εσωτερικά ύδατα και θαλάσσιες περιοχές. Αφορά σε τοπία που θα μπορούσαν να θεωρηθούν εξαιρετικά, όπως και χωρίς ιδιαιτερότητα ή υποβαθμισμένα τοπία. Βασική υποχρέωση της Ελλάδας που απορρέει από τον προαναφερθέντα νόμο είναι να εντάξει το τοπίο στις περιφερειακές και αστικές πολιτικές σχεδιασμού και στις πολιτιστικές, περιβαλλοντικές, αγροτικές, κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές του, όπως και σε πολλές άλλες πολιτικές με πιθανό άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στο τοπίο. Επομένως η πολιτική του τοπίου δεν αποτελεί μία ανεξάρτητη πολιτική, αλλά εφαρμόζεται ως οριζόντια συνιστώσα σε όλες τις επιμέρους τομεακές πολιτικές (π.χ. αγροτική, νησιωτική, θαλάσσια, κτλ.)

Επίσης η Ελλάδα με την κύρωση της σύμβασης αυτής αναλαμβάνει:

- Να αναγνωρίζει τα δικά της τοπία σε ολόκληρη την επικράτειά της.
- Να αναλύει τα χαρακτηριστικά τους, τις δυνάμεις και τις πιέσεις που τα μετασχηματίζουν.
- Να σημειώνει τις μεταβολές τους
- Να εκτιμά τα τοπία που έχουν αναγνωριστεί κατ' αυτόν τον τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες αξίες που τους έχουν αποδοθεί από τις ενδιαφερόμενες πλευρές και τον πληθυσμό που αφορούν.

Επιπλέον πρόσφατα εκδόθηκε ο Ν. 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», σύμφωνα με τον οποίο ορίζεται το "Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών" που αποτελείται από όλες τις περιοχές που υπάγονται σε μία ή περισσότερες από τις κατηγορίες του άρθρου 19 του ν. 1650/1986. Στις περιοχές αυτές περιλαμβάνονται τα Προστατευόμενα Τοπία και οι Προστατευόμενοι Φυσικοί Σχηματισμοί και προβλέπεται να καταρτιστούν σχετικά σχέδια διαχείρισης για την προστασία τους. Πιο συγκεκριμένα ως προστατευόμενα τοπία χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης οικολογικής, γεωλογικής, αισθητικής ή πολιτισμικής αξίας και εκτάσεις που είναι ιδιαίτερα πρόσφορες για αναψυχή του κοινού ή συμβάλλουν στην προστασία φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους. Στα προστατευόμενα τοπία μπορεί να δίνονται με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά τους, ειδικότερες ονομασίες, όπως αισθητικό δάσος, γεωπάρκο, τοπίο άγριας φύσης, τοπίο αγροτικό, αστικό. Ως προστατευόμενα στοιχεία του τοπίου χαρακτηρίζονται τμήματα ή συστατικά στοιχεία του τοπίου που έχουν ιδιαίτερη οικολογική, αισθητική ή πολιτισμική αξία ή συμβάλλουν στην προστασία φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών

χαρακτηριστικών τους, όπως αλσύλλια, παραδοσιακές καλλιέργειες, αγροικίες, μονοπάτια, πέτρινοι φράχτες, ξερολιθιές, αναβαθμίδες και κρήνες.

Ως προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί χαρακτηρίζονται λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της, που έχουν ιδιαίτερη επιστημονική, οικολογική, γεωλογική, γεωμορφολογική, ή αισθητική αξία ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων, όπως δέντρα, συστάδες δέντρων και θάμνων, θαλάσσια προστατευτική βλάστηση, παρόχθια και παράκτια βλάστηση, φυσικοί φράχτες, καταρράκτες, πηγές, φαράγγια, θίνες, ύφαλοι, σπηλιές, βράχοι, απολιθωμένα δάση, δέντρα ή τμήματά τους, παλαιοντολογικά ευρήματα, κοραλλιογενείς, γεωμορφολογικοί σχηματισμοί, γεώτοποι και οικότοποι προτεραιότητας κοινοτικού ενδιαφέροντος. Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί που έχουν μνημειακό χαρακτήρα, χαρακτηρίζονται ειδικότερα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης. Ενέργειες ή δραστηριότητες που μπορούν να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, όπως και των προστατευόμενων τοπίων ή των επί μέρους στοιχείων τους, απαγορεύονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις προστασίας της απόφασης χαρακτηρισμού.

3.2.2 Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής

Με τον Ν. 3017/2002 (ΦΕΚ 117/Α/30-5-02) η Ελλάδα επικύρωσε το Πρωτόκολλο του Κιότο – Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος. Προκειμένου η Ελλάδα να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την κύρωση του Πρωτοκόλλου του Κιότο και την αντίστοιχη κοινοτική συμφωνία, το Υ.Π.Ε.Κ.Α. προχώρησε στην εκπόνηση Εθνικού Προγράμματος μείωσης εκπομπών αερίων φαινομένου θερμοκηπίου για την περίοδο 2000-2010.

Η Ελλάδα δεσμεύεται να περιορίσει την αύξηση των εκπομπών της στο +25% για το διάστημα 2008-2012 σε σχέση με τα επίπεδα του 1990, προκειμένου να συνεισφέρει στο κοινό στόχο της ΕΕ για 8% μείωση των εκπομπών της για το αυτό διάστημα.

Το Πρωτόκολλο του Κιότο προβλέπει τρεις (3) μηχανισμούς μέσω των οποίων οι χώρες δύνανται να επιτύχουν μείωση των εκπομπών τους. Οι μηχανισμοί αυτοί είναι:

- η εμπορία δικαιωμάτων εκπομπών,
- τα προγράμματα Κοινής Εφαρμογής και
- οι Μηχανισμοί Καθαρής Ανάπτυξης.

Η Οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 2003 (L 275/ 25.10.03) για τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, υιοθετεί το Κοινοτικό σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, με στόχο την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των δεσμεύσεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Σε συνδυασμό με άλλες πολιτικές και μέτρα, η εμπορία εκπομπών αντιμετωπίζεται ως ένα σημαντικό μέρος της κοινοτικής στρατηγικής για την εφαρμογή των δεσμεύσεων της ΕΕ.

Η κλιματική αλλαγή εμπεριέχεται πλέον σε εθνικό επίπεδο και σε άλλες επιμέρους πολιτικές. Συγκεκριμένα:

Στο Γενικό Πλαίσιο ΧΣΑΑ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, δίδονται συγκεκριμένες κατευθύνσεις που έχουν αναφερθεί ήδη στο κεφάλαιο Α.1.1.α1:

Στον Ν. 3851/2012 *"Επιτάχυνση της ανάπτυξης των ΑΠΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις..."* σύμφωνα με τον οποίο οι εθνικοί στόχοι για τις ΑΠΕ με βάση την οδηγία 2009/28/ΕΚ καθορίζονται μέχρι το έτος 2020 ως εξής:

- ο Συμμετοχή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας σε ποσοστό τουλάχιστον 40%.
- ο Συμμετοχή της ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας σε ποσοστό 20%.
- ο Συμμετοχή της ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην τελική κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση και ψύξη σε ποσοστό τουλάχιστον 20%.
- ο Συμμετοχή της ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην τελική κατανάλωση ενέργειας στις μεταφορές σε ποσοστό τουλάχιστον 10%.

Επίσης με το άρθρο 8 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: *"με τη θέσπιση των κατάλληλων μέτρων προωθούνται, κατά προτεραιότητα, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ως μέσο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την προστασία της ατμόσφαιρας, το βιώσιμο ενεργειακό εφοδιασμό της χώρας, την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης και τη βιώσιμη αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου."*

3.2.3 Προστασία της βιοποικιλότητας

Σύμφωνα με το ενημερωτικό σημείωμα του Συμβουλίου Υπουργών Περιβάλλοντος Οκτώβριος 2010 "Προετοιμασία ενόψει της 10ης Συνόδου των Μερών της Σύμβασης για την Βιολογική Ποικιλότητα" στη Ναγκόγια της Ιαπωνίας, παραμένει πρωταρχικός στόχος της ΕΕ η ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των υπηρεσιών οικοσυστήματος στην ΕΕ έως το 2020 και η αποκατάστασή τους στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, με παράλληλη ενίσχυση της συμβολής της ΕΕ στην ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τονίζεται επίσης ότι πρέπει να αποτυπωθούν οι βασικές προτεραιότητες της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την ενσωμάτωση της διάστασης της βιοποικιλότητας και την ενίσχυση της ένταξής της σε όλους τους συναφείς τομείς, την αναγνώριση της αξίας της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών οικοσυστήματος και την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, προκειμένου να διασφαλιστεί η αδιάλειπτη παροχή ζωτικών υπηρεσιών. Με το κείμενο αυτό το Συμβούλιο των Υπουργών δεσμεύεται να εντάξει τη διάσταση της βιοποικιλότητας στην ανάπτυξη και την υλοποίηση άλλων συναφών προγραμμάτων και πολιτικών, μεταξύ άλλων στη διάσταση των ελαχιστοποιημένων επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα και, όπου είναι δυνατόν, των ωφελειών που απορρέουν από τη βιοποικιλότητα σε όλες τις συναφείς πολιτικές, ιδίως στις εθνικές και τις ευρωπαϊκές πολιτικές σε τομείς που σχετίζονται με τη διαχείριση των φυσικών πόρων και τις χρήσεις γης, όπως η γεωργία, η επισιτιστική ασφάλεια, η δασοκομία, η αλιεία, ο μεταλλευτικός τομέας και η ενέργεια, καθώς και ο χωροταξικός σχεδιασμός, οι μεταφορές, ο τουρισμός, το εμπόριο και η ανάπτυξη.

Σε εθνικό επίπεδο θεσμοθετήθηκε πρόσφατα ο νόμος 3937/2011 "Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις" σκοπός του οποίου είναι η αειφόρος διαχείριση και αποτελεσματική διατήρηση της βιοποικιλότητας, ως πολύτιμου, αναντικατάστατου και σπουδαίας σημασίας εθνικού κεφαλαίου. Σύμφωνα με τον νόμο αυτό ορίζονται οι περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών οι οποίες διακρίνονται σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (Ε.Ζ.Δ.), Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) και Καταφύγια Άγριας Ζωής (Κ.Α.Ζ.). Για πρώτη φορά με τον νόμο αυτό καθορίζονται ρυθμίσεις για την προστασία και διαχείριση των περιοχών του εθνικού καταλόγου Natura 2000. Ο εθνικός κατάλογος των περιοχών αυτών περιλαμβάνεται στον νόμο.

Σε εφαρμογή των διατάξεων αυτών εκδόθηκε η ΚΥΑ Η.Π.37338/1807/Ε.103 ΦΕΚ 1495/Β/2010 *"Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων / ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της*

οδηγίας 79/409/ΕΟΚ" όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103 ΦΕΚ 415/Β/2012.

Επίσης σε συνέχεια του Ν. 3937/2011 εκδόθηκε το Προεδρικό Διάταγμα για την «Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγροτόπων και καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν» (ΦΕΚ 229/ΑΑΠΘ/19-06-2012). Το εν λόγω Π.Δ. καταγράφει τους νησιωτικούς μικρούς υγρότοπους και πρακτικά απαγορεύει την κατασκευή νέων έργων μέσα στα όριά τους προκειμένου αυτοί να προστατευτούν. Από τους υγρότοπους αυτούς οι 51 περιλαμβάνονται στην ΠΙΝ.

Βασικό στοιχείο της πολιτικής διαχείρισης των ως άνω περιοχών η παραμονή του ανθρώπου στην ύπαιθρο και η αρμονική συμβίωσή του με το φυσικό περιβάλλον, καθώς εκτιμάται ότι ο αποκλεισμός των ανθρώπινων δραστηριοτήτων θα επιδρούσε δυσμενώς στη φύση και γι' αυτό δεν συγκαταλέγεται στις σύγχρονες πολιτικές διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.

Τέλος, με τον νόμο για την προστασία της βιοποικιλότητας προσδιορίζονται κατευθύνσεις και μέτρα για τη διατήρηση των ειδών χλωρίδας και πανίδας, για τη διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων και την πρόληψη της υποβάθμισής τους, καθώς και για την επιστημονική έρευνα, την κοινωνική ενημέρωση και συμμετοχή.

3.2.4 Οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

Κατά την τρέχουσα περίοδο, εκφράζονται ανησυχίες ότι το Περιβάλλον διατρέχει τον κίνδυνο να θεωρηθεί «βάρος», πολυτέλεια ή και μέσο για το ξεπέρασμα της κρίσης, με όρους ανάλωσής του. Ωστόσο, το Περιβάλλον, αποτελεί απόθεμα ανάπτυξης που δεν πρέπει να αναλώνεται. Το Περιβάλλον προτείνεται να αποτελέσει πεδίο επενδύσεων με σαφή κοινωνικό προσανατολισμό, που να απευθύνονται στο σύνολο του πληθυσμού και ιδιαίτερα στα φτωχότερα τμήματά του. Σύμφωνα με το κείμενο προτάσεων του ΥΠΕΚΑ (Τομέας Περιβάλλον) για τη διαμόρφωση των κατευθύνσεων Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής 2014- 2020, « το Περιβάλλον μπορεί να αποτελέσει παράγοντα υπέρβασης της κρίσης και μετάβασης σε ένα παραγωγικό υπόδειγμα βασισμένο σε περισσότερο αειφορικά, συμμετοχικά, κοινωνικά χαρακτηριστικά και σε μικρότερης έντασης καταναλωτικά πρότυπα, προσαρμοσμένα στις παραγωγικές δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας».

Στην κατεύθυνση αυτή ο προγραμματισμός των Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων του ΥΠΕΚΑ με τις οποίες εναρμονίζεται το αναθεωρούμενο ΕΠΧΣΑΑ εστιάζεται στις εξής κατευθύνσεις:

- Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής – Μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα - Αντιμετώπιση και διαχείριση περιβαλλοντικού κινδύνου (πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές κ.λπ.)
- Προώθηση πράσινων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης
- Αειφόρος Διαχείριση και Προστασία Φυσικών Πόρων
- Προστασία και ανάδειξη βιοποικιλότητας και φυσικού τοπίου, αποτελεσματική διαχείριση και προστασία υδατικών πόρων, αντιμετώπιση περιβαλλοντικών κινδύνων
- Προστασία και διαχείριση των υδάτων παράκτιων και εσωτερικών που περιλαμβάνουν :
 - τα ευαίσθητα υδατικά συστήματα και ιδιαίτερα αυτά που προορίζονται για την πρόσληψη ύδατος για ανθρώπινη κατανάλωση και για την άρδευση περιοχών παραγωγής βρώσιμων αγροτικών προϊόντων
 - τις θαλάσσιες περιοχές με υδρόβια είδη,
 - τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως ύδατα αναψυχής και ως ύδατα κολύμβησης
 - οι λίμνες, λιμνοθάλασσες και οι παράκτιες περιοχές
 - οι προστατευόμενοι οικότοποι, θαλάσσιες και χερσαίες περιοχές «Φύση 2000» , κλπ.

Όσον αφορά το φυσικό περιβάλλον οι προτάσεις της παρούσας μελέτης εστιάζονται

- στη διασφάλιση της καλής ποιότητας των υδάτων κολύμβησης που αποτελεί βασική προτεραιότητα στην ΠΙΝ όπου είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος ο τομέας του τουρισμού, με δράσεις όπως η παρακολούθηση της ποιότητας των υδάτων των ακτών κολύμβησης, η εφαρμογή μέτρων διατήρησης καλής ποιότητας των υδάτων των ακτών κολύμβησης - μείωση της ρύπανσης σε παράκτιες περιοχές που υφίστανται σημαντικές πιέσεις, αποτροπή της απόρριψης ρυπαντικών φορτίων, αντιμετώπιση περιστατικών βραχυπρόθεσμης ρύπανσης και υποβάθμισης της ποιότητας των υδάτων.
- στην προστασία και διαχείριση των δασών και δασικών εκτάσεων που πρέπει να περιλαμβάνει :
 - τη διατήρηση και ενίσχυση του πολυλειτουργικού ρόλου τους (πλήθος περιβαλλοντικών και κοινωνικών υπηρεσιών)
 - τη προστασία και ενίσχυση της βιοποικιλότητας,
 - την συμβολή τους στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, καθώς και την προσαρμογή τους σε αυτή,
 - την συμβολή τους στην προστασία των υδάτων, του εδάφους και στον καθαρισμό του αέρα,
 - την παροχή υπηρεσιών αναψυχής και φυσικών οικονομικών ωφελειών, με τη δημιουργία και τη διατήρηση σταθερών θέσεων εργασίας - συμβολή στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και τέλος
- στην προστασία της βιοποικιλότητας με εργαλείο την συνεργασία Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για χρηματοδοτική διευκόλυνση επενδύσεων
- στην ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της αποκατάστασής της
- στον συντονισμό των πολιτικών για τα ύδατα στους τομείς της γεωργίας, των μεταφορών, της περιφερειακής ανάπτυξης και της ενέργειας.
- στην απορρύπανση του ατμοσφαιρικού αέρα, με την μεθοδευμένη επανεξέταση όλων των πολιτικών που σχετίζονται με την ατμοσφαιρική ρύπανση (μεταφορές, αστική ανάπτυξη, βιομηχανία κ.λπ.) και συνεκτίμηση με άλλες δράσεις, όπως η μείωση αποβλήτων, οι αποδοτικότερες μέθοδοι παραγωγής, δράσεις στο πλαίσιο της γεωργικής πολιτικής και τον τομέα των μεταφορών.
- στην προστασία του εδάφους από την συνεχή επέκταση διαφόρων χρήσεων (οικιστική, τουριστική, βιομηχανική, κλπ), ώστε να μην καταστρέφονται πολύτιμοι φυσικοί πόροι (γεωργική γη, δάση, ύδατα κ.λπ.) και να αποφεύγεται η διάβρωση του εδάφους

- στην προστασία των θαλάσσιων πόρων, μέσω της θαλάσσιας χωροταξίας για την βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων στο πλαίσιο της Θαλάσσιας Στρατηγικής.
- στην βιώσιμη χρήση πόρων.
- στην προστασία των υδάτινων πόρων με στόχο να διασφαλιστεί η συνεισφορά των διαφόρων χρήσεων νερού στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδρευσης.
- στην αντιμετώπιση των κυριότερων απειλών, όπως οι παρακάτω με τη χρήση διαφόρων διαχειριστικών μέτρων :
 - απορρίμματα, οικιακά απόβλητα, απόβλητα από τουριστικές εγκαταστάσεις και απορροές από χώρους εναπόθεσης αποβλήτων, που προκαλούν οπτική ρύπανση, αλλά και μόλυνση αποτελώντας κίνδυνο για τους θαλάσσιους οργανισμούς,
 - εκπομπές αερίων πλοίων, λιμένων και αερολιμένων
 - πετρελαιοκηλίδες, που προέρχονται συνήθως από τις μεταφορές πετρελαίου και φυσικού αερίου
 - περιστατικά θαλάσσιας ρύπανσης.

Στον τομέα της προστασίας του αστικού περιβάλλοντος οι κυριότερες κατευθύνσεις περιλαμβάνουν:

- Αστική αναζωογόνηση, με περιβαλλοντική αναβάθμιση και ανάκτηση του οικιστικού ιστού μεγάλων αστικών κέντρων και ειδικότερα των υποβαθμισμένων περιοχών και ζωνών λαϊκής κατοικίας, με ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις, με ανάδειξη ιστορικών κέντρων πόλεων,
- Βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και μείωση του θορύβου,
- Προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας, αποσυμφόρηση κυκλοφοριακού φόρτου – δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων - αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής, της ηχητικής και ηλεκτρομαγνητικής ρύπανσης
- Αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων – προώθηση της ανακύκλωσης
- Ολοκληρωμένος χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός,
- Προώθηση της έρευνας στον τομέα του Περιβάλλοντος / καινοτόμες τεχνολογίες,
- Διαχείριση αστικών στερεών και επικίνδυνων αποβλήτων – Προώθηση επαναχρησιμοποίησης - αξιοποίησης – ανακύκλωσης, κάλυψη αναγκών σε υποδομές διαχείρισης
- Στήριξη και ενίσχυση της απασχόλησης, ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας στον Τομέα του Περιβάλλοντος

Εν τέλει στον τομέα του περιβάλλοντος οι μακροπρόθεσμες προτάσεις πρέπει να εναρμονιστούν με τον Χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη (Σχέδιο για την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα έως το 2050). Μερικές από τις κύριες προκλήσεις είναι :

- Η βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή
- Μετατροπή αποβλήτων σε πόρο
- Οικονομία πλήρους ανακύκλωσης - ανατροφοδότηση της οικονομίας από απόβλητα που χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη
- Κατάργηση υγειονομικής ταφής, ανάκτηση ενέργειας μόνο από μη ανακυκλώσιμα υλικά.
- Κίνητρα προώθησης των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα στην έρευνα και την καινοτομία με αντικείμενο την αποδοτικότητα των πόρων.
- Στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας με δημόσια χρηματοδότηση σε καίριας σημασίας στόχους, που αφορούν στην αποδοτικότητα των πόρων αλλά και συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

3.2.5 Οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Σύμφωνα με τη μελέτη *«Το αύριο της Ελλάδας - επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα κατά το άμεσο μέλλον»*, (WWF Ελλάς / Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών - 2009), αναμένεται να ενταθούν οι ήδη υπάρχουσες δυσμενείς συνθήκες για τους κατοίκους στις πόλεις, ενώ θα επηρεαστούν οι τουριστικοί προορισμοί της χώρας και επομένως και της ΠΙΝ λόγω της αύξησης των θερμοκρασιών και των ημερών με καύσωνα, αλλά και οι αγροτικές καλλιέργειες και η διαχείριση του ζωικού κεφαλαίου θα υποστούν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις λόγω της παράλληλης μείωσης των χειμερινών βροχοπτώσεων και συνεπώς θα επηρεαστεί η απόδοση της παραγωγής τους. Επίσης θα τεθούν σε δοκιμασία οι δέκα εθνικοί δρυμοί, μεταξύ των οποίων και του Αίνου, καθώς προβλέπεται η αύξηση των ημερών με τους υψηλότερους κινδύνους πυρκαγιάς σε αυτούς. Αυξημένος αναμένεται και ο κίνδυνος για ερημοποίηση νέων εκτάσεων και η μείωση των διαθέσιμων ποσοτήτων νερού. Τέλος, σοβαρές θα είναι οι επιπτώσεις στις ακτές, στα χερσαία και θαλάσσια οικοσυστήματα, τους υγρότοπους, τη βιοποικιλότητα και τα θαλάσσια οικοσυστήματα.

Σημαντικές είναι οι διαπιστώσεις της μελέτης *«Περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα»*, (Επιτροπή μελέτης επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής -έκδοση της Τράπεζας της Ελλάδας, Ιούνιος 2011) και αφορά στις επιπτώσεις τις οποίες οι διάφοροι τομείς του περιβάλλοντος και της οικονομίας θα επωμιστούν εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής και στις εκτιμήσεις για το κόστος της αδράνειας και της προσαρμογής στη βιοκλιματική αλλαγή.

Στη βάση της εξέλιξης της διεθνούς κλιματικής πολιτικής, τίθενται ως κύρια επιδίωξη της διεθνούς κοινότητας δύο πυλώνες: της καταπολέμησης – μετριασμού των εκπομπών (mitigation) και της προσαρμογής (adaptation)

Ως προς το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλού άνθρακα έχει μεγάλες επιπτώσεις στον ενεργειακό τομέα σε παγκόσμιο επίπεδο, με μεγαλύτερη πρόκληση τη δραστική μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μέσω μεγάλων αλλαγών, τόσο στην κατανάλωση, όσο και στην παραγωγή ενέργειας. Δεδομένου ότι ο ενεργειακός τομέας ευθύνεται περίπου για το 80% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ο στόχος που τίθεται για τη μείωση των εκπομπών από την ενέργεια θα πρέπει να είναι κατ' ελάχιστο συμβατός με τον γενικό στόχο.

Η πρόταση της μελέτης σε σχέση με το κλίμα και τις εκπομπές αερίων επικεντρώνεται στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας έναντι των κλιματικών κινδύνων και την ενίσχυση της ικανότητας για πρόβλεψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών.

Βασική πρόταση αποτελεί η αναγκαιότητα πρόληψης περιβαλλοντικού κινδύνου, προκειμένου να εκπονηθεί σχέδιο δράσης σε θέματα πλημμυρών, σεισμών, δασικών πυρκαγιών και πολιτικής προστασίας για τη διαχείριση φυσικών καταστροφών.

Η προτεραιότητα της βιώσιμης ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος που τίθεται από τις προτάσεις της μελέτης αφορά στις παρεμβάσεις στον τομέα των μεταφορών, δεδομένου ότι ενέχει συνέργια και συμπληρωματικότητα με τον στόχο της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης μέσω εναλλακτικής χρήσης καυσίμων. Συνεπώς, τυχόν δράσεις που αφορούν στα μέσα μαζικής μεταφοράς, όπως η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός υποδομών και οχημάτων, με χρήση εναλλακτικών καυσίμων όπως φυσικό αέριο και βιοκαύσιμα, μπορεί να αποτελέσει κοινό στόχο των τομέων μεταφορών και ενέργειας. Πρόκειται για ζητήματα ή προϊόντα που δεν μπορούν να παραχθούν στην ΠΙΝ, αλλά μπορούν και προτείνεται να εφαρμοστούν στην ΠΙΝ, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής των κατοίκων και αποτελώντας πυλώνα της πολιτικής για τα «πράσινα νησιά»

Για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής απαιτείται ο οριζόντιος συντονισμός των πολιτικών μετριασμού, αλλά και προσαρμογής των επιπτώσεών της, στους επιμέρους τομείς όπως: η γεωργία και τα δάση, η υγεία, οι παράκτιες δραστηριότητες, η αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες, τα χερσαία και θαλάσσια οικοσυστήματα, η ενέργεια, ο τουρισμός, οι υποδομές και οι υδάτινοι πόροι

Επιπλέον στον οριζόντιο συντονισμό των πολιτικών αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής εντάσσεται η ανάπτυξη στρατηγικών και σχεδίων δράσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, καθώς και η εκπόνηση σχεδίων για την πρόληψη και τη διαχείριση κινδύνων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, αλλά και τη δημιουργία μιας βάσης γνώσεων και την ενίσχυση των ικανοτήτων παρακολούθησης των δεδομένων και την εφαρμογή μηχανισμών για την ανταλλαγή πληροφοριών (monitoring).

Στο πλαίσιο των πολιτικών που περιγράφηκαν είναι και η αύξηση των επενδύσεων για την προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος με έμφαση στην αποφυγή των ζημιών και την αύξηση της ανθεκτικότητας του δομημένου περιβάλλοντος και των άλλων υποδομών, στη μείωση των πιέσεων στους υδάτινους πόρους, στην προστασία των ακτών, στην

αντιπλημμυρική προστασία και στη μείωση της ευαισθησίας των οικοσυστημάτων, προκειμένου να αυξηθεί η ανθεκτικότητά τους και να επιτραπεί η προσαρμογή τους στην αλλαγή του κλίματος. Εξειδικευμένες δράσεις που στοχεύουν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης κτηρίων που στεγάζουν πολιτιστικές δραστηριότητες (μουσεία, πολιτιστικά κέντρα, πολυχώροι κ.λπ.) και στην προληπτική προστασία αρχαιολογικών χώρων από κινδύνους προερχόμενους από την κλιματική αλλαγή, συμβάλλουν καίρια στην επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων.

3.2.6 Η σχέση του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ με άλλα σχετικά σχέδια και προγράμματα

Στο αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων περιλαμβάνονται οι κατευθύνσεις χωροταξικού σχεδιασμού και βιώσιμης, ισόρροπης χωρικής ανάπτυξης σε επίπεδο Περιφέρειας. Επίσης το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ καλύπτει πλήρως και χρησιμοποιεί τους όρους και τις συνέπειες έγκρισης των Περιφερειακών Πλαισίων, καθώς και τους μηχανισμούς εφαρμογής, ελέγχου και υποστήριξης που προβλέπονται στο Ν.2742/99.

Ήδη αναφέρθηκε, ότι μεταξύ των βασικών λόγων αναθεώρησης του ισχύοντος ΠΠΧΣΑΑ είναι η εναρμόνισή του με το Γενικό και τα Ειδικά Πλαίσια ΧΣΑΑ που εγκρίθηκαν σε μεταγενέστερο χρόνο και η εναρμόνισή του με το υπό σύνταξη Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της επόμενης προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020. Σύμφωνα με τον Ν. 2742/1999, σε σχέση με το Γενικό και τα Ειδικά πλαίσια ΧΣΑΑ, το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ αποτελεί υποκείμενο σχέδιο και οφείλει να εναρμονιστεί και να εξειδικεύσει σε περιφερειακό επίπεδο και συγκεκριμένα στην Περιφέρεια Ιόνιων Νησιών, τις κατευθύνσεις των σχεδίων αυτών που είναι εθνικού επιπέδου. Επίσης, δεδομένης της χρονικής συγκυρίας κατά την οποία παράλληλα με την σύνταξη της παρούσας μελέτης αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ είναι υπό σύνταξη και το ΠΕΠ της ΠΙΝ για τη νέα προγραμματική περίοδο, η σχέση των δύο αυτών σχεδίων είναι συμπληρωματική και πρέπει το ένα να τροφοδοτεί το άλλο, καθώς το ΠΠΧΣΑΑ σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο (πενταετίας) αποτελεί την χωρική έκφραση του ΠΕΠ 2014 – 2020.

Επιπλέον, το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ, αποτελεί το υπερκείμενο σχέδιο για τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, που προτείνεται να εκπονηθούν σε επίπεδο Δήμων ή Δημοτικών Ενοτήτων. Τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ σύμφωνα με τον Ν. 2742/1999 οφείλουν να εναρμονίζονται προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις των εγκεκριμένων ΠΠΧΣΑΑ και να τις εξειδικεύουν σε τοπικό επίπεδο.

Επιπλέον οι κατευθύνσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ, είναι δεσμευτική για τις μελέτες ΠΕΡΠΟ, τις μελέτες ΠΟΑΠΔ, ΠΕΧΠ και για όλες τις μελέτες και έργα που θα εκτελούνται στην διοικητική περιφέρεια της ΠΙΝ (Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, μελέτες οικοπολιτιστικών δικτύων και διαδρομών, κτλ.).

4. Περιγραφή του ΠΠΧΣΑΑ

4.1 Γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής

Πεδίο εφαρμογής του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ είναι το σύνολο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων βρίσκεται στο δυτικό τμήμα της χώρας και αποτελεί σπάνια περίπτωση φυσικής, περιβαλλοντικής, μικροκλιματολογικής, οικιστικής, ιστορικής, πολιτιστικής ποικιλομορφίας. Βασικό χαρακτηριστικό της ΠΙΝ είναι η διάταξη των νησιών σε ένα γραμμικό άξονα βορά – νότου και βρίσκεται ανάμεσα στις ακτές της Αλβανίας και της Ιταλίας, ανταγωνιζόμενη μαζί τους στον τομέα του τουρισμού, αλλά και ταυτόχρονα συγκλίνοντας σε τομείς συνεργασίας. Καλύπτει το 1,8% της συνολικής έκτασης της χώρας, συγκεντρώνοντας το 1,91% του συνολικού πληθυσμού (ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011). Έχει έδρα την Κέρκυρα και διοικητικά υπάγεται στην νέα Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου – Δυτικής Ελλάδας – Ιονίων Νήσων με έδρα την Πάτρα. Τα όρια και η διοικητική οργάνωση της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων ορίζονται πλέον από το Ν.3852/2010 *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης* (ΦΕΚ 87/Α/7-6-2010). Με βάση το νέο Νόμο, η ΠΙΝ χωρίζεται διοικητικά σε 5 περιφερειακές ενότητες:

Περιφερειακή Ενότητα Κέρκυρας: Δήμοι Κέρκυρας και Παξών.

Περιφερειακή Ενότητα Λευκάδας: Δήμοι Λευκάδας και Μεγανησίου.

Περιφερειακή Ενότητα Κεφαλληνιάς: Δήμος Κεφαλονιάς.

Περιφερειακή Ενότητα Ιθάκης: Δήμος Ιθάκης.

Περιφερειακή Ενότητα Ζακύνθου: Δήμος Ζακύνθου.

Με το αναθεωρημένο ΠΠΧΣΑΑ προσδιορίζεται ο ρόλος της Περιφέρειας, τόσο στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο, όσο και στο εθνικό επίπεδο και σε σχέση με τις άλλες Περιφέρειες της χώρας. Παράλληλα, εξειδικεύονται σε επίπεδο Αναπτυξιακών – Χωρικών Ενοτήτων, οι σχετικές κατευθύνσεις πολιτικής και μέτρα υλοποίησης, με στόχο την ισόρροπη ανάπτυξη και τη διάχυση των ωφελειών στο σύνολο της Περιφέρειας.

4.2 Γεωγραφικό πεδίο αναφοράς της ΣΜΠΕ του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ

Το πεδίο αναφοράς της παρούσας μελέτης ταυτίζεται καταρχήν με το όριο των ρυθμίσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ και στο επίπεδο των διαπεριφερειακών σχέσεων επεκτείνεται συνήθως στις όμορες Περιφέρειες Ηπείρου και Δυτικής Ελλάδας.

4.3 Περιεχόμενο της μελέτης αναθεώρησης – εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ

Το αντικείμενο και το περιεχόμενο των μελετών αναθεώρησης – εξειδίκευσης των ΠΠΧΣΑΑ αναφέρεται:

- στο ν.2742/99 «για τον χωροταξικό σχεδιασμό και την αειφόρο ανάπτυξη» και ειδικότερα οι διατάξεις του άρθρου 8 και 9 .
- στη με α.π.51949/29.11.2010 Υ.Α. (ΦΕΚ 1925 / Τ.Β / 13-10-2010) για «την Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της εφαρμογής του Γενικού, των Ειδικών και των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης», με την οποία καθορίζεται:
 - η διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης,
 - τα συνεργαζόμενα μέρη και
 - το περιεχόμενο της ανά διετία απαιτούμενης να καταρτίζεται έκθεσης αξιολόγησης της εφαρμογής των πλαισίων.
- στην Υ.Α. οικ. 10106 ΦΕΚ 45/ΑΑΠ/2011 "έγκριση προδιαγραφών για τη σύνταξη των ΠΠΧΣΑΑ (προδιαγραφές αξιολόγησης – αναθεώρησης – εξειδίκευσης Περιφερειακών Πλαισίων).

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.2742/99:

«Τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης καταρτίζονται για κάθε Περιφέρεια της χώρας και αποτελούν σύνολα κειμένων ή και διαγραμμάτων με τα οποία: α) καταγράφεται και αξιολογείται η θέση της περιφέρειας στο διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο, ο ρόλος της σε εθνικό επίπεδο και σε σύγκριση με άλλες περιφέρειες και οι λειτουργίες διαπεριφερειακού χαρακτήρα που έχει ή μπορεί να αναπτύξει, β) καταγράφονται και αξιολογούνται οι παράγοντες εκείνοι που επηρεάζουν την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και διάρθρωση του χώρου στο επίπεδο της περιφέρειας, γ) αποτιμώνται οι χωρικές επιπτώσεις των ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών πολιτικών και προγραμμάτων στο επίπεδο της περιφέρειας και δ) προσδιορίζονται, με προοπτική δεκαπέντε (15) ετών, οι βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές επιλογές για την ολοκληρωμένη και αειφόρο ανάπτυξη του χώρου στο επίπεδο της περιφέρειας, οι

οποίες θα προωθούν την ισότιμη ένταξή της στον ευρύτερο διεθνή, ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο.

Τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης υποδεικνύουν ειδικότερα τις κατευθύνσεις για τη χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων και υπηρεσιών διοικητικής, κοινωνικής και τεχνικής υποδομής περιφερειακού και διανομαρχιακού ενδιαφέροντος καθώς και τις κατευθύνσεις για τη διοικητική και οικονομική ανασυγκρότηση του περιφερειακού χώρου και ιδίως αυτές που αφορούν στη δημιουργία βιώσιμων διοικητικών και αναπτυξιακών ενοτήτων σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο. Περιλαμβάνουν επίσης τις κατευθύνσεις και τα προγραμματικά πλαίσια για τη χωροθέτηση των βασικών παραγωγικών δραστηριοτήτων του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα και ιδίως τις περιοχές, υπό μορφή εναλλακτικών δυνατοτήτων, στις οποίες θα αναζητηθεί κατά προτεραιότητα ο καθορισμός Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων, καθώς και τις περιοχές για τις οποίες αντίστοιχα απαιτείται ο καθορισμός Περιοχών Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων και Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων. Περιλαμβάνουν, τέλος, τις κατευθύνσεις για την ισόρροπη και αειφόρο διάρθρωση του περιφερειακού οικιστικού δικτύου, καθώς και τις βασικές προτεραιότητες για την προστασία, διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιφέρειας. Οι γενικές κατευθύνσεις και προτάσεις των Περιφερειακών Πλαισίων, εφόσον προκύπτει τεκμηριωμένη προς τούτο ανάγκη από ειδικές οικονομικές, κοινωνικές ή πολιτισμικές συνθήκες που επικρατούν σε συγκεκριμένες περιφέρειες, μπορούν να εξειδικεύονται περαιτέρω στο επίπεδο των εδαφικών ορίων των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων ή και άλλων γεωγραφικών ενοτήτων της περιφέρειας. Τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης συνοδεύονται από πρόγραμμα δράσης, στο οποίο εξειδικεύονται οι απαιτούμενες για την εφαρμογή τους ενέργειες, ρυθμίσεις, μέτρα και προγράμματα, το κόστος και οι πηγές χρηματοδότησης των προτεινόμενων παρεμβάσεων, καθώς και οι φορείς και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής των προτεινόμενων μέτρων και δράσεων.»

Σύμφωνα δε με το άρθρο 9 παρ. 1, το ΠΠΧΣΑΑ αποτελεί μια υποκείμενη μελέτη του Γενικού Πλαισίου και των Ειδικών Πλαισίων, όσον αφορά τις πολιτικές και τις ειδικές προτάσεις που τα συγκεκριμένα Πλαίσια διατυπώνουν, είτε για την Περιφέρεια συγκεκριμένα, είτε για τους αναπτυξιακούς τομείς που χαρακτηρίζουν την Περιφέρεια, όπως για τον τουρισμό και τη βιομηχανία, τις ΑΠΕ, είτε για την προστασία του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών, όπως διατυπώνονται στο Γενικό Πλαίσιο, με την βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, την προστασία του τοπίου, τη διαφύλαξη της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, κλπ. Παράλληλα

αποτελεί υπερκείμενη μελέτη των Ρυθμιστικών Σχεδίων, ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, μελετών Χρήσεων Γης, κλπ, τα οποία πρέπει να εναρμονίζονται με τις επιλογές και τις κατευθύνσεις του εκάστοτε εγκεκριμένου ΠΠΧΣΑΑ.

Σύμφωνα με τις προδιαγραφές, η εκπόνηση των μελετών αξιολόγησης – εξειδίκευσης – αναθεώρησης των Περιφερειακών Πλαισίων συντάσσονται, σε δύο φάσεις:

Την **Α' φάση** – αξιολόγηση της εφαρμογής των θεσμοθετημένων Περιφερειακών Πλαισίων η οποία υποδιαιρείται σε δύο στάδια:

- το στάδιο Α1 που περιλαμβάνει:
 - την Έκθεση Αξιολόγησης της εφαρμογής του θεσμοθετημένου Περιφερειακού Πλαισίου και τη μελέτη τοπίου
 - την Σύνοψη των πορισμάτων της Έκθεσης Αξιολόγησης
- το στάδιο Α2 που περιλαμβάνει :
 - την οριστικοποίηση παραδοτέων Α1 Σταδίου μετά την τήρηση της διαδικασίας δημοσιοποίησης και γνωμοδότησης των εμπλεκόμενων φορέων.

Τη **Β' φάση** – αναθεώρηση και εξειδίκευση Περιφερειακών Πλαισίων, η οποία υποδιαιρείται σε δύο στάδια:

- το στάδιο Β1 που περιλαμβάνει
 - την πρόταση της Αναθεώρησης – Εξειδίκευσης του Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. της ΠΙΝ και τη μελέτη τοπίου
 - την εισηγητική έκθεση και το σχέδιο της Υ.Α. αναθεώρησης – εξειδίκευσης
- το Στάδιο Β2 που περιλαμβάνει :
 - την οριστικοποίηση παραδοτέων Β1 Σταδίου μετά την τήρηση της διαδικασίας δημοσιοποίησης και γνωμοδότησης των εμπλεκόμενων φορέων.

4.4 Έργα και δραστηριότητες που ενδεχομένως να προκύψουν από την εφαρμογή του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ

Τα έργα και οι δραστηριότητες που θα προκύψουν από την εφαρμογή του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ αναφέρονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 9 *"Βασικές μελέτες και έργα που απαιτούνται για την υλοποίηση των κατευθύνσεων και μέτρων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ"* της παρούσας μελέτης ΣΜΠΕ.

5. Εναλλακτικές δυνατότητες

5.1 Λόγοι επιλογής των τριών εναλλακτικών δυνατοτήτων που εξετάζονται στη συνέχεια

Το αναπτυξιακό πρότυπο του ισχύοντος ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ οφείλει να επαναπροσδιοριστεί προς την κατεύθυνση της αναγκαίας εναρμόνισης του αναθεωρούμενου ΠΠ με το αναπτυξιακό πλαίσιο που παράλληλα επεξεργάζεται η ΠΙΝ στο πλαίσιο του Σ.Ε.Σ. 2014 – 2020, όσον αφορά στη μεσοπρόθεσμη περίοδο και να θέσει επιπλέον αναπτυξιακές επιλογές σε μακροπρόθεσμο επίπεδο σε βάθος ενός χρονικού ορίζοντα 15 ετών και το οποίο συνίσταται στην ανάπτυξη του τουρισμού, συνοδευόμενη από την ανάπτυξη σύμφωνα με το αγροδιατροφικό πρότυπο, την πράσινη οικονομία και την γαλάζια ανάπτυξη - τους νέους δυναμικούς κλάδους της σύγχρονης νησιώτικης οικονομίας της ΠΙΝ.

Μετά την ανάδειξη της αναγκαιότητας ενσωμάτωσης των νέων πολιτικών που έχουν συνταχθεί την τελευταία 15ετία στο ΠΠΧΣΑΑ, είναι επίσης εμφανής η αναγκαιότητα αναθεώρησής του ΠΠΧΣΑΑ σύμφωνα με τις στρατηγικές επιλογές που προαναφέρθηκαν στο κεφ. 3.1 της παρούσας ΣΜΠΕ και δεδομένου ότι το αναπτυξιακό πρότυπο απαιτείται να συνδέεται με το χωρικό πρότυπο, πρέπει παράλληλα να επανεξεταστούν στο πλαίσιο του Σ.Ε.Σ. 2014 – 2020, όσον αφορά στη μεσοπρόθεσμη περίοδο, αλλά και την μακροπρόθεσμη σε βάθος ενός χρονικού ορίζοντα 15 ετών - 2014 -2030.

Οι επιλογές για την αναπτυξιακή φυσιογνωμία και εξέλιξη της ΠΙΝ συνίστανται σε 2 βασικά σκέλη, τα Πληθυσμιακά και Μακροοικονομικά στοιχεία και τους παραγωγικούς τομείς. Η προβολή των μεγεθών αυτών γίνεται σε τρία εναλλακτικά σενάρια:

- το σενάριο των τάσεων ή μηδενικό σενάριο που προβλέπει τα αναμενόμενα μεγέθη με βάση τις καταγεγραμμένες τάσεις εξέλιξης.
- το «αισιόδοξο» σενάριο κατά το οποίο οι προβολές των μεγεθών αυτών σταθμίζονται με θετικό πρόσημο και τιμές ανάλογες των παραδοχών που περιγράφονται στη συνέχεια
- το «απαισιόδοξο» σενάριο κατά το οποίο οι προβολές των μεγεθών αυτών σταθμίζονται με αρνητικό πρόσημο και τιμές ανάλογες των παραδοχών που περιγράφονται στη συνέχεια

Η προβολές των ως άνω μεγεθών στο «αισιόδοξο» και «απαισιόδοξο» σενάριο, σε αντίθεση με το σενάριο τάσεων, γίνεται σε δύο χρονικές υποπεριόδους, η πρώτη είναι

μέχρι το 2020 στην οποία τα συμπτώματα της τρέχουσας οικονομικής κρίσης εξακολουθούν να επηρεάζουν αρνητικά την οικονομική ανάπτυξη της χώρας και της ΠΙΝ, ενώ εντός της περιόδου αυτής θα έχει ολοκληρωθεί ένας μεγάλος αριθμός έργων που θα ενταχθούν στο εθνικό και περιφερειακό σκέλος του ΣΕΣ 2014 – 2020, τα οποία θα συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη. Η δεύτερη χρονική υποπερίοδος περιλαμβάνει τη δεκαετία 2021 – 2031, η οποία εκτιμάται ότι θα είναι μια περίοδος ανάκαμψης της χώρας κατά την οποία θα αντιμετωπιστούν δομικά και σε μεγάλο βαθμό οι αρνητικές συνέπειες της τρέχουσας οικονομικής κρίσης, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της ΠΙΝ σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Πιο συγκεκριμένα οι παραδοχές του αισιόδοξου σεναρίου είναι οι ακόλουθες :

Για την χρονική υποπερίοδο μέχρι το 2020 :

- μείωση της μετανάστευσης προς τα αστικά κέντρα της χώρας, λόγω έλλειψης θέσεων εργασίας και επαναπατρισμός εργατικού δυναμικού που στρέφεται κυρίως προς την αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων γεωργικών εκτάσεων και προς τον τουρισμό
- επαναπατρισμός ετεροδημοτών από τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας, λόγω απώλειας θέσεων εργασίας και στροφή προς την αξιοποίηση των εγκαταλελειμμένων γεωργικών εκτάσεων
- προσέλκυση εργατικού δυναμικού στο τομέα του τουρισμού λόγω της υλοποίησης έργων ενίσχυσης του τουρισμού (όπως ενδεικτικά αναφέρονται η κρουαζιέρα, το γιώτινγκ, η εξυγίανση κορεσμένων περιοχών, η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, κτλ.)
- αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων του ΣΕΣ 2014 - 2020 στους τομείς γεωργίας, κτηνοτροφίας, μεταποίησης και τουρισμού και βελτίωση των μεταφορικών υποδομών
- διατήρηση και ενίσχυση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα εφαρμόζοντας την πολιτική του αγροδιατροφικού προτύπου

Για την χρονική υποπερίοδο 2021 – 2031:

- αξιοποίηση των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην ΠΙΝ που θα έχει ως αποτέλεσμα την προσέλκυση εργατικού αλλά και εξειδικευμένου δυναμικού
- αξιοποίηση αντισταθμιστικών οφειλών προς την περιφέρεια λόγω της εξόρυξης.
- ολοκλήρωση όλων των έργων και δράσεων που εντάχθηκαν στο ΣΕΣ 2014-2020, καθιστώντας τις ΜΜΕ βιώσιμες και πιο ανταγωνιστικές, και συμβάλλοντας στη βελτίωση της εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης του πληθυσμού,

παράλληλα με δράσεις αντιμετώπισης του κοινωνικού και εργασιακού αποκλεισμού, καθώς και του κινδύνου της φτώχειας.

- ανακοπή του ρεύματος μετανάστευσης προς το εξωτερικό και ενδεχομένως επαναπατρισμός μέρους του πληθυσμού που μετανάστευσε λόγω βελτίωσης του οικονομικού κλίματος και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.
- το προτεινόμενο χωρικό και αναπτυξιακό πρότυπο της Περιφέρειας υλοποιείται σύμφωνα με το προτεινόμενο πρόγραμμα δράσης.

Οι παραδοχές του απαισιόδοξου σεναρίου είναι οι ακόλουθες :

Για την χρονική υποπερίοδο μέχρι το 2020:

- Αύξηση της μετανάστευσης προς το εξωτερικό, λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης και των δυσμενών εργασιακών συνθηκών που συνεχίζονται σε όλη την υποπερίοδο.
- Οι χρηματοδοτήσεις εν όψει ΣΕΣ 2014 - 2020 συμβάλλουν πολύ λίγο στην υλοποίηση νέων επενδύσεων και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, διότι κατευθύνονται προς τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων επιχειρήσεων και προς τη χρηματοδότηση δράσεων εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης που ταλανίζει τη χώρα αναμένεται επαναπατρισμός ετεροδημοτών από τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας και στροφή προς την αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων γεωργικών εκτάσεων.

Για την χρονική υποπερίοδο 2021 – 2031:

- οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης δεν αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά και τα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας συνεχίζουν να αποτελούν τροχοπέδη στην οικονομική ανάκαμψη της περιφέρειας και της χώρας.
- η συνεχιζόμενη μείωση των εισοδημάτων οδηγεί αναπόφευκτα στην υπογεννητικότητα και στην αρνητική φυσική εξέλιξη του πληθυσμού, η οποία αντισταθμίζεται από την ανάπτυξη του συμβατικού τουρισμού
- η αναμενόμενη εξόρυξη υδρογονανθράκων συμβάλλει στην περιορισμένη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- τα αντισταθμιστικά οφέλη της εξόρυξης τα καρπούνται σε μεγαλύτερο ποσοστό οι όμορες Περιφέρειες της ηπειρωτικής χώρας
- μειωμένη ανάπτυξη στον τομέα του τουρισμού (κυρίως στον τουρισμό κρουαζιέρας και σκαφών αναψυχής) λόγω αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εξόρυξη υδρογονανθράκων

- το μοντέλο του μαζικού τουρισμού δεν διαφοροποιείται ως προς την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Με βάση τα ανωτέρω στη συνέχεια αναπτύσσονται τα τρία εξεταζόμενα σενάρια:

5.2 Μηδενικό σενάριο (σενάριο τάσεων)

Το σενάριο των τάσεων εξετάζει την περίπτωση κατά την οποία δεν θα εκπονείτο η μελέτη αξιολόγησης – αναθεώρησης – εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ. Στην περίπτωση αυτή, η εξέλιξη της Περιφέρειας Ιονίων νήσων θα βασίζονταν στο ισχύον ΠΠΧΣΑΑ του 2004 που συντάχθηκε με τα δεδομένα και τους όρους της δεκαετίας του '90. Πιο συγκεκριμένα το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης θα είναι το αναφερόμενο στο ισχύον ΠΠΧΣΑΑ πρότυπο, το οποίο είχε συνταχθεί με τις επιλογές του Γ' ΚΠΣ 2000 2006 και του αντίστοιχου ΠΕΠ Ιονίων Νήσων θέτοντας ως στρατηγικούς στόχους:

- Την άρση της απομόνωσης και τη βελτίωση της αναπτυξιακής θέσης της περιφέρειας στον εθνικό χώρο.
- Την αναβάθμιση του ρόλου της περιφέρειας Ιονίων Νήσων με την ανάδειξή της σε κόμβο κέντρο μεταξύ των Βαλκανικών χωρών και ιδιαίτερα με τον χώρο των Δυτικών Βαλκανίων (χώρες που βρέχονται από την Αδριατική), που αποτελεί χώρο ιδιαίτερης σημασίας για τα ζωτικά συμφέροντα οικονομικής κοινωνικής ανάπτυξης της περιφέρειας (προτείνεται η προώθηση από την περιφέρεια κατάλληλων δράσεων, όπως η δημιουργία Βαλκανικού Παρατηρητήριου για τον τουρισμό πολιτισμό κλπ).
- Την ανάπτυξη συνεργασιών με περιφέρειες νησιωτικού χαρακτήρα και ανάλογης πολιτιστικής σημαντικότητας στην ευρύτερη περιοχή της μεσογειακής λεκάνης (Κύπρος, Κορσική, Βαlearίδες νήσοι, Σαρδηνία, Σικελία κλπ).
- Την ενδυνάμωση των σχέσεων της περιφέρειας με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.
- Την προστασία και εξορθολογισμένη διαχείριση του φυσικού, πολιτιστικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, με σκοπό τη διαφύλαξη της αειφορίας, την τόνωση της πολιτισμικής ταυτότητας και την ενίσχυση της ελκυστικότητας της Περιφέρειας ως τουριστικού προορισμού. Επισημαίνεται η ανάγκη προώθησης προγράμματος αναβάθμισης του ρόλου των παραδοσιακών οικισμών και ειδικού προγράμματος για την ανάπλαση του ιστορικού κέντρου της Κέρκυρας, ως μοναδικού αρχιτεκτονικού μνημείου της επτανησιακής αρχιτεκτονικής, με παράλληλη ενίσχυση των δικτύων συνεργασίας με ιστορικές πόλεις γειτονικών χωρών.

- Τη μεγιστοποίηση της ενδοπεριφερειακής συνοχής με την ενίσχυση της ανάπτυξης των μειονεκτικότερων περιοχών και την ανάσχεση της μετακίνησης του πληθυσμού προς τις ανεπτυγμένες τουριστικές ζώνες.
- Την αύξηση της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού στο νέο περιβάλλον της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης (πχ συμπλήρωση υποδομών και θεσμοθέτηση κινήτρων για την ανάπτυξη ποιοτικού και ειδικών μορφών τουρισμού) με παράλληλη αποθάρρυνση της "μονοκαλλιέργειας" του κλάδου μέσω της ενίσχυσης της ανάπτυξης και των άλλων παραγωγικών τομέων.
- Τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την αντιμετώπιση των ενδονομαρχιακών και διανομαρχιακών ανισοτήτων με ισόρροπη κατανομή κοινωνικών εξυπηρετήσεων και βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών του δημόσιου τομέα και της τοπικής αυτοδιοίκησης στα οικιστικά κέντρα 1ου, 2ου και 3ου επιπέδου (ολοκλήρωση του προγράμματος Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών, τηλεδιοίκηση κλπ).
- Τη διασύνδεσή της παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας με κέντρα έρευνας και εκπαίδευσης, με ενεργοποίηση προς αυτήν την κατεύθυνση του Ιονίου Πανεπιστημίου.
- Την αντιμετώπιση των οξυμένων προβλημάτων στο κρίσιμο τομέα της διαχείρισης του υδάτινου δυναμικού.
- Τη διαμόρφωση ιδιαίτερης πολιτικής για τα μικρά νησιά στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη θεσμοθέτηση ειδικών κινήτρων λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα της περιφέρειας, που θα επιτρέψουν:
- Τον περιορισμό του κόστους μεταφοράς ανθρώπων και αγαθών και την πύκνωση των θαλάσσιων και εναέριων συγκοινωνιακών συνδέσεων.
- Την προσέλκυση διοικητικών στελεχών.
- Την διάδοση της χρήσης των νέων τεχνολογιών.
- Την ανάπτυξη ποιοτικού και ειδικών μορφών τουρισμού.
- Την σύνδεση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα με την τουριστική αγορά.
- Την ενίσχυση επιχειρήσεων που θα στηρίζουν την ενδογενή ανάπτυξη, με στόχο τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Η υλοποίηση του ως άνω χωρικού προτύπου, θα είχε ως αποτέλεσμα μία εξέλιξη η οποία δεν θα λάμβανε υπόψη

- τα νέα δεδομένα και τις προοπτικές οργάνωσης του εθνικού χώρου όπως προσδιορίζεται από το Γενικό και τα Ειδικά Πλαίσια, με αποτέλεσμα η ΠΙΝ να αποκλίνει των εθνικών στόχων και επιλογών

- τις διαφοροποιήσεις στο εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές, όπως ενδεικτικά αναφέρονται οι πολιτικές "Ευρώπη 2020", το Σχέδιο Ανάπτυξης Μεταφορών περιόδου 2007 – 2013 και εικοσαετίας, ο Εθνικός Ενεργειακός Σχεδιασμός – Οδικός χάρτης για το 2050, η πολιτική για τη θαλάσσια στρατηγική, τη θαλάσσια οικονομία, το νησιωτικό χώρο, τον παράκτιο χώρο και τις υδατοκαλλιέργειες, η πολιτική για τον αστικό χώρο, η πετρελαϊκή πολιτική, η πολιτική για το τοπίο, η πολιτική για την Κλιματική Αλλαγή, η πολιτική για την προστασία της βιοποικιλότητας, η επενδυτική πολιτική, κτλ.
- το υπό διαμόρφωση αναπτυξιακό πλαίσιο του ΣΕΣ 2014 – 2020 που διαφοροποιείται σημαντικά ως προς τις κατευθύνσεις του ισχύοντος ΠΠΧΣΑΑ το οποίο είχε συνταχθεί εναρμονιζόμενο με το αναπτυξιακό πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ 2000 – 2006.
- τις πολλαπλές επιπτώσεις της τρέχουσας οικονομικής κρίσης,
- τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής, ιδιαίτερα σε μια νησιωτική περιφέρεια όπως η ΠΙΝ που κινδυνεύει από την ερημοποίηση και την άνοδο της στάθμης της θάλασσας
- τις αλλαγές στην τοπική αυτοδιοίκηση («Καλλικράτης», αιρετές αρχές στις περιφέρειες),
- την επικείμενη εξόρυξη υδρογονανθράκων στο θαλάσσιο χώρο που εγκυμονεί κινδύνους για το θαλάσσιο περιβάλλον και τον τουρισμό
- τις σύγχρονες τάσεις για την ανάπτυξη του ειδικού και εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- την ανάπτυξη της πράσινης οικονομίας και της γαλάζιας ανάπτυξης στο νησιωτικό χώρο, με αποτέλεσμα την αναχρονιστικού τύπου συνέχιση της ανάπτυξης.
- τις επιταγές περί προστασίας του χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος – την θαλάσσια στρατηγική
- την ανάγκη προστασίας της γεωργικής γης ως βασικού πλουτοπαραγωγικού πόρου με αποτέλεσμα την σταδιακή κατάρρευση του πρωτογενούς τομέα – της αγροτικής παραγωγής και κατ' επέκταση και της κτηνοτροφικής
- την εθνική και κοινοτική πολιτική όσον αφορά την αντιμετώπιση της κοινωνικής και χωρικής περιθωριοποίησης ορισμένων ομάδων του πληθυσμού.

Επομένως, με βάση το σενάριο των τάσεων η ΠΙΝ θα προχωρούσε αναγκαστικά με ένα αναχρονιστικό χωρικό πρότυπο, το οποίο δε δίνει έμφαση στην ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, ιδιαίτερα δε των μορφών του θαλάσσιου τουρισμού (κρουαζιέρα, σκάφη αναψυχής, καταδυτικός τουρισμός) στις οποίες η ΠΙΝ έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξή τους. Επιπλέον δεν δίνει έμφαση στην ανάπτυξη του αγροδιατροφικού προτύπου το οποίο θα αξιοποιούσε τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της

τοπικής αγροτικής παραγωγής σε συνάρτηση με το καλάθι αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας συνδυάζοντάς τα με την επί τόπου μεταποίηση, συσκευασία και τυποποίηση και την προώθησή τους στις εγχώριες και διεθνείς αγορές. Επίσης, το πρότυπο αυτό, δεν λαμβάνει μέριμνα για την προστασία και την ανάδειξη του τοπίου της ΠΙΝ και δεν λαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής τα οποία τίθενται ως προαπαιτούμενα σε κάθε επίπεδο σχεδιασμού τόσο από την Ε.Ε. όσο και από τις εθνικές πολιτικές. Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα η ΠΙΝ να μην μπορεί να συμβάλλει, στο μερίδιο που της αναλογεί, στην επίτευξη των εθνικών στόχων προστασίας του περιβάλλοντος, ανάπτυξης των ΑΠΕ και μείωσης των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου. Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω στο επιχειρησιακό επίπεδο, την έλλειψη στρατηγικού πλαισίου θα υποκαθιστούσε η εφαρμογή του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων (για την περίοδο 2014-2020) και τα έργα που θα προγραμματίζονταν μέσω αυτού και του ΣΕΣ, το οποίο όμως στερείται ενός ολοκληρωμένου χωρικού προτύπου βασίζοντας την ανάπτυξη της ΠΙΝ σε στοχευμένα έργα και δράσεις υψηλού βαθμού ωριμότητας.

Στο σενάριο των τάσεων προσδιορίζεται **ο ρόλος της ΠΙΝ σε διεθνές - ευρωπαϊκό επίπεδο** σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ισχύοντος ΠΠΧΣΑΑ, ήτοι στο πλαίσιο της ευρύτερης περιοχής της Ν.Α. Ευρώπης ως ενιαίου πόλου τουριστικής ανάπτυξης, που θα ανταγωνιστεί τους υπόλοιπους τουριστικούς προορισμούς με προσανατολισμό στον ποιοτικό περιηγητικό τουρισμό του ευρύτερου πολιτιστικού χώρου της Μεσογείου, αλλά και, «θα ενδυναμώσει» όπως αναφέρεται στο ισχύον ΠΠΧΣΑΑ, «*τις σχέσεις με τις αλβανικές ακτές και με τις δυτικές εν γένει ακτές της Βαλκανικής*», καθώς και «*με τις περιφέρειες νησιωτικού χαρακτήρα της ευρύτερης λεκάνης της Μεσογείου*». Παράλληλα, θα μετεξελιχθεί σε «*προορισμό σημαντικών ροών τουριστών από τις νέο εισερχόμενες (τότε) στην ΕΕ χώρες (Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη), οι οποίες αποτελούν σημαντική αγορά*», ενισχύοντας το ρόλο της Περιφέρειας «*με την αξιοποίηση του διεθνούς αεροδρομίου της Κέρκυρας, την ενίσχυση της συμπληρωματικής λειτουργίας του λιμανιού της Κέρκυρας με το αναβαθμιζόμενο σε «Δυτική Πύλη» της ηπειρωτικής Ελλάδας λιμάνι της Ηγουμενίτσας*».

Ωστόσο, ο αναφερόμενος στο ισχύον ΠΠΧΣΑΑ διεθνής – ευρωπαϊκός ρόλος της ΠΙΝ δεν λαμβάνει υπόψη την προωθούμενη στρατηγική για τη μακροπεριφέρεια Αδριατικής – Ιονίου και ως εκ τούτου στο σενάριο των τάσεων η ΠΙΝ δεν έχει και δεν μπορεί να διεκδικήσει διακεκριμένο ρόλο εντός της μακροπεριφέρειας. Ο διεθνής ρόλος της ΠΙΝ περιορίζεται μόνον ως τουριστικό πόλος αδυνατώντας να αξιοποιήσει τη γεωστρατηγική της θέση ως πύλη της χώρας προς την Αδριατική και την Ε.Ε., αλλά και την εξωστρέφεια του αγροδιατροφικού προτύπου.

Στο **δημογραφικό επίπεδο**, σύμφωνα με το σενάριο αυτό, ο πληθυσμός της ΠΙΝ εξελίσσεται με βάση τις διαπιστωμένες τάσεις. Σύμφωνα λοιπόν με το σενάριο των τάσεων ο πληθυσμός ανά Δήμο και για το σύνολο της Περιφέρειας εκτιμάται ως εξής:

Πίνακας 5.1.1 – Προβολή μόνιμου πληθυσμού της ΠΙΝ στο 2031 (σενάριο τάσεων)

Περιφέρεια / Δήμοι	2011	Σενάριο τάσεων	Μεταβολή 11 – 31 (%)
		2031	
Περιφέρεια	206.470	227.426	10,1%
Δήμος Κέρκυρας	101.080	100.924	-0,2%
Δήμος Παξών	2.220	2.215	-0,2%
Δήμος Λευκάδας	22.710	25.970	14,4%
Δήμος Μεγανησίου	1.040	998	-4,1%
Δήμος Ιθάκης	3.180	3.175	-0,2%
Δήμος Κεφαλονιάς	35.590	43.427	22,0%
Δήμος Ζακύνθου	40.650	50.716	24,8%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Με βάση τον ανωτέρω πίνακα αναμένεται μια αύξηση του μόνιμου πληθυσμού της ΠΙΝ κατά 10,1% την επόμενη εικοσαετία (έτος βάσης το 2011). Όσον αφορά στους επιμέρους Δήμους, με βάση το σενάριο των τάσεων αναμένεται αύξηση πληθυσμού στους Δήμους Λευκάδας, Κεφαλονιάς και Ζακύνθου και μικρή μείωση του πληθυσμού στον Δήμο Μεγανησίου. Στους Δήμους Κέρκυρας, Παξών και Ιθάκης αναμένεται ο μόνιμος πληθυσμός να παραμείνει περίπου στα ίδια επίπεδα.

Στο **επίπεδο μακροοικονομικών δεικτών**, σύμφωνα με το σενάριο των τάσεων:

- το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της ΠΙΝ εκτιμάται σε 15.697 €. το 2031, μειωμένο κατά 11% σε σύγκριση με το 2011.
- η απασχόληση της ΠΙΝ εκτιμάται για κάθε παραγωγικό τομέα ως εξής:
 - Πρωτογενής τομέας: 15.465 απασχολούμενοι αυξημένοι κατά 4% σε σύγκριση με το 2011
 - Δευτερογενής τομέας: 10.100 απασχολούμενοι μειωμένοι κατά 17,7% σε σύγκριση με το 2011
 - Τριτογενής τομέας: 98.308 απασχολούμενοι αυξημένοι κατά 56% σε σύγκριση με το 2011

Στο **παραγωγικό επίπεδο**, παρά το γεγονός ότι σήμερα ο αγροτικός τομέας έχει σε μεγάλο βαθμό αναδιαρθρωθεί, συντονιζόμενος με τις επιταγές της ΚΑΠ και της Εθνικής

Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης, η έλλειψη συντονισμένων παρεμβάσεων (χωρικών και τομεακών) για την προστασία της γεωργικής γης και τη βελτίωση της ποιοτικής ανταγωνιστικότητας θα οδηγούσε σε περαιτέρω συρρίκνωση του πρωτογενούς τομέα. Κύριο αίτιο γι' αυτή την εξέλιξη είναι η απαξίωση της γεωργικής γης από το κυρίαρχο αναπτυξιακό πρότυπο, καθώς αντιμετωπίζεται ως εν δυνάμει οικόπεδο για την ανάπτυξη τουριστικών υποδομών. Ταυτόχρονα, ανασταλτικούς παράγοντες για τη διεύρυνση της δυναμικής του πρωτογενή τομέα, σε όλη την έκταση της ΠΙΝ, αποτελεί η έλλειψη υδάτινων πόρων και η ανυπαρξία αρδευτικών και άλλων εγγειοβελτιωτικών έργων, η έλλειψη δράσεων συσκευασίας - τυποποίησης και προώθησης των αγροτικών προϊόντων στις εγχώριες και διεθνείς αγορές, η άναρχη επέκταση του τουρισμού και της παραθεριστικής κατοικίας στη γεωργική γη δημιουργώντας έντονα προβλήματα συγκρούσεων των χρήσεων γης. Στο θαλάσσιο χώρο, η χωροθέτηση των υδατοκαλλιεργειών σύμφωνα με τις διευρυμένες ζώνες του ΕΠΧΣΑΑΥ θα δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα συγκρούσεων των υδατοκαλλιεργειών με τις τουριστικές ζώνες και θα προκαλέσει σημαντική περιβαλλοντική επιβάρυνση στις παράκτιες περιοχές των τουριστικά ανεπτυγμένων περιοχών. Επίσης η επικείμενη εξόρυξη υδρογονανθράκων χωρίς την πρόβλεψη περιβαλλοντικών και χωρικών περιορισμών εγκυμονεί κινδύνους για το θαλάσσιο περιβάλλον και για τον τουρισμό.

Ως προς τον δευτερογενή τομέα αναμένεται επίσης η περαιτέρω συρρίκνωσή του λόγω έλλειψης οργανωμένων υποδοχέων μεταποιητικών δραστηριοτήτων, που δεν προσφέρουν έτσι κίνητρα νέων επενδύσεων στον τομέα. Ιδιαίτερα οξυμένα θα είναι τα περιβαλλοντικά προβλήματα στις περιοχές όπου υπάρχουν διάσπαρτα χωροθετημένα ελαιοτριβεία, πυρηνελουργεία και τυροκομεία. Το πρότυπο της διάσπαρτης χωρικής οργάνωσης του δευτερογενούς τομέα, πέρα από τα σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα που προκαλεί, θα έχει σαφή αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα του τομέα.

Ως προς τον τριτογενή τομέα αναμένεται η περαιτέρω επέκταση του μαζικού τουρισμού με το ισχύον σήμερα πρότυπο υποβαθμίζοντας οικιστικά και περιβαλλοντικά εκτεταμένες περιοχές του παράκτιου χώρου, με αποτέλεσμα την έλλειψη ταυτότητας και ελκυστικότητας της ΠΙΝ ως τουριστικού προορισμού, που θα οδηγήσει αναπόφευκτα στην μείωση της τουριστικής κίνησης. Δεν αναμένεται ιδιαίτερη ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και διάχυση του τουριστικού ρεύματος προς την ενδοχώρα των μεγάλων νησιών και τα μικρά νησιά, με αποτέλεσμα οι περιοχές αυτές να αποψιλωθούν πληθυσμιακά και παραγωγικά.

Ως προς το **φυσικό περιβάλλον** η συνέχιση των υφιστάμενων τάσεων θα οδηγούσαν σε αύξηση των πιέσεων και περαιτέρω υποβάθμιση κυρίως των παράκτιων περιοχών και του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Η πρόσφατη ενσωμάτωση στο εθνικό νομοθετικό πλαίσιο των ευρωπαϊκών πολιτικών για το περιβάλλον, μέσω της «Εθνικής Στρατηγικής για το Περιβάλλον και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη» όπως εξειδικεύεται ανά θεματικό επίπεδο, αναμένεται να λειτουργήσει ανασταλτικά για τις περιβαλλοντικές πιέσεις, ωστόσο, η έλλειψη εξειδίκευσης της στρατηγικής αυτής σε σχέση με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της ΠΙΝ θα οδηγούσε σε καθυστέρηση εφαρμογής των σχετικών εργαλείων που προβλέπει (πχ. της οριοθέτησης των προστατευόμενων περιοχών μέσω των ειδικών περιβαλλοντικών μελετών). Αυτή η καθυστέρηση θα δημιουργούσε ασάφεια ως προς τις προστατευόμενες περιοχές και ασφαλώς εμπόδια και αντιφάσεις στην εφαρμογή αναπτυξιακών πολιτικών με πιθανές συγκρούσεις σε επίπεδο χρήσεων γης, τομεακών πολιτικών, πολιτικών σε σχέση με τις απαραίτητες υποδομές, πολιτικών για την προστασία φυσικών και τοπιακών ενοτήτων κλπ.

Με βάση τις ανωτέρω περιγραφόμενες συνθήκες, στο σενάριο των τάσεων ο σχεδιασμός εμφανίζεται να επηρεάζει λίγο έως καθόλου τη διαμόρφωση του χωρικού προτύπου της ΠΙΝ. Η ελεύθερη οικονομία καθοδηγεί σε μεγάλο βαθμό τις τάσεις χωροθέτησης των χρήσεων, ενώ ευνοείται από τις υπεραξίες που παράγονται από τις δημόσιες επενδύσεις στο χώρο και δεν φαίνεται να υπόκειται σε διαδικασίες και μηχανισμούς αντισταθμιστικών οφελών και αναδιανομής. Από την άλλη πλευρά, ελλείψει σύγχρονου ρυθμιστικού πλαισίου, εναρμονισμένου με τις σύγχρονες πολιτικές και επιδιώξεις, οι ιδιωτικές επενδύσεις εμπεριέχουν υψηλότερους κινδύνους, καθώς είναι εξαρτημένες από πολιτικές αποφάσεις και κοινωνικές αντιδράσεις.

Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα του σεναρίου αυτού στο χώρο θα οδηγούσαν σε επιδείνωση της κατάστασης της ΠΙΝ και συγκεκριμένα σε:

- Ένταση των συγκρουσιακών σχέσεων μεταξύ διαφόρων χρήσεων γης και ιδιαίτερα με τον τουρισμό.
- Επέκταση της τάσης αστικής διάχυσης – με μειωμένο όμως ρυθμό σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία αλλά με το ίδιο άναρχο τρόπο και σε βάρος των άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων
- Αδυναμία εξασφάλισης επαρκών τεχνικών και κοινωνικών υποδομών στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές και σε περιοχές Β΄ κατοικίας

- Περιορισμένη δυνατότητα προστασίας και σταδιακή παραγωγική και αισθητική υποβάθμιση της γεωργικής γης, του αγροτικού τοπίου και του φυσικού περιβάλλοντος.
- Περιορισμένη δυνατότητα προστασίας και ανάδειξης του τοπίου της ΠΙΝ και της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Αδυναμία ανασυγκρότησης και βελτίωσης των συνθηκών στο εσωτερικό των αστικών κέντρων με αποτέλεσμα απώλεια των παραδοσιακών χαρακτηριστικών και μείωση της ελκυστικότητας των αστικών κέντρων της ΠΙΝ
- Αδράνεια σε ότι αφορά δράσεις και προγράμματα μεγάλης κλίμακας που απαιτούν σημαντική και ενεργό παρουσία κεντρικής παρέμβασης.

5.3 Σενάριο ολοκληρωμένης πολυ-τομεακής & πολυ-ταμειακής τοπικής ανάπτυξης σύμφωνα με το πρότυπο Πράσινα νησιά – Γαλάζια ανάπτυξη (αισιόδοξο σενάριο)

Το σενάριο αυτό για τους λόγους που αναλύονται στη συνέχεια είναι το σενάριο που επιλέγεται τελικά για περαιτέρω επεξεργασία στο αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ.

Στο σενάριο αυτό το προτεινόμενο χωρικό πρότυπο ανάπτυξης της ΠΙΝ περιλαμβάνει τις στρατηγικές επιλογές που αναφέρονται στο ισχύον ΠΠΧΣΑΑ, οι οποίες εξακολουθούν να είναι επίκαιρες και υιοθετούνται από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ καθώς και νέες στρατηγικές επιλογές, στο πλαίσιο των νέων πολιτικών που προέκυψαν μέχρι σήμερα.

Οι νέες στρατηγικές επιλογές εμπεριέχονται στο τρίπτυχο της Στρατηγικής της Ευρώπης 2020 :

- Έξυπνη ανάπτυξη : ανάπτυξη μιας οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία.
- Διατηρήσιμη ανάπτυξη : προώθηση μιας πιο αποδοτικής στη χρήση πόρων, πιο πράσινης και πιο ανταγωνιστικής οικονομίας.
- Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς : προώθηση μιας οικονομίας με υψηλή απασχόληση που θα επιτυγχάνει κοινωνική και εδαφική συνοχή,

στις συμπληρωματικές κατευθύνσεις από τις διάφορες Εγκυκλίους¹

¹ Συμπληρωματικές κατευθύνσεις όπως :

- η 1^η Εγκύκλιος σχεδιασμού και κατάρτισης αναπτυξιακού προγραμματισμού περιόδου 2014 – 2020 με τους 11 στόχους που έχει θέσει το ΥΠΑΑΝ,
- η 2^η Εγκύκλιος ΥΠΑΑΝ
- η 3^η Εγκύκλιος ΥΠΑΑΝ

στη θεσμική θωράκιση του χώρου με την θεσμοθέτηση του ΓΠΧΣΑΑ, των Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α και των νόμων.

στις ιδιωτικές επενδύσεις στη αγορά δημοσίων κτημάτων και την αξιοποίησή τους προς όφελος των βραχυπρόθεσμων τάσεων της αγοράς και πάντως προς όφελος του ιδιώτη επενδυτή.

Το προτεινόμενο πρότυπο χωρικής ανάπτυξης της ΠΙΝ δύναται να συνοψιστεί στο δίπτυχο :

«Πράσινα νησιά – γαλάζια ανάπτυξη»

Πρόκειται για δύο νέες εθνικές και κοινοτικές πολιτικές με χωρική διάσταση – «πράσινη» και «γαλάζια ανάπτυξη» - που συντιθέμενες; δύνανται να προσαρμοστούν και να εξειδικευτούν στη «νησιωτική πολιτική», επίσης νέα εθνική και κοινοτική πολιτική με έντονα χωρική διάσταση, που έχει διατυπωθεί με το τρίπτυχο :

«Το ποιοτικό, το πράσινο, το νησί των ίσων ευκαιριών».

Το προτεινόμενο όραμα χωρικής ανάπτυξης «Πράσινα Νησιά – Γαλάζια Ανάπτυξη» αντιστοιχεί στο αναπτυξιακό όραμα όπως διατυπώθηκε από την ΠΙΝ για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014 – 2020,

«Μια περιοχή – μια στρατηγική»

Ολοκληρωμένη στρατηγική πολυ-τομεακής & πολυ-ταμειακής τοπικής ανάπτυξης

Όπως επίσης στον Στρατηγικό Σχεδιασμό της Περιφέρειας για την περίοδο 2012 – 2014: **«Ορθολογική και βιώσιμη ανάπτυξη με αναγνωρίσιμη πολιτιστική και περιβαλλοντική ταυτότητα και διασφάλιση της κοινωνικής ευημερίας και συνοχής»**

Η υλοποίηση του αναπτυξιακού προτύπου είναι δυνατόν να επιτευχθεί με την ορθή έκφρασή του στο πρότυπο χωρικής ανάπτυξης, με τον χωροταξικό σχεδιασμό και αντιστοίχως η υλοποίηση του προτύπου χωρικής ανάπτυξης εξαρτάται μεταξύ άλλων και από την απόλυτη αντιστοίχισή του και συνάφειά του με το αναπτυξιακό πρότυπο.

Εν προκειμένω, το προτεινόμενο όραμα χωρικής ανάπτυξης οφείλει να ανταποκρίνεται στο αναπτυξιακό πρόγραμμα, όπως αυτό διαμορφώνεται από την ΠΙΝ και από την παρούσα μελέτη, προκειμένου να έχει δυνατότητα υλοποίησης και εμπεριέχει το τρίπτυχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στην χωρική του έκφραση, ανταποκρινόμενο τόσο στο χερσαίο, όσο και το θαλάσσιο χώρο, στην ιδιαιτερότητα του νησιωτικού χώρου, στη

-
- η εγκύκλιος για τη διεξαγωγή της εκ των προτέρων αξιολόγησης και της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης των ΠΕΠ της περιόδου 2014 - 2020

δίδυμη ανάπτυξη – χερσαία και θαλάσσια και κατ' αντιστοιχία «πράσινη» και «γαλάζια» σε συνδυασμό με την προστασία του θαλάσσιου και του χερσαίου περιβάλλοντος.

Οι στρατηγικές επιλογές οι οποίες ανταποκρίνονται στο προαναφερθέν πρότυπο, αναφερόμενες στα μεγάλα και μικρά νησιά παρατίθενται στην συνέχεια, κατ' αρχήν αυτές που αφορούν τόσο το χερσαίο, όσο και το θαλάσσιο χώρο – «πράσινη» οικονομία στο νησιωτικό χώρο – «πράσινα νησιά» - και στην συνέχεια αυτές που αφορούν την ιδιαιτερότητα του θαλάσσιου χώρου – «γαλάζια ανάπτυξη» και τέλος του «νησιωτικού χώρου», μια πολιτική, η οποία διατρέχει μεν ως οριζόντια πολιτική όλες τις αναφερόμενες στρατηγικές επιλογές, αλλά έχει δε και ειδικότερες εφαρμογές που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο κεφάλαιο με τον προαναφερθέντα τίτλο.

Προτεινόμενες στρατηγικές επιλογές που αφορούν την πράσινη ανάπτυξη στο νησιωτικό χώρο, τόσο στο χερσαίο, όσο και το θαλάσσιο χώρο– «πράσινα νησιά»:

- Ανάπτυξη της «πράσινης οικονομίας» στο νησιωτικό χώρο – «πράσινα νησιά»,
- Προώθηση του αγροδιατροφικού συστήματος (αειφόρος και αλληλοσυνδεδεμένη ανάπτυξη σε όλους τους τομείς με έμφαση στον τουρισμό)
- Άμβλυνση των χωρικών ανισοτήτων,
- Στήριξη της μετάβασης της τοπικής οικονομίας σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα,
- Αξιοποίηση των χερσαίων και θαλάσσιων πλουτοπαραγωγικών πόρων με την προϋπόθεση της προστασίας του χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος
- Χρήση ΑΠΕ και ΕΞΕ
- Αξιοποίηση της πολιτικής της «έξυπνης εξειδίκευσης»
- Εφαρμογή πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον,
- Προστασία, διαχείριση και αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
- Διαχείριση του ευρωπαϊκού οικολογικού χερσαίου και θαλάσσιου δικτύου «Natura 2000»
- Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή,
- Προώθηση του πολιτισμού
- Ίδρυση Ερευνητικών Κέντρων, σχετικών με το πρότυπο της ΠΙΝ
- Περαιτέρω προώθηση της κοινωνικής συνοχής,
- Προώθηση της περιφερειακής συνοχής
- Προώθηση της εδαφικής συνοχής

Η «γαλάζια» ανάπτυξη, νοείται ως ανάπτυξη των νέων παραγωγικών δραστηριοτήτων στη θάλασσα με ταυτόχρονη προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος – θαλάσσια στρατηγική, με εργαλείο τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και αποτελεί την χωρική έκφραση του αναπτυξιακού προτύπου στο θαλάσσιο χώρο.

- Η θάλασσα: χώρος ανάπτυξης, καινοτομίας και προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος, με στόχο την αειφόρο χρήση
- Ανάπτυξη όλων των παραγωγικών δραστηριοτήτων,
 - οι θαλάσσιες μεταφορές,
 - ο θαλάσσιος τουρισμός
 - ο παράκτιος τουρισμός
 - η εξόρυξη θαλάσσιων ορυκτών πόρων, υδρογονανθράκων,
 - η γαλάζια βιοτεχνολογία,
 - οι νέες «γαλάζιες» τεχνολογίες
 - η αλιεία, οι υδατοκαλλιέργειες,
 - τα δίκτυα θαλάσσιας έρευνας,
- Συμμετοχή στη μακροπεριφέρεια Αδριατικής – Ιονίου

Τέλος, ο **νησιωτικός χώρος** συνίσταται στις ακόλουθες στρατηγικές επιλογές :

- τα «ποιοτικά» νησιά
- η αντιμετώπιση της νησιωτικότητας
- η βέλτιστη προσπελασιμότητα
- η προσαρμογή της μικρής κλίμακας
- η ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική διακυβέρνηση,
- η παροχή εν τέλει ίσων ευκαιριών

Με βάση το ως άνω πρότυπο προσδιορίζεται ο **ρόλος της ΠΙΝ σε διεθνές - ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο:**

- ως ένας ισχυρός πόλος τουριστικής ανάπτυξης
Ο μαζικός τουρισμός αποτελούσε και αποτελεί τον βασικό οικονομικό τομέα στην προβολή της ΠΙΝ σε διεθνές, ευρωπαϊκό, εθνικό και διαπεριφερειακό επίπεδο. Ως εναλλακτικός είχε προταθεί από το ισχύον ΠΠΧΣΑΑ, αλλά η κατεύθυνση αυτή δεν υλοποιήθηκε και επαναπροτείνεται στο αναθεωρούμενο με την ιδιαιτερότητα της υιοθέτησης των αρχών του βιώσιμου τουρισμού σε όλες τις κατηγορίες (μαζικός και εναλλακτικός), και των αρχών της αειφορίας (πράσινη ανάπτυξη, βιοκλιματικός και ενεργειακός σχεδιασμός, ιδιαίτερη έμφαση στην ένταξη στο

τοπίο) αποδίδοντας μια νέα ταυτότητα στο ρόλο του τουρισμού σε διεθνές και εθνικό επίπεδο.

- στο πλαίσιο της μακροπεριφέρειας Αδριατικής – Ιονίου, της ολοκλήρωσης της Εγνατίας Οδού και των κάθετων προς αυτή διεθνών διασυνδέσεων για τις χώρες των Βαλκανίων,
- με την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών σε συνδυασμό με τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών υποστήριξης του διεθνούς ρόλου της, ως «ψηφιακή πύλη» της Χώρας προς την Ευρώπη και κυρίως προς τις χώρες της Αδριατικής, με συμπληρωματικούς ρόλους όλων των Π.Ε - μετεξέλιξη του ιστορικού ρόλου που είχε πάντα τουλάχιστον η Κέρκυρα – «πύλη» της χώρας από και προς την Ευρώπη.
- με την τόνωση της συνοχής των Ιονίων Νησιών με τη βελτίωση των ενδο - περιφερειακών μεταφορικών αξόνων (θαλάσσιων και εναέριων) και τη μείωση των ενδο - περιφερειακών ανισοτήτων, κατεύθυνση η οποία έχει εν μέρει επιτευχθεί με την βελτίωση των ενδοπεριφερειακών μεταφορικών αξόνων και η οποία με το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ πρέπει να ενισχυθεί.
- με τη συμπλήρωση της συνθήκης ότι η ΠΙΝ δεν αποτελεί την «πλέον» περιφερειακή ενότητα² της χώρας και αναπτύσσει ισότιμες σχέσεις με τις όμορες περιφέρειες και τις περιφέρειες σε απόσταση και επομένως διαπεριφερειακές σχέσεις.
- με την ανάπτυξη διαπεριφερειακών σχέσεων, που στην περίπτωση της ΠΙΝ ως νησιωτική Περιφέρεια συμβάλλουν παράλληλα στην άρση της περιφερειακότητας και της απομόνωσης, και που αποτελούν κατεύθυνση προτεραιότητας, η οποία ελάχιστα έχει υλοποιηθεί. Προκειμένου να υλοποιηθεί περαιτέρω ως πρόταση του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ, προτείνεται να εστιαστεί
 - ο στην ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών, των καινοτόμων τεχνολογιών, όπως της πληροφορικής, των ευρυζωνικών συνδέσεων, του διαδικτύου, σε συνδυασμό με καινοτόμες υπηρεσίες όπως η τηλεεργασία, η τηλεϊατρική, οι τηλεδιασκέψεις, κλπ. Πεδίο εφαρμογής η Μακροπεριφέρεια Ιονίου – Αδριατικής, οι όμορες Περιφέρειες, οι περιφέρειες σε απόσταση, οι οποίες όμως έχουν ισχυρά κέντρα Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΤΑ) και Καινοτομίας, και ΕΤΠ (Θεσσαλονίκη, Αθήνα, Ηράκλειο)
 - ο στην ενίσχυση της σύνδεσης με τις οριζόντιες ακτοπλοϊκές διασυνδέσεις της ΠΙΝ με τα απέναντι χερσαία διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών - με τους

² ο όρος περιφερειακή ενότητα δεν αντιστοιχεί στην μετέπειτα ορολογία του Ν. 3851/2010 Καλλικράτη

υφιστάμενους και υπό κατασκευή οδικούς άξονες της χώρας (Εγνατία Οδός, ΠΑΘΕ, Ιόνια Οδός), κατεύθυνση που συμβάλλει στην αύξηση της προσπελασιμότητας και την διασύνδεση της ΠΙΝ με τους εθνικούς αναπτυξιακούς άξονες και κατ' επέκταση στην άρση της περιφερειακότητας και της απομόνωσης

- με τη δημιουργία σχέσεων συνεργασίας και συμπληρωματικότητας στον τομέα του τουρισμού στο πλαίσιο των διαπεριφερειακών σχέσεων, με προϋπόθεση την επιλογή πεδίου εφαρμογής για την ανάπτυξη του τουρισμού της κρουαζιέρας – Ιόνιος Διάπλους - σε τουριστικούς προορισμούς³.
- με την συνέργεια των τεσσάρων πυλώνων στρατηγικής της μακροπεριφέρειας Αδριατικής – Ιονίου, την γαλάζια ανάπτυξη, την σύνδεση της μακρο-περιφέρειας, την ποιότητα του περιβάλλοντος και τον βιώσιμο τουρισμό.

Στο **δημογραφικό επίπεδο**, η εκτίμηση του πληθυσμού για τις ανάγκες του παρόντος σεναρίου, σε αντίθεση με το σενάριο τάσεων, γίνεται σε δύο χρονικές υποπεριόδους, η πρώτη είναι μέχρι το 2020 στην οποία τα συμπτώματα της τρέχουσας οικονομικής κρίσης εξακολουθούν να επηρεάζουν αρνητικά την οικονομική ανάπτυξη της χώρας και της ΠΙΝ. Εντός της περιόδου αυτής θα έχει ολοκληρωθεί ένας μεγάλος αριθμός έργων που θα ενταχθούν στο εθνικό και περιφερειακό σκέλος του ΣΕΣ 2014 – 2020. Η δεύτερη χρονική υποπερίοδος περιλαμβάνει τη δεκαετία 2021 – 2031, η οποία εκτιμάται ότι θα είναι μια περίοδος ανάκαμψης της χώρας κατά την οποία θα αντιμετωπιστούν σε μεγάλο βαθμό οι αρνητικές συνέπειες της τρέχουσας οικονομικής κρίσης.

Πιο συγκεκριμένα οι παραδοχές του αισιόδοξου σεναρίου είναι οι ακόλουθες :

Για την χρονική υποπερίοδο μέχρι το 2020 :

- μείωση της μετανάστευσης προς τα αστικά κέντρα της χώρας, λόγω έλλειψης θέσεων εργασίας και επαναπατρισμός εργατικού δυναμικού που στρέφεται κυρίως προς την αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων γεωργικών εκτάσεων και προς τον τουρισμό
- επαναπατρισμός ετεροδημοτών από τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας, λόγω απώλειας θέσεων εργασίας και στροφή προς την αξιοποίηση των εγκαταλελειμμένων γεωργικών εκτάσεων
- προσέλκυση εργατικού δυναμικού στο τομέα του τουρισμού λόγω της υλοποίησης έργων ενίσχυσης του τουρισμού (όπως ενδεικτικά αναφέρονται η κρουαζιέρα, το

³ δημιουργία σχέσεων συνεργασίας και συμπληρωματικότητας στον τομέα του τουρισμού με τους τουριστικούς προορισμούς των απέναντι ακτών και της ενδοχώρας της ηπειρωτικής Ελλάδας με περιηγήσεις σε σημαντικούς πολιτιστικούς πόρους (π.χ. Νεκρομαντείο, Νικόπολη, Αρχαία Ολυμπία κλπ) και με περιηγήσεις θεματικού περιεχομένου (π.χ. κάστρα, μοναστήρια, οικότοποι κλπ)

γιώτινγκ, η εξυγίανση κορεσμένων περιοχών, η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, κτλ.)

- αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων του ΣΕΣ 2014 - 2020 στους τομείς γεωργίας, κτηνοτροφίας, μεταποίησης και τουρισμού και βελτίωση των μεταφορικών υποδομών
- διατήρηση και ενίσχυση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα εφαρμόζοντας την πολιτική του αγροδιατροφικού προτύπου

Για την χρονική υποπερίοδο 2021 – 2031:

- επαναπατρισμός μέρους του πληθυσμού που μετανάστευσε λόγω βελτίωσης του οικονομικού κλίματος και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.
- προσέλκυση εργατικού δυναμικού λόγω της αξιοποίησης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων
- αξιοποίηση αντισταθμιστικών οφειλών προς την περιφέρεια λόγω της εξόρυξης.
- ολοκλήρωση όλων των έργων και δράσεων που εντάχθηκαν στο ΣΕΣ 2014-2020, καθιστώντας τις ΜΜΕ βιώσιμες και πιο ανταγωνιστικές,
- βελτίωση της εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης του πληθυσμού, παράλληλα με δράσεις αντιμετώπισης του κοινωνικού και εργασιακού αποκλεισμού, καθώς και του κινδύνου της φτώχειας.
- υλοποίηση του προτεινόμενου χωρικού και αναπτυξιακού προτύπου της Περιφέρειας σύμφωνα με το προτεινόμενο πρόγραμμα δράσης.

Με βάση τις ανωτέρω παραδοχές ο πληθυσμός σύμφωνα με το αισιόδοξο σενάριο εκτιμάται ως εξής :

Πίνακας 5.2.1 – Προβολή μόνιμου πληθυσμού της ΠΙΝ στο 2031 (αισιόδοξο σενάριο)

Περιφέρεια / Δήμοι	2011	Αισιόδοξο σενάριο		Μεταβολή 11 – 31 (%)
		2021	2031	
Περιφέρεια	206.470	220.547	232.943	12,8%
Δήμος Κέρκυρας	101.080	102.938	103.374	2,3%
Δήμος Παξών	2.220	2.260	2.269	2,2%
Δήμος Λευκάδας	22.710	24.748	26.596	17,1%
Δήμος Μεγανησίου	1.040	1.038	1.048	0,8%
Δήμος Ιθάκης	3.180	3.238	3.252	2,3%
Δήμος Κεφαλονιάς	35.590	40.060	44.471	25,0%
Δήμος Ζακύνθου	40.650	46.265	51.933	27,8%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Σύμφωνα με τον προηγούμενο πίνακα στο αισιόδοξο σενάριο εκτιμάται αύξηση του μόνιμου πληθυσμού την ΠΙΝ κατά 12,8%, με τη μεγαλύτερη αύξηση να καταγράφεται στους Δήμους Λευκάδας, Κεφαλονιάς και Ζακύνθου και σημαντικά μικρότερη αύξηση του πληθυσμού στους υπόλοιπους Δήμους.

Στο **επίπεδο μακροοικονομικών δεικτών**, σύμφωνα με το αισιόδοξο σενάριο:

- το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της ΠΙΝ εκτιμάται σε 23.356 € το 2031, αυξημένο κατά 32% σε σύγκριση με το 2011.
- η απασχόληση της ΠΙΝ εκτιμάται για κάθε παραγωγικό τομέα ως εξής:
 - Πρωτογενής τομέας: 16.680 απασχολούμενοι αυξημένοι κατά 12,4% σε σύγκριση με το 2011
 - Δευτερογενής τομέας: 14.004 απασχολούμενοι αυξημένοι κατά 14,2% σε σύγκριση με το 2011
 - Τριτογενής τομέας: 99.408 απασχολούμενοι αυξημένοι κατά 58% σε σύγκριση με το 2011

Στον τομέα της απασχόλησης και της καταπολέμησης της ανεργίας, με βάση το αισιόδοξο σενάριο εκτιμάται η εφαρμογή πολιτικών, που συνίστανται:

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, ώστε το ανθρώπινο δυναμικό να προσαρμόζεται ταχύτερα στις εξελισσόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας,
- στη στήριξη της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης,
- στην προώθηση της ενεργητικής ένταξης στην αγορά εργασίας και
- στη θέσπιση ενός επαρκούς δικτύου κοινωνικής προστασίας με τη δημιουργία νέων προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας για όσους έχουν ανάγκη.

Σύμφωνα με το σενάριο αυτό αναμένεται να περιοριστούν οι κοινωνικές συνέπειες της κρίσης, να ελαχιστοποιηθεί το μακροχρόνιο κόστος από την υψηλή ανεργία και να τεθούν τα θεμέλια για μια βιώσιμη ανάπτυξη που δημιουργεί απασχόληση.

Όσον αφορά στην ανεργία, γίνονται οι ακόλουθες παραδοχές:

- Μέχρι το 2015 εκτιμάται ότι η τρέχουσα οικονομική κρίση θα διατηρήσει τα επίπεδα της ανεργίας στην ΠΙΝ σε ποσοστό άνω του 17%, καθώς πρόκειται για μια περίοδο κατά την οποία η οικονομική κρίση συνεχίζει να υφίσταται με την ίδια ένταση, αλλά με τον πληθυσμό να έχει προσαρμοστεί στην κατάσταση αυτή και να έχει επέλθει μια σχετική "ισορροπία" στο οικονομικό περιβάλλον. Εξάλλου, όπως αναφέρεται στην

ετήσια έκθεση του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ⁴ *"η εξέλιξη της ανεργίας επιβεβαιώνει την πρόβλεψη (εννοεί την πρόβλεψη της Ε.Ε. για το 2014), ότι μετά την οικονομική κρίση ο σταδιακός ρυθμός ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας, θα συνέβαινε με την ύπαρξη, ταυτόχρονα, ενός υψηλού επιπέδου ανεργίας (άνεργη ανάκαμψη)".*

- Την περίοδο 2015 – 2020 εκτιμάται ότι οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην αγορά εργασίας θα συνεχίσουν να υφίστανται με μειωμένη όμως ένταση και με τάσεις υποχώρησης, ενώ θα είναι σε πλήρη εξέλιξη η υλοποίηση του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος και των αντίστοιχων τομεακών της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020. Όπως αναφέρεται σε έκθεση του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος⁵ *"η κρίση στη χώρα μας αναμένεται να έχει μεγαλύτερο βάθος και διάρκεια από ότι σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακριβώς γιατί η δομή και τα διαρθρωτικά της προβλήματα όχι μόνο είναι διαφορετικά, αλλά διατηρούνται και καθημερινά γίνονται μεγαλύτερα και οξύτερα, αντί να αμβλύνονται, κάτω και από τις συνθήκες της διεθνούς κρίσης".* Έτσι στην περίοδο αυτή εκτιμάται ότι ανεργία στην Περιφέρεια θα υποχωρήσει τουλάχιστον στα επίπεδα της τριετίας 2010 – 2012, δηλαδή σε ποσοστό άνω του 14%.
- Την περίοδο 2021 – 2030, εκτιμάται ότι οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης θα έχουν υποχωρήσει σημαντικά και θα έχουν υλοποιηθεί σημαντικές επενδύσεις περιφερειακής και εθνικής σημασίας με κυριότερη την εξόρυξη των υδρογονανθράκων, ενώ θα έχουν ολοκληρωθεί τα έργα υποδομής, οι ενισχύσεις των ΜΜΕ και οι δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης που προβλέπονται για το ΣΕΣ 2014 – 2020 (τομεακό και περιφερειακό σκέλος). Στο πλαίσιο αυτό αναμένεται να υπάρξει αύξηση των επενδύσεων και της απασχόλησης στην περιφέρεια και άρα μείωση της ανεργίας. Επομένως σε ένα αισιόδοξο σενάριο εκτιμάται ότι το ποσοστό της ανεργίας στη δεκαετία αυτή θα κυμανθεί περίπου στο 10 - 12% ή ενδεχομένως και σε μονοψήφιο ποσοστό προς το τέλος της χρονικής περιόδου.

Όσον αφορά στη μετανάστευση, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., οι αλλοδαποί σε επίπεδο ΠΙΝ αυξάνονται στη δεκαετία 2001 – 2011 κατά 22,4%, με τη μεγαλύτερη αύξηση να σημειώνουν οι αλλοδαποί με υποκοότητα τις ασιατικές χώρες και τις χώρες της Αφρικής, ενώ μειώνονται οι μετανάστες που προέρχονται από τις χώρες της Αμερικής και της Ωκεανίας. Ακολουθώντας την ίδια ακριβώς μεθοδολογία και δεχόμενοι τις ίδιες παραδοχές που έγιναν για την προβολή του πληθυσμού, γίνεται η προβολή των αλλοδαπών στα τρία προαναφερθέντα σενάρια, ως εξής:

⁴ Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Αθήνα Αύγουστος 2013

⁵ Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος: *"Η Κρίση της Ελληνικής Οικονομίας και η αντιμετώπιση της"*

Σενάριο τάσεων: 35.658 μετανάστες το 2031 σημειώνοντας αύξηση 49,7% σε σύγκριση με το 2011

Αισιόδοξο σενάριο: 36.721 μετανάστες το 2031 σημειώνοντας αύξηση 54,2% σε σύγκριση με το 2011

Απαισιόδοξο σενάριο: 33.950 μετανάστες το 2031 σημειώνοντας αύξηση 21,2% σε σύγκριση με το 2011

Σύμφωνα με το παρόν σενάριο εκτιμάται η εφαρμογή πολιτικών για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, οι οποίες επικεντρώνονται στην ορθολογική ανάπτυξη ενός πλέγματος παρεμβάσεων που θα καλύπτουν όχι μόνο τις παραδοσιακές ομάδες - στόχους των προνοιακών πολιτικών (παιδιά, ανάπηροι και ηλικιωμένοι με περιορισμένους πόρους), αλλά και άλλες κατηγορίες πληθυσμού που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας παρά την ικανότητα και διαθεσιμότητά τους για άσκηση απασχόλησης (π.χ. μακροχρόνια άνεργοι, υπερχρεωμένα νοικοκυριά, απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας).

Όσον αφορά στους παραγωγικούς τομείς οι βασικές επιλογές του παρόντος αισιόδοξου σεναρίου συνίστανται στα εξής:

Πρωτογενής τομέας

Στον πρωτογενή τομέα πρωτεύοντα ρόλο στη διαμόρφωση των αγροτικών εισοδημάτων και στην ανάπτυξη των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων έχει η Κοινή Αγροτική Πολιτική, όπως αυτή θα διαμορφωθεί για την επόμενη προγραμματική περίοδο μέχρι το 2020. Συνεπώς οι βασικές υποθέσεις που αφορούν τον πρωτογενή τομέα είναι οι ακόλουθες:

- Στο πλαίσιο της αναθεωρημένης ΚΑΠ θα συνεχίσει η χρηματοδότηση προς τον αγροτικό τομέα και την επόμενη προγραμματική περίοδο 2014 - 2020, η οποία θα είναι στραμμένη κυρίως προς την καινοτομία, την ανταγωνιστικότητα, την προστασία του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή. Ωστόσο από τη συζήτηση που διεξάγεται ήδη μεταξύ των κρατών - μελών για την αγροτική πολιτική, φαίνεται ότι η τάση είναι η σταδιακή μείωση των ενισχύσεων στον αγροτικό τομέα και αυτό καθιστά επιτακτική την ανάγκη διαμόρφωσης μιας συγκροτημένης Εθνικής Στρατηγικής αειφόρου ανάπτυξης για μια μελλοντική γεωργία χωρίς τη βοήθεια των επιδοτήσεων για την περίοδο μετά το 2020.
- Οι αρνητικές συνέπειες της οικονομικής κρίσης θα συνεχίσουν να κλυδωνίζουν τον πρωτογενή τομέα με μειωμένη όμως ένταση μέχρι το 2020 με την παραδοχή ότι το τέλος της προγραμματικής περιόδου συμπίπτει με την έξοδο της χώρας από την

οικονομική κρίση. Η επόμενη δεκαετία 2021 – 2030 αναμένεται να είναι περίοδος ανάκαμψης για τη χώρα, καθώς αναμένεται βελτίωση των δημοσιονομικών μεγεθών, η οποία θα επηρεάσει θετικά και τον πρωτογενή τομέα και τα αγροτικά εισοδήματα.

- Η θεσμοθέτηση των χρήσεων γης μέσω της θεσμοθέτησης των ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ των Δήμων της ΠΙΝ αναμένεται να ολοκληρωθεί προς το τέλος της προγραμματικής περιόδου 2014 - 2020 και επομένως τα οφέλη από τον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό θα αποκομισθούν μετά το 2020. Ωστόσο οι γενικές κατευθύνσεις χρήσεων γης που θα τεθούν από τη θεσμοθέτηση της παρούσας μελέτης αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ αναμένεται να διαμορφώσουν ένα πλαίσιο χωροταξικού σχεδιασμού και αγροτικής πολιτικής επιπέδου Περιφέρειας που μπορεί να ακολουθηθεί μέχρι τη θεσμοθέτηση των ΓΠΣ / ΣΧΟΟΑΠ. Στην περίοδο μετά το 2020 και μέχρι το έτος στόχο 2030, αναμένεται να ολοκληρωθεί ο χωροταξικός σχεδιασμός της Περιφέρειας, γεγονός που θα διαμορφώσει ασφαλείς συνθήκες επενδύσεων σε όλους τους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας, άρα και στον πρωτογενή τομέα. Έτσι, σε συνδυασμό με τη βελτίωση των δημοσιονομικών μεγεθών της χώρας αναμένεται η διατήρηση και ενίσχυση της αγροτικής παραγωγής με έμφαση σε τοπικά προϊόντα ποιότητας, βιολογικών εκμεταλλεύσεων και καθετοποιημένης παραγωγής με έμφαση στην καινοτομία και προσαρμοσμένα στο αγροδιατροφικό πρότυπο (αγροτική παραγωγή, μεταποίηση, συσκευασία, τυποποίηση, εμπορία).
- Η στρατηγική των παρεμβάσεων επικεντρώνεται στην ενίσχυση της παραγωγής τοπικών προϊόντων και προϊόντων προέλευσης, στην προώθηση της καθετοποίησης όπου αυτή είναι εφικτή, στην διάδοση της βιολογικής και ολοκληρωμένης καλλιέργειας όπου οι συνθήκες το επιτρέπουν (νερό, μικροκλίμα, κ.α.) και σε προϊόντα, ανταγωνιστικά άλλων αγορών, καθώς και στην προώθηση του εμπορίου των αγροτικών προϊόντων, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των ήπιων μορφών τουρισμού.

Στο πλαίσιο αυτό προωθούνται παρεμβάσεις, που υποστηρίζονται από την υπό αναθεώρηση ΚΑΠ, όπως:

- Σύσταση ομάδων παραγωγών που μπορούν να ανταποκριθούν στα δεδομένα των νησιωτικών περιοχών (μικρός αριθμός ατόμων με μικρό κύκλο εργασιών) με ταυτόχρονη ενημέρωση και κατάρτιση τους σε θέματα του πρωτογενή τομέα που τους αφορούν.
- Προστασία της βιοποικιλότητας μέσα από τη διατήρηση και την ενίσχυση των παραδοσιακών και ντόπιων ποικιλιών, καλλιεργειών και εκτροφών, ώστε να εξασφαλιστεί η συνέχιση τους και η σύνδεση τους με τη τοπική οικονομία (τουριστικό προϊόν, εγχώρια αγορά).

- Η διαμόρφωση ενός καινούργιου επιχειρησιακού μοντέλου ανάπτυξης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, που στηρίζεται στην ανταγωνιστικότητα, την εξωστρέφεια, την καινοτομία και την πράσινη ανάπτυξη.
- Προώθηση των προϊόντων του καλαθιού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων με εθνικό σήμα υπό την αιγίδα του Υ.Π.Α.Α.Τ.
- Θεσμοθέτηση Περιφερειακού σήματος, για την πιστοποίηση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων του καλαθιού της ΠΙΝ.

Οι βασικότερες επιλογές / υποθέσεις για τους επιμέρους κλάδους του πρωτογενούς τομέα είναι οι ακόλουθες:

Γεωργία

- Οριοθετείται η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας από το Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και τελεί υπό καθεστώς απόλυτης προστασίας.
- Ενισχύεται η βιολογική γεωργία και η καλλιέργεια των προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ. Προωθούνται ενέργειες για τον χαρακτηρισμό και άλλων τοπικών προϊόντων της ΠΙΝ ως ΠΟΠ – ΠΓΕ.
- Αυξάνονται οι αρδευόμενες εκτάσεις με την υλοποίηση εγγειοβελτιωτικών έργων και έργων διαχείρισης των υδάτινων πόρων (φράγματα, λιμνοδεξαμενές, αρδευτικά δίκτυα).
- Αναπτύσσεται συνεργασία με τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και ΤΕΙ της Περιφέρειας και της χώρας για την ανάπτυξη της καινοτομίας στη νησιωτική γεωργία και αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων της νέας ΚΑΠ.
- Προωθείται το εμπόριο των αγροτικών προϊόντων με κίνητρα για τα τοπικά και τα βιολογικά προϊόντα είτε σε εξωτερικές αγορές είτε στο ίδιο νησί της παραγωγής σε συνδυασμό με τις ήπιες μορφές τουρισμού.

Κτηνοτροφία

- Ενισχύεται η βιολογική κτηνοτροφία.
- Οριοθετούνται κτηνοτροφικές ζώνες και ενισχύεται η κτηνοτροφία στις περιοχές που είναι λιγότερο ή καθόλου ανεπτυγμένες τουριστικά (ημιορεινές – ορεινές ζώνες της ενδοχώρας των νησιών).
- Αναπτύσσεται συνεργασία με τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και ΤΕΙ της Περιφέρειας και της χώρας για την ανάπτυξη της καινοτομίας στη νησιωτική κτηνοτροφία και αξιοποιούνται οι χρηματοδοτήσεις της νέας ΚΑΠ. Στο πλαίσιο αυτό και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Ν. 4056/2012, αναπτύσσονται σε πιλοτικό στάδιο κτηνοτροφικές μονάδες καινοτομίας (ΚΤΗ.ΜΟ.Κ.)

- Οι παραγωγοί οργανώνονται σε ομάδες και αναπτύσσουν κτηνοτροφικά πάρκα με έμφαση στα φυσικά – βιολογικά κτηνοτροφικά πάρκα ενισχύοντας έτσι την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγή προϊόντων ποιότητας.
- Οριοθετούνται οι βοσκότοποι και εκπονούνται μελέτες διαχείρισης. Η βόσκηση ασκείται με ελεγχόμενο τρόπο στο πλαίσιο της αειφορικής διαχείρισης.
- Προστατεύονται και προωθούνται για εκτροφή οι αυτόχθονες φυλές ζώων.

Αλιεία

- Οριοθετούνται, προστατεύονται και παρακολουθούνται (monitoring) τα παράκτια αλιευτικά πεδία.
- Δημιουργούνται οι απαραίτητες λιμενικές υποδομές (αλιευτικά καταφύγια).

Υδατοκαλλιέργειες

- Οι υφιστάμενες μονάδες ιχθυοκαλλιεργειών οργανώνονται σε ΠΟΑΥ.
- Αναπτύσσονται νέες μονάδες οστρακοκαλλιέργειας με μικρότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον συγκριτικά με τις ιχθυοκαλλιέργειες, σε επιλεγμένες θέσεις χωρίς να θίγεται ο τουρισμός.
- Πραγματοποιείται στροφή προς τη βιολογική εκτροφή
- Ενισχύονται οι εκτατικές υδατοκαλλιέργειες στις λιμνοθάλασσες της ΠΙΝ και εφαρμόζονται βιολογικές μέθοδοι παραγωγής.

Δευτερογενής τομέας

Μεταποίηση

Σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ Βιομηχανίας, η μεταποίηση στην ΠΙΝ έχει περιορισμένη βάση χωρίς κλαδική φυσιογνωμία και χωρίς συγκριτικά πλεονεκτήματα. Η διαπίστωση αυτή του ΕΠΧΣΑΑ Βιομηχανίας δεν ισχύει, διότι από την συγκέντρωση των αναλυτικών στοιχείων προέκυψε ότι η υφιστάμενη μεταποιητική δραστηριότητα στην ΠΙΝ σχετίζεται με την καθετοποίηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων και την τοπική κατασκευαστική δραστηριότητα, ενώ αρκετά ενισχυμένος είναι και ο κλάδος πώλησης, συντήρησης και επισκευών αυτοκινήτων μοτοσικλετών - δραστηριότητες που ενισχύονται από την αυξημένη τουριστική ανάπτυξη.

Πιο συγκεκριμένα η μεταποίηση στην ΠΙΝ αφορά σε μονάδες επεξεργασίας, συσκευασίας και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων όπως λάδι, κρασί, αλλαντικά, μέλι, γαλακτοκομικά και τυροκομικά προϊόντα, ψάρια, κτλ. Αξιόλογες προοπτικές στον τομέα αυτό παρουσιάζει

η επεξεργασία του ελαιοπυρήνα λόγω της μεγάλης ελαιοπαραγωγής, η οποία ωστόσο δεν έχει αξιοποιηθεί επαρκώς μέχρι σήμερα και χρήζει προώθησης.

Οι υποθέσεις που αναφέρθηκαν για τον πρωτογενή τομέα και αφορούν στη διάρκεια της οικονομικής κρίσης και την ανάκαμψη της χώρας για την περίοδο μετά το 2020, καθώς και στην οργάνωση των χρήσεων γης, ισχύουν κατ' αντιστοιχία και για τον δευτερογενή τομέα συνολικά.

Επιπλέον αυτών οι βασικές επιλογές / υποθέσεις για τον τομέα της μεταποίησης είναι οι ακόλουθες :

- Ο μεταποιητικός τομέας οργανώνεται σε υποδοχείς κατά προτεραιότητα στον περιφερειακό χώρο των μεγάλων αστικών κέντρων – εδρών των Π.Ε., στα μικρά αστικά κέντρα – οικιστικά κέντρα 6^{ου} επιπέδου, αλλά και σε άλλες περιοχές ανάλογα με τις ανάγκες που θα διαπιστωθούν σε τοπικό επίπεδο κατά την εκπόνηση των μελετών ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, εντός των οποίων προτείνεται από τη μελέτη η σταδιακή μετεγκατάσταση όλων των βιομηχανικών μονάδων πλην των τυποποιητηρίων / συσκευαστηρίων που μπορούν να εγκαθίστανται στους τόπους παραγωγής των προϊόντων.
- Στα Μικρά κατοικημένα Νησιά η μεταποιητική δραστηριότητα αναπτύσσεται με σημειακές χωροθετήσεις, αλλά μόνον μονάδων μεταποίησης, τυποποίησης και συσκευασίας τοπικών αγροτικών προϊόντων – προϊόντων που παράγονται μάλιστα στην περιοχή παραγωγής.
- Αναπτύσσονται εντός των χωρικών υποδοχέων μονάδες των κλάδων που σχετίζονται με την τοπική αγροτική παραγωγή / βιομηχανία τροφίμων και ποτών, με τον κατασκευαστικό κλάδο / οικοδομικά υλικά, με τη βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, με τις εκδοτικές και εκτυπωτικές δραστηριότητες, με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, με την επισκευή πάσης φύσεως οχημάτων και γεωργικών μηχανημάτων και με λοιπές βιομηχανίες.
- Αίρονται σε μεγάλο βαθμό οι συγκρούσεις των μονάδων του δευτερογενούς τομέα με τον τουρισμό, με αποτέλεσμα να ενισχύονται οι επενδύσεις στους τομείς αυτούς, χωρίς προβλήματα χωροθέτησης.
- Απαγορεύεται η εγκατάσταση νέων μονάδων που εμπίπτουν στην οδηγία seveso και χωροθετούνται σε νέο υποδοχέα οι υφιστάμενες μονάδες της Κέρκυρας.

Εξόρυξη

Όσον αφορά στον τομέα της εξόρυξης υπάρχουν διάσπαρτες λατομικές μονάδες που λειτουργούν εκτός λατομικών περιοχών, διότι δεν έχουν καθορισθεί ως ορίζει ο νόμος, σε καμία Π.Ε. Επίσης στην Κεφαλονιά και στη Ζάκυνθο υπάρχουν μονάδες εξόρυξης βιομηχανικών ορυκτών εθνικής και περιφερειακής σημασίας.

Εκτός των εξορύξεων στο χερσαίο χώρο της ΠΙΝ επίκειται η εξόρυξη υδρογονανθράκων στο θαλάσσιο χώρο, όπως προκύπτει από την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης των σχετικών ερευνών που διεξήχθησαν στο Ιόνιο Πέλαγος. Η πρόσφατη υιοθέτηση δράσεων και πολιτικών για την δημιουργία του θεσμικού πλαισίου μέσα από το οποίο θα εξελιχθεί η διαδικασία εξόρυξης τυχόν κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, αλλά και η θέσπιση κανόνων για την επιλογή των συμφερότερων για το εθνικό συμφέρον προσφορών προχωρά με εντατικούς ρυθμούς. Μεταξύ των κανόνων αυτών περιλαμβάνεται και η προστασία του ιδιαίτερα ευαίσθητου θαλάσσιου φυσικού περιβάλλοντος.

Οι βασικές επιλογές / υποθέσεις για τον τομέα της εξόρυξης είναι οι ακόλουθες:

Στο χερσαίο χώρο,

- Διατηρούνται και επεκτείνονται στις υφιστάμενες θέσεις τους οι μονάδες εξόρυξης βιομηχανικών ορυκτών.
- Οριοθετούνται λατομικές περιοχές σε όλες τις Π.Ε. Κλείνουν και αποκαθίστανται τα λατομεία που δεν περιλαμβάνονται στις περιοχές αυτές.

Στο θαλάσσιο χώρο,

- Υλοποιείται σε χρονικό ορίζοντα μετά το 2020 η εξόρυξη υδρογονανθράκων σε θαλάσσιες περιοχές της ΠΙΝ, χωρίς να θίγονται οι τουριστικές δραστηριότητες και το φυσικό περιβάλλον.
- Η ΠΙΝ εισπράττει ένα μεγάλο μέρος από τα αντισταθμιστικά οφέλη της εξόρυξης υδρογονανθράκων στη θαλάσσια περιοχή του Ιονίου, τα οποία διαθέτει για έργα και δράσεις προστασίας και ανάδειξης του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Τριτογενής τομέας

Τουρισμός

Η κύρια βάση ανάπτυξης του τριτογενή τομέα στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι η τουριστική δραστηριότητα. Η ΠΙΝ κατέχει εξέχουσα θέση στην τουριστική ανάπτυξη τόσο σε επίπεδο χώρας, όσο και σε μεσογειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, η ποιότητα των ακτών, οι περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλους στην ενδοχώρα των νησιών, η πολλαπλή επιλογή της μορφής των διακοπών, είτε σε

πολυσύχναστες περιοχές, είτε σε απομακρυσμένα μικρά νησιά, αλλά και η υψηλή αναγνωρισιμότητα, τόσο στο εσωτερικό της χώρας, όσο και στο εξωτερικό, αποτελούν παράγοντες και προϋποθέσεις στην ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας υψηλής επισκεψιμότητας.

Το προτεινόμενο πρότυπο ανάπτυξης του τουρισμού στην ΠΙΝ συνίσταται:

- στην διατήρηση και εξυγίανση του μαζικού παραθαλάσσιου τουρισμού στις ήδη ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές,
- στη μετεξέλιξη του μαζικού τουρισμού στις παράκτιες περιοχές σε βιώσιμο παράκτιο τουρισμό
- στην ανάπτυξη ήπιου, ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην υπόλοιπη περιοχή με αξιοποίηση των παραδοσιακών οικισμών και
- στην ανάπτυξη του τουρισμού σκαφών αναψυχής, κρουαζιέρας και καταδύσεων αναψυχής στο θαλάσσιο χώρο.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του προτύπου αυτού, το κρίσιμο στοιχείο είναι η μετεξέλιξη του μαζικού τουρισμού στις παράκτιες περιοχές σε βιώσιμο παράκτιο τουρισμό, με προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και του φυσικού και αγροτικού τοπίου, όπως π.χ. οι παραδοσιακοί οικισμοί, οι αξιόλογοι παράκτιοι γεωλογικοί σχηματισμοί – σπηλιές, τα τοπία φυσικού κάλλους, κλπ. Πρόκειται για μια «βασική επιλογή» που μπορεί να συνδυαστεί με την προώθηση των εναλλακτικών, ειδικών και ήπιων μορφών τουρισμού, ενταγμένων σε οικοπολιτιστικά δίκτυα, που δύνανται να συμβάλλουν στην επέκταση της τουριστικής περιόδου και την μερική αποσυμφόρηση των τουριστικά ανεπτυγμένων περιοχών, προς όφελος της αγροτικής ενδοχώρας, στο πλαίσιο της πολυλειτουργικής γεωργίας.

Όσον αφορά στις ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού, παρά τις έντονες διακυμάνσεις του τουρισμού κατά τα τελευταία χρόνια, νέες συμπληρωματικές μορφές αναπτύσσονται με αιχμή τον τουρισμό κρουαζιέρας και τον τουρισμό σκαφών αναψυχής, που περιλαμβάνονται πλέον στο αναθεωρημένο ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού. Η ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού συνδυάζεται με την προστασία του τοπίου και των παραδοσιακών παραγωγικών δραστηριοτήτων, με την ανάπτυξη αγροδιατροφικού προτύπου στηριζόμενο πρωτίστως στα προϊόντα ονομασίας προέλευσης και γεωγραφικής ένδειξης, καθώς και στα λοιπά τοπικά προϊόντα του "Καλαθιού αγροτικών προϊόντων" της ΠΙΝ, στην μεταποιητική δραστηριότητα που

σχετίζεται με την τοπική αγροτική παραγωγή, καθώς και με τη διάθεσή τους στο τουριστικό εμπόριο και την τουριστική κουζίνα.

Οι βασικές υποθέσεις που αναφέρθηκαν για τον πρωτογενή τομέα και αφορούν στη διάρκεια της οικονομικής κρίσης και την ανάκαμψη της χώρας για την περίοδο μετά το 2020, καθώς και στην οργάνωση των χρήσεων γης, ισχύουν κατ' αντιστοιχία και για τον τριτογενή τομέα συνολικά.

Επιπλέον αυτών, οι βασικές επιλογές / υποθέσεις για τον τομέα του τουρισμού είναι οι ακόλουθες:

- Οριοθετούνται από τον υποκείμενο σχεδιασμό οι προσδιοριζόμενες από την παρούσα μελέτη τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές (περιοχές μαζικού τουρισμού) στις οποίες εφαρμόζονται κατά προτεραιότητα πολιτικές εξυγίανσης του τουριστικού προϊόντος.
- Σχεδιάζονται και υλοποιούνται δίκτυα οικο-πολιτιστικών διαδρομών που περιλαμβάνουν προστατευόμενες φυσικές περιοχές, μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους, εγκαταλελειμμένους και παραδοσιακούς οικισμούς.
- Υλοποιούνται έργα προστασίας και ανάδειξης των στοιχείων του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
- Υλοποιούνται έργα και δράσεις ενίσχυσης και περαιτέρω ανάπτυξης του θαλάσσιου τουρισμού κρουαζιέρας και σκαφών αναψυχής.
- Δημιουργούνται καταδυτικά πάρκα αναψυχής.
- Στο πλαίσιο του αγροδιατροφικού προτύπου ενισχύεται η προώθηση και διάθεση των τοπικών προϊόντων στις τοπικές αγορές, αλλά και στις αγορές της υπόλοιπης χώρας και διεθνώς.
- Για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής ενσωματώνονται οι αρχές του βιοκλιματικού σχεδιασμού στον σχεδιασμό του δομημένου και κοινόχρηστου χώρου και ειδικά στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές.
- Αναπτύσσεται η επιχειρηματική δικτύωση (clusters) των τοπικών τουριστικών επιχειρήσεων με σκοπό τη διαμόρφωση και την προσφορά της τουριστικής εμπειρίας, του τουριστικού προϊόντος και της τουριστικής συμπεριφοράς.

Χονδρεμπόριο

Ο τομέας του χονδρεμπορίου προτείνεται να οργανωθεί σε υποδοχείς μαζί με τον τομέα της μεταποίησης σε Επιχειρηματικά Πάρκα στον περιαστικό χώρο των μεγάλων αστικών κέντρων της ΠΙΝ.

Εκπαίδευση

Σε μακροπροθεσμο επίπεδο, μετά το 2020, προτείνεται η περαιτέρω ανάπτυξη του Ιόνιου Πανεπιστημίου και των ΤΕΙ με νέα τμήματα και στις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες, τα οποία να έχουν γνωστικό αντικείμενο σχετικό με την τοπική αγροτική παραγωγή, αλλά και με εξειδικευμένα ζητήματα που εντοπίζονται σε τοπικό επίπεδο, όπως η σεισμολογία, η διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος και των υδάτινων πόρων, ο πολιτισμός, π.χ. οι Καλές Τέχνες, η μουσική, Θέατρο, κτλ.

5.4 Σενάριο παρατεταμένης οικονομικής κρίσης και περιορισμένων επενδύσεων (απαισιόδοξο σενάριο)

Στο απαισιόδοξο σενάριο, το αναμενόμενο χωρικό πρότυπο ανάπτυξης της ΠΙΝ θα χαρακτηριζόταν από περιορισμένες επενδύσεις σε έργα και δραστηριότητες κυρίως στον τομέα του τουρισμού που είναι ο πλέον αποδοτικός παραγωγικός τομέας στην ΠΙΝ και πολύ λιγότερο στους άλλους δύο τομείς, τον πρωτογενή και τον δευτερογενή. Επίσης λόγω της έλλειψης εθνικών χρηματοδοτικών πόρων στο σενάριο αυτό τα όποια έργα υποδομών θα υλοποιούνταν στο πλαίσιο του ΠΕΠ 2014 – 2020, το οποίο όμως θα χαρακτηρίζονταν από χαμηλή απορροφητικότητα καθώς δεν θα ήταν δυνατή η κάλυψη του συνόλου των οικονομικών απαιτήσεων του εθνικού σκέλους χρηματοδότησης. Ο εναλλακτικός τουρισμός αδυνατεί να αναπτυχθεί καθώς οι επενδύσεις σε τέτοιες μορφές τουρισμού αργούν να αποδώσουν. Έτσι αναπόφευκτα θα συνεχιζόταν η ανάπτυξη – επέκταση του μαζικού τουρισμού συμπαρασύροντας όλα τα χωρικά και αναπτυξιακά προβλήματα που προκαλεί ένα τέτοιο σενάριο.

Στο σενάριο λοιπόν τη οικονομικής κρίσης και των περιορισμένων επενδύσεων, η προστασία του περιβάλλοντος και του τοπίου δεν θα αποτελούσε στρατηγική επιλογή του χωρικού προτύπου της περιφέρειας, λόγω των χωρικών περιορισμών και του αυξημένου οικονομικού κόστους των περιβαλλοντικών δράσεων που θα έπρεπε να αναληφθούν από το δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα. Επίσης δεν θα ήταν δυνατή η υλοποίηση σημαντικών και μεγάλης κλίμακας αναπτυξιακών έργων όπως ενδεικτικά αναφέρονται οι νέες λιμενικές υποδομές κρουαζιερόπλοιων, καταδυτικά πάρκα, οδικοί άξονες, φράγματα και αρδευτικά δίκτυα, ολοκληρωμένες μονάδες επεξεργασίας απορριμμάτων και διαχείρισης αστικών και βιομηχανικών λυμάτων, κτλ.

Στο απαισιόδοξο σενάριο **ο ρόλος της ΠΙΝ σε διεθνές – ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο** περιορίζεται σημαντικά λόγω της οικονομικής κρίσης αδυνατώντας να αναλάβει πρωτοβουλίες σε διεθνές επίπεδο και να αναδειχθεί ως πύλη της χώρας προς την Ε.Ε. Πιο συγκεκριμένα αναμένεται:

- Να διατηρήσει το ρόλο της ως ένας ισχυρός πόλος τουριστικής ανάπτυξης με έμφαση στο θαλάσσιο τουρισμό κρουαζιέρας και σκαφών αναψυχής.
- Ο ρόλος της στο πλαίσιο της μακροπεριφέρειας Αδριατικής – Ιονίου, περιορίζεται σημαντικά λόγω της αδυναμίας υλοποίησης έργων και δράσεων που θα την καθιστούσαν ηγετική περιφέρεια εντός της μακροπεριφέρειας. Η έλλειψη εθνικών πόρων λόγω της οικονομικής κρίσης περιορίζει σημαντικά τη συμμετοχή της ΠΙΝ

στο δίκτυο των χωρών της Αδριατικής με αποτέλεσμα μέρος των κοινοτικών πόρων που προορίζονται για την ΠΙΝ να απορροφώνται από τις τρίτες χώρες που συμμετέχουν στη μακροπεριφέρεια.

- Περιορισμένες επενδύσεις στον τομέα των μεταφορών, κυρίως στις λιμενικές υποδομές εξυπηρέτησης των ακτοπλοϊκών συνδέσεων και στις υποδομές εξυπηρέτησης κρουαζιερόπλοιων και υδροπλάνων που ενδυναμώνουν τον διεθνή ρόλο της ΠΙΝ μόνον ως τουριστικού προορισμού και ενισχύουν τη συνοχή της περιφέρειας και τη σύνδεσή της με την ηπειρωτική χώρα
- Αδυναμία ανάπτυξης ισχυρών σχέσεων συνεργασίας με τις όμορες περιφέρειες της ηπειρωτικής χώρας στον τομέα του τουρισμού, λόγω της αδύναμης συνοχής της ΠΙΝ που αποτελεί βασική επίπτωση της μειωμένης λόγω έλλειψης πόρων υλοποίησης των σχετικών έργων και δράσεων

Στο **δημογραφικό επίπεδο**, η εκτίμηση του πληθυσμού για τις ανάγκες του παρόντος σεναρίου, γίνεται επίσης σε δύο χρονικές υποπεριόδους, η πρώτη είναι μέχρι το 2020 και η δεύτερη περιλαμβάνει τη δεκαετία 2021 – 2031. Πιο συγκεκριμένα, οι παραδοχές του απαισιόδοξου σεναρίου είναι οι ακόλουθες :

Για την χρονική υποπερίοδο μέχρι το 2020:

- Αύξηση της μετανάστευσης προς το εξωτερικό, λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης και των δυσμενών εργασιακών συνθηκών που συνεχίζονται σε όλη την υποπερίοδο
- Οι χρηματοδοτήσεις εν όψει ΣΕΣ 2014 - 2020 συμβάλλουν πολύ λίγο στην υλοποίηση νέων επενδύσεων και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, διότι κατευθύνονται προς τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων επιχειρήσεων και προς τη χρηματοδότηση δράσεων εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης που ταλανίζει τη χώρα αναμένεται επαναπατρισμός ετεροδημοτών από τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας και στροφή προς την αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων γεωργικών εκτάσεων με αποτέλεσμα να υπάρξει περιορισμένη ανάκαμψη στον πρωτογενή τομέα.

Για την χρονική υποπερίοδο 2021 – 2031:

- οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης δεν αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά και τα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας συνεχίζουν να αποτελούν τροχοπέδη στην οικονομική ανάκαμψη της περιφέρειας και της χώρας.

- η συνεχιζόμενη μείωση των εισοδημάτων οδηγεί αναπόφευκτα στην υπογεννητικότητα και στην αρνητική φυσική εξέλιξη του πληθυσμού, η οποία αντισταθμίζεται από την ανάπτυξη του συμβατικού τουρισμού
- η αναμενόμενη εξόρυξη υδρογονανθράκων συμβάλλει στην περιορισμένη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- τα αντισταθμιστικά οφέλη της εξόρυξης τα καρπούνται σε μεγαλύτερο ποσοστό οι όμορες Περιφέρειες της ηπειρωτικής χώρας, διότι οι εξορύξεις υλοποιούνται στον παράκτιο χώρο των ηπειρωτικών περιφερειών
- μειωμένη ανάπτυξη στον τομέα του τουρισμού (κυρίως στον τουρισμό κρουαζιέρας και σκαφών αναψυχής) λόγω αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εξόρυξη υδρογονανθράκων
- το μοντέλο του μαζικού τουρισμού δεν διαφοροποιείται ως προς την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Με βάση τις ανωτέρω παραδοχές ο πληθυσμός σύμφωνα με το απαισιόδοξο σενάριο εκτιμάται ως εξής :

Πίνακας 5.3.1 – Προβολή μόνιμου πληθυσμού της ΠΙΝ στο 2031 (α απαισιόδοξο σενάριο)

Περιφέρεια / Δήμοι	2011	Απαισιόδοξο σενάριο		Μεταβολή 11 – 31 (%)
		2021	2031	
Περιφέρεια	206.470	215.775	225.847	9,4%
Δήμος Κέρκυρας	101.080	100.699	100.220	-0,9%
Δήμος Παξών	2.220	2.211	2.200	-0,9%
Δήμος Λευκάδας	22.710	24.213	25.790	13,6%
Δήμος Μεγανησίου	1.040	1.016	991	-4,7%
Δήμος Ιθάκης	3.180	3.168	3.153	-0,9%
Δήμος Κεφαλονιάς	35.590	39.197	43.127	21,2%
Δήμος Ζακύνθου	40.650	45.270	50.366	23,9%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα στο απαισιόδοξο σενάριο προβλέπεται μειωμένη αύξηση του πληθυσμού της ΠΙΝ, συγκριτικά με τα άλλα σενάρια, σε ποσοστό 9,4%, η οποία οφείλεται σε αύξηση του πληθυσμού των Δήμων Λευκάδας, Κεφαλονιάς και Ζακύνθου και μικρή μείωση του πληθυσμού των υπολοίπων Δήμων.

Στο **επίπεδο μακροοικονομικών δεικτών**, σύμφωνα με το απαισιόδοξο σενάριο:

- το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της ΠΙΝ εκτιμάται σε 19.743 € το 2031, αυξημένο κατά 11% σε σύγκριση με το 2011.
- η απασχόληση της ΠΙΝ εκτιμάται για κάθε παραγωγικό τομέα ως εξής:
 - Πρωτογενής τομέας: 14.608 απασχολούμενοι μειωμένοι κατά 1,5% σε σύγκριση με το 2011
 - Δευτερογενής τομέας: 9.534 απασχολούμενοι αυξημένοι κατά 22,3% σε σύγκριση με το 2011
 - Τριτογενής τομέας: 96.499 απασχολούμενοι αυξημένοι κατά 53,7% σε σύγκριση με το 2011

Στο επίπεδο των **παραγωγικών τομέων**, οι βασικές υποθέσεις που αφορούν τον πρωτογενή τομέα είναι οι ακόλουθες :

- Η θεσμοθέτηση των χρήσεων γης μέσω της θεσμοθέτησης των ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ των Δήμων της ΠΙΝ δεν ολοκληρώνεται την περίοδο 2014 – 2020. Τα προβλήματα των συγκρούσεων των χρήσεων γης ήτοι της γεωργικής γης και της κτηνοτροφίας με τον τουρισμό και τη Β' κατοικία διογκώνονται σε βάρος των πρώτων.
- Η στρατηγική των παρεμβάσεων επικεντρώνεται στην ενίσχυση της παραγωγής τοπικών προϊόντων και προϊόντων προέλευσης, στην προώθηση της καθετοποίησης όπου αυτή είναι εφικτή, στην διάδοση της βιολογικής και ολοκληρωμένης καλλιέργειας όπου οι συνθήκες το επιτρέπουν (νερό, μικροκλίμα, κ.α.) και σε προϊόντα, ανταγωνιστικά άλλων αγορών, καθώς και στην προώθηση του εμπορίου των αγροτικών προϊόντων, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των ήπιων μορφών τουρισμού.

Στο **παραγωγικό επίπεδο**, η σταδιακή μείωση των ενισχύσεων στο πλαίσιο της αναθεωρημένης ΚΑΠ, λειτουργεί ως ανασταλτικός παράγοντας εισόδου νέων παραγωγών στον πρωτογενή τομέα. Συνεπώς διατηρείται η σημερινή δυναμική ενισχυόμενη μόνον στο τομέα των επιδοτούμενων εκμεταλλεύσεων (προϊόντα ΠΟΠ – ΠΓΕ, βιολογική παραγωγή) και της συμβολαιακής γεωργίας. Υλοποιούνται περιορισμένης έκτασης εγγειοβελτιωτικά / αρδευτικά έργα. Στο θαλάσσιο χώρο, αναστέλλεται η χωροθέτηση νέων υδατοκαλλιεργειών. Η εξόρυξη υδρογονανθράκων υλοποιείται χωρίς σημαντικά οφέλη για την ΠΙΝ.

Ως προς τον δευτερογενή τομέα αναμένεται η αύξηση των επενδύσεων σε μονάδες συσκευασίας και τυποποίησης των τοπικών προϊόντων. Οι προτεινόμενοι υποδοχείς μεταποιητικών δραστηριοτήτων καθυστερούν να υλοποιηθούν, λόγω αντίστοιχης καθυστέρησης της θεσμοθέτησης των ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, με αποτέλεσμα τα συγκρουσιακά

προβλήματα με τον τουρισμό και τη γεωργική γη να οξύνονται σε βάρος του δευτερογενούς τομέα. Δεν μετεγκαθίστανται σε νέο υποδοχέα οι υφιστάμενες μονάδες Seveso οξύνοντας τα περιβαλλοντικά προβλήματα στην περιοχή, ενώ ενδέχεται να εγκατασταθούν και νέες μονάδες σε άλλες περιοχές της Περιφέρειας δημιουργώντας επιπλέον συγκρούσεις.

Ως προς τον τριτογενή τομέα συνεχίζεται η ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού, επεκτεινόμενη κατά μήκος του παράκτιου χώρου. Αναπτύσσεται σε μεγάλο βαθμό ο τουρισμός κρουαζιέρας και σκαφών αναψυχής, παρατηρείται όμως υστέρηση στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού που θα επιμήκυναν την τουριστική περίοδο στην ΠΙΝ, ενώ δεν προωθούνται τα έργα των λιμενικών υποδομών στη Λευκάδα και τη Ζάκυνθο λόγω έλλειψης πόρων. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της κρουαζιέρας υλοποιούνται αναπλάσεις στα μεγάλα αστικά κέντρα, ωστόσο δεν αξιοποιούνται με ανάλογο τρόπο οι παραδοσιακοί οικισμοί και τα λοιπά πολιτιστικά στοιχεία της ΠΙΝ. Δεν αναπτύσσονται ολοκληρωμένα θεματικά οικοπολιτιστικά δίκτυα, με αποτέλεσμα η ενδοχώρα των μεγάλων νησιών να εξακολουθεί να υστερεί σε ανάπτυξη έναντι των παράκτιων περιοχών.

Ως προς το **φυσικό περιβάλλον** εκπονούνται οι απαιτούμενες περιβαλλοντικές και διαχειριστικές μελέτες για τις προστατευόμενες περιοχές Natura 2000, ωστόσο λόγω της καθυστέρησης θεσμοθέτησης των ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ δεν εντάσσονται σε καθεστώς απολύτου προστασίας τα λοιπά αξιόλογα οικοσυστήματα και τοπία της ΠΙΝ, τα οποία δέχονται ισχυρές πιέσεις από την τουριστική και οικιστική επέκταση. Ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης το φυσικό περιβάλλον δεν προστατεύεται επαρκώς, δεν αναδεικνύεται και δεν αξιοποιείται ως πλουτοπαραγωγικός πόρος. Αντιθέτως αλλοιώνεται στις περιοχές που γειτνιάζει με τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές υποβαθμίζοντας συνολικά το τοπίο της ΠΙΝ.

Με βάση τις ανωτέρω περιγραφόμενες συνθήκες, στο απαισιόδοξο σενάριο η υλοποίηση του χωρικού σχεδιασμού είναι ελλιπής και αποσπασματική, προκαλώντας ανάλογες επιπτώσεις και στο αναπτυξιακό μοντέλο της ΠΙΝ. Η παρατεταμένη οικονομική κρίση στρέφει τις πολιτικές επιλογές στη διευκόλυνση των επενδύσεων και στην αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων χωρίς να συνυπολογίζει σοβαρά το περιβαλλοντικό κόστος.

Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα του απαισιόδοξου σεναρίου αυτού στο χώρο θα οδηγούσαν σε μικρή βελτίωση της κατάστασης της ΠΙΝ και συγκεκριμένα σε:

- Οι επενδύσεις στον τουρισμό περιορίζονται σε υποδομές εξυπηρέτησης κυρίως του μαζικού τουρισμού, χωρίς να ακολουθούν τα παραδοσιακά μορφολογικά πρότυπα

της περιφέρειας και χωρίς να προσφέρουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, οπότε ανάλογης ποιότητας είναι τα διαθέσιμα τουριστικά καταλύματα. Καμία υλοποίηση ήπιου και ειδικών - εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

- Περιορισμένη δυνατότητα προστασίας και ανάδειξης του τοπίου της ΠΙΝ και της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Ο πολιτισμός και το τοπίο δεν ιεραρχούνται ως τα βασικά στοιχεία διαφοροποίησης του τουρισμού στις ειδικές - εναλλακτικές μορφές τουρισμού
- Περιορισμένη δυνατότητα προστασίας της γεωργικής γης, του αγροτικού τοπίου και του φυσικού περιβάλλοντος. Παρόλα αυτά δεν είναι δυνατό να αποφευχθεί η σταδιακή παραγωγική και αισθητική υποβάθμιση των πλουτοπαραγωγικών αυτών πόρων.
- Το αγροδιατροφικό πρότυπο περιορίζεται μόνον σε ορισμένους τομείς σχετικούς μόνον με τον τουρισμό, όπως η διάθεση ορισμένων αγροτικών προϊόντων στο τουριστικό εμπόριο – εκθετήρια, κλπ και σε καμία περίπτωση δεν υλοποιούνται ολοκληρωμένα και συντονισμένα δράσεις για την ολιστική θεώρηση του προτύπου.
- Η νησιωτική πολιτική και η θαλάσσια οικονομία δεν αναπτύσσονται λόγω έλλειψης υιοθέτησης ανάλογων στρατηγικών τόσο σε επίπεδο επιχειρησιακού προγράμματος, όσο και σε επίπεδο χωρικού σχεδιασμού.
- Υλοποιούνται περιορισμένης έκτασης και αποσπασματικές δράσεις και έργα αναβάθμισης της ελκυστικότητας των αστικών κέντρων της ΠΙΝ, ενώ τα μεγάλα έργα της ανάπτυξης της παλιάς πόλης της Κέρκυρας και της παλιάς πόλης της Λευκάδας δεν υλοποιούνται με αποτέλεσμα την διαρκώς αυξανόμενη υποβάθμισή τους.
- Στοχευμένες δράσεις και προγράμματα μεγάλης κλίμακας που σχετίζονται με την αξιοποίηση δημόσιων εκτάσεων (ΕΣΧΑΔΑ, ΕΣΧΑΣΕ) με μόνο στόχο την εκμετάλλευση των δημοσίων ακινήτων προς όφελος των επενδυτών, παρακάμπτοντας πολλές φορές τον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό.
- Οι κοινωνικές ομάδες και οι αστικές περιοχές σε κρίση δεν περιλαμβάνονται στις δράσεις της ΠΙΝ και των Δήμων λόγω έλλειψης ανάλογης πολιτικής και πόρων.

Για τους ανωτέρω λόγους απορρίπτεται το σενάριο αυτό και επιλέγεται το δεύτερο σενάριο που προαναφέρθηκε.

6. Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης

6.1 Δημογραφικά στοιχεία

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Απογραφής Πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2011, ο πληθυσμός της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων παρουσιάζει μείωση της τάξης του 1,5% και ανέρχεται σε 206.470 κατοίκους έναντι 209.608 κατοίκων το 2001. Αντίθετα, την προηγούμενη δεκαετία ο πληθυσμός παρουσίαζε αύξηση κατά 6,95%. Το ποσοστό αυτό είναι μεγαλύτερο από την αντίστοιχη μείωση του πληθυσμού σε επίπεδο χώρας (-1,34%), για τη δεκαετία 2001 – 2011 ενώ το φυσικό ισοζύγιο αποτυπώνει την εικόνα της πληθυσμιακής μείωσης. Ιδιαίτερη μείωση πληθυσμού εμφανίζει ο Δήμος Κέρκυρας (-6,97%) και ο Δήμος Παξών (-8,60%) ενώ μικρότερη μείωση παρουσιάζει ο Δήμος Ιθάκης (-1,00%). Αντίθετα, αύξηση παρουσιάζουν οι υπόλοιποι Δήμοι με μεγαλύτερη στο Δήμο Λευκάδας (8,69%) και ο Δήμος Μεγανησίου (4,63%).

Πίνακας 6.1.1, Πληθυσμιακή μεταβολή 1991 – 2001 – 2011

	Πληθυσμός			Μεταβολές Πληθυσμού	
	1991	2001	2011	1991-2001	2001-2011
Χώρα	10.223.392	10.934.097	10.787.690	6,95%	-1,34%
Περιφέρεια	189.338	209.608	206.470	10,71%	-1,50%
Περιφέρεια / Χώρα	1,85%	1,92%	1,91%	3,51%	-0,16%
Δήμος Κέρκυρας	101.236	108.652	101.080	7,33%	-6,97%
Δήμος Παξών	2.225	2.429	2.220	9,17%	-8,60%
Δήμος Λευκάδας	19.859	20.894	22.710	5,21%	8,69%
Δήμος Μεγανησίου	1.084	994	1.040	-8,30%	4,63%
Δήμος Κεφαλονιάς	29.167	34.544	35.590	18,44%	3,03%
Δήμος Ιθάκης	3.185	3.212	3.180	0,85%	-1,00%
Δήμος Ζακύνθου	32.582	38.883	40.650	19,34%	4,54%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία

Πίνακας 6.1.2, Φυσικό ισοζύγιο

	Γεννήσεις	Θάνατοι	ισοζύγιο
	2001 - 2010	2001 - 2010	
Χώρα	1.095.319	1.057.289	38.030
Περιφέρεια	20.155	23.705	-3.550
Π.Ε. Ζακύνθου	4.619	4.084	535
Π.Ε. Κέρκυρας	9.811	12.310	-2.499
Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης	3.695	4.334	-639
Π.Ε. Λευκάδας	2.030	2.977	-947

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία (ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2001), η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων αριθμούσε 19.460 μετανάστες το 2001, με αναλογία στο συνολικό της πληθυσμό της τάξεως του 9,1%, από τους οποίους το 58,13% διέμενε στις αγροτικές περιοχές και το υπόλοιπο 41,87% στις αστικές. Η πληθυσμιακή αυτή κατανομή παρουσιάζει αντίθετη εικόνα σε επίπεδο Χώρας μιας και το 81,36% των μεταναστών διαμένει σε αστικές περιοχές και μόλις το 18,64% στις αγροτικές. Η ηλικιακή ομάδα 15 έως 64 ετών καταλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού των μεταναστών με τιμή 76,05%.

Σύμφωνα με την ίδια απογραφή, οι λόγοι εγκατάστασης των μεταναστών στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι κυρίως λόγοι βιοπορισμού, ενώ η ίδια περίπου εικόνα αποτυπώνεται και στο σύνολο των μεταναστών της Χώρας.

Πίνακας 6.1.3, Μετανάστες και λόγοι εγκατάστασης στην Χώρα και στην ΠΙΝ

Γεωγραφική Ενότητα	Λόγοι εγκατάστασης							
	Σύνολο	Εργασία	Επαναπατρι-σμός - Παλιννόστηση	Επανε-νωση οικο-γενείας	Σπουδές	Αναζή-τηση ασύλου	Πρόσφυγας	Άλλος λόγος
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	762.191	413.214	51.694	99.968	20.787	9.980	2.368	164.180
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	19.460	9.444	1.521	2.760	362	104	12	5.257

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία

Πίνακας 6.1.4, Ποσοστιαία κατανομή μεταναστών ανά ηλικιακή ομάδα (2001)

Γεωγραφική Ενότητα	Μετανάστες ανά ηλικιακή ομάδα			
	Σύνολο	0-14	15-64	65& άνω
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	100,00%	16,67%	79,82%	3,50%
α. ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	81,36%	13,79%	64,63%	2,95%
β. ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	18,64%	2,89%	15,20%	0,55%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	100,00%	19,50%	76,05%	4,45%
α. ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	41,87%	8,72%	31,32%	1,83%
β. ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	58,13%	10,78%	44,73%	2,62%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία

Βασική παράμετρος των πληθυσμιακών μεγεθών είναι ότι όπως και σε όλους τους αντίστοιχους παραθεριστικούς προορισμούς της χώρας, ο πληθυσμός των νησιών πολλαπλασιάζεται κατά την θερινή περίοδο, με τον εποχικό πληθυσμό να προέρχεται τόσο από κατοίκους άλλων περιοχών της Ελλάδας (παραθεριστές), όσο και από το εξωτερικό (αλλοδαποί και Έλληνες – κάτοικοι εξωτερικού). Έτσι στις περιπτώσεις αυτές, τα επίσημα στατιστικά στοιχεία κρίνονται συχνά ως ανεπαρκή και δεν μπορούν να δώσουν αξιόπιστη εικόνα για τον προσδιορισμό των αναγκών των περιοχών αυτών σε τεχνικές και κοινωνικές υποδομές.

6.2 Διοικητική οργάνωση

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων αποτελείται από πέντε Περιφερειακές Ενότητες - Κέρκυρας, Κεφαλονιάς, Ζακύνθου, Λευκάδας, Ιθάκης και επτά Δήμους – τους ομώνυμους με τις Π.Ε. και επιπλέον των Παξών και του Μεγανησίου.

Τα κατοικημένα νησιά, εκτός των προαναφερθέντων ομώνυμων Δήμων, είναι οι Αντίπαξοι, η Ερείκουσα, το Μαθράκι, οι Οθωνοί, ο Κάλαμος, ο Καστός και η Σπάρτη.

Μερικά από τα μικρά νησιά, κατοικούνται από μόνιμους κατοίκους, άλλα εποχιακά και μερικά είναι ακατοίκητα. Μερικά δε από αυτά αποτελούν ιδιωτική ιδιοκτησία, όπως το Διάπλο, το Βίδο, το Λαζαρέττο, ο Σκορπιός, η Μαδουρή, η Άτοκος, οι Εχινάδες, η Βρομώνα, το Κουνέλι και η Οξυά, ενώ οι Στροφάδες ανήκουν στην Μητρόπολη Ζακύνθου.

- Στην Π.Ε. Κέρκυρας ανήκουν οι δήμοι Κέρκυρας και Παξών
- Στην Π.Ε. Λευκάδας ανήκουν οι δήμοι Λευκάδας και Μεγανησίου
- Στην Π.Ε. Κεφαλληνίας ανήκει ο δήμος Κεφαλληνίας
- Στην Π.Ε. Ιθάκης ανήκει ο δήμος Ιθάκης

- Στην Π.Ε. Ζακύνθου ανήκει ο Δήμος Ζακύνθου
- Στο Δήμο Κέρκυρας ανήκουν το νησί της Κέρκυρας και τα διαπόντια νησιά Οθωνοί, Ερείκουσα, Μαθράκι.
- Στο Δήμο Παξών ανήκουν τα νησιά Παξοί και Αντίπαξοι
- Στο Δήμο Μεγανησίου ανήκει το ομώνυμο νησί
- Στο Δήμο Λευκάδας ανήκουν το νησί της Λευκάδας καθώς και τα μικρά νησιά Κάλαμος και Καστός
- Στο Δήμο Κεφαλονιάς ανήκει το νησί της Κεφαλονιάς, καθώς και οι Εχινάδες Νήσοι που όμως δεν κατοικούνται
- Στο Δήμο Ιθάκης ανήκει το ομώνυμο νησί
- Στο Δήμο Ζακύνθου ανήκει το ομώνυμο νησί καθώς και οι ακατοίκητες νήσοι Στροφάδες

Μετά το Ν. 3852/2010 άλλαξε η γεωγραφία της Διοίκησης. Οι Νομαρχίες καταργήθηκαν. Οι Περιφερειακές Ενότητες έγιναν ισάριθμες των μεγάλων νησιών και επιπλέον προστέθηκε η Π.Ε. Ιθάκης που ανήκει στα Μικρά Νησιά. Οι δήμοι μειώθηκαν και αντιστοιχούν σε κάθε Π.Ε. και επιπλέον Δήμοι παρέμειναν οι Δήμοι Παξών και Μεγανησίου. Από τις συσκέψεις με στελέχη της Αιρετής Περιφέρειας, αλλά και υπηρεσιακούς παράγοντες διαπιστώθηκε ότι οι ρυθμίσεις αυτές δεν έχουν αποδώσει την αναμενόμενη θετική έκβαση της Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3852/2010 Πρόγραμμα Καλλικράτης οι Δήμοι έχουν αντίστοιχες Δ/νσεις και αντίστοιχες υπηρεσιακές και χωρικές αρμοδιότητες με τις Π.Ε., με αποτέλεσμα οι 5 Π.Ε. και οι αντίστοιχοι Δήμοι να παρουσιάζουν προβλήματα τα οποία πρέπει να επιλυθούν σε εθνική κλίμακα προκειμένου να γίνει πιο εύρυθμη η Διοίκηση και η διαχείριση, ενώ παράλληλα να μειωθούν πραγματικά οι αναλυνόμενοι σήμερα οικονομικοί πόροι καθώς και το αναλυνόμενο ανθρώπινο δυναμικό των δήμων και των Π.Ε. για τα ίδια θέματα και τις ίδιες περιοχές.

6.3 Καλύψεις γης

Γεωργικές περιοχές

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2001 από το σύνολο της έκτασης των 2.303.100 στρ. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, οι γεωργικές περιοχές καταλαμβάνουν 1.342.700 στρ. και αποτελούν το 58,3% της συνολικής κάλυψης της Περιφέρειας. Το ποσοστό αυτό είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της Χώρας (49,4%). Βέβαια στο ποσοστό των γεωργικών περιοχών σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ. περιλαμβάνονται και οι εκτάσεις των βοσκοτόπων, οι οποίες στο σύνολο της έκτασης της εξεταζόμενης Περιφέρειας καταλαμβάνουν 239.000 στρ. και αποτελούν το 17,8% των γεωργικών περιοχών, ποσοστό που είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο σε επίπεδο Χώρας με 22,2%.

Εάν από τις γεωργικές περιοχές εξαιρεθούν οι εκτάσεις των βοσκοτόπων, οι καλλιεργούμενες εκτάσεις κατά ΕΛ. ΣΤΑΤ. επιμερίζονται σε:

- Αρόσιμη γη, 4,4% το οποίο είναι κατά πολύ μικρότερο της Χώρας (32,5%)
- Μόνιμες καλλιέργειες, 40,3% το οποίο είναι υψηλότερο της Χώρας (11,5%)
- Ετερογενείς γεωργικές περιοχές, 37,5% το οποίο είναι σχεδόν ίσο με το αντίστοιχο της Χώρας (33,8%).

Όσον αφορά την κατανομή κατά Δήμους το υψηλότερο ποσοστό αρόσιμης γης κατέχουν οι Δ. Λευκάδας (6,4%) και Κερκυραίων (5,8%). Επίσης τα μεγαλύτερα ποσοστά μόνιμων καλλιεργειών εντοπίζονται στους Δ. Κερκυραίων (66,8%), Μεγανησίου (42,1%) και Ζακύνθου (41,8%).

Πίνακας 6.3.1, Κατανομή γεωργικών εκτάσεων ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2001 (χιλιάδες στρέμματα)

Γεωγραφικά Διαμερίσματα	Σύνολο εκτάσεων	ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ						
		Σύνολο	Αρόσιμη γη	Μόνιμες καλλιέργειες	Βοσκότοποι - Μεταβατικές δασώδεις / θαμνώδεις εκτάσεις	Βοσκότοποι - Συνδιασμοί θαμνώδους και / ή ποώδους βλάστησης	Βοσκότοποι - Εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση	Ετερογενείς γεωργικές περιοχές
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	131.982,2	49,4%	32,5%	11,5%	1,4%	14,0%	6,8%	33,8%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2.303,1	58,3%	4,4%	40,3%	1,8%	13,8%	2,2%	37,5%
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	639,9	77,7%	5,8%	66,8%	0,0%	6,0%	0,1%	21,3%
Δ. ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	609,9	81,6%	5,8%	66,8%	0,0%	6,0%	0,1%	21,3%
Δ. ΠΑΞΩΝ	30,0	0,0%	-	-	-	-	-	-
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	354,9	55,6%	5,9%	31,2%	4,1%	10,5%	0,8%	47,5%
Δ. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	331,9	55,3%	6,4%	30,4%	4,4%	10,6%	0,4%	47,8%
Δ. ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	23,0	60,9%	0,0%	42,1%	0,0%	8,6%	5,7%	43,6%
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	783,9	46,0%	2,4%	9,2%	1,3%	25,9%	7,6%	53,6%
Δ. ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	783,9	46,0%	2,4%	9,2%	1,3%	25,9%	7,6%	53,6%
Π.Ε. ΙΘΑΚΗΣ	118,5	32,7%	0,3%	25,3%	2,8%	34,6%	0,8%	36,2%
Δ. ΙΘΑΚΗΣ	118,5	32,7%	0,3%	25,3%	2,8%	34,6%	0,8%	36,2%
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	405,9	61,1%	3,9%	41,8%	3,9%	11,4%	0,1%	38,9%
Δ. ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	405,9	61,1%	3,9%	41,8%	3,9%	11,4%	0,1%	38,9%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία

Σύμφωνα με τα στοιχεία του προγράμματος CORINE 2000 από το σύνολο της έκτασης των 2.312.466 στρ. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, το 52,7% αποτελούν οι γεωργικές περιοχές. Το μεγαλύτερο ποσοστό (40,4%) καταλαμβάνει η Π.Ε. Κέρκυρας και ακολουθούν οι Π.Ε. Κεφαλληνίας – Ιθάκης (24,9%), Ζακύνθου (19,0%) και Λευκάδας (15,6%). Επίσης από τα στοιχεία του προγράμματος CORINE 2000, προκύπτει ότι οι μεγαλύτερες εκτάσεις αρόσιμης γης βρίσκονται στην Π.Ε. Κέρκυρας (66,1%) καθώς επίσης και οι εκτάσεις καλυπτόμενες από ελαιώνες (58,6%).

Πίνακας 6.3.2, Ποσοστιαία κατανομή γεωργικών εκτάσεων CORINE 2000

Κατηγοριοποίηση χρήσεων γης CORINE 2000	Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΙΘΑΚΗΣ	Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ
2.1.1 Μη αρδευόμενη αρόσιμη γη	66,1%	6,3%	16,8%	10,8%	100,0%
2.1.2 Μόνιμα αρδευόμενη γη	-	-	-	-	-
2.1.3 Ορυζώνες	-	-	-	-	-
2.2.1 Αμπελώνες	12,0%	-	12,5%	75,4%	100,0%
2.2.2 Οπωροφόρα δένδρα και φυτείες με σαρκώδεις καρπούς	-	100,0%	-	-	100,0%
2.2.3 Ελαιώνες	58,6%	13,8%	7,1%	20,4%	100,0%
2.3.1 Λιβάδια	3,8%	30,5%	64,2%	1,4%	100,0%
2.4.1 Ετήσιες καλλιέργειες που σχετίζονται με μόνιμες καλλιέργειες	-	-	-	-	-
2.4.2 Σύνθετες καλλιέργειες	54,3%	7,3%	27,5%	10,9%	100,0%
2.4.3 Γη που χρησιμοποιείται κυρίως για γεωργία μαζί με σημαντικά τμήματα φυσικής βλάστησης	19,5%	24,2%	34,6%	21,7%	100,0%
2.4.4 Γεωργο-δασικές περιοχές	-	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΑΝΑ Π.Ε.	40,4%	15,6%	24,9%	19,0%	52,7%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ	27,6%	15,6%	39,2%	17,6%	100,0%

Πηγή: CORINE 2000, ιδία επεξεργασία

Δάση – ημιφυσικές εκτάσεις

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2001 από το σύνολο της έκτασης των 2.303.100 στρ. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, οι δασικές περιοχές καταλαμβάνουν 884.800 στρ. και αποτελούν το 16,1% της συνολικής κάλυψης της Περιφέρειας. Το ποσοστό αυτό είναι μικρότερο από το αντίστοιχο της Χώρας (35,9%).

Οι δασικές εκτάσεις κατά ΕΛ. ΣΤΑΤ. επιμερίζονται σε:

- Δάση, 38,4% των εκτάσεων συνολικά της κατηγορίας των Δασών κατά ΕΛ.ΣΤΑΤ. το οποίο είναι μικρότερο της Χώρας (47,3%),
- Μεταβατικές δασώδεις-θαμνώδεις εκτάσεις, 11% το οποίο είναι μικρότερο της Χώρας (18,6%),
- Συνδυασμοί θαμνώδους και / ή ποώδους βλάστησης, 53,4% το οποίο είναι υψηλότερο της Χώρας (38,3%) και
- Εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση, 19,6% το οποίο είναι υψηλότερο της Χώρας (7,2%)

Όσον αφορά την κατανομή κατά Δήμους το υψηλότερο ποσοστό δασικών εκτάσεων κατέχουν οι Δ. Παξών (100%), Ιθάκης (65,7%) και Κεφαλονιάς (52%).

Είναι προφανές ότι τα παραπάνω στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2001, δεν δείχνουν ακριβώς την εικόνα των δασών της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων σήμερα. Στη δεκαετία που μεσολάβησε από τότε, εκδηλώθηκαν πλήθος πυρκαγιών με αποτέλεσμα την καταστροφή μεγάλου αριθμού εκτάσεων όλων των κατηγοριών των δασών της εν λόγω Περιφέρειας, στοιχεία τα οποία σχολιάζονται στις φυσικές καταστροφές της εν λόγω μελέτης.

Πίνακας 6.3.3, Ποσοστιαία κατανομή δασικών εκτάσεων ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2001

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΣΕΩΝ (ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ)	ΔΑΣΗ ΗΜΙ-ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ				
		Σύνολο	Δάση	Μεταβατικές δασώδεις- θαμνώδεις εκτάσεις	Συνδυασμοί θαμνώδους και / ή ποώδους βλάστησης	Εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	131.982,20	47,3%	35,87%	18,58%	38,33%	7,22%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2.303,10	38,4%	16,09%	10,95%	53,38%	19,58%
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	639,9	16,3%	3,07%	6,53%	53,07%	37,33%
Δ. ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	609,9	12,2%	4,31%	9,16%	74,53%	11,99%
Δ. ΠΑΞΩΝ	30	100,0%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	354,9	41,8%	30,43%	14,30%	37,85%	17,41%
Δ. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	331,9	42,0%	28,48%	15,21%	37,80%	18,51%
Δ. ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	23	38,3%	61,36%	0,00%	38,64%	0,00%
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	783,9	52,0%	13,72%	11,88%	52,47%	21,94%
Δ. ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	783,9	52,0%	13,72%	11,88%	52,47%	21,94%
Π.Ε. ΙΘΑΚΗΣ	118,5	65,7%	1,80%	10,03%	80,72%	7,46%
Δ. ΙΘΑΚΗΣ	118,5	65,7%	1,80%	10,03%	80,72%	7,46%
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	405,9	36,2%	25,02%	8,63%	57,31%	9,04%
Δ. ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	405,9	36,2%	25,02%	8,63%	57,31%	9,04%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., *ιδία επεξεργασία*

Σύμφωνα με τα στοιχεία του προγράμματος CORINE 2000 από το σύνολο της έκτασης των 2.312.466 στρ. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, το 44,1% αποτελούν τα δάση. Το μεγαλύτερο ποσοστό (58,1%) καταλαμβάνει η Π.Ε. Κεφαλληνίας – Ιθάκης και ακολουθούν οι Π.Ε. Ζακύνθου (16,3%), Λευκάδας (15,5%) και Κέρκυρας (10,1%). Επίσης από τα στοιχεία του προγράμματος CORINE 2000, προκύπτει ότι οι μεγαλύτερες εκτάσεις με δάση κωνοφόρων βρίσκονται στην Π.Ε. Κεφαλληνίας – Ιθάκης (56,2%) καθώς επίσης και οι μεταβατικές δασώδεις και θαμνώδεις εκτάσεις (65,4%).

Πίνακας 6.3.4, Ποσοστιαία κατανομή δασικών εκτάσεων CORINE 2000

Κατηγοριοποίηση χρήσεων γης CORINE 2000	Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΙΘΑΚΗΣ	Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ
3.1.1 Δάσος πλατύφυλλων	92,0%	5,7%	2,2%	-	100,0%
3.1.2 Δάσος κωνοφόρων	0,8%	26,4%	56,2%	16,6%	100,0%
3.1.3 Μικτό δάσος	22,8%	66,5%	-	10,7%	100,0%
3.2.1 Φυσιικοί βοσκότοποι	14,3%	11,4%	69,7%	4,6%	100,0%
3.2.2 Θάμνοι και χερσότοποι	-	-	-	-	-
3.2.3 Σκληροφυλλική βλάστηση	11,4%	14,3%	55,0%	19,3%	100,0%
3.2.4 Μεταβατικές δασώδεις και θαμνώδεις εκτάσεις	1,4%	16,1%	65,4%	17,1%	100,0%
3.3.1 Παραλίες, αμμόλοφοι, Αμμουδιές	53,0%	19,7%	7,5%	19,8%	100,0%
3.3.2 Απογυμνωμένοι βράχοι	-	31,8%	60,4%	7,8%	100,0%
3.3.3 Εκτάσεις με αραιή βλάστηση	8,4%	10,1%	79,9%	1,6%	100,0%
3.3.4 Αποτεφρωμένες εκτάσεις	-	-	-	-	-
3.3.5 Παγετώνες και αένας χιόνι	-	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	10,1%	15,5%	58,1%	16,3%	44,1%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ	637.486	360.574	906.399	408.007	2.312.466

Πηγή: CORINE 2000, ιδία επεξεργασία

Εκτάσεις που καλύπτονται από νερά

Οι καλυπτόμενες εκτάσεις από επιφανειακά νερά στο νησιωτικό χώρο με τη μορφή των μονίμων απορροών είναι σχεδόν ανύπαρκτες πλην ελαχίστων εξαιρέσεων. Η μικρή έκταση των λεκανών απορροής, οι μεγάλες κλίσεις αποστράγγισής τους, η περιορισμένη φυτοκάλυψη είναι οι βασικοί αρνητικοί παράγοντες που τις καθιστούν απορροές περιστασιακής μορφής. Οι υδάτινες επιφανειακές εκτάσεις της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, αποτελούν τις μικρότερες καλύψεις γης που εμφανίζονται στην Περιφέρεια.

Οι εκτάσεις που καλύπτονται από νερά συνίστανται σε παραθαλάσσιες υγρές ζώνες και σε χερσαία ύδατα. Ειδικότερα, μόλις το 0,4% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων καλύπτεται από νερά, σε αντιστοιχία με το ποσοστό 1,4% σε επίπεδο χώρας. Από το ποσοστό αυτό το 49% αποτελεί τις παραθαλάσσιες υγρές ζώνες και το 44,8% τα χερσαία ύδατα.

Πίνακας 6.3.5, Κατανομή εκτάσεων που καλύπτονται από νερά ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2001 (χιλιάδες στρέμματα)

Γεωγραφικά Διαμερίσματα	Σύνολο εκτάσεων	ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΝΕΡΑ			
		Σύνολο	Χερσαία ύδατα	Εσωτερικές υγρές ζώνες	Παραθαλάσσιες υγρές ζώνες
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	131.982,2	1,4%	66,9%	6,0%	27,1%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2.303,1	0,4%	44,8%	6,3%	49,0%
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	639,9	1,1%	57,7%	2,8%	39,4%
Δ. ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	609,9	1,2%	57,7%	2,8%	39,4%
Δ. ΠΑΞΩΝ	30,0	-	-	-	-
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	354,9	0,4%	6,7%	26,7%	66,7%
Δ. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	331,9	0,5%	6,7%	26,7%	66,7%
Δ. ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	23,0	-	-	-	-
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	783,9	0,1%	20,0%	0,0%	80,0%
Δ. ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	783,9	0,1%	20,0%	0,0%	80,0%
Π.Ε. ΙΘΑΚΗΣ	118,5	-	-	-	-
Δ. ΙΘΑΚΗΣ	118,5	-	-	-	-
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	405,9	0,1%	0,0%	0,0%	100,0%
Δ. ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	405,9	0,1%	0,0%	0,0%	100,0%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία

Σύμφωνα με τα στοιχεία του προγράμματος CORINE 2000 από το σύνολο της έκτασης των 2.312.466 στρ. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, μόλις το 0,6% αποτελούν τα επιφανειακά ύδατα, κυρίως στάσιμα ύδατα, λιμνοθάλασσες και αλυκές. Το μεγαλύτερο ποσοστό (56,9%) καταλαμβάνει η Κέρκυρας και ακολουθούν οι Π.Ε. Λευκάδας (40,9%), Ζακύνθου (1,7%) και Π.Ε. Κεφαλληνίας – Ιθάκης (0,5%).

Πίνακας 6.3.6, Ποσοστιαία κατανομή εκτάσεων που καλύπτονται από νερά CORINE 2000

Κατηγοριοποίηση χρήσεων γης CORINE 2000	Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΙΘΑΚΗΣ	Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ
4.1.1 Βάλτοι στην ενδοχώρα	100,0%	-	-	-	100,0%
4.1.2 Τυρφώνες	-	-	-	-	-
4.2.1 Παραθαλάσσιοι Βάλτοι	31,4%	38,4%	6,5%	23,7%	100,0%
4.2.2 Αλυκές	44,1%	55,9%	-	-	100,0%
4.2.3 Ζώνες που καλύπτονται από παλιρροιακά ύδατα	-	-	-	-	-
5.1.1 Υδατορρέυματα	-	-	-	-	-
5.1.2 Επιφάνειες στάσιμου ύδατος	100,0%	-	-	-	100,0%
5.2.1 Παράκτιες Λιμνοθάλασσες	24,4%	75,6%	-	-	100,0%
5.2.2 Εκβολές ποταμών	-	-	-	-	-
5.2.3 Θάλασσες και ωκεανοί	-	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΝΕΡΑ	56,9%	40,9%	0,5%	1,7%	0,6%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ	637.486	360.574	906.399	408.007	2.312.466

Πηγή: CORINE 2000, ιδία επεξεργασία

Τεχνητές περιοχές

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2001 από το σύνολο της έκτασης των 2.303.100 στρ. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, οι τεχνητές περιοχές καταλαμβάνουν 66.000 στρ. και αποτελούν το 2,9% της συνολικής κάλυψης της Περιφέρειας. Το ποσοστό αυτό είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της Χώρας (2%). Οι τεχνητές περιοχές διαχωρίζονται σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ. στις εξής ενότητες:

Η αστική οικοδόμηση, η οποία καταλαμβάνει το 90,8% της συνολικής έκτασης των τεχνητών περιοχών,

Οι βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες, με 1,4%,

Τα δίκτυα συγκοινωνιών με 2,7%

Ορυχεία, χώροι απόρριψης απορριμμάτων και εργοτάξια με 2,9% και

Οι τεχνητές, μη γεωργικές ζώνες πρασίνου, χώροι αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων με 2,3%

Πίνακας 6.3.7, Ποσοστιαία κατανομή τεχνητών περιοχών ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2001

Γεωγραφικά Διαμερίσματα	Σύνολο Εκτάσεων (χιλ. στρ)	ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ					
		Σύνολο	Αστική οικοδόμηση	Βιομ. και εμπορ. ζώνες	Δίκτυα συγκοινωνιών	Ορυχεία, απόρριψη απορρ.	Ζώνες πρασίνου, χώροι αθλ. και πολ. Δραστηρ.
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	131.982,2	2,0%	74,2%	8,3%	6,1%	10,5%	1,0%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2.303,1	2,9%	90,8%	1,4%	2,7%	2,9%	2,3%
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	639,9	4,9%	92,3%	2,6%	2,6%	0,3%	2,2%
Δ. ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	609,9	5,1%	92,3%	2,6%	2,6%	0,3%	2,2%
Δ. ΠΑΞΩΝ	30,0	-	-	-	-	-	-
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	354,9	2,2%	87,0%	1,3%	1,3%	10,4%	0,0%
Δ. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	331,9	2,3%	86,7%	1,3%	1,3%	10,7%	0,0%
Δ. ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	23,0	0,9%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	783,9	1,9%	90,0%	0,0%	6,0%	3,3%	0,7%
Δ. ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	783,9	1,9%	90,0%	0,0%	6,0%	3,3%	0,7%
Π.Ε. ΙΘΑΚΗΣ	118,5	1,7%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Δ. ΙΘΑΚΗΣ	118,5	1,7%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	405,9	2,5%	88,1%	0,0%	0,0%	5,0%	6,9%
Δ. ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	405,9	2,5%	88,1%	0,0%	0,0%	5,0%	6,9%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία

Σύμφωνα με τα στοιχεία του προγράμματος CORINE 2000 από το σύνολο της έκτασης των 2.312.466 στρ. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, μόλις το 0,2% αποτελούν τεχνητές περιοχές. Το μεγαλύτερο ποσοστό εξ αυτών (47,9%) καταλαμβάνει η Π.Ε. Κέρκυρας και ακολουθούν οι Π.Ε. Κεφαλληνίας – Ιθάκης (21,6%), Ζακύνθου (20,2%) και Λευκάδας (10,4%). Από τις επιμέρους κατηγορίες των τεχνητών περιοχών υπερτερούν σημαντικά η αστική ανοικοδόμηση (90,8% του συνόλου των τεχνητών περιοχών), ενώ η αμέσως επόμενη κατηγορία είναι τα "ορυχεία, χώροι απόρριψης απορριμμάτων και εργοτάξια" με ποσοστό 2,9% αντίστοιχα.

Πίνακας 6.3.8, Ποσοστιαία κατανομή τεχνητών περιοχών CORINE 2000

Κατηγοριοποίηση χρήσεων γης CORINE 2000	Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΙΘΑΚΗΣ	Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ
1.1.1. Συνεχής αστικός ιστός	48,8%	-	-	51,2%	100,0%
1.1.2 Ασυνεχής αστικός ιστός	45,0%	12,9%	23,6%	18,4%	100,0%
1.2.1 Βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες	66,6%	-	13,5%	19,8%	100,0%
1.2.2 Οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα	-	-	-	-	-
1.2.3 Ζώνες λιμένων	44,8%	-	20,6%	34,6%	100,0%
1.2.4 Αεροδρόμια	36,3%	-	40,9%	22,9%	100,0%
1.3.1 Χώροι εξορύξεως ορυκτών	15,6%	26,6%	16,1%	41,7%	100,0%
1.3.2 Χώροι απορρίψεως απορριμμάτων	-	-	-	-	-
1.3.3 Χώροι οικοδόμησης	-	-	-	-	-
1.4.1 Περιοχές αστικού πρασίνου	41,1%	-	-	58,9%	100,0%
1.4.2 Εγκαταστάσεις αθλητισμού και αναψυχής	77,3%	-	9,2%	13,5%	100,0%
ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΧΝΗΤΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	47,9%	10,4%	21,6%	20,2%	0,2%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ	637.486	360.574	906.399	408.007	2.312.466

Πηγή: CORINE 2000, ίδια επεξεργασία

6.4 Κλίμα

Θερμοκρασία

Από τα δεδομένα της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας που αφορούν στις μακροχρόνιες μετρήσεις από συγκεκριμένους μετεωρολογικούς σταθμούς μέτρησης (Μετεωρολογικοί Σταθμοί Κέρκυρας, Λευκάδας, Αργοστολίου και Ζακύνθου) προκύπτει ότι η ετήσια πορεία της μέσης θερμοκρασίας του αέρα σε όλους τους σταθμούς, παρουσιάζει απλή κύμανση με ελάχιστο κατά τον Ιανουάριο και μέγιστο κατά το μήνα Ιούλιο σε Κέρκυρα, Ζάκυνθο και Αύγουστο σε Λευκάδα και Κεφαλονιά. Πρέπει να σημειωθεί, ότι οι τιμές του Ιανουαρίου ελάχιστα διαφέρουν από εκείνες του Φεβρουαρίου, ιδίως στη Λευκάδα, στην Κεφαλονιά και στη Ζάκυνθο.

Υγρασία

Η ετήσια πορεία της σχετικής υγρασίας του αέρα παρουσιάζει απλή κύμανση, της οποίας το μέγιστο παρατηρείται κατά την περίοδο από Οκτώβριο μέχρι Μάρτιο για την Κέρκυρα (ιδίως 77,6% το Νοέμβριο), από Αύγουστο μέχρι Φεβρουάριο για τη Λευκάδα (ιδίως Αύγουστο 74,4%), για την Κεφαλονιά από Νοέμβριο μέχρι Φεβρουάριο (ιδίως Δεκέμβριο 76,9%) και για τη Ζάκυνθο από Οκτώβριο μέχρι Απρίλιο (ιδίως Νοέμβριο 81,8%).

Η ελάχιστη τιμή παρατηρείται τον Ιούνιο μέχρι Αύγουστο (ελάχιστη 59,8% τον Ιούλιο) για την Κέρκυρα, ίδιο διάστημα (ελάχιστη 54,0% τον Ιούλιο) για την Κεφαλονιά και το ίδιο για την Ζάκυνθο (ελάχιστη 58,8% τον Ιούλιο).

Στη Λευκάδα φαίνεται να υπάρχει μια ομοιογένεια της σχετικής υγρασίας, καθ' όλο το έτος με μικρές εναλλαγές.

Βροχή

Το μέσο ετήσιο ύψος βροχής της Π.Ε. Κέρκυρας κυμαίνεται από 1.000 μέχρι 1.200 mm στα παράλια και φτάνει μέχρι 1.600 mm στα ορεινά τμήματα. Ο αριθμός των ημερών βροχής του έτους κυμαίνεται μεταξύ 70 και 120 και είναι μεγαλύτερος στα παράκτια από ότι στην ενδοχώρα.

Η Κέρκυρα και οι Παξοί, έχουν μεγάλο ύψος βροχόπτωσης και παρουσιάζουν σημαντική υπόγεια υδροφορία. Η ποιότητα όμως του υπόγειου νερού συχνά είναι ακατάλληλη λόγω της παρουσίας θειικών αλάτων, που συνδέονται με την παρουσία γύψου στα πετρώματα και λόγω της υπαλμύρινης που οφείλεται σε υπεράντληση. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος το ΥΠΥΜΕΔΙ έχει εκπονήσει ολοκληρωμένη μελέτη που περιλαμβάνει έργα συλλογής και ταμίευσης επιφανειακού νερού, έργα επεξεργασίας νερού και δίκτυο

μεταφοράς. Η μελέτη αυτή δεν βρίσκεται ακόμη σε στάδιο υλοποίησης. Τόσο στην Κέρκυρα όσο και στους Παξούς, το πρόβλημα της επάρκειας του νερού ύδρευσης είναι πολύ έντονο κατά τους θερινούς μήνες, οπότε η κατανάλωση αυξάνεται κατακόρυφα λόγω της φιλοξενίας μεγάλου αριθμού τουριστών.

Το μέσο ετήσιο ύψος των ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων στην Π.Ε. Λευκάδας κυμαίνεται από 800 έως 1.000 mm. Η πιο βροχερή περίοδος είναι από το Νοέμβριο ως το Φεβρουάριο, ενώ οι πιο ξηροί μήνες είναι ο Ιούλιος και ο Αύγουστος.

Τέλος, η μέση ετήσια βροχόπτωση τόσο στην Π.Ε. Κεφαλονιάς όσο και στις Π.Ε. Ιθάκης και Ζακύνθου, εκτιμάται μεταξύ 800 και 900 mm ετησίως. Το πλείστο των βροχοπτώσεων παρουσιάζεται κατά τους μήνες Οκτώβριο ως και Μάρτιο, με πιο υγρό μήνα το Δεκέμβριο και πιο ξηρό τον Ιούνιο.

Άνεμος

Οι επικρατούντες άνεμοι για την Π.Ε. Κέρκυρας είναι κυρίως ΝΑ κατευθύνσεις και δευτερευόντως ΒΔ συνήθως κατά τους θερινούς μήνες. Στην Π.Ε. Λευκάδας, τόσο οι ΒΔ, όσο και οι ΝΑ άνεμοι επικρατούν, οι δεύτεροι κυρίως τους χειμερινούς μήνες, το ίδιο περίπου συμβαίνει και στην Π.Ε. Κεφαλονιάς και Ιθάκης, ενώ στην Π.Ε. Ζακύνθου οι επικρατούντες άνεμοι είναι οι βόρειοι και δευτερευόντως οι νότιοι.

Βιοκλιματική ταξινόμηση

Σύμφωνα με τον Κ.Εν.Α.Κ. (ΦΕΚ 407/9.4.2010), η ελληνική επικράτεια διαιρείται σε τέσσερις κλιματικές ζώνες (Α, Β, Γ και Δ) με Α τη θερμότερη και Δ την ψυχρότερη. Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων επιμερίζεται σε 2 κλιματικές ζώνες, την Α, στην οποία ανήκουν οι Π.Ε. Κεφαλληνίας – Ιθάκης και Ζακύνθου και την Β, στην οποία ανήκουν η Π.Ε. Κέρκυρας και Λευκάδας. Σε κάθε Π.Ε., οι περιοχές που βρίσκονται σε υψόμετρο άνω των 500 μέτρων, εντάσσονται στην επόμενη ψυχρότερη κλιματική ζώνη από εκείνη στην οποία ανήκουν σύμφωνα με τα παραπάνω. Επίσης η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων ανήκει στον υγρό βιοκλιματικό όροφο με ήπιους κατά κύριο λόγο χειμώνες ως και θερμούς.

6.5 Φυσικογεωγραφικά στοιχεία

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι μία από τις τέσσερις νησιωτικές Περιφέρειες της Χώρας (οι άλλες τρεις είναι η Κρήτη, τα νησιά του Βορείου Αιγαίου και τα νησιά του Νοτίου Αιγαίου. Αποτελείται από τέσσερα μεγάλα κατοικημένα νησιά (Κέρκυρα, Λευκάδα, Κεφαλονιά και Ζάκυνθος) και από εννέα μικρά κατοικημένα νησιά (Οθωνοί, Ερρείκουσα, Μαθράκι, Παξοί, Αντίπαξοι, Μεγανήσι, Κάλαμος, Καστός, Ιθάκη). Τα νησιά αυτά συμπληρώνονται από πλήθος άλλων μικρότερων νησίδων και βραχονησίδων με σπουδαιότερα το σύμπλεγμα των Εχινάδων Νήσων της Π.Ε. Ιθάκης και των Στροφάδων Νήσων της Π.Ε. Ζακύνθου.

Κέρκυρα

Το βόρειο μέρος της Κέρκυρας, το οποίο έχει και το μεγαλύτερο πλάτος, αποτελείται κατά το μεγαλύτερο μέρος της από βουνά και χωρίζεται σε δύο περιοχές : τον ορεινό όγκο του «Όρους» στα ανατολικά, και την λοφώδη έκταση, στα δυτικά το «Γύρο». Η ψηλότερη κορυφή του Όρους είναι ο Παντοκράτορας με υψόμετρο 906 μέτρων στο ανατολικό άκρο και δεύτερη το Στραβογκιάδι στο δυτικό άκρο.

Το Κεντρικό τμήμα του νησιού έχει τριγωνική μορφή και μήκος περίπου 20 χλμ. Η λοφοσειρά της με ασπόμενες δυτικές ακτές σχηματίζει μικρές εξάρσεις, ενώ στη ανατολική ακτή σχηματίζονται όρμοι και χερσόνησοι, σε μια από τις οποίες, τη Χερσόνησο της Ανάληψης βρίσκεται η πόλη της Κέρκυρας. Το τμήμα αυτό χαρακτηρίζεται ως πεδινό με σειρές από λοφίσκους. Η κεντρική ζώνη καλύπτεται από βλάστηση ελαιώνων, εκτός από την άδενδρη κοιλάδα του ποταμού Έρμενου, γνωστή ως Λιβάδι του Ρόπα.

Το νότιο τμήμα του νησιού είναι πεδινό με δενδροφύτους λόφους. Ο ποταμός Μεσογγής, ο μεγαλύτερος ποταμός του νησιού πηγάζει από την ορεινή περιοχή των Αγίων Δέκα (με υψομ. 529 μ.) στην κεντρική ζώνη.

Παξοί

Το γεωανάγλυφο των Παξών είναι πολύμορφο και το υψόμετρο των πιο ψηλών λόφων, που βρίσκονται στο δυτικό τμήμα του νησιού, δεν υπερβαίνει τα 300μ. Οι δυτικές ακτές του νησιού είναι γενικά απότομες, ενώ οι ανατολικές και νότιες κατέρχονται ομαλώς προς τη θάλασσα.

Λευκάδα

Η Λευκάδα χαρακτηρίζεται ορεινή νησιωτική έκταση και το ανάγλυφο της είναι ιδιαίτερα σύνθετο, με αρκετές κορυφές με υψόμετρα άνω των 1000 μ. (Ελάτη, Μνημάτι, Μέγα Όρος κ.λπ.), με σχετικά μεγάλα οροπέδια (Καρυάς, Κοντάραινας, - Μαραντοχωρίου κ.λπ.). Εκτός από τα οροπέδια υπάρχουν και ορισμένες παραθαλάσσιες πεδινές εκτάσεις, οι σημαντικότερες από τις οποίες είναι η πεδιάδα της Βασιλικής και η κοιλάδα του Νυδρίου.

Κεφαλονιά

Η Κεφαλονιά είναι κυρίως ορεινή. Ο μεγαλύτερος ορεινός όγκος είναι ο Αίνος στο ΝΔ τμήμα του νησιού, ο οποίος έχει ανάπτυξη με διεύθυνση ΒΔ-ΝΑ. Το τμήμα της κορυφογραμμής του με υψόμετρα μεγαλύτερα από 1000μ. έχει μήκος 11 χλμ.

Επίσης υπάρχει η ορεινή χερσόνησος της Ερίσου, η οποία ανατολικά καταλήγει στο θαλάσσιο βύθισμα του Στενού της Ιθάκης. Στα δυτικά του τεκτονικού βυθίσματος Αργοστολίου -Λιβάτου και Θηνιάς - Αγ. Κυριακής, αναπτύσσεται η χερσόνησος της Παλικής με υψηλότερη κορυφή τη Λαχτιά στον Αθέρα, υψομέτρου 517 μ. Μια ακόμη οροσειρά στο ΝΑ τμήμα του νησιού αναπτύσσεται με διεύθυνση ΝΔ - ΒΔ παράλληλα με τον Αίνο.

Η Κεφαλονιά είναι ιδιαίτερα φτωχή σε πεδινές εκτάσεις αλλά ο κατακόρυφος διαμελισμός του νησιού και η καρστική διάβρωση του ασβεστόλιθου που καλύπτουν περισσότερο από το 70% της συνολικής επιφάνειάς του, έχουν επιτρέψει την γένεση αρκετών οροπεδίων και υψιπέδων τα κυριότερα από τα οποία είναι το οροπέδιο Ομαλών, οροπέδιο Τρωϊανάτων, υψίπεδο Διλινάτων - Φαρακλάτων – Ροζάτων και το υψίπεδο Ερίσου.

Ιθάκη

Η Ιθάκη είναι επίσης ορεινή, αλλά και ημιορεινή. Αποτελείται από δύο ορεινές εξάρσεις με στενή μεταξύ τους σύνδεση. Το βόρειο τμήμα αποτελείται από το βουνό Νήριτο (με υψόμετρο 809μ. στην κορυφή Αγ. Ελεούσα), ενώ το νότιο τμήμα καλύπτεται από μικρότερου υψομέτρου ορεινούς όγκους, με ψηλότερες κορυφές το Νερόβουλο (669μ.) και την Αγιά (567μ.).

Ζάκυνθος

Γεωμορφολογικά διακρίνονται στη Ζάκυνθο δύο κυρίως τμήματα, το ορεινό δυτικό, με μέγιστο υψόμετρο 756μ. (όρος Βραχιώνας) και το πεδινό ανατολικό. Μικρότερα λοφώδη τμήματα υπάρχουν επίσης στα ανατολικά του νησιού με ψηλότερη κορυφή του Σκοπού

(492μ.). Στον Βραχιώνα δημιουργούνται αρκετές επίπεδες ή με μικρή κλίση ορεινές εκτάσεις, όπως και δολίνες και μικρές πόλγες στα μικρά οροπέδια.

Φυσικοί Πόροι

Ορυκτός πλούτος

Υδρογονάνθρακες

Η γεωλογική δομή της στενής και ευρύτερης περιοχής της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων έχει τα στοιχεία εκείνα που στο υπέδαφος της υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις για ύπαρξη κοιτασμάτων υδρογονανθράκων. Ακριβής εικόνα για τον εντοπισμό θέσεων και την δυνατότητα αξιοποίησης με βάση οικονομοτεχνικές παραμέτρους θα υπάρξει μετά από σχετικές έρευνες – μελέτες που θα γίνουν στην ευρύτερη περιοχή μετά από διαδικασίες σεισμικών ερευνών.

Συγκεκριμένα γεωφυσικές διασκοπήσεις θα γίνουν στη θαλάσσια περιοχή του Ιονίου προκειμένου να προσδιοριστούν δομές με αυξημένη πιθανότητα ύπαρξης πετρελαίου ή φυσικού αερίου. Με βάση τις υπάρχουσες εκτιμήσεις στο Ιόνιο πέλαγος αναμένεται ύπαρξη κυρίως πετρελαίου με πιθανότητα 80 %.

Για τα κοιτάσματα ανοικτά της Κέρκυρας, τον «Πύρρο» και τον «Αχιλλέα» υπάρχουν σχετικές εκτιμήσεις από συγκριτικές αναλογίες των κοιτασμάτων πετρελαίου που έχουν βρεθεί στην Απούλια, γεωλογική λεκάνη που βρίσκεται στα Αππένινα όρη της νότιας Ιταλίας που εκτείνεται μέχρι το Ιόνιο Πέλαγος (Κεφαλονιά & Ζάκυνθο) και περνάει μέσα από τον κόλπο του Τάραντα.

Σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία στο Πατραϊκό κόλπο, τα Ιωάννινα, το Κατάκολο και ανοικτά της Κέρκυρας (περιοχές «Πύρρος», «Αχιλλέας») είναι σχεδόν βεβαιωμένα κοιτάσματα πετρελαίου τουλάχιστον 300 με 500 εκατ. βαρέλια. Οι εξειδικευμένες έρευνες – μελέτες που θα γίνουν στην ευρύτερη περιοχή στο άμεσο μέλλον θα διασταυρώσουν τα υπάρχοντα στοιχεία και θα διασαφηνίσουν την συνολική εικόνα ύπαρξης αξιοποιήσιμων κοιτασμάτων υδρογονανθράκων.

Σύμφωνα με στοιχεία του Σταύρου Δ. Κατράκη, καθηγητή Ε.Μ.Π (Ορυκτός πλούτος και οικονομική ανάπτυξη της χώρας, Αθήνα 1965 – Υπάρχει ανηρητημένο στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θεόφραστος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης - Τμήμα Γεωλογίας), στο ΝΑ τμήμα της νήσου Ζακύνθου έχει παρατηρηθεί ανάβλυση ιχνών κοιτασμάτων πετρελαίου σε σχετικά μικρό βάθος (200 – 500 μ) με παροχή διακύμανσης μέχρι 1000 τόνους πετρελαίου ημερησίως.

Συγκεκριμένα στη λίμνη Κερίου που βρίσκεται στη Ζάκυνθο, στα δυτικά του κόλπου του Λαγανά και η οποία αποξηραίνεται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες έχει παρατηρηθεί κατά θέσεις και κατά περιόδους ροή πίσσας. Για εν λόγω ύπαρξη πίσσας στη περιοχή έχει αναφερθεί ιστορικά και ο Ηρόδοτος.

Η περιοχή του Ιονίου πελάγους όπως και άλλες περιοχές του ελλαδικού χώρου εντάσσεται σε περιοχή ύπαρξης κοιτασμάτων υδρογονανθράκων (πετρέλαιο, φυσικό αέριο) όπως φαίνεται και στον επισυναπτόμενο χάρτη.

Χάρτης περιοχών με μεγάλη πιθανότητα ύπαρξης υδρογονανθράκων στον ελλαδικό χώρο μέσα στις οποίες εντάσσεται και το Ιόνιο πέλαγος

Πηγή: ΥΠΕΚΑ, www.ypeka.gr

Για να ανευρεθούν αξιοποιήσιμοι υδρογονάνθρακες στο υπέδαφος μιας περιοχής θα πρέπει να υπάρχει ενεργό πετρελαϊκό σύστημα δηλαδή να συνυπάρχουν οι εξής θεμελιώδεις προϋποθέσεις:

- α) να υπάρχουν μητρικά πετρώματα τα οποία «γεννούν» - παράγουν τους υδρογονάνθρακες,
- β) να υπάρχουν πετρώματα ταμιευτήρες τα οποία αποταμιεύουν στο πορώδες τους υδρογονάνθρακες,
- γ) να υπάρχουν αδιαπέραστα πετρώματα υπό μορφή καλύμματος πάνω και γύρω από τις παγίδες (κοιτάσματα) τα οποία να σφραγίζουν και να εμποδίζουν την διαφυγή ή την «μόλυνση» των υδρογονανθράκων,
- δ) να υπάρχουν παγίδες υδρογονανθράκων , όπου οι υδρογονάνθρακες να παγιδεύονται σε μεγάλες ποσότητες δημιουργώντας τα κοιτάσματα,
- ε) να υπάρχει σωστός – κατάλληλος γεωλογικός χρόνος όπου η ωρίμανση , η γένεση και η μετανάστευση των υδρογονανθράκων να γίνεται μετά τον σχηματισμό των παγίδων (κοιτασμάτων).

Οι μέχρι τώρα γεωτρήσεις που έχουν διεξαχθεί σε περιοχές της Περιφέρειας Ιονίων νήσων (Ζάκυνθος κ.λπ.) ήταν ρηχές με ενδείξεις πετρελαίου και αερίων υδρογονανθράκων, χωρίς προοπτική με ιδιαίτερο οικονομικό αντίκρισμα. Σαφώς ποιο ενδελεχείς και βαθύτερες έρευνες σε συνδυασμό με αποτελέσματα νέων σεισμικών ερευνών σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία θα προσδώσει σαφέστερη εικόνα στην οικονομοτεχνική αξιοποίηση των υδρογονανθράκων που φιλοξενούνται στη περιοχή ενδιαφέροντος.

Στην περιοχή της Περιφέρειας των Ιονίων νήσων η βασική ανάλυση για πιθανή εύρεση υδρογονανθράκων έχει εστιαστεί σε δύο περιοχές που εντάσσονται σε τμήματα δύο πεδίων που έχουν διαφορετική γεωλογική εξέλιξη: α) στο βόρειο τμήμα από την Ζάκυνθο μέχρι τα Διαπόντια νησιά (Απούλια πλατφόρμα) και β) στο νότιο και ανατολικό τμήμα από την Ζάκυνθο που στην εξέλιξη του φτάνει μέχρι και την Κύπρο (μεσογειακή ράχη, σύνοδες λεκάνες).

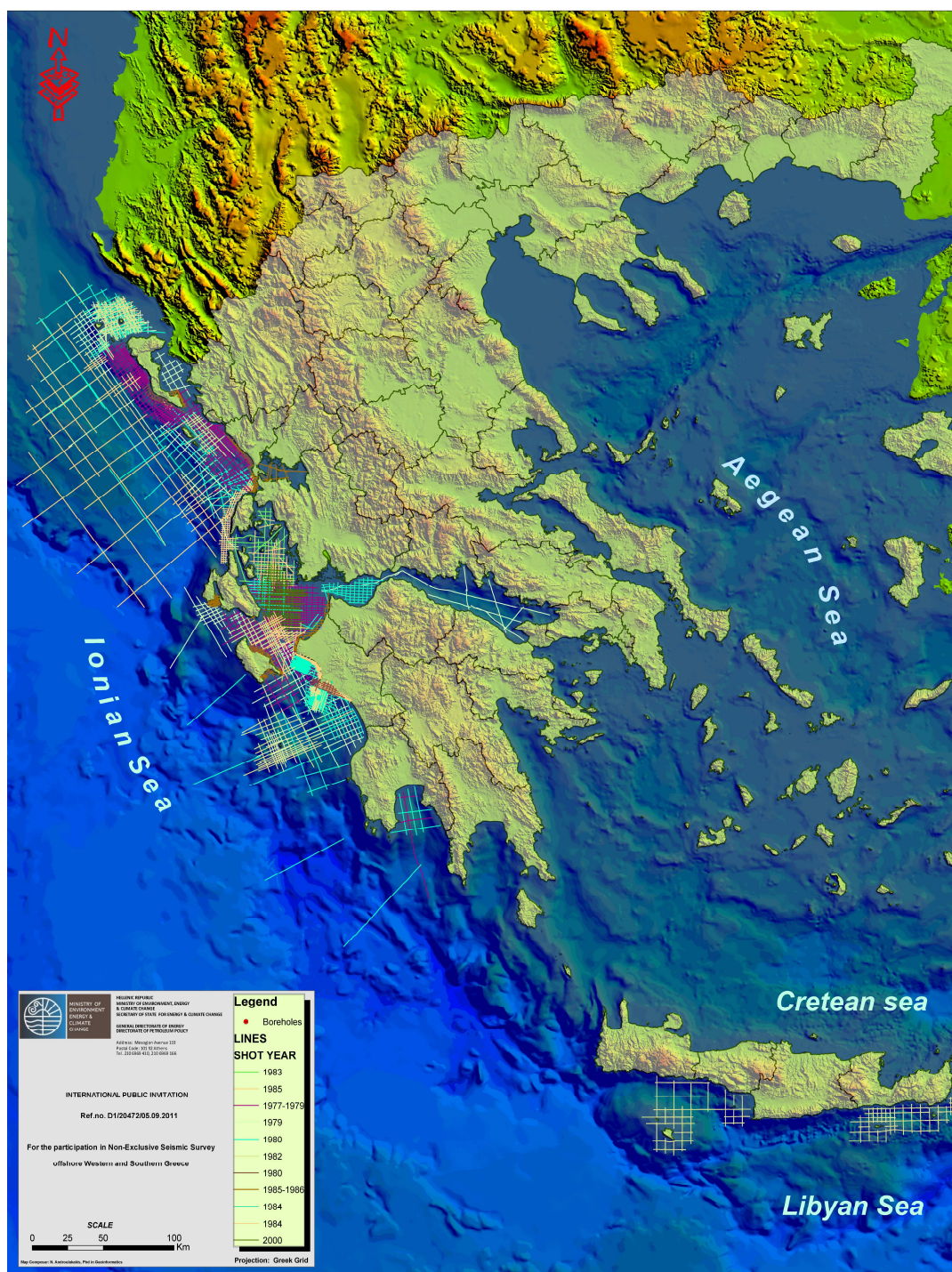
Για το βόρειο τμήμα γνωρίζουμε ότι η Απούλια πλατφόρμα μελετήθηκε στην Ιταλία και στην Αλβανία όπου και εντοπίστηκαν σημαντικά κοιτάσματα υγρών και αερίων υδρογονανθράκων που συνδέονται με γεωλογικούς σχηματισμούς που ανήκουν είτε στην στρωματογραφική ακολουθία του Μεσοζωικού είτε στην στρωματογραφική ακολουθία του Μειοκαίνου και του Πλειοκαίνου.

Σαν μία προσέγγιση του θέματος τα ιζήματα του Αν. Ολιγοκαίνου φαίνεται να είναι ικανά να δώσουν υγρούς υδρογονάνθρακες, τα ρηχότερα ιζήματα του Τορτονίου αέριους

υδρογονάνθρακες ενώ τα βαθύτερα Μεσοζωικά, αν δεν θεωρούνται υπερ – ώριμα, ενδεχομένως θα μπορούσαν να δώσουν υγρούς υδρογονάνθρακες.

Στο νότιο και ανατολικό τμήμα από την Ζάκυνθο που στην εξέλιξη του φτάνει μέχρι και την Κύπρο (μεσογειακή ράχη και σύνοδες λεκάνες) με γεωτεκτονικό χαρακτήρα όπου επικρατεί κυρίως η αντικλινική δομή αλπικών ιζημάτων καθώς και η παρουσία υπερκείμενων μεγάλου πάχους μειοκαινικών και πλειο – πλειστοκαινικών ιζημάτων συγκεντρώνονται πολλές προϋποθέσεις για ύπαρξη αξιοποιήσιμων κοιτασμάτων υδρογονανθράκων (σε υγρή ή αέρια κατάσταση).

Ακολούθως παρατίθεται χάρτης όπου ήδη έχουν διεξαχθεί προκαταρκτικές σεισμικές έρευνες για ανεύρεση κοιτασμάτων υδρογονανθράκων (πετρέλαιο, φυσικό αέριο) στον ελλαδικό χώρο.

Χάρτης σεισμικών ερευνών που έχουν διεξαχθεί για ανεύρεση κοιτασμάτων υδρογονανθράκων (πετρέλαιο , φυσικό αέριο) στον ελλαδικό χώρο (Πηγή: ΥΠΕΚΑ, www.ypeka.gr)

Ο πιθανός εντοπισμός και η εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων (πετρέλαιο , φυσικό αέριο) θα αλλάξει πλήρως την παραγωγική δομή της Περιφέρειας των Ιονίων νήσων. Ενώ σήμερα στηρίζεται κυρίως στον αγροκτηνοτροφικό τομέα και κυρίως στις υπηρεσίες παροχής τουρισμού θα συμβάλει στη μετάβαση της ΠΙΝ σε μία κατάσταση σοβαρής

ενίσχυσης του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας. Σημειώνεται επίσης ότι με βάση τον ισχύοντα νόμο 4001/2011 επιβάλλεται στις εταιρίες εξόρυξης περιφερειακός φόρος 5%. Με βάση τα ανωτέρω η εθνική πολιτική πρέπει να αξιολογηθεί, σε συνάρτηση με το ζήτημα της θαλάσσιας ρύπανσης, η οποία μπορεί να επιβαρύνει τον ήδη πληττόμενο τουρισμό και τα θαλάσσια οικοσυστήματα (θαλάσσια Ποσειδωνία) και γενικότερα το θαλάσσιο περιβάλλον.

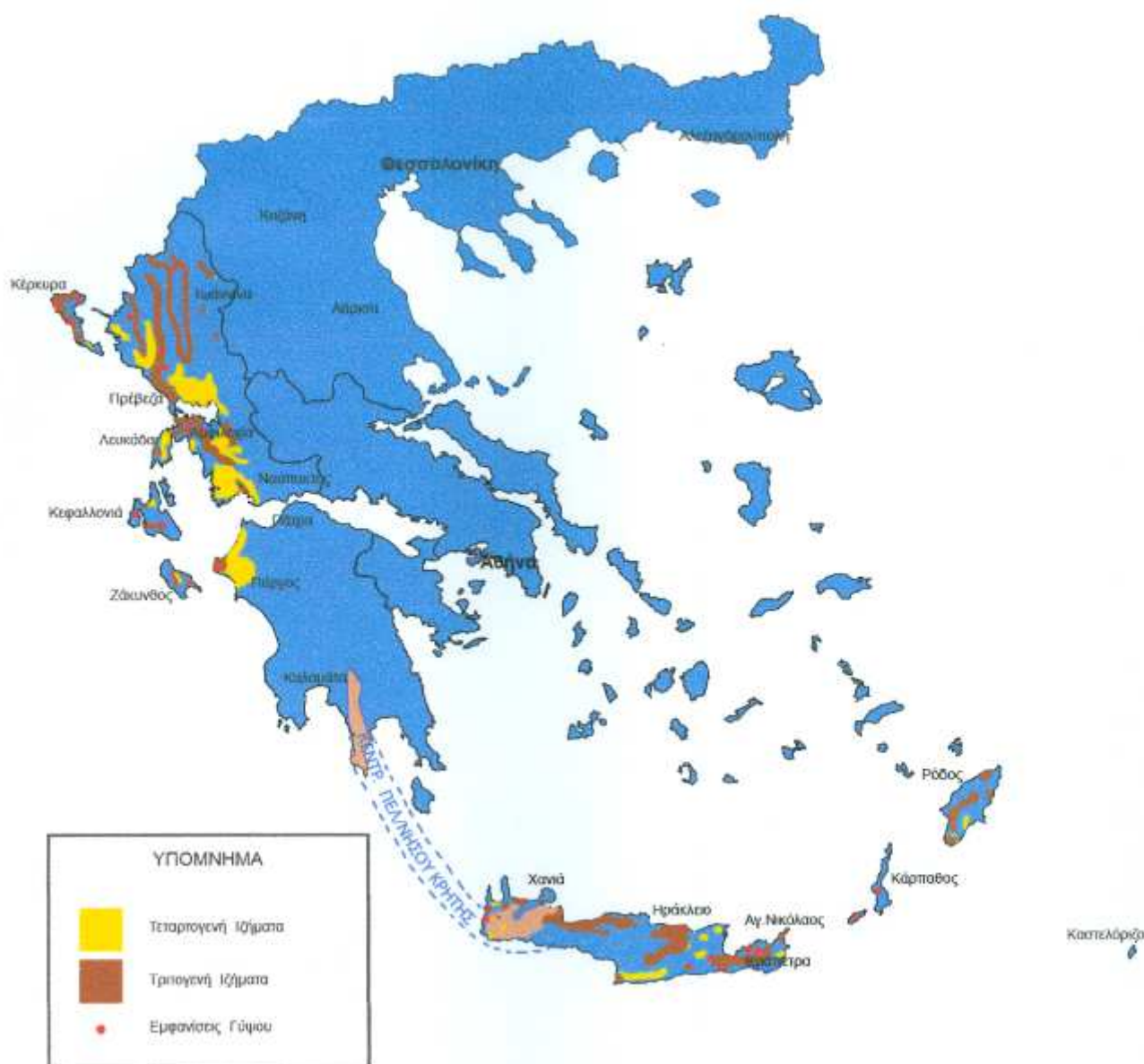
Βιομηχανικά ορυκτά

Από πλευράς βιομηχανικών ορυκτών και πετρωμάτων παρατίθενται τα ακόλουθα:

Η παρουσία γύψου κυρίως εντός των μεταλλικών ιζημάτων που αναπτύσσονται στην περιοχή της Περιφέρειας των Ιονίων νήσων είναι σημαντική και ιδιαίτερα στην Κέρκυρα, στη Κεφαλονιά και στη Ζάκυνθο.

Σημειώνεται ότι ιδιαίτερη αναφορά ως προς το θέμα εκμετάλλευσης γύψου γίνεται για την περιοχή «Σκοπός» Ζακύνθου στο νότιο τμήμα του νησιού με μικρές περιοδικές εξορύξεις.

Ακολουθεί χάρτης ελληνικών κοιτασμάτων γύψου (πηγή: Μούσουλος 1960) όπου καταγράφονται σημαντικές αποθέσεις γύψου στην Περιφέρεια Ιονίων νήσων.

Χάρτης ελληνικών κοιτασμάτων γύψου (πηγή: Μούσουλος 1960) με παρουσία αποθέσεων στην Περιφέρεια Ιονίων νήσων

Από άλλα βιομηχανικά ορυκτά και πετρώματα αναφέρονται τα λευκά ανθρακικά που εντοπίζονται σε κρυσταλλικούς ασβεστόλιθους – μάρμαρα που καλύπτουν μεγάλο μέρος της Περιφέρειας των Ιονίων νήσων.

Σημειώνεται ιδιαίτερα ότι λευκοί εύθρυπτοι μικροκρυσταλλικοί ασβεστόλιθοι υπάρχουν στη Ζάκυνθο – θέσεις «Κουναφάς» και «Μαρίνα» και στη Κεφαλονιά – θέση «Μήνυες», τα οποία είναι και τα κύρια κέντρα παραγωγής λευκών ανθρακικών προϊόντων.

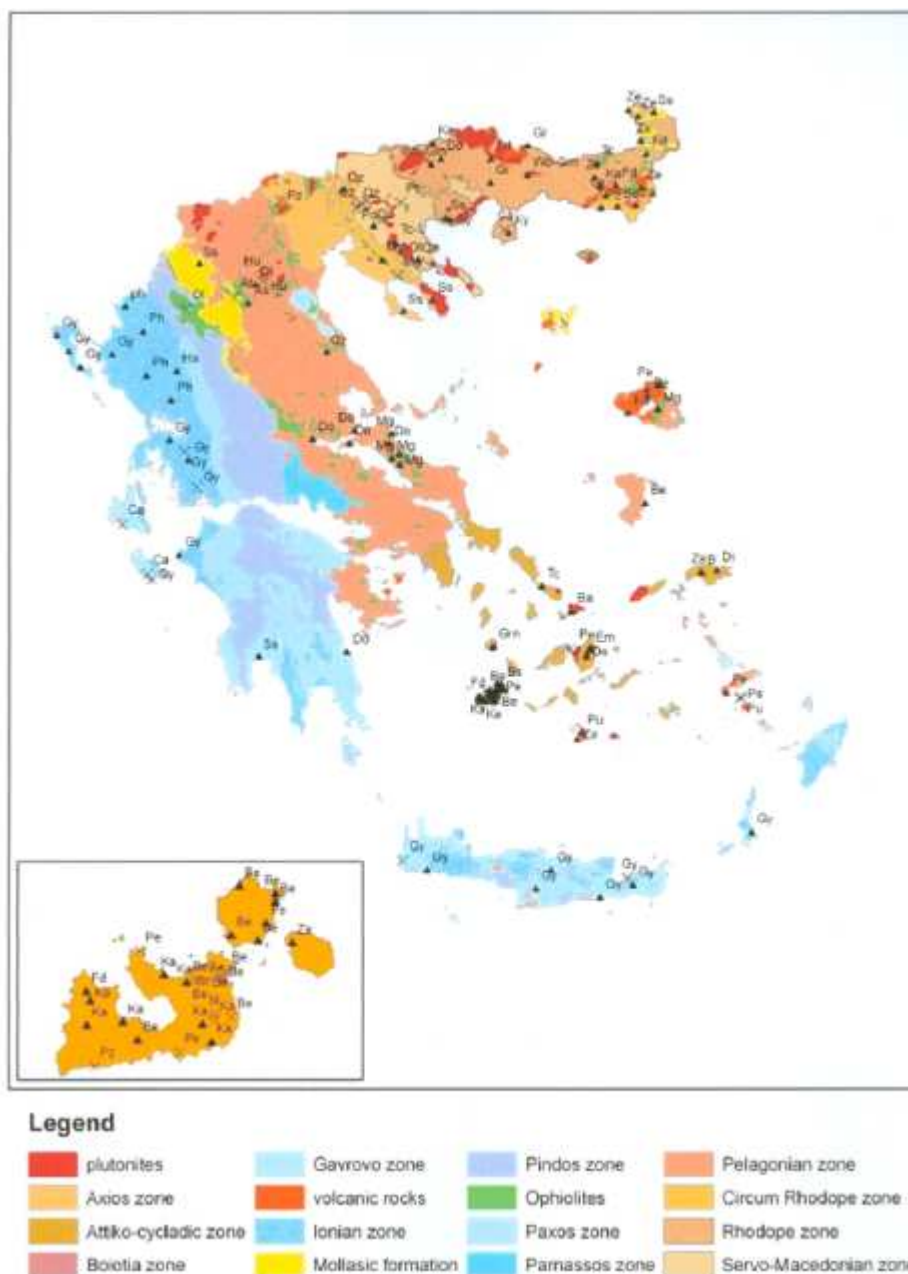
Σημειώνεται επίσης ότι στην Ιόνια ζώνη σε μικρή ποσότητα και κατά διάσπαρτες θέσεις έχουν εντοπιστεί μειοκαινικοί φωσφορίτες στην Κέρκυρα και στην Κεφαλονιά. Στην Κεφαλονιά λειτουργεί μονάδα επεξεργασίας του φωσφορίτη, επιτόπου στο λατομείο εξόρυξης του υλικού. Το επεξεργασμένο υλικό αποτελεί πρώτη ύλη για μια σειρά βιομηχανικών προϊόντων, δομικών υλικών, χημικών, κλπ, που έχουν ευρεία χρήση στον μεταποιητικό κλάδο.

Όσον αφορά την παρουσία αργίλου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για κεραμικούς σκοπούς αναφέρεται ότι είναι τοπική και διάσπαρτη και εντοπίζεται στα μεταλλικά ιζήματα (νεογενή – τεταρτογενή) που έχουν ανισοτροπία και ετερογένεια κατά την κατακόρυφη αλλά και κατά την οριζόντια έννοια ανάπτυξης τους.

Η κατηγορία των μαρμάρων – διακοσμητικών πετρωμάτων στην περιοχή της Περιφέρειας Ιονίων νήσων αντλεί υλικό από κρυσταλλικούς ασβεστόλιθους, μάρμαρα, σχιστόλιθους κ.λ.π. που αναπτύσσονται στα αλπικά ιζήματα.

Στη συνέχεια παρατίθεται χάρτης του ΙΓΜΕ που καταγράφονται λατομεία αδρανών υλικών στην Ελλάδα όπου περιλαμβάνονται και περιοχές που ανήκουν στη Περιφέρεια των Ιονίων Νήσων.

Επίσης παρατίθεται χάρτης του (ΙΓΜΕ, 2010) που καταγράφονται οι εμφανίσεις και η εκμετάλλευση των σημαντικότερων βιομηχανικών ορυκτών όπου στη περίπτωση της Περιφέρειας των Ιονίων νήσων η προσοχή εστιάζεται στα λευκά ανθρακικά (Ca) και στον γύψο (Gy).

Χάρτης εμφάνισης και εκμετάλλευσης βιομηχανικών ορυκτών Ελλάδας όπου εντάσσεται και η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (ΙΓΜΕ, 2010). Στη περιοχή των Ιονίων νήσων παρατηρούνται λευκά ανθρακικά (Ca) και γύψος (Gy).

Αλυκές

Άξιο αναφοράς είναι και η περίπτωση των αλυκών του Αλέξανδρου που βρίσκονται στο ΒΑ άκρο της Λευκάδας στη περιοχή του ομώνυμου ακρωτηρίου.

Οι αλυκές του Αλεξάνδρου ή αλυκές Τορέττα ιδρύθηκαν περί το τέλος του 17ου αιώνα και η Λευκάδα κατείχε σημαντική θέση στη παραγωγή άλατος. Οι αλυκές συνέχισαν να έχουν μεγάλη οικονομική σημασία για την Λευκάδα μέχρι το 1990 που ήταν και η τελευταία χρονιά λειτουργίας τους.

Ακτές

Οι ακτές της Κέρκυρας παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία στη διαμόρφωσή τους. Η δυτική είναι περισσότερο βραχώδης με μικρές αμμουδιές σε ορισμένα μέρη, ενώ η ανατολική και η βόρεια είναι πιο ομαλές σχηματίζοντας μεγαλύτερες αμμώδεις παραλίες (π.χ. Αλμυρός, Κασσιόπη, όρμος Δανίλα, όρμος Γουβιών, κ.λπ.). Φυσικά λιμάνια σχηματίζονται στην ανατολική ακτή. Τα δύο από αυτά βρίσκονται στην περιοχή της πόλης της Κέρκυρας.

Τα κυριότερα ακρωτήρια είναι της Αγ. Αικατερίνης στο βορειότερο άκρο του νησιού, ο Ασπρόκαβος στο νότιο τέλος του και το ακρωτήριο Κεφάλι στο δυτικό μέρος. Στην ανατολική πλευρά βρίσκονται το ακρωτήριο Λευκίμμης, το Κανόνι νότια από την πόλη Κέρκυρας και ο Αγ. Στέφανος που η άκρη του ορίζει το στενότερο σημείο του πορθμού ανάμεσα στο νησί και την απέναντι ακτή της Αλβανίας.

Στην Π.Ε. Κέρκυρας η ποιότητα των υδάτων πληροί τις απαιτήσεις της Οδηγίας στο σύνολο των 62 ακτών στις οποίες έχουν γίνει μετρήσεις. Επίσης, 27 από τις παραπάνω ακτές έχουν βραβευθεί με ΓΑΛΑΖΙΑ ΣΗΜΑΙΑ.

Στη Λευκάδα, οι νότιες και νοτιοανατολικές ακτές είναι έντονα πτυχωμένες και δημιουργούν χερσονήσους με χαρακτηριστικότερη τη Λευκάτα και μικρούς ή μεγαλύτερους όρμους (Βλυχού, Δεσίμη, Ρούδα, Συβοτών, Αφτέλι, Βασιλικής, κ.λπ.) των οποίων οι ακτές, εκτός από τμήματα στο μυχό τους, είναι βραχώδεις και απότομες. Οι δυτικές ακτές είναι και αυτές απότομες και βραχώδεις σε όλο το μήκος τους, αλλά ανάμεσα στους απότομους ορεινούς όγκους και τη θάλασσα υπάρχουν σε μεγάλο ποσοστό επιμήκεις αμμώδεις παραλίες. Αρκετά ιδιόμορφες είναι οι ακτές στο βορειοανατολικό άκρο του νησιού, όπου δημιουργείται ένα σύμπλεγμα λιμνοθαλασσών (Αυλαίμου, Γύρας, κ.λπ.), καθώς και αμμώδεις ή βαλτώδεις παραθαλάσσιες ζώνες.

Στην Π.Ε. Λευκάδας έχουν γίνει μετρήσεις σε 31 ακτές, οι οποίες πληρούν τις απαιτήσεις ποιότητας, ενώ μόνο 2 έχουν βραβευθεί με ΓΑΛΑΖΙΑ ΣΗΜΑΙΑ.

Οι ακτές της Κεφαλονιάς και Ιθάκης, διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

- σε γαιώδεις μικρής έκτασης (εκτός από την περιοχή Λιβιάδι και την περίμετρο της λιμνοθάλασσας του Κούταβου) που αποτελούν απόληξη των πεδινών περιοχών και καλύπτονται από αλλουβιακές προσχώσεις. Εδώ υπάγονται και απολήξεις στη θάλασσα θέσεων με αλλουβιακά ριπίδια, πλευρικά κορήμματα και κώνους ικριμάτων. Και αυτοί οι σχηματισμοί αποτελούν μικρό σχετικά μέρος των ακτών. Σε μεγαλύτερη έκταση αναπτύσσονται στο κεντρικό τμήμα του όρμου των Λουρδάτων και στη θέση Χωραφάκια στην Κεφαλονιά, καθώς και στις δυτικές ακτές του βόρειου τμήματος της Ιθάκης από τον όρμο Πόλις μέχρι του Αγ. Ιωάννη
- σε ημιβραχώδεις. Εδώ υπάγονται ακτές που αποτελούνται από μάργες, χαλαρά λατυποκροκαλοπαγή και ψαμμίτες, που βρίσκονται σε στάδιο προχωρημένης αποσάθρωσης και τέλος από φλύσχη. Συνιστούν πολλές φορές υπερυψωμένες του επιπέδου ακτές. Η κύρια ανάπτυξή τους γίνεται στο νότιο τμήμα της Κεφαλονιάς (Ξι, Κουνόπετρα, Άβυθος, κόλπος Λουρδάτων)
- σε βραχώδεις. Εδώ υπάγονται οι ακτές που συνίστανται από ανθρακικά πετρώματα (ασβεστόλιθους, δολομίτες) ή από σκληρούς ψαμμίτες και συνεκτικά λατυποκροκαλοπαγή. Επικρατούν στο μεγαλύτερο ποσοστό της ακτογραμμής και στην Κεφαλονιά και στην Ιθάκη δημιουργώντας ανάγλυφο με μεγάλες έως κατακόρυφες κλίσεις.

Στην Π.Ε. Κεφαλονιάς οι μετρήσεις που έγιναν σε 57 ακτές αποδεικνύουν ότι όλες πληρούν τις απαιτήσεις ποιότητας για τα κολυμβητικά ύδατα, ενώ σε 10 από αυτές έχουν απονεμηθεί ΓΑΛΑΖΙΕΣ ΣΗΜΑΙΕΣ.

Η Ζάκυνθος δεν έχει σημαντικούς κόλπους ή όρμους, με εξαίρεση τον Κόλπο του Λαγανά στο νότιο μέρος. Οι ακτές είναι σχεδόν σε όλο το μήκος τους πτυχωμένες και ιδιαίτερα οι δυτικές, απότομες (κρεμαστά νερά). Εξαίρεση αποτελούν ο Κόλπος του Λαγανά, των Αλυκών, του Πλάνου, που είναι οι απολήξεις της πεδιάδας της Ζακύνθου και ορισμένες άλλες μικρότερες, που δεν συνδυάζονται όμως με ομαλά πεδινά τμήματα προς το εσωτερικό τους.

Τα νερά που περιβάλλουν τη Ζάκυνθο είναι ιδιαίτερα βαθιά (50μ. συναντώνται σε πολύ μικρή απόσταση από την ακτή). Εξαίρεση αποτελούν ο κόλπος του Λαγανά και η

θαλάσσια περιοχή που βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα των ανατολικών ακτών του νησιού από την άκρα Δαβία μέχρι την άκρα Καταστάρι, όπου τα νερά βαθαινούν λιγότερο απότομα.

Ειδικότερα, οι προς ΒΑ στραμμένες ακτές της Ζακύνθου είναι γενικά βραχώδεις. Στο μέσον περίπου των ακτών απλώνεται ο όρμος Αλυκές, όπου εσωτερικά του υπάρχουν εκτεταμένες αλυκές, όπου καταλήγει και η προς ΝΑ εκτεινόμενη πεδινή περιοχή του νησιού. Ο όρμος της Ζακύνθου βρίσκεται νοτιότερα και στο μυχό του απλώνεται η ομώνυμη πόλη με το λιμάνι της. Η σύσταση του πυθμένα είναι γενικά αμμώδης με τοπικές ιλυοαμμώδεις αποθέσεις.

Τα νότια παράλια σχηματίζουν το μεγάλο κόλπο του Λαγανά προς ΝΑ με εύρος στην είσοδό της περί τα 8 ναυτικά μίλια.

Προς το μυχό εκτείνεται αμμώδης παραλία, όπου καταλήγει από ΒΔ η εύφορη πεδινή έκταση του νησιού. Στον κόλπο αυτό βρίσκονται οι βραχονησίδες Μαραθωνήσι και Πελούζο. Προς τα ανατολικά του κόλπου υπάρχουν αβαθή και ύφαλοι.

Οι ακτές κολύμβησης που συγκεντρώνουν σημαντικό αριθμό κολυμβητών βρίσκονται στο δυτικό και κυρίως στο νότιο τμήμα του νησιού.

Στην Π.Ε. Ζακύνθου 39 από τις 40 Περιοχές Νερών Κολύμβησης πληρούν τις απαιτήσεις ποιότητας ενώ μόνο μία δεν πληροί περιστασιακά τις επιθυμητές και τις υποχρεωτικές τιμές της Οδηγίας 76/160/ΕΟΚ. Επίσης, 6 από τις παραπάνω ΠΝΚ έχουν βραβευθεί με ΓΑΛΑΖΙΑ ΣΗΜΑΙΑ.

6.6 Υδατικοί πόροι

Π.Ε. Κέρκυρας

Η Κέρκυρα και τα υπόλοιπα νησιά της Π.Ε. Κέρκυρας ανήκουν στο Υδατικό Διαμέρισμα Ηπείρου και δεν εμφανίζουν σημαντικής ροής ποταμούς. Τα κύρια επιφανειακά Υδατικά Συστήματα της Π.Ε. Κέρκυρας, σύμφωνα με τη μελέτη «Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Θεσσαλίας, Ηπείρου και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, σύμφωνα με τις Προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003 και του Π.Δ. 51/2007», είναι η Φάνισα με μήκος 7 Km, ο Μεσάγγης με μήκος 7,5 Km και το Ποτάμι με μήκος 2,1 Km.

Σύμφωνα με την ίδια μελέτη τα υπόγεια Υδατικά Συστήματα είναι το σύστημα ασβεστόλιθων Ν. Κέρκυρας (περιοχή προστασίας πόσιμου νερού), το σύστημα Τριαδικών λατυποπαγών Ν. Κέρκυρας, το σύστημα κοκκωδών υδροφοριών Ν. Κέρκυρας, το σύστημα Ν. Παζών και το σύστημα Ν. Οθωνών.

Για το υπόγειο υδατικό σύστημα ασβεστόλιθων Ν. Κέρκυρας εκτιμάται, σύμφωνα με την ως άνω μελέτη, ότι το σύστημα δέχεται μέση ετήσια φυσική τροφοδοσία της τάξης των $75 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{y}$. Οι απολήψεις από το σύστημα μέσω γεωτρήσεων και απόληψης από τις πηγές εκτιμώνται σε $6,8 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{y}$.

Για το υπόγειο υδατικό σύστημα Τριαδικών λατυποπαγών Ν. Κέρκυρας σύμφωνα τα διαθέσιμα στοιχεία, δέχεται μέση ετήσια φυσική τροφοδοσία της τάξης των $40 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{y}$. Οι απολήψεις από το σύστημα μέσω γεωτρήσεων και απόληψης από τις πηγές εκτιμώνται σε $7 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{y}$. Η ποσότητα των αντλήσεων από το υδατικό σύστημα είναι πολύ μικρότερη από τα ετησίως ανανεώσιμα υδατικά αποθέματα. Οι ποσότητες αντλήσεων σε σχέση με αυτές της επαναπλήρωσης του, η σταθερή κατάσταση του συστήματος, εκτός από τις υψηλές τιμές φυσικού υποβάθρου, τεκμηριώνουν την καλή ποσοτική κατάσταση του.

Το υπόγειο υδατικό σύστημα κοκκωδών υδροφοριών Ν. Κέρκυρας δέχεται μέση ετήσια φυσική τροφοδοσία της τάξης των $40 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{y}$. Οι απολήψεις από το σύστημα μέσω γεωτρήσεων και απόληψης από τις πηγές εκτιμώνται σε $15 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{y}$. Τα αποτελέσματα αυτά σε συνδυασμό αφενός με τις ποσότητες αντλήσεων σε σχέση με αυτές της επαναπλήρωσης του, την καλή γενικώς χημική κατάσταση του συστήματος, και την μη διαπιστωμένη εκτεταμένη υφαλμύριση, εκτός από τα στενά παράκτια σημεία, τεκμηριώνουν την καλή ποσοτική κατάσταση του.

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Ν. Παξών δέχεται μέση ετήσια φυσική τροφοδοσία της τάξης των $8 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{y}$. Οι απολήψεις από το σύστημα εκτιμώνται σε $0,3 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{y}$.

Εκτιμάται σύμφωνα τα διαθέσιμα στοιχεία ότι το υπόγειο υδατικό σύστημα Ν. Οθωνών δέχεται μέση ετήσια φυσική τροφοδοσία της τάξης των $4 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{y}$. Οι απολήψεις από το σύστημα εκτιμώνται σε $0,2 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{y}$. Το σύστημα Οθωνών αναπύσσεται εντός των ασβεστόλιθων που είναι ανοιχτοί προς τη θάλασσα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, με βάση και το μέγεθος του νησιού, να υπάρχει έντονη υφαλμύριση όχι εξαιτίας των αντλήσεων αλλά λόγω της γεωλογίας. Από το σύστημα αντλούνται μόνο μικρές ποσότητες για την κάλυψη αναγκών.

Σύμφωνα με το τελικό Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου, στο οποίο όπως ήδη αναφέρθηκε ανήκει η λεκάνη απορροής Κέρκυρας – Παξών (GR34), η ετήσια ζήτηση σε νερό ανά χρήση είναι:

- 125 εκατ. κυβικά μέτρα για άρδευση
- 16 εκατ. κυβικά μέτρα για ύδρευση

Το ετήσιο ισοζύγιο τροφοδοσίας – απολήψεων από τα υπόγεια υδατικά συστήματα της υδρολογικής λεκάνης Κέρκυρας – Παξών ανέρχεται σε 167 εκατ. κ.μ. (μέση ετήσια τροφοδοσία) έναντι 27 εκατ. κ.μ. των μέσων ετήσιων απολήψεων. Επομένως η μέση ετήσια τροφοδοσία των υπόγειων υδροφορέων υπερκαλύπτει την ζήτηση, ωστόσο αξιοποιείται μόνον το 16% περίπου των υδάτων που τροφοδοτούν τους υπόγειους υδροφορείς.

Οι πιέσεις που ασκούνται στα επιφανειακά υδάτινα συστήματα της Π.Ε. Κέρκυρας, σύμφωνα με το ως άνω σχέδιο είναι :

- μέτριας και χαμηλής έντασης από τους ΧΑΔΑ που εντοπίζονται κυρίως στα μικρά νησιά
- υψηλής έντασης από τις βιομηχανικές μονάδες στα υδατικά συστήματα των χειμάρρων Ποτάμι, Μεσογγή, Φόνισσα και χαμηλής έντασης, επίσης από τις βιομηχανικές μονάδες, στις δυτικές και βόρειες ακτές της Κέρκυρας
- Χαμηλής έντασης από τις λοιπές πηγές ρύπανσης (εσταυλισμένη κτηνοτροφία, ιχθυοκαλλιέργειες, ΕΕΛ, κτλ.)

Όσον αφορά στα υπόγεια υδατικά συστήματα, η κατάσταση των υπόγειων υδροφορέων της υδρολογικής λεκάνης Κέρκυρας – Παξών αξιολογείται σε γενικές γραμμές ως καλή, με τοπικές τάσεις ρύπανσης στους καρστικούς υδροφορείς της Κέρκυρας και των Παξών.

Πιο συγκεκριμένα αναπτύσσονται πέντε υπόγεια υδατικά συστήματα που βρίσκονται σε καλή χημική κατάσταση. Συναντώνται κατά θέσεις υψηλές τιμές SO_4 λόγω αυξημένων τιμών φυσικού υποβάθρου (παρουσία γύψων). Επίσης, συναντώνται μόνο τοπικής σημασίας αυξημένες τιμές νιτρικών ιόντων και αμμωνίας ως αποτέλεσμα των διάχυτων και σημειακών εστιών ρύπανσης. Τοπικά επίσης στις παράκτιες ζώνες συναντώνται υψηλές τιμές χλωριόντων λόγω θαλάσσιας διείσδυσης από υπεραντλήσεις και από φυσικά αίτια.

Οι υπόγειοι υδροφορείς της λεκάνης Κέρκυρας – Παξών περιβάλλονται στο σύνολό τους από τη θάλασσα Έτσι στην περιοχή του όρους Παντοκράτορα (σύστημα ασβεστολίθων) συναντώνται τοπικά υψηλές τιμές χλωριόντων, που οφείλονται τόσο σε φυσικά αίτια (ανοιχτό καρστικό σύστημα στη θάλασσα), όσο και σε τοπικού χαρακτήρα υπεραντλήσεις. Στο σύστημα των κοκκώδων υδροφοριών παρατηρούνται υφαλμυρίσεις λόγω υπεραντλήσεων στην παράκτια ζώνη στο βορειοδυτικό τμήμα της Κέρκυρας και στη νότια περιοχή της Λευκίμης. Στα συστήματα των Παξών και των Οθωνών, λόγω της περιορισμένης τους έκτασης και της άμεσης επαφής τους με τη θάλασσα, γεωλογικά και παλαιογραφικά αίτια, δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη υπόγειας υδροφορίας που να είναι απομονωμένη από τη θάλασσα και άρα αξιοποιήσιμη. Οι γεωλογικές συνθήκες των μικρών αυτών νησιών επιτρέπουν την γρήγορη ανάμιξη του γλυκού με το θαλασσινό νερό, που καθιστά αδύνατη την αξιοποίηση των υπόγειων υδάτων για ύδρευση.

Π.Ε. Λευκάδας

Η Λευκάδα ανήκει στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας ενώ δεν εμφανίζει σημαντικής ροής ποταμούς. Το μοναδικό επιφανειακό Υδατικό Σύστημα της Π.Ε. Λευκάδας, σύμφωνα με τη μελέτη «Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Θεσσαλίας, Ηπείρου Και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, σύμφωνα με τις Προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003 και του Π.Δ. 51/2007», είναι Καρούχας ποταμός.

Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, η Λευκάδα διαθέτει δύο υπόγεια Υδατικά Συστήματα, το καρστικό σύστημα Λευκάδας και το κοκκώδες σύστημα Λευκάδας – Βασιλικής - Νυδρίου.

Σύμφωνα με το τελικό Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας στο οποίο ανήκει η Λεκάνη Απορροής της Λευκάδας (GR 44), η ετήσια ζήτηση σε νερό ανά χρήση είναι:

- 3 εκατ. κυβικά μέτρα για άρδευση (στοιχεία έτους 2007)
- 3 εκατ. κυβικά μέτρα για ύδρευση

Το ετήσιο ισοζύγιο τροφοδοσίας – απολήψεων από τα υπόγεια υδατικά συστήματα της υδρολογικής λεκάνης Λευκάδας ανέρχεται σε 95 εκατ. κ.μ. (μέση ετήσια τροφοδοσία) έναντι 2,7 εκατ. κ.μ. των μέσων ετήσιων απολήψεων. Επομένως η μέση ετήσια τροφοδοσία των υπόγειων υδροφορέων υπερκαλύπτει την ζήτηση, ωστόσο αξιοποιείται μόνον το 2,8% περίπου των υδάτων που τροφοδοτούν τους υπόγειους υδροφορείς. Επίσης η ποσοστική κατάσταση του κοκκώδους υδροφορέα Βασιλικής - Νυδριού κρίνεται από το ως άνω σχέδιο ως κακή.

Οι πιέσεις που ασκούνται στα επιφανειακά υδάτινα συστήματα της Π.Ε. Λευκάδας σύμφωνα με το ως άνω σχέδιο είναι:

- Μέτριας έντασης στον ποταμό Καρούχα και χαμηλής έντασης στα Στενά Λευκάδας από τους ΧΑΔΑ
- υψηλής έντασης από τις βιομηχανικές μονάδες και μέτριας έντασης από τον ΧΑΔΑ στον ποταμό Καρούχα
- Μέτριας έντασης από ΕΕΛ στα Στενά Λευκάδας

Όσον αφορά στα υπόγεια υδατικά συστήματα, η κατάσταση των υπόγειων υδροφορέων της υδρολογικής λεκάνης Λευκάδας αξιολογείται σε γενικές γραμμές ως καλή με τοπικές τάσεις ρύπανσης στον κοκκώδη υδροφορέα Βασιλικής - Νυδριού.

Οι υπόγειοι υδροφορείς της λεκάνης Λευκάδας είναι περιμετρικά ανοικτοί στη θάλασσα με αποτέλεσμα τη φυσική τους υφαλμύριση και επομένως την αδυναμία αξιοποίησης των υπόγειων υδάτων για την κάλυψη των αναγκών ύδρευσης. Επίσης στις προσχωματικές λεκάνες παρατηρείται αύξηση των χλωριόντων και λόγω υπεραντλήσεων ιδιαίτερα στο βόρειο τμήμα στην περιοχή της πόλης της Λευκάδας.

Π.Ε. Κεφαλονιάς & Ιθάκης – ΠΕ Ζακύνθου

Η Κεφαλονιά και η Ιθάκη ανήκουν στο Υδατικό Διαμέρισμα Βόρειας Πελοποννήσου ενώ δεν εμφανίζουν σημαντικής ροής ποταμούς. Το μοναδικό επιφανειακό Υδατικό Σύστημα της Π.Ε. Κεφαλονιάς & Ιθάκης, σύμφωνα με τη μελέτη «Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου, σύμφωνα με τις Προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003 και του Π.Δ. 51/2007», είναι το Ρέμα Αγίας Ειρήνης. Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, η Π.Ε. Κεφαλονιάς & Ιθάκης διαθέτει τρία υπόγεια Υδατικά Συστήματα, το σύστημα Κεφαλονιάς, το σύστημα Ληξουρίου – Σκάλας και το σύστημα Ιθάκης. Οι κυριότερες πηγές του συστήματος Κεφαλονιάς είναι οι πηγές Παπαδάτου, Αγ.Ιωάννη,

Καραβόμυλου και Αγ. Ευφημίας. Τμήμα του υδατικού συστήματος αποτελεί καλλιεργήσιμη γη, ενώ το μεγαλύτερο είναι δασική έκταση. Στα όρια του συστήματος συναντώνται εγκαταστάσεις τυροκομείων, ελαιοτριβεία και ποιμνιοστάσια καθώς και λατομικές δραστηριότητες κ.λ.π.

Η Ζάκυνθος ανήκει στο Υδατικό Διαμέρισμα Βόρειας Πελοποννήσου ενώ δεν εμφανίζει σημαντικής ροής ποταμούς. Σύμφωνα με τη μελέτη «Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Θεσσαλίας, Ηπείρου και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, σύμφωνα με τις Προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ Εκ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003 και του Π.Δ. 51/2007», διαθέτει δύο υπόγεια Υδατικά Συστήματα, το σύστημα Βραχίωνα και το σύστημα Ζακύνθου.

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων του Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου στο οποίο ανήκει η Λεκάνη Απορροής των νησιών Κεφαλονιάς – Ιθάκης – Ζακύνθου (GR45) οι συνολικές ετήσιες ανάγκες νερού για όλες τις δραστηριότητες και χρήσεις ανέρχονται σε 17,4 εκατ. κ.μ. , εκ των οποίων τα 10,7 εκατ. κ.μ. καταναλώνονται για ύδρευση (ποσοστό 61,4%), τα 5,2 εκατ. κ.μ. καταναλώνονται για άρδευση των γεωργικών εκτάσεων (ποσοστό 29,7%), τα 0,4 εκατ. κ.μ. καταναλώνονται για βιομηχανικές δραστηριότητες (ποσοστό 2,2%) και τα 1,2εκατ. κ.μ. καταναλώνονται στην κτηνοτροφία (ποσοστό 6,7%).

Ως προς το ισοζύγιο τροφοδοσίας – απολήψεων στα υπόγεια υδατικά συστήματα της λεκάνης απορροής Κεφαλονιάς – Ιθάκης – Ζακύνθου η μέση ετήσια τροφοδοσία ανέρχεται σε 388 εκατ. κ.μ. έναντι 19,2 εκατ. κ.μ. μέσω ετήσιων απολήψεων. Αν και φαινομενικά στο σύνολο της Λεκάνης Απορροής των τριών Π.Ε. δεν παρατηρείται να υπάρχει έλλειμμα στο υδατικό ισοζύγιο, στα επιμέρους υδατικά συστήματα της Ιθάκης και Ζακύνθου μέσες ετήσιες απολήψεις ανέρχονται μόλις σε 0,4 εκατ. κ.μ. και 5 εκατ. κ.μ. αντίστοιχα.

Όσον αφορά στις πιέσεις, που δέχονται τα επιφανειακά υδάτινα συστήματα της λεκάνης Κεφαλονιάς – Ιθάκης – Ζακύνθου, οι σημαντικότερες από αυτές, σύμφωνα με το ίδιο σχέδιο, είναι:

- Τα επεξεργασμένα λύματα από τις ΕΕΛ με πιο σημαντικές ως προς την ποσότητα του ρυπαντικού φορτίου την ΕΕΛ Ζακύνθου που εξυπηρετεί τη Ζάκυνθο και το Αργάσι. Ακολουθούν με φθίνουσα σειρά οι ΕΕΛ Αργοστολίου, Σκάλας, Σάμης και Ληξουρίου. Τα επεξεργασμένα λύματα από αυτές τις ΕΕΛ καταλήγουν σε επιφανειακούς παράκτιους αποδέκτες και συγκεκριμένα στον Κόλπο Αργοστολίου, και στις

ανατολικές ακτές Κεφαλονιάς – Ιθάκης με εξαίρεση την ΕΕΛ Ζακύνθου η οποία χρησιμοποιεί ως αποδέκτη τον χείμαρρο Αγ. Χαράλαμπος στην περιοχή.

- Οι βιομηχανικές δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται με την παραγωγή τροφίμων και κυρίως με την ελαιοπαραγωγή και την παραγωγή γαλακτοκομικών και τυροκομικών προϊόντων. Επίσης υπάρχουν μονάδες σιδηρουργίας και κατεργασίας μετάλλων και σφαγεία.
- Οι δύο ενεργοί ΧΑΔΑ από τους οποίους ο ένας βρίσκεται στην Π.Ε. Κεφαλονιάς όπου λειτουργεί και σταθμός μεταφόρτωσης και ο δεύτερος στην Π.Ε. Ζακύνθου. Επίσης πιέσεις ασκούνται και από τους δύο ΧΥΤΑ Κεφαλονιάς και Ζακύνθου που λειτουργούν σε αυτή τη λεκάνη απορροής.
- Οι μονάδες αφαλάτωσης που λειτουργούν σε Κεφαλονιά και Ιθάκη
- Τα λιμάνια – μαρίνες και η ναυσιπλοΐα αποτελούν πολύπλευρη πίεση στο περιβάλλον αφού συνδέονται με φαινόμενα ρύπανσης στην ατμόσφαιρα, στα εδάφη και στα ύδατα. Επίσης ο ελλιμενισμός των πλοίων προκαλεί τοπική ρύπανση λόγω της έκχυσης των ερμάτων.

Ως προς την κατάσταση των υπόγειων υδατικών συστημάτων από το ως άνω εγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης προκύπτει ότι η χημική τους κατάσταση είναι σε γενικές γραμμές καλή με εξαίρεση το σύστημα Ζακύνθου στο οποίο η χημική κατάσταση κρίνεται ως κακή λόγω τοπικών επιβαρύνσεων NO_3 που προέρχονται από τις αγροτικές δραστηριότητες και την οικιστική ανάπτυξη. Επίσης στο σύστημα Ληξουρίου – Σκάλας παρατηρούνται τοπικές επιβαρύνσεις NO_3 που προέρχονται από τις αγροτικές δραστηριότητες και την οικιστική ανάπτυξη, αλλά η χημική του ποιότητα κρίνεται ως καλή. Σύμφωνα με το ως άνω εγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης, η λιμνοθάλασσα του Κούταβου κατατάσσεται στα μεταβατικά υδατικά συστήματα η οποία αξιολογείται ως μέτρια ως προς την οικολογική της κατάσταση και θεωρείται ότι βρίσκεται σε κίνδυνο υποβάθμισης. Χαρακτηριστικά αναφέρεται σε ένα περιστατικό ρύπανσης, το οποίο λεπτομερώς αναφέρεται στο κεφάλαιο Α.1.1.β.1.7.

Φαινόμενα υφαλμύρισης παρατηρούνται στα καρστικά συστήματα Κεφαλονιάς, Ιθάκης και Βραχίωνα διότι είναι ανοικτά προς τη θάλασσα και εκφορτίζονται προς αυτή μέσω υφάλμυρων πηγών δημιουργώντας ζώνες αποστράγγισης - εκφόρτισης της υπόγειας υδροφορίας. Ταυτόχρονα οι ζώνες αυτές επιτρέπουν την προέλαση της θαλάσσιας διείσδυσης προς την ενδοχώρα. Η φυσικής προέλευσης υφαλμύριση τοπικά μπορεί να εντείνεται λόγω των σημαντικών αντλήσεων (π.χ. περιοχή Κερίου στη Ζάκυνθο). Στα

κοκκώδη συστήματα Ληξουρίου – Σκάλας και Ζακύνθου συναντώνται αυξημένες τιμές χλωριώντων που οφείλονται σε τοπικές υπεραντλήσεις στο παράκτιο κυρίως τμήμα.

Η διάβρωση των ακτών

Διάβρωση καταγράφεται σε όλα τα νησιά της ΠΙΝ. Πρόκειται για ένα κίνδυνο, ο οποίος όπως και πολλοί άλλοι φυσικοί κίνδυνοι προκαλούνται από ανθρωπογενείς δραστηριότητες, όπως εν προκειμένω η διέλευση πολλών ταχύπλοων και μεγάλων πλοίων σε μικρή απόσταση από τις ακτές με αποτέλεσμα τη δημιουργία υψηλών κυμάτων, τα οποία διαβρώνουν τις ακτές, καθώς αφαιρούν και μεταφέρουν ιζήματα, θαλάσσια χλωρίδα, ασταθή υλικά, χαλίκια από τις ακτές, ενώ τα ιζήματα μεταφέρονται σε άλλες περιοχές χαμηλού βάθους ή αντιθέτως παρασύρονται στις θάλασσες με μεγάλα βάθη. Η διάβρωση των ακτών με την σειρά τους δημιουργούν απότομες προσχώσεις στις ακτές και τελικά λόγω της υπερβολικής κλίσης, οι προσχώσεις ολισθαίνουν στη θάλασσα και η διαδικασία ξεκινάει από την αρχή.

Σύμφωνα με τις μελέτες:

1. "ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΗΤΑ (ΝΗΣΟΣ ΛΕΥΚΑΔΑ): ΦΥΣΙΚΕΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ" (Ευθυμία Βερυκίου - Παπασπυριδάκου, Γεώργιος Λειβαδίτης, Σεραφείμ Πούλος και Νικόλαος Κατόπουλος) του Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Γεωλογίας & Γεωπεριβάλλοντος, Τομέας Γεωγραφίας και Κλιματολογίας
2. "ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΔΙΑΒΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΔΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΕΣ ΑΚΤΕΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ" (Γ. Ρουσάκης, Δ. Σακελλαρίου, Π. Γεωργίου, Χ. Αναγνώστου, Β. Λυκούσης) του Ινστιτούτου Ωκεανογραφίας του Ελληνικού Κέντρου Θαλάσσιων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ)
3. "ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΒΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΛΙΩΝ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΑΚΤΩΝ ΤΗΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ" του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Τμήμα Γεωλογίας και Περιβάλλοντος,

ιδιαίτερα έντονο είναι το πρόβλημα της διάβρωσης στις βορειοδυτικές ακτές της Λευκάδας και συγκεκριμένα στην περιοχή από τον Άγ. Νικήτα μέχρι τον Άγ. Ιωάννη, η οποία οφείλεται στις εξής παραμέτρους:

6 1. Γρηγόρης Γρηγορόπουλος και ηγήτορας Χαλκιάς "ΚΥΜΑΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΑΚΤΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΕΛΕΥΣΗ ΤΑΧΥΠΛΟΩΝ ΠΛΟΙΩΝ" *Heleco* '05, ΤΕΕ, Αθήνα, 3-6 Φεβρουαρίου 2005
2. Παναγιώτης Παναγιωτίδης - Κίμων Χατζημπίρος "ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ & ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΙΣ ΠΙΕΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΚΤΕΣ. Παραδείγματα από την Ελλάδα" ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. – ΕΜΠ, Αθήνα Νοέμβριος 2004

- στην αλλαγή των χρήσεων γης (μείωση καλλιεργούμενων εκτάσεων, αύξηση δασικών εκτάσεων) που είχε ως συνέπεια την ανάσχεση των στερεοπαροχών των χειμάρρων και άλλων υδατορευμάτων
- στην κατασκευή του παραλιακού δρόμου που αποκόπτει την παραλία από το μέτωπο του γκρεμού, ο οποίος διευκολύνει τη δημιουργία ιζηματος καθώς υφίσταται διαβρώσεις λόγω της λιθολογικής του σύστασης αλλά και της τεκτονικής καταπόνησης που έχει δεχτεί
- στις εκτεταμένες (είτε αυθαίρετες, είτε χωρίς μελέτη) αμμοληψίες.

Με βάση τα ανωτέρω, η έντονη και αυξανόμενη διάβρωση της ακτογραμμής της Δυτικής και Βόρειας Λευκάδας, οφείλεται κατά κύριο λόγο στην μείωση του διαθέσιμου εδαφικού υλικού στη παράκτια ζώνη. Επιπλέον, ο έντονος κυματισμός συντελεί στην μεταφορά των αμμωδών ιζημάτων και των προϊόντων της διάβρωσης προς τα μεγαλύτερα βάθη του πυθμένα, που σε συνδυασμό με το χαμηλό φορτίο ιζημάτων που μεταφέρονται από τους χείμαρρους και τα ρέματα που εκβάλουν στην περιοχή, δεν επαρκούν για την αναπλήρωση των απομακρυνόμενων ιζημάτων, με αποτέλεσμα την συνεχή διάβρωση της παράκτιας ζώνης. Η διάβρωση αυτή έχει οδηγήσει σχεδόν σε ολοκληρωτική απώλεια του νοτιότερου τμήματος της παραλίας (νότια των εκβολών του χειμάρρου της Λαγκάδας της Γριάς), ενώ στο βόρειο τμήμα της παραλίας έχει μειωθεί κατά δεκάδες μέτρα.

Άλλες πηγές διάβρωσης των ακτών⁷, είναι τα παράκτια τεχνικά έργα (λιμενικά έργα, μαρίνες, αλιευτικά καταφύγια) πάνω στη φυσική ακτογραμμή, τα οποία έχουν συνήθως ως αποτέλεσμα την δημιουργία μιας νέας τεχνητής ακτογραμμής, με διαφορετικά γεωμορφολογικά και ιζηματολογικά χαρακτηριστικά. Χαρακτηριστικά στην μελέτη αναφέρεται ότι *"Κοινός παρανομαστής όλων των τεχνικών έργων στην ακτογραμμή είναι οι επιχωματώσεις, που δημιουργούν συνήθως τεχνητές ακτογραμμές αργιλώδεις και κρημνώδεις. Οι ακτογραμμές αυτές διαβρώνονται από τα κύματα, μειώνοντας την διαύγεια των νερών της γύρω θαλάσσιας περιοχής και αλλάζοντας την κοκκομετρική σύσταση των ιζημάτων του βυθού, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση της θαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας. Πρόκειται για έναν τύπο ρύπανσης που είναι γνωστός ως μηχανική ρύπανση"*.

Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με σχετική μελέτη του ΕΛΚΕΘΕ⁸ *"η αλλαγή των χρήσεων γης στην ευρύτερη περιοχή της ΒΔ Λευκάδας (μείωση καλλιεργούμενων εκτάσεων, αύξηση*

⁷ Παναγιώτης Παναγιωτίδης - Κίμων Χατζημπίρος "ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ & ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΙΣ ΠΙΕΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΚΤΕΣ. Παραδείγματα από την Ελλάδα" ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. – ΕΜΠ, Αθήνα Νοέμβριος 2004

⁸ Γ. Ρουσάκης, Δ. Σακελλαρίου, Π. Γεωργίου, Χ. Αναγνώστου, Β. Λυκούσης "ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΔΙΑΒΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΔΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΕΣ ΑΚΤΕΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

δασικών εκτάσεων) και οι άστοχες ανθρωπογενείς παρεμβάσεις (κατασκευές στη παράκτια ζώνη, απομάκρυνση κορημάτων κατολισθήσεων Αυγούστου 2003), έχουν διαταράξει το ισοζύγιο της παράκτιας ζώνης. Εκτός αυτών, εκτεταμένες αμμοληψίες πραγματοποιήθηκαν πριν από 2-3 δεκαετίες από τον υποθαλάσσιο παράκτιο χώρο της Δυτικής Λευκάδας, με σκοπό την μεταφορά της άμμου σε παραλίες εκτός της Λευκάδας". Η μελέτη μεταξύ άλλων καταλήγει στο συμπέρασμα ότι "...Ο έντονος κυματισμός – είτε φυσικός, είτε προκαλούμενος από μηχανοκίνητα σκάφη και μεγάλα πλοία - συντελεί στην μεταφορά των αμμωδών ιζημάτων και των προϊόντων της διάβρωσης προς τα μεγαλύτερα βάθη πυθμένα. Το χαμηλό φορτίο ιζημάτων που μεταφέρονται από τους ποταμοχείμαρους των περιοχών δεν επαρκούν για την αναπλήρωση των απομακρυνόμενων ιζημάτων με αποτέλεσμα την συνεχή διάβρωση της παράκτιας ζώνης."

Σε ανάλογα συμπεράσματα καταλήγει και η μελέτη "ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΗΤΑ (ΝΗΣΟΣ ΛΕΥΚΑΔΑ): ΦΥΣΙΚΕΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (Ευθυμία Βερυκίου-Παπασπυριδάκου, Γεώργιος Λειβαδίτης, Σεραφείμ Πούλος και Νικόλαος Κατόπουλος) του Πανεπιστημίου Αθηνών.

6.7 Ρύπανση – πιέσεις και κίνδυνοι υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος

Πηγές Ρύπανσης

Οι κυριότερες πηγές ρύπανσης που διαπιστώνονται είναι οι ακόλουθες:

- Οι συνδεμένες δραστηριότητες με την οικονομία του τουρισμού και συγκεκριμένα:
 - ο η έντονη ανάπτυξη των εγκαταστάσεων τουρισμού και αναψυχής και η άναρχη και αυθαίρετη δόμηση που παρατηρείται σε αρκετές περιοχές, και η άναρχη επέκταση των οικισμών με την εκτός σχεδίου δόμηση α' - β' κατοικία χωρίς τις ανάλογες περιβαλλοντικές υποδομές, όπως π.χ. δίκτυα αποχέτευσης, εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, κλπ
 - ο η αυξημένη κίνηση στα λιμάνια κατά την τουριστική περίοδο με αποτέλεσμα την ρύπανση των θαλάσσιων υδάτων από πετρέλαιο, λύματα κλπ.
 - ο ο θαλάσσιος τουρισμός στο βαθμό που δεν λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα προστασίας (τουριστικά σκάφη, ημερόπλοια – τα πλοία που κάνουν το γύρο των νησιών χωρίς να διαθέτουν τις απαραίτητες εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, κλπ)
 - ο η αυξημένη κίνηση στα αεροδρόμια, η αύξηση των αερογραμμών που προκαλούν ιδιαίτερα μεγάλη ρύπανση της ατμόσφαιρας από τα εκλυόμενα αέρια.
- Οι υπόλοιπες παραγωγικές δραστηριότητες που λόγω της επιφανειακής απόρριψης επιβαρύνουν τους υδάτινους και εδαφικούς αποδέκτες στους οποίους καταλήγουν από την απόπλυση των εδαφών με:
 - ο λύματα από εργοστάσια (ειδικά ελαιουργεία), σφαγεία, κλπ
 - ο λύματα από τις κτηνοτροφικές μονάδες
 - ο λιπάσματα και φυτοφάρμακα.
- Η αστικοποίηση και συγκεκριμένα:
 - ο τα αστικά λύματα (βλέπε το φαινόμενο της διάθεσης μη επεξεργασμένων αστικών αποβλήτων στην θάλασσα απ' ευθείας ή μέσω ρεμάτων και άλλων υδάτινων αποδεκτών και της διάθεσης των λυμάτων σε απορροφητικούς βόθρους, δεδομένης της έλλειψης δικτύων αποχέτευσης και μονάδων βιολογικού καθαρισμού, που ενέχει σοβαρούς κινδύνους μόλυνσης του υδροφόρου ορίζοντα, αλλά και του θαλάσσιου περιβάλλοντος ως τελικού αποδέκτη, ειδικά στις περιπτώσεις των παραθαλάσσιων οικισμών και των λιμανιών, όπου η ρύπανση της θάλασσας είναι άμεση)
 - ο η ανεξέλεγκτη διάθεση των απορριμμάτων σε χωματερές (ΧΑΔΑ), αλλά και σε χώρους που έχουν χαρακτηριστεί ως ΧΥΤΑ, ενώ δεν πληρούν τις προϋποθέσεις

υγειονομικής ταφής, όπως ο ΧΥΤΑ του Μεγανησίου και η σημαντική ατμοσφαιρική ρύπανση, οι κίνδυνοι υγείας και η δυσοσμία, που προκαλεί η περιστασιακή καύση των απορριμμάτων στις χωματερές

- ο η αυθαίρετη δόμηση και οι διάφορες τουριστικές εγκαταστάσεις, οι πινακίδες, επιγραφές προβολής του τουρισμού και της αναψυχής ασύμβατες με τον χαρακτήρα του τόπου (αισθητική ρύπανση)

Μια άλλη σημαντική μορφή ρύπανσης είναι η αισθητική και η οπτική ρύπανση γενικότερα που προκαλούν οι ασύμβατες με τον παραδοσιακό χαρακτήρα των περιοχών κατασκευές.

Σύμφωνα με το κείμενο θέσεων του Περιφερειακού Συμβουλίου της ΠΙΝ στο πλαίσιο της 1^{ης} εγκυκλίου σχεδιασμού και κατάρτισης αναπτυξιακού προγραμματισμού περιόδου 2014 – 2020, η ΠΙΝ περιλαμβάνει πληθώρα θεσμοθετημένων περιοχών ειδικής προστασίας, ωστόσο η περιβαλλοντική νομοθεσία δεν εφαρμόζεται πάντα αποτελεσματικά και δεν υπάρχει συστηματικός έλεγχος των επιβαρυντικών εξωγενών παρεμβάσεων. Με βάση το ίδιο κείμενο, πηγές ρύπανσης αποτελούν τα ελαιοτριβεία, κυρίως στην Κέρκυρα και τη Ζάκυνθο, που ρυπαίνουν εποχιακά τα θαλάσσια νερά, ενώ το πρόβλημα επιτείνεται και από την μεγάλη διασπορά τους. Ρύπανση, επίσης, προκαλείται από δραστηριότητες όπως, η κτηνοτροφία (σφαγεία, μεταποίηση τροφίμων) που προκαλεί ρύπανση του εδάφους, η λειτουργία των αεροδρομίων και των λιμανιών και η κίνηση των πλοίων, ιδιαίτερα σε κλειστές θάλασσες. Επιπλέον, αρνητικές είναι οι επιπτώσεις από την αυθαίρετη δόμηση, που δημιουργεί σε πλήθος περιπτώσεων αισθητική ρύπανση, καθώς και προβλήματα με τη διάθεση των λυμάτων.

Επιπλέον των ανωτέρω ρύπανση παρατηρείται στα αστικά κέντρα της ΠΙΝ. Πιο συγκεκριμένα το αστικό περιβάλλον χαρακτηρίζεται για τον εμπλουτισμό του αέρα με διάφορα αέρια (ρύπους) και σωματίδια που υποβαθμίζουν την ποιότητα του αέρα των πόλεων σε σχέση με την ύπαιθρο. Το “μικροκλίμα” που δημιουργείται στην περιοχή μιας πόλης καλείται “αστικό κλίμα”. Η “αστικοποίηση” έχει ως συνέπεια την σημαντική τροποποίηση των κλιματικών παραμέτρων του αστικού περιβάλλοντος, που παρατηρούνται ιδίως :

- ο στην ποιότητα του αέρα της πόλης, ανάλογα με την έκταση της πόλης, τον πληθυσμό της, τη διανομή του δομημένου χώρου, τα δομικά υλικά, τους χώρους πρασίνου, τις διαστάσεις των δρόμων, τις πηγές ενέργειας και φυσικά τις βιομηχανικές δραστηριότητες,
- ο στη θερμοκρασία του αέρα, η οποία προκαλείται από την εκλυόμενη ενέργεια από τις ανθρώπινες δραστηριότητες στις πόλεις, ενώ παράλληλα η δόμηση και οι

δρόμοι μεταβάλλουν επίσης το ισοζύγιο των ακτινοβολιών, διότι απορροφούν και επανεκπέμπουν θερμότητα κατά διαφορετικό τρόπο από ό,τι σε μια μη αστικοποιημένη περιοχή (“αστική θερμική νησίδα”).

Η συνήθης έλλειψη πρασίνου στις πόλεις επηρεάζει το ενεργειακό ισοζύγιο, λόγω περιορισμού του φαινομένου της εξαμισιδιαπνοής και της ψύξης. Επιπλέον, η ατμοσφαιρική ρύπανση, ο ελλιπής αερισμός των πόλεων λόγω των γεωμετρικών χαρακτηριστικών της πόλης και των εσφαλμένων χαράξεων του οδικού δικτύου σε σχέση με τους πνέοντες ανέμους, η ανθρωπογενής θερμότητα συντελούν στην περαιτέρω ανάπτυξη του φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας⁹

Σε σχεδόν όλες τις μεγαλουπόλεις, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και η Κέρκυρα, παρατηρείται σε μικρό ή μεγάλο βαθμό ρύπανση της ατμόσφαιρας λόγω των δραστηριοτήτων που ασκεί ο πληθυσμός τους (βιομηχανίες, κυκλοφορία αυτοκινήτων, παραγωγή ενέργειας και θέρμανσης κ.λπ)¹⁰

Συγκεκριμένα, πρωτογενείς αέριοι ρύποι που εκπέμπονται στην ατμόσφαιρα από τις διάφορες πηγές ρύπανσης είναι η αιθάλη, το διοξείδιο του θείου, το μονοξείδιο του άνθρακα, τα οξείδια του αζώτου και του θείου, διάφοροι υδρογονάνθρακες, Πτητικοί υδρογονάνθρακες πλην του μεθανίου, NMVOC και άλλα οργανικά αέρια, οξείδια του μολύβδου και διάφορα αιωρούμενα σωματίδια οργανικών και ανόργανων ενώσεων ανθρωπογενούς και φυσικής προέλευσης. Καταγράφονται επίσης δευτερογενείς αέριοι ρύποι - ουσίες που παράγονται μετά από φυσικοχημικό μετασχηματισμό των πρωτογενών ρύπων, κυρίως σε τόπους και εποχές μεγάλης ηλιοφάνειας

Όσον αφορά τα μικρά νησιά η ρύπανση που προκαλεί η οικιστική και τουριστική ανάπτυξη συνδέεται με αυτή που προέρχεται από τις δραστηριότητες στον πρωτογενή τομέα, και αφορούν:

- στην ανεξέλεγκτη αιγοπροβατοτροφία – κυρίως κατσίκια – τα οποία βόσκουν ελεύθερα χωρίς εσταβλισμό, με εμφανή τα προβλήματα υποβάθμισης των θάμνων από την ανεξέλεγκτη βόσκηση
- στη ρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τη λειτουργία μονάδων παράκτιας ιχθυοκαλλιέργειας σε ορισμένες περιοχές (κυρίως έξαρση των φυκιών και εκκρίματα που θολώνουν τα ρηχά νερά), η οποία ωστόσο κρίνεται ότι είναι αρκετά περιορισμένη,

⁹ Hassid et al., 2000, Santamouris et al., 2001, Livada et al., 2002, Mihalakakou et al., 2004.

¹⁰ Gurjar et al., 2007 «Οι περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα».

- στην πρόκληση ρύπανσης και δυσοσμίας από την λειτουργία των (λιγοστών πλέον) ελαιοτριβείων που δεν διαθέτουν τις απαραίτητες υποδομές απορρύπανσης και διάθεσης των αποβλήτων,
- στην εξάντληση του υδροφόρου ορίζοντα από τις ανεξέλεγκτες γεωτρήσεις για κάλυψη των αναγκών ύδρευσης και άρδευσης.

Ζώνες και Σημεία με Έντονο Πρόβλημα Ρύπανσης (Αποδέκτες)

Γενικά ευαίσθητες περιοχές όσον αφορά τα προβλήματα της ρύπανσης είναι οι κλειστοί κόλποι, όπως του Αργοστολίου, λιμνοθάλασσες και λίμνες όπου τα νερά δεν ανανεώνονται εύκολα. Ειδικά τα προβλήματα γίνονται πιο σοβαρά εκεί όπου οι ανθρώπινες δραστηριότητες είναι πιο έντονες, όπως η λειτουργία των λιμανιών και των αεροδρομίων. Γνωστό παράδειγμα είναι το αεροδρόμιο της Κέρκυρας που βρίσκεται κοντά στον σημαντικό βιότοπο της λιμνοθάλασσας Χαλκιόπουλου.

Σε όλη την Περιφέρεια οι ακτές αποτελούν το βασικό αποδέκτη όλων των τύπων ρύπανσης και οι πηγές ρύπανσης είναι οι τυπικές :

- Η οικιστική δραστηριότητα και ειδικά η αυθαίρετη δόμηση,
- Στερεά και υγρά απόβλητα των οικισμών και τουριστικών εγκαταστάσεων
- Απόβλητα από τη σταβλισμένη κτηνοτροφία
- Απόβλητα από ελαιοτριβεία.
- Γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες λόγω της υπερβολικής χρήσης χημικών λιπασμάτων, ζιζανιοκτόνων, παρασιτοκτόνων, κλπ
- Θαλάσσιος τουρισμός και συγκεκριμένα λύματα από τα σκάφη αναψυχής που δεν διαθέτουν βιολογικό καθαρισμό

Π.Ε. Κέρκυρας

- Λιμνοθάλασσες Αντηνιώτη, Αλυκής Λευκίμης, Βαρβάρα & Αγ. Στέφανος, Κορισσίων, Χαλκιοπούλου
- Λίμνη Σκοτεινή

Π.Ε. Λευκάδας

- Λιμνοθάλασσες Αλυκής Αλεξάνδρου, Βλύχου και Στενού Λευκάδας

Π.Ε. Ζακύνθου

- Λιμνοθάλασσα Κερίου όπου υπάρχουν και προβλήματα μη σημειακής ρύπανσης από γεωργικές δραστηριότητες

Όσον αφορά τα κολυμβητικά ύδατα, από τις παρακολουθούμενες 190 ακτές παρουσιάσθηκαν προβλήματα σε τμήμα της Πλαζ ΕΟΤ στην Ζάκυνθο όπου δεν πληρούνται περιστασιακά οι υποχρεωτικές τιμές της Οδηγίας 76/160/ΕΟΚ

Οι επιπτώσεις των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων επιβαρύνουν περισσότερο τις παράκτιες ζώνες που είναι πιο αναπτυγμένες από τουριστική και επομένως οικονομική άποψη σε σχέση με την ενδοχώρα, όπου η ανθρώπινη επίδραση επικεντρώνεται κυρίως σε παραδοσιακές γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες, ενώ οι οικισμοί κατέχουν μόνο ένα μικρό ποσοστό της διαθέσιμης επιφάνειας.

Σχεδόν σε όλα τα μεγάλα νησιά της ΠΙΝ οι τουριστικές ή παραθεριστικές χρήσεις και η ανάπτυξη θαλάσσιων μεταφορών ασκούν έντονη περιβαλλοντική πίεση στις ευαίσθητες περιοχές των παράκτιων και των θαλασσίων ζωνών, απειλούν τα οικοσυστήματα, αλλοιώνουν την ταυτότητα του τοπίου και αυξάνουν την τρωτότητα της παράκτιας ζώνης απέναντι σε φυσικούς κινδύνους, με αποτέλεσμα οι επιπτώσεις των καιρικών φαινομένων να είναι συχνά καταστροφικές.

Σε παγκόσμιο επίπεδο βίαια κλιματικά φαινόμενα όπως πλημμύρες, τυφώνες, τσουνάμι κ.λπ. προκαλούν τεράστιες καταστροφές στις περισσότερες παράκτιες ζώνες, οι οποίες φιλοξενούν πολλές δραστηριότητες και κυρίως μεγάλους πληθυσμούς. Η επερχόμενη κλιματική αλλαγή, η οποία προέρχεται από τις ανθρωπογενείς παρεμβάσεις και συγκεκριμένα από την αύξηση των αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, αναμένεται να ενισχύσει σημαντικά αυτούς τους κινδύνους, καθώς ο παράκτιος χώρος θα πληγεί πρωτίστως από φαινόμενα όπως η αύξηση της στάθμης της θάλασσας κλπ

Οι ακτές έχουν μετεξελιχθεί σε υποδοχέα μαζικού τουρισμού, εκτεταμένης παραθεριστικής κατοικίας, πυκνού δικτύου μεταφορών και σημαντικών υποδομών, όπως μαρίνες, εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων κ.λπ. με αποτέλεσμα την συσσώρευση σοβαρών περιβαλλοντικών προβλημάτων όπως:

- Η αλόγιστη οικιστική και τουριστική επέκταση σε βάρος φυσικών και παραγωγικών πόρων, η οποία προκαλεί ρύπανση από
 - ο τα παραγόμενα οικιακά και βιομηχανικά λύματα
 - ο τα παντός είδους παραγόμενα απόβλητα – υγρά, στερεά, επικίνδυνα, νοσοκομειακά, κλπ

- ο την έκλυση αέριων ρύπων που προέρχονται κυρίως από τις πτήσεις των αεροσκαφών κατά την προσέγγιση και απογείωση περίξ των αεροδρομίων και από την κίνηση των πλοίων στα κεντρικά λιμάνια που είναι αυξημένες κατά τους θερινούς μήνες, αλλά και την αυξημένη κίνηση αυτοκινήτων στους οικισμούς, στις πόλεις και στο λοιπό οδικό δίκτυο των νησιών σε τοπική όμως κλίμακα.
 - ο τις πετρελαιοκηλίδες, (δεν καταγράφηκε από τις υπηρεσίες κάποιο επεισόδιο) και γενικά τα πετρελαιοειδή λόγω διαρροών από διερχόμενα και ελλιμενιζόμενα πλοία
- Η υπερσυγκέντρωση πληθυσμού στις κολυμβητικές ακτές η οποία προκαλεί όχληση στα ευαίσθητα οικοσυστήματα της περιοχής με
 - ο την ηχορύπανση και φωτορύπανση,
 - ο την κίνηση αυτοκινήτων και σκαφών.
 - ο τη μηχανοκίνητη θαλάσσια αναψυχή,
 - Οι αποστραγγίσεις ελωδών εκτάσεων, οι οποίες καταστρέφουν τις υφιστάμενες ισορροπίες της φύσης και έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και το τοπίο, το οποίο κατά περίπτωση, μεταλλάσσεται.
 - Οι ιχθυοκαλλιέργειες όπου οι τροφές που περιλαμβάνουν λίπος, διάφορες οργανικές ουσίες και αντιβιοτικά συγκεντρώνονται μαζί με τα περιττώματα μεγάλου αριθμού ψαριών σε μια περιορισμένη περιοχή με αποτέλεσμα να ρυπαίνουν τα ύδατα.
 - Η τοπική υπεράντληση των υπόγειων υδάτων για ύδρευση / άρδευση με αποτέλεσμα την πτώση του υδροφόρου ορίζοντα και την υποβάθμιση της ποιότητας των νερών με υφαλμύρωση¹¹. Πρόκειται για μια διαδικασία που προκαλεί επίσης μεταλλάξεις των οικοσυστημάτων και των τοπίων λόγω έλλειψης υδάτινων πόρων, αναγκαίων για την επιβίωση της υφισταμένης βλάστησης, η οποία λόγω της έλλειψης αντικαθίσταται σταδιακά από άλλη, περισσότερο ξηρική, ή ενίοτε δεν αντικαθίσταται ποτέ.

Οι πιέσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων επεκτείνονται πλέον σε πολύ μεγαλύτερο μήκος ακτών, αφού η δυνατότητα ευκολότερης πρόσβασης σε μέχρι πρότινος απρόσιτες παραλίες και νησίδες, μέσω ιδιωτικών σκαφών αναψυχής, προκαλεί αυξημένη ρύπανση από σκουπίδια, λύματα και θόρυβο, ενώ πιέζει έντονα την παράκτια βλάστηση και

¹¹ Βλ. τα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Βορείου Πελοποννήσου, Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Ηπείρου

πανίδα. Παράλληλα, η θαλάσσια ρύπανση επηρεάζει τις ακτές όχι μόνον των μεγάλων και μικρών νησιών αλλά και των απρόσιτων ακατοίκητων νησίδων.

Στην ενδοχώρα οι απειλές για το φυσικό περιβάλλον είναι σαφώς λιγότερες αφού μεγάλο τμήμα της βρίσκεται σε φυσική ή ημιφυσική κατάσταση.

Οι ανθρώπινες δραστηριότητες ή η μη ορθή άσκηση μερικών ανθρώπινων δραστηριοτήτων είναι πηγές ρύπανσης ή και αποτελούν κίνδυνο υποβάθμισης για σημαντικά οικοσυστήματα.

Οι κυριότερες αιτίες είναι

- ο Τα παραγόμενα οικιακά, αγροτικά και βιομηχανικά λύματα
- ο Οι αποπλύσεις των γεωργικών εδαφών από λιπάσματα - ζιζανιοκτόνα
- ο Οι υπερβολικοί ψεκασμοί των εκτάσεων γεωργικής γης, κλπ
- ο Η υπερβόσκηση
- ο Η λαθροϋλοτομία με αποτέλεσμα τη διάβρωση του εδάφους
- ο Οι δασικές πυρκαγιές,
- ο Η υπεράντληση των υπόγειων υδάτων για ύδρευση και άρδευση

Κίνδυνοι υποβάθμισης αξιόλογων τοπίων - χαρακτηρισμένων χώρων

Οι βασικές αιτίες υποβάθμισης του τοπίου όλων των κατηγοριών είναι:

- ο η έντονη αστικοποίηση λόγω της πίεσης των υφισταμένων οικισμών ή της έντονης τουριστικής ανάπτυξης
- ο η άναρχη δραστηριότητα της αναψυχής

Οι αγροτικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες συμβάλλουν στην υποβάθμιση του τοπίου αλλοιώνοντας τα φυσικά ή παραδοσιακά (όταν πρόκειται για αγροτικό τοπίο) χαρακτηριστικά του, καθώς και εισάγοντας ασύμβατα στοιχεία (εργοστάσια για την επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων κλπ).

Όσον αφορά το φυσικό και αγροτικό τοπίο οι πυρκαγιές αποτελούν μεγάλη απειλή κατά τους θερινούς μήνες, ακόμα και αν είναι σχετικά περιορισμένες, γιατί μπορούν να καταστρέψουν λεπτές ισορροπίες που έχουν δημιουργηθεί με τους αιώνες. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία των δημόσιων γεωχωρικών δεδομένων που βρίσκονται στη διαδικτυακή διεύθυνση geodata.gov.gr, την περίοδο 2004 έως και 2009 οι πυρκαγιές που καταγράφηκαν ανά Π.Ε. είναι οι εξής:

Πίνακας 6.7.1, Πυρκαγιές περιόδου 2004 έως και 2009 ανά Π.Ε.

Γεωγραφική Ενότητα	Αριθμός Πυρκαγιών
Π.Ε. Κέρκυρας	546
Π.Ε. Λευκάδας	130
Π.Ε. Κεφαλληνίας - Ιθάκης	878
Π.Ε. Ζακύνθου	573

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία από τη Διεύθυνση Δασών Ζακύνθου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, από το 2004 έως και το τέλος του 2011, κρίθηκαν ως αναδασωτέες 210 δασικές εκτάσεις. Επίσης από τα διαθέσιμα στοιχεία της Διεύθυνσης Δασών Λευκάδας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, υπάρχουν περισσότερες από πεντακόσιες αποφάσεις κήρυξης αναδασωτέων εκτάσεων και από το 2004 έως και το τέλος του 2011, κρίθηκαν ως αναδασωτέες 34 δασικές εκτάσεις που κάηκαν από ισάριθμες πυρκαγιές ενώ κάηκαν συνολικά 2.037,805 στρέμματα δασικής έκτασης. Για το ίδιο χρονικό διάστημα, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία από τη Διεύθυνση Δασών Κέρκυρας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης 48 δασικές εκτάσεις κρίθηκαν ως αναδασωτέες και σύμφωνα με το Βιβλίο Δασικών πυρκαγιών από το 2004 έως και το τέλος του 2011 σημειώθηκαν 123 πυρκαγιές και κάηκαν συνολικά 15.167,321 στρέμματα δασικής έκτασης.

Ο τουρισμός αποτελεί το σημαντικότερο τομέα και από αυτόν προέρχονται οι πιο επικίνδυνες απειλές προς το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, ειδικά όταν ακόμα και σήμερα αναπαράγονται πρότυπα μαζικού τουρισμού της δεκαετίας του '70 τα αποτελέσματα των οποίων είναι έκδηλα αρνητικά.

Η προτεινομένη από το ισχύον Περιφερειακό Πλαίσιο ενίσχυση των εναλλακτικών και εξειδικευμένων μορφών τουρισμού με την αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος των νησιών πρέπει να αντιμετωπισθεί με μεγάλη προσοχή. Ειδικά όσον αφορά τα οικοσυστήματα, η ανάπτυξη του τουρισμού αν και περιορισμένη σε συγκεκριμένες μορφές, δημιουργεί το κίνδυνο οι βιότοποι να μετατραπούν σε ένα νέο τουριστικό προϊόν, του οποίου η οικολογική αξία πιθανόν να εκπέσει ακριβώς λόγω της πιθανής τουριστικής του προβολής και αντίστοιχης «αξιοποίησής» του.

Επίσης το προτεινόμενο από το ισχύον ΠΠΧΣΑΑ μέτρο της βελτίωσης «των θαλάσσιων συνδέσεων μεταξύ των τουριστικών προορισμών για τη δημιουργία κοινών τουριστικών προϊόντων», πρέπει να μελετηθεί, λαμβάνοντας υπ' όψιν την ήδη σημαντική συμμετοχή των θαλάσσιων μεταφορών στην συνολική ρύπανση του περιβάλλοντος και μάλιστα του

θαλάσσιου περιβάλλοντος κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου. Επομένως το μέτρο αυτό θα πρέπει να συμπληρωθεί με κατάλληλους περιβαλλοντικούς όρους στις θαλάσσιες συνδέσεις ώστε να μην επιβαρύνονται τα θαλάσσια οικοσυστήματα από την κίνηση των σκαφών.

Το Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) είναι ένας τόπος που διακρίνεται για την αισθητική του αξία και παραμένει σε αξιόλογο βαθμό φυσικός, αν και συχνά περιλαμβάνει παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικούς ή ιστορικούς χώρους. Τα κριτήρια επιλογής και αξιολόγησης των ΤΙΦΚ συνδέονται με φυσικά και οικολογικά χαρακτηριστικά αλλά και με τις δυνατότητες χρήσεις του ΤΙΦΚ για αναψυχή και εκπαίδευση, η ύπαρξη μονοπατιών, κλπ .

Η νομοθεσία για την προστασία των Τοπίων Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους συνίσταται στον Ν. 5351/32 περί αρχαιοτήτων και στον Ν. 1469/1950 που εισήγαγε την έννοια των τόπων ή έργων «χαρακτηριζομένων ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους» και προέβλεψε γι'αυτά καθεστώς προστασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν.5351/1932 «περί αρχαιοτήτων ». Δύο δεκαετίες μετά, με διατάξεις του Δασικού Κώδικα, συμπληρώθηκε το ισχύον από το 1932, ιδιαίτερο καθεστώς προστασίας των οικοσυστημάτων και υιοθετήθηκαν δύο νέες κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών:

- Τα «αισθητικά δάση», ήτοι τα δάση «αναψυχής, υγείας και περιπάτου ή τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους» που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από άποψη αισθητική, υγιεινή και τουριστική και
- Τα «διατηρητέα μνημεία της φύσεως», ήτοι εκτάσεις «με ιδιαιτέραν παλαιοντολογικήν, γεωμορφολογικήν και ιστορικήν σημασίαν», καθώς και μεμονωμένα στοιχεία της φύσης με «ιδιαιτέραν βοτανικήν, φυτογεωγραφικήν, αισθητικήν και ιστορικήν σημασίαν» για τα οποία προβλέπονται απαγορεύσεις, περιορισμοί, ρυθμίσεις για τη λειτουργία και διαχείριση.

Αργότερα, ο Ν. 1650/1986 κατέταξε τα αντικείμενα προστασίας και διατήρησης της φύσης και του τοπίου σε κατηγορίες, μεταξύ των οποίων οι «προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί, προστατευόμενα τοπία ή στοιχεία του τοπίου». Σύμφωνα με τον νόμο το αντικείμενο προστασίας και διατήρησης χαρακτηρίζεται με Π.Δ. εκδιδόμενο βάσει συμπερασμάτων Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ). Το Π.Δ. ορίζει τους γενικούς όρους, τους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων. Με κοινή Υπουργική Απόφαση εγκρίνεται ο κανονισμός διοίκησης και λειτουργίας, από τον οποίο διέπεται η οργάνωση και λειτουργία του προστατευόμενου αντικειμένου και εξειδικεύονται οι γενικοί όροι άσκησης έργων και δραστηριοτήτων.

Παρά την ύπαρξη θεσμοθέτησης, δεν υπάρχουν για τα κηρυγμένα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους ρητές απαγορεύσεις και περιορισμοί που να διασφαλίζουν την προστασία τους κατά περίπτωση. Οι υπάρχοντες περιορισμοί προκύπτουν από την επιμέρους νομοθεσία που αφορά κυρίως οικονομικές δραστηριότητες (π.χ. λατομεία, βιομηχανίες) ή από ειδικό Π.Δ. που εκδίδεται για συγκεκριμένη περιοχή.

Επομένως, για τα θεσμοθετημένα τοπία πρέπει να εκδοθούν τα Π.Δ. χαρακτηρισμού των περιοχών όπου καθορίζονται οι γενικοί όροι προστασίας – όροι και περιορισμοί - όπως προβλέπει ο Ν. 1650/86 (αρθ.21) και για τα μη θεσμοθετημένα πρέπει προβλεφθεί περαιτέρω αξιολόγηση για την ένταξή τους σε καθεστώς προστασίας και στην συνέχεια και γι' αυτά θα πρέπει επίσης να εκδοθούν Π.Δ. όπως προαναφέρθηκε.

6.8 Θεσμοθετημένες Χρήσεις γης

Όλες οι πόλεις των μεγάλων νησιών διαθέτουν θεσμοθετημένα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια με το Ν.1337/83 (βλ. Πίνακα α.4.1), τα οποία όμως, παρά την κατεύθυνση που είχε δοθεί από το ισχύον Π.Π. δεν αντικαταστάθηκαν από νέα με το Ν.2508/97, με αποτέλεσμα ο αστικός χώρος να είναι αναχρονιστικά οργανωμένος και ο περιαστικός αλλά και γενικότερα ο εξωαστικός τους χώρος να μην είναι οργανωμένος και να μην προστατεύονται οι περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις και τις προδιαγραφές που ορίζονται από το Ν.2508/97 (ΠΕΠ, ΠΕΠΔ, κλπ).

Πίνακας 6.8.1 Θεσμοθετημένα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια με τον Ν. 1337/1983

α/α	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ
1	ΚΕΡΚΥΡΑ	55/Δ/87 ΤΡΟΠ: 283/ΑΑΠ/07-08
2	ΛΕΥΚΙΜΜΗ-Α. ΛΕΥΚΙΜΜΗ	1173/Δ/87
3	ΛΕΥΚΑΔΑ	405/Δ/89
4	ΝΥΔΡΙ-Μ. ΑΥΛΑΚΙ	769/Δ/88
5	ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ	2/Δ/86
6	ΛΗΞΟΥΡΙ	273/Δ/85
7	ΣΚΑΛΑ	384/Δ/88
8	ΠΟΡΟΣ	520/Δ/88
9	ΣΑΜΗ	520/Δ/88
10	ΑΓ. ΕΥΦΗΜΙΑ	520/Δ/88
11	ΙΘΑΚΗ	67/Δ/86
12	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	677/Δ/21-8-86

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Στο πλαίσιο του Ν. 2508 / 1997, τα υπό εκπόνηση ΓΠΣ – ΣΧΟΟΑΠ είναι τα ακόλουθα:

Π.Ε. Κέρκυρας

ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Εσπερίων

ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Παλαιοκαστριτών

ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Παξών

Π.Ε. Λευκάδας

ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Μεγανησίου

Π.Ε. Κεφαλληνίας – Ιθάκης

ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Ερίσσου

ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Πυλαρέων

ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Λειβαθούς

Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου

Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων υπάρχουν 6 θεσμοθετημένες ΖΟΕ. Οι ΖΟΕ είναι καταμετρημένες στην Κέρκυρα (1), στην Λευκάδα (1), στην Κεφαλονιά (3) και στη Ζάκυνθο (1).

Πίνακας 6.8.2, Θεσμοθετημένες Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου στην ΠΙΝ

α/α	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
1	Κοινότητα Αργυράδων Ν. Κερκύρας	407/Δ/16-6-89	ορίζονται 5 διαφορετικές περιοχές για τις οποίες ορίζεται κατώτατο όριο κατάτμησης, χρήσεις γης και όροι και περιορισμοί δόμησης
2	Κοινότητες Πλατυστόμου, Βαυκερής, Νυδρίου και Δ. Λευκάδας	1096/Δ/18-12-97	χαρακτηρίζονται ως περιοχές προστασίας και απαγορεύεται η δόμηση και η αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος. Ορίζεται επιπλέον κατώτατο όριο κατάτμησης και λοιποί όροι και περιορισμοί δόμησης
3	Δήμου Ληξουρίου	293/Δ/16-5-89 Π.Δ. 21-3-88	ορίζονται 6 περιοχές στις οποίες καθορίζονται ειδικές χρήσεις γης, κατώτατο όριο κατάτμησης και όροι και περιορισμοί δόμησης
4	Δήμου Αργοστολίου και των Κοινοτήτων Δαυγάτων, Διλινάτων, Τρωινάτων, Φαρακλάτων, Σβορονάτων	2/Δ/20-1-86 και τροποποίηση 629/Δ/9-10-89 Π.Δ. 15-9-89	αρχικά ορίσθηκαν 8 περιοχές με το Π.Δ. 2/Δ/20.1.86 και αργότερα, μετά από τροποποίηση ορίσθηκαν 3 υποπεριοχές, οι οποίες χαρακτηρίστηκαν ως περιοχές παραθεριστικής κατοικίας με νέες επιτρεπόμενες χρήσεις γης
5	Οικισμοί προ 23 της περιοχής Μύρτου του Δήμου Πηλαρέων	441/Δ/2009	ορίζονται 3 περιοχές στις οποίες καθορίζονται ειδικές χρήσεις γης, κατώτατο όριο κατάτμησης και όροι και περιορισμοί δόμησης
6	Κοινότητα Βασιλικού- Καλαμακίου-Λιθακιά- Παντοκράτορα Ν. Ζακύνθου (Κόλπος Λαγανά)	347/Δ/5-7-90	Καθορίζονται ειδικές χρήσεις γης, κατώτατο όριο κατάτμησης, όρους και περιορισμούς δόμησης, καθώς και ειδικοί όροι προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος ανάλογα με τις 8 περιοχές στις οποίες διαιρείται η όλη έκτασή της

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

ΒΙ.ΠΕ

Στη Κεφαλονιά υπάρχει θεσμοθετημένη ΒΙΠΕ η οποία επίσης έχει αναπτυχθεί και σήμερα πλέον θεωρείται κορεσμένη.

6.9 Οικιστική ανάπτυξη

Η οικιστική ανάπτυξη στην ΠΙΝ καταγράφεται σε οργανωμένους υποδοχείς (εγκεκριμένα όρια οικισμών, σχέδια πόλης) εντός των πόλεων και οικισμών της ΠΙΝ, και με διάσπαρτη εκτός σχεδίου δόμηση η οποία αναπτύσσεται κυρίως σε όλο τον παραλιακό χώρο των νησιών στον περιαστικό χώρο των μεγαλύτερων αστικών κέντρων και κατά μήκος του βασικού οδικού δικτύου.

Οι χρήσεις γης στον ευρύτερο χώρο των παραλιακών οικισμών στους οποίους περιλαμβάνονται και οι οικισμοί των μικρών νησιών είναι κατά κανόνα ο τουρισμός, η αναψυχή, η β' κατοικία, που εξαπλώνονται κατά μήκος των ακτών ή «αναρριχώνται» στις παρειές των ορεινών όγκων που συχνά φθάνουν σχεδόν μέχρι τις ακτές.

Οι χρήσεις γης του περιαστικού χώρου στις πόλεις - έδρες των Δήμων και των Περιφερειακών Ενοτήτων, οι οποίες είναι όλες παραλιακές και διαθέτουν τα λιμάνια πύλες πλην της Λευκάδας η οποία διαθέτει και οδική σύνδεση, περιλαμβάνουν, εκτός από α' και β' κατοικία που αναπτύσσεται σε ορισμένες αξιόλογες περιοχές, μεταποιητικές μονάδες, εμπόριο σε μεγάλες κτιριακές εγκαταστάσεις, χονδρεμπόριο, πρατήρια βενζίνης κλπ. Πρόκειται για χρήσεις οι οποίες δεν είναι μόνον συγκρουσιακές με το περιβάλλον και το τοπίο, αλλά και μεταξύ τους οι διάφορες χρήσεις τουρισμός με γεωργική γη, μεταποίηση, α' κατοικία, κλπ. Οι άξονες κατά μήκος των οποίων αναπτύσσονται είναι διαφορετικοί. Κάποιος παραλιακός οδικός άξονας ή/και το εσωτερικό οδικό δίκτυο, που κατά μήκος τους, κατά κανόνα γραμμικά με τις διατάξεις της εκτός σχεδίου δόμησης, διαχέεται η δόμηση με τις προαναφερθείσες χρήσεις, χωρίς κανόνες προστασίας του περιβάλλοντος και του τοπίου. Έτσι επέρχονται καταστροφές των πλουτοπαραγωγικών πόρων, όπως της γεωργικής γης και αλλοιώσεις του φυσικού περιβάλλοντος, που συχνά είναι μη αναστρέψιμες.

Στον εξωαστικό χώρο, λοιπόν, η σχέση της οικιστικής χρήσης είναι συγκρουσιακή με την περιβάλλουσα περιοχή, που χαρακτηρίζεται για το αξιόλογο φυσικό τοπίο, αλλά και το αγροτικό τοπίο με τους ελαιώνες, την πυκνή υψηλή και άλλοτε χαμηλή βλάστηση, με τις παραγωγικές δραστηριότητες, με τις υποδομές και σαν μια ανίατη ασθένεια κάνει συνεχώς «μεταστάσεις», δημιουργώντας νέους θύλακες σε διάφορες περιοχές, δημιουργώντας ένα νέο ιστό πάνω στον φυσικό τον οποίο εξοντώνει.

Αλλά και ως περιβάλλουσα περιοχή των πόλεων και των παραλιακών οικισμών στον νησιωτικό χώρο, θα μπορούσε κανείς να θεωρήσει όλη την ενδοχώρα – τους οικισμούς

των εσωτερικών ζωνών, όπου διαπιστώνεται μια άλλου τύπου συγκρουσιακή σχέση μεταξύ των παράλιων και της ενδοχώρας, όπου τα παράλια αναπτύσσονται προσδίδοντας στους κατοίκους τους απασχόληση και ανάλογα εισοδήματα, ενώ η ενδοχώρα μετά από μια γοργή δημογραφική αιμορραγία προς τα μεγάλα αστικά κέντρα και συχνά τους όμορους παραλιακούς οικισμούς, εγκαταλείπεται και οι οικισμοί της λειτουργούν σαν ανοικτού τύπου «γηροκομεία».

Παραθεριστική κατοικία

Η παραθεριστική κατοικία κατά την περίοδο σύνταξης της μελέτης του ισχύοντος ΠΠ παρουσίαζε σποραδική ανάπτυξη στις εκτός σχεδίου εκτεταμένες ζώνες ανάπτυξης του τουρισμού, ή και εντός των ορίων ορισμένων οικισμών.

Ωστόσο είχαν χαρακτηριστεί κάποιες περιοχές για παραθεριστική κατοικία με ΖΟΕ.

οι Αργυράδες στην Κέρκυρα, όπου σύμφωνα με την εγκεκριμένη ΖΟΕ (ΦΕΚ 407 / Δ / 1989) οι περιοχές με στοιχείο 2 και 3, προορίζονται για παραθεριστική κατοικία. Στην περιοχή του σημείου 2 είχε προβλεφθεί απαγόρευση συγκεκριμένων χρήσεων - βιομηχανικών εγκαταστάσεων, γεωργοκτηνοτροφικών κτιρίων, στεγάστρων σφαγής, τουριστικών εγκαταστάσεων. Στην περιοχή του σημείου 3 επιτρέπονται οι χρήσεις της κατοικίας, των τουριστικών εγκαταστάσεων, τα καταστήματα λιανικού εμπορίου, εστιατορίων, αναψυκτηρίων, και κέντρων αναψυχής, λουτρικών εγκαταστάσεων, νάων, και αθλοπαιδιών – παιδικών χαρών.

Το Αργοστόλι Κεφαλονιάς, όπου σύμφωνα με την εγκεκριμένη ΖΟΕ (ΦΕΚ 629 / Δ / 1989) η περιοχή με στοιχείο 8Δ προορίζεται για παραθεριστική κατοικία, όπου επιτρέπονται οι χρήσεις κατοικίας, κτιρίων κοινής ωφέλειας, και εγκαταστάσεων μη οχλούσας αναψυχής.

Η δόμηση και στις δύο περιοχές είναι αρκετά αραιή και η ΖΟΕ απλώς προστατεύει την πιθανά κατά την περίοδο εκείνη διαφαινόμενη άναρχη ανάπτυξη, η οποία ποτέ δεν επαληθεύθηκε.

Κατά το ενδιάμεσο διάστημα όμως, κυρίως στα μεγάλα νησιά, άρχισε σε ορισμένες περιοχές να υπάρχει έντονη παρουσία παραθεριστικής κατοικίας με αμιγή τρόπο στον παράκτιο χώρο, καθώς και στις ήπιες πλαγιές των ορεινών όγκων που καταλήγουν μέχρι τις πεδινές ακτές. Προς τούτο το αναθεωρούμενο ΠΠ πρέπει να συμπεριλάβει μια ιδιαίτερη πολιτική για την αντιμετώπιση της αρχόμενης ανάπτυξης της συγκεκριμένης χρήσης, την οποία τα υπό σύνταξη ΓΠΣ θα την λάβουν υπ' όψη τους στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης και της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, με την έννοια της

μη κατανάλωσης φυσικών πόρων προς όφελος της δόμησης και μετά από έλεγχο της χωρητικότητας των παρακείμενων οικισμών, έστω και αν αυτοί είναι α΄ κατοικίας, αλλά και λαμβάνοντας υπ΄ όψη την γενικότερη πολιτική για τον περιορισμό και την απαγόρευση κατά περιοχές της εκτός σχεδίου δόμησης.

6.10 Παραγωγική διάρθρωση

Γενικά

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι μια νησιωτική Περιφέρεια και η παραγωγική της δομή στηρίζεται κυρίως στον μαζικό τουρισμό και δευτερευόντως στην αγροτική παραγωγή.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.¹² η ΠΙΝ συμμετείχε κατά 2% στην διαμόρφωση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος το 2009 που ήταν 4.647 εκατ. ευρώ (σε τρέχουσες τιμές) σημειώνοντας μικρή μείωση το 2008 που ήταν 4.606 εκατ. ευρώ (σε τρέχουσες τιμές).

Σε ό,τι αφορά στο ΑΕΠκκ, η ΠΙΝ το 2009 κατείχε την έκτη θέση μεταξύ των 13 περιφερειών το οποίο υπολειπόταν του αντίστοιχου ΑΕΠκκ της χώρας. Ωστόσο η μεταβολή του ΑΕΠκκ από το 2005 στο 2009 είναι η μικρότερη από όλες τις περιφέρειες και με ποσοστό σημαντικά χαμηλότερο. Με βάση το ΑΕΠκκ σε ΜΑΔ η θέση της ΠΙΝ στην Ε.Ε. των 27 σημείωσε υστέρηση από 85% το 2001 σε 81% το 2009.

Η μεταβολή του ΑΕΠκκ στην πενταετία 2005 – 2009¹³ για την ΠΙΝ είναι 2,7% που είναι η χειρότερη επίδοση μεταξύ των 13 περιφερειών της χώρας, όταν η δεύτερη χειρότερη επίδοση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος είναι 8%. Η μικρή αυτή αύξηση του ΑΕΠκκ της ΠΙΝ είναι σημαντικά μικρότερη από την αντίστοιχη σε επίπεδο χώρας, που φθάνει το 18,1%. Το υψηλότερο ΑΕΠκκ το 2009 παρουσιάζει η περιφέρεια Αττικής με 26.968 ευρώ και ακολουθεί η νησιωτική περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου με 24.828 ευρώ.

Σε ό,τι αφορά στις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου το 2010, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. ανήλθαν σε επίπεδο Περιφέρειας σε 880 εκατ. ευρώ και αποτελούσαν το 2% επί του συνόλου της χώρας κατατάσσοντάς τη στην 13η θέση (μαζί με την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου) μεταξύ των 13 περιφερειών της Χώρας. Με βάση την τομεακή ανάλυση το συντριπτικό ποσοστό (88%) των ακαθάριστων επενδύσεων απορρόφησε ο τριτογενής τομέας, ενώ με μόλις 9,3% ακολούθησε ο πρωτογενής τομέας και τέλος με 0,9% ο δευτερογενής που είναι ο λιγότερο ανεπτυγμένος στην ΠΙΝ.

¹² Δελτίο τύπου ΕΛ.ΣΤΑΤ. από 31-3-2011 Περιφερειακοί Λογαριασμοί (προσωρινά στοιχεία 2009)

¹³ Τα δεδομένα για την περίοδο 2005 - 2009 έχουν αναθεωρηθεί με έτος βάσης το 2005. Οι εργασίες αναθεώρησης των δεδομένων για την περίοδο 2000 - 2004 δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί (εκτός της εφαρμογής της νέας ταξινόμησης NACE Αναθ.2), και ως εκ τούτου υπάρχει διακοπή της χρονοσειράς μεταξύ των μη αναθεωρημένων δεδομένων της περιόδου 2000 - 2004 και των αναθεωρημένων της περιόδου 2005 - 2009.

Η ποσοστιαία μεταβολή των ακαθάριστων πάγιων επενδύσεων στην πενταετία 2005 – 2010 ήταν 19,3%, καθώς από 677 εκατομμύρια ευρώ το 2005 έφθασε τα 880 εκατομμύρια ευρώ το 2010 κατατάσσοντας την ΠΙΝ στην τρίτη θέση μεταξύ των 13 περιφερειών της χώρας, με δεύτερη την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου (ποσοστό 20,2%) και πρώτη την περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με ποσοστό 44,7%.

Όσον αφορά στην ποσοστιαία μεταβολή των ακαθάριστων παγίων επενδύσεων την πενταετία 2005 – 2010 κατά τομέα προκύπτει ότι:

- Στον πρωτογενή τομέα σημειώθηκε αύξηση κατά 65,4% κατατάσσοντας την ΠΙΝ στην 4η θέση μεταξύ των περιφερειών της χώρας
- Στον δευτερογενή τομέα σημειώθηκε μείωση κατά 64,5% κατατάσσοντας την ΠΙΝ στην προτελευταία θέση μεταξύ των περιφερειών της χώρας
- Στον τριτογενή τομέα σημειώθηκε αύξηση κατά 18,9% κατατάσσοντας την ΠΙΝ στην 4η θέση μεταξύ των περιφερειών της χώρας.
- Στον κλάδο των κατασκευών η ποσοστιαία μεταβολή είναι θετική με 208,5% που κατατάσσει την ΠΙΝ στη 3η θέση μεταξύ των περιφερειών της χώρας.

Απασχόληση

Σύμφωνα με το κείμενο θέσεων του Περιφερειακού Συμβουλίου της ΠΙΝ στο πλαίσιο της 1^{ης} εγκυκλίου σχεδιασμού και κατάρτισης αναπτυξιακού προγραμματισμού περιόδου 2014 – 2020, η κατανομή της απασχόλησης κατά τομέα την περίοδο 2000-2010 χαρακτηρίζεται από στροφή στον τριτογενή τομέα, σε ρυθμούς υψηλότερους της χώρας και σε βάρος της απασχόλησης του πρωτογενή τομέα¹⁴, καθώς και από την τομεακή κατανομή της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας, όπου η συνεισφορά του Τριτογενούς Τομέα στην Περιφέρεια υπερβαίνει εκείνη της χώρας (86% έναντι 78,7% στο σύνολο της χώρας)¹⁵. Αξιοσημείωτη δε, είναι η μείωση της συμμετοχής του πρωτογενούς τομέα της ΠΙΝ στο σύνολο της χώρας, από 5,7% το 2000 σε 2,4% το 2008.

Η απασχόληση ανά τομέα εκφραζόμενη ως ποσοστό επί του συνόλου της χώρας παρουσιάζει τις εξής τάσεις:

¹⁴ Ειδικότερα, ο τριτογενής τομέας της Περιφέρειας απασχολεί το 2010 το 66,90% των συνολικά απασχολούμενων (έναντι 61,65% το 2000), ποσοστό οριακά χαμηλότερο από το σύνολο της χώρας (67,80%). Αντίστοιχα, ο πρωτογενής τομέας απασχολεί το 2010 το 16,50% των συνολικά απασχολούμενων (έναντι 25,23% το 2000), ποσοστό πάντως υψηλότερο του αντίστοιχου στο σύνολο της χώρας (12,50%). Το ποσοστό απασχόλησης της Περιφέρειας στον δευτερογενή τομέα το 2010 είναι υψηλότερο του επιπέδου του 2000 (16,60% έναντι 13,12%), ενώ στο σύνολο της χώρας παραμένει στα ίδια περίπου επίπεδα (19,57% έναντι 19,70%).

¹⁵ Ο δευτερογενής τομέας συμμετέχει με ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό 11,6% (έναντι 18,1% στο σύνολο της χώρας) και ο πρωτογενής τομέας με 2,40% (έναντι 3,1% στο σύνολο της χώρας).

- Στον πρωτογενή τομέα αυξάνεται από 1,57% το 1991 σε 2,34% το 2001 και 2,85% το 2011
- Στον δευτερογενή τομέα το αντίστοιχο ποσοστό ακολουθεί αντίθετη εξέλιξη σε σχέση με τους απόλυτους αριθμούς και συγκεκριμένα μειώνεται από 1,50% το 1991 σε 1,42% το 2001 και αυξάνεται σε 1,68% το 2011. Ειδικά στους κλάδους της μεταποίησης το πολύ μικρό ποσοστό συμμετοχής της ΠΙΝ στο σύνολο της χώρας σημειώνει μικρή σταθερή αύξηση στις δύο δεκαετίες.
- Στον τριτογενή τομέα παρά την αλματώδη αύξηση σε απόλυτους αριθμούς το αντίστοιχο ποσοστό μειώνεται από 3,58% το 1991 σε 1,94% το 2001 και αυξάνεται σε 2,16% το 2011. Ειδικότερα ο κλάδος των Τραπεζών, Ασφαλειών και Διεκπεραιώσεων σημειώνει αύξηση και στις δύο δεκαετίες, αλλά με πολύ μικρό ποσοστό επί του συνόλου της χώρας.
- Μείωση παρατηρείται στην ομάδα των ανώτερων επαγγελματιών από 3,82% το 1991 σε 1,6% το 2001 και στασιμότητα το 2011 με ποσοστό 1,63%.

Σύμφωνα με τα στοιχεία απασχόλησης της Eurostat για τα έτη 2001 έως 2011 σε επίπεδο περιφερειών προκύπτει ότι το ποσοστό μεταβολής των απασχολούμενων (άνω των 15 ετών) της ΠΙΝ αυξήθηκε κατά 8,3% στη δεκαετία και κατέχει τη δεύτερη θέση μεταξύ των περιφερειών της χώρας πίσω από την Περιφέρεια Ηπείρου, της οποίας οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά 9,1%. Το ποσοστό αυτό είναι κατά πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο της Χώρας που είναι σχεδόν μηδενικό (0,1%). Σε απόλυτους αριθμούς οι απασχολούμενοι της ΠΙΝ αυξήθηκαν από 83.300 άτομα το 2001 σε 90.200 άτομα το 2011.

Η ΠΙΝ βρίσκεται στην προτελευταία (δωδέκατη) θέση μεταξύ των 13 περιφερειών της χώρας όσον αφορά το ποσοστό συμμετοχής των απασχολούμενων (άνω των 15 ετών) στο σύνολο των απασχολούμενων της Χώρας το 2011, με τις άλλες δύο νησιωτικές περιφέρειες του Βορείου και Νοτίου Αιγαίου να συμπληρώνουν τις τελευταίες θέσεις (13^η η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και 11^η η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου).

Στα μικρά νησιά η ιδιαίτερη μορφή των τοπικών οικονομιών δημιουργεί ευκαιρίες πολυαπασχόλησης, που συντίθεται από εποχικές απασχολήσεις σε διάφορες συμπληρωματικές δραστηριότητες στους κλάδους του τουρισμού, της γεωργίας, του εμπορίου και των κατασκευών. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι οι οικονομικές δραστηριότητες των κατοίκων εναλλάσσονται κατά τη διάρκεια του χρόνου, όπου κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου η κύρια απασχόλησή τους είναι σχετική με τουριστικές ή

εμπορικές δραστηριότητες, ενώ τον υπόλοιπο χρόνο απασχολούνται με γεωργικές δραστηριότητες για τη συμπλήρωση του εισοδήματός τους.

Πρωτογενής τομέας

Ιστορικά, η συμβολή τόσο της γεωργίας όσο και της κτηνοτροφίας στην οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, ευνοήθηκε τόσο από τη μορφολογία των εδαφών των νησιών, όσο και από τις κλιματολογικές συνθήκες, οι οποίες ήταν κατάλληλες για την ανάπτυξη του τομέα αυτού. Αν και οι δυνατότητες υπάρχουν για την ενασχόληση στον συγκεκριμένο τομέα μεγάλων επιχειρηματικών μονάδων, το κύριο χαρακτηριστικό των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων είναι το μικρό τους μέγεθος με χαρακτηριστικό τις μικρές οικογενειακές εκμεταλλεύσεις και την εξ αποτελέσματος χαμηλή παραγωγικότητα, λόγω του μικρού βαθμού εκμηχάνισης αφ' ενός, και αφετέρου της αλλαγής του οικονομικού μοντέλου ανάπτυξης της Περιφέρειας με αποκλειστική στροφή στον τριτογενή τομέα και κυρίως στον τομέα του τουρισμού, ο οποίος σημείωσε ιδιαίτερη ανάπτυξη τις τελευταίες δεκαετίες.

Η γεωργική γη παρουσιάζει μικρό κλήρο με μεγάλες κατατμήσεις. Ο αγροτικός πληθυσμός λόγω της νησιωτικότητας της ΠΙΝ, των γενικότερων διαρθρωτικών προβλημάτων του τομέα που ισχύουν για όλη την επικράτεια, της εσωτερικής μετανάστευσης προς τα αστικά κέντρα και της στροφής των νέων προς τις δραστηριότητες του τριτογενούς τομέα, έχει κακή ηλικιακή διάρθρωση. Το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται στον συγκεκριμένο τομέα φθίνει συνεχώς και δεν έχει εκπαιδευτεί – καταρτιστεί στην σύγχρονη άσκηση γεωργίας. Η γεωργική γη, ως φυσικός πόρος έχει υποστεί μεγάλη υποβάθμιση, με διαβρώσεις λόγω εγκατάλειψης. Είναι πλέον αντιληπτή μόνον ως οικόπεδο, του οποίου η αξιοποίησή του εξαρτάται από κάποια τουριστική επένδυση.

Τροχοπέδη στην ανάπτυξη της γεωργίας αποτελεί η έλλειψη αρδευτικών φραγμάτων και λιμνοδεξαμενών, καθώς και των συνακόλουθων αρδευτικών δικτύων που θα έδιναν σημαντική ώθηση στην αξιοποίηση των γεωργικών εκτάσεων της Περιφέρειας, αυξάνοντας κατακόρυφα την παραγωγικότητά τους.

Από την ανάπτυξη του τουρισμού έχει επέλθει σταδιακά καταστροφή μεγάλων εκτάσεων ελαιώνων κυρίως στην Κέρκυρα και τη Λευκάδα και μια γενικότερη αλλοίωση του φυσικού και αγροτικού τοπίου. Η συντήρηση των ελαιώνων με ειδικές γεωπονικές εργασίες και με έμφαση στην τήρηση του Κώδικα Ορθών Γεωργικών Πρακτικών, είναι μια απαραίτητη δράση η οποία πρέπει να αναπτυχθεί, σε συνδυασμό με την μετατροπή της κλασικής

καλλιέργειας της ελιάς (λιπάσματα, ζιζανιοκτόνα, κλπ), σε βιολογική καλλιέργεια. Οι ενέργειες αυτές πέραν της παραγωγής ποιοτικών προϊόντων (ελιάς και λαδιού), θα συμβάλλει στην βελτίωση του περιβάλλοντος και των υδάτινων υποδοχέων (ρέματα, ποταμοί και εν τέλει κολυμβητικές ακτές, κλπ), καθώς με την απόπλυση των εδαφών δεν καταλήγουν στους υποδοχείς αυτούς τα επίσης καταστρεπτικά συστατικά της λίπανσης και των ζιζανιοκτόνων. Παράλληλα, η εξυγίανση των ελαιώνων θα συμβάλλει στην ανάδειξή τους ως τουριστικό πόλο έλξης και πόρο, εντασσόμενοι στις προτεινόμενες θεματικές διαδρομές, όπως αυτή του λαδιού.

Στον κλάδο της αλιείας, η αλιευτική δραστηριότητα στην Περιφέρεια ασκείται εκτεταμένα σε επαγγελματικό επίπεδο με σκάφη κυρίως παράκτιας αλιείας και λιγότερο μέσης αλιείας, με ποικίλα αλιεύματα ανάλογα με την εποχιακή διακύμανση. Σε μικρότερο βαθμό δραστηριοποιούνται και ερασιτεχνικά αλιευτικά σκάφη για τα οποία δεν υπάρχουν δεδομένα για την αλιευτική προσπάθεια και παραγωγή. Τα παραγόμενα αλιεύματα διατίθενται σχεδόν αποκλειστικά στην τοπική αγορά και η επαγγελματική αλιεία συμβάλλει σημαντικά στην τοπική και γενικότερα στην εθνική οικονομία.

Τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζει η αλιεία είναι σοβαρά, όπως η υπεραλίευση, η υποβάθμιση του θαλάσσιου οικοσυστήματος λόγω της υπεραλίευσης, η χρήση απαγορευμένων εργαλείων, η παράνομη αλιεία κυρίως από ιταλικά¹⁶ σκάφη, κλπ. Κοινό πρόβλημα για τους αλιείς σε όλο το Ιόνιο Πέλαγος αποτελεί η μείωση των αλιευτικών αποθεμάτων.

Επίσης αξιολογή σε μέγεθος δραστηριότητα παρουσιάζει ο κλάδος των ιχθυοκαλλιεργειών. Στις Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης λειτουργούν οι περισσότερες σε αριθμό και δυναμικότητα, ιχθυοτροφικές μονάδες (39 σε σύνολο 41) μονάδων σε ολόκληρη την ΠΙΝ), ενώ στη Λευκάδα (Λιμνοθάλασσες Αυλαίμονα και Παλαιόνι) και στις λιμνοθάλασσες Κορισσίων και Αντινιώτη στην Κέρκυρα, λειτουργούν εκτατικά ιχθυοτροφεία περιορισμένης παραγωγικότητας. Ειδικότερα ο μεγαλύτερος αριθμός ιχθυοκαλλιεργειών είναι εγκατεστημένος στις Εχινάδες Νήσους και στην πλειοψηφία τους πρόκειται για μονάδες εκτροφής θαλάσσιων μεσογειακών ιχθύων με κύρια είδη την τσιπούρα και το λαβράκι, ενώ μόνο μία μονάδα εκτρέφει ερυθρό τόνο, η οποία μάλιστα είναι μοναδική στην Ελλάδα και θεωρείται πρωτοπόρα στον κλάδο των ιχθυοκαλλιεργειών της Μεσογείου. Η στροφή του κλάδου των ιχθυοκαλλιεργειών σε πρωτοπόρες και καινοτόμες μεθόδους υδατοκαλλιέργειας κρίνεται σκόπιμο να επιδιωχθεί συστηματικά

¹⁶ Έγγραφο αρ. πρωτ. 6850/1366/28-3-2013 του γραφείου αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Λευκάδας

προς όφελος της ανταγωνιστικότητας του ίδιου του κλάδου, αλλά και προς όφελος της τοπικής οικονομίας της ΠΙΝ. Η μεγάλη συγκέντρωση των μονάδων ιχθυοκαλλιεργειών στις Εχινάδες νήσους που είναι ακατοίκητα νησιά και βραχονησίδες, επισημαίνεται ότι δεν δημιουργεί συγκρουσιακές σχέσεις με τις άλλες παραγωγικές δραστηριότητες της ΠΙΝ και ιδιαίτερα με τον τουρισμό που είναι ανεπτυγμένος στα κατοικημένα μικρά και μεγάλα νησιά της Περιφέρειας.

Δευτερογενής τομέας

Η μεταποιητική δραστηριότητα στην ΠΙΝ είναι πολύ περιορισμένη και επικεντρώνεται κυρίως στην καθετοποιημένη παραγωγή των αγροτικών προϊόντων ελαιουργεία, οινοποιεία, τυροκομεία, βιοτεχνίες παρασκευής τοπικών τουριστικών προϊόντων διατροφής, αλλά και στην αρωματοποιία, στην παραγωγή επίπλων, στην εξόρυξη και την επεξεργασία των προϊόντων εξόρυξης. Την τελευταία δεκαετία έχουν λειτουργήσει μικρές αλλά ποιοτικές μεταποιητικές μονάδες με σημαντική καταγεγραμμένη επιτυχία, που προδιαγράφουν δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης του δευτερογενούς τομέα. Να επισημανθεί ότι δεν υπάρχει φορέας ενημέρωσης και προώθησης επενδυτικών σχεδίων στον αγροτικό τομέα.

Όσον αφορά τις μονάδες που εμπίπτουν στην οδηγία Seveso, υπάρχουν μόνον στην Κέρκυρα και συγκεκριμένα στην περιοχή Γουβιά όπου είναι σε σύγκρουση με τις άλλες δραστηριότητες του τριτογενούς τομέα που είναι ήδη ανεπτυγμένες εκεί. Η εγγύτητά τους με περιοχές κατοικίας, τουρισμού – αναψυχής και με τη μαρίνα των Γουβιών εγκυμονεί σημαντικούς κινδύνους για την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών της περιοχής.

Αρκετά ενδιαφέρον είναι το υπέδαφος της Κεφαλονιάς και της Ζακύνθου με ειδικά βιομηχανικά υλικά. Στην Κεφαλονιά από την επεξεργασία του εξορυσσόμενου ανθρακικού ασβεστίου και δολομίτη παράγονται προϊόντα τα οποία διατίθενται σε διάφορους κλάδους μεταποίησης οικοδομικών υλικών και άλλων υλικών χημικής και σύνθετης βιομηχανίας, όπως παραγωγή χρωμάτων, κεραμικών, ελαστικών, πλαστικών, υλικών οδοποιίας, λιπασμάτων κλπ που διατίθενται σε βιομηχανικές μονάδες στο εσωτερικό της χώρας και στο εξωτερικό. Η παραγωγή είναι καθετοποιημένη και σε ιδιόκτητη έκταση εντός των ορίων της ΖΟΕ 10 Αργοστολίου, (Π.Δ. 3.12.1985, ΦΕΚ 2/Δ/1985). Στην συγκεκριμένη Ζώνη επιτρέπεται η εξόρυξη και η δόμηση μονάδων επεξεργασίας ορυκτού πλούτου.

Στην Ζάκυνθο είναι διαδεδομένα τα ορυκτά προϊόντα γύψος και θειάφι στην περιοχή Αργασίου το πρώτο και Βολιμών το δεύτερο. Η ποιότητα του εξορυσσόμενου γύψου στην

Ζάκυνθο είναι μεταξύ των καλύτερων σε εθνικό επίπεδο. Από αυτόν τον γύψο παράγεται στην συνέχεια ο καλλιτεχνικός γύψος.

Τα λατομεία αδρανών αριθμούν αρκετές μονάδες εξόρυξης σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες και από το εξορυσσόμενο υλικό μετά την κατάλληλη θραύση του παράγονται οικοδομικά υλικά, όπως 3Α, άμμος, κλπ

Αρκετά ενισχυμένος ήταν ο κλάδος πώλησης, συντήρησης και επισκευών αυτοκινήτων μοτοσικλετών - δραστηριότητες που ενισχύονται από την αυξημένη τουριστική ανάπτυξη. Πιο συγκεκριμένα η μεταποίηση στην ΠΙΝ αφορά σε μονάδες συσκευασίας και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων όπως αλλαντικά, μέλι, γαλακτοκομικά και τυροκομικά προϊόντα, ψάρια, κτλ. Αξιόλογες προοπτικές στον τομέα αυτό παρουσιάζει η επεξεργασία του ελαιοπυρήνα λόγω της μεγάλης ελαιοπαραγωγής, η οποία ωστόσο δεν έχει αξιοποιηθεί επαρκώς μέχρι σήμερα και χρήζει προώθησης. Για το θέμα αυτό θα πρέπει να εξεταστούν κατά την επόμενη φάση της παρούσας μελέτης οι όροι και οι περιορισμοί χωροθέτησης των πυρηνελουργείων, με τρόπο που αφενός να εξυπηρετούν την κατά τόπους παραγωγή και αφετέρου να μην προκαλούν ρύπανση του φυσικού περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστεί η δυνατότητα χωροθέτησής τους και εκτός των οργανωμένων υποδοχέων βιοτεχνία – βιομηχανίας, στις εκτός σχεδίου περιοχές με την υποχρέωση κατασκευής βιολογικού καθαρισμού.

Στο σύνολο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, σύμφωνα με τα αναλυτικά στοιχεία του Μητρώου Επιχειρήσεων της ΕΛ.ΣΤΑΤ του 2005, δραστηριοποιούνται στο δευτερογενή τομέα 4.293 επιχειρήσεις.

Στα μικρά νησιά ο δευτερογενής τομέας είναι αρκετά περιορισμένος και καλύπτει κυρίως τις ανάγκες της κατασκευαστικής δραστηριότητας καθώς και τη μεταποίηση των τοπικών γεωργικών προϊόντων (π.χ. ελαιολιβία). Επίσης οι δραστηριότητες στον συγκεκριμένο τομέα περιλαμβάνουν και επαγγελματικά εργαστήρια που καλύπτουν τις καθημερινές ανάγκες των κατοίκων, όπως αρτοποιεία και ζαχαροπλαστεία. Παράλληλα, λειτουργούν λίγες επιχειρήσεις σιδηροκατασκευών, αλουμινοκατασκευών και ξυλουργείων, οι οποίες καλύπτουν τις τοπικές κατασκευαστικές ανάγκες. Σημαντική έλλειψη στα μικρά νησιά θεωρείται η απουσία μονάδων συσκευασίας και τυποποίησης των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων και κυρίως του ελαιολάδου, που αποτελεί το κυριότερο προϊόν της φυτικής παραγωγής.

Τριτογενής τομέας

Ο τριτογενής τομέας αποτελεί το δυναμικότερο τομέα ανάπτυξης στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., η εν λόγω Περιφέρεια εμφανίζει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Πιο συγκεκριμένα καταλαμβάνει την τρίτη θέση μετά την Ανατολική Μακεδονία – Θράκη και τη Στερεά Ελλάδα, μαζί με τις περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου και Θεσσαλίας, θέση που είναι ιδιαίτερα υψηλή σε εθνικό επίπεδο και προσδίδει στην ΠΙΝ ένα ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα δεδομένου του μικρού μεγέθους της και επομένως του μικρού εύρους ανάπτυξης της δραστηριότητας.

Η οικονομία της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, αν και σύμφωνα με τους στόχους του ισχύοντος ΠΠ, δεν στοιχειοθετείται επιδίωξη για «μονοκαλλιέργεια» του τουρισμού, εν τούτοις, με βάση τα πιο πρόσφατα στοιχεία, τα χαρακτηριστικά αυτής της τάσης είναι έντονα, ενώ ο πρωτογενής και ο δευτερογενής τομέας εμφανίζουν τάσεις μικρής ανάκαμψης και συρρίκνωσης αντίστοιχα. Συγκεκριμένα αυτό καταδεικνύει αφενός η κατανομή της απασχόλησης κατά τομέα σε επίπεδο Περιφέρειας, που την περίοδο 2000-2010 χαρακτηρίζεται από στροφή γενικότερα προς τον τριτογενή τομέα, καθώς και από την τομεακή κατανομή της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας, όπου η συνεισφορά του Τριτογενούς Τομέα στην Περιφέρεια υπερβαίνει εκείνη της χώρας (84,7% έναντι 77,7% στο σύνολο της χώρας το 2009). Η μη απομόνωση των στατιστικών στοιχείων του κλάδου του τουρισμού από τα γενικά στατιστικά στοιχεία του τριτογενούς οφείλεται στην δημοσίευση προς το παρόν των στοιχείων αυτού του περιεχομένου.

Η ΠΙΝ κατέχει εξέχουσα θέση στην τουριστική ανάπτυξη τόσο σε επίπεδο χώρας, όσο και σε μεσογειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η κύρια βάση ανάπτυξης του τριτογενή τομέα στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι η τουριστική δραστηριότητα. Το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, η ποιότητα των ακτών, οι περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλους στην ενδοχώρα των νησιών, η πολλαπλή επιλογή της μορφής των διακοπών είτε σε πολυσύχναστες περιοχές είτε σε απομακρυσμένα μικρά νησιά, αλλά και η υψηλή αναγνωρισιμότητα, τόσο στο εσωτερικό της χώρας, όσο και στο εξωτερικό, αποτελούν παράγοντες και προϋποθέσεις στην ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας υψηλής επισκεψιμότητας.

Ο τουρισμός, που αποτελεί βασική οικονομική δραστηριότητα του τριτογενούς τομέα αναπτύχθηκε ιδιαίτερα στην Περιφέρεια με τη Ζάκυνθο και την Κέρκυρα να παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη τουριστική κίνηση. Παρατηρήθηκε μία αύξηση περίπου 50% στις κλίνες σε ξενοδοχεία μεταξύ 1991 και 2001 και 9% περίπου στις κλίνες σε ενοικιαζόμενα δωμάτια/διαμερίσματα μεταξύ 1996 και 2001. Οι σημαντικότερες αυξήσεις καταγράφηκαν σε όλες

τις Π.Ε. εκτός της Π.Ε. Κέρκυρας, η οποία κατά την ίδια περίοδο παρουσίασε στασιμότητα στις κλίνες, τόσο σε ξενοδοχεία όσο και σε ενοικιαζόμενα δωμάτια / διαμερίσματα.

Όσον αφορά την πληρότητα των καταλυμάτων τη δεκαετία 1991 – 2001, η Περιφέρεια είχε σημειώσει μέση ετήσια πληρότητα μεγαλύτερη του 70%, περίπου 10 ποσοστιαίες μονάδες πάνω από την πληρότητα σε επίπεδο χώρας.

Συνολικά, η δυναμικότητα της Περιφέρειας των Ιονίων Νήσων σε επίπεδο κλινών ξενοδοχειακού τύπου, ανέρχεται σε 88.793, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΕΤΕ (Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων) για το 2011.

Σημαντικό διαρθρωτικό χαρακτηριστικό είναι η παρουσία μεγάλου αριθμού ξενοδοχειακών επιχειρήσεων μικρής δυναμικότητας που εντοπίζεται στις χαμηλές κατηγορίες. Πρόκειται για επιχειρήσεις οικογενειακού τύπου, που πιθανότατα στηρίζουν τον επιχειρηματικό σχεδιασμό στον ανταγωνισμό των τιμών και όχι της ποιότητας. Το ξενοδοχειακό δυναμικό συμπληρώνεται από ένα μεγάλο αριθμό ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων και δωματίων, καθώς επίσης εστιατόρια και campings. Η κατάσταση αυτή αποτελεί ένα σημαντικό διαρθρωτικό πρόβλημα του τομέα του τουρισμού στην ΠΙΝ, γι' αυτό κατά την επόμενη φάση της παρούσας μελέτης θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο περιορισμού ανάπτυξης νέων τουριστικών καταλυμάτων κατηγορίας 1 ή 2 αστέρων, ώστε να δοθεί κίνητρο για την ανάπτυξη καταλυμάτων υψηλής ποιότητας που θα προσελκύσουν ανάλογης ποιότητας τουρίστες.

Τα εμφανή σημάδια κορεσμού του τομέα τουρισμού, όπως είναι η παλαιότητα των υποδομών του και η υπερπροσφορά μέτριων υπηρεσιών, χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής για την εξέλιξη του κλάδου. Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε όλες τις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές της ΠΙΝ και κυρίως στην Κέρκυρα και τη Ζάκυνθο, τα δίκτυα υποδομής όπως των επικοινωνιών, των μεταφορών, αλλά και η δυνατότητα ύδρευσης και αποχέτευσης μεγάλων πληθυσμών, βρίσκονται κατά τους μήνες αιχμής της τουριστικής κίνησης υπό πίεση, με αποτέλεσμα την ανάγκη για άμεσες και σημαντικές βελτιώσεις. Παρά τις έντονες διακυμάνσεις του τουρισμού κατά τα τελευταία χρόνια, νέες συμπληρωματικές μορφές αναπτύσσονται, όπως η κρουαζιέρα και ο θαλάσσιος τουρισμός που παρουσιάζουν άνοδο, αλλά απαιτούν και νέες μεγάλες υποδομές στους λιμένες της ΠΙΝ και αντίστοιχες μαρίνες, οι οποίες θεωρούνται επικερδείς διότι καταβάλλονται λιμενικά τέλη και ενισχύουν γενικά τις τοπικές κοινωνίες.

Ο τριτογενής τομέας στα μικρά νησιά αφορά σχεδόν αποκλειστικά στον τουρισμό με κυρίαρχους τους κλάδους των ξενοδοχείων και την εστίαση – αναψυχή, ενώ περιλαμβάνει

και εμπορικές δραστηριότητες κυρίως καταστήματα λιανικού εμπορίου (παντοπωλεία, σούπερ μάρκετ, κρεοπωλεία, καταστήματα πώλησης οικοδομικών υλικών κλπ.). Πολύ μικρή είναι η συμμετοχή των δημόσιων υπηρεσιών οι οποίες περιορίζονται, μόνον σε δημοτικές υπηρεσίες των Δήμων στους οποίους ανήκουν.

Όσον αφορά στην εμπορική δραστηριότητα, είναι η πλέον σημαντική από κοινού με την τουριστική στον τριτογενή τομέα. Συνολικά η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2005) συγκέντρωνε 17.456 δραστηριότητες τριτογενή τομέα (εμπορικές μονάδες και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, ατομικών επαγγελματιών κλπ). Σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων αυτών καταλαμβάνει το λιανικό και το χονδρικό εμπόριο, στο οποίο περιλαμβάνεται κατά την ΕΛ.ΣΤΑΤ και η επισκευή αυτοκινήτων. Ωστόσο οι μονάδες επισκευής αυτοκινήτων σύμφωνα με την εγκύκλιο 30/2001 του ΥΠΕΧΩΔΕ (νυν ΥΠΕΚΑ) Δ/νση Πολεοδομικού Σχεδιασμού που εκδόθηκε σε εφαρμογή του Ν. 2465/97, θεωρούνται επαγγελματικά εργαστήρια και επομένως υπάγονται στον δευτερογενή τομέα και όχι στον τριτογενή όπου λανθασμένα τα κατατάσσει η ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Ο σχεδιασμός της χωρικής ανάπτυξης του εμπορίου προβλεπόταν να γίνει με τον καθορισμό των χρήσεων γης στα πλαίσια των ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του εγκεκριμένου Π.Π. Ωστόσο μέχρι σήμερα ελάχιστες είναι οι μελέτες ΓΠΣ – ΣΧΟΟΑΠ που ανατέθηκαν στο πλαίσιο του Ν. 2508/1997 (μόλις σε 7 Καποδιστριακούς ΟΤΑ) και καμία δεν έχει θεσμοθετηθεί μέχρι σήμερα.

Λοιπές υπηρεσίες, άλλοι ανεπτυγμένοι κλάδοι άμεσα επηρεαζόμενοι και συνδεδεμένοι με τον τουρισμό, όπως οι μεταφορές, οι ενοικιάσεις μηχανημάτων και εξοπλισμού χωρίς χειριστή και οι ψυχαγωγικές δραστηριότητες είχαν και αυτές ένα σημαντικό ποσοστό συμμετοχής τόσο στο τζίρο, όσο και στη Μέση Ετήσια Απασχόληση.

Έρευνα και Τεχνολογία (E&T)

Η πολύπλευρη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της ΠΙΝ αποτελεί βασικό στόχο των επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων της ΠΙΝ. Επομένως η Ε&Τ αποτελεί μια βασική προτεραιότητα ειδικά με δεδομένο τον νησιωτικό χαρακτήρα της Περιφέρειας, ώστε να αντιμετωπιστεί πρωτίστως η περιφερειακότητα του νησιωτικού χώρου και η διπλή περιφερειακότητα στα Μικρά Νησιά με την χρήση των νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ευρυζωνικές συνδέσεις, ασύρματες επικοινωνίες, κλπ) Η ενίσχυση της καινοτομίας αποτελεί βασικό στόχο της εθνικής και της περιφερειακής πολιτικής, αλλά στην ΠΙΝ οι ανάλογοι δείκτες φανερώνουν την έλλειψη του συγκεκριμένου

τομέα και της οικονομίας της γνώσης, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην οικονομία που στηρίζεται σε ένα πολύ ανεπτυγμένο τουρισμό. Προτάσεις προς αυτή την κατεύθυνση που καταγράφηκαν στη «Μελέτη Καινοτομίας στο ΠΕΠ ΠΙΝ» - Πανεπιστήμιο Δυτ. Μακεδονίας – 2006, δεν έχουν υλοποιηθεί, και το κενό αυτό στο αναπτυξιακό πρότυπο της ΠΙΝ παραμένει.

Στον τομέα της Έρευνας και Τεχνολογίας συνεισφέρει σημαντικά το Κεφαλληνιακό Ίδρυμα Ερευνών (ΚΙΕ) «ΕΥΔΟΞΟΣ» που συστάθηκε με το Π.Δ. 252/13-12-2005 (ΦΕΚ 301/Α'). Το ΚΙΕ συναποτελείται από δύο τμήματα με επωνυμίες "Εθνικό Κέντρο Αστρονομίας ΕΥΔΟΞΟΣ" και "Εθνικό Αστεροσκοπείο της Εκπαίδευσης ΕΥΔΟΞΟΣ". Επιχορηγείται από την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και συμβάλλει στην έρευνα στον τομέα της Αστρονομίας και του Διαστήματος.

6.11 Φυσικό περιβάλλον – Βιοποικιλότητα

Στο κεφάλαιο αυτό σε συνδυασμό με τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο 6.11 σχετικά με τις πηγές ρύπανσης, τις πιέσεις και κινδύνους υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος, δίδονται τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά και τα υφιστάμενα περιβαλλοντικά προβλήματα των ευαίσθητων φυσικών περιοχών, όπως είναι οι προστατευόμενες περιοχές του οικολογικού δικτύου Natura 2000, τα εθνικά πάρκα και οι εθνικοί δρυμοί, καθώς και τα λοιπά προστατευόμενα ή αξιόλογα οικοσυστήματα.

Τα Ιόνια Νησιά περιλαμβάνουν σημαντικά και ενδιαφέροντα φυσικά οικοσυστήματα, καθώς έχουν υψηλό δείκτη βροχοπτώσεων και ήπιο κλίμα. Όλη η Περιφέρεια παρουσιάζει μεγάλη βιοποικιλότητα, καθώς τα οικοσυστήματα περιλαμβάνουν πλούσια χλωρίδα και πανίδα, που εμπλουτίζεται από την εποχιακή μετανάστευση πουλιών. Επίσης τα νησιά περιλαμβάνουν αξιόλογα τοπία, σπήλαια και γεωλογικούς σχηματισμούς καταρράκτες και σημεία με αξιόλογη θέα.

Στις θεσμοθετημένες περιοχές προστασίας περιλαμβάνονται:

- το νησιωτικό σύμπλεγμα των Εχινάδων Νήσων που ανήκουν διοικητικά στον Δήμο Ιθάκης. Πρόκειται για την υπαγωγή του συγκεκριμένου συμπλέγματος νήσων στην ευρύτερη περιοχή προστασίας του οικοσυστήματος των λιμνοθαλασσών Μεσολογίου – Αιτωλικού, η οποία, όπως όλες οι περιοχές της συνθήκης Ramsar, μελετήθηκε με βάση το Ν.1650/87 και της αποδόθηκε ο χαρακτηρισμός του εθνικού πάρκου – ΚΥΑ 22306 ΦΕΚ 477/Δ/2006.
- ο Εθνικός Δρυμός Αίνου Κεφαλονιάς, ο οποίος κηρύχθηκε σύμφωνα με το Ν.Δ. 996/71 και για τον οποίο έχει συσταθεί και λειτουργεί φορέας διαχείρισης, βάσει του Νόμου 3044, ΦΕΚ 197 Α 27/08/2002, και
- το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου, το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως προστατευόμενη περιοχή βάσει του άρθρου 21 του νόμου 1650/86 - Π.Δ. 1.12.99, ΦΕΚ 906Δ και για το οποίο επίσης έχει συσταθεί και λειτουργεί βάσει του ίδιου προαναφερθέντος θεσμικού καθεστώτος, Φορέας Διαχείρισης.

Τα Ιόνια Νησιά χαρακτηρίζονται για τα σημαντικά οικοσυστήματα τα οποία έχουν θεσμοθετηθεί, όπως τα προαναφερθέντα, και σημαντικά ενδιαίτηματα, όπως ο βιότοπος της κεφαλληνιακής ελάτης στο όρος Αίνος της Κεφαλονιάς, ο βιότοπος της θαλάσσιας χελώνας *Careta careta* στη Ζάκυνθο και πολλά είδη φυτών, εκ των οποίων ένας σημαντικός αριθμός είναι ενδημικά. Τα Ιόνια βρίσκονται επίσης στο δυτικό διάδρομο

μετανάστευσης των πουλιών και συνεπώς τα οικοσυστήματα εμπλουτίζονται εποχιακά με σημαντικά είδη .

Στην συνέχεια θα περιγράψουν τα σημαντικότερα οικοσυστήματα σε κάθε νησί θεσμοθετημένα και μη.

Π.Ε. Κέρκυρας

Γεωγραφικά η Κέρκυρα διακρίνεται σε τρία τμήματα. Το βόρειο τμήμα έχει το μεγαλύτερο πλάτος και καλύπτεται από την οροσειρά όπου βρίσκονται οι κορυφές του Παντοκράτορα (914,00μ. υψόμετρο) , του Στραβοσκιάδη (849,00μ. υψόμετρο) και της Βίγλας (782,00μ. υψόμετρο). Το κεντρικό τμήμα, η λεγόμενη μέση Κέρκυρα, παρουσιάζει λόφους με πλούσια βλάστηση και μικρές εύφορες πεδιάδες. Οι Αγ. Δέκα είναι το υψηλότερο σημείο αυτού του τμήματος με υψόμετρο 579,00μ. Το στενότερο σε πλάτος τμήμα είναι το νότιο το οποίο είναι περισσότερο πεδινό και με λιγότερη βλάστηση. Το υψηλότερο σημείο του είναι το κατάφυτο Χλωμό (930μ).

Στον Πίνακα 3.11.1 αναφέρονται τα θεσμοθετημένα ευαίσθητα και αξιόλογα οικοσυστήματα που καταγράφονται στην Κέρκυρα, όπως και άλλα αξιόλογα οικοσυστήματα που δεν έχουν συμπεριληφθεί σε κάποιο καθεστώς προστασίας, αλλά αξίζει να αναφερθούν ώστε να αξιολογηθούν και αν απαιτηθεί να διευρυνθεί ο κατάλογος των προστατευόμενων

1. Περιοχές NATURA 2000

1.1 Λιμνοθάλασσα Αντινιώτη (ΕΖΔ – ΖΕΠ) GR 2230001

Η Αντινιώτη είναι βιότοπος ιδιαίτερης σημασίας που φιλοξενεί το προστατευμένο θηλαστικό *Lutra lutra* και άλλα σημαντικά είδη όπως τα ψάρια *Aphanius fasciatus* και *Valencia hispanica*, τις χελώνες *Emys orbicularis* και *Mauremys caspica* και το φίδι *Elaphe quatuorlienata*,

Γενικά το φυσικό περιβάλλον της περιοχής είναι σε ικανοποιητική κατάσταση εάν και σημαντικά είδη της χλωρίδας του όπως το *Pancreticum maritimum* και τα είδη των γενών *Orchis* και *Separias* απειλούνται από τις πιέσεις που δέχεται ο βιότοπος. Στην λιμνοθάλασσα ασκείται οργανωμένη ιχθυοκαλλιέργεια.

Ο συγκεκριμένος υγρότοπος βρίσκεται στη βόρεια ακτή του νησιού της Κέρκυρας και είναι σημαντικός για το απειλούμενο είδος *Lutra lutra*, καθώς και για την οικολογική ισορροπία

της περιοχής. Επιπλέον, η περιοχή χαρακτηρίζεται από μια ποικιλία των οικοτόπων, καθώς οι ανθρώπινες δραστηριότητες δεν έχουν ασκήσει ακόμα μεγάλη επιρροή σ' αυτήν.

Ο υγρότοπος και οι κοντινοί οικότοποι διατηρούνται σε αρκετά καλή κατάσταση . Η προστασία και η βιώσιμη διαχείριση του χώρου μπορεί να συμβάλει όχι μόνο στη διατήρηση της άγριας ζωής, αλλά και στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής (αλιεία, αναψυχή, οικότουρισμός). Από τα σημαντικά είδη χλωρίδας είναι το *Pancratium maritimum*, ένα πολύ ελκυστικό είδος το οποίο όμως αντιμετωπίζει τον κίνδυνο να εξαφανιστεί. Τα είδη *Orchidaceae* : *Ophrys* , *Orchis* είναι ελκυστικά με μια ενδιαφέρουσα βιολογία. Η βιοποικιλότητα του οικότοπου αυξάνεται λόγω της ενδιαφέρουσας ορνιθοπανίδας που περιλαμβάνει απειλούμενα υδρόβια και αρπακτικά πτηνά (π.χ. *Ardea purpurea* και *Circus aeruginosus*). Σε γενικές γραμμές, ο οικότοπος φαίνεται να υποστηρίζει μια αξιόλογη πανίδα, η οποία όμως χρειάζεται περαιτέρω μελέτη για την σαφέστερη αξιολόγηση της σημασίας της και για την επιλογή των κατάλληλων μέτρων διατήρησης και διαχείρισης στην περιοχή.

Οι μεγαλύτερες απειλές για την τοποθεσία και τη διατήρηση της προέρχονται από: α) την αύξηση της ανθρώπινης κατοίκησης και τουριστικής ανάπτυξης, β) ανοργάνωτες δραστηριότητες αναψυχής, γ) αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στις γύρω καλλιεργούμενες εκτάσεις (π.χ. ελαιώνες), δ) έλλειψη πληροφόρησης των κατοίκων σχετικά με τη σημασία του υγροτόπου. Η οικοδομική δραστηριότητα, καθώς και η ανεξέλεγκτη απόθεση των σκουπιδιών είναι οι κύριοι λόγοι για την τροποποίηση ορισμένων οικοτόπων ειδών (ιδιαίτερα εκείνων των αμφιβίων, ημι-υδρόβια ερπετά, πουλιά και θηλαστικά). Επίσης, η ρύπανση των υδάτων που προκαλείται από τα φυτοφάρμακα που χρησιμοποιούνται στις γύρω καλλιέργειες ελαιώνων και με τα απόβλητα από ένα γειτονικό ελαιολαιουργείο είναι σημαντική. Τα υφιστάμενα σχέδια για τη μελλοντική εντατικοποίηση της τουριστικής δραστηριότητας και της υδατοκαλλιέργειας στην περιοχή, αποτελούν σοβαρές απειλές για αυτό το ευαίσθητο οικοσύστημα.

Η λιμνοθάλασσα Αντινιώνη

Η βίδρα (*Lutra lutra*)

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Pancretium maritimum

Serapias cordigera

Αξιόλογα Θηλαστικά

Lutra lutra (Βίδρα)

Martes foina (Κουνάβι)

Αξιόλογα Πτηνά

Acrocephalus arundinaceus (Τσιχλοποταμίδα)

Acrocephalus schoenobaenus (Βουρλοποταμίδα)

Actitis hypoleucos (Ποταμότριγγας)

Anas platyrhynchos (Πρασινοκέφαλη)

Anas querquedula (Σαρσέλα)

Ardea cinerea (Σταχτοτσικνιάς)

Ardea purpurea (Πορφυροτσικνιάς)

Botaurus stellaris (Ηταυρος)

Calidris alpina alpina (Λασποσκαλήθρα)

Calidris ferruginea (Δρεπανοσκαλήθρα)

Calidris minuta (Νανοσκαλήθρα)

Calidris temminckii (Σταχτοσκαλήθρα)

Chlidonias hybridus (Μουστακογλάρωνο)

Circus aeruginosus (Καλαμόκιρκος)

Cuculus canorus (Κούκος)

Delichon urbica urbica (Σπιτοχελίδωνο)

Egretta garzetta (Λευκοτσικνιάς)

Emberiza melanocephala (Αμπελουργός)
Erithacus rubecula balcanica (Κοκκινολαίμης των Βαλκανίων)
Falco subbuteo (Δεντρογέρακο)
Falco vespertinus (Μαυροκιρκίνεζο)
Fringilla coelebs coelebs (Σπίνος)
Fulica atra (Φαλαρίδα)
Hieraaetus fasciatus (Σπιζαητός)
Himantopus himantopus (Καλαμοκανάς)
Hirundo rustica rustica (Χελιδόνι)
Ixobrychus minutus (Μικροτσικνιάς)
Lanius collurio collurio (Αητόμαχος)
Lanius minor (Γαϊδουροκεφαλός)
Larus audouinii (Αιγαιόγλαρος)
Motacilla alba alba (Λευκοσουσουράδα)
Motacilla cinerea (Σταχτοσουσουράδα)
Motacilla flava beema (Κιτρινοσουσουράδα)
Philomachus pugnax (Μαχητής)
Pluvialis squatarola (Αργυροβροχοπούλι)
Podiceps nigricollis (Μαυροβουτηχτάρι)
Riparia riparia riparia (Οχθοχελιδόνο)
Streptopelia turtur (Τριγώνι)
Sturnus vulgaris tauricus (Ψαρόνι του Ταύρου)
Sylvia communis communis (Θαμνοσιροβάκος)
Tringa glareola (Λασπότριγγας)
Tringa nebularia (Πρασινোসκέλης)
Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά
Ablepharus kitaibelii fabichi (Αβλέφαρος)
Algyroides nigropunctatus (Κερκυραϊκή σαύρα)
Coluber najadum dahlia (Σαΐτα του Νταλ)
Elaphe quatuorlineata quatuorlineata (Λαφίτης)
Emys orbicularis (Βαλτοχελώνα)
Hyla arborea arborea (Δεντροβάτραχος)
Lacerta trilineata cariensis (Τρανόσαυρα της Ικαρίας)
Mauremys caspica rivulata (Ποταμοχελώνα)
Natrix natrix persa (Ντρόφιδο το Περσικό)
Αξιόλογα Ψάρια

Aphanius fasciatus (Ζαχαριάς)

Syngnathus abaster (Σακοράφα)

Valencia letourneuxi (Ζουρνάς)

Αξιόλογα Ασπόνδυλα

Anthocharis damone (Ανθόχαρις του Δάμωνα)

Papilio alexanor (Πατίλιο ο Αλεξάνωρ)

Pieris ergane (Πιερίς η Εργάνη)

Zerynthia polyxena (Ζερύνθια η Πολυξένη)

1.2 Λιμνοθάλασσα Κορισσίων (ΕΖΔ) GR 2230002 / Λιμνοθάλασσα Κορισσίων και Νήσος Λαγούδια (ΖΕΠ) GR 2230007

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από τις αμμώδεις παραλίες και το δάσος κέδρων που από κοινού συνιστούν ένα τοπίο μεγάλης αισθητικής αξίας. Θεωρείται μια από τις σημαντικές περιοχές για τα πουλιά της Ελλάδας (Σ.Π.Π.Ε.) ως σταθμός μετανάστευσης και ως τόπος αναπαραγωγής καθώς και σημαντικός βιότοπος για την προστασία της *Lutra lutra*. Στην λιμνοθάλασσα ασκείται οργανωμένη ιχθυοκαλλιέργεια.

Αυτή η περιοχή βρίσκεται στην ακτή ΝΔ του νησιού της Κέρκυρας, έχει μεγάλη σημασία όχι μόνο ως υγροτόπος, αλλά και λόγω της βιολογικής και αισθητικής αξίας των αμμωδών παραλιών κοντά στην λιμνοθάλασσα. Στη νότια αμμώδη παραλία, η παρουσία στο νησί του είδους *Juniperus* και οι απολιθωμένες αμμοθίνες δημιουργούν μια περιοχή μεγάλης αισθητικής αξίας. Η περιοχή αποτελείται από: την λίμνη Κορισσίων (τη μεγαλύτερη λίμνη στην Κέρκυρα), καθώς και τις γύρω ακρογιαλιές που χαρακτηρίζονται από ποικίλα και σημαντικά μεσογειακά είδη βλάστησης. Μεταξύ αυτών είναι:

1) Η *maritimae cruceanellum*, η οποία εξαπλώνεται στα ανατολικά όρια της περιοχής. Αυτή η περιοχή είναι επίσης η μοναδική περιοχή στην Ελλάδα, όπου η *rucianella maritima* έχει αναφερθεί, και

2) Η *Juniperus phoenicea* βρίσκεται στις νότιες παραλίες της περιοχής, που φαίνεται να είναι το μοναδικό απομεινάρι τέτοιου δάσους στο νησί της Κέρκυρας. Η περιοχή χαρακτηρίζεται επίσης από τις απολιθωμένες αμμοθίνες που δημιουργούν μια περιοχή μεγάλης αισθητικής αξίας. Το πιο σημαντικό μέρος του οικοτόπου είναι λωρίδα που χωρίζει τη θάλασσα από τη λίμνη Κορισσίων. Πρόκειται για ένα σύνθετο, ενδιαφέρον και σχεδόν αμετάβλητο οικοσύστημα, ένα από τα λίγα εναπομείναντα φυσικά οικοσυστήματα στην Κέρκυρα το οποίο δεν έχει αλλάξει σε μεγάλο βαθμό από την τουριστική ανάπτυξη.

Η Λίμνη Κορισσίων αποτελεί σημαντική περιοχή για την προστασία της άγριας ζωής στην περιοχή και ειδικότερα για τη μετανάστευση των πουλιών, την αναπαραγωγή και επιβίωση του προστατευόμενου είδους *Lutra lutra* και τη διατήρηση των φυσικών τύπων βλάστησης που υπάρχουν στην περιοχή. Λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία και τη σύνθεση της τοπικής πανίδας, θεωρείται ότι συμβάλλει αρκετά στη συνολική οικολογική αξία της περιοχής .

Ο οικότοπος της λίμνης Κορισσίων έχει ανάγκη προστασίας από τις αλλαγές χρήσεων γης, λόγω της τουριστικής ανάπτυξης. Η περιοχή επηρεάζεται αρνητικά από τις ανοργάνωτες δραστηριότητες τουρισμού και αναψυχής, από τη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, από τη ρύπανση, από το κυνήγι και το ψάρεμα, την κατασκευή νέων δρόμων και την κυκλοφορία των οχημάτων. Άλλοι σοβαροί λόγοι υποβάθμισης της συγκεκριμένης περιοχής είναι η υπερβόσκηση και οι αμμοληψίες. Η πιθανή εξαφάνιση της *Lutra lutra* από τον οικότοπο αυτόν είναι κατά πάσα πιθανότητα λόγω του κυνηγιού, ενώ η υπερβόσκηση σε συνδυασμό με τις αμμοληψίες έχει ήδη προκαλέσει σοβαρές ζημιές στο ανάγλυφο και τη βλάστηση των αμμοθινών που βρίσκονται ανάμεσα στη λίμνη και τη θάλασσα. Επίσης η αύξηση της οικοδομικής δραστηριότητας συνιστά μια άλλη απειλή. Αυτές οι αλλαγές επηρεάζουν την πανίδα που διαβίει στην περιοχή (π.χ. τα φίδια *Eryx jaculus*, Σαπίτη, *Vipera ammodytes* και οι σαύρες *Ophisaurus apodus* και *Podarcis taurica ionica*).

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Carex acuta

Αξιόλογα Θηλαστικά

Canis aureus moreoticus (Τσακάλι)

Lutra lutra (Βίδρα)

Martes foina (Κουνάβι)

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Algyroides nigropunctatus (Κερκυραϊκή σαύρα)

Anguis fragilis colchicus (Κονάκι)

Coluber gemonensis gemonensis

Elaphe longissima longissima (Γιατρόφιδο)

Emys orbicularis (Βαλτοχελώνα)

Eryx jaculus turcicus (Έρυξ (Λουρίτης))

Lacerta trilineata cariensis (Τρανόσαυρα της Ικαρίας)

Lacerta viridis meridionalis (Πρασινόσαυρα η ...)

Malpolon monspessulanus insignitus (Σαπίτης)

Mauremys caspica rivulata (Ποταμοχελώνα)

Natrix natrix persa (Ντρόφιδο το Περσικό)

Natrix tessellata tessellata (Κυβόφιδο)

Ophisaurus apodus thracius (Τυφλίτης)

Rana dalmatina (Ευκίνητος Βάτραχος)

Testudo hermanni hermanni (Ονυχοχελώνα)

Typhlops vermicularis (Τυφλίνος)

Vipera ammodytes meridionalis (Οχιά)

Αξιόλογα Ψάρια

Aphanius fasciatus (Ζαχαριάς)

Syngnathus abaster (Σακοράφα)

Valencia letourneuxi (Ζουρνάς)

Αξιόλογα Ασπόνδυλα

Anthocharis damone (Ανθόχαρις του Δάμωνα)

Papilio alexanor (Παπίλιο ο Αλεξάνωρ)

Pieris ergane (Πιερίς η Εργάνη)

Zerynthia polyxena (Ζερύνθια η Πολυξένη)

Η λιμνοθάλασσα Κορισίων

1.3 Αλυκή Λευκίμμης (ΕΖΔ - ΖΕΠ) GR 2230003

Μέχρι πριν από λίγα χρόνια ο υγρότοπος είχε χρησιμοποιηθεί ως αλυκή, αλλά το 1988 η δραστηριότητα αυτή εγκαταλείφθηκε. Από τότε, σε σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού στο νησί, πολλές αλλαγές έχουν γίνει σε αυτόν τον οικότοπο. Αν και οι υπάρχουσες πληροφορίες για τη χλωρίδα και τη βλάστηση της περιοχής περιορίζεται σε εκείνη των αμμωδών παραλιών, είναι προφανές ότι υπάρχει μια πολύ πλούσια χλωρίδα και πολλοί παράκτιοι τύποι βλάστησης, που χαρακτηρίζονται από την κυριαρχία αλοφυτικών ειδών,

όπως *Arthrocnemum glaucum*, *A. fruticosum*, *Halocnemum strobilaceum*, *Schoenus nigricans*, *Juncus subulatus*, *Salicornia europaea*, *Cakile maritima*, *Salsola kali* κ.λπ. πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι οι ιζηματογενείς ακτές αποτελούν μόνο ένα μικρό ποσοστό του συνόλου των υγροτόπων και κατά συνέπεια, η υφιστάμενη βιοποικιλότητα της περιοχής δεν περιορίζεται στους τύπους βλάστησης που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Η λιμνοθάλασσα, τα αλίπεδα (ανατολικά της κύριας λιμνοθάλασσας), τα μικρά ρέματα και οι γειτονικοί λόφοι με τη χαρακτηριστική τους βλάστηση (*Arbutus* sp., *Erica* sp, *Quercus coccifera*, *Pistacia lentiscus* κ.λπ.), φαίνεται να παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στη δομή και τη λειτουργία του οικοσυστήματος στο σύνολό του.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι

- αυτή η περιοχή είναι ένας από τους λίγους υγρότοπους που εξακολουθούν να υπάρχουν στο νησί της Κέρκυρας,
- οι θίνες και οι τύποι βλάστησης των αλυκών έχουν αναπτυχθεί και διατηρηθεί,
- ο τουρισμός και οι συναφείς δραστηριότητες έχουν επεκταθεί σε όλο σχεδόν το μήκος των αμμωδών παραλιών του νησιού

είναι προφανές ότι αυτή η περιοχή θα πρέπει να προστατεύεται και να διαχειρίζεται με έναν εναλλακτικό τρόπο σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης (οικοτουρισμός, παραδοσιακή γεωργία και την αύξηση των αποθεμάτων, κ.λπ.). Τέλος , πρέπει να σημειωθεί ότι τέτοιες περιοχές φαίνεται να έχουν λειτουργήσει ως "καταφύγια" όχι μόνο για τα πουλιά και τα άλλα είδη ζώων, αλλά και για φυτικά είδη (π.χ. *Orchidaceae*) . Πιστεύεται ότι αρκετά φυτικά είδη της χλωρίδας του εδάφους των μεγάλων ελαιώνων που υπάρχουν στο νησί, έχουν επιβιώσει μόνο σε τέτοια ανοιχτά ενδιαιτήματα . Αυτό συμβαίνει επειδή ζιζανιοκτόνα χρησιμοποιούνται ευρέως στην ελαιοκαλλιέργεια για να διευκολυνθεί η συλλογή των ελιών.

Μετά τη διακοπή της λειτουργίας των αλυκών το 1988, ο εγκαταλελειμμένος υγρότοπος και η γύρω περιοχή του (αμμώδεις παραλίες και λόφοι) έχουν γίνει ένα κέντρο ανάπτυξης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, με αρνητικές συνέπειες για τα οικοσυστήματα (σκουπίδια, απόθεση λυμάτων, απόρριψη μπαζών, ρύπανση των υδάτων και άλλες δραστηριότητες που σχετίζονται με η ανάπτυξη του τουρισμού, της αποψίλωσης των δασών, κλπ.). Η πίεση για όλο και περισσότερες τουριστικές εγκαταστάσεις είναι ιδιαίτερα έντονη και ο πληθυσμός του νησιού πολύ συχνά αγνοεί την αξία των φυσικών οικοσυστημάτων αδιαφορώντας για την προστασία τους. Πολλές ανθρώπινες δραστηριότητες επηρεάζουν την πανίδα του οικοτόπου και συγκεκριμένα η παράνομη και νόμιμη θήρας, η οικοδομική δραστηριότητα, η ρύπανση των υδάτων και του εδάφους από

τα λύματα, αποτελούν τις κύριες δραστηριότητες που οδηγούν στην άμεση και έμμεση καταστροφή του υγροτόπου και της πανίδας της.

Αλυκή Λευκίμμης: Φοινικόπτερα και εικόνα υποβάθμισης

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Halocnemum strobilaceum (Ολόκληρο το στροβιλοειδές)

Puccinellia festuciformis convoluta

Αξιόλογα Πτηνά

Alcedo atthis (Αλκυόνα)

Anas acuta (Ψαλίδα)

Anthus campestris campestris (Χαμοκελάδα)

Anthus pratensis pratensis (Λιβαδοκελάδα)

Anthus spinoletta littoralis (Νεροκελάδα ...)

Ardea cinerea (Σταχτοτσικνιάς)

Ardea purpurea (Πορφυροτσικνιάς)

Arenaria interpres (Χαλικοκυλιστής)

Calidris alba (Λευκοσκαλήθρα)

Calidris alpina alpina (Λασποσκαλήθρα)

Calidris ferruginea (Δρεπανοσκάληθρα)

Calidris minuta (Νανοσκαλήθρα)

Charadrius alexandrinus (Θαλασσοσφυριχτής)

Charadrius dubius (Ποταμοσφυριχτής)

Chlidonias leucopterus (Αργυρογλάρωνο)

Circus pygargus (Λιβαδόκιρκος)

Cuculus canorus (Κούκος)

Cygnus olor (Κύκνος)

Egretta garzetta (Λευκοτσικνιάς)

Emberiza melanocephala (Αμπελουργός)

Falco vespertinus (Μαυροκιρκίνεζο)

Haematopus ostralegus (Στρειδοφάγος)
Himantopus himantopus (Καλαμοκανάς)
Larus fuscus (Μελανόγλαρος)
Larus minutus (Νανόγλαρος)
Motacilla alba alba (Λευκοσουσουράδα)
Motacilla cinerea (Σταχτοσουσουράδα)
Motacilla flava beema (Κιτρινοσουσουράδα)
Philomachus pugnax (Μαχητής)
Phoenicurus ochruros (Καρβουνιάρης)
Sterna albifrons (Νανογλάρονο)
Streptopelia turtur (Τριγώνι)
Sturnus vulgaris tauricus (Ψαρόνι του Ταύρου)
Sylvia atricapilla (Μαυροσκούφης)
Tringa glareola (Λασπότριγγας)
Tringa nebularia (Πρασινοσκέλης)

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Ablepharus kitaibelii fabichi (Αβλέφαρος)
Algyroides nigropunctatus (Κερκυραϊκή σαύρα)
Bufo viridis viridis (Πρασινόφρυνος)
Coluber najadum dahlui (Σαΐτα του Νταλ)
Elaphe quatuorlineata quatuorlineata (Λαφίτης)
Lacerta trilineata cariensis (Τρανόσαυρα της Ικαρίας)
Natrix natrix persa (Ντρόφιδο το Περσικό)

Αξιόλογα Ασπόνδυλα

Anthocharis damone (Ανθόχαρις του Δάμωνα)
Papilio alexanor (Παπίλιο ο Αλεξάνωρ)
Pieris ergane (Πιερίς η Εργάνη)
Zerynthia polyxena (Ζερύνθια η Πολυξένη)

1.4 Παράκτια θαλάσσια ζώνη από Κανόνι έως Μεσογγή (ΕΖΔ) GR 2230005

Η περιοχή έχει μεγάλη οικολογική αξία για την παρουσία της *Posidonia oceanica*, τα στρώματα της οποίας συμβάλλουν στην πρωτογενή παραγωγή του θαλάσσιου οικοσυστήματος και προς τούτο, αποτελούν σημαντικότερο θαλάσσιο οικοσύστημα. Επίσης έχει μεγάλη σημασία ως βιότοπος του προστατευμένων ειδών του δελφινιού *Tursiops truncatus* και του ψαριού *Syngnathus abaster*

Η περιοχή βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα της Κέρκυρας νησί, συμπεριλαμβανομένης της παράκτιας θαλάσσια περιοχή μεταξύ Κανόνι και Μεσογγή. Στην περιοχή του Κανονιού το νερό είναι ρηχό, με λεία βράχια σε βάθος 0,5 m. Μεταξύ των βράχων αναπτύσσεται σε αμμώδη βυθό το θαλάσσιο φανερόγαμο *Cymodocea nodosa*. Τα λιβάδια της *Posidonia oceanica* εκτείνονται σε βάθη κάτω από 1,5 m νότια της Μεσογγής. Στην περιοχή αυτή ο βυθός είναι πετρώδης και αμμώδης, με πέτρες και βράχους όλων των μεγεθών. Τα επικρατέστερα είδη είναι το *Phaeophyceae*, και το *Cystoseiretum crinitae*.

Η παρουσία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Posidonia oceanica*, με τη μορφή των λιβαδιών του έχει μεγάλη οικολογική σημασία. Τα λιβάδια της Ποσειδωνίας αποτελούν το σημαντικότερο παράκτιο οικοσύστημα της Μεσογείου, δεδομένου ότι συμβάλλει σημαντικά στην πρωτογενή παραγωγή καθώς χρησιμεύει ως κατάλληλο μέρος για αυγά ψαριών και παρέχει ένα ιδανικό βιότοπο για πολλά είδη ζώων και φυτών. Τα λιβάδια αυτά αναπτύσσονται πυκνότερα προς τη Μεσογγή. Η θαλάσσια περιοχή χαρακτηρίζεται από μία μεγάλη ποικιλία σε χλωρίδα με ιδιαίτερες τις κοινότητες του είδους *Cystoseira*, που αποτελούν χαρακτηριστικό της μεσογειακής λεκάνης και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη δομή των παράκτιων οικοσυστημάτων.

Σε αυτήν την περιοχή και ιδιαίτερα στην περιοχή Κανόνι εντατικές δραστηριότητες αναψυχής και γενικά ανθρώπινες δραστηριότητες έχουν επιβαρύνουν τους οικοτόπους. Η κατάσταση αυτή έχει αρνητικές επιπτώσεις στα δελφίνια που συνήθως προτιμούν τα παράκτια ύδατα.

Πανόραμα της περιοχής του Κανονιού

«Λιβάδι» της *Posidonia oceanica*

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Θηλαστικά

Tursiops truncatus (ΡΙΝΟΔΕΛΦΙΝΟ)

Αξιόλογα Ψάρια

Syngnathus abaster (ΣΑΚΟΡΑΦΑ)

1.5 Νήσοι Παξοί και Αντίπαξοι (ΕΖΔ) GR 2230004

Πρόκειται για ένα σύμπλεγμα νησιών και νησιδών που χαρακτηρίζεται από πλούσια χλωρίδα με 450 είδη περίπου, από τα οποία δύο είναι ενδημικά (*Limonium antipaxorum* και *Centaurea paxorum*). Επίσης τα νησιά αυτά ανήκουν στο κατάλογο ΣΠΠΕ (Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά της Ελλάδας) και φιλοξενούν είδη της πανίδας που προστατεύονται από τη Συνθήκη της Βέρνης και από τη Συνθήκη CITES.

Η περιοχή αποτελείται από μια ομάδα ασβεστολιθικών νησιών και νησιδών οι οποίες χαρακτηρίζονται από βραχώδεις ακτές, καθώς και τη γύρω θαλάσσια περιοχή που οριοθετείται από την ισοβαθή των 50 m. Τα μεγαλύτερα νησιά αυτής της ομάδας, Παξοί και Αντίπαξοι, παρουσιάζουν ενδιαφέρουσα τοπογραφία. Ο κύριος τύπος αυτοφυούς βλάστησης, η οποία κυριαρχεί στον τόπο, φαίνεται να είναι οι αιθαλείς θάμνοι, όπως θάμνοι που ανήκουν είτε στο Oleo-Ceratonion (*Ceratonia siliqua*, *Olea europaea*, *Pistacia lentiscus*, *Calycotome villosa*, *Quercus coccifera*, κλπ.) ή Quercion ilicis (*Phyllirea media*, *Ραμνούντα alaternus*, *Pistacia terebinthus*, *Arbutus adrachne* κλπ). Συστάδες μεσογειακών κωνοφόρων (*Juniperus phoenicea*, *Pinus halepensis*, *Cupressus sempervirens*) εντοπίζονται και στους δύο παραπάνω τύπους βλάστησης. *Juniperus phoenicea* και *Pinus halepensis* φαίνεται να εντοπίζεται στο βορειοδυτικό τμήμα και στα νοτιοανατολικά (νησίδα Μογγονήσι) τμήματα των Παξών αντίστοιχα. Στις βραχώδεις ακτές, η ζώνη βλάστησης χαρακτηρίζεται από την παρουσία πολλών φυτικών ειδών που προσαρμόζονται στις αντίστοιχες συνθήκες (*Crithmum maritimum*, *Silene sedoides*, *Reichardia picroides*, *Daucus carota*, *Brassica cretica*, *Limonium antipaxorum*, *Centaurea antipaxorum* κλπ). Στο κεντρικό τμήμα των Παξών, η υποβάθμιση του Oleo-Ceratonion και *Quercus ilicis*, εξαιτίας της αποψίλωσης των δασών (πυρκαγιές, ελαιώνες, αμπέλια, κλπ), είναι προφανής.

Μακία και φρύγανα που συναντώνται στην περιοχή θεωρούνται ως αντιπροσωπευτικά είδη της μεσογειακής βλάστησης. Οι συστάδες *Cupressus sempervirens* είναι κοινά σε όλο το κύριο νησί και θεωρούνται απομεινάρια ενός πρώην δάσους *Cupressus*. Αξιοσημείωτη είναι και η παρουσία των δύο τοπικών ενδημικών φυτικών ειδών σε αυτόν τον οικότοπο, του *Centaurea paxorum* και *Limonium antipaxorum*.

Αν και δεν υπάρχουν αρκετά ποσοτικά στοιχεία είναι γνωστό ότι μια πολύ μικρή αποικία φώκιας καταλαμβάνει τις απότομες βραχώδεις ακτές των δύο νησιών της περιοχής, ιδίως των δυτικών τμημάτων τους. *T. truncatus* όπως και τα άλλα δελφίνια της Μεσογείου είναι σε παρακμή, ιδιαίτερα κατά την τελευταία δεκαετία, και σύμφωνα με τις ολοκληρωμένες

μελέτες IUCN είναι σε επείγουσα ανάγκη αποτελεσματικής προστασίας. Οι Παξοί είναι ένα από τα πολύ λίγα μεσογειακά νησιά που κατοικούνται και από τα δύο είδη πράσινων σαυρών *Lacerta trilineata* και *Lacerta viridis*. Ο οικότοπος αυτός, βρίσκεται στον κεντρικό διάδρομο των πτηνών - μετανάστευσης της Δυτικής Ελλάδας. Αρκετά σημαντικά είδη πουλιών χρησιμοποιούν αυτά τα νησιά ως καταφύγιο ή σταθμό κατά τη μετανάστευση. Τα νησάκια της περιοχής είναι επίσης σημαντικά για τις θαλάσσιες αποικίες πουλιών.

Η μεγάλη αύξηση του πληθυσμού λόγω του τουριστικού ρεύματος κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών και οι ανθρώπινες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό και το κυνήγι φαίνεται να είναι ένας πραγματικός κίνδυνος για τις κοινότητες των φυτών και ζώων της περιοχής. Η παράνομη αλιεία, η ρύπανση των ακτών και η δυνατότητα των τουριστών να φθάσουν στις πιο απρόσιτες βραχώδεις ακτές αποτελούν τους λόγους που απειλούν την αποικία της μεσογειακής φώκιας.

Το καταπράσινο τοπίο των Παξών

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Hyoseris radiata

Orchis coriophora coriophora

Αξιόλογα Θηλαστικά

Monachus monachus (Μεσογειακή φώκια)

Tursiops truncatus (ΡΙνοδέλφινο)

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Agama stellio daani (Κροκοδειλάκι το νταάνιο)

Algyroides nigropunctatus (Κερκυραϊκή σαύρα)

Elaphe longissima longissima (Γιατρόφιδο)

Hemidactylus turcicus turcicus (Σαμιαμίδι)

Lacerta trilineata cariensis (Τρανόσαυρα της Ικαρίας)

Lacerta viridis meridionalis (Πρασινόσαυρα

1.6 Διαπόντια Νησιά (Οθωνοί, Ερείκουσα, Μαθράκι και Βραχονησίδες) (ΖΕΠ) GR 2230008

Περιλαμβάνει τρία κατοικημένα και πέντε μικρά ακατοίκητα νησιά, τα οποία καλύπτονται κυρίως από κωνοφόρα δένδρα, υψηλά μακί και ελαιώνες. Τα κατοικημένα νησιά έχουν εκτεταμένες βραχώδεις ακτές και βραχώδεις πλαγιές (μέγιστο υψόμετρο 385 m). Οι περισσότερες από τις ακατοίκητες νησίδες καλύπτονται από χαμηλή βλάστηση σε ένα βραχώδες υπόστρωμα, ιδανικό για θαλασσοπούλια.

Μια σημαντική αποικία των Αρτέμηδων (*Calonectris diomedea*) είναι η νησίδα Τραχειά, μία από τις δύο γνωστές αποικίες στο Ιόνιο Πέλαγος. Η αποικία αυτή είναι πολύ σημαντική, δεδομένου ότι λειτουργεί ως «γέφυρα» που συνδέει τα πουλιά από την Αδριατική και Κεντρική Μεσόγειο με ελληνικό πληθυσμό. Επιπλέον, τουλάχιστον 15 ζεύγη θαλασσοκοράκων φωλιάζουν σε βραχώδεις ακτές, ενώ τα πέντε ζεύγη Πετρίτες είναι πυκνός πληθυσμός για ένα τόσο μικρό χώρο. Τα Πετροχελίδονα εμφανίζονται επίσης πολύ συχνά κατά τη διάρκεια της περιόδου αναπαραγωγής, με τουλάχιστον 150 ζεύγη να φωλιάζουν στην περιοχή.

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Πτηνά

Alcedo atthis (Αλκυόνα)

Anas platyrhynchos (Πρασινοκέφαλη)

Apus apus apus (Σταχτάρα)

Apus melba melba (Σκεπαρνάς)

Ardea cinerea (Σταχτοτσικνιάς)

Ardea purpurea (Πορφυροτσικνιάς)

Ardeola ralloides (Κρυπτοτσικνιάς)

Arenaria interpres (Χαλικοκυλιστής)

Buteo buteo buteo (Γερακίνα)

Calonectris diomedea (Αρτέμης)

Chlidonias hybridus (Μουστακογλάρονο)

Chlidonias leucopterus (Αργυρογλάρονο)

Chlidonias niger (Μαυρογλάρονο)

Circaetus gallicus (Φιδητός)

Circus aeruginosus (Καλαμόκιρκος)

Circus cyaneus (Βαλτόκιρκος)

Circus pygargus (Λιβαδόκιρκος)

Coturnix coturnix (Ορτύκι)
Delichon urbica urbica (Σπιτοχελίδονο)
Egretta garzetta (Λευκοσικνιάς)
Falco columbarius (Νανογέρακο)
Falco eleonora (Μαυροπετρίτης)
Falco peregrinus brookei (Πετρίτης)
Falco vespertinus (Μαυροκιρκίνεζο)
Ficedula albicollis (Κρικομυγοχάφτης)
Hippolais pallida elaeica (Ωχροστριτίδα)
Hirundo rustica rustica (Χελιδόνι)
Ixobrychus minutus (Μικροσικνιάς)
Jynx torquilla torquilla (Στραβολαίμης)
Lanius collurio collurio (Αητόμαχος)
Lanius minor (Γαϊδουροκεφαλός)
Lanius senator senator (Κοκκινοκέφαλος)
Larus fuscus (Μελανόγλαρος)
Larus melanocephalus (Μαυροκέφαλος γλάρος)
Larus minutus (Νανόγλαρος)
Larus ridibundus (Καστανοκέφαλος γλάρος)
Merops apiaster (Μελισσοφάγος)
Milvus migrans aegypticus (Τσίφτης Αιγυπτιακός)
Motacilla flava beema (Κιτρινοσουσουράδα)
Muscicapa striata neumanni (Σταχτομυγοχάφτης)
Nycticorax nycticorax (Νυχτοκόρακας)
Oriolus oriolus oriolus (Συκοφάγος)
Otus scops (Γκιώνης)
Pernis apivorus (Σφηκιάρης)
Phalacrocorax aristotelis (Θαλασσοκόρακας)
Phalacrocorax carbo sinensis (Κορμοράνος)
Plegadis falcinellus
Riparia riparia riparia (Οχθοχελίδονο)
Sterna sandvicensis (Χειμωνογλάρονο)
Streptopelia turtur (Τριγώνι)
Sylvia hortensis crassirostris (Δεντροτσιροβάκος)

2. Μικροί Νησιωτικοί Υγρότοποι

Σύμφωνα με το Π.Δ.12-06-2012 (ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/19-06-2012) στην Π.Ε. Κέρκυρας υπάρχουν 33 προστατευόμενοι μικροί νησιωτικοί υγρότοποι, για τους οποίους προβλέπονται από το άρθρο 2 του ίδιου Π.Δ/γματος όροι και περιορισμοί για την προστασία και την ανάδειξή τους. Από αυτούς μόνον ένας υγρότοπος βρίσκεται εκτός του Νησιού της Κέρκυρας και συγκεκριμένα πρόκειται για το έλος Βουτούμι στη Νήσο Αντιπαξοί.

3. Υγρότοποι (ΕΚΒΥ 1994)

3.1 Λιμνοθάλασσα Χαλκιοπούλου

Η λιμνοθάλασσα αποτελεί ένα σημαντικό υδροβιότοπο που φιλοξενεί σπάνια είδη αποδημητικών πουλιών και κατά τους μεταναστευτικούς μήνες παρατηρείται σημαντικός αριθμός σπάνιων πουλιών όπως ο αγριοτσικνιάς, είδος απειλούμενο με εξαφάνιση. Στην λιμνοθάλασσα λειτουργούσε ιχθυοκαλλιέργεια μέχρι το 2008.

3.2 Λίμνη Σκοτεινή

Η Σκοτεινή είναι μια μικρή λίμνη κοντά στα Δανίλια και φιλοξενεί ένα οικοσύστημα με πλούσια βλάστηση και υδρόβια ζωή.

Πίνακας 6.11.1, Αξιόλογα Οικοσυστήματα Π.Ε. Κέρκυρας

	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ						
	ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ				ΑΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΜΗ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ		
	ΙΔΙΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000 (ΦΕΚ 60/31-03-2011)	Π.Δ. 12-06-2012 (ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/19-06-2012)	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ CORINE	ΑΛΛΑ		
ΚΕΡΚΥΡΑ		GR2230001 / ΕΖΔ- ΖΕΠ	Λιμνοθάλασσα Αντινιώτη	Y222APX001 Έλος Βουτούμι Y222KER006 Έλος Μώλου	A00010304	Λιμνοθάλασσα Αντινιώτη	Λιμνοθάλασσα : Κασσιώπης ως βιότοπος της βίδρας
		GR2230002 / ΕΖΔ	Λιμνοθάλασσα Κορισσίων	Y222KER007 Εκβολή Γρίτη	A00010303	Λιμνοθάλασσα Κορισσίων	Λιμναία : Γαϊδαράνα
		GR2230003 / ΕΖΔ- ΖΕΠ	Αλυκή Λευκίμης)	Y222KER009 Εκβολή ποταμού Γαρδένα Y222KER011 Εκβολή 1 παραλίας Μαραθιά Y222KER011 Εκβολή 1 παραλίας Μαραθιά	A00010305	Αλυκές Λευκίμης)	Ποτάμια : -Τυφλός, Άγνος, Μεσογής, Λευκίμης, Ρόπα
		GR2230004 / ΕΖΔ	Νήσοι Παξοί και Αντίπαξοι	Y222KER012 Εκβολή παραλίας Πετρίτη Y222KER016 Εκβολή ποταμού Y222KER018 Έλος μαρίνας Γουβιών Y222KER019 Έλος ακρωτηρίου Τούρκο Y222KER020 Έλος Ανεμόμυλου Y222KER022 Λίμνη Σκοτεινή Y222KER023 Λίμνη Μπερτζάνου Y222KER024 Έλος Γουβιών	A00010226	Νήσοι Παξοί και Αντίπαξοι	Δασικά : -Το κεδροδάσος Κορισσίων και ακτές Νεοχωρίου - Αρκουδίλας - Αγ. Ματθαίος - Ν. Βίδο - Ν. Λαζαρέττο - Ν. Περιστέρα, Σταυρός, Γυαλισκάρι, Κομπίτσι, Βάτη, Ερημίτες (δάσος και ακτές)
		GR2230005 / ΕΖΔ	Παράκτια θαλάσσια ζώνη από Κανόνι έως Μεσόγυι	Y222KER025 Εκβολή και κανάλι Στραβοποτάμου Y222KER027 Γαυρολίμνη Y222KER029 Λίμνη Κουνουπτίνα	A00010103	Όρος Παντοκράτορας Κέρκυρας	Γαστούρι και Αχιλλείον Κέρκυρας
		GR2230007 / ΖΕΠ	Λιμνοθάλασσα Κορισσίων (Κέρκυρα) και Νήσος Λαγούδια	Y222KER030 Βρωμολίμνη Y222KER031 Λίμνη Άκολη Y222KER032 Έλος Ερμηίτη Y222KER033 Λίμνη Μακρή			Ύψος και Πιργύ
		GR2230008 / ΖΕΠ	Διαπόντια νησιά (Οθώνιοι, Ερεϊκούσα, Μαθράκι και Βραχονησίδες)	Y222KER034 Έλος Όρμου Άπρας 1 Y222KER036 Εκβολή ποταμού Φόνισσας Y222KER043 Λίμνη Μπουτσουλή Y222KER044 Έλος Κοντοκαλίου			Λιμνοθάλασσα Χαλκιόπουλου (ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΕΚΒΥ 1994)

ΚΕΡΚΥΡΑ				Y222KER048 Οροπέδιο Καταπίνος Y222KER049 Λιμνίο ΧΥΤΑ Y222KER050 Λίμνη Κλουδάτικη Y222KER052 Έλος Στους Κορήτους Y222KER053 Λίμνη Συβιλάτικα Y222KER054 Εποχιακό τέλμα Τεμπλονίου Y222KER055 Έλος Ασπρακερής Y222KER056 Λίμνη Μπελενιώτη Y222KER057 Έλος Όρμου Άπρας 2			Λιμνοθάλασσες Βαρβάρας και Αγ. Στέφανος (ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΕΚΒΥ 1994)

Πηγές - ΥΠΕΚΑ / Φιλότης / Στρατηγική Μ.Π.Ε του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ιονίων Νησιών 2007-20013 / Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Ιονίων Νησιών / Περιφέρεια Ιονίων Νησιών

Π.Ε. Λευκάδας

Στη νήσο Λευκάδας, η ανθρώπινη παρέμβαση έχει προκαλέσει την σημαντική μείωση της δασοκάλυψης, αν και τα τελευταία χρόνια είναι σε εξέλιξη η διαδικασία φυσικής αναδάσωσης λόγω της εγκατάλειψης καλλιεργούμενων εκτάσεων και του περιορισμού της ελεύθερης βοσκής. Η σχέση της Λευκάδας με την απέναντι ακτή της χερσαίας Ελλάδας είναι εμφανής όσον αφορά το φυσικό περιβάλλον. Στα περισσότερα δάση κυριαρχεί η χαλέπιος πεύκη και στον θαμνώδη υπόροφο το πουρνάρι και το σχοίνο. Στο όρος Σκάρος υπάρχει δρυοδάσος. Το κυπαρίσσι υπάρχει παντού ως συστάδες ή ως διάσπαρτα μεμονωμένα άτομα. Άλλη χαρακτηριστική βλάστηση του νησιού είναι η μακία βλάστηση. Στο βορειοανατολικό άκρο του νησιού υπάρχει ένα εκτεταμένο σύμπλεγμα λιμνοθαλασσών, ελών, αμμολωρίδων και χαμηλών εδαφών που αποτελεί ένα ενιαίο οικοσύστημα.

Στον Πίνακα 3.11.2 αναφέρονται τα θεσμοθετημένα ευαίσθητα και αξιόλογα οικοσυστήματα που καταγράφονται. Αξίζει όμως να αναφέρουμε εδώ την λίμνη του Μαραντοχωρίου η οποία βρίσκεται στο κατάλογο ΕΚΒΥ (1994) γιατί η περιοχή είναι κατάλληλη για δασική αναψυχή, δεδομένου ότι το δάσος είναι αξιόλογο. Το οικοσύστημα μπορεί να αποτελέσει ένα τόπο ήπιας αναψυχής και οικολογικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών, αλλά μέχρι σήμερα δεν έχει αξιοποιηθεί.

1. Περιοχές NATURA 2000

1.1 Λιμνοθάλασσες των στενών της Λευκάδας ή Γύρας (Παλαιόνι - Αυλήμων) και Αλυκές Λευκάδας(ΕΖΔ – ΖΕΠ) GR2240001

Είναι σημαντικός υγρότοπος με πλούσια χλωρίδα και φιλοξενεί διάφορα πουλιά όπως αγριόπαπιες, αγριόχηνες και λούφες. Ο βιότοπος χωρίζεται σε δύο ζώνες, η μια που είναι βαθιά και η άλλη ζώνη στην οποία καταλήγουν τα φερτά υλικά της λεκάνης απορροής

Παρά το γεγονός ότι η περιοχή αντιμετωπίζεται ως ένας ξεχωριστός χώρος, με την ευρεία έννοια, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μέρος μιας εκτεταμένης ομάδας υγροτόπων που αποτελούν ένα ενιαίο οικοσύστημα, μαζί με τις γειτονικές περιοχές του Αμβρακικού κόλπου και τη λίμνη Βουλκαριά της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας. Αυτή η περιοχή αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς υγροτόπους των Ιονίων Νήσων και σημαντικό, όχι μόνο για τη διατήρηση της άγριας ζωής αλλά και για την οικονομία της περιοχής. Η ποικιλία των οικοτόπων, σε συνδυασμό με την ύπαρξη πλούσιας χλωρίδας, αντιπροσωπευτικής των αλυκών και των αμμοθινών και την ύπαρξη ενός τοπικού ενδημικού είδους, της *Arenaria leucadia*, είναι στοιχεία τα οποία τονίζουν την οικολογική και επιστημονική αξία του οικοτόπου. Ένας μεγάλος αριθμός υδρόβιων πτηνών διαχειμάζουν στην περιοχή, καθώς

είναι ένας από τους πολύ λίγους υγρότοπους στην Ελλάδα, που η απαγόρευση της θήρας εφαρμόσται και πρακτικά, καθώς η λιμνοθάλασσα βρίσκεται δίπλα απ' την πόλη της Λευκάδας. Οι υγρότοποι αποτελούν επίσης σημαντικές περιοχές για μια ποικιλία των αποδημητικών πτηνών.

Σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με τη διατήρηση των οικοσυστημάτων του υγροτοπικού συμπλέγματος, είναι η ποικιλία των διαφόρων ανθρώπινων δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα εντός του χώρου (αλιεία, υδατοκαλλιέργεια, κατασκευή των καναλιών άρδευσης, αποχέτευσης, τουρισμός, θαλάσσια σπορ, κλπ.) και σε γειτονικές περιοχές (αποψίλωση των δασών, γεωργία με την υπερβολική χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, την αστικοποίηση, την διάθεση ανεπεξέργαστων λυμάτων, κ.λπ.). Το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος της οικονομίας του νησιού εξαρτάται από τις χρήσεις των λιμνοθαλασσών σε αυτόν τον οικότοπο, ευνοεί τις προσπάθειες για την προστασία του. Αντίθετα, η αύξηση των τουριστικών δραστηριοτήτων στην πόλη της Λευκάδας και τις ΒΑ ακτές του νησιού έχουν αρνητικές επιπτώσεις για τη διατήρηση του τόπου.

Λιμνοθάλασσα στα στενά της Λευκάδας

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Πτηνά

Accipiter nisus nisus (Τσιχλογέρακο)

Actitis hypoleucos (Ποταμότριγγας)

Anas acuta (Ψαλίδα)

Anas clypeata (Χουλιάρόπαπια)

Anas crecca (Κιρκίρι)

Anas penelope (Σφυριχτάρι)

Anas platyrhynchos (Πρασινokέφαλη)

Anas strepera (Καπακλής)

Ardea cinerea (Σταχτοσικνιάς)
Aythya ferina (Γκισάρι)
Buteo buteo buteo (Γερακίνα)
Calidris alba (Λευκοσκαλήθρα)
Calidris alpina alpina (Λασποσκαλήθρα)
Calidris ferruginea (Δρεπανοσκάληθρα)
Calidris minuta (Νανοσκαλήθρα)
Charadrius alexandrinus (Θαλασσοσφυριχτής)
Charadrius dubius (Ποταμοσφυριχτής)
Charadrius hiaticula (Αμμοσφυριχτής)
Cygnus cygnus (Αγριόκυκνος)
Cygnus olor (Κύκνος)
Egretta alba (Αργυροσικνιάς)
Egretta garzetta (Λευκοσικνιάς)
Fulica atra (Φαλαρίδα)
Himantopus himantopus (Καλαμοκανάς)
Larus genei (Λεπτόραμφος γλάρος)
Larus melanocephalus (Μαυροκέφαλος γλάρος)
Larus ridibundus (Καστανοκέφαλος γλάρος)
Mergus serrator (Σκουφοπρίστης)
Numenius arquata arquata (Τουρλίδα)
Pelecanus crispus (Αργυλοπελεκάνος)
Phalacrocorax carbo sinensis (Κορμοράνος)
Pluvialis squatarola (Αργυροβροχοπούλι)
Podiceps cristatus (Σκουροβουτηχτάρι)
Podiceps nigricollis (Μαυροβουτηχτάρι)
Tadorna tadorna (Βαρβάρα)
Tringa erythropus (Μαυρότριγγας)
Tringa nebularia (Πρασινοσκέλης)
Tringa ochropus (Δασότριγγας)
Tringa stagnatilis (Βαλτότριγγας)
Tringa totanus totanus (Κοκκινοσκέλης)
Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά
Ablepharus kitaibelii fabichi (Αβλέφαρος)
Bufo viridis viridis (Πρασινόφρυνος)
Caretta caretta caretta (Χελώνα καρέττα)
Coluber najadum dahlia (Σαΐτα του Νταλ)

Elaphe quatuorlineata quatuorlineata (Λαφίτης)

Emys orbicularis (Βαλτοχελώνα)

Lacerta trilineata cariensis (Τρανόσαυρα της Ικαρίας)

Natrix tessellata tessellata (Κυβόφιδο)

Αξιόλογα Ψάρια

Aphanius fasciatus (Ζαχαριάς)

Syngnathus abaster (Σακοράφα)

Αξιόλογα Ασπόνδυλα

Zerynthia polyxena (Ζερύνθια η Πολυξένη)

1.2 Περιοχή Χορτάτων (ΕΖΔ) GR2240001

Η περιοχή βρίσκεται στο κεντρικό ορεινό τμήμα του νησιού. Σημαντική από βιογεωγραφική και αισθητική άποψη είναι η παρουσία δύο ειδών του γένους *Raeonia* που είναι σπάνιο στην Ελλάδα, η *P. mascula* sp.russi και η *P. peregrina*.

Η περιοχή του οικότοπου αποτελείται από το κεντρικό ορεινό τμήμα του νησιού της Λευκάδας (600-1140 m). Βρίσκεται νότια- ανατολικά των χωριών Εξάνθεια και Χορτάτα και περιλαμβάνει τις τρεις κύριες κορυφές και τις πλαγιές του όρους Ελάτη . Γεωλογικά η περιοχή είναι περισσότερο ή λιγότερο ομοιόμορφη και χαρακτηρίζεται από την παρουσία υποστρώματος από ασβεστόλιθο που επίσης συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας ενδιαφέρουσας γεωμορφολογίας (κοιλάδες, βραχώδεις πλαγιές, βράχια, δολίνες, κλπ.). Ο κυρίαρχος τύπος βλάστησης σε αυτήν την περιοχή είναι τα φρύγανα, η οποία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως υποβαθμισμένη μακκία. Η κατάσταση αυτή φαίνεται να είναι το αποτέλεσμα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων (γεωργία, βόσκηση, πυρκαγιές, κ.λπ.) και των οικολογικών παραγόντων (καρστικοί ασβεστόλιθοι).

Η σημασία του οικότοπου βασίζεται στην παρουσία ορισμένων χλωριδικών και βιογεωγραφικών σημαντικών στοιχείων. Μεταξύ αυτών είναι και δύο είδη των ελκυστικών από βιογεωγραφική άποψη γένους *Raeonia* , το οποίο είναι σπάνιο στην Ελλάδα και συγκεκριμένα : *P. mascula subsp.russi* και *P. Peregrina*. Στο βορειοδυτικό άκρο της περιοχής του οικότοπου παρατηρείται εξάπλωση του *P. mascula subsp . russi* και στο νότιο αντίστοιχο για το *P. Peregrina*. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Λευκάδα είναι ο μόνος οικότοπος στην Ελλάδα, όπου επικαλύπτονται οι περιοχές κατανομής των δύο ειδών *Raeonia*. Κατά συνέπεια, ο οικότοπος θα πρέπει να θεωρείται ως «ζωντανός» με αξιόλογα στοιχεία, ενδεχομένως να υποδηλώνει ότι η Κεντρική Ελλάδα ήταν μια περιοχή όπου τα διαφορετικά φυτογεωγραφικά στοιχεία συνάντησαν το ένα το άλλο.

Η κτηνοτροφία επηρεάζει τη χλωρίδα και τη βλάστηση με διαφορετικούς τρόπους (υπερβόσκηση, οι φωτιές για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης των βοσκοτόπων, η κατασκευή των νέων δρόμων για τη διευκόλυνση της μεταφοράς κ.λπ.). Η κατασκευή νέων δρόμων πολύ συχνά γίνεται χωρίς καμία περιβαλλοντική μελέτη, η οποία σε αυτή την περίπτωση θα μπορούσε να είναι καταστροφική για τους σπάνιους μικρούς, τοπικούς πληθυσμούς της Παιώνιας. Εκτός από την κτηνοτροφία, το κυνήγι και η σκοποβολή είναι επίσης δραστηριότητες που απειλούν την πανίδα αυτού του τόπου και της ευρύτερης περιοχής του βουνού. Προς το παρόν, τα καταγεγραμμένα φίδια είναι πιθανότατα ασφαλής, αλλά τα σπάνια αρπακτικά και άλλα είδη της ορνιθοπανίδας εκτίθενται σε παράνομο κυνήγι.

Paeonia mascula

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Astragalus sempervirens cerhalonicus

Centaurea subciliaris subciliaris

Paeonia mascula hellenica

Paeonia peregrina

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Ablepharus kitaibelii fabichi (Αβλέφαρος)

Algyroides nigropunctatus (Κερκυραϊκή σαύρα)

Coluber gemonensis gemonensis

Ophisaurus apodus thracicus (Τυφλίτης)

Αξιόλογα Ασπόνδυλα

Zerynthia polyxena (Ζερύνθια η Πολυξένη)

1.3 Εσωτερικό αρχιπέλαγος Ιονίου (Μεγανήσι, Αρκούδι, Άτοκος, Βρωμόνας) (ΕΖΔ) GR2220003

Η περιοχή αυτή οριοθετείται από τα νησιά Λευκάδα, Ιθάκη και Κεφαλλονιά και την ηπειρωτική Ελλάδα (Δυτική Ελλάδα) συμπεριλαμβανομένων και των ακτών των νησιών και νησίδων, όπως Αρκούδι, Μεγανήσι, Κυθρός, Σκορπιός, Σκορπίδι, Σπάρτη, Μαδουρή, Φορμίκουλα, Άτοκος, Κάλαμος, Καστός και Βρωμόνας. Η γεωμορφολογία των ακτών αυτών των νησιών δημιουργεί ποικιλία ενδιαιτημάτων για τα θαλάσσια και χερσαία χλωρίδα και πανίδα. Στα προφυλαγμένα νερά του αρχιπελάγους, σημαντικά είδη θαλάσσιων θηρευτών είναι στην κορυφή της τροφικής αλυσίδας, υποδεικνύοντας τον βιολογικό πλούτο της περιοχής.

Τα κοινά δελφίνια (*Delphinus delphis*) και διάφορα είδη καρχαριών είναι μόνιμα ή κοινά στοιχεία των τοπικών θαλάσσιας πανίδας. Οι ακτές της περιλαμβάνουν πολλά βυθισμένα ή μερικώς υποθαλάσσια σπήλαια, που αποτελούν ιδανικό βιότοπο για τις φώκιες. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά σημεία της εθνικής επικράτειας (και γενικότερα στη Μεσόγειο) για το πλέον απειλούμενο με εξαφάνιση θηλαστικό στην Ευρώπη (*Monachus monachus*). Δύο άλλα σημαντικά θαλάσσια είδη είναι τα μικρά κητοειδή *Tursiops truncatus* και *Delphinus delphis*. Ειδικά το είδος *Delphinus delphis* αποτελεί ένα από τα τελευταία 3-4 πληθυσμών σε ολόκληρη τη Μεσόγειο. Ένας άλλος σημαντικός τύπος φυσικού οικοτόπου που αποτελεί ένα κοινό συστατικό του παράκτιου θαλάσσιου περιβάλλοντος της περιοχής, είναι τα λιβάδια *Posidonia*. Η κατάσταση διατήρησης τους στην περιοχή εξακολουθεί να είναι εξαιρετική. Μικρές συστάδες με *Juniperus phoenicea* είναι σε καλή οικολογική κατάσταση και συμμετέχουν στη σύνθεση της βλάστησης.

Η θαλάσσια περιοχή του οικοτόπου είναι γενικά σε καλή κατάσταση διατήρησης. Γι' αυτό ένας σημαντικός αριθμός ευπαθών ειδών εξακολουθούν να υπάρχουν στην περιοχή. Φυσικά αυτό δεν σημαίνει ότι το θαλάσσιο περιβάλλον και οι φυσικοί οικότοποί του δεν είναι ευάλωτοι. Μία από τις μεγαλύτερες απειλές στην περιοχή είναι οι παράνομες αλιευτικές δραστηριότητες, οι οποίες αφορούν σε διάφορες παράνομες μεθόδους αλιείας. Όλη αυτή η ανεξέλεγκτη υπεραλίευση, ασκείται από τους αλιείς, καθώς και από τους τουρίστες, μειώνει και απειλεί με καταστροφή το βιολογικό δυναμικό του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Παρ' όλα αυτά, η γενική ένταση όλων αυτών των δραστηριοτήτων φαίνεται σχετικά χαμηλή σε σύγκριση με το υπόλοιπο της εθνικής επικράτειας. Μια άλλη σημαντική αυξανόμενη απειλή προέρχεται από τον μη διαχειριζόμενο τουρισμό. Οι δραστηριότητες αναψυχής (κυρίως *yachting* και τη χρήση των φουσκωτών σκαφών) είναι αρνητικές για το περιβάλλον, κυρίως λόγω της έλλειψης εγκαταστάσεων (σκουπίδια και

λύματα ρίχνονται στη θάλασσα, ενώ η αγκυροβόληση συχνά γίνεται στα λιβάδια Ποσειδωνίας) και της έλλειψης ενός κώδικα δεοντολογίας (διαταραχή των δελφινιών, είσοδος στις σπηλιές της φώκιας). Τέλος, ο αντίκτυπος των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων γύρω από την περιοχή (υπάρχει μια μεγάλη κίνηση μεταξύ της Ιταλίας και της Πάτρας, μέσω του διαύλου Λευκάδας-Κεφαλονιάς) δεν μπορεί εύκολα να αξιολογηθεί. Ωστόσο, εάν δεν ληφθούν ειδικά μέτρα, η ρύπανση θα συνεχίσει να αποτελεί υψηλό κίνδυνο για την περιοχή.

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Erysimum corinthium

Posidonia oceanica (Ποσειδονία)

Αξιόλογα Θηλαστικά

Delphinus delphis (Δελφίνι)

Monachus monachus (Μεσογειακή φώκια)

Myotis caraccinii (Ποδαρομυωτίδα)

Rhinolophus blasii (Ρινόλοφος του Μπλάζιους)

Rhinolophus euryale (Μεσορινόλοφος)

Tursiops truncatus (ΡΙνοδέλφινιο)

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Algyroides nigropunctatus (Κερκυραϊκή σαύρα)

Coluber najadum dahlia (Σαΐτα του Νταλ)

Cyrtodactylus kotschy adelphiensis (Κυρτοδάκτυλος των νησιών Αδέλφια)

Elaphe quatuorlineata quatuorlineata (Λαφίτης)

Lacerta trilineata cariensis (Τρανόσαυρα της Ικαρίας)

Malpolon monspessulanus insignitus (Σαπίτης)

Testudo hermanni hermanni (Ονυχοχελώνα)

2. Μικροί νησιωτικοί υγρότοποι

Σύμφωνα με το Π.Δ.12-06-2012 (ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/19-06-2012) στην Π.Ε. Λευκάδας υπάρχουν 7 προστατευόμενοι μικροί νησιωτικοί υγρότοποι, για τους οποίους προβλέπονται από το άρθρο 2 του ίδιου Π.Δ/γματος όροι και περιορισμοί για την προστασία και την ανάδειξή τους. Από αυτούς οι τέσσερις βρίσκονται στο νησί της Λευκάδας και οι υπόλοιποι τρεις στο Μεγανήσι.

Πίνακας 6.11.2, Αξιόλογα οικοσυστήματα Π.Ε. Λευκάδας

ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ							
ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ				ΑΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΜΗ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ			
ΙΔΙΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000 (ΦΕΚ 60/31-03-2011)		Π.Δ. 12-06-2012 (ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/19-06-2012)	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ CORINE		ΑΛΛΑ	
ΛΕΥΚΑΔΑ		GR2240001 / ΕΖΔ- ΖΕΠ	Λιμνοθάλασσες των στενών της Λευκάδας ή Γύρας (Παλαιόνι - Αυλήμων) και Αλυκές Λευκάδας -	Y224LEF007 Έλος Κοιλάδας Κομηλίου Y224LEF008 Εκβολή Ρύακα Κακό Λαγκάδι	A00040041	Περιοχή Χορτάτων	Νήσος Κάλαμος
		GR2240002 / ΕΖΔ	Περιοχή Χορτάτων	Y224LEF010 Εκβολή Ρέματος Χειμάρρου (Βασιλική)	A00010307	Λιμνοθάλασσα Παλιόνη/ Αυλαίμων/ Αλυκές Λευκάδας	Όρος Σταυρωτό Λευκάδας
				Y224LEF011 Λίμνη Μαραντοχωρίου Y224MGN001 Έλος Ακόνι			Η λιμνοθάλασσα Αλυκής Αλεξάνδρου (ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΕΚΒΥ 1994)
				Y224MGN002 Έλος Ελιά Y224MGN003 Έλος Γρίλια			Ο κόλπος Βλυχού (ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΕΚΒΥ 1994)
							Το βελανιδοδάσος των Σκάρων
							Λίμνη Μαραντοχωρίου

Πηγές - ΥΠΕΚΑ / Φιλότης / Στρατηγική Μ.Π.Ε του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ιονίων Νησιών 2007-20013 / Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Ιονίων Νησιών / Περιφέρεια Ιονίων Νησιών

Π.Ε. Κεφαλονιάς

Στην Κεφαλονιά έχουν απομείνει ελάχιστα δείγματα των μεσογειακών δασών με πεύκα, κυπαρίσσια, αριές και φυλλοβόλες δρυς, καθώς και αγριλιές και χαρουπιές. Η μεσογειακή μακία βλάστηση με τα χαρακτηριστικά της είδη (αριά, πουρνάρι, κουτσουπιά, σχοίνο, χαλέπεις, πεύκη, κουμαριά, αγριοκουμαριά, σπάρτο, φιλίκι, δάφνη, κ.ά.) είναι και αυτή περιορισμένη καθώς οι μεγαλύτερες εκτάσεις των πεδινών και λοφωδών εκτάσεων καταλαμβάνονται από καλλιέργειες.

Όμως στα βουνά Αίνος και Ρούδι της Κεφαλληνίας σε υψόμετρα 900 μ. και πάνω, εκτείνεται το ορεινό δάσος της Κεφαλληνιακής ελάτης (ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ 22.400 στρ) που είναι και ο βασικός τύπος ελληνικού ελάτου, και φιλοξενεί ένα από τα αποκλειστικά ενδημικά φυτά την *Poa Cephallonica*.

Πολλά πωύδη φυτά και πολλά σπάνια είδη ανθίζουν την άνοιξη και το φθινόπωρο και δημιουργούν το ιδανικό περιβάλλον για ένα μεγάλο αριθμό μικρών πουλιών και ερπετών. Μικροβιότοποι συνιστούν οι τεχνητές και φυσικές μικρές λίμνες και λούτσες (περιοχή Μέγα, Λάκου Μαντζαβινάτου), οι μικρές ορθοπλαγίες (Κατελειός), τα ρυάκια και ρέματα (θέση Ποταμάκια στο Ραντζακλί, λεκάνη Κουρουκλάτου, λεκάνη Μαντζαβιάνου,) όπου φιλοξενείται ενδιαφέρουσα πανίδα (μπεκάτσα, μπεκατσίνι, βραχοκερκινέζα).

Μεταξύ των τριών νησιών - της Λευκάδας, Ιθάκης, Κεφαλονιάς και της Ηπειρωτικής Ελλάδας βρίσκεται το Εσωτερικό Αρχιπέλαγος που αποτελείται συνολικά από 36 ως επί το πλείστον ακατοίκητες νησίδες και μικρά νησιά και ανήκει διοικητικά στην Π.Ε. Κεφαλονιάς. Η γεωμορφολογία των ακτών αυτών των νησιών σχηματίζει και δημιουργεί ποικίλους οικοτόπους θαλάσσιους και χερσαίους, χλωρίδα και πανίδα.

Η περιοχή περιλαμβάνει επίσης το χερσαίο τμήμα του νησιωτικού συμπλέγματος των Εχινάδων που βρίσκονται στις εκβολές του Αχελώου. Τα ακατοίκητα αυτά νησιά αποτελούν καταφύγια για πολλά νεροπούλια και αρπακτικά πουλιά που τρέφονται στην ευρύτερη υγροτοπική περιοχή (τσικνιάδες, γλάρους, όρνια και ορισμένα είδη αετού)

Στην Κεφαλονιά υπάρχουν επίσης δένδρα μεγάλης ηλικίας που υπολογίζονται μέχρι 1000 ετών και τα οποία δεν έχουν ακόμα χαρακτηριστεί Μνημεία της Φύσης

1. Περιοχές με ίδιο καθεστώς προστασίας

1.1 Εθνικός Δρυμός Αίνου

Ο Εθνικός Δρυμός Ιδρύθηκε το 1962 με κύριο σκοπό τη διαφύλαξη της καθαρότητας του κεφαλλονίτικου έλατου από υβριδισμούς καθώς και τη διατήρηση των ενδημικών φυτών και άλλων χλωριδικών ιδιαιτεροτήτων, (βλ. ΦΕΚ 199, τ. Α', Π.Δ. 776/19-11-1962). Προστατεύεται βάσει το ήδη αναφερόμενο Ν.Δ. που συμπληρώνει το Ν.Δ. 86/1969 (Περί Δασικού Κωδικός) και τη κωδικοποίηση των υπ'αρ. 871/1971 και 919/1971. Στο 2002 (Ν.3044, ΦΕΚ 197/Α/27-02-2002) δημιουργήθηκε ο Φορέας διαχείρισης του Ε.Δ.

Ο Εθνικός Δρυμός ανήκει στις προστατευμένες περιοχές σε Εθνικό Επίπεδο στην κατηγορία Εθνικοί Δρυμοί (Ν.996/71) και στις Προστατευόμενες περιοχές σε Διεθνές και Περιφερειακό Επίπεδο στην κατηγορία Βιογενετικά Αποθέματα. Η σημασία του Δρυμού οφείλεται κυρίως στην παρουσία του δάσους όπου η κεφαλληνιακή ελάτη διατηρεί την γενετική καθαριότητα του είδους.

Στον *δρυμό* φιλοξενούνται μεταξύ των διαφόρων ειδών πανίδας, τα άλογα του Αίνου, τα οποία θεωρούνται απόγονοι των αρχαίων ελληνικών αλόγων. Έχουν καταγραφεί επίσης 48 είδη πουλιών, με πιο χαρακτηριστικό τη μαυροτσικλιτάρα που είναι ο μεγαλύτερος σε μέγεθος δρυοκολάπτης της Ευρώπης.

Εθνικός Δρυμός Αίνου

τα άλογα του Αίνου (Equus caballus)

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Abies cephalonica (Κεφαλλονίτικο έλατο)
Ajuga orientalis aenesia
Alkanna corcyrensis
Arenaria guicciardii (Αρενέρια του Γκουϊτσίρντι)
Astragalus sempervirens cerhalonicus
Campanula garganica cephalonica
Centaurea alba albanica
Cerastium candidissimum
Crocus hadriaticus
Erysimum cephalonicum
Galium peloponnesiacum
Geocaryum peloponnesiacum
Paronychia albanica graeca
Petrorhagia fasciculata
Poa cephalonica
Scaligeria moreana
Scutellaria rubicunda ikarica
Silene ionica
Silene ungeri
Thymus holosericeus

Viola cephalonica

Αξιόλογα Θηλαστικά

Canis aureus moreoticus (Τσακάλι)

Lepus europaeus carpathous (Λαγός της Καρπάθου)

Martes foina (Κουνάβι)

Meles meles (Ασβός)

Mustela nivalis galinithias (Νυφίτσα)

Talpa caeca (Τυφλοσπάλακας)

Αξιόλογα Πτηνά

Accipiter nisus nisus (Τσιχλογέρακο)

Alectoris graeca (Πετροπέρδικα)

Apus apus apus (Σταχτάρα)

Apus melba melba (Σκεπαρνάς)

Athene noctua (Κουκουβάγια)

Buteo buteo buteo (Γερακίνα)

Buteo rufinus rufinus (Αητογερακίνα)

Carduelis cannabina bella (Φανέτο ...)

Carduelis carduelis balcanica (Καρδερίνα η Βαλκανική)

Carduelis chloris aurantiiventris (Φλώρος ...)

Corvus corone cornix (Κουρούνα)

Delichon urbica urbica (Σπιτοχελίδονο)

Emberiza cirlus (Σιρλοτσίχλονο)

Emberiza melanoccephala (Αμπελουργός)

Falco peregrinus brookei (Πετρίτης)

Falco tinnunculus (Βραχοκιρκίνεζο)

Fringilla coelebs coelebs (Σπίνος)

Galerida cristata caucasica (Κατσουλιέρης)

Garrulus glandarius atricapillus (Κίσσα μαυροκέφαλη)

Hippolais pallida elaeica (Ωχροστριτίδα)

Hirundo daurica rufula (Δεντροχελίδονο)

Hirundo rustica rustica (Χελιδόνι)

Lanius minor (Γαϊδουροκεφαλός)

Lanius senator senator (Κοκκινοκέφαλος)

Luscinia megarhynchos (Αηδόνι)

Merops apiaster (Μελισσοφάγος)

Miliaria calandra (Τσιφτάς)

Muscicapa striata neumanni (Σταχτομυγοχάφτης)

Oenanthe hispanica (Ασπροκώλα)
Oenanthe oenanthe oenanthe (Σταχτοπετρόκλης)
Oriolus oriolus oriolus (Συκοφάγος)
Otus scops (Γκιώνης)
Parus caeruleus caeruleus (Γαλαζοπαπαδίτσα)
Parus major aphrodite (Καλόγερος της Αφροδίτης)
Passer domesticus (Σπουργίτης)
Phylloscopus sibilatrix (Δασοφυλλοσκόπος)
Saxicola torquata (Μαυρολαίμης)
Streptopelia decaocto (Δεκαοχτούρα)
Sylvia cantillans albistriata (Κοκκινοτσιροβάκος)
Sylvia melanocephala melanocephala (Μαυροτσιροβάκος)
Turdus merula aterrimus (Κότσυφας)

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Algyroides moreoticus (Πελοποννησιακή σαύρα)
Bufo bufo bufo (Χωματόφρυνος)
Coluber gemonensis gemonensis
Elaphe situla (Σπιτόφιδο)
Telescopus fallax fallax (Αγιόφιδο)
Testudo hermanni hermanni (Ονυχοχελώνα)
Vipera ammodytes meridionalis (Οχιά)

Αξιόλογα Ασπόνδυλα

Papilio alexanor (Πατίλιο ο Αλεξάνωρ)
Zerynthia polyxena (Ζερύνθια η Πολυξένη)

2. Περιοχές NATURA 2000

2.1 Καλόν Όρος Κεφαλονιάς (ΕΖΔ) GR2220001

Από γεωλογική άποψη, ασβεστόλιθοι και δολομίτες αποτελούν τη βάση του όρους Καλόν Όρος. Οι πλαγιές της νότιας και νοτιοδυτικής πλευράς έχουν απότομες κλίσεις, ενώ όλες οι άλλες πλαγιές χαρακτηρίζονται από ήπιες κλίσεις. Η βλάστηση παρουσιάζει μικρή ποικιλότητα, δεδομένου ότι αποτελείται κυρίως από μακκία με κυρίαρχα είδη τα *Quercus coccifera*, *Pistacia lentiscus* και *Arbutus unedo*. Η μακκία βλάστηση είναι πολύ πυκνή στις ανατολικές και βόρειες πλαγιές, ενώ στις νότιες και νοτιοδυτικές πλαγιές είναι πολύ αραιή. Σε μεγαλύτερα υψόμετρα μέχρι την κορυφή, στις εκτεθειμένες βραχώδεις δυτικές πλαγιές υπάρχουν χορτολίβαδα με αραιές εμφανίσεις ατόμων *Quercus coccifera*. Οι περιοχές αυτές καλλιεργούνταν στο παρελθόν (ελαιώνες, αμπελώνες), αλλά τώρα έχουν εγκαταλειφθεί. Χαρακτηρίζεται ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά της Ελλάδος (ΣΠΠΕ)

για την παρουσία του όρνιου *Gyps fulvus*. Η υπόλοιπη πανίδα των σπονδυλωτών είναι επίσης αξιοσημείωτη.

Οι κύριες ανθρώπινες δραστηριότητες, με αρνητικές επιπτώσεις, οι οποίες λαμβάνουν χώρα σε ολόκληρη την περιοχή σε ένα μεγάλο βαθμό, θεωρούνται οι πυρκαγιές και η υπερβόσκηση. Η κτηνοτροφία, το κυνήγι και η σκοποβολή είναι επίσης δραστηριότητες που απειλούν τον οικότοπο και την ευρύτερη ορεινή περιοχή του. Προς το παρόν τα καταγεγραμμένα ερπετά και θηλαστικά είναι πιθανότατα ασφαλής, αλλά τα σπάνια αρπακτικά και η υπόλοιπη орνιθοπανίδα εκτίθενται σε παράνομο κυνήγι.

Καλόν Όρος

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Campanula drabifolia (Καμπανούλα η δραβόφυλλη)

Thymus holosericeus

Αξιόλογα Θηλαστικά

Martes foina (Κουνάβι)

Mustela nivalis galinithias (Νυφίτσα)

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Algyroides moreoticus (Πελοποννησιακή σαύρα)

Coluber gemonensis gemonensis

Elaphe situla (Σπιτόφιδο)

Telescopus fallax fallax (Αγιόφιδο)

Testudo hermanni hermanni (Ονυχοχελώνα)

Vipera ammodytes meridionalis (Οχιά)

Αξιόλογα Ασπόνδυλα

Papilio alexanor (Παπίλιο ο Αλεξάνωρ)

Zerynthia polyxena (Ζερύνθια η Πολυξένη)

2.2 Εθνικός Δρυμός Αίνου (ΕΖΔ) GR2220002

Για τον Εθνικό Δρυμό έχει γίνει ήδη αναφορά προηγουμένως εφόσον εμπίπτει σε ίδιο καθεστώς προστασίας.

2.3 Παράκτια θαλάσσια ζώνη από Αργοστόλι έως Βλαχάτα (ΕΖΔ) GR2220004

Η περιοχή καλύπτει τη θαλάσσια περιοχή από την είσοδο του κόλπου του Αργοστολίου και επεκτείνεται προς το χωριό Λουρδάτα, ακολουθώντας την ακτογραμμή και περιλαμβάνει τον κόλπο Μούντα στη νοτιο-ανατολική πλευρά του νησιού. Ο βυθός της θάλασσας έχει μια ομαλή κλίση και το υπόστρωμα είναι αμμώδες με ένα μικρό ποσοστό ασβεστολιθικών πετρωμάτων.

Μεταξύ των οικοσυστημάτων της περιοχής αξίζει να αναφερθούν τα εκτεταμένα στρώματα του *Poseidonia oceanica* τα οποία σε μερικά σημεία εκβράζονται και στην παραλία. Επίσης η περιοχή φιλοξενεί δυο προστατευμένα θηλαστικά: η φώκια *Monachus monachus*, η οποία κατατάσσεται στα είδη που κινδυνεύουν και το δελφίνι *Tursiops truncatus*

Η *Posidonia oceanica* σχηματίζει εκτεταμένα λιβάδια κάτω από 2 μέτρα βάθος. Τα λιβάδια είναι πολύ ανεπτυγμένα, με υψηλή πυκνότητα πληθυσμού και μεγάλα άτομα. Μεγάλες ποσότητες από *Posidonia oceanica* εκβράζονται στην ακτή και αποτελούν το κατάλληλο υπόστρωμα για την ανάπτυξη των αλόφυτων και των φυκών στη θάλασσα. Η περιοχή είναι απειλημένη από κάθε πιθανή πηγή ρύπανσης που ενδέχεται να επηρεάσουν την Ποσειδωνία.

Φώκια *Monachus monachus*

Δελφίνι *Tursiops truncatus*

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Θηλαστικά

Monachus monachus (Μεσογειακή φώκια)

Tursiops truncatus (ΡΙνοδέλφινο)

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Caretta caretta caretta (Χελώνα καρέττα)

Αξιόλογα Ψάρια

Syngnathus abaster (Σακοράφα)

2.5 Δυτικές ακτές Κεφαλονιάς – Στενό Κεφαλονιάς – Ιθάκης – Βόρεια Ιθάκη (Ακρωτήριο Γερογκόμπος – Δράκου Πήδημα – Κεντρί – Αγ. Ιωάννης) (ΕΖΔ) GR2220005

Η περιοχή περιλαμβάνει την παράκτια ζώνη ξεκινώντας από τη μέση του στενού Κεφαλονιάς - Ιθάκης και επεκτείνεται μέχρι τη ΝΔ Κεφαλονιά (Ακρωτήριο Γέρο Γκόμπος) και τη βόρεια Ιθάκη (Ακρωτήριο Δράκου Πήδημα). Είναι μια σημαντική περιοχή για την Μεσογειακή Φώκια και για τη χελώνα καρέτα (*Caretta caretta*). Η ζώνη εκτείνεται από την ισοβαθή των 200 μ. σε μια στενή χερσαία ζώνη πλάτους 50μ. Η περιοχή περιλαμβάνει εκτεταμένα λιβάδια Ποσειδωνίας (*Posidonion oceanicae*) σε πολύ καλή κατάσταση διατήρησης με συνδυασμό αβαθών κολπίσκων και όρμων, θαλάσσιων σπηλιών και βράχων.

Η σημασία της περιοχής ως ενδιαίτημα της Μεσογειακής φώκιας είναι εμφανής από την πληθώρα των δραστηριοτήτων που επιδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η έρευνα στην περιοχή για τον εντοπισμό των περιπτώσεων αναπαραγωγής της φώκιας *Monachus monachus* έχει διεξαχθεί στην περιοχή από το 1983. Η πιο σοβαρή απειλή για την μεσογειακή φώκια είναι η ανεξέλεγκτη ανάπτυξη του τουρισμού στην ακτή, ρύπανσης από το πετρέλαιο, υγρά και στερεά απόβλητα, ηχορύπανση, η προσέγγιση των ζώων και των καταφυγίων τους από ταχύπλοα κλπ.

Οι θαλάσσιες σπηλιές σε αυτές τις ακτές είναι γενικά σε καλή κατάσταση διατήρησης, όμως αρκετές από αυτές είναι εύκολα προσβάσιμες από τον άνθρωπο και τα σκουπίδια που μεταφέρονται από τα ρεύματα υποβαθμίζουν το εσωτερικό. Η υπεραλίευση και η παράνομη αλιεία (με χρήση δυναμίτη, χλωρίου, αυτόνομης κατάδυσης, παρασυρόμενων διχτύων, κλπ) υποβαθμίζουν σοβαρά τα θαλάσσια ενδιαιτήματα.

Σε γενικές γραμμές, πάντως, τόσο οι χερσαίοι όσο και οι θαλάσσιοι οικοτόποι βρίσκονται σε καλή κατάσταση διατήρησης σε αρκετά άθικτο φυσικό περιβάλλον.

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Posidonia oceanica (Ποσειδονία)

Αξιόλογα Θηλαστικά

Balaenoptera physalus (Πτεροφάλαινα)

Delphinus delphis (Δελφίνι)

Grampus griseus (Σταχτοδέλφινιο)

Monachus monachus (Μεσογειακή φώκια)

Orcinus orca (Όρκα)

Stenella coeruleoalba (Ζωνοδέλφινιο)

Tursiops truncatus (ΡΙνοδέλφινιο)

Ziphius cavirostris (Ζιφίος (Ραμφοφάλαινα))

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Caretta caretta caretta (Χελώνα καρέττα)

Chelonia mydas mydas (Χελώνα Μύδας (Πράσινη θαλασσοχελώνα))

2.6 Κεφαλονιά: Αίνος Αγ. Δυνατή και Καλός όρος (ΖΕΠ) GR2220006

Η Κεφαλονιά είναι το μεγαλύτερο νησί στην περιοχή του Ιονίου και το όρος Αίνος είναι το ψηλότερο βουνό του Ιονίου με υψόμετρο άνω των 1.600 μέτρων. Είναι ένα πολύ γνωστό βουνό, όχι μόνο λόγω του υψομέτρου, αλλά και λόγω της παρουσίας του στο περίφημο δάσος *Abies cerhalonica* που είναι το κύριο στοιχείο της φυτοκάλυψης στο μεγαλύτερο υψόμετρο του βουνού. Η περιοχή του οικοτόπου αποτελείται από τρία κύρια ενδιαιτήματα ως εξής: α) Το δάσος *Abies*, πολύ συχνά σε μέτρια υψόμετρα αναμιγνύεται με μακκία βλάστηση β) οι βραχώδεις πλαγιές οι οποίες χαρακτηρίζονται από πιο χαλαρή βλάστηση, αλλά με μερικά πολύ σημαντικά είδη, και γ) την βραχώδη κορυφή και ασκεπή χώρο που στεγάζει τα περισσότερα από τα ενδημικά είδη της χλωρίδας Κεφαλονιάς και του Ιονίου.

Από γεωλογική άποψη, ασβεστόλιθοι και δολομίτες αποτελούν τη βάση του όρους Καλόν Ορος. Οι νότιες και νοτιοδυτικές πλαγιές έχουν απότομες κλίσεις, ενώ όλες οι άλλες πλαγιές χαρακτηρίζονται από ήπιες κλίσεις. Η βλάστηση παρουσιάζει μικρή ποικιλότητα, δεδομένου ότι αποτελείται κυρίως από μακκία με κυρίαρχα είδη τα *Quercus coccifera*, *Pistacia lentiscus* και *Arbutus unedo*. Η μακκία βλάστηση είναι πολύ πυκνή στις ανατολικές και βόρειες πλαγιές, ενώ στις νότιες και νοτιοδυτικές πλαγιές είναι πολύ αραιή. Σε μεγαλύτερα υψόμετρα μέχρι την κορυφή, εντοπίζονται βραχώδη χορτολίβαδα με αραιές εμφανίσεις ατόμων *Quercus coccifera* στις δυτικές πλαγιές. Οι περιοχές αυτές καλλιεργούνταν στο παρελθόν (ελαιώνες, αμπελώνες), αλλά τώρα έχουν εγκαταλειφθεί.

Αυτά τα δύο βουνά (Αίνος και Καλόν Όρος) κατέχουν σημαντικούς πληθυσμούς αρπακτικών πτηνών, συμπεριλαμβανομένων των πολύ σπάνιων και απειλούμενων Χρυσογέρακο (*Falco biarmicus*) και Φιδαιτός (*Circaetus gallicus*). Γύπες (*Gyps fulvus*) που επισκέφθηκαν κάποτε την περιοχή από τις αποικίες της Δυτικής Ελλάδας εμφανίζονται πλέον με πολύ σπάνιες θεάσεις.

Ο οικότοπος έχει ανάγκη προστασίας από τις ανθρώπινες επιδράσεις (τις πυρκαγιές, το κυνήγι και τη βόσκηση). Η κατασκευή των δρόμων εντός και γύρω από το Φυσικό Πάρκο επηρεάζει αρνητικά τη διατήρηση των οικοτόπων της χλωρίδας και της πανίδας.

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Abies cephalonica (Κεφαλλονίτικο έλατο)
Ajuga orientalis aenesia
Alkanna corcyrensis
Arenaria guicciardii (Αρενέρια του Γκουϊτσιάρντι)
Astragalus sempervirens cerhalonicus
Campanula garganica cephalonica
Centaurea alba albanica
Cerastium candidissimum
Crocus hadriaticus
Erysimum cephalonicum
Galium peloponnesiacum
Geocaryum peloponnesiacum
Paronychia albanica graeca
Petrorhagia fasciculata
Poa cephalonica
Scaligeria moreana
Scutellaria rubicunda ikarica
Silene ionica
Silene ungeri
Thymus holosericeus
Viola cephalonica

Αξιόλογα Θηλαστικά

Canis aureus moreoticus (Τσακάλι)
Lepus europaeus carpathous (Λαγός της Καρπάθου)

Martes foina (Κουνάβι)

Meles meles (Ασβός)

Mustela nivalis galinthias (Νυφίτσα)

Talpa caeca (Τυφλοσπάλακας)

Αξιόλογα Πτηνά

Accipiter brevipes (Σαΐνι)

Anthus campestris campestris (Χαμοκελάδα)

Apus apus apus (Σταχτάρα)

Bubo bubo bubo (Μπούφος)

Buteo buteo buteo (Γερακίνα)

Buteo rufinus rufinus (Αητογερακίνα)

Circaetus gallicus (Φιδαιτός)

Circus aeruginosus (Καλαμόκιρκος)

Circus macrourus (Στεπόκιρκος)

Circus pygargus (Λιβαδόκιρκος)

Columba palumbus palumbus (Φάσσα)

Delichon urbica urbica (Σπιτοχελίδονο)

Falco biarmicus feldeggii (Χρυσογέρακο)

Falco peregrinus brookei (Πετρίτης)

Ficedula albicollis (Κρικομυγοχάφτης)

Ficedula semitorquata (Δρυομυγοχάφτης)

Hippolais olivetorum (Λιοστριτίδα)

Hippolais pallida elaeica (Ωχροστριτίδα)

Hirundo rustica rustica (Χελιδόνι)

Lanius collurio collurio (Αητόμαχος)

Lanius minor (Γαΐδουροκεφαλός)

Lanius senator senator (Κοκκινοκέφαλος)

Lullula arborea arborea (Δεντροσταρήθρα)

Motacilla flava beema (Κιτρινοσουσουράδα)

Muscicapa striata neumanni (Σταχτομυγοχάφτης)

Oenanthe hispanica (Ασπροκώλα)

Oriolus oriolus oriolus (Συκοφάγος)

Otus scops (Γκιώνης)

Pernis apivorus (Σφηκιάρης)

Scolopax rusticola (Μπεκάτσα)

Streptopelia turtur (Τριγώνι)

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Algyroides moreoticus (Πελοποννησιακή σαύρα)

Bufo bufo bufo (Χωματόφρυνος)

Coluber gemonensis gemonensis

Elaphe situla (Σπιτόφιδο)

Telescopus fallax fallax (Αγιόφιδο)

Testudo hermanni hermanni (Ονυχοχελώνα)

Vipera ammodytes meridionalis (Οχιά)

Αξιόλογα Ασπόνδυλα

Papilio alexanor (Παπίλιο ο Αλεξάνωρ)

Zerynthia polyxena (Ζερύνθια η Πολυξένη)

3. Μικροί Νησιωτικοί Υγρότοποι

Σύμφωνα με το Π.Δ.12-06-2012 (ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/19-06-2012) στην Π.Ε. Κεφαλονιάς υπάρχουν 8 προστατευόμενοι μικροί νησιωτικοί υγρότοποι, όλοι στο νησί της Κεφαλονιάς, για τους οποίους προβλέπονται από το άρθρο 2 του ίδιου Π.Δ/γματος όροι και περιορισμοί για την προστασία και την ανάδειξή τους.

4. Υγρότοποι (ΕΚΒΥ 1994)

4.1 Λιμνοθάλασσα του Κούταβου

Βρίσκεται νοτιοανατολικά του μυχού του κόλπου του Αργοστολίου, όπου βρίσκεται η έδρα του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού η οποία λειτουργεί και ως Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Πίνακας 6.11.3, Αξιόλογα Οικοσυστήματα Π.Ε. Κεφαλληνίας

	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ						
	ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ				ΑΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΜΗ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ		
	ΙΔΙΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000 (ΦΕΚ 60/31-03-2011)	Π.Δ. 12-06-2012 (ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/19-06-2012)	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ CORINE	ΑΛΛΑ		
ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ	Αίνος (Εθνικός Δρυμός) (Ν.Δ. 996/71)	GR222000 1 / ΕΖΔ	Καλόν Όρος Κεφαλονιάς	Υ223KFL015 Λίμνη Καραβόμυλου Υ223KFL018 Εκβολή Ρύακα Λιβαδίου	A00020040	Κορυφές Όρους Αίνος και Όρους Ρούδι	Οι νότιες παραλίες της Κεφαλονιάς
	Πυρήνας Αίνου (Βιογενετικό Απόθεμα)	GR222000 2 / ΕΖΔ	Εθνικός Δρυμός Αίνου	Υ223KFL025 Εκβολή Μερσιάς Υ223KFL026 Εκβολή ανώνυμου ρύακα	A00010214	Καλόν Όρος Κεφαλονιάς	Λιμνοθάλασσα του Κούταβου (ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΕΚΒΥ 1994)
		GR222000 4 / ΕΖΔ	Παράκτια θαλάσσια ζώνη από Αργοστόλι έως Βλαχάτα και όρμος Μούντα	Υ223KFL027 Έλος Βόρειας Ακτής Ληξουρίου Υ223KFL036 Εκβολή Άγιος Νικόλαος			Οι νότιες παραλίες έχουν οικοτόπους των Sakiletea, καθώς και των πρωτογενών θινών με Agropyron.
		GR222000 5 / ΕΖΔ	Δυτικές ακτές Κεφαλληνίας, στενό Κεφαλληνίας Ιθάκης και Βόρεια Ιθάκη	Υ223KFL037 Λίμνη Άβυθος (Μεγάλη Άκολη) Υ223KFL039 Λίμνη Άκολη			Η επαρχία Σάμης Ακρωτήριο Δράπανο Κεφαλονιάς
		GR222000 6 / ΖΕΠ	Αίνος, Αγία Δυνατή και Καλόν Όρος				Όρος Άτρος Κεφαλονιάς
							Χαράδρα Πόρου
							Χερσόνησος Άσου Κεφαλονιάς

Πηγές - ΥΠΕΚΑ / Φιλότης / Στρατηγική Μ.Π.Ε του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ιονίων Νησιών 2007-20013 / Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Ιονίων Μησιών / Περιφέρεια Ιονίων Νησιών

Π.Ε. Ιθάκης

Η Π.Ε. Ιθάκης περιλαμβάνει το νησί της Ιθάκης, που είναι το μεγαλύτερο από τα μικρά νησιά της ΠΙΝ και βρίσκεται ανατολικά της Κεφαλονιάς σε μικρή απόσταση από αυτή, καθώς και τα ακατοίκητα νησιά του συμπλέγματος των Εχινάδων νήσων που βρίσκονται ανοικτά του κόλπου του Αστακού Αιτωλοακαρνανίας.

Στο Δίκτυο NATURA 2000 περιλαμβάνονται οι Νήσοι Εχινάδες (GR2310001 / ΕΔΖ), οι οποίες επιπλέον περιλαμβάνονται στην γεωγραφική περιοχή προστασίας του εθνικού πάρκου των λ/θ Μεσολογγίου και Αιτωλικού, τα νησιά Μεγανήσι, Αρκούδι, Άτοκος και Βρωμόνας (GR2220003 / ΕΔΖ - 88.333,27ha) και οι Δυτικές ακτές Κεφαλονιάς, στενό Κεφαλληνίας Ιθάκης και Βόρεια Ιθάκη (GR2220005 / ΕΔΖ). Ειδικότερα:

1. Περιοχές με ίδιο καθεστώς προστασίας

1.1 Νήσοι Εχινάδες

Οι νήσοι ανήκουν στο Εθνικό Πάρκο Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου όπου εντάσσονται λιμνοθαλάσσιες, χερσαίες και ποτάμιες περιοχές του νότιου τμήματος του Νομού Αιτωλοακαρνανίας και το νησιώτικο σύμπλεγμα των Εχινάδων της Π.Ε. Ιθάκης. Το Εθνικό Πάρκο θεσμοθετήθηκε με την υπ. αριθμ. 22306 ΚΥΑ (ΦΕΚ 477/Δ/2006).

Σκοπός του Εθνικού Πάρκου είναι η προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού φυσικού πόρου που διακρίνονται για την μεγάλη βιολογική, οικολογική, αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική και παιδαγωγική τους αξία.

Ειδικότερα οι νήσοι Εχινάδες περιλαμβάνονται σε ζώνη προστασίας της φύσης με στοιχεία Π.Φ.4 και συγκεκριμένα οι:

- Βόρειες Εχινάδες: Ποντικός, Προβάτι, Δρακονέρα, Τσακαλονήσιο, Πιστρός, Λαμπρινός, Καλόγηρος, Σοφιαία, Φίλιππος, Καρλονήσιο.
- Νότιες Εχινάδες: Μάκρη, Μακροπούλα, Οξειά

Στην Ζώνη Π.Φ.4 επιτρέπονται οι ακόλουθες δραστηριότητες:

- Η βόσκηση και οι παραδοσιακές εγκαταστάσεις εσταυλισμού μέχρι την εκπόνηση και έγκριση μελέτης βοσκοϊκανότητας. Ο τρόπος κατασκευής των εγκαταστάσεων και η αισθητική ένταξη τους στο περιβάλλον καθορίζεται από τη μελέτη βοσκοϊκανότητας. Η μελισσοκομία
- Η κατασκευή υποδομής στις ακτές για την εξυπηρέτηση των υδατοκαλλιεργειών

- Η ήπια αναψυχή για ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης. Για το νησιωτικό σύμπλεγμα, απαιτείται η εκπόνηση ειδικής μελέτης προκειμένου να τεκμηριωθεί η έκταση, οι όροι δόμησης και η υποδομή στην οποία θα αναπτυχθεί η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και η ήπια αναψυχή σύμφωνα με τη φέρουσα ικανότητα του οικοσυστήματος και η έκδοση σχετικού Κανονισμού Διοίκησης και Λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης.
- Η εγκατάσταση υποδομής για την εξυπηρέτηση των επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων, όπως μικρή αγροτική κατοικία επιφάνειας μέχρι 80 τ.μ., αποθήκες φύλαξης αγροτικών εργαλείων επιφάνειας μέχρι 50 τ.μ., κλπ.
- Για τις επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες ορίζονται κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας τα δέκα (10) στρέμματα.

Μόνον η νήσος Πεταλός περιλαμβάνεται στη ζώνη προστασίας της Φύσης με στοιχείο Π.Φ.2Δ, επιτρέπονται οι ακόλουθες δραστηριότητες:

- Η μελισσοκομία
- Η βόσκηση και οι παραδοσιακές εγκαταστάσεις εσταλισμού ζώων μέχρι την εκπόνηση και έγκριση μελέτης βοσκοϊκανότητας. Ο τρόπος κατασκευής των εγκαταστάσεων και η αισθητική ένταξη τους στο περιβάλλον καθορίζεται από τη μελέτη βοσκοϊκανότητας.
- Η δασοπονία γενικά και οι αναδασώσεις όπου κρίνονται σκόπιμες κατόπιν ειδικών μελετών και προγραμμάτων των αρμοδίων αρχών.
- Η χρήση και συντήρηση του υφισταμένου οδικού δικτύου, για την εξυπηρέτηση των επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων και για τη φύλαξη και επόπτευση της περιοχής.
- Η συντήρηση και αναστήλωση των υφισταμένων μοναστηριών και μνημείων.
- Οι αρχαιολογικές ανασκαφές.
- Η κατασκευή υποδομής στην ακτή για την εξυπηρέτηση των ιχθυοκαλλιεργειών.
- Στην ως άνω ζώνη ορίζεται κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας τα τέσσερα (4) στρέμματα.

Ο Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου συστήθηκε το 2003 βάσει πλαισίου που διέπεται από τους νόμους 3044 (Φ.Ε.Κ. Α' 197/27-08-2002), 1650/1986 για «την προστασία του περιβάλλοντος» και 2742 (ΦΕΚ207Α/07-10-99), ενώ συγκροτήθηκε με την Υ.Α. 126432/2460 (ΦΕΚ918Β/04-07-03) η οποία τροποποιήθηκε με την Υ.Α. 20700 (ΦΕΚ659Β/25-05-06).

Οι Εχινάδες είναι μια ομάδα 25 νησιών κοντά στα Ακαρνανικά βουνά. Καλύπτονται κυρίως από θαμνώνες ή γυμνά βράχια, με εξαίρεση τον Κάλαμο και ο Πεταλός που είναι δασωμένα. Τα νησιά ανήκουν στις προστατευμένες περιοχές σε Εθνικό Επίπεδο στην κατηγορία Εθνικά Πάρκα (Ν.1650/86) μαζί με την ευρύτερη περιοχή που περιλαμβάνεται στις λιμνοθάλασσες Μεσολογίου-Αιτωλικού, κάτω Ρους και εκβολές των ποταμών Αχελώου και Ευήνου.

Στο χερσαίο περιβάλλον των Εχινάδων νήσων υπάρχουν θέσεις φωλιάσματος και αναπαραγωγής για θαλασσοπούλια και για αυτό χαρακτηρίζεται ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά της Ελλάδος (ΣΠΠΕ)

Εκβολές Αχελώου και απέναντι η νήσος της Οξιάς (Εχινάδες)

Λιμνοθάλασσα του Κούταβου

2. Περιοχές NATURA 2000

2.1 Δυτικές ακτές Κεφαλονιάς – Στενό Κεφαλονιάς – Ιθάκης – Βόρεια Ιθάκη (Ακρωτήριο Γερογκόμπος – Δράκου Πήδημα – Κεντρί – Αγ. Ιωάννης) (ΕΖΔ) GR2220005

Για την περιοχή έχει γίνει ήδη αναλυτική περιγραφή, καθώς περιλαμβάνει μεγάλη έκταση της Π.Ε. Κέρκυρας.

2.2 Εσωτερικό αρχιπέλαγος Ιονίου (Μεγανήσι, Αρκούδι, Άτοκος, Βρωμόνας) (ΕΖΔ) GR2220003

Περιλαμβάνει τη θαλάσσια περιοχή που οριοθετείται από τρία κύρια νησιά του Ιονίου, Λευκάδα, Ιθάκη και Κεφαλονιά και την ηπειρωτική Ελλάδα (Στερεά Ελλάδα), συμπεριλαμβανομένων και των ακτών των νησιών και νησίδων, όπως Αρκούδι, Μεγανήσι, Κυθρός, Σκορπιός, Σκορπίδι, Σπάρτη, Μαδουρή, Φορμίκουλα, Άτοκος, Κάλαμος, Καστός και Βρωμόνας. Η γεωμορφολογία των ακτών αυτών των νησιών δημιουργεί ποικιλία ενδιαιτημάτων για τη θαλάσσια και χερσαία χλωρίδα και πανίδα. Στα προφυλαγμένα νερά του αρχιπελάγους, σημαντικά είδη θαλάσσιων θηρευτών είναι στην κορυφή της τροφικής αλυσίδας είναι μόνιμα ή κοινά, υποδεικνύοντας τον βιολογικό πλούτο της περιοχής.

Τα κοινά δελφίνια (*Delphinus delphis*) και διάφορα είδη καρχαριών είναι μόνιμα ή κοινά στοιχεία της τοπικής θαλάσσιας πανίδας. Οι ακτές του οικοτόπου περιέχουν πολλά βυθισμένα ή μερικώς υποθαλάσσια σπήλαια, που αποτελούν το ιδανικό βιότοπο για φώκιες. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά σημεία της εθνικής επικράτειας (και γενικότερα στη Μεσόγειο) για το πλέον απειλούμενο με εξαφάνιση θηλαστικό στην Ευρώπη (*Monachus monachus*) .

Η θαλάσσια περιοχή του οικοτόπου είναι γενικά σε καλή κατάσταση διατήρησης. Γι' αυτό ένας σημαντικός αριθμός από τα κορυφαία αρπακτικά ζώα εξακολουθούν να υπάρχουν στην περιοχή. Φυσικά αυτό δεν σημαίνει ότι το θαλάσσιο περιβάλλον και οι φυσικοί οικότοποι του δεν είναι ευάλωτα. Μία από τις μεγαλύτερες απειλές στην περιοχή είναι οι παράνομες αλιευτικές δραστηριότητες. Αφορούν διάφορες παράνομες μεθόδους αλιείας. Όλη αυτή η ανεξέλεγκτη υπεραλίευση, που ασκείται από τους αλιείς, καθώς και από τους τουρίστες, μειώνει και απειλεί με καταστροφή το βιολογικό δυναμικό του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Παρ 'όλα αυτά, η γενική ένταση όλων αυτών των δραστηριοτήτων φαίνεται σχετικά χαμηλή σε σύγκριση με το υπόλοιπο της εθνικής επικράτειας . Μια άλλη σημαντική απειλή προέρχεται από ένα μη διαχειριζόμενο τουρισμό που συνεχώς αυξάνεται. Οι δραστηριότητες αναψυχής (κυρίως yachting και χρήση φουσκωτών σκαφών) είναι αρνητικές για το περιβάλλον, κυρίως λόγω της έλλειψης εγκαταστάσεων (σκουπίδια και λύματα ρίχνονται στη θάλασσα, ενώ η αγκυροβόληση συχνά γίνεται στα λιβάδια Ποσειδωνίας) και της έλλειψης ενός κώδικα δεοντολογίας από τους ιδιοκτήτες σκαφών (διαταραχή των δελφινιών, είσοδος στις σπηλιές της φώκιας Μονάχους). Τέλος, ο αντίκτυπος των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων γύρω από την περιοχή (υπάρχει μια μεγάλη κίνηση μεταξύ της Ιταλίας και την Πάτρα , μέσω του διαύλου Λευκάδας - Κεφαλονιά) δεν μπορεί εύκολα να αξιολογηθεί. Ωστόσο , εάν δεν ληφθούν ειδικά μέτρα, η ρύπανση θα

συνεχίσει να αποτελεί υψηλό κίνδυνο για την περιοχή. Συνοψίζοντας, η τοποθεσία και κυρίως το θαλάσσιο περιβάλλον της είναι μία από τις πιο συντηρημένες σε όλη την εθνική επικράτεια.

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Erysimum corinthium

Posidonia oceanica (Ποσειδονία)

Αξιόλογα Θηλαστικά

Delphinus delphis (Δελφίνι)

Monachus monachus (Μεσογειακή φώκια)

Myotis capaccinii (Ποδαρομυωτίδα)

Rhinolophus blasii (Ρινόλοφος του Μπλάζιους)

Rhinolophus euryale (Μεσορινόλοφος)

Tursiops truncatus (ΡΙνοδέλφινιο)

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Algyroides nigropunctatus (Κερκυραϊκή σαύρα)

Coluber najadum dahlia (Σαΐτα του Νταλ)

Cyrtodactylus kotschy adelphiensis (Κυρτοδάκτυλος των νησιών Αδέλφια)

Elaphe quatuorlineata quatuorlineata (Λαφίτης)

Lacerta trilineata cariensis (Τρανόσαυρα της Ικαρίας)

Malpolon monspessulanus insignitus (Σαπίτης)

Testudo hermanni hermanni (Ονυχοχελώνα)

Πίνακας 6.11.4, Αξιόλογα Οικοσυστήματα Π.Ε. Ιθάκης

	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ					
	ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ				ΑΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΜΗ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ	
	ΙΔΙΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000 (ΦΕΚ 60/31-03-2011)	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΘΗΚΗ RAMSAR	Π.Δ. 12-06-2012 (ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/19-06-2012)	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ CORINE	ΑΛΛΑ
ΙΘΑΚΗ	Οι Νήσοι Εχινάδες (Εθνικό Πάρκο) ΦΕΚ 477/21-05-2006 (Ν. 1650/86)	GR222000 5 / ΕΖΔ	Δυτικές ακτές Κεφαλληνίας, στενό Κεφαλληνίας Ιθάκης και Βόρεια Ιθάκης	Το νησιωτικό σύμπλεγμα των Β. Εχινάδων που ανήκουν διοικητικά στο Νομό Κεφαλονιάς, στην επαρχία Ιθάκης	Υ223ΙΤΗ001 Αλυκή Ιθάκης	Το δάσος αριά του Περαχωρίου Ιθάκης
		GR222000 3 / ΕΖΔ	Εσωτερικό Αρχιπέλαγος Ιονίου (Μεγανήσι, Αρκούδι, Άτοκος και Βρωμόνας)	Τα νησιά Οξυιά, Πεταλάς, Μάκρη, Μακροπούλα και Μοδιά, που ανήκουν διοικητικά στο Νομό Κεφαλονιάς, στην επαρχία Ιθάκης		
		GR231000 1 / ΕΖΔ	Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου Αιτωλικού, Εκβολές Ευήνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς			Νήσος Προβάιον

Πηγές - ΥΠΕΚΑ / Φιλότης / Στρατηγική Μ.Π.Ε του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ιονίων Νησιών 2007-20013 / Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Ιονίων Μησιών / Περιφέρεια Ιονίων Νησιών

Π.Ε. Ζακύνθου

Η Ζάκυνθος που βρίσκεται δυτικά σε μικρή απόσταση από την βορειοδυτική ακτή της Πελοποννήσου, είναι το νοτιότερο από τα μεγάλα νησιά του Ιονίου. Ακόμη νοτιότερα βρίσκονται οι Στροφάδες που εντάσσονται στα μικρά νησιά. Η Ζάκυνθος ανήκει στην ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης *Cuercetalia ilicis* με τις δύο υποζώνες της αριάς και της αργιλιάς - χαρουπιάς.

Στις πεδινές και ημιορεινές περιοχές συστάδες κυπαρίσσια, λεύκες και ευκαλύπτου χωρίζουν τις εκτάσεις όπου καλλιεργούνται κυρίως ελαιώνες, αμπέλια, εσπεριδοειδή, κηπευτικά. Στις ελώδεις εκτάσεις και μικρές λίμνες (έλος αεροδρομίου, λίμνη Κερίου), όπως και κατά μήκος των ποταμοχείμαρρων, αναπτύσσεται ενδιαφέρουσα παρυδάτια βλάστηση (καλαμώνες κ.λπ.).

Αξίζει ακόμη να σημειωθούν η αλόφιλη βλάστηση της Αλυκής Κατασταρίου (βούρλο, αρμυρίκια, αρμιρίχες) και οι περιοχές αμμοθινιά στον Πλάνο στον Κόλπο Αλυκών και στον Κόλπο Λαγανά.

Στην κεντρική περιοχή του όρους Βραχιώνας σε υψόμετρο άνω των 400 μ. έχει οριοθετηθεί μόνιμο καταφύγιο θηραμάτων.

Στον Πίνακα 3.11.5 αναφέρονται τα θεσμοθετημένα ευαίσθητα και αξιόλογα οικοσυστήματα που καταγράφονται στην Ζάκυνθο.

1. Περιοχές με ίδιο καθεστώς προστασίας

1.1 Κόλπος Λαγανά και Νησίδες Μαραθονήσι και Πελούζο

Τον Δεκέμβριο του 1999 ιδρύθηκε με Προεδρικό Διάταγμα, το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου (Ε.Θ.Π.Ζ.- ΦΕΚ 906/Δ/1999) για την διαφύλαξη της φυσικής κληρονομιάς και τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας της θαλάσσιας και παράκτιας έκτασης του κόλπου του Λαγανά καθώς και όλων των νησίδων του νομού Ζακύνθου. Ο κόλπος Λαγανά μαζί με τις Στροφάδες που αναφέρονται στη συνέχεια, ανήκει στις προστατευμένες περιοχές σε Εθνικό Επίπεδο στην κατηγορία Εθνικά θαλάσσια Πάρκα (Ν.1650/86) και στις Προστατευόμενες περιοχές σε Διεθνές και Περιφερειακό Επίπεδο στην κατηγορία Βιογενετικά Αποθέματα.

Τον Ιούλιο του 2000, σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα, ιδρύθηκε το Διοικητικό Συμβούλιο του Φορέα Διαχείρισης του ΕΘΠΖ.

Στα όρια του Ε.Θ.Π.Ζ. βρίσκεται ένας από τους πιο σημαντικούς βιότοπους αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* στη Μεσόγειο. Επίσης περιλαμβάνονται σημαντικοί βιότοποι της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*, της μεταναστευτικής ορνιθοπανίδας, της ενδημικής χλωρίδας καθώς και οικότοποι ευρωπαϊκού και μεσογειακού ενδιαφέροντος όπως αυτοί των συστημάτων αμμοθινών και της αλόφιλης βλάστησης και τα υποθαλάσσια λιβάδια του φυτού *Posidonia oceanica*.

Παραλία στο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου Φωλιά της *Caretta caretta*

2. Περιοχές NATURA 2000

2.1 Δυτικές και Βορειανατολικές ακτές Ζακύνθου (ΕΖΔ-ΖΕΠ) GR2210001

Η περιοχή απλώνεται από το κόλπο του Αγίου Νικολάου στα ΒΔ του νησιού, καλύπτοντας όλη τη δυτική Ζάκυνθο, μέχρι τη νότια Ζάκυνθο στο ακρωτήριο Μαραθιάς. Η απότομη δυτική ακτή του νησιού είναι στην πραγματικότητα η απόληξη του Όρους Βραχίωννα. Η παράκτια γραμμή κυριαρχείται από κάθετα παραθαλάσσια βράχια που κατεβαίνουν απότομα στη θάλασσα, με βλάστηση από θάμνους και φρύγανα. Η υπόλοιπη περιοχή αποτελείται από βραχώδεις λόφους και εν μέρει καταλαμβάνεται από δάση *Pinus halepensis*, και εν μέρει υποβαθμιστεί και καλύπτονται από θάμνους ή φρύγανα.

Αυτή είναι μια σημαντική περιοχή για τα είδη των θαμνώνων και των παράκτιων περιοχών, καθώς και για τα μεταναστευτικά πουλιά. Η θαλάσσια περιοχή του οικότοπου αποτελεί σημαντικό καταφύγιο για τη μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*). Άλλα θαλάσσια θηλαστικά που έχουν καταγραφεί στην περιοχή, είναι τα *Ziphius cavirostris*, *Delphinus delphis*, *Orcinus orca*. Τα παραθαλάσσια βράχια είναι από την άποψη της χλωρίδας το πιο ενδιαφέρον τμήμα του νησιού της Ζακύνθου, καθώς φιλοξενούν μια σειρά από σπάνια και μοναδικά είδη φυτών. Τα είδη *Limonium phytosianum* και *L. zacyanthium* είναι τοπικά ενδημικά, κάποια άλλα είναι ελληνικά ενδημικά και το *Lomelosia*

crenata subsp *dallaportae* δείχνει τη χλωριδική σύνδεση με την Ιταλία. Το είδος *Serapias ionica* είναι ενδημικό των νησιών του Ιονίου και προστατεύεται από το Π.Δ. 67/81.

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών παρατηρείται ανεξέλεγκτη αύξηση των επισκεπτών και σκαφών στην περιοχή. Έχουν διανοιγεί νέοι δρόμοι που οδηγούν στις παραλίες με αποτέλεσμα να οικοδομηθούν ακόμη και τα πιο δυσπρόσιτα μέρη. Επιπρόσθετα, η χρήση δυναμίτη από μη επαγγελματίες αλιείς αποτελεί σοβαρή απειλή για τη μεσογειακή φώκια. Τα δάση της περιοχής έχουν υποβαθμιστεί από τις πυρκαγιές. Ωστόσο, ένα ικανοποιητικό επίπεδο αποκατάστασης των δασών έχει παρατηρηθεί ιδιαίτερα σε περιοχές με μικρή κλίση. Τέλος το παράνομο κυνήγι αποτελεί μια σοβαρή απειλή για την περιοχή.

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Dianthus fruticosus occidentalis (Αγριογαρύφαλλο το δυτικό)

Heptaptera colladonioides

Hypericum aegypticum (Υπερικό το Αιγύπτιο)

Limonium phitosianum

Limonium zacyanthium

Neotinea maculata

Ophrys sphegodes cephalonica

Scabiosa crenata brevciscapa

Stachys ionica

Αξιόλογα Θηλαστικά

Balaenoptera physalus (Πτεροφάλαινα)

Delphinus delphis (Δελφίνι)

Glis glis argenteus (Δασομυξός)

Grampus griseus (Σταχτοδέλφινιο)

Lepus europaeus carpathous (Λαγός της Καρπάθου)

Martes foina (Κουνάβι)

Monachus monachus (Μεσογειακή φώκια)

Mustela nivalis galinthis (Νυφίτσα)

Tursiops truncatus (ΡΙνοδέλφινιο)

Ziphius cavirostris (Ζιφίος (Ραμφοφάλαινα))

Αξιόλογα Πτηνά

Apus apus apus (Σταχτάρα)

Ardeola ralloides (Κρυπτοτσικνιάς)

Buteo buteo buteo (Γερακίνα)

Calonectris diomedea (Αρτέμης)

Delichon urbica urbica (Σπιτοχελίδονο)
Emberiza caesia (Σκουρόβλαχος)
Emberiza melanocephala (Αμπελουργός)
Erithacus rubecula balcanica (Κοκκινολαίμης των Βαλκανίων)
Falco biarmicus feldeggii (Χρυσογέρακο)
Falco eleonora (Μαυροπετρίτης)
Falco peregrinus brookei (Πετρίτης)
Ficedula albicollis (Κρικομυγοχάφτης)
Hippolais pallida elaeica (Ωχροστριτίδα)
Hirundo rustica rustica (Χελιδόνι)
Lanius senator senator (Κοκκινοκέφαλος)
Luscinia megarhynchos (Αηδόνι)
Motacilla cinerea (Σταχτοσουσουράδα)
Oenanthe hispanica (Ασπροκώλα)
Oenanthe oenanthe oenanthe (Σταχτοπετρόκλης)
Oriolus oriolus oriolus (Συκοφάγος)
Otus scops (Γκιώνης)
Phalacrocorax aristotelis (Θαλασσοκόρακας)
Phylloscopus sibilatrix (Δασοφυλλοσκόπος)
Phylloscopus trochilus acredula (Θαμνοφυλλοσκόπος)
Puffinus puffinus puffinus (Μύχος)
Streptopelia turtur (Τριγώνι)
Sylvia cantillans albistriata (Κοκκινοτσιροβάκος)
Sylvia hortensis crassirostris (Δεντροτσιροβάκος)

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Ablepharus kitaibelii fabichi (Αβλέφαρος)
Algyroides moreoticus (Πελοποννησιακή σαύρα)
Algyroides nigropunctatus (Κερκυραϊκή σαύρα)
Caretta caretta caretta (Χελώνα καρέττα)
Coluber gemonensis gemonensis
Cyrtodactylus kotschy adelphiensis (Κυρτοδάκτυλος των νησιών Αδέλφια)
Elaphe quatuorlineata quatuorlineata (Λαφίτης)
Elaphe situla (Σπιτόφιδο)
Hemidactylus turcicus turcicus (Σαμιαμίδι)
Lacerta trilineata cariensis (Τρανόσαυρα της Ικαρίας)
Malpolon monspessulanus insignitus (Σαπίτης)
Ophisaurus apodus thracicus (Τυφλίτης)

Podarcis taurica ionica (Γουστέρα του Ιονίου)

Tarentola mauritanica mauritanica (Ταρεντόλα)

Telescopus fallax fallax (Αγιόφιδο)

Testudo hermanni hermanni (Ονυχοχελώνα)

Αξιόλογα Ασπόνδυλα

Parnassius apollo (Παρνάσσιος ο Απόλλων)

2.2 Κόλπος Λαγανά και Νησίδες Μαραθονήσι και Πελούζο (ΕΖΔ) GR2210002

Η περιοχή περιλαμβάνει κόλπο του Λαγανά και το Μαραθονήσι στη νότια ακτή του νησιού της Ζακύνθου. Το υπόστρωμα είναι αμμώδες και τα νερά δεν είναι πολύ βαθιά (10μ. max.), εξηγώντας έτσι την επεκτατική ποσειδωνίας. Η παράκτια ζώνη του Λαγανά παρουσιάζει μεγάλη βιολογική σημασία, λόγω της ύπαρξης πολύ σημαντικών ενδιαιτημάτων που αναπτύσσονται στις αμμώδεις παραλίες, στις βραχώδεις ακτές, στις παράκτιες λίμνες, στα ποτάμια συστήματα, κλπ. Η παράκτια ζώνη του Λαγανά εκτείνεται για μερικά χιλιόμετρα εσωτερικά, 10-15 χιλιόμετρα από τη θάλασσα και θεωρείται ως μια περιοχή με υψηλή βιολογική σημασία. Η περιοχή αποτελείται από μια σειρά από μικρές και αμμουδερές παραλίες που χωρίζονται η μία από την άλλη με βραχώδεις ακτές ή μικρούς λόφους και αυτό το τοπίο χαρακτηρίζεται από καλά ανεπτυγμένη τυπική μεσογειακού τύπου βλάστησης. Επίσης, παρόμοια είναι η κατάσταση όσον αφορά την κάλυψη της βλάστησης και του τοπίου (που χαρακτηρίζεται από μια αμμώδη παραλία της υψηλής οικολογικής και αισθητικής σημασίας) στο Μαραθονήσι και στο Πελούζο που βρίσκονται εντός του κόλπου Λαγανά και ο πυθμένας του θαλάσσιου τμήματος της περιοχής, η οποία κυριαρχείται από λιβάδια ποσειδωνίας.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι οι αμμώδεις παραλίες της περιοχής Λαγανά είναι από τις πιο σημαντικές περιοχές ωοτοκίας του είδους *Caretta caretta* σε όλη την περιοχή της Μεσογείου. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ένθεση είναι ένα κρίσιμο στάδιο του βιολογικού κύκλου της *Caretta caretta* που σχετίζονται με την επιβίωση του είδους, η βιολογική σημασία αυτού του οικοτόπου είναι προφανής.

Στον οικοτόπο υπάρχει μεγάλη ανάγκη προστασίας από την υπερβολική ανθρώπινη επίδραση και συγκεκριμένα από τις εκτεταμένες τουριστικές δραστηριότητες, από τα ταχύπλοα σκάφη, από τα αστικά λύματα και από την ερασιτεχνική αλιεία. Επιπλέον ο θόρυβος, τα φώτα, η κίνηση των οχημάτων επηρεάζουν αρνητικά την περιοχή. Η αυξημένη εκμετάλλευση του κόλπου Λαγανά και ιδιαίτερα της αμμουδιάς για τις τουριστικές δραστηριότητες είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την ένθεση της *Caretta caretta*. Δεδομένου ότι η αναπαραγωγική διαδικασία αυτού του ζώου είναι ένα

πολύ ευαίσθητο μέρος του κύκλου ζωής του, επηρεάζεται από πολλές περιβαλλοντικές παραμέτρους και από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό τεράστιων ξενοδοχειακών μονάδων που δέχονται πολλούς τουρίστες κάθε χρόνο. Επιπλέον, τα θαλάσσια σπορ που είναι πολύ δημοφιλή μεταξύ των επισκεπτών στην περιοχή είναι ασκούνται έντονα κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών, όταν η θαλάσσια χελώνα γεννά τα αυγά της.

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Φυτά

Dianthus fruticosus occidentalis (Αγριογαρύφαλλο το δυτικό)

Hypericum aegypticum (Υπερικό το Αιγύπτιο)

Pancratium maritimum

Αξιόλογα Θηλαστικά

Delphinus delphis (Δελφίνι)

Martes foina (Κουνάβι)

Monachus monachus (Μεσογειακή φώκια)

Mustela nivalis galinthis (Νυφίτσα)

Tursiops truncatus (ΡΙνοδέλφινιο)

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Algyroides moreoticus (Πελοποννησιακή σαύρα)

Algyroides nigropunctatus (Κερκυραϊκή σαύρα)

Bufo bufo bufo (Χωματόφρυνος)

Bufo viridis viridis (Πρασινόφρυνος)

Caretta caretta caretta (Χελώνα καρέττα)

Coluber gemonensis gemonensis

Coluber najadum dahlia (Σαΐτα του Νταλ)

Elaphe situla (Σπιτόφιδο)

Hyla arborea arborea (Δεντροβάτραχος)

Lacerta trilineata cariensis (Τρανόσαυρα της Ικαρίας)

Malpolon monspessulanus insignitus (Σαπίτης)

Mauremys caspica rivulata (Ποταμοχελώνα)

Telescopus fallax fallax (Αγιόφιδο)

Testudo hermanni hermanni (Ονυχοχελώνα)

Αξιόλογα Ψάρια

Syngnathus abaster (Σακοράφα)

Αξιόλογα Ασπόνδυλα

Parnassius apollo (Παρνάσσιος ο Απόλλων)

2.3 Νησίδες Σταμφάνι και Άρπυια (Στροφάδες) (ΖΕΠ) GR2210004

Αυτή η περιοχή περιλαμβάνει δύο μικρά νησιά που βρίσκονται 27 μίλια νότια του νησιού της Ζακύνθου και 28 μίλια δυτικά των ακτών της Πελοποννήσου. Γεωλογικά στοιχεία δείχνουν ότι τα νησιά Στροφάδες έχουν ωκεάνια χαρακτηριστικά, σε αντίθεση με την πλειοψηφία των ελληνικών νησιών και νησίδων, τα οποία θεωρούνται απομεινάρια της παλιάς ελληνικής ηπειρωτικής χώρας. Αυτή η περιοχή έχει επίσης ενδιαφέρον από παλαιοντολογική άποψη, δεδομένου ότι απολιθώματα της Μειοκαινικής ή και Πλειοκαινικής πανίδας έχουν βρεθεί. Η περιοχή παρουσιάζει επίσης αρχαιολογικό ενδιαφέρον, καθώς στην ευρύτερη νησίδα υπάρχει ένα πολύ παλιό μοναστήρι που χτίστηκε στα μέσα του 13ου αιώνα. Σήμερα τα νησιά είναι ακατοίκητα, αλλά όταν η μοναστική κοινότητα ήταν ενεργή, η πλειοψηφία της φυσικής βλάστησης καταστράφηκε υπέρ της καλλιέργειας των δημητριακών, λαχανικών, οπωροφόρα δέντρα, κλπ. Σήμερα, η φυσική βλάστηση χαρακτηρίζεται από τα γιγάντια δέντρα του *Juniperus phoenicea*, *Quercus coccifera*, *Pistacia lentiscus* κ.λπ. που περιορίζονται σε ένα μέρος του μεγαλύτερου νησιού.

Αυτή είναι μια σημαντική περιοχή για αναπαραγόμενα θαλασσοπούλια και μεταναστευτικά πουλιά. Οι κύριες απειλές είναι το παράνομο κυνήγι και οι πυρκαγιές. Για τους παραπάνω λόγους, ολόκληρη η περιοχή έχει ενταχθεί στο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο της Ζακύνθου, ως προστατευόμενη φυσική περιοχή (περιοχή πυρήνα) όπου απαγορεύεται το κυνήγι, ενώ ρυθμίζονται άλλες δραστηριότητες.

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Πτηνά

Accipiter nisus nisus (Τσιχλογέρακο)

Acrocephalus arundinaceus (Τσιχλοποταμίδα)

Acrocephalus schoenobaenus (Βουρλοποταμίδα)

Acrocephalus scirpaceus (Καλαμοποταμίδα)

Actitis hypoleucos (Ποταμότριγγας)

Alauda arvensis arvensis (Σταρήθρα)

Alcedo atthis (Αλκυόνα)

Anas crecca (Κιρκίρι)

Anas platyrhynchos (Πρασινοκέφαλη)

Anas querquedula (Σαρσέλα)

Anas strepera (Καπακλής)

Anthus pratensis pratensis (Λιβαδοκελάδα)
Anthus trivialis trivialis (Δενδροκελάδα)
Apus apus apus (Σταχτάρα)
Apus melba melba (Σκεπαρνάς)
Aquila pomarina (Κραυγαητός)
Ardea cinerea (Σταχτοτσικνιάς)
Ardea purpurea (Πορφυροτσικνιάς)
Ardeola ralloides (Κρυπτοτσικνιάς)
Arenaria interpres (Χαλικοκυλιστής)
Asio flammeus (Βαλτόμπουφος)
Botaurus stellaris (Ηταυρος)
Burhinus oedichnemus oedichnemus (Πετροτριλίδα)
Buteo buteo buteo (Γερακίνα)
Buteo rufinus rufinus (Αητογερακίνα)
Calidris alpina alpina (Λασποσκαλήθρα)
Calonectris diomedea (Αρτέμης)
Caprimulgus europaeus (Γυδοβυζάχτρα)
Charadrius alexandrinus (Θαλασσοσφυριχτής)
Charadrius dubius (Ποταμοσφυριχτής)
Ciconia ciconia (Λευκοπελαργός)
Ciconia nigra (Μαυροπελαργός)
Circaetus gallicus (Φιδητός)
Circus aeruginosus (Καλαμόκιρκος)
Circus macrourus (Στεπόκιρκος)
Circus pygargus (Λιβαδόκιρκος)
Columba palumbus palumbus (Φάσσα)
Coracias garrulus (Χαλκοκουρούνα)
Coturnix coturnix (Ορτύκι)
Cuculus canorus (Κούκος)
Delichon urbica urbica (Σπιτοχελίδονο)
Egretta garzetta (Λευκοτσικνιάς)
Emberiza hortulana (Βλάχος)
Emberiza schoeniclus intermedia (Καλαμοσίχλονο)
Erithacus rubecula balcanica (Κοκκινολαίμης των Βαλκανίων)
Falco eleonora (Μαυροπετρίτης)
Falco peregrinus brookei (Πετρίτης)
Falco subbuteo (Δεντρογέρακο)

Falco vespertinus (Μαυροκιρκίνεζο)
Ficedula hypoleuca (Μαυρομυγοχάφτης)
Ficedula parva parva (Νανομυγοχάφτης)
Fringilla coelebs coelebs (Σπίνος)
Fulica atra (Φαλαρίδα)
Gallinago gallinago (Μεκατσίνι)
Gelochelidon nilotica (Γελογλάρονο)
Glareola pratincola (Νεροχελίδονο)
Hieraaetus fasciatus (Σπιζαητός)
Hieraaetus pennatus (Σταυραητός)
Himantopus himantopus (Καλαμοκανάς)
Hirundo daurica rufula (Δεντροχελίδονο)
Hirundo rustica rustica (Χελιδόνι)
Ixobrychus minutus (Μικροτσικνιάς)
Jynx torquilla torquilla (Στραβολαίμης)
Lanius collurio collurio (Αητόμαχος)
Lanius minor (Γαϊδουροκεφαλός)
Lanius senator senator (Κοκκινοκέφαλος)
Larus audouinii (Αιγαιόγλαρος)
Larus ridibundus (Καστανοκέφαλος γλάρος)
Limosa limosa limosa (Λιμόζα)
Lullula arborea arborea (Δεντροσταρήθρα)
Luscinia megarhynchos (Αηδόνι)
Luscinia svecica cyanecula (Γαλαζολαίμης)
Merops apiaster (Μελισσοφάγος)
Milvus migrans aegypticus (Τσίφτης Αιγυπτιακός)
Motacilla alba alba (Λευκοσουσουράδα)
Motacilla flava beema (Κιτρινοσουσουράδα)
Muscicapa striata neumanni (Σταχτομυγοχάφτης)
Neophron percnopterus (Ασπροπάρης)
Numenius arquata arquata (Τουρλίδα)
Nycticorax nycticorax (Νυχτοκόρακας)
Oenanthe hispanica (Ασπροκώλα)
Oenanthe oenanthe oenanthe (Σταχτοπετρώκλης)
Oriolus oriolus oriolus (Συκοφάγος)
Otus scops (Γκιώνης)
Pandion haliaetus (Ψαραητός)

Pernis apivorus (Σφηκιάρης)
Phalacrocorax aristotelis (Θαλασσοκόρακας)
Phoenicurus ochruros (Καρβουνιάρης)
Phoenicurus phoenicurus phoenicurus (Κοκκινόνογος)
Phylloscopus collybita abietinus (Δενδροφυλλοσκόπος των ελάτων)
Phylloscopus sibilatrix (Δασοφυλλοσκόπος)
Phylloscopus trochilus acredula (Θαμνοφυλλοσκόπος)
Plegadis falcinellus
Pluvialis apricaria albifrons (Βροχοπούλι)
Prunella modularis (Θαμνοψάλτης)
Puffinus puffinus puffinus (Μύχος)
Riparia riparia riparia (Οχθοχελίδονο)
Saxicola rubetra (Καστανολαίμης)
Scolopax rusticola (Μπεκάτσα)
Sterna albifrons (Νανογλάρονο)
Sterna hirundo (Ποταμογλάρονο)
Streptopelia turtur (Τριγώνι)
Sturnus vulgaris tauricus (Ψαρόνι του Ταύρου)
Sylvia atricapilla (Μαυροσκούφης)
Sylvia borin borin (Κηποτσιροβάκος)
Sylvia cantillans albistriata (Κοκκινότσιροβάκος)
Sylvia communis communis (Θαμνοτσιροβάκος)
Sylvia curruca curruca (Λαλοτσιροβάκος)
Sylvia rueppelli (Μουστακοτσιροβάκος)
Tringa glareola (Λασπότριγγας)
Tringa nebularia (Πρασινოსκέλης)
Tringa ochropus (Δασότριγγας)
Tringa totanus totanus (Κοκκινোসκέλης)
Upupa epops epops (Τσαλαπετεινός)

2.4 Νήσοι Στροφάδες (ΕΖΔ) GR2210003

Οριοθετείται από την ισοβαθή των 50 μέτρων και περιλαμβάνει δύο μικρά νησιά που βρίσκονται 27 μίλια νότια της νότιας ακτής του νησιού της Ζακύνθου και 28 μίλια δυτικά των ακτών της Πελοποννήσου.

Η σημασία των νησιών αυτών από βιολογική άποψη προέρχεται από τα υπολείμματα ενός τύπου βλάστησης που έχει γίνει σπάνια στην περιοχή της Μεσογείου. Πρόκειται για

μεγάλα και πυκνά *Juniperus phoenicea* σε συνδυασμό με *Quercus coccifera*, *Laurus nobilis*, *Phyllera latifolia* κλπ

Οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει το οικοσύστημα είναι το υπερβολικό κυνήγι και η αλιεία που πολύ συχνά λαμβάνουν χώρα υπό εντελώς ανεξέλεγκτες συνθήκες. Παράνομες μέθοδοι αλιείας και κυνηγιού (π.χ. αλιεία με χρήση εκρηκτικών) ευνοούνται στα απομονωμένα και ακατοίκητα νησιά. Ειδικά κατά τη διάρκεια της κυνηγετικής περιόδου αιχμής της άνοιξης, οι κυνηγοί εισβάλλουν στην περιοχή σε εκατοντάδες, ενώ οι προσπάθειες για την επιβολή του νόμου από την αστυνομία είναι μάλλον αναποτελεσματικές. Οι πυρκαγιές είναι επίσης μια άλλη απειλή για την περιοχή (για τα μοναδικά στοιχεία μέσα στη βλάστηση, π.χ. *Juniperus phoenicea* ομάδες κ.λπ.) και προέρχονται συνήθως από τουρίστες, οι οποίοι χρησιμοποιούν τη φωτιά για το μαγείρεμα και τη θέρμανση, όταν διανυκτερεύουν στο νησί. Ωστόσο, η παράνομη αλιεία αποτελεί απειλή για τη ζωή της μεσογειακής φώκιας. Για τους παραπάνω λόγους, ολόκληρη η περιοχή έχει ενταχθεί στο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου, ως προστατευόμενη φυσική περιοχή (περιοχή πυρήνα), όπου το κυνήγι, η αναψυχή και οι αλιευτικές δραστηριότητες απαγορεύονται, ενώ ρυθμίζονται άλλες δραστηριότητες.

Χαρακτηριστικά Ενδιαιτήματα

Αξιόλογα Θηλαστικά

Monachus monachus (Μεσογειακή φώκια)

Tursiops truncatus (ΡΙνοδέλφινο)

Αξιόλογα Αμφίβια / Ερπετά

Algyroides moreoticus (Πελοποννησιακή σαύρα)

Hemidactylus turcicus turcicus (Σαμιαμίδι)

Telescopus fallax fallax (Αγιόφιδο)

Πίνακας 6.11.5, Αξιόλογα Οικοσυστήματα Π.Ε. Ζακύνθου

ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ							
ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ				ΑΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΜΗ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ			
ΙΔΙΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ		ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000 (ΦΕΚ 60/31-03-2011)		Π.Δ. 12-06-2012 (ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/19-06-2012)	ΚΑΤΑΛΟΓΟ CORINE		ΑΛΛΑ
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	Κόλπος Λαγανά - Νήσοι Στροφάδες (Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο) ΦΕΚ 906/Δ/1999 (Ν. 1650/86)	GR2210002 / ΕΖΔ	Κόλπος Λαγανά και Νησίδες Μαραθωνήσι και Πελούζο	Υ221ΖΑΚ004 Εκβολή ρύακα Κατασταρίου Υ221ΖΑΚ007 Αλικανάς	A00060093	Νότια και Δυτική Ζάκυνθος	Όρμος Αλυκές Ζακύνθου
	Κόλπος Λαγανά (βιογενετικό απόθεμα)	GR2210001 / ΕΖΔ-ΖΕΠ	Δυτικές και Βορειανατολικές ακτές Ζακύνθου		A00010227	-Κόλπος Λαγανά (Προστατευόμενες περιοχές σε Διεθνές και Περιφερειακό Επίπεδο - Βιογενετικά Αποθέματα) Νήσοι Στροφάδες	Πόρτο Ρόμα
		GR2210003 / ΕΖΔ	Νήσοι Στροφάδες		A00040043	Βορειοδυτική Ζάκυνθος	Σκινάρι
		GR2210004 / ΖΕΠ	Νησίδες Σταμφάνι & Αρπύια (Στροφάδες)		A00020026	Όρμος και άκρες Λαγανά	Λιμνοθάλασσα Κερίδο ή βάλτος (ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΕΚΒΥ 1994)

Πηγές - ΥΠΕΚΑ / Φιλότης / Στρατηγική Μ.Π.Ε του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ιονίων Νησιών 2007-20013 / Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Ιονίων Μησιών / Περιφέρεια Ιονίων Νησιών

2. Αξιόλογα Τοπία - Χαρακτηρισμένοι Χώροι

Το τοπίο μιας περιοχής είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού μιας σειράς παραγόντων και της αλληλεπίδρασης μεταξύ τους. Τέτοιοι παράγοντες είναι ο προσανατολισμός, οι κλιματολογικές συνθήκες, το μέγεθος και η σχέση των επιμέρους στοιχείων, η γεωλογία, το υψόμετρο κ.α., από την δράση των οποίων δευτερογενώς προκύπτει η μορφολογία του φυσικού ανάγλυφου, η βλάστηση, η εικόνα των εδαφών κλπ. Στα παραπάνω υπεισέρχεται και ο παράγοντας άνθρωπος με την επί χιλιετίες δραστηριότητά του στην περιοχή και τελικά διαμορφώνεται η σύνθετη τοπιακή ενότητα, η οποία δεν είναι στατική και αιώνια, όμως χαρακτηρίζεται από κάποια βασικά στοιχεία που κατά βάση, δεν διαφοροποιούνται παρά μόνον ίσως μετά από την πάροδο πολύ μεγάλων χρονικών περιόδων ή μετά από σημαντικά φυσικά φαινόμενα. Τέτοια στοιχεία για παράδειγμα είναι τόσο το γενικό περίγραμμα του φυσικού ανάγλυφου (ορεινό, πεδινό, τάξη μεγέθους επί μέρους στοιχείων), όσο και οι συνθήκες κάλυψης (γυμνό - δασωμένο έδαφος, ξηρική ή υδρόφυλλη βλάστηση κλπ.).

Για την αξιολόγηση – εκτίμηση ενός τοπίου θα πρέπει κατ' αρχήν να γίνει καταγραφή των υπαρχόντων ορατών χαρακτηριστικών του και στην συνέχεια να γίνει αξιολόγηση – εκτίμηση του τοπίου με αναφορά στη θέα, την κλίμακα, τα φυσικά όρια, την ποικιλία, την υφή, το χρώμα, την κίνηση, την ενότητα και τη φυσικότητα.

Τα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους είναι περιοχές που έχουν μεγάλη αισθητική και πολιτιστική αξία, και προσφέρονται για ήπια αναψυχή, συμβάλλοντας στην προστασία και την αποδοτικότητα των φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους.

Γενικά τα τοπία της περιοχής των Ιονίων χαρακτηρίζονται από την πλούσια χλωρίδα, από το έντονο ανάγλυφο σε συνδυασμό με το δαντελωτό σχήμα των ακτών και κατά βάση, από το γεγονός καθαυτό του «νησιωτικού περιβάλλοντος». Σε κάθε νησί υπάρχουν πολύ ενδιαφέροντα τοπιακά στοιχεία.

Η ιδιαιτερότητα του τοπίου των Ιονίων νήσων συμπληρώνεται από έναν αρκετά μεγάλο αριθμό θεσμοθετημένων τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Τα αξιόλογα τοπία της περιοχής αναφέρονται αναλυτικά για κάθε νησί στους πίνακες που ακολουθούν

Πίνακας 6.11.6, Αξιολογία τοπία Π.Ε. Κέρκυρας

ΠΙΝ Α.1.1.β. 1.7.7	ΑΞΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΠΙΑ		
	ΤΟΠΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΟΥΣ (ΤΙΦΚ)	ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΤΟΠΙΑ	ΑΞΙΟΛΟΓΙΑ ΜΗ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΤΟΠΙΑ
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	Ακρωτήριο Αρίλλας και Πόρτο Τιμόνι	Νησιά Αγ.Νικόλαος και Παναγιά στον όρμο Γάιου και ο οικισμός του Γάιου (Παξοί)	Καταρράκτης Νυμφών (ύψος 20μ.)
	Ακρωτήριο Ελαία (Κλάμπ Μεντιπερανέ)	Παραλία Αγ. Σπυρίδωνα	Καταρράκτης Κυπριανάδων (ύψος 15μ.)
	Ακρωτήριο και Όρμος Καλάμι	Περιοχή της Περίθειας	Οικισμός Παλαιών Σινιών (εγκαταλελειμμένη)
	Ακρωτήριο και Όρμος Κουλούρας	Χερσόνησος του Κανονιού με την πεζονησίδα	Πανόραμα σε Χλωμό
	Ακρωτήριο Καστρί και γύρω πλαγιές	Δάσος πάνω στο χωρίο Άγιος Μαθαίος	Πανόραμα σε Παυλιάνα
	Ακρωτήριο Κεφάλι και Νησίδες Διάπλο και Διάκοπτο	Περιοχή Παλαιοκαστρίτσας	Πανόραμα σε Συναράδες
	Άνω Κορακιάνα	Άγιοι Δέκα	Πανόραμα σε Κρήνη
	Αχίλλειο και Γαστούρι	Περιοχή σε ακτίνα δύο χιλιομέτρων από την κορυφή του Πέλεκα	Πανόραμα σε Μακράδες
	Βαρυπατάδες	Παραλία Γλυφάδας - Πέλεκα και ο δρόμος που οδηγεί από τον Πέλεκα στη Γλυφάδα	Πανόραμα σε Αλειματάδες
	Καρουσάδες	Νησάκι Βίδο	Πανόραμα σε Σωκράκι
	Κάτω Γαρούνα και γύρω περιοχή	Τμήμα της πόλης της Κέρκυρας	Πανόραμα σε Κληματιά
	Λιμνοθάλασσα Αντηνιώτη	Οικισμοί Λάκωνες, Πέλεκας και Γαστούρι	Πανόραμα σε Πεταλιά
	Λιμνοθάλασσα Κορισσίων	Όρμος της Οξίας (Παξοί)	Πανόραμα σε Λούτσες
	Λιμνοθάλασσα Χαλκιοπούλου		
	Νησίδα Λαζαρέττο (Γουβίνο)		
	Νησίδα Πτυχία (Βίδος)		
	Νησίδες Γυναίκα, Συκιά και Κραβιά		

Συνέχεια Πίνακα 3.11.6, Αξιόλογα τοπία Π.Ε. Κέρκυρας

Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΤΟΠΙΑ		
	ΤΟΠΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΛΟΥΣ (ΤΙΦΚ)	ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΤΟΠΙΑ	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΜΗ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΤΟΠΙΑ
	Όρμος και Χερσόνησος Αγίου Στεφάνου		
	Παλιοκαστρίτσα		
	Παλιό Φρούριο Αγίου Νικολάου Κερκύρας		
	Πέλεκας - Γλυφάδα Κερκύρας		
	Πλαγιές γύρω από τους Λάκωνες		
	Πλαγιές νότια της παραλίας Αγίου Γεωργίου και Αγγελόκαστρο		
	Ύψωμα πάνω από τα χωριά Ασπιωτάδες και Μανατάδες		
	Χερσόνησος και Όρμος Κερασιάς		
	Χερσόνησος Κανόνι και Ποντικονήσι Κερκύρας		
	Χερσόνησος Κασσιόπης (Κασσιόπης)		
	Χωριό Άγιος Μάρκος και γύρω περιοχή		

Πηγές - ΥΠΕΚΑ / Φιλότης / Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού / Στρατηγική Μ.Π.Ε του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ιονίων Νησιών 2007-20013 / Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Ιονίων Νησιών / Περιφέρεια Ιονίων Νησιών

Πίνακας 6.11.7, Αξιόλογα τοπία Π.Ε. Λευκάδας

ΠΙΝ Α.1.1.β.1. 7.7	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΤΟΠΙΑ		
	ΤΟΠΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΟΥΣ (ΤΙΦΚ)	ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΤΟΠΙΑ	ΑΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΤΟΠΙΑ
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	Ανατολική Λιμνοθάλασσα και Αλυκές	Βόρεια ακτή της Λευκάδας (Γύρα)	Το δάσος χαλεπτιού πεύκης πάνω από το χωριό Φρύνι έκτασης 25 στρεμμάτων
	Βόρεια λιμνοθάλασσα (Παλιώνης-Αβλίμων)	Αγ.Ιωάννης και η περιοχή Νυδρίου - Βλυχού	Το φαράγγι του ποταμού Τεμπέλης, Ν - Ν.Δ. του χωριού Απόλλαινα
	Βουνό πάνω από Μπενίτσες		Το δάσος του Σκάρου
	Νησάκι Μαδουρή		Οι καταρράκτες του ρέματος Δημοσάρι στο Β.Δ. άκρο της πεδιάδας Νυδρίου
	Νησίδα Σκορπίδι		Ο όρμος των Συβότων με τον περιβάλλοντα χώρο
	Νησίδα Σκορπίος		Η ευρύτερη περιοχή της παραλίας Κάθισμα Δ - Ν.Δ. του Αγ. Νικήτα, καθώς και
	Νησίδα Σπάρτη		Η ευρύτερη περιοχή της παραλίας Πόρτο Κατσίκι, στη χερσόνησο Λευκάτα, Δ. του δρόμου για το ακρωτήριο Δουκάτο
	Χερσόνησος Νυδρίου		Κοντά στο Φρύνι (ασβότρυπα)
			Κοντά στο Νηρικό και το Καλλιγόνι δύο σπηλιές η χοιρότρυπα και η τουρκότρυπα
			Η χοιροσπηλιά στο Εύγηρο
			Το στενό πέρασμα μεταξύ των όρμων Δρεπάνου και των λιμνοθαλασσών Αυλαίμωνα με τα νησάκια και την ακτή της Αιτωλοακαρνανίας από τον αρχαίο οικισμό ως το βόρειο άνοιγμα του στενού, ανατολικά του χωριού Καριώτες - Λυγιά

Πηγές - ΥΠΕΚΑ / Φιλότης / Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού / Στρατηγική Μ.Π.Ε του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ιονίων Νησιών 2007-20013 / Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Ιονίων Νησιών / Περιφέρεια Ιονίων Νησιών

Πίνακας 6.11.8, Αξιόλογα τοπία Π.Ε. Κεφαλληνίας και Π.Ε. Ιθάκης

ΠΙΝ Α.1.1.β.1. 7.7	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΤΟΠΙΑ		
	ΤΟΠΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΟΥΣ (ΤΙΦΚ)	ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΤΟΠΙΑ	ΑΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΤΟΠΙΑ
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ & ΙΘΑΚΗΣ	Κάστρο Αγ. Γεωργίου (Σαν Τζόρτζιο)	Βορειοανατολική ακτή του νησιού και το χωριό Φισκάρδο	Διαδρομή από Κομιτάτα - Αγ. Ευφημία
	Λίμνη Μελισσάνη	Νησί Ιθάκης στο σύνολο και το νησάκι Μαδουρή	Κοιλάδα Μ. Καθάρων Εξωγής
	Νήσος Κάλαμος		Λίμνη Άβυθος
	Όρμος Μύρτου		Φαράγγι Πόρου
	Χερσόνησος Άσσου		Ενότητα Μονοπωλάτα - Κοντογενάδα- Αγ. Θέκλα
	Χερσόνησος Ερίσσου		Ξενόπουλο
	Όρμος Σαρακίνικο Ιθάκης		Όχθες χειμάρρου που εκβάλλει στη Σάμη
	Φρίκες - Κιόνι Ιθάκης		Βαθεία ρεματιά στις παρυφές Ρουδίου με δασωμένες πλαγιές
			Παράλια Παλικής
			Πλατιά Άμμος Καμιναράτων
			Παραλία στις Μηνιές
			Παραλία Άσπροι Βράχοι
			Παραλία Λουρδός
			Κόλπος Βαθέος Ιθάκης
			Μακρύς Γυαλός
			Λόφος Αγ. Γεωργίου
			Παραλία Ραντζακί
			Κοιλάδα Ομαλών
			Σπήλαια και Γεωλογικοί Σχηματισμοί
			Σχηματισμοί Μαντζαβινάτων
			Κουνόπετρα Παλικής
			Διαδρομή από Αγκώνα - Άσσο

Συνέχεια Πίνακα 6.11.8, Αξιόλογα τοπία Π.Ε. Κεφαλληνίας και Π.Ε. Ιθάκης

Π.Ε. ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ & ΙΘΑΚΗΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΤΟΠΙΑ		
	ΤΟΠΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΛΟΥΣ (ΤΙΦΚ)	ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΤΟΠΙΑ	ΑΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΤΟΠΙΑ
			Στενά Πόρου
			Περιοχή Κατωγής
			Καταβόθρες Αργοστολίου όπου η θάλασσα εισχωρεί στη στεριά και ρέει σε καταβόθρες από την ανατολική και εκρέει στην ανατολική πλευρά του νησιού, διανύοντας μια απόσταση 14 χλμ.. (Καρστική διάβρωση)
			Σπήλαια και Λιμνοσπήλαια του νησιού της Κεφαλονιάς (Δρογκαράτη/Μελισσάνη/Ζερβάτη/Αγκαλάκι/Αγ.Θεωδώρα/Γριζάτα)
			Όρμος Αθέρα
			Κόλπος Αγ. Κυριακής
			Ακτές από Αργοστόλι μέχρι Λουρδάτα και της νότιας Παλικής
			Κοιλιάδα Πυλάρου
			Δάσος Φισκάρδου (Κυπαρίσσια)
			Αφεντικός Λόγγος Περαχωρίου
			Λίμνες Άβυθος και Μικρή Άκωλη
			Η λίμνη του Καραβόμυλου κοντά στην Σάμη όπου φτάνουν τα νερά της Μελισσάνης, για να περάσουν μέσα από τη μεγάλη ρόδα του νερόμυλου
			Μονόλιθοι Ανωγής Ιθάκης

Πηγές - ΥΠΕΚΑ / Φιλότης / Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού / Στρατηγική Μ.Π.Ε του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ιονίων Νησιών 2007-20013 / Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Ιονίων Νησιών / Περιφέρεια Ιονίων Νησιών

Πίνακας 6.11.9, Αξιόλογα τοπία Π.Ε. Ζακύνθου

ΠΙΝ Α.1.1.β.1. 7.8	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΤΟΠΙΑ		
	ΤΟΠΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΛΟΥΣ (ΤΙΦΚ)	ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΤΟΠΙΑ	ΆΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΤΟΠΙΑ
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ			Αισθητικό δάσος πεύκης στις Κοινότητες Βολιμών, Αναφωνήτριας, Έξω Χώρας, Αγ. Νικολάου, Αγαλά και Κερίου
			Όρμος Βρώμη
			Ευρύτερη περιοχή του χωριού Καμπί
			Λόγγος Βασιλικού με πεύκα, κυπαρίσσια και αείφυλλα πλατύφυλλα. Πέρασμα τρυγονιών
			Κοιλάδα μεταξύ των οικισμών Κυψέλη και Τραγάνη και
			Μεγάλη σπηλιά στα ΒΑ του χωριού Γύρι
			Κυανούν σπήλαιο και υποθαλάσσιες σπηλιές στο ακρωτήριο Σκινάρι
			Σπηλιά Χαγιώτης στο Γύρι
			Σπηλιά στην Καλλιθέα
			Πανόραμα στο Κορίθι
			Πανόραμα στον Αλυκανά
			Πανόραμα στο Ακρωτήριο Ντάβια στο Αργάσι
			-Πανόρασμο Πλάνο και στου Μπόχαλη

Πηγές - ΥΠΕΚΑ / Φιλότης / Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού / Στρατηγική Μ.Π.Ε του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ιονίων Νησιών 2007-20013 / Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Ιονίων Νησιών / Περιφέρεια Ιονίων Νησιών

6.12 Δίκτυα υποδομών

6.12.1 Κοινωνικές υποδομές

Σύμφωνα με το Εθνικό σύστημα Υγείας βασικό στόχο αποτελεί η ενίσχυση της πρωτοβάθμιας υγείας, ώστε να επιτυγχάνεται η μείωση της ανισότητας στην πρόσβαση των πολιτών στο σύστημα υγείας και η συνεχής βελτίωση της νοσοκομειακής αποτελεσματικότητας.

Σύμφωνα με τα ενταγμένα έργα στο Γ' ΚΠΣ και στο ΕΣΠΑ (Κεφάλαιο Α.1.1.α.3) προκύπτει ότι υλοποιήθηκαν σημαντικά έργα κτιριακών υποδομών και προμήθειας ιατρικού εξοπλισμού στις περισσότερες υγειονομικές μονάδες της ΠΙΝ με σπουδαιότερο το έργο της κατασκευής του νέου Νοσοκομείου της Λευκάδας. Ωστόσο από τα έργα αυτά δεν προκύπτει καμία πρόοδος στην ανάπτυξη της τηλεϊατρικής, στόχος που παραμένει επίκαιρος μέχρι σήμερα.

Βέβαια η βαθιά οικονομική κρίση έχει οδηγήσει σε διαρθρωτικές αλλαγές που αποβαίνουν σε βάρος και αυτού του τομέα. Η ολοκλήρωση των αλλαγών αυτών θα επιτρέψει την ολοκληρωμένη κριτική αντιμετώπισή τους. Σε κάθε περίπτωση όσον αφορά τον εξοπλισμό και το προσωπικό με τις αντίστοιχες κλινικές των νοσοκομείων στην συγκεκριμένη Περιφέρεια, πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της, ως νησιωτική περιφέρεια με μεγάλα νησιά που εξυπηρετούνται από τις αντίστοιχες νοσοκομειακές μονάδες, αλλά και μικρά νησιά που εξυπηρετούνται μόνον από Κέντρα Υγείας και Περιφερειακά ιατρεία, όπως του Μεγανησίου, ή αγροτικά ιατρεία και η ανάγκη τηλεϊατρικής είναι πολύ μεγάλη. Παράλληλα ο τουριστικός χαρακτήρας της συγκεκριμένης Περιφέρειας επιβάλλει ανάλογες ανάγκες για εξοπλισμό και επιστημονικό δυναμικό τόσο στη πρωτοβάθμια, όσο και στη δευτεροβάθμια υγεία.

Ωστόσο, η λειτουργία 17 Κέντρων Υγείας και 6 Νοσοκομείων φαίνεται ότι επαρκούν. Η έναρξη κατασκευής του νέου νοσοκομείου Λευκάδας με παροχές εξειδικευμένων θεραπειών, η οποία αναμένεται να αναβαθμίσει σημαντικά τις υπηρεσίες υγείας τόσο στην Π.Ε. Λευκάδας όσο και στην περιοχή της βορειοδυτικής Αιτωλοακαρνανίας και στην ευρύτερη περιοχή. Στη νοσοκομειακή περίθαλψη όμως δεν επαρκεί το προσωπικό, διότι ελλείπονται ειδικότητες, οπότε κατά γενική ομολογία τα νοσοκομεία θεωρείται ότι υπολειπούνται. Η εξάρτηση της ΠΙΝ από τα Νοσοκομεία της Πάτρας – Ρίο και των Ιωαννίνων, που έχουν πανεπιστημιακές κλινικές, είναι αναπόφευκτη, αφού είναι περισσότερο εξειδικευμένα από τα αντίστοιχα της ΠΙΝ.

Όσον αφορά το σύστημα πρόνοιας πρέπει να τονιστεί η παντελής έλλειψη κοινωνικών δομών για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών με ένα σύστημα συνεχούς νομιμοποίησής τους υπό ορισμένους όρους, στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας και πόλης με ενέργειες και δράσεις για τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων. Τις κοινωνικές δομές διαχειρίζονται κατά κανόνα οι δήμοι, οι οποίοι, λόγω της οικονομικής κρίσης που πλήττει τα δημοσιονομικά, αδυνατούν να διατηρήσουν όλες αυτές τις δομές που είχαν κατά το παρελθόν, όπως δημιουργική απασχόληση των παιδιών, παροχή υπηρεσιών προς τα ΑΜΕΑ, ηλικιωμένους, τους ασθενείς και όλες τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Όσον αφορά στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην ΠΙΝ λειτουργούν το Ιόνιο Πανεπιστήμιο στην Κέρκυρα και το ΤΕΙ Ιονίων Νήσων στη Λευκάδα, στην Κεφαλονιά και στη Ζάκυνθο. Η λειτουργία αυτών των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι πολύ σημαντική για την Περιφέρεια καθώς αποτελούν πόλους γνώσης, έρευνας και καινοτομίας και η διασύνδεσή τους με τις τοπικές παραγωγικές δραστηριότητες είναι επιθυμητή για την διάχυση νέων τεχνολογιών και μεθόδων παραγωγής στην τοπική οικονομία. Ωστόσο η πρόθεση της Πολιτείας για συγχώνευση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της χώρας ανατρέπει την προοπτική αυτή και αναμένεται να επηρεάσει και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ΠΙΝ. Στο επόμενο στάδιο Α2 της παρούσας μελέτης και ανάλογα με τις εξελίξεις στον τομέα αυτό θα αξιολογηθούν οι όποιες επιλογές θα έχουν γίνει μέχρι τότε.

Αντίστοιχα στον αθλητισμό η σχετική υποδομή περιλαμβάνει γήπεδα διάφορων αθλημάτων που ικανοποιούν τις τοπικές ανάγκες και δεν είναι υπερτοπικής εμβέλειας. Χαρακτηριστικά οι αθλητικές υποδομές διαχειρίζονται επίσης από τους Δήμους και λόγω των οικονομικών δυσχερειών αδυνατούν σε πολλές περιπτώσεις να προβαίνουν στην απαραίτητη συντήρηση με αποτέλεσμα την υποβάθμισή τους. Όπως φαίνεται στον πίνακα του κοινωνικού εξοπλισμού που προηγήθηκε μόνον τα μεγάλα αστικά κέντρα των μεγάλων νησιών παρέχουν υπηρεσίες δευτεροβάθμιου και τριτοβάθμιου επιπέδου στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και του αθλητισμού. Αντίθετα στα μικρά νησιά καλύπτονται μόνον οι στοιχειώδεις ανάγκες σε υποδομή κοινωνικού εξοπλισμού και εξαρτώνται από τα αστικά κέντρα των μεγαλύτερων νησιών.

6.12.2 Σύστημα μεταφορών

Οδικό δίκτυο και οδικές μεταφορές

Το οδικό δίκτυο της ΠΙΝ σε επίπεδο πρωτευόντων και δευτερευόντων αξόνων περιλαμβάνει:

Πέντε οδούς που κατατάσσονται στο Εθνικό Οδικό Δίκτυο (ΦΕΚ 735/Β/1995) και συγκεκριμένα τις εξής:

- Η Ε.Ο. 24 "Κέρκυρα – Παλαιοκαστρίτσα"
- Η Ε.Ο. 25 "Κέρκυρα – Γύρος Αχιλλείου"
- Η Ε.Ο. 35 "Ζάκυνθος – Κερί"
- Η Ε.Ο. 50 "Αργοστόλι – Σάμη"
- Τμήμα της Ε.Ο. 42 "Αμφιλοχία – Βόνιτσα – Λευκάδα"

Ειδική αναφορά θα πρέπει να γίνει για τη νήσο Λευκάδα, η οποία είναι το μοναδικό νησί της ΠΙΝ που συνδέεται οδικά με την Ηπειρωτική Χώρα, μέσω πλωτής γέφυρας (από το 1985) και συγκεκριμένα με την Αιτωλοακαρνανία. Η γέφυρα αυτή αποτελεί τμήμα της προαναφερθείσας Ε.Ο. 42 "Αμφιλοχία – Βόνιτσα – Λευκάδα".

Τις εξής οδούς που κατατάσσονται στο επαρχιακό οδικό δίκτυο:

- 33 επαρχιακές οδούς στην Π.Ε. Κέρκυρας που προσδιορίζονται στο Β.Δ. 6/8.2.1956 (ΦΕΚ 47 Α) με α/α 1 έως 33
- 22 επαρχιακές οδοί στην Π.Ε. Ζακύνθου που προσδιορίζονται στο Β.Δ. 6/8.2.1956 (ΦΕΚ 47 Α) με α/α 1 έως 22 και επιπλέον η επαρχιακή οδός "Πάστρα – Καμάρα – Νοσοκομείο" (ΔΜΕΟ/ε/0/743 ΦΕΚ 759Δ/2003)
- 50 επαρχιακές οδούς στην Π.Ε. Κεφαλληνίας που προσδιορίζονται στο Β.Δ. 6/8.2.1956 (ΦΕΚ 47 Α) με α/α 1 έως 50 στις οποίες προστέθηκαν οι πρόσφατα χαρακτηρισθείσες ακόλουθες επαρχιακές οδοί:
 - ο "Πόρου - Σκάλας" (ΔΜΕΟ/ε/0/468 ΦΕΚ 351/Δ/2001 και ΔΜΕΟ/ε/0/919 ΦΕΚ 768/Δ/2001)
 - ο "Ρατζακλί - Σκάλα" 3,5 χλμ. (ΔΜΕΟ/ο/10422/20-11-2006)
 - ο "Δρόμος Αεροδρομίου" 630 μ. (ΔΜΕΟ/ε/423/29-6-2001)
 - ο "Δρόμος προς λιμάνι Φισκάρδου" 360 μ. (ΔΜΕΟ/Ε/ο/1036/25-9-2003)
- 17 επαρχιακές οδούς στην Π.Ε. Λευκάδας που προσδιορίζονται στο Β.Δ. 6/8.2.1956 (ΦΕΚ 47 Α) με α/α 1 έως 17

Με την απόφαση αριθμ. 6213 ΦΕΚ 1872/2007), η Δ/ση Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Ι.Ν. είναι αρμόδια για τη συντήρηση όλων των ανωτέρω οδών.

Προγραμματιζόμενα νέα έργα:

- Πρόσφατα προκηρύχθηκε η μελέτη για το έργο κατασκευής του οδικού άξονα Αεροδρομίου – Κραναίας στον Δ. Κεφαλονιάς. Ο νέος οδικός άξονας θα συνδέει απευθείας το Αεροδρόμιο του νησιού με τον άξονα Αργοστόλι-Σκάλα-Πόρος στον κόμβο της Κραναίας.
- Η Π.Ε. Ζακύνθου έχει εντάξει στο ΕΣΠΑ για χρηματοδότηση την κατασκευή μιας νέας οδού με τον τίτλο “Δρόμος Αλυκές – Ξύγκια” μήκους 3.581 μ. που θα συνδέει την Τ.Κ. Κατασταρίου στη θέση Τηγάνια με την Τ.Κ. Ορθονίων στη θέση Ξύγκια. Μετά την κατασκευή της οδού θα ακολουθήσουν οι απαραίτητες διαδικασίες για τον χαρακτηρισμό της ως επαρχιακής οδού.

Επιπλέον ενταγμένα έργα στο ΕΣΠΑ είναι τα ακόλουθα:

- Ολοκλήρωση Εθνικής Οδού Κέρκυρας- Παλαιοκαστρίτσας
- Αποκατάσταση, βελτίωση και ασφάλεια επαρχιακής οδού (αρ. 25) στην περιοχή Χάρακα Κεφαλονιάς
- Κατασκευή παρακαμπτήριας οδού στην περιοχή του Αεροδρομίου Κέρκυρας
- Κατασκευή παρακαμπτήριας οδού στον οικισμό Αυλιωτών, Κέρκυρας
- Τοπικές βελτιώσεις στην επαρχιακή οδό Ρουπάκι-Διγαλέτο, στην Κεφαλονιά
- Βελτίωση της περιφερειακής οδού στη “Γύρα” Λευκάδας
- Έργα για την οδική ασφάλεια στο οδικό δίκτυο της Ζακύνθου
- Έργα για την οδική ασφάλεια στην Επαρχιακή οδό Κέρκυρας - Πέλεκα στο τμήμα από Τρία Γεφύρια έως τη διασταύρωση Πέλεκα
- Προμήθεια εξοπλισμού των υπηρεσιών Τροχαίας για την παροχή οδικής ασφάλειας στο οδικό δίκτυο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

Επιπλέον των ανωτέρω το έργο της βελτίωσης της οδού Αγίας Ευφημίας – Σάμης στην Κεφαλονιά, πληροί τις συνθήκες ωριμότητας και γίνονται οι σχετικές ενέργειες για ένταξη στο ΕΣΠΑ από την Δ/ση Τεχνικών Έργων της Π.Ε. Κεφαλονιάς. Από την ίδια υπηρεσία προγραμματίζεται η κατασκευή της νέας παρακαμπτήριας οδού του οικισμού της Πεσσάδας προς το λιμάνι, η οποία εμπεριέχεται στη μελέτη του λιμένα Πεσσάδας που είναι υπό εκπόνηση.

Από το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων σχετικά πρόσφατα προκηρύχθηκε η Α' φάση του έργου: *Εκδήλωση Ενδιαφέροντος - Προεπιλογή, του δημόσιου διεθνούς Διαγωνισμού με τη διαδικασία του Ανταγωνιστικού Διαλόγου με σκοπό την ανάθεση Σύμβασης Παραχώρησης για τη «Μελέτη, Κατασκευή, Χρηματοδότηση, Λειτουργία, Συντήρηση και Εκμετάλλευση του Έργου: Υποθαλάσσια Ζεύξη Λευκάδας - Ν. Αιτωλοακαρνανίας»*. Το έργο αυτό εντάσσεται στη νέα γενιά έργων με παραχώρηση που προωθεί το εν λόγω Υπουργείο μαζί με την υποθαλάσσια σύνδεση Περάματος – Σαλαμίνας και τον νέο οδικό άξονα Ελευσίνα – Θήβα – Υλίκη. Η προαναφερθείσα προκήρυξη του έργου έχει ήδη λάβει την τέταρτη συνεχόμενη παράταση και είναι αβέβαιη η τελική κατάληξη του έργου, λόγω και των αντιδράσεων των Περιφερειακών Συμβούλων όπως διατυπώθηκαν στη Δημόσια διαβούλευση.

Λιμάνια και θαλάσσιες μεταφορές

Σύμφωνα με τον εγκεκριμένο Στρατηγικό Σχεδιασμό της Περιφέρειας Ι.Ν. 20012 – 2014 στην ΠΙΝ υπάρχουν συνολικά 95 λιμάνια από τα οποία τα 20 εξυπηρετούν μόνον αλιευτικά σκάφη, τα 18 εξυπηρετούν μόνον τουριστικά σκάφη (μαρίνες και λιμένες σκαφών αναψυχής), τα 10 είναι επιβατικοί λιμένες που εξυπηρετούν ακτοπλοϊκές συνδέσεις, ενώ τα υπόλοιπα 41 λιμάνια είναι μικτού χαρακτήρα. Από τα λιμάνια αυτά τα 41 περιλαμβάνονται στην Π.Ε. Κέρκυρας, τα 18 στην Π.Ε. Λευκάδας, τα 21 στην Π.Ε. Κεφαλονιάς, τα 6 την Π.Ε. Ιθάκης και τα 9 στην Π.Ε. Ζακύνθου.

Όσον αφορά στα μικρά νησιά υπάρχουν 25 λιμάνια από τα οποία τα 3 είναι αμιγώς για αλιευτικά σκάφη, τα 7 είναι αμιγώς για τουριστικά σκάφη, 1 είναι επιβατικό (Πισαετός Ιθάκης) και τα υπόλοιπα είναι μικτού χαρακτήρα.

Ειδικότερα:

Η Περιφερειακή Ενότητα Κέρκυρας, διαθέτει:

- ο το λιμάνι της Κέρκυρας που παρέχει τη βασική ακτοπλοϊκή σύνδεση με Ηγουμενίτσα, αλλά και με την Ιταλία
- ο το λιμάνι της Λευκίμης που παρέχει τη σύνδεση της Νότιας Κέρκυρας με την ηπειρωτική Ελλάδα μέσω Ηγουμενίτσας,
- ο το λιμάνι της Κασσιόπης στα βόρεια που αναμένεται να λειτουργήσει ως διασυνωριακό, με σύνδεση με την Αλβανία και
- ο τα μικρά λιμάνια στα Διαπόντια νησιά και στους Παξούς που διασφαλίζουν την τοπική συγκοινωνία και τις ανάγκες των αλιευτικών και τουριστικών σκαφών.

- ο στο κέντρο της ανατολικής ακτογραμμής της Κέρκυρας, στη θέση Γουβιά, λειτουργεί μαρίνα 800 θέσεων, η οποία διαθέτει όλες τις εξυπηρετήσεις.
- ο Τέλος, σύμφωνα με τη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας – τμήμα Αλιείας (2297/15-04-2013), η Π.Ε. Κέρκυρας διαθέτει 64 αλιευτικά καταφύγια όπου ελλιμενίζονται επαγγελματικά και ερασιτεχνικά αλιευτικά σκάφη.

Στην Π.Ε. Κέρκυρας τα περισσότερα λιμάνια δεν υπάγονται σε κάποιο φορέα διαχείρισης (ορφανά λιμάνια). Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με τον ΟΛΚΕ τα λιμάνια που ανήκουν στην αρμοδιότητά του είναι: ο λιμένας Κέρκυρας και τα λιμάνια των μικρών νησιών Ερείκουσας, Αυλάκι Οθωνών και τα τρία λιμάνια των Παξών (Γαΐου, Λόγγου και Λάκκας). Όλα τα υπόλοιπα λιμάνια της Π.Ε. Κέρκυρας (Λευκίμμης, Παλαιοκαστρίτσας, Κασσιόπης, Αγ. Στεφάνου, Ασπρακερής κ.ά.) δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα κάποιου φορέα

Στην Περιφερειακή Ενότητα Λευκάδας υπάρχει μία μαρίνα στην πόλη της Λευκάδας που διαθέτει 620 θέσεις ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής. Από τη μαρίνα της Λευκάδας λειτουργεί ακτοπλοϊκή σύνδεση με το Μεγανήσι, μέσω ενός ταχύπλοου σκάφους που εξυπηρετεί μόνον επιβάτες. Επίσης το λιμάνι του Νυδρίου εξυπηρετεί κυρίως, τακτικές τοπικές ακτοπλοϊκές γραμμές προς Μεγανήσι και κατά τη θερινή περίοδο διακινεί σημαντικό φορτίο με μικρά κυρίως πλοία, ενώ από το λιμάνι της Βασιλικής εκτελούνται εποχιακά δρομολόγια προς Κεφαλονιά και Ιθάκη.

Στα μικρά νησιά Κάλαμος και Καστός υπάρχουν λιμενικές υποδομές που εξυπηρετούν τη σύνδεση με τον Μύτικα Αιτωλοακαρνανίας. Η Π.Ε. Λευκάδας διαθέτει 14 αλιευτικά καταφύγια όπου ελλιμενίζονται επαγγελματικά και ερασιτεχνικά αλιευτικά σκάφη.

Κύρια λιμάνια της Περιφερειακής Ενότητας Κεφαλονιάς είναι το Αργοστόλι, ο Πόρος, η Σάμη και το Ληξούρι. Ο Πόρος και η Σάμη είναι τα σημαντικότερα λιμάνια του νησιού που διασφαλίζουν τη σύνδεσή του με την Ηπειρωτική χώρα, μέσω Κυλλήνης και Πάτρας αντίστοιχα. Το λιμάνι του Αργοστολίου εξακολουθεί να είναι ένα εμπορευματικό και επιβατικό λιμάνι στο οποίο πρόσφατα έγιναν έργα επέκτασης ώστε να εξυπηρετεί κρουαζιερόπλοια. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 2011 αφίχθησαν 60 κρουαζιερόπλοια και εντός του 2012 120 κρουαζιερόπλοια, δηλαδή ο διπλάσιος αριθμός. Τα λιμάνια του Ληξουρίου και του Αργοστολίου εποχιακά συνδέονται ακτοπλοϊκά με την Κυλλήνη.

Στην Π.Ε. Ιθάκης, κύρια λιμάνια είναι το Βαθύ και ο Πισαετός στη δυτική πλευρά του νησιού για το οποίο είναι υπό κατασκευή τα έργα επέκτασής του που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΣΠΑ 2007 - 2013.

Επίσης στα βορειοανατολικά του νησιού υπάρχει το λιμάνι στις Φρίκες που εξυπηρετεί συνδέσεις με Φισκάρδο Κεφαλονιάς και Βασιλική Λευκάδας. Το λιμάνι των Φρικών είναι το μόνο λιμάνι της Π.Ε. Ιθάκης που κατατάσσεται στην κατηγορία των "ορφανών" λιμένων, των λιμένων δηλαδή που δεν υπάρχουν σε κάποιον αρμόδιο φορέα για τη συντήρησή τους. Η νήσος Ιθάκη διαθέτει 8 αλιευτικά καταφύγια όπου ελλιμενίζονται επαγγελματικά και ερασιτεχνικά αλιευτικά σκάφη.

Η Περιφερειακή Ενότητα Ζακύνθου διαθέτει ένα βασικό λιμάνι, το οποίο εξυπηρετεί όλη την επιβατική και εμπορευματική κίνηση με την Κυλλήνη παρουσιάζοντας σημαντικούς φόρτους. Πρόσφατα ανατέθηκε και εκπονείται η μελέτη "*Μελέτη Προγραμματικού Σχεδίου (Μαστερ Πλαν) Λιμένα Ζακύνθου*" από τη Δ/ση Λιμενικών Έργων και Έργων Αεροδρομίων του Υπουργείου ΑΑΥΜΔ, με πρόβλεψη των απαιτούμενων νέων έργων στην θέση όπου βρίσκεται σήμερα ο λιμένας, αλλά χωρίς πρόβλεψη για την κατασκευή έργων στον χώρο ελιμενισμού των τουριστικών σκαφών στο νότιο μέρος του λιμένα. Επίσης υπάρχει και το λιμάνι του Αγίου Νικολάου το οποίο κατά τους θερινούς μήνες εξυπηρετεί την ακτοπλοϊκή σύνδεση της Ζακύνθου με την Κεφαλονιά (Πεσσάδα).

Τα υπόλοιπα λιμάνια της Π.Ε. Ζακύνθου αφορούν αλιευτικά καταφύγια και είναι στο σύνολό τους 9 (Λιμάνι Ζακύνθου, Αγ. Τριάδα, Πλάνος, Τσιλιβί, Κάβος, Αλυκανάς, Κερί, Άγιος Σώστης και Αλυκές).

Θαλάσσιες Συνδέσεις ΠΙΝ

Η ΠΙΝ συνδέεται ακτοπλοϊκά με την Ιταλία και με την Ηπειρωτική Ελλάδα. Επίσης λόγω του νησιωτικού της χαρακτήρα στην ΠΙΝ υπάρχει πληθώρα θαλάσσιων ενδοπεριφερειακών συνδέσεων. Ειδικότερα:

Σύνδεση με το εξωτερικό: Η ΠΙΝ συνδέεται καθημερινά με μεγάλα ιταλικά λιμάνια (Βενετία, Ανκόνα, Μπάρι και Μπρίντζι), είτε με ferry boat απευθείας από την Κέρκυρα, είτε με πλοία που ξεκινάνε από την Ηγουμενίτσα ή από την Πάτρα και έχουν ενδιάμεσους σταθμούς την Κέρκυρα και εποχιακά τη Ζάκυνθο και τη Σάμη Κεφαλονιάς.

Οι συνδέσεις με την Ιταλία, την Ηπειρωτική Ελλάδα και οι ενδοπεριφερειακές συνδέσεις διαμορφώνονται ανάλογα με την εποχή και τις συνθήκες.

Η συχνότητα των δρομολογίων είναι:

Δρομολόγια Εξωτερικού:

- Κέρκυρα – Λιμένες Ιταλίας (Μπάρι – Μπρίντζι): η δρομολογιακή γραμμή καλύπτεται συνήθως τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Τα ακριβή δρομολόγια των

δραστηριοποιούμενων πλοίων στη θερινή περίοδο δεν είναι γνωστοποιημένα κατά τη σύνταξη της παρούσας μελέτης.

- Κέρκυρα – Άγιοι Σαράντα Αλβανίας: 1 δρομολόγιο καθημερινά τη χειμερινή περίοδο και 2 δρομολόγια τις περιόδους αυξημένης επιβατικής κίνησης.
- Ζάκυνθος – Μπάρι: 1 δρομολόγιο κάθε Τρίτη από 22/7/2013 έως 08/9/2013.

Δρομολόγια Εσωτερικού:

- Κέρκυρα – Ηγουμενίτσα:
 - ο 19 δρομολόγια τη χειμερινή περίοδο.
 - ο 21 δρομολόγια τη μεσοπερίοδο.
 - ο 23 δρομολόγια τη θερινή περίοδο.
- Κέρκυρα – Παξοί: 1 ή 2 δρομολόγια ημερησίως κατά τη μεσοπερίοδο και 2 ή 3 δρομολόγια ημερησίως κατά τη θερινή περίοδο. Επίσης υφίσταται σύνδεση μέσω Ηγουμενίτσας 4 φορές εβδομαδιαίως κατά τη χειμερινή περίοδο και καθημερινά κατά τις λοιπές περιόδους με 1 έως 3 δρομολόγια.
- Λευκίμμη – Ηγουμενίτσα:
 - ο 5 δρομολόγια τις καθημερινές και 4 δρομολόγια τα Σαββατοκύριακα τη χειμερινή περίοδο
 - ο 6 δρομολόγια τις καθημερινές και 4 δρομολόγια τα Σαββατοκύριακα τη μεσοπερίοδο
 - ο 7 καθημερινά δρομολόγια τη θερινή περίοδο
- Κέρκυρα – Οθωνοί – Ερείκουςα – Μαθράκι: 3 (χειμώνα) – 4 (καλοκαίρι) φορές την εβδομάδα.
- Άγιος Στέφανος Αυλιωτών Κέρκυρας – Οθωνοί – Ερείκουςα – Μαθράκι: 2 δρομολόγια εβδομαδιαίως καθόλο το έτος
- Άγιος Στέφανος- Οθωνοί – Ερείκουςα – Μαθράκι 2 – 3 φορές την εβδομάδα
- Οθωνοί – Μαθράκι: με καϊκι, 2 φορές την εβδομάδα.
- Παξοί – Πάργα: 2 δρομολόγια ημερησίως.
- Νυδρί – Ιθάκη – Κεφαλονιά: 1 δρομολόγιο καθημερινά.
- Νυδρί – Μεγανήσι: 89 δρομολόγια το μήνα Μάρτιο, 92 τον Απρίλιο, 124 το Μάιο, 150 τον Ιούνιο, 186 τον Ιούλιο, 192 τον Αύγουστο, 148 τον Σεπτέμβριο, 116 τον Οκτώβριο, 98 τον Νοέμβριο και 101 τον Δεκέμβριο.
- Νυδρί – Φισκάρδο: 4 δρομολόγια τον Νοέμβριο και 5 το Δεκέμβριο
- Νυδρί -Φρίκες: 4 δρομολόγια τον Νοέμβριο και 5 το Δεκέμβριο
- Βασιλική – Φισκάρδο:

- 2 δρομολόγια κάθε Δευτέρα, Τρίτη και Παρασκευή και 1 κάθε Κυριακή, από 01/5/2013 έως 30/6/013 και από 15/9/2013 έως 30/9/2013.
- 2 δρομολόγια κάθε Τετάρτη και Πέμπτη και 1 κάθε Σάββατο, με ενδιάμεσο σταθμό τις Φρίκες από 01/5/2013 έως 30/6/013 και από 15/9/2013 έως 30/9/2013.
- 1 δρομολόγιο κάθε Σάββατο με ενδιάμεσο σταθμό τις Φρίκες από 01/5/2013 έως 30/6/013 και από 15/9/2013 έως 30/9/2013
- 1 δρομολόγιο κάθε Κυριακή από 01/5/2013 έως 30/6/013 και από 15/9/2013 έως 30/9/2013.
- 2 δρομολόγια καθημερινά από 01/7/2013 έως 12/7/2013.
- 3 δρομολόγια από Δευτέρα έως Παρασκευή με ενδιάμεσο σταθμό τις Φρίκες από 01/9/2013 έως 14/9/2013.
- 2 δρομολόγια Σάββατο και Κυριακή με ενδιάμεσο σταθμό τις Φρίκες από 01/9/2013 έως 14/9/2013.
- 2 δρομολόγια από Δευτέρα έως Τετάρτη και 1 δρομολόγιο κάθε Σάββατο και Κυριακή από 01/10/2013 έως 31/10/2013.
- 2 δρομολόγια από Πέμπτη έως Παρασκευή με ενδιάμεσο σταθμό τις Φρίκες από 01/10/2013 έως 31/10/2013.
- 1 δρομολόγιο κάθε Σάββατο και Κυριακή από 01/10/2013 έως 31/10/2013.
- Λευκάδα – Φισκάρδο: 1 έως 2 δρομολόγια εβδομαδιαίως τη χειμερινή περίοδο και καθημερινά δρομολόγια κατά τη θερινή περίοδο.
- Μεγανήσι – Λευκάδα:
 - 5 δρομολόγια την εβδομάδα από 01/1/2013 έως 31/3/2013 και από 30/9/2013 έως 31/10/2013
 - 6 δρομολόγια την εβδομάδα από 01/4/2013 έως 28/4/2013
 - 7 δρομολόγια την εβδομάδα από 29/4/2013 έως 28/7/2013 και από 26/8/2013 έως 29/9/2013
 - 7 δρομολόγια την εβδομάδα από 01/7/2013 έως 28/7/2013
 - 23 δρομολόγια την εβδομάδα από 29/7/2013 έως 28/8/2013
 - 7 δρομολόγια την εβδομάδα από 26/8/2013 έως 29/9/2013
 - 5 δρομολόγια την εβδομάδα από 30/9/2013 έως 31/10/2013
 - Κανένα δρομολόγιο κατά την περίοδο από 1/11/2012 έως 31/12/2012
- Καστός – Μύτικας:
 - 5 δρομολόγια την εβδομάδα από 22/11/2012 έως 31/12/2012
 - 5 δρομολόγια την εβδομάδα από 01/1/2013 έως 31/10/2013
- Κάλαμος – Μύτικας: 5 δρομολόγια την εβδομάδα από 01/11/2012 έως 31/10/2013

- Κάλαμος – Επισκοπή – Μύτικας: 9 δρομολόγια την εβδομάδα από 01/11/2012 έως 31/10/2013
- Πεσσάδα Κεφαλληνίας – Άγιος Νικόλαος Βολίμων Ζακύνθου:
 - ο 2 δρομολόγια κάθε Τρίτη, Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή για τις χρονικές περιόδους από 15/5/2013 έως 15/6/2013 και από 16/9/2013 έως 15/10/2013.
 - ο 2 δρομολόγια από Δευτέρα έως Κυριακή από 16/6/2013 έως 15/9/2013.
 - ο 2 δρομολόγια από Δευτέρα έως Κυριακή για τη χρονική περίοδο από 01/7/2013 έως 31/8/2013. ΣΠΥΡΟΣ
- Αργοστόλι – Κυλλήνη – Πόρος: 1 δρομολόγιο ημερησίως από Αργοστόλι προς Κυλλήνη και 3 δρομολόγια ημερησίως από Πόρο προς Κυλλήνη με έναρξη δρομολογίων την 25/04/2013
- Πόρος Κεφαλονιάς – Κυλλήνη: 2 έως 3 δρομολόγια καθημερινά ετησίως
- Σάμη – Ιθάκη – Πάτρα: 4 δρομολόγια καθημερινά για την καλοκαιρινή περίοδο και 3 δρομολόγια καθημερινά για τη χειμερινή περίοδο.
- Σάμη – Πισαετός – Αστακός:
 - ο 2 δρομολόγια καθημερινά από 01/1/2012 έως 30/4/2013.
 - ο 2 δρομολόγια κάθε Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη και Παρασκευή και 3 δρομολόγια κάθε Σάββατο και Κυριακή, από 01/5/2013 έως 31/5/013 και από 1/10/2013 έως 31/10/2013.
 - ο 3 δρομολόγια κάθε Σάββατο και Κυριακή από 01/5/2013 έως 31/5/013 και από 1/10/2013 έως 31/10/2013.
 - ο 3 δρομολόγια κάθε Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη, και Παρασκευή και 4 δρομολόγια κάθε Σάββατο και Κυριακή, από 01/6/2013 έως 30/6/013 και από 1/9/2013 έως 30/9/2013.
 - ο 4 δρομολόγια κάθε Σάββατο και Κυριακή από 01/6/2013 έως 30/6/013 και από 1/9/2013 έως 30/9/2013.
 - ο 4 δρομολόγια καθημερινά από 01/7/2013 έως 31/7/013.
 - ο 5 δρομολόγια καθημερινά από 01/8/2013 έως 31/8/013.
- Πεσσάδα – Αγ. Νικόλαος: 2 δρομολόγια καθημερινά από τον μήνα Μάιο μέχρι τον Οκτώβριο.
- Ζάκυνθος – Κυλλήνη:
 - ο 4 δρομολόγια ημερησίως τις καθημερινές και 3 δρομολόγια το Σάββατο, την Κυριακή και τις αργίες, για τις χρονικές περιόδους από 20/1/2013 έως 30/4/2013, από 08/5/2013 έως 31/5/2013 και από 16/9/2013 έως 31/10/2013.

- ο 5 δρομολόγια από Δευτέρα έως Σάββατο και 4 δρομολόγια τις Κυριακές και τις αργίες, για τις χρονικές περιόδους από 01/6/2013 έως 25/7/2013 και 01/9/2013 έως 15/9/2013.
- ο 7 δρομολόγια ημερησίως από 26/7/2013 έως 31/8/2013.

Επιβατική - εμπορευματική κίνηση λιμένων

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2001, 2004, 2007) η διακίνηση των πλοίων, των επιβατών και των τροχοφόρων οχημάτων των πορθμειακών γραμμών της ΠΙΝ παρουσιάζεται στους επόμενους πίνακες:

Πίνακας 6.12.2.1, Κινήσεις πορθμειακών γραμμών της ΠΙΝ το 2001

Πορθμειακές γραμμές	Αριθμός Κατάπλων	Διακίνηση επιβατών	Διακινηθέντα τροχοφόρα				Σύνολο Επιβάτες	Σύνολο Τροχοφόρα
			Φορτηγά	Ε/Γ Μεγάλα	Ε/Γ Μικρά	Δίκυκλα		
Κερκύρας-Ηγουμενίτσας	6.899	1.226.253	82.248	9.927	256.278	10.471	1.226.253	358.924
Κερκύρας-Σαγιάδας	40	160	0	8	12	1	160	21
Κερκύρας-Παξών	836	61.128	1.230	5	1.109	606	61.128	2.950
Κερκύρας-Διαποντίων Νήσων	148	10.026	72	1	484	324	10.026	881
Λευκίμμη-Ηγουμενίτσα	1.757	129.435	9.258	653	34.652	1.857	129.435	46.420
Ηγουμενίτσα-Παξοί	834	43.580	3.616	20	10.417	834	43.580	14.887
Αργοστολίου-Ληξουρίου	5.860	546.364	9.220	0	106.391	13.608	546.364	129.219
Κυλλήνη-Αργοστόλι	297	85.743	7.206	703	21.396	835	85.743	30.140
Πεσσάδα-Σχοινάρι	379	92.117	1.488	1.437	8.674	1.445	92.117	13.044
Ζακύνθου-Κυλλήνης	2.153	987.377	57.072	7.742	203.952	11.685	987.377	280.451

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 6.12.2.2, Κινήσεις πορθμειακών γραμμών της ΠΙΝ 2004 – 2007

Πορθμειακές γραμμές	Διακινηθέντες επιβάτες			Μεταφερθέντα οχήματα		
	2004	2007	2004 - 2007	2004	2007	2004 - 2007
Κερκύρας-Ηγουμενίτσας	1.174.000	1.445.000	23,1%	369.000	456.000	23,6%
Αργοστολίου-Ληξουρίου	491.000	583.000	18,7%	135.000	182.000	34,8%
Κυλλήνη-Πόρος	333.000	496.000	48,9%	117.000	190.000	62,4%
Ζακύνθου-Κυλλήνης	1.043.000	1.152.000	10,5%	311.000	352.000	13,2%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με τους ανωτέρω πίνακες στις κύριες πορθμειακές γραμμές Κερκύρας-Ηγουμενίτσας, Αργοστολίου-Ληξουρίου, Ζακύνθου-Κυλλήνης και Κυλλήνης – Πόρου, παρατηρείται σημαντική αύξηση των διακινηθέντων επιβατών και τροχοφόρων οχημάτων τόσο στην τριετία 2004 – 2006 όσο και σε σύγκριση με τις αντίστοιχες κινήσεις το 2001.

Επίσης σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. η διακίνηση επιβατών (επιβιβασθέντες και αποβιβασθέντες) στα έτη 2001 και 2010 παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα:

Πίνακας 6.12.2.3, Κινήσεις επιβατών σε λιμάνια της ΠΙΝ (2001 – 2010)

Λιμένες	Αποβιβασθέντες		Επιβιβασθέντες	
	2010	2001	2010	2001
Κέρκυρα	-	34.875	-	31.721
Λευκάδα	43.508	69.335	45.249	73.824
Μεγανήσι	75.532	-	74.335	-
Νυδρί	-	-	61.701	-
Σάμη	171.796	174.990	179.060	186.191
Φισκάρδο	31.040	-	29.765	-
Ιθάκη	42.192	42.803	50.917	45.915
Πισαετός Ιθάκης	29.697	-	20.037	-
Φρίκες Ιθάκης	514	3.914	493	-

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με τον εγκεκριμένο Στρατηγικό Σχεδιασμό της ΠΙΝ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΠΙΝ 2012 – 2014), η κίνηση των κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι της Κέρκυρας σημείωσε συνεχή ετήσια αύξηση από το 2003 στο 2011, και ο αριθμός των επιβατών την ίδια χρονική περίοδο αυξήθηκε κατά 124,35%.

Πίνακας 6.12.2.4, Αριθμός κρουαζιερόπλοιων και επιβάτες στο λιμάνι της Κέρκυρας την περίοδο 2003 – 2011

Έτος	Αρ. Κρουαζιερόπλοιων	Επιβάτες
2003	308	264.871
2004	309	260.279
2005	328	276.050
2006	342	311.445
2007	369	384.553
2008	410	441.600
2009	375	500.400
2010	429	549.025
2011	464	594.228

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΠΙΝ – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Σύμφωνα με έγγραφο της Δ/ νσης Τουρισμού της Π.Ε. Κεφαλονιάς, η κίνηση κρουαζιερόπλοιων στον λιμένα Αργοστολίου παρουσιάζει αυξητική πορεία. Οι αφίξεις κρουαζιερόπλοιων σημείωσαν αύξηση περίπου 52% μεταξύ του 2009 και του 2012 και τις αφίξεις επιβατών να σημειώνουν αύξηση περίπου 29%.

Πίνακας 6.12.2.5, Αριθμός κρουαζιερόπλοιων και επιβάτες στο λιμάνι του Αργοστολίου την περίοδο 2009 – 2012

Έτος	Αρ. Κρουαζιερόπλοιων	Επιβάτες
2009	62	90.808
2010	64	82.812
2011	56	87.171
2012	94	116.783

Πηγή: Δ/νση Τουρισμού Π.Ε. Κεφαλονιάς

Αεροδρόμια και αεροπορικές μεταφορές

Σύμφωνα με τα στοιχεία κινήσεων των αεροδρομίων της ΠΙΝ προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

Αερολιμένας Κέρκυρας

Όσον αφορά στην κίνηση εσωτερικού στη δεκαετία 2001 – 2011 παρατηρείται σχεδόν μία σταθερή κίνηση αφίξεων και αναχωρήσεων επιβατών, η οποία όμως σημείωσε συνεχή άνοδο την δεκαετία 2001 – 2009 για να ξαναπέσει στα επίπεδα του 2001 μέσα σε μόλις δύο χρόνια. Αντίθετα η κίνηση των εμπορευμάτων σημειώνει πολύ μεγάλη σταθερή μείωση σε όλη τη δεκαετία, με τις αφίξεις εμπορευμάτων να πέφτουν από του 1.395

τόνους το 2001 σε μόλις 268 τόνους το 2011. Η «ελεύθερη» αυτή πτώση οφείλεται στην κρίση, τη μείωση του τουρισμού αλλά και της κατανάλωσης αγαθών, ή/και στην αύξηση του εφοδιασμού του νησιού από τις χερσαίες και τις θαλάσσιες μεταφορές έναντι των αεροπορικών μεταφορών, λόγω των μειωμένων τιμών μεταφοράς.

Σε ότι αφορά την κίνηση εξωτερικού παρατηρείται μια σταθερή πτωτική πορεία στην εννιαετία 2001 – 2010 στις αφίξεις και αναχωρήσεις των επιβατών με μία μικρή ανάκαμψη το τελευταίο έτος 2011. Οι κινήσεις των εμπορευμάτων είναι σχεδόν μηδενικές καθώς οι πτήσεις εξωτερικού γίνονται κατά κανόνα με έκτακτες πτήσεις (charters) που εξυπηρετούν τουριστικά πακέτα διακοπών.

Αερολιμένας Ακτίου

Ο αερολιμένας Ακτίου αν και βρίσκεται στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, εξυπηρετεί σε μεγάλο βαθμό την κίνηση από και προς την Π.Ε. Λευκάδας λόγω της εγγύτητάς του με αυτή, ιδιαίτερα δε κατά τους θερινούς μήνες με τις έκτακτες πτήσεις εξωτερικού (charter), γι' αυτό και κρίνεται σκόπιμη η αναφορά σε αυτόν στην παρούσα μελέτη.

Όσον αφορά στην κίνηση εσωτερικού στη δεκαετία 2001 – 2009 παρατηρείται μια σχετική σταθερότητα στην κίνηση αφίξεων και αναχωρήσεων επιβατών με μικρές αυξομειώσεις. Ωστόσο στην τετραετία της οικονομικής κρίσης 2009 - 2012, παρατηρείται πολύ σημαντική πτώση. Η κίνηση των εμπορευμάτων σε όλη την περίοδο 2001 – 2012 είναι μηδενική.

Σε ότι αφορά την κίνηση εξωτερικού παρατηρείται μία συνεχής διακύμανση ανά έτος στις κινήσεις επιβατών, με αυξομειώσεις άλλοτε πιο έντονες (2002 – 2003, 2006 – 2007) και άλλοτε πιο ήπιες (2010 – 2011, 2011 – 2012).. Οι κινήσεις των εμπορευμάτων είναι επίσης μηδενικές σε όλη την περίοδο, καθώς οι πτήσεις εξωτερικού γίνονται κατά κανόνα με έκτακτες πτήσεις (charters) που εξυπηρετούν τουριστικά πακέτα διακοπών.

Αερολιμένας Κεφαλονιάς

Όσον αφορά στην κίνηση εσωτερικού στη δεκαετία 2001 – 2011 παρατηρείται μικρή αύξηση στην κίνηση αφίξεων και αναχωρήσεων επιβατών, η οποία ήταν πολύ μεγαλύτερη την δεκαετία 2001 – 2009 αλλά τα τελευταία δύο χρόνια σημείωσε πτωτική πορεία. Η κίνηση των εμπορευμάτων το 2011 είναι περίπου στα ίδια επίπεδα με το 2001 όσον αφορά στις αφίξεις αν και ενδιάμεσα είχε σημειώσει σημαντική πτώση, ενώ έντονα πτωτική πορεία είχαν οι αναχωρήσεις των εμπορευμάτων για να καταλήξουν από το 2008 και μετά να είναι σχεδόν μηδενικές.

Όσον αφορά στην κίνηση εσωτερικού στη δεκαετία 2001 – 2011 παρατηρείται μικρή αύξηση στις αφίξεις και αναχωρήσεις επιβατών, η οποία ήταν πολύ μεγαλύτερη την οκταετία 2001 – 2009 αλλά τα τελευταία δύο χρόνια σημείωσε πτωτική πορεία λόγω της γενικότερης κρίσης που θίγει και τον τουρισμό. Η κίνηση των εμπορευμάτων το 2011 είναι περίπου στα ίδια επίπεδα με το 2001 όσον αφορά στις αφίξεις αν και ενδιάμεσα είχε σημειώσει σημαντική πτώση, ενώ έντονα πτωτική πορεία είχαν εξαγόμενα εμπορεύματα για να καταλήξουν από το 2008 και μετά να είναι σχεδόν μηδενικές.

Σε ό,τι αφορά την κίνηση εξωτερικού παρατηρούνται συνεχείς διακυμάνσεις εντός της δεκαετίας 2001 – 2011 στις αφίξεις και αναχωρήσεις των επιβατών με τον υψηλότερο αριθμό αφίξεων / αναχωρήσεων να σημειώνεται το 2008. Οι κινήσεις των εμπορευμάτων είναι μηδενικές για τον ίδιο λόγο που προαναφέρθηκε για το αεροδρόμιο της Κέρκυρας.

Αερολιμένας Ζακύνθου

Όσον αφορά στην κίνηση εσωτερικού στη δεκαετία 2001 – 2011 παρατηρούνται διακυμάνσεις με τον υψηλότερο αριθμό αφίξεων / αναχωρήσεων να σημειώνεται το 2009 και τον χαμηλότερο αριθμό αντίστοιχα το 2011. Από το αεροδρόμιο Ζακύνθου όπως προκύπτει από τα στοιχεία της ΥΠΑ, δεν διακινούνται εμπορεύματα από το 2004 και μετά.

Σε ό,τι αφορά την κίνηση εξωτερικού παρατηρούνται μικρές διακυμάνσεις εντός της δεκαετίας 2001 – 2011 και αποτυπώνεται μία σχεδόν σταθερή κίνηση αεροσκαφών και επιβατών. Οι κινήσεις των εμπορευμάτων είναι επίσης μηδενικές για τον ίδιο λόγο που προαναφέρθηκε για τα αεροδρόμια της Κέρκυρας και της Κεφαλονιάς.

Τα τέσσερα δημοτικά ελικοδρόμια στα μικρά νησιά (Ερρείκουσα, Οθωνοί, Παξοί και Ιθάκη) εξυπηρετούν πτήσεις γενικής χρήσης. Χρηρίζουν αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού του εξοπλισμού τους, ώστε να μπορούν να υποστηρίξουν νυχτερινές πτήσεις ή πτήσεις υπό δυσμενείς καιρικές συνθήκες ελικοπτήρων.

Εν κατακλείδι, η αεροπορική υποδομή της ΠΙΝ με τους τρεις σύγχρονους διεθνείς αερολιμένες διευκολύνει τις δυνατότητες πρόσβασης με απευθείας πτήσεις τσάρτερ από τις χώρες του εξωτερικού που αποτελούν τους βασικούς τροφοδότες με τουρίστες τη θερινή περίοδο. Ωστόσο, με εξαίρεση την Κέρκυρα το δίκτυο τακτικών πτήσεων εσωτερικού είναι πολύ περιορισμένο. Η επιβατική κίνηση σημειώνει δραστική μείωση στις γραμμές εσωτερικού σύμφωνα με τα στοιχεία της ΥΠΑ, ως αποτέλεσμα και της οικονομικής συγκυρίας. Εξάλλου η σχετικά μικρή απόσταση των νησιών της ΠΙΝ από τα παράλια της Ηπειρωτικής Χώρας σε συνδυασμό με τα συχνά δρομολόγια των πλοίων ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες, και το μικρότερο κόστος μεταφοράς που προσφέρουν

οι συνδυασμένες οδικές και θαλάσσιες συγκοινωνίες, καθιστούν το αεροπορικό μέσο λιγότερο ελκυστικό για τους επισκέπτες του εσωτερικού.

6.12.3 Τεχνικές υποδομές

Ενέργεια

Όσον αφορά στην υφιστάμενη υποδομή ενέργειας όλα τα νησιά της ΠΙΝ είναι διασυνδεδεμένα με το ηπειρωτικό σύστημα μεταφοράς μέσω υποβρυχίων καλωδίων. Πιο συγκεκριμένα:

- Η Κέρκυρα συνδέεται με την ηπειρωτική χώρα μέσω τριών διασυνδέσεων Μούρτος – Κέρκυρα (Κάβος Λευκίμης) και Αετός Θεσπρωτίας - Λευκίμη στα νότια και Ηγουμενίτσα – Κέρκυρα στα βόρεια.
- Τα μικρά νησιά συνδέονται με την Κέρκυρα μέσω των εξής διασυνδέσεων: με υποβρύχια σύνδεση μέσης τάσης Κέρκυρα – Μαθράκι, Κέρκυρα – Βίδος και Κέρκυρα – Παξοί – Αντίπαξοι. Τα νησιά Ερείκουσα και Οθωνοί δεν διασυνδέονται με την Κέρκυρα αλλά διαθέτουν Ατμοηλεκτρικούς Σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύσιμο το πετρέλαιο.
- Η Λευκάδα διασυνδέεται με το Ηπειρωτικό Σύστημα με τον υποσταθμό του Ακτίου στα βόρεια του νησιού και διατρέχεται από γραμμή υψηλής τάσης (150 kV) με κατεύθυνση ΒΑ – ΝΔ. Τα μικρά νησιά της Π.Ε. Λευκάδας συνδέονται και αυτά με υποβρύχια σύνδεση και συγκεκριμένα το Μεγανήσι συνδέεται με καλώδιο μέσης τάσης από τον Πόρο Λευκάδας, ο Καστός και ο Κάλαμος συνδέονται επίσης με υποβρύχια σύνδεση μέσης τάσης από τον Μύτικα Αιτωλοακαρνανίας και η νήσος Μαδουρή συνδέεται με καλώδιο χαμηλής τάσης από το Γένη Λευκάδας.
- Η Κεφαλονιά διασυνδέεται με το Ηπειρωτικό Σύστημα μέσω της Λευκάδας και συγκεκριμένα με την υποβρύχια διασύνδεση Ακρωτήρι Λευκάδας – Φισκάρδο που αποτελεί τη συνέχεια της γραμμής των 150 kV (Άκτιο – Φισκάρδο). Επίσης μέσω υποβρύχιας σύνδεσης η Ιθάκη συνδέεται με την Κεφαλονιά. Στο νησί της Κεφαλονιάς υπάρχει επιπλέον ένας Ατμοηλεκτρικός Σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, που χρησιμοποιείται εφεδρικά σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών.
- Η Ζάκυνθος τροφοδοτείται από την Κεφαλονιά μέσω υποβρύχιας σύνδεσης που αποτελεί τη νότια συνέχεια της γραμμής των 150 kV (Άκτιο – Φισκάρδο) που προαναφέρθηκε. Πρόσφατα με έργο που χρηματοδοτήθηκε από το Γ' ΚΠΣ η Ζάκυνθος διασυνδέθηκε με την Πελοπόννησο με υποβρύχια σύνδεση (Ζάκυνθος – Κυλλήνη) κλείνοντας έτσι προς τα νότια τον βρόγχο Άκτιο – Λευκάδα – Κεφαλονιά –

Ζάκυνθος και δίνοντας τη δυνατότητα αναστροφής της τροφοδοσίας σε περιπτώσεις βλαβών. Επίσης στη Ζάκυνθο υπάρχει ένας Ατμοηλεκτρικός Σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, που χρησιμοποιείται εφεδρικά σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών.

Όσον αφορά στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας σύμφωνα με το μητρώο της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (www.rae.gr) στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων:

- Έχουν δοθεί άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας συνολικής ισχύος 178,70 MW που αφορούν στο σύνολό τους αιολικούς σταθμούς
- Έχουν ανακληθεί δύο άδειες: η μία για αιολικό σταθμό ισχύος 0,6 MW και η δεύτερη για εγκαταστάσεις βιομάζας ισχύος 2,71 MW
- Έχουν κατατεθεί αιτήσεις για χορήγηση άδειας παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας συνολικής ισχύος 400,29 MW από τα οποία μόλις τα 4,4 MW αφορούν σε φωτοβολταϊκούς σταθμούς ενώ όλα τα υπόλοιπα αφορούν σε αιολικούς σταθμούς.
- Έχουν χορηγηθεί αποφάσεις εξαίρεσης αδειοδότησης και κατατεθεί αιτήσεις για τον ίδιο λόγο συνολικής ισχύος 2,20 MW οι οποίες αφορούν αποκλειστικά σε φωτοβολταϊκούς σταθμούς.

Υδρευση

Η υδροδότηση των περισσότερων νησιών της ΠΙΝ καλύπτεται από πηγές, γεωτρήσεις και μονάδες αφαλάτωσης. Πρόβλημα στην υδροδότηση παρατηρείται κυρίως τους θερινούς μήνες που υπάρχει αυξημένη ζήτηση λόγω τουρισμού. Ειδικότερα ανά Περιφερειακή Ενότητα σημειώνονται τα εξής:

Περιφερειακή ενότητα Κέρκυρας

Η υδροληψία στο νησί της Κέρκυρας γίνεται μέσω γεωτρήσεων, ενώ συμπληρωματικά γίνεται και επιφανειακή υδροληψία από πηγάδια. Οι Παξοί, διαθέτουν δύο λιμνοδεξαμενές και τρεις μονάδες αφαλάτωσης, οι οποίες όμως δεν επαρκούν για την κάλυψη της αυξημένης ζήτησης (ιδιαίτερα κατά την καλοκαιρινή περίοδο) και το νερό είναι κακής ποιότητας. Η εγκατάσταση πρόσθετης μονάδας αφαλάτωσης κρίνεται αναγκαία για την κάλυψη των αναγκών του νησιού. Στους Οθωνούς, φαίνεται ότι υπάρχουν επαρκείς ποσότητες υπόγειου νερού για την υδροδότηση του νησιού, αλλά δεν υπάρχει δίκτυο, με αποτέλεσμα η ύδρευση να γίνεται από ιδιωτικές γεωτρήσεις, με προφανή κίνδυνο την εξάντληση του υδροφόρου ορίζοντα. Η υδροδότηση της Ερείκουσας στηρίζεται επίσης σε

γεωτρήσεις και σε μια μικρή μονάδα ασφαλάτωσης που δεν είναι συνδεδεμένη σε δίκτυο. Στο Μαθράκι, η υδροδότηση πραγματοποιείται από μια γεώτρηση και μια πηγή όπου μέσω μια υποτυπώδους επεξεργασίας (χλωρίωσης), τα νερά καταλήγουν σε πλαστική δεξαμενή και στη συνέχεια διανέμονται στον οικισμό από υποτυπώδες δίκτυο ύδρευσης. Πιο συγκεκριμένα στο νησί της Κέρκυρας και στα Διαπόντια νησιά υπάρχουν σήμερα περίπου 82.000 υδρόμετρα τα οποία τροφοδοτούνται από 161 γεωτρήσεις με 242 δεξαμενές συνολικού όγκου 27.000 κυβικών μέτρων περίπου και σημαντικό ακόμη αριθμό ενδιάμεσων αντλιοστασίων μετάγγισης νερού από δεξαμενή σε δεξαμενή. Στην Π.Ε. Κέρκυρας έχει κατασκευαστεί μία λιμνοδεξαμενή (Μοσχόπουλου στην περιοχή Λευκίμμης), η οποία όμως δε χρησιμοποιείται ακόμη, καθώς επίσης έργα επεξεργασίας νερού και βελτίωση του δικτύου μεταφοράς.

Περιφερειακή ενότητα Λευκάδας

Η πόλη της Λευκάδας υδρεύεται με μεταφορά νερού από τις πηγές Αγ. Γεωργίου που βρίσκονται στον ποταμό Λούρο Θεσπρωτίας της ηπειρωτικής χώρας και μεταφέρονται με υποθαλάσσιο αγωγό, ενώ υπάρχει και μια λιμνοδεξαμενή στη θέση Κάμπος. Συμπληρωματικά στην ενδοχώρα του νησιού οι ανάγκες ύδρευσης καλύπτονται από γεωτρήσεις. Το νερό των γεωτρήσεων είναι υφάλμυρο λόγω της εντατικής εκμετάλλευσης. Τα νησιά Κάλαμος και Καστός υδρεύονται μέσω υποθαλάσσιου και χερσαίου αγωγού από γεώτρηση που λειτουργεί στην περιοχή του Μύτικα Ακαρνανίας και καταλήγει στις δεξαμενές και τα αντλιοστάσια των δύο νησιών, αλλά και από τοπικές πηγές. Το Μεγανήσι, υδρεύεται από γεώτρηση στην περιοχή του Βλυχού στην Λευκάδα η οποία συνδέεται μέσω υποθαλάσσιου αγωγού που καταλήγει στις επτά δεξαμενές και αντλιοστάσια του Μεγανησίου.

Περιφερειακή ενότητα Κεφαλονιάς

Η υδροδότηση πραγματοποιείται από 45 γεωτρήσεις, από τις πηγές Παπαδάτου (αφορά το Αργοστόλι) και τη Λίμνη Άβυθο (αφορά τη Σάμη), ενώ το πλήθος των ενεργών υδρομέτρων ανέρχεται σε 18.800. Πιο συγκεκριμένα η ΔΕ Πυλαρέων υδρεύεται επαρκώς από πέντε γεωτρήσεις. Η ετήσια ποσότητα που αντλείται για ύδρευση ανέρχεται περίπου σε 250.000 κμ. Για τη διανομή του νερού χρησιμοποιούνται εννέα δεξαμενές και οκτώ αντλιοστάσια. Επίσης στο Φισκάρδο της Δ.Ε. Ερίσσου λειτουργεί από το 2009 μία μονάδα ασφαλάτωσης. Αναλυτικά ανά Δημοτική Ενότητα η ΔΕ Παλικής υδρεύεται ανεπαρκώς από 19 γεωτρήσεις. Η υδρευτική ζήτηση ανέρχεται σε 4.000 κμ ημερησίως και πρόσφατα αντικαταστάθηκε το μεγαλύτερο μέρος του πετपालαιωμένου δικτύου ύδρευσης. Η Τοπική Κοινότητα Ομαλών υδρεύεται από δύο γεωτρήσεις. Η ΔΕ Λειβαθούς υδρεύεται από γεωτρήσεις με δυνατότητα απόληψης 1.900.000 κμ. Η ΔΕ Αργοστολίου υδρεύεται από

γεωτρήσεις και τις πηγές Παππαδάτου, ενώ πρόσφατα δημοπρατήθηκε η αντικατάσταση του υδρευτικού δικτύου της πόλης του Αργοστολίου.

Περιφερειακή ενότητα Ιθάκης

Η Π.Ε. Ιθάκης διαθέτει τρεις μονάδες αφαλάτωσης, οι οποίες όμως δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών ιδιαίτερα τη θερινή περίοδο με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζει οξυμμένα υδρευτικά προβλήματα.

Περιφερειακή ενότητα Ζακύνθου

Το δίκτυο ύδρευσης καλύπτει το ανατολικό τμήμα του νησιού που περιβάλλει 36 τοπικές κοινότητες και τη ΔΕ Ζακυνθίων. Το νερό που χρησιμοποιείται προέρχεται στο σύνολό του από γεωτρήσεις που βρίσκονται κυρίως στην περιοχή Κερίου και Ρίζας. Εκτός από τις γεωτρήσεις υπάρχουν ορισμένες πηγές με πολύ μικρές παροχές που η συνεισφορά τους στο υδατικό ισοζύγιο είναι αμελητέα. Η ΠΕ Ζακύνθου παρουσιάζει το σοβαρότερο πρόβλημα επάρκειας και ποιότητας νερού (υφάλμυρο) στην Περιφέρεια. Συγκεκριμένα κατά τη θερινή περίοδο στο δίκτυο παρουσιάζονται ελλείψεις που οφείλονται σε ένα βαθμό και στην κακή διαχείριση του υπάρχοντος νερού. Για τη Ζάκυνθο έχει εκπονηθεί αναγνωριστική υδρογεωλογική μελέτη για να διερευνηθεί το υδάτινο δυναμικό στις περιοχές Βρυσάκια της Τ.Κ. Αργασίου, Ακρωτήρι – Κυψέλη και Λαγανά προκειμένου να καλυφθούν οι υδροδοτικές ανάγκες του νησιού. Η μελέτη αυτή κατέληγε στο συμπέρασμα της περαιτέρω αξιοποίησης της υπόγειας υδροφορίας των περιοχών αυτών με νέες γεωτρήσεις.

Άρδευση (δίκτυα, λιμνοδεξαμενές, φράγματα)

Στην ΠΙΝ και συγκεκριμένα, μόνον στις Π.Ε. Κέρκυρας και Κεφαλονιάς έχουν κατασκευαστεί οργανωμένα συλλογικά αρδευτικά δίκτυα, λιμνοδεξαμενές και φράγματα για τη διαχείριση και αξιοποίηση των επιφανειακών υδάτων. Στα υπόλοιπα νησιά οι ανάγκες σε άρδευση καλύπτονται κυρίως από ιδιωτικές γεωτρήσεις και το μεγαλύτερο μέρος των επιφανειακών υδάτων απορρέει προς τη θάλασσα αναξιοποίητο.

Σύμφωνα με τα σχέδια διαχείρισης των λεκανών απορροής των υδατικών διαμερισμάτων στα οποία περιλαμβάνονται τα νησιά της ΠΙΝ (Βόρεια Πελοπόννησος, Δυτική Ελλάδα και Ήπειρος) προκύπτουν οι εξής απολήψεις νερού για άρδευση:

- Λεκάνη Κέρκυρας – Παξών 29,5 hm³/έτος
- Λεκάνη Λευκάδας 3 hm³/έτος

- Λεκάνη Κεφαλονιάς 4,4 hm³/έτος
- Λεκάνη Ιθάκης 0,6 hm³/έτος
- Λεκάνη Ζακύνθου 3,5 hm³/έτος

Αποχέτευση

Όσον αφορά στην υποδομή αποχέτευσης των αστικών λυμάτων, στην ΠΙΝ λειτουργούν 14 μονάδες βιολογικού καθαρισμού (Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων). Πιο συγκεκριμένα:

- Στην Κέρκυρα λειτουργούν σήμερα 7 ΕΕΛ στις Μπενίτσες, στους Κοινοπιάστες, στα Μωραϊτικά, στον Άγιο Στέφανο, στους Λιαπάδες, στην πόλη της Κέρκυρας και στον Άγιο Μάρκο, ενώ έχει ολοκληρωθεί η ΕΕΛ Λευκίμης, η οποία δεν έχει τεθεί σε λειτουργία καθώς δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη το δίκτυο αποχέτευσης.
- Στη Λευκάδα λειτουργούν 3 εγκαταστάσεις ΕΕΛ, η μία στην πόλη της Λευκάδας, η δεύτερη στη Βασιλική και η τρίτη στον Άγιο Νικήτα, ενώ υπό κατασκευή είναι η ΕΕΛ στο Νυδρί.
- Στην Κεφαλονιά λειτουργούν σήμερα 3 εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων στο Αργοστόλι, στο Ληξούρι και στη Σάμη, ενώ υπό κατασκευή είναι η ΕΕΛ Σκάλας. Επισημαίνεται ότι στη ΒΙΠΕ Αργοστολίου υπάρχει αποχετευτικό δίκτυο μέσω του οποίου τα λύματα οδηγούνται στην ΕΕΛ Αργοστολίου.
- Στην Ζάκυνθο λειτουργεί 1 μονάδα ΕΕΛ στην πόλη της Ζακύνθου.

Η μεταφορά των λυμάτων στις ΕΕΛ γίνεται μέσω αποχετευτικού δικτύου αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις με μεταφορά βοθρολυμάτων με βυτία. Τα επεξεργασμένα λύματα καταλήγουν σε επιφανειακούς αποδέκτες. Η διάθεση των αστικών λυμάτων των περιοχών που δεν καλύπτονται από ΕΕΛ γίνεται σε απορροφητικούς ή σηπτικούς βόθρους.

Σύμφωνα με τη ΔΕΥΑ Κέρκυρας υπάρχουν σήμερα στο νησί έργα αποχέτευσης (δίκτυα και ΕΕΛ) στις παρακάτω περιοχές:

1. Δημοτική Ενότητα Κερκυραίων. Καλύπτει το σύνολο της Δ.Ε. σε ποσοστό 95% περίπου.
2. Η Δ.Ε. Λευκιμαίων όπου έχουν εκτελεστεί σημαντικά αποχετευτικά έργα στις περιοχές Άνω και Κάτω Λευκίμης, Μελικιών και Κάβου. Υπάρχει και εγκατάσταση ΕΕΛ η οποία όμως δεν λειτουργεί.
3. Μωραϊτικά-Μεσογγή. Υπάρχει εγκατάσταση ΕΕΛ σε λειτουργία η οποία καλύπτει

την ανωτέρω περιοχή.

4. Πέραμα-Μπενίτσες-Τσάκι. Υπάρχει έργο επέκτασης δικτύου και ανανέωσης της ΕΕΛ σε εξέλιξη στο οποίο θα αναφερθούμε παρακάτω.
5. Κοινοπιάστες. Υπάρχει εγκατάσταση ΕΕΛ που εξυπηρετεί τις πέριξ περιοχές. Ο σταθμός στερείται αδειοδότησης και παρουσιάζει προβλήματα από την εισαγωγή όμβριων στο αποχετευτικό σύστημα.
6. Η Δ.Ε. Παρελίων. Υπάρχει εγκατάσταση ΕΕΛ πρόσφατα κατασκευασμένη η οποία λειτουργεί χωρίς την εισαγωγή λυμάτων από δίκτυο. Υπάρχει εκκρεμότητα κατασκευής δικτύων στις περιοχές Συναράδες, Πέλεκας για τις οποίες είχε κατασκευαστεί η εγκατάσταση ΕΕΛ. Σε εξέλιξη είναι η κατασκευή οικισμού εργατικών κατοικιών στην περιοχή Αγίου Ιωάννη όπου είχε προβλεφθεί η εγκατάσταση μικρής μονάδας ΕΕΛ με αποδέκτη τοπικό χείμαρρο.
7. Περιοχή Αγίου Μάρκου -Ύψου: Υπάρχει δίκτυο και εγκατάσταση ΕΕΛ που καλύπτει αυτές τις περιοχές και έχει διασυνδεθεί και με την Πάνω Κορακιάνα.
8. Λιαπάδες. Υπάρχει παντορροϊκό αποχετευτικό δίκτυο τοποθετημένο εντός της κοίτης του χειμάρρου που μέσω αντλιοστασίου που βρίσκεται πάνω στην παραλία φέρνει τα λύματα στις εγκαταστάσεις ΕΕΛ. Υπάρχουν τεράστια προβλήματα εισροής ομβρίων και φερτών υλικών στο αντλιοστάσιο, υπερχειλίσεων σε περίπτωση βροχής και κακού σχεδιασμού του αντλιοστασίου.
9. Άγιος Στέφανος Σινιών. Υπάρχει μικρή μονάδα ΕΕΛ ηλικίας 17 ετών περίπου και δίκτυο που καλύπτει τον μικρό τουριστικό οικισμό.
10. Κασσιώπη. Υπάρχει κατασκευασμένο δίκτυο που καλύπτει τον πυκνά δομημένο χώρο του οικισμού και υπό κατασκευή ΕΕΛ. Το έργο έχει σταματήσει με αίτημα του αναδόχου του σταθμού για διάλυση της εργολαβίας.
11. Ρόδα-Αχαράβη. Υπάρχει υπό κατασκευή δίκτυο το οποίο όμως έχει σταματήσει.
12. Σιδάρι. Υπάρχει πρόσφατα κατασκευασμένο δίκτυο αποχέτευσης και μονάδα ΕΕΛ τα οποία δεν έχουν λειτουργήσει ακόμη λόγω μη κατασκευής του κεντρικού αντλιοστασίου και μικρών τμημάτων του δικτύου.

Τα έργα στον τομέα της αποχέτευσης της ΠΙΝ που έχουν ενταχθεί για χρηματοδότηση στο ΕΠΣΑ 2007 – 2013 είναι τα ακόλουθα:

- Κατασκευή Δικτύου Αποχέτευσης Λυμάτων και της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων στην Αχαράβη και στην Ρόδα της Τ.Κ. Αγίου Παντελεήμονα της Δ.Ε. Θιναλίων του Δήμου Κερκυραίων
- Κατασκευή Δικτύου Αποχέτευσης Λυμάτων και Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων του Δήμου Παξών

- Κατασκευή Αποχετευτικών Δικτύων των παραλιακών οικισμών και Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων της Δ.Ε. Ελλομένου του Δήμου Λευκάδας
- Κατασκευή Δικτύου Αποχέτευσης και Βιολογικού Καθαρισμού στις Τ.Κ. Πόρου και Σκάλας του Δήμου Κεφαλονιάς
- Κατασκευή δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων και εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων Ιθάκης
- Έργα συλλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων Δ.Ε. Λειβαθούς Δ. Κεφαλονιάς
- Αποχέτευση ακαθάρτων στις επεκτάσεις του σχεδίου πόλης Λευκάδας και έργα διάθεσης επεξεργασμένων λυμάτων από την ΕΕΛ
- Κατασκευή δικτύου αποχέτευσης Πόρου Δήμου Κεφαλονιάς
- Αποχέτευση Αγίας Ευφημίας
- Αποχέτευση λυμάτων Περάματος – Τσάκι Μπενιτσών Δήμου Αχιλλείων

Απορρίμματα

Στην ΠΙΝ υπάρχουν σήμερα πέντε ΧΥΤΑ:

- 1) ΧΥΤΑ Κεντρικής Κέρκυρας στη θέση Ακροκέφαλο Τεμπλονίου επιφάνειας 100 στρ. Η ετήσια ποσότητα των διατιθέμενων απορριμμάτων ανέρχεται σε 67.000 τόνους ανά έτος. Η επεξεργασία των στραγγισμάτων του ΧΥΤΑ είναι τριτοβάθμιου επιπέδου και το επεξεργασμένο νερό διατίθεται για άρδευση και ανακυκλοφορία.
- 2) ΧΥΤΑ νότιας Κέρκυρας στη θέση Μεσοραχιά, Δ. Λευκιμναίων. Τα έργα του ΧΥΤΑ έχουν ολοκληρωθεί αλλά δεν λειτουργεί ακόμα. Καταλαμβάνει επιφάνεια 17 στρ. περίπου και διαθέτει ικανότητα δευτεροβάθμιας επεξεργασίας των στραγγισμάτων.
- 3) ΧΥΤΑ Κεφαλονιάς στη θέση Παλλοστή, ο οποίος δέχεται επιπλέον και τα απορρίμματα της Π.Ε. Ιθάκης.
- 4) ΧΥΤΑ Ζακύνθου στη θέση Βαθύλακας της Τ.Κ. Βασιλικού
- 5) ΧΥΤΑ Μεγανησίου: κατατάσσεται στους μικρούς ΧΥΤΑ και εξυπηρετεί αποκλειστικά το Μεγανήσι. Ουσιαστικά πρόκειται για ημιελεγχόμενο χώρο νοτιοδυτικά του Κατωμερίου. Ο υπό επικαιροποίηση χώρος έχει χαρακτηριστεί ως ΧΥΤΑ, ωστόσο βρίσκεται σε ακατάλληλο ασβεστολιθικό έδαφος και δεν τηρούνται οι προϋποθέσεις υγειονομικής ταφής, ενώ συχνά πραγματοποιείται και καύση των απορριμμάτων. Ο Δήμος Μεγανησίου επιδιώκει την παύση λειτουργίας και αποκατάσταση του υφιστάμενου χώρου απόρριψης των απορριμμάτων, ενώ έχει δρομολογήσει τη δημιουργία Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ), με σκοπό τη μεταφορά και διάθεση των παραγόμενων στερεών αστικών αποβλήτων στο ΧΥΤΑ του Δήμου Παλαίρου

Αιτωλοακαρνανίας ή στην προς υλοποίηση μονάδα μηχανικής και βιολογικής επεξεργασίας του Δήμου Λευκάδας ή σε ΧΥΤΑ της ευρύτερης περιοχής, όπως θα προσδιοριστεί στο πλαίσιο του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Στερεών αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Στην ΠΙΝ εκτός των ΧΥΤΑ υπάρχει ένα Κέντρο Διαλογής και Ανακύκλωσης Υλικών (ΚΔΑΥ) που βρίσκεται εντός του χώρου του ΧΥΤΑ της Μέσης Κέρκυρας (θέση Ακροκέφαλος Τεμπλονίου). Επιπρόσθετα, λειτουργεί στη Ζάκυνθο έργο μπλε κάδου, με ευθύνη του Συνδέσμου Καθαριότητας. Μετά από σχετική συμφωνία των δύο μερών (Σύνδεσμος Καθαριότητας και ΕΕΑΑ), το χαρτί/χαρτόνι συσκευασίας το διαχειρίζεται ο Σύνδεσμος και η ΕΕΑΑ στηρίζει οικονομικά το Σύνδεσμο ανά τόνο που αξιοποιείται. Τα υπόλοιπα απόβλητα συσκευασίας (εκτός χαρτιού/χαρτονιού), μεταφέρονται με δαπάνη της ΕΕΑΑ στο ΚΔΑΥ της Πάτρας. Επίσης υπάρχει μόνο ένας Σταθμός Μεταμόρφωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) στην Ιθάκη και η διάθεση των απορριμμάτων πραγματοποιείται με μεταφορά στο ΧΥΤΑ Κεφαλονιάς.

Λόγω της έλλειψης επαρκών ΧΥΤΑ, για την διάθεση των απορριμμάτων σε όλες τις Π.Ε. της ΠΙΝ εξακολουθούν να λειτουργούν χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης των απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) κυρίως στη Λευκάδα, στη Ζάκυνθο και στα μικρά νησιά. Πιο συγκεκριμένα στην ΠΙΝ εντοπίζονται οι εξής ΧΑΔΑ:

- Στην Π.Ε. Κέρκυρας υπάρχουν 4 ενεργοί ΧΑΔΑ στους Παξούς και στα Διαπόντια νησιά των Οθωνών, της Ερείκουσας και του Μαθρακίου. Επίσης στο νησί της Κέρκυρας υπάρχουν 7 ΧΑΔΑ οι οποίοι όμως δεν είναι ενεργοί.
- Στην Π.Ε. Λευκάδας υπάρχουν 10 ΧΑΔΑ από τους οποίους οι τρεις είναι ενεργοί και βρίσκονται στις θέσεις Ρέμα της Τ.Κ. Σφακιωτών, Βαγένη της Τ.Κ. Νεοχωρίου και Μαύρη Λαγκάδα στον Κάλαμο. Για τους έξι ΧΑΔΑ έχει δοθεί άδεια αποκατάστασης.
- Στην Π.Ε. Ζακύνθου υπάρχουν δύο ενεργοί ΧΑΔΑ αδρανών υλικών.

Τα έργα στον τομέα της διαχείρισης των απορριμμάτων της ΠΙΝ που έχουν ενταχθεί για χρηματοδότηση στο ΕΠΣΑ 2007 – 2013 είναι τα ακόλουθα:

- Μελέτες και έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων στον ΧΥΤΑ στο Τεμπλόνη Κέρκυρας
- Αποκαταστάσεις ΧΑΔΑ Δ. Κέρκυρας (Τ.Κ. Εσπερίων, Θιναλίου, Μελιτειών και Λευκιμναίων)
- Αποκατάσταση τριών ΧΑΔΑ και προμήθεια εξοπλισμού προσωρινής αποθήκευσης και μεταφοράς απορριμμάτων των Διαπόντιων Νήσων μετά το κλείσιμο των ΧΑΔΑ

- Περιβαλλοντική αποκατάσταση Χώρου Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων Δήμου Λευκάδας
- Αποκατάσταση ΧΑΔΑ νήσων Καλάμου και Καστού Δ. Λευκάδας
- Αποκατάσταση ΧΑΔΑ στην Δ.Κ. Ομαλών Δ. Κεφαλονιάς
- Δράσεις για τη βελτιστοποίηση της διαχείρισης των αστικών στερεών αποβλήτων στην Κέρκυρα
- Προμήθεια εξοπλισμού για την αποκομιδή των απορριμμάτων με την μέθοδο της υπογειοποίησης στο Δήμο Κέρκυρας
- Προμήθεια εξοπλισμού για τη διαχείριση των απορριμμάτων του Δ. Ζακύνθου
- Κατασκευή Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων Δ. Λευκάδας

Στην ΠΙΝ υπάρχει εγκεκριμένος ΠΕΣΔΑ από το 2006, ενώ έχει εκπονηθεί και έχει τεθεί σε διαβούλευση η μελέτη αναθεώρησης του νέου ΠΕΣΔΑ. Σύμφωνα με την απόφαση αριθμ. 216-16/2012 της ΠΙΝ με θέμα "Γνωμοδότηση για την Μ.Π.Ε. του Επικαιροποιημένου Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων της ΠΙΝ" προκύπτει ότι τα προτεινόμενα έργα του νέου ΠΕΣΔΑ ανά Διαχειριστική Ενότητα είναι τα ακόλουθα:

Έργα Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων

1η Διαχειριστική Ενότητα, (Δήμος Ζακύνθου) κατασκευή και λειτουργία ενός (1) Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ), εάν κριθεί απαραίτητο με οικονομοτεχνικά κριτήρια.

2η Διαχειριστική Ενότητα, (Δήμοι Κέρκυρας και Παξών) κατασκευή τριών (3) ΣΜΑ. Ένας στην Βόρεια, ένας στη Νότια Κέρκυρα καθώς επίσης και ένας στον Δήμο Παξών, για την μεταφορά των αποβλήτων στην Κεντρική Μονάδα. Στις Διαπόντιες Νήσους προτείνεται η δημιουργία τριών (3) μικρών ΣΜΑ, τα οποία ουσιαστικά θα αποτελούνται από μία ράμπα και απορριμματοκιβωτίων (containers) με πρέσα και η θαλάσσια μεταφορά τους στην Μονάδα Κεντρική Μονάδα Κέρκυρας.

3η Διαχειριστική Ενότητα (Δήμοι Κεφαλονιάς και Ιθάκης) κατασκευή και λειτουργία ενός (1) ΣΜΑ, εάν κριθεί απαραίτητο με οικονομοτεχνικά κριτήρια.

4η Διαχειριστική Ενότητα και συγκεκριμένα:

α) για το *Δήμο Μεγανησίου* κατασκευή ενός (1) ΣΜΑ και η μεταφορά των απορριμμάτων στο ΧΥΤΑ του Δήμου Άκτιου – Βόνιτσας (πρώην καποδιστριακός Δήμος Παλαίρου), θέση «Κακοπετριά» στην Σκλάβαινα, Ν Αιτωλοακαρνανίας,

β) για τον *Δήμο Λευκάδας*: κατασκευή δύο (2) ΣΜΑ βόρεια και νότια της νήσου για την βελτίωση του συστήματος αποκομιδής, και η δημιουργία δύο (2) μικρών ΣΜΑ, τα οποία ουσιαστικά θα αποτελούνται από μία ράμπα και απορριμματοκιβωτίων (containers) με

πρέσα για τις νήσους Κάστο και Κάλαμο και θαλάσσια μεταφορά τους στο πλησιέστερο ΣΜΑ Δ. Λευκάδας.

Έργα Τελικής Διάθεσης

1η Διαχειριστική Ενότητα (Δήμος Ζακύνθου), κατασκευή μίας Ολοκληρωμένης Εγκατάστασης Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΜΕΑ & ΧΥΤΥ).

2η Διαχειριστική Ενότητα (Δήμοι Κέρκυρας και Παξών) ο συνολικός χρόνος ζωής του ΧΥΤΑ Τεμπλονίου χωρίς την δημιουργία μονάδας επεξεργασίας, με την κατασκευή του κυττάρου Β, και με την προσθήκη των απορριμμάτων της Δ.Ε. Λευκίμμης και των Παξών, εκτιμάται σε περίπου 3,5 - 4 χρόνια (ήτοι 2015). Συνεπώς χρειάζεται η επέκταση του ΧΥΤΥ Κεντρικής Κέρκυρας (ή η κατασκευή νέου), έτσι ώστε να καλύπτει την διάθεση των υπολειμμάτων μετά το έτος 2015. Αναφορικά με τη λειτουργία του ΧΥΤΑ/Υ Λευκίμμης, ο εν λόγω χώρος διάθεσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ταφή των Υπολειμμάτων Επεξεργασίας της ΜΕΑ Κεντρικής Κέρκυρας, υποδεχόμενος την αναλογούσα ποσότητα υπολειμμάτων της περιοχής της Νότιας Κέρκυρας (Περιβαλλοντική Ισοδυναμία). Η παραπάνω λύση θα μπορούσε να αποτελέσει και αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης, μέσω της εκπόνησης σχετικής Τεχνοοικονομικής Μελέτης από τον αρμόδιο ΦΟΔΣΑ. Κατά την μελέτη ο ΦΟΔΣΑ θα πρέπει να λάβει υπόψη του το ελάχιστο κόστος λειτουργίας του ΧΥΤΥ, το κόστος μεταφοράς από τον προτεινόμενο ΣΜΑ Νότιας Κέρκυρας προς τον ΧΥΤΥ καθώς και το πιθανώς ελαφρώς αυξημένο κόστος της επέκτασης/ κατασκευής στην περίπτωση λειτουργίας μόνο του Κεντρικού ΧΥΤΥ. Επίσης, κατά περίπτωση θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και η δημόσια δαπάνη για την κατασκευή/ λειτουργία του ΧΥΤ Λευκίμμης.

3η Διαχειριστική Ενότητα, (Δήμοι Κεφαλονιάς και Ιθάκης) η χωρητικότητα του υφιστάμενου ΧΥΤΥ επαρκεί υπό τις παρούσες συνθήκες για 7 έτη ακόμη. Με την εφαρμογή της νέας στρατηγικής αναμένεται η αύξηση της ζωής του περίπου 25%, ήτοι περίπου 9 χρόνια.

4η Διαχειριστική Ενότητα, (Δήμοι Λευκάδος και Μεγανησίου) τα υπολείμματα από τη Μονάδα Επεξεργασίας Αποβλήτων Δ. Λευκάδας προτείνεται να μεταφέρονται στο ΧΥΤΑ του Δήμου Άκτιου – Βόνιτσας (πρώην καποδιστριακός Δήμος Παλαίρου), θέση «Κακοπετριά» στην Σκλάβαινα, Ν Αιτωλοακαρνανίας.

Έργα Επεξεργασίας Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ)

1η Διαχειριστική Ενότητα (Δήμος Ζακύνθου), κατασκευή μίας Ολοκληρωμένης Εγκατάστασης Διαχείρισης Απορριμμάτων - ΟΕΔΑ (Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων & ΧΥΤΥ).

2η Διαχειριστική Ενότητα (Δήμοι Κέρκυρας και Παξών) κατασκευή της Κεντρικής Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων, για την οποία αναμένονται άμεσα οι Περιβαλλοντικοί Όροι (η μονάδα θα επεξεργάζεται το σύνολο των σύμμεικτων ΑΣΑ και των προδιαλεγμένων

οργανικών των δύο Δήμων). Επίσης πέρα από την προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού για την αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης, προτείνεται η σταδιακή επέκταση του ΚΔΑΥ, το οποίο θα επεξεργάζεται το σύνολο των προδιαλεγμένων αποβλήτων συσκευασίας.

3η Διαχειριστική Ενότητα, (Δήμοι Κεφαλονιάς και Ιθάκης) επέκταση της υφιστάμενης Μονάδας Επεξεργασίας, ώστε να επεξεργάζεται το σύνολο των σύμμεικτων ΑΣΑ και των προδιαλεγμένων οργανικών. Τονίζεται ότι θα πρέπει ορισμένα από τα επιπλέον 1-2 βιοκελιά να χρησιμοποιούνται μόνο για το προδιαλεγμένο οργανικό, με σκοπό την παραγωγή κομπόστ καλής ποιότητας. Για την Ιθάκη προτείνεται η προμήθεια οικιακών κάδων κομποστοποίησης ή δημιουργία μικρής μονάδας κομποστοποίησης για τα οργανικά ή/ και πράσινα απόβλητα, ώστε να μειωθεί το κόστος μεταφοράς οργανικών στην Κεφαλονιά.

4η Διαχειριστική Ενότητα, (Δήμοι Λευκάδος και Μεγανησίου) κατασκευή μίας (1) Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων για την επεξεργασία των απορριμμάτων στο Δήμο Λευκάδας. Επίσης προτείνεται να εξεταστεί από το ΦοΔΣΑ της ΔΕ, εάν είναι οικονομικά βιώσιμο το ενδεχόμενο τα απορρίμματα του Δ. Μεγανησίου να επεξεργάζονται και αυτά στην ΜΕΑ Δ. Λευκάδος και να οδηγείται το ανάλογο υπόλειμμα προς τελική διάθεση, στο ΧΥΤΑ του Δήμου Άκτιου – Βόνιτσας (πρώην καποδιστριακός Δήμος Παλαίρου), θέση «Κακοπετριά» στην Σκλάβαινα, Ν Αιτωλοακαρνανίας.

Έργα Αποκατάστασης - Απαιτούμενες Μεταβατικές Δράσεις

1η Διαχειριστική Ενότητα (Δήμος Ζακύνθου), όπως προαναφέρθηκε ο υφιστάμενος ΧΥΤΑ είναι κορεσμένος και προτείνεται να είχε κλείσει και να αποκατασταθεί, μέχρι το τέλος του 2011. Δεδομένου ότι η ΟΕΔΑ Ν. Ζακύνθου αναμένεται να λειτουργήσει το 2014, ως μεταβατικό στάδιο από το κλείσιμο του υφιστάμενου ΧΥΤΑ ως την αρχή λειτουργίας της ΟΕΔΑ, προτείνεται η λειτουργία εγκατάστασης δεματοποίησης με προσωρινή αποθήκευση.

2η Διαχειριστική Ενότητα (Δήμοι Κέρκυρας και Παξών) το άμεσο κλείσιμο ή/ και αποκατάσταση των 4 εν λειτουργία ΧΑΔΑ και μεταφορά του συνόλου των ΑΣΑ στο ΧΥΤΑ Τεμπλονίου κατά το μεταβατικό στάδιο.

3η Διαχειριστική Ενότητα, (Δήμοι Κεφαλονιάς και Ιθάκης) άμεσο κλείσιμο ή/ και αποκατάσταση των ΧΑΔΑ και μεταφορά του συνόλου των ΑΣΑ στην υφιστάμενη Μονάδα Προεπεξεργασίας Κεφαλονιάς.

4η Διαχειριστική Ενότητα:

α) για το Δήμο Μεγανησίου αποκατάσταση του ΧΥΤΑ αμέσως μετά την κατασκευή του ΣΜΑ.

β) για τον Δήμο Λευκάδας κλείσιμο των ενεργών ΧΑΔΑ και αποκατάσταση των ενεργών και μη ΧΑΔΑ που δεν έχουν αποκατασταθεί. Επίσης, δεδομένου ότι οι ΣΜΑ Λευκάδας αναμένεται να λειτουργήσουν το 2013, ως μεταβατικό στάδιο από το κλείσιμο και αποκατάσταση των ΧΑΔΑ ως την αρχή λειτουργίας των ΣΜΑ, προτείνεται η λειτουργία εγκατάστασης δεματοποίησης με προσωρινή αποθήκευση.»

Επιπλέον των ανωτέρω προβλεπόμενων έργων από τον αναθεωρημένο ΠΕΣΔΑ η ΠΙΝ προτείνει στις Διαπόντιες Νήσους, στον Κάλαμο και στους Παξούς να εγκατασταθούν μικρές μονάδες κομποστοποίησης με την προϋπόθεση ότι η οικονομοτεχνική μελέτη θα αποδείξει ότι είναι βιώσιμη. Στους Αντίπαξους προτείνει να εγκατασταθεί ένας σταθμός μεταφόρτωσης με πρέσα και μεταφορά των σκουπιδιών στην Κέρκυρα.

Τηλεπικοινωνίες

Όσον αφορά στις υπηρεσίες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας ολόκληρη η ΠΙΝ καλύπτεται επαρκώς από τις εταιρίες – παρόχους. Ιδιαίτερη σημασία λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα της ΠΙΝ έχουν οι νέες τεχνολογίες και συγκεκριμένα οι ευρυζωνικές συνδέσεις που παρέχουν πρόσβαση στον παγκόσμιο διαδικτυακό ιστό και προσφέρουν δυνατότητες σύγχρονων αναβαθμισμένων υπηρεσιών που συμβάλουν στην άρση της απομόνωσης όπως είναι η τηλεδιάσκεψη, η τηλεϊατρική, η τηλεεργασία, κτλ.

Τα έργα σχετικά με τα δίκτυα τηλεπικοινωνιών που εντάχθηκαν για χρηματοδότηση στο ΕΣΠΑ 2007 – 2013 σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία από τον ιστότοπο του ΟΠΣ – ΕΡΓΟΡΑΜΑ είναι τα ακόλουθα:

- Μητροπολιτικό δίκτυο οπτικών ινών Δήμου Κέρκυρας
- Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών του Δήμου Ζακυνθίων
- Μητροπολιτικό δίκτυο οπτικών ινών του Δήμου Λευκάδας.
- Ανάπτυξη ευρυζωνικού δικτύου παροχής ασύρματης πρόσβασης μέσω wi-fi hot spots
- Ανάπτυξη Ευρυζωνικού Δικτύου τοπικής πρόσβασης στην ΤΕΔΚ Νομού Λευκάδας (η ένταξη του έργου στο ΕΣΠΑ είναι προγενέστερη του προγράμματος Καλλικράτη γι' αυτό στον τίτλο αναφέρονται η ΤΕΔΚ και ο πρώην Νομός Λευκάδας)
- Δημιουργία ψηφιακών δράσεων του Επιμελητηρίου Κέρκυρας για την αξιοποίηση της ευρυζωνικότητας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων του Νομού Κέρκυρας.

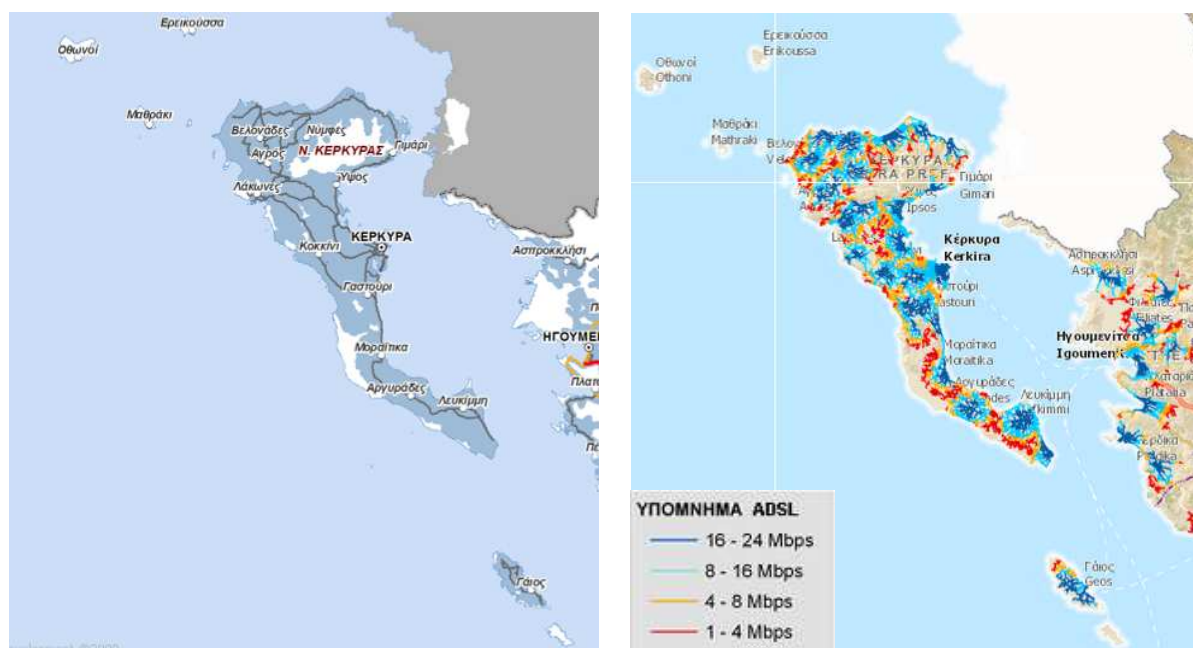
- Προώθηση ευρυζωνικών υπηρεσιών και εφαρμογών με χρήση wi-fi hot spots στην ΤΕΔΚ Λευκάδας

Σύμφωνα με το γεωγραφικό σύστημα ευρυζωνικότητας της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) παρουσιάζονται στη συνέχεια οι χάρτες κάλυψης ανά Περιφερειακή Ενότητα της ΠΙΝ όπου:

στον αριστερό χάρτη με μπλε χρώμα απεικονίζονται οι περιοχές όπου παρέχεται ευρυζωνική υπηρεσία και με άσπρο χρώμα όπου δεν παρέχεται η υπηρεσία και στον δεξιό χάρτη δίδεται με χρώμα η ενδεικτική ταχύτητα της υπηρεσίας ADSL. Σημειώνεται ότι οι αναγραφόμενες ταχύτητες αφορούν σε ιδανικές συνθήκες και στην πράξη είναι χαμηλότερες από τις αναγραφόμενες, όπως επισημαίνει η ΕΕΤΤ

Περιοχές ευρυζωνικής υπηρεσίας της Π.Ε. Κέρκυρας

(στον αριστερό χάρτη με μπλε χρώμα εμφανίζονται οι περιοχές όπου παρέχεται η υπηρεσία και με λευκό χρώμα οι περιοχές όπου δεν παρέχεται)

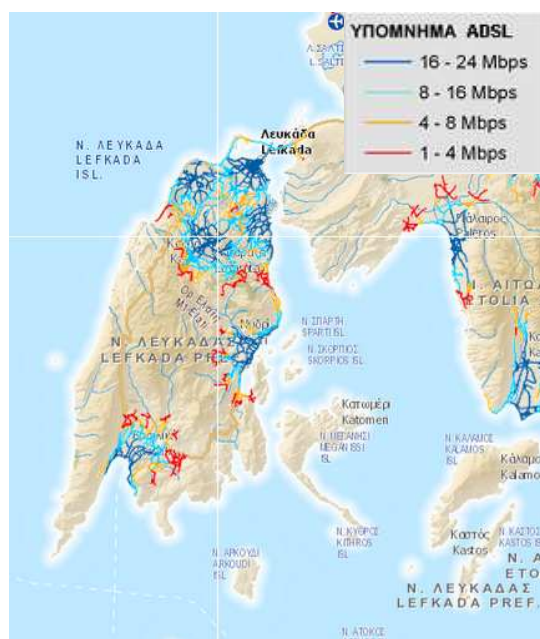

Πηγή: <http://mapsrv2.terra.gr/eettutilities/mapnew.aspx>

Από τους ανωτέρω χάρτες φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του νησιού της Κέρκυρας και ολόκληρο το νησί των Παξών καλύπτονται επαρκώς από ευρυζωνικές υπηρεσίες. Οι ευρυζωνικές υπηρεσίες δεν παρέχονται στα διαπόντια νησιά Οθωνοί, Μαθράκι και Ερείκουσα, στους Αντίπαξους και στη βόρεια ορεινή περιοχή της Κέρκυρας. Η ταχύτητα σύνδεσης είναι ανάλογη της απόστασης από τα τηλεπικοινωνιακά κέντρα, τα οποία φαίνεται να καλύπτουν επαρκώς όλες τις πυκνοκατοικημένες περιοχές του νησιού με ταχύτητες άνω των 8Mbps (μπλε και σιέλ χρώμα).

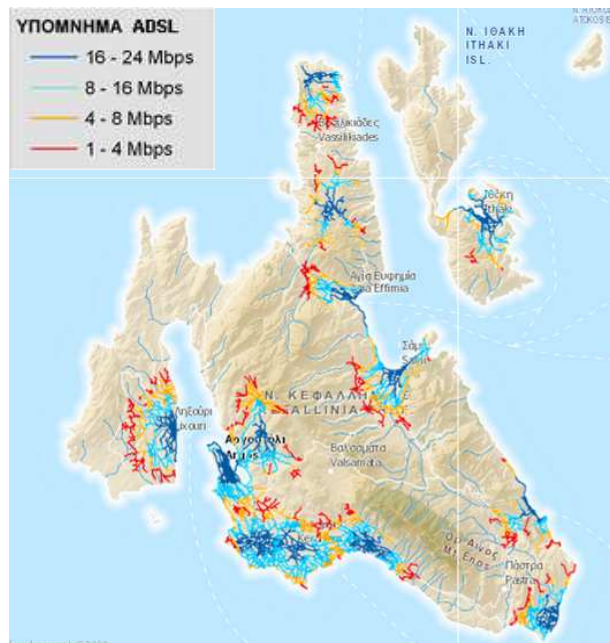
Περιοχές ευρυζωνικής υπηρεσίας της Π.Ε. Λευκάδας

(στον αριστερό χάρτη με μπλε χρώμα εμφανίζονται οι περιοχές όπου παρέχεται η υπηρεσία και με λευκό χρώμα οι περιοχές όπου δεν παρέχεται)

Περιοχές ευρυζωνικής υπηρεσίας των Π.Ε. Κεφαλονιάς και Ιθάκης

(στον αριστερό χάρτη με μπλε χρώμα εμφανίζονται οι περιοχές όπου παρέχεται η υπηρεσία και με λευκό χρώμα οι περιοχές όπου δεν παρέχεται)

Πηγή: <http://mapsrv2.terra.gr/eettutilities/mapnew.aspx>

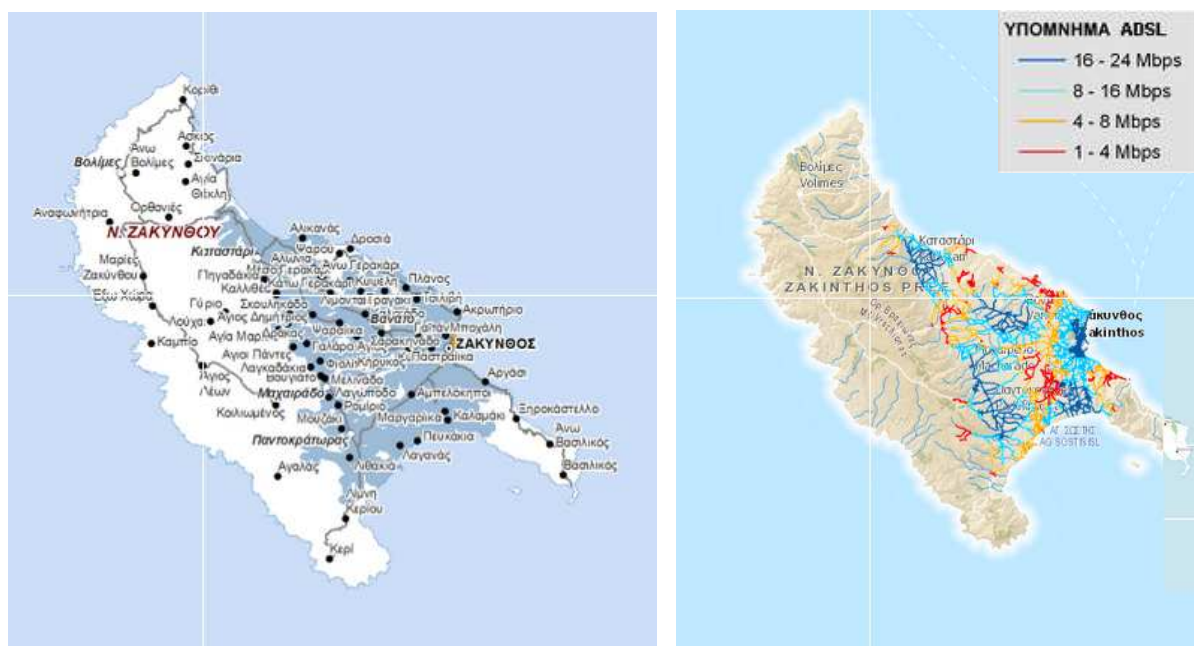
Στις Π.Ε. Λευκάδας, Κεφαλονιάς και Ιθάκης φαίνεται από τους ανωτέρω χάρτες ότι οι ευρυζωνικές υπηρεσίες παρέχονται κυρίως στις αστικές – τουριστικές περιοχές και συγκεκριμένα:

- στις ευρύτερες περιοχές της Λευκάδας, του Νυδριού και της Βασιλικής,
- στις ευρύτερες περιοχές του Άσσου – Φισκάρδου, Αγίας Ευφημίας, Σάμης, Αργοστολίου, Ληξουρίου και Πάστρας
- στην ευρύτερη περιοχή Ιθάκης – Πераχωρίου

Οι περιοχές που δεν καλύπτονται περιλαμβάνουν τις εσωτερικές ημιορεινές και ορεινές ζώνες της Λευκάδας και της Κεφαλονιάς, την βόρεια Ιθάκη καθώς και τα μικρά νησιά Μεγανήσι, Κάλαμος και Καστός. Όσον αφορά στις παρεχόμενες ταχύτητες των συνδέσεων ADSL ισχύουν τα προαναφερθέντα για την Π.Ε. Κέρκυρας.

Περιοχές ευρυζωνικής υπηρεσίας της Π.Ε. Ζακύνθου

(στον αριστερό χάρτη με μπλε χρώμα εμφανίζονται οι περιοχές όπου παρέχεται η υπηρεσία και με λευκό χρώμα οι περιοχές όπου δεν παρέχεται)

Πηγή: <http://mapsrv2.terra.gr/eettutilities/mapnew.aspx>

Στην Π.Ε. Ζακύνθου καλύπτονται από ευρυζωνικές υπηρεσίες το ανατολικό πεδινό, αστικό και τουριστικά ανεπτυγμένο τμήμα του νησιού (πόλη της Ζακύνθου, Λαγανάς και Καταστάρι), ενώ δεν παρέχονται αυτού του τύπου οι υπηρεσίες στο υπόλοιπο δυτικό και βόρειο τμήμα του νησιού που περιλαμβάνει τις ορεινές και ημιορεινές ζώνες. Όσον αφορά στις παρεχόμενες ταχύτητες των συνδέσεων ADSL ισχύουν τα προαναφερθέντα για την Π.Ε. Κέρκυρας.

Στα μικρά νησιά η σύνδεση τηλεπικοινωνιών πραγματοποιείται είτε με υποθαλάσσιο καλώδιο (Ιθάκη, Παξοί, Μεγανήσι και Οθωνοί), είτε με εναέριο σήμα (Κάλαμος, Καστός, Μαθράκι, Ερείκουσα). Προβλήματα τηλεπικοινωνιακής σύνδεσης αναφέρονται κυρίως ως προς την καθυστέρηση επιδιόρθωσης βλαβών, καθώς στα μικρότερα νησιά απαιτείται να μεταβεί συνεργείο από την πλησιέστερη τεχνική υπηρεσία, καθώς και ως προς τη λήψη τηλεοπτικού σήματος και κινητής τηλεφωνίας στα Διαπόντια νησιά.

Δίκτυο ΕΔΕΤ (Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας)

Το δίκτυο ΕΔΕΤ παρέχει στην ελληνική ακαδημαϊκή, ερευνητική και εκπαιδευτική κοινότητα προηγμένες υπηρεσίες εθνικής διασύνδεσης υπερ-υψηλών ταχυτήτων, εξυπηρετώντας όλα τα ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, τα ερευνητικά κέντρα της χώρας και τα σχολεία, μέσω του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου. Το δίκτυο ΕΔΕΤ το διαχειρίζεται η ΕΔΕΤ Α.Ε., ανώνυμη εταιρεία του ελληνικού δημοσίου.

Η κύρια δραστηριότητα της ΕΔΕΤ Α.Ε. είναι η διαχείριση του δικτύου και των προσφερόμενων υπηρεσιών του. Επιπρόσθετα, η ΕΔΕΤ:

- Διαχειρίζεται τον κόμβο Greek Internet Exchange (GR-IX), ο οποίος παρέχει τοπική διασύνδεση μεταξύ των εταιρειών παροχής υπηρεσιών του διαδικτύου στην Ελλάδα,
- Παρέχει διεθνή διασύνδεση με τα υπόλοιπα ερευνητικά δίκτυα και το διαδίκτυο μέσω του πανευρωπαϊκού ερευνητικού δικτύου GÉANT,
- Συμμετέχει σε πρωτοβουλίες για την διάδοση της ευρυζωνικότητας στην Ελλάδα, αλλά και σε εθνικές δράσεις για την παροχή υπηρεσιών ευρυζωνικής πρόσβασης σε φοιτητές, μέσω της υπηρεσίας του φοιτητικού Internet (ΔΙΟΔΟΣ).

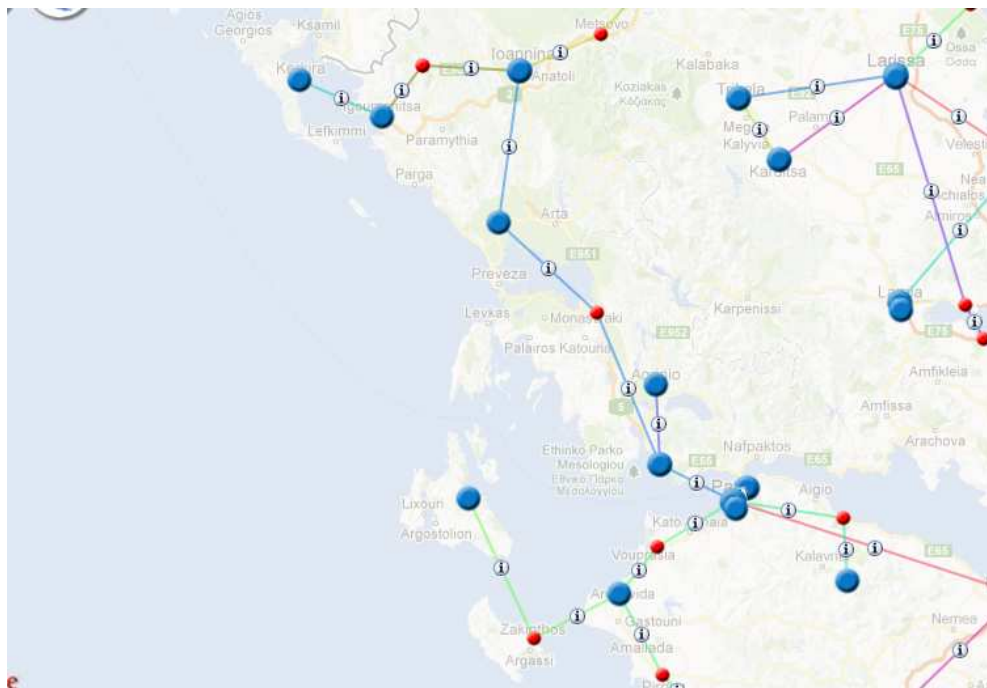
Οπτικό Δίκτυο Νέας Γενιάς ΕΔΕΤ

Το Οπτικό Δίκτυο Νέας Γενιάς της ΕΔΕΤ Α.Ε. είναι ένα «έξυπνο» δίκτυο κορμού, που αναβαθμίζεται διαρκώς, προσαρμόζεται δυναμικά στις αυξανόμενες απαιτήσεις μετάδοσης, κίνησης και χωρητικότητας, και συνεχίζει να παρέχει προηγμένες υπηρεσίες Internet προς τα Ερευνητικά και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ελλάδας.

Το 2008 έγινε επέκταση του οπτικού δικτύου κορμού, με κάλυψη όλης της Ελλάδας, με περισσότερες από 8000 km σκοτεινές οπτικές ίνες και σύγχρονο οπτικό εξοπλισμό για ταχύτητες έως 21x10 Gbps. Το έργο αυτό εξασφάλισε στην ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα της χώρας τον βασικό κορμό των υποδομών επικοινωνιών της για τα επόμενα 15 χρόνια, πάνω στον οποίο μπορούν να αναπτυχθούν οποιεσδήποτε υπηρεσίες εμφανισθούν, με απεριόριστη δυνατότητα αναβάθμισης σε ταχύτητες.

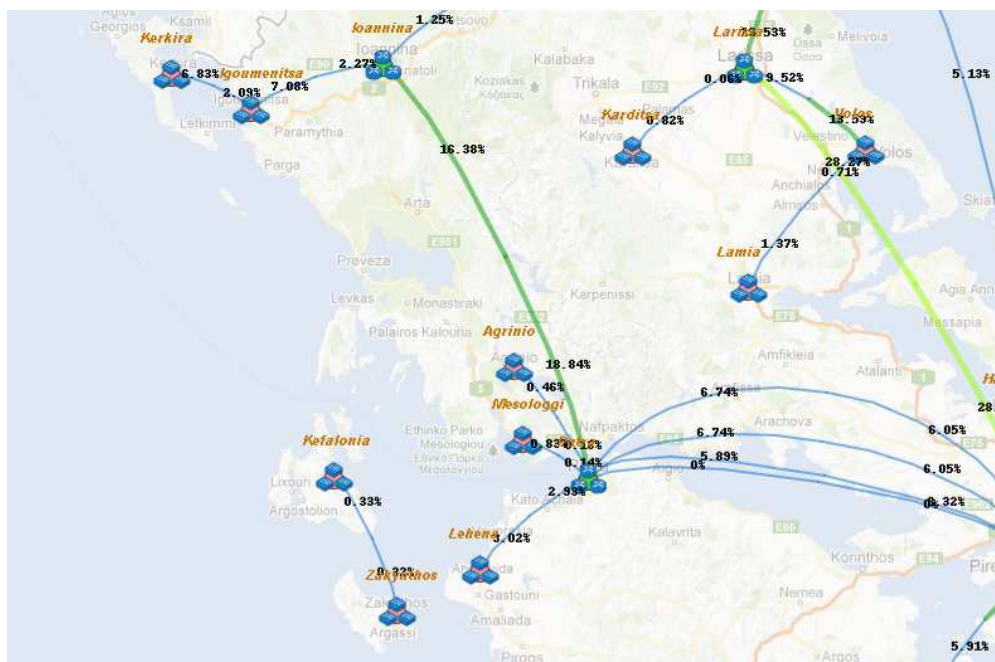
Στη συνέχεια απεικονίζονται οι συνδέσεις του δικτύου της ΕΔΕΤ Α.Ε. όπως παρουσιάζονται στο γεωγραφικό σύστημα της εταιρίας που είναι αναρτημένο στον ιστότοπό της.

Χάρτης οπτικού δικτύου ΕΔΕΤ Α.Ε. στην ΠΙΝ

Πηγή: <http://www.noc.grnet.gr/node/616>

Τοπολογία του δικτύου της ΕΔΕΤ Α.Ε. στην ΠΙΝ

Πηγή: <http://mon.grnet.gr/network/maps/>

7. Εκτίμηση, αξιολόγηση και αντιμετώπιση των επιπτώσεων στο περιβάλλον

7.1 Συνολική παρουσίαση των επιπτώσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ ως προς τις περιβαλλοντικές παραμέτρους

Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζονται οι επιπτώσεις του επιλεγέντος σεναρίου ως προς κάθε μία περιβαλλοντική παράμετρο. Επισημαίνεται ότι το επιλεγέν σενάριο είναι το πλέον φιλικό προς το περιβάλλον από τα τρία διατυπωμένα σενάρια, καθώς η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, του τοπίου και των φυσικών πλουτοπαραγωγικών πόρων αποτελούν οριζόντιες δράσεις που διέπουν όλες τις επιμέρους προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ. Έτσι στη συνέχεια οι επιπτώσεις εστιάζονται κυρίως στις περιβαλλοντικές παραμέτρους και ανάλογα, στο επόμενο κεφάλαιο, διατυπώνονται τα προτεινόμενα μέτρα παρακολούθησης και αντιμετώπισής τους.

7.1.1 Βιοποικιλότητα, χλωρίδα, πανίδα

Συνολικά, το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ, αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα, τη χλωρίδα και την πανίδα της ΠΙΝ. Πιο συγκεκριμένα μεταξύ των βασικών στόχων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ είναι η απόλυτη προστασία όλων των φυσικών πόρων της ΠΙΝ, οι οποίοι αναφέρθηκαν αναλυτικά στο προηγούμενο κεφάλαιο 6.11, είτε αυτοί εμπίπτουν ήδη σε καθεστώς προστασίας (περιοχές Natura 2000, καταφύγια άγριας ζωής, Εθνικά Πάρκα, Εθνικοί Δρυμοί, υγρά τοπία) είτε δεν προστατεύονται αλλά προτείνεται η ένταξή τους σε Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ) από τον υποκείμενο σχεδιασμό (ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ).

Για την προστασία των δασών της ΠΙΝ και λόγω του ιδιαίτερου ιδιοκτησιακού καθεστώτος, το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προτείνει τη σύνταξη δασικού κτηματολογίου ώστε να προσδιοριστούν τα δημόσια και ιδιωτικά δασικά οικοσυστήματα ώστε να προστατευθούν σύμφωνα με τη δασική νομοθεσία.

Στη μελέτη για το τοπίο όλα τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος καταγράφονται αναλυτικά, ιεραρχούνται σε εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας και εντάσσονται σε οικοπολιτιστικές διαδρομές, ώστε να προστατευτούν και να συμβάλλουν στην ήπια τουριστική ανάπτυξη.

Όσον αφορά στις υπόλοιπες περιοχές που δεν εμπίπτουν στις ζώνες προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά προορίζονται για χωροθέτηση παραγωγικών

δραστηριοτήτων, οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ είναι προς όφελος της προστασίας της βιοποικιλότητας, της χλωρίδας και της πανίδας. Στόχος του διαχωρισμού της έκτασης της ΠΙΝ σε χερσαίες και θαλάσσιες Χωρικές Ενότητες παραγωγικών δραστηριοτήτων είναι η αντιμετώπιση των προβλημάτων συγκρούσεων των χρήσεων γης και ο περιορισμός της μεμονωμένης χωροθέτησης δραστηριοτήτων και της εκτός σχεδίου δόμησης γενικότερα, η οποία προκαλεί σημαντικές αλλοιώσεις στο φυσικό περιβάλλον, τη βιοποικιλότητα και τη χλωρίδα – πανίδα και επιπλέον απαιτεί σημαντικές επενδύσεις σε υποστηρικτικές υποδομές (ύδρευση, αποχέτευση, ενέργεια, κτλ.). Πιο συγκεκριμένα:

- στις Χωρικές Ενότητες του πρωτογενούς τομέα (γεωργίας, κτηνοτροφίας, υδατοκαλλιεργειών και αλιείας) το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προτείνει την προστασία της γεωργικής γης, ιδιαίτερα δε της υψηλής παραγωγικότητας, των βοσκοτόπων για τους οποίους προτείνει επιπλέον την εκπόνηση διαχειριστικής μελέτης, των αλιευμάτων προτείνοντας την οριοθέτηση των αλιευτικών πεδίων και την παρακολούθησή τους ώστε να εξασφαλίζεται η ανανέωση των αλιευμάτων, καθώς και ο περιορισμός της χωροθέτησης των υδατοκαλλιεργειών που επιβαρύνει το θαλάσσιο περιβάλλον.
- Στις Χωρικές Ενότητες του δευτερογενούς τομέα (μεταποίησης, εξόρυξης και ΑΠΕ), το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προτείνει τη χωροθέτηση οργανωμένων υποδοχέων (Επιχειρηματικά Πάρκα) στον περιαστικό χώρο των πόλεων και υποδοχέων ενδιάμεσου βαθμού οργάνωσης (ΠΕΠΔ βιοτεχνίας, βιομηχανίας), στα μικρά αστικά κέντρα, έτσι ώστε να εγκαθίστανται οι νέες μεταποιητικές μονάδες και να μετεγκατασταθούν οι υφιστάμενες διάσπαρτες οχλούσες. Επίσης προτείνει τη χωροθέτηση νέου υποδοχέα των υφιστάμενων μονάδων Seveso στην Κέρκυρα, στον οποίο θα μετεγκατασταθούν όλες οι υφιστάμενες μονάδες. Το ισχυρό πλεονέκτημα των υποδοχέων αυτών, είναι η δυνατότητα επεξεργασίας από κοινού όλων των λυμάτων των δραστηριοτήτων αυτών, ιδιαίτερα δε των λυμάτων των ελαιουργείων – πυρηνολουργείων και των τυροκομείων που μολύνουν τους επιφανειακούς αποδέκτες και τα οικοσυστήματα. Ομοίως η πρόταση για καθορισμό λατομικών περιοχών που να πληρούν κατά το μέγιστο δυνατό τα κριτήρια προστασίας του περιβάλλοντος συμβάλλει στον χωρικό περιορισμό της συγκεκριμένης δραστηριότητας σε περιοχές που θίγεται λιγότερο η βιοποικιλότητα. Στο θαλάσσιο χώρο, αναφορικά με την εξόρυξη των υδρογονανθράκων οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ λαμβάνουν υπόψη την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας, της θαλάσσιας χλωρίδα και της ιχθυοπανίδας. στοχεύοντας στη λήψη μέτρων για τον περιορισμό των επιπτώσεων από την εξόρυξη και την απαγόρευση της χωροθέτησης εγκαταστάσεων και υποδομών υποστηρικτικών της εξόρυξης υδρογονανθράκων (λιμενικές εγκαταστάσεις, διυλιστήρια, μηχανουργία,

εγκαταστάσεις επισκευής – συντήρησης, αποθήκες, ελικοδρόμια, κλπ.) σε όλη τη χερσαία και τη θαλάσσια περιοχή των νησιών της ΠΙΝ, εξαιρουμένων των εγκαταστάσεων που μπορούν να ενσωματωθούν στις πλατφόρμες εξόρυξης και της οικιστικής χρήσης στη χερσαία ζώνη για τη διαμονή του προσωπικού το οποίο θα απασχολείται καθημερινά στις πλατφόρμες εξόρυξης. Προς τούτο προτείνεται να αναζητηθούν οι εν λόγω χώροι στην παραλιακή περιοχή της δυτικής ηπειρωτικής χώρας, όπως για παράδειγμα θα μπορούσε να προταθεί η περιοχή της ΝΑΒΙΠΕ Αστακού (θεσμοθετημένος και υλοποιημένος υποδοχέας μονάδων μέσης και υψηλής όχλησης) ως υποδοχέας υποστηρικτικών υποδομών για τις εξορύξεις που θα πραγματοποιηθούν στην περιοχή του νότιου Ιονίου.

- Στις Χωρικές Ενότητες του τριτογενούς τομέα (τουρισμός, θαλάσσιες μεταφορές) το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ στοχεύει ανάσχεση της ανεξέλεγκτης διάχυσης των τουριστικών δραστηριοτήτων, με την ελεγχόμενη ανάπτυξη ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και στη βιοποικιλότητα της περιοχής.

7.1.2 Έδαφος

Οι επιπτώσεις στο έδαφος σε γενικές γραμμές αναμένονται θετικές, με εξαίρεση ορισμένες περιπτώσεις τοπικά όπου προτείνονται χωρικοί υποδοχείς διαφόρων δραστηριοτήτων (κτηνοτροφικά πάρκα, μεταποίηση, λατομικές περιοχές, μαζικός τουρισμός, κτλ.), οι οποίοι απαιτούν την κατανάλωση εδαφικών πόρων. Ωστόσο ακόμη και σ' αυτή την περίπτωση τα οφέλη είναι έμμεσα λόγω του περιορισμού της διάσπαρτης εκτός σχεδίου χωροθέτησης, η οποία κατά κανόνα απαιτεί μεγαλύτερες εκτάσεις του εδαφικού πόρου.

Πιο συγκεκριμένα, οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για προστασία της γεωργικής γης, των βοσκοτόπων και του φυσικού περιβάλλοντος συμβάλλουν άμεσα στην προστασία του εδάφους, δεδομένου ότι αυτό διατηρείται με μικρές, αλλά αναστρέψιμες αλλοιώσεις στις περιοχές των γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων. Επιπλέον οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για προώθηση των βιολογικών εκμεταλλεύσεων και για την εφαρμογή καλών γεωργικών πρακτικών συμβάλλουν στην μείωση της χρήσης φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων που ρυπαίνουν τα εδάφη και τους επιφανειακούς αλλά και υπόγειους αποδέκτες. Στο ίδιο πλαίσιο η μελέτη για το τοπίο και αντίστοιχα οι προτάσεις του ΠΠΧΣΑΑ για την προστασία του τοπίου συμβάλλουν, επίσης στην προστασία των εδαφών της ΠΙΝ.

Επίσης ιδιαίτερα θετικές για το έδαφος είναι οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για τις τεχνικές υποδομές και ιδιαίτερα για τις περιβαλλοντικές υποδομές αποχέτευσης και διαχείρισης των υγρών και στερεών αποβλήτων. Συγκεκριμένα οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για:

- κατασκευή δικτύων αποχέτευσης στις πόλεις, στα μικρά αστικά κέντρα και στις παραλιακές τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές σε συνδυασμό με την κατασκευή ΕΕΛ, οι οποίες να έχουν τη δυνατότητα επεξεργασίας βοθρολυμάτων για την εξυπηρέτηση των μικρών μια απομακρυσμένων οικισμών
- αποκατάσταση όλων των ΧΑΔΑ
- δημιουργία νέων κυττάρων ΧΥΤΥ αντί των ΧΥΤΑ σε συνδυασμό με την κατασκευή ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των απορριμμάτων (ανακύκλωση, κομποστοποίηση, επανάχρηση)
- χωροθέτηση υποδοχέων μπάζων
- ολοκληρωμένη διαχείριση επικίνδυνων νοσοκομειακών και βιομηχανικών αποβλήτων συμβάλλει άμεσα στην προστασία του εδάφους και του υπεδάφους από τη ρύπανση.

Επιπλέον εκτός των ανωτέρω, το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προτείνει τη διαχείριση των λυμάτων των μεταποιητικών δραστηριοτήτων, και ιδιαίτερα των λυμάτων των ελαιοτριβείων – πυρηνελουργείων και των τυροκομείων τα οποία έχουν υψηλό οργανικό φορτίο και ρυπαίνουν με μεγάλη ένταση τους εδαφικούς πόρους της ΠΙΝ. Για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από τις μονάδες αυτές το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προτείνει κατά περίπτωση να δίδεται η δυνατότητα είτε της μετεγκατάστασής τους εντός των προτεινόμενων χωρικών υποδοχέων όπου θα εξυπηρετούνται από τα κοινά δίκτυα διαχείρισης των λυμάτων (η κατεύθυνση αυτή προτείνεται για όλα τα ελαιοτριβεία που λειτουργούν εντός των οικισμών ή περίξ αυτών σε μικρότερες από τις προβλεπόμενες αποστάσεις), είτε της υλοποίησης εγκαταστάσεων επεξεργασίας των λυμάτων μεμονωμένα από κάθε μονάδα στη θέση όπου είναι εγκατεστημένες, είτε τέλος της δημιουργίας μιας κεντρικής μονάδας επεξεργασίας λυμάτων ελαιοτριβείων όπου θα διοχετεύονται τα λύματα από όλες τις διάσπαρτες μονάδες για την ολοκληρωμένη επεξεργασία τους. Πρόκειται για εναλλακτικές λύσεις, που θα πρέπει να εξεταστούν από τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ κατά περίπτωση και ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής. Η δυσκολία υλοποίησης των προτάσεων αυτών έγκειται στο γεγονός ότι αρκετές επιχειρήσεις είναι μικρές και κακής κατά κανόνα οικονομικής κατάστασης - συνθήκες που δεν επιτρέπουν την μετεγκατάσταση, ούτε και τις μεμονωμένες επενδύσεις για την επεξεργασία των λυμάτων λόγω του υψηλού κόστους υλοποίησής τους. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να μελετηθούν και να τεθούν από τα ΓΠΣ / ΣΧΟΟΑΠ μεταβατικές διατάξεις, ενώ για τα ελαιοτριβεία που βρίσκονται εντός των πόλεων και οικισμών προτείνεται η ρύθμιση να είναι άμεση. Οι νέες μονάδες ελαιοτριβείων προτείνεται χωρίς καμία εξαίρεση να εγκαθίστανται στους προτεινόμενους χωρικούς υποδοχείς (Επιχειρηματικά Πάρκα, ενδιάμεσου βαθμού οργάνωσης υποδοχείς - ΠΕΠΔ, προς πολεοδόμηση περιοχές με χρήση βιοτεχνίας – βιομηχανίας), ενώ από τα ΓΠΣ θα κρίνεται και θα αξιολογείται η μετεγκατάσταση ορισμένων από τις υφιστάμενες μονάδες στους οργανωμένους υποδοχείς.

Όσον αφορά στις μεταφορικές υποδομές, οι αρχές και οι στόχοι οργάνωσής τους με έμφαση στις συνδυασμένες μεταφορές εμμέσως υποστηρίζουν την προστασία των εδαφικών πόρων. Αρνητικές επιπτώσεις αναμένονται σε τοπικό επίπεδο στις περιοχές όπου θα υλοποιηθούν τα προτεινόμενα νέα έργα, οι οποίες θα πρέπει να εξεταστούν και αντιμετωπιστούν, τόσο από τον υποκείμενο σχεδιασμό όσο και στα πλαίσια της μελέτης κάθε έργου.

7.1.3 Ύδατα

Οι επιπτώσεις στα ύδατα διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες :

- στις επιπτώσεις στα επιφανειακά ύδατα
- στις επιπτώσεις στα υπόγεια ύδατα
- στις επιπτώσεις στα θαλάσσια ύδατα

Όσον αφορά στις επιπτώσεις στα επιφανειακά ύδατα, οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ συμβάλλουν στην προστασία τους τόσο ως προς την ποσότητα όσο και ως προς την ποιότητα. Συγκεκριμένα ειδικά για τους παράκτιους υγρότοπους, αλλά και για τα εσωτερικά ύδατα το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προτείνει την απόλυτη προστασία τους με ανάλογες κατευθύνσεις προς τον υποκείμενο σχεδιασμό. Επιπλέον, οι προτάσεις για έργα και δράσεις διαχείρισης των επιφανειακών υδάτων είναι οι ακόλουθες :

- κατασκευή ταμιευτήρων υδάτων (λιμνοδεξαμενές, φράγματα)
- κατασκευή νέων και βελτίωση των υφιστάμενων αρδευτικών δικτύων
- προώθηση και ενίσχυση μέσων και πρακτικών εξοικονόμησης νερού (στην οικιακή, αγροτική, τουριστική και βιομηχανική χρήση)
- έργα ελέγχου διαρροών των δικτύων ύδρευσης και άρδευσης με στόχο τη μείωση των απωλειών από συστήματα αποθήκευσης, υδροληψίας και διανομής ύδατος σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας και συστήματα υδροληψίας, καθώς και σε δίκτυα μεταφοράς και διανομής ύδατος
- ενίσχυση υποδομών για την εξασφάλιση της επάρκειας του νερού για όλες τις χρήσεις. (Υποδομές συλλογής, μεταφοράς, αποθήκευσης, επεξεργασίας και διανομής νερού, με ειδική μέριμνα για προβληματικές περιοχές)
- έργα ελέγχου και μείωσης διαρροών
- εγκατάσταση συστημάτων παρακολούθησης, τηλεέγχου και τηλεχειρισμού.
- κατασκευή υδραγωγείων, δεξαμενών, αντλιοστασίων

Τα έργα αυτά συμβάλλουν θετικά στην εξοικονόμηση, τη διατήρηση και την επάρκεια των υδατικών αποθεμάτων της ΠΙΝ, ώστε να χρησιμοποιηθούν με ορθολογικό τρόπο για τις παραγωγικές δραστηριότητες και συγκεκριμένα στη γεωργία, για την άρδευση των γεωργικών εκτάσεων, στην κτηνοτροφία για την υδροδότηση των κτηνοτροφικών μονάδων, στη μεταποίηση, στον τουρισμό και στις περιοχές κατοικίας που είναι οι βασικοί χρήστες των υδάτινων πόρων.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για τις παραγωγικές δραστηριότητες, συμβάλλουν στην αύξηση της

κατανάλωσης υδάτων και ως εκ τούτου έχουν αρνητικές συνέπειες στα ύδατα, λόγω της αυξημένης κατανάλωσης υδατικών πόρων.

Ωστόσο οι επιπλέον ανάγκες που προκύπτουν αναμένεται να καλυφθούν από την υλοποίηση των ως άνω προτεινόμενων έργων ταμιευτήρων, εμπλουτισμού της υπόγειας υδροφορίας, επανάχρησης λυμάτων και μείωσης των απωλειών. Συνεπώς το γενικό ισοζύγιο των επιπτώσεων στους υδάτινους πόρους κρίνεται θετικό. Επίσης η ανάπτυξη της γεωργίας αυξάνει τη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων και ως εκ τούτου επιδρά αρνητικά στους υδάτινους πόρους. Για την αντιμετώπιση αυτών των επιπτώσεων το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προτείνει την ανάπτυξη βιολογικών καλλιεργειών και την εφαρμογή ορθών γεωργικών πρακτικών που συνίστανται στην λελογισμένη χρήση αγροχημικών και στη χρήση φυσικών λιπασμάτων προερχόμενων από απόβλητα κτηνοτροφικών μονάδων, από κομποστοποίηση φυτικών υλικών, κτλ.

Όσον αφορά στις επιπτώσεις στα υπόγεια ύδατα, οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ που αφορούν:

- στην κατασκευή έργων εμπλουτισμού της υπόγειας υδροφορίας
- σε δράσεις για τον προσδιορισμό των ορίων των συνολικών απολήψεων από υδατικά συστήματα

συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας των υπόγειων υδροφορέων.

Όσον αφορά στα θαλάσσια ύδατα, οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για περιορισμό της χωροθέτησης νέων μονάδων ιχθυοκαλλιεργειών και αντ' αυτών χωροθέτηση νέων μονάδων οστρακοκαλλιεργειών που έχουν κατά κανόνα μικρότερες επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον, για λήψη των αυστηρότερων προτύπων προστασίας του περιβάλλοντος από την εξόρυξη υδρογονανθράκων, και για κατασκευή ΕΕΛ σε όλες τις λιμενικές εγκαταστάσεις, ώστε να επεξεργάζονται τα λύματα των σκαφών αναψυχής συμβάλλουν θετικά στην διατήρηση της ποιότητας των θαλάσσιων υδάτων της ΠΙΝ. Επιπλέον στο πλαίσιο του νόμου για τη Θαλάσσια Στρατηγική, οι σχετικοί στόχοι προστασίας των θαλάσσιων υδάτων μπορούν να επιτευχθούν μέσα από το Εθνικό Πρόγραμμα Θαλάσσιας Στρατηγικής, το οποίο καταρτίζεται από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων του ΥΠΕΚΑ.

Επιπλέον των ανωτέρω, οι προτάσεις για έργα περιβαλλοντικών υποδομών που σχετίζονται με την επεξεργασία των αστικών και βιομηχανικών λυμάτων συμβάλλουν συνολικά στη βελτίωση της ποιότητας των επιφανειακών, υπόγειων και θαλάσσιων υδάτων που αποτελούν τους τελικούς αποδέκτες των επεξεργασμένων αποβλήτων.

Παράλληλα οι προτάσεις για επανάχρηση σε ορισμένες περιπτώσεις των υδάτων που παράγονται από τις ΕΕΛ συμβάλλει στην εξοικονόμηση υδάτινων πόρων.

Ειδικότερα ως προς την ποιότητα των υδάτων, το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προτείνει την κατασκευή έργων και την προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού ελέγχου της ποιότητας του νερού και κυρίως του πόσιμου νερού, καθώς και εξοπλισμού επεξεργασίας και βελτίωσης τη ποιότητας του νερού.

Όσον αφορά στην οργάνωση του συστήματος μεταφορών, γενικά αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις μόνο στην ποιότητα των θαλασσίων υδάτων στις περιοχές ανάπτυξης νέων λιμενικών υποδομών. Ωστόσο οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για εφαρμογή μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης σε όλα τα λιμάνια της ΠΙΝ, κατά το πρότυπο "πράσινα πλοία – πράσινα λιμάνια", αναμένεται να μετριάσουν τις αρνητικές επιπτώσεις.

7.1.4 Ατμόσφαιρα και κλιματικοί παράγοντες

Οι πρόνοιες του ΠΠΧΣΑΑ για την προστασία του περιβάλλοντος, και ιδιαίτερα για την παρακολούθηση και αντιμετώπιση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής, μέσω μέτρων και παρεμβάσεων για τον περιορισμό των αερίων του θερμοκηπίου και τον έλεγχο της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο σύνολο της Περιφέρειας, θα έχουν θετική συμβολή στην ατμόσφαιρα της ΠΙΝ. Προωθούνται οι ΑΠΕ, με περιορισμούς στη χωροθέτησή τους λαμβάνοντας υπόψη τα στενά περιθώρια του εδαφικού πόρου της Περιφέρειας, η οποία είναι νησιωτική και επιπλέον τουριστικά ανεπτυγμένη, ενώ προωθούνται συστηματικά μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας τόσο σε υφιστάμενα όσο και σε νέα κτίρια, καθώς και στον τομέα των μεταφορών.

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, η αυξημένη προστασία των γεωργικών γαιών λόγω της νησιωτικότητας της ΠΙΝ και ιδιαίτερα δε των εκταταμένων ελαιώνων, προστατεύουν τα φυσικά οικοσυστήματα, συμβάλλοντας στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, στην ενεργητική καταπολέμηση του φαινομένου του θερμοκηπίου και στη ρύθμιση του κλίματος. Η χωροθέτηση νέων μονάδων και νέων υποδοχέων, ενδέχεται να προκαλέσει τοπικά επιπτώσεις στην ατμόσφαιρα, οι οποίες θα πρέπει να εξεταστούν στο πλαίσιο της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης του υποκείμενου σχεδιασμού αλλά και του κάθε έργου μεμονωμένα, αφού αξιολογηθούν και προσδιοριστούν οι κλαδικές προτεραιότητες κατά αντιστοιχία με το ΕΠ Βιομηχανίας, και σε συνάρτηση με τον κυρίαρχο χαρακτήρα των προτεινόμενων Χωρικών Ενοτήτων. Επιπλέον οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για ανάπτυξη ΑΠΕ στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις για ίδια κάλυψη των ενεργειακών αναγκών θα συμβάλει στην σταδιακή απεξάρτηση των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων από τα συμβατικά καύσιμα.

Οι αρχές και οι στόχοι οργάνωσης του συστήματος μεταφορών με την εφαρμογή πιστοποιητικών περιβαλλοντικής διαχείρισης κυρίως στους μεγάλους λιμένες και στους αερολιμένες της ΠΙΝ, καθώς και η υλοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων στα μικρά λιμάνια θα έχουν σαφώς θετικές επιπτώσεις στη αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που σχετίζονται με τον τομέα των μεταφορών. Προσωρινές αρνητικές επιπτώσεις αναμένονται μόνο κατά τη διάρκεια κατασκευής των έργων, στην άμεση περιοχή χωροθέτησής τους, οι οποίες θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στα πλαίσια της μελέτης κάθε έργου. Επιπλέον οι προτάσεις για εφαρμογή σχεδίων βιώσιμης κινητικότητας στις μεγάλες πόλεις της ΠΙΝ σε συνδυασμό με την χρήση βιοαερίου και εν γένει εναλλακτικών καυσίμων στα ΜΜΜ στοχεύουν στον περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και ως εκ τούτου έχουν θετικές επιπτώσεις στην ποιότητα του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος.

7.1.5 Ποιότητα ζωής και κοινωνική συνοχή

Το πρότυπο Χωρικής Οργάνωσης της Περιφέρειας και οι κατευθύνσεις και τα μέτρα ανάπτυξης των Χωρικών Ενοτήτων στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις περιοχές παρέμβασης, καθώς και στην ισόρροπη ανάπτυξη όλων των περιοχών της Περιφέρειας συμβάλλοντας έτσι στην κοινωνική συνοχή. Η πολυκεντρική δομή και η ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου αστικών κέντρων, που βασίζεται στη συνεργασία, στη συμπληρωματικότητα, στη διαφύλαξη της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας και στην αξιοποίηση των συνεργειών, αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στην ποιότητα ζωής και στην κοινωνική συνοχή. Επιπλέον, θετικές επιπτώσεις ως προς την οικιστική πυκνότητα περιαστικών περιοχών, αναμένονται από την προστασία του εξωαστικού χώρου και την ενθάρρυνση της ανάπτυξης σε οργανωμένους υποδοχείς.

Τα προωθούμενα μέτρα και δράσεις για την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος συνιστούν ένα πλαίσιο αναγκαίων ρυθμίσεων που εκτός των προαναφερομένων συμβάλλουν έμμεσα στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στο σύνολο της Περιφέρειας. Παράλληλα, η προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων, η ορθολογική διαχείριση των υδάτων και όλες οι πρόνοιες για τις περιβαλλοντικές υποδομές και τη διαχείριση και πρόληψη των καταστροφών, μειώνουν τις πιθανότητες έκθεσης του τοπικού πληθυσμού σε περιβαλλοντικούς κινδύνους.

Η έμφαση που αποδίδεται στην ανάδειξη του Ιόνιου Πολιτισμού ως κεντρικού άξονα πολιτικής για την Περιφέρεια και οι δράσεις που προωθούνται για αυτό το σκοπό (π.χ. Ιόνια θεματική κρουαζιέρα) αναμένεται να έχουν εν γένει θετικές επιπτώσεις για την ποιότητα ζωής των κατοίκων και για την κοινωνική συνοχή της Περιφέρειας. Τα εκτεταμένα προγράμματα ανάπτυξης τόσο στα αστικά κέντρα, όσο και στις τουριστικές ζώνες και στους παραδοσιακούς και αξιόλογους οικισμούς και η προώθηση δράσεων και έργων για την αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος αναμένεται ότι θα έχουν θετικές επιπτώσεις στην ανάδειξη του πολιτιστικού περιβάλλοντος της ΠΙΝ, παρέχοντας ευκαιρίες τόνωσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας στον τομέα του πολιτισμού και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Οι αρχές και οι στόχοι οργάνωσης και χωροθέτησης των παραγωγικών δραστηριοτήτων, καθώς και τα σχετικά μέτρα για την ανάπτυξή τους, θέτουν τις βάσεις για θετικές επιπτώσεις :

- στην κοινωνική συνοχή, μέσω της ισόρροπης ανάπτυξης των παραγωγικών τομέων καθώς και όλων των ανθρωπογεωγραφικών ενοτήτων με προοπτική τόνωσης της απασχόλησης, αλλά και
- στην ποιότητα ζωής μέσω της παραγωγής τοπικών προϊόντων ποιότητας με υψηλή διατροφική αξία.

Όσον αφορά στον πρωτογενή τομέα, τα προωθούμενα μέτρα αναμένεται να ενισχύσουν την αγροτική οικονομία και να συμβάλλουν στην αύξηση της αποδοτικότητάς της και επομένως να δημιουργήσουν αυξημένα εισοδήματα και ενδεχομένως νέες θέσεις εργασίας. Σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητες του δευτερογενούς τομέα, κρίνεται θετικά προς την απασχόληση η κατεύθυνση στήριξης και εκσυγχρονισμού των μεταποιητικών μονάδων μέσης και χαμηλής όχλησης και ιδιαίτερα των συσκευαστηρίων και τυποποιητηρίων αγροτικών προϊόντων, με πρόβλεψη των απαραίτητων υποδοχέων για τις οχλούσες δραστηριότητες. Στον τριτογενή τομέα, οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για εξυγίανση των τουριστικά ανεπτυγμένων περιοχών και η ανάπτυξη ήπιου και εναλλακτικών μορφών τουρισμού με στόχο την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και τη διάχυση του τουριστικού ρεύματος στις εσωτερικές ζώνες των μεγάλων νησιών και στα μικρά νησιά συμβάλλει θετικά στην κοινωνική συνοχή της ΠΙΝ, αλλά και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής. Παράλληλα η ενίσχυση δραστηριοτήτων αναψυχής και εστίασης ελεγχόμενης κλίμακας θα συμβάλει στην πληθυσμιακή τόνωση των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών.

Η οργάνωση του συστήματος μεταφορών μιας νησιωτικής περιφέρειας όπως η ΠΙΝ είναι αυτονόητο ότι στοχεύει πρωτίστως στην χωρική και κοινωνική συνοχή της περιφέρειας. Έτσι οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ με κεντρικό άξονα την ανάπτυξη συνδυασμένων μεταφορών κατά την κατεύθυνση Β-Ν και με προτεινόμενες οριζόντιες διασυνδέσεις της ΠΙΝ με την ηπειρωτική χώρα συμβάλλουν θετικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της κοινωνικής και χωρικής συνοχής της Περιφέρειας. Επιπλέον οι προτάσεις για τα μικρά νησιά και τις δυσπρόσιτες περιοχές των μεγάλων νησιών συμβάλλουν θετικά στην άρση της "διπλής απομόνωσης" και της "διπλής νησιωτικότητας" που χαρακτηρίζει τις περιοχές αυτές. Ιδιαίτερη σημασία προς αυτή την κατεύθυνση έχουν οι προτάσεις για την εφαρμογή του μεταφορικού ισοδύναμου στην ΠΙΝ που σε συνδυασμό με την εισαγωγή νέων μέσων μετακίνησης όπως είναι τα ταχύπλοα σκάφη και τα υδροπλάνα θα συμβάλλουν στην υλοποίηση ενός μεταφορικού συστήματος λειτουργικά έξυπνου και κοινωνικά δίκαιου για τους κατοίκους της ΠΙΝ.

Ως προς τις προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ σχετικά με την οικιστική δομή της ΠΙΝ, γίνεται άμεση αναφορά στο στόχο της ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής με

άμβλυνση των χωρικών ανισοτήτων, αναβάθμιση του επιπέδου παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και τεχνικών υποδομών προς τον πληθυσμό των μικρών αστικών κέντρων και της υπαίθρου, αντιμετώπιση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού και γενικότερα βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Επιπλέον ο προτεινόμενος από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ εμπλουτισμός των πόλων και των μικρών αστικών κέντρων της ΠΙΝ με επιπλέον υποδομές υγείας, πρόνοιας, διοίκησης, πολιτισμού, αθλητισμού, εκπαίδευσης και έρευνας συμβάλλει θετικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της αυτάρκειας του πληθυσμού ως προς τις υπηρεσίες αυτές.

Σημαντική είναι η συμβολή των προτάσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για τις τηλεπικοινωνίες στην κοινωνική συνοχή της ΠΙΝ. Ειδικότερα οι προτάσεις για επέκταση των ευρυζωνικών δικτύων και ανάπτυξη εξοπλισμού για την παροχή τηλε-υπηρεσιών στις δυσπρόσιτες περιοχές της ΠΙΝ (μικρά νησιά, ορεινός χώρος) συμβάλλουν στη συγκράτηση του πληθυσμού στις περιοχές αυτές και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Το ίδιο ισχύει και για τις προτάσεις σχετικά με τα λοιπά δίκτυα υποδομής (ύδρευση, άρδευση, αποχέτευση, απορρίμματα).

7.1.6 Πολιτιστική κληρονομιά

Η προστασία και η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί ξεχωριστό κεφάλαιο στο αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ. Στο επίπεδο της χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας, η ανάδειξη του πολιτισμού ως βασικής συνιστώσας, η αναγνώριση της διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας των πολιτιστικών πόρων, η προστασία και ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, η προώθηση περιηγητικού, θρησκευτικού, θαλάσσιου και πολιτιστικού τουρισμού και η αξιοποίηση του αρχιτεκτονικά αξιόλογου κτιριακού αποθέματος συμβάλλουν στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της ΠΙΝ και αναδεικνύουν συνολικά τη φυσική και πολιτισμική της φυσιογνωμία ως βασικό στοιχείο της ταυτότητας και αναγνωρισιμότητάς της.

Η πολιτική του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για την από κοινού προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, ως ορίζουν οι προδιαγραφές εκπόνησης των μελετών αναθεώρησης – εξειδίκευσης των ΠΠΧΣΑΑ, αναδεικνύει συστηματικά την άρρηκτη σχέση του φυσικού με το πολιτιστικό περιβάλλον της ΠΙΝ, καθώς σε όλα τα προγράμματα προστασίας περιλαμβάνονται διατάξεις με τις οποίες εξασφαλίζεται παράλληλα η ανάδειξη και προστασία ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων. Η πολιτική αυτή προωθείται στα προβλεπόμενα διατάγματα χαρακτηρισμού ευαίσθητων περιοχών καθώς και με την κατά το δυνατόν ένταξη όλων των αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων, ιστορικών κέντρων, μνημείων κλπ. στο προτεινόμενο δίκτυο οικο-πολιτιστικών διαδρομών.

Το σύνολο των προτάσεων και μέτρων, όπως εξειδικεύεται στο σχετικό κεφάλαιο "B.1.1.β.6 Οι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας και τα προτεινόμενα δίκτυα φυσικών και πολιτιστικών πόρων", αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ανάδειξη και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, διότι προωθεί μια αντίληψη συνολικής ανάδειξης ευρύτερων συνόλων περιβαλλοντικού, πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος. Επιπλέον, στο πλαίσιο της μελέτης για το τοπίο και των σχετικών προτάσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για προστασία του τοπίου, αναμένεται να υπάρξουν θετικές επιπτώσεις για την αποτελεσματική προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, με αναφορά σε όλο το φάσμα των στοιχείων που την συνθέτουν.

Ορισμένες από τις κατευθύνσεις οργάνωσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων αναμένεται να έχουν θετική συμβολή στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Περιφέρειας, ιδιαίτερα δε αυτές που συνδέονται με την ενίσχυση δραστηριοτήτων αγροτουρισμού, οικοτουρισμού, παραδοσιακής χειροτεχνίας - οικοτεχνίας και την

εφαρμογή τοπικών προγραμμάτων προώθησης και ενίσχυσης της παραγωγής τοπικών προϊόντων ποιότητας. Η προτεινόμενη από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προώθηση περιφερειακής εμβέλειας πολιτιστικών δραστηριοτήτων για την ανάδειξη των τοπικών πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων της ΠΙΝ (π.χ. φεστιβάλ παραδοσιακής επτανησιακής μουσικής) σε συνδυασμό με την πρόταση για δημιουργία αντίστοιχης σχολής επιπέδου ΤΕΙ ή ΑΕΙ για την τοπική παραδοσιακή μουσική και την συγκρότηση θεματικής κρουαζιέρας του Ιόνιου πολιτισμού μπορούν να συμβάλουν θετικά στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της ΠΙΝ. Επιπλέον στο πλαίσιο των προτάσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για ανάπτυξη ήπιου και ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικο-πολιτιστικός, θρησκευτικός, αγροτικός, αλιευτικός, θαλάσσιος, αστικός, καταδυτικός) και η ανάπτυξη αντίστοιχων ειδικών τουριστικών υποδομών και δράσεων σε συνάφεια με το βασικό πλέγμα πολιτιστικών αξόνων και δραστηριοτήτων, μπορούν να αξιοποιήσουν το βασικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας που είναι οι πλούσιοι και ποικίλοι πολιτιστικοί και φυσικοί της πόροι.

Ως προς τις προτάσεις σχετικά με τον αστικό χώρο, η προώθηση των αναπλάσεων, με κυρίαρχα στοιχεία την παλιά πόλη της Κέρκυρας και της Λευκάδας, καθώς και τα ιστορικά κέντρα των άλλων πόλεων της ΠΙΝ συμβάλλουν άμεσα στην ανάδειξη και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η προώθηση των αναπλάσεων σε παραδοσιακούς και αξιόλογους οικισμούς καθώς και στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές με πρόβλεψη για επανάχρηση – απόσυρση των υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων αναμένεται να συμβάλει στην προστασία της φυσιογνωμίας των οικιστικών συνόλων, ενώ προβλέπονται μέτρα για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, με παρεμβάσεις για την ενίσχυση της αρχιτεκτονικής ποιότητας, την επιβολή ειδικών μορφολογικών όρων και προτύπων δόμησης και την προστασία διατηρητέων κτιρίων, τόπων ιστορικής μνήμης, κλπ.

7.1.7 Τοπίο

Οι επιπτώσεις των προτάσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ στο τοπίο είναι κυρίως θετικές, δεδομένου ότι η προστασία του τοπίου εμπεριέχεται ως οριζόντια πολιτική σε όλες τις προτεινόμενες κατευθύνσεις, ενώ περιλαμβάνει και ειδικές προτάσεις που διατυπώνονται στην μελέτη για το τοπίο που προβλέπεται από τις προδιαγραφές εκπόνησης των μελετών αναθεώρησης – εξειδίκευσης των ΠΠΧΣΑΑ. Ωστόσο αναπόφευκτά οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για τις παραγωγικές δραστηριότητες, αλλά και για τα δίκτυα μεταφορικής υποδομής και λοιπών δικτύων υποδομών αναμένεται να επιφέρουν μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στο τοπίο. Πιο συγκεκριμένα:

Οι θετικές επιπτώσεις στο τοπίο συνίστανται στις προτάσεις για την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού τοπίου, όπως ήδη αναφέρθηκαν προηγούμενα στα αντίστοιχα κεφάλαια των επιπτώσεων για τη βιοποικιλότητα και την πολιτιστική κληρονομιά, όσο και για την προστασία του αγροτικού τοπίου με την αυστηρή προστασία της γεωργικής γης, θεωρούμενης ως γη υψηλής παραγωγικότητας, στην οποία θα επιτρέπονται αυστηρά μόνον εγκαταστάσεις που σχετίζονται με την γεωργική παραγωγή, με την προϋπόθεση ότι δεν θίγουν αισθητικά το τοπίο. Οι προτάσεις για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος περιλαμβάνουν κατευθύνσεις σχετικές με την προστασία του τοπίου, με έμφαση στη διασύνδεση περιοχών μεγάλης οικολογικής αξίας που ενσωματώνουν σημαντικά στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο της υλοποίησης του δικτύου οικο-πολιτιστικών διαδρομών. Εξάλλου, η προστασία των αξιόλογων τοπίων προκύπτει έμμεσα και από την προστασία όλων των στοιχείων που περιβάλλοντος.

Τοπικά πάντως ενδέχεται να προκύψουν αρνητικές επιπτώσεις στο τοπίο από την εγκατάσταση ΑΠΕ, παρόλο που το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ προτείνει αυστηρότερα κριτήρια ένταξης των εγκαταστάσεων αυτών στο τοπίο συγκριτικά με το ισχύον ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, δεδομένου ότι το ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ δεν είχε προτείνει κάποια εξειδίκευση για το νησιωτικό χώρο. Ωστόσο επισημαίνεται ότι αυτά τα αυστηρότερα μέτρα θα προτείνονται ως ανάδραση προς το ΕΠΧΣΑΑ των ΑΠΕ και θα ισχύσουν μόνον εάν ληφθούν υπόψη και υιοθετηθούν σε επόμενη τροποποίηση – αναθεώρηση του εν λόγω ΕΠΧΣΑΑ. Έτσι η επίπτωση αυτή προτείνεται να αντιμετωπιστεί τόσο στο πλαίσιο των υποκείμενων επιπέδων σχεδιασμού, με την κατά το δυνατό εξειδίκευση των κατευθύνσεων χωροθέτησης για την ακριβή οριοθέτηση, αλλά και στο πλαίσιο του υπερκείμενου σχεδιασμού, σε μια πιθανή αναθεώρηση του ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, με πρόβλεψη αυστηρότερων περιορισμών ως προς το τοπίο των νησιωτικών περιοχών. Σχετικά με την οργάνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων, τα μέτρα και οι

κατευθύνσεις ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα αναμένεται να συμβάλουν θετικά στη διατήρηση και ανάδειξη της φυσιογνωμίας του εξωαστικού χώρου που τον χαρακτηρίζει το αγροτικό τοπίο, μέσω της στήριξης παραδοσιακών καλλιεργειών και τοπικών προϊόντων και της θωράκισης της γεωργικής γης της Περιφέρειας. Ωστόσο στον παράκτιο χώρο η χωροθέτηση των υδατοκαλλιεργειών, προκαλούν αλλοιώσεις στο παράκτιο τοπίο της ΠΙΝ. Οι προτάσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για περιορισμό της χωροθέτησης νέων ιχθυοκαλλιεργειών κυρίως στα μικρά κατοικημένα νησιά της ΠΙΝ που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό σκαφών αναψυχής, προτείνονται ως ανάδραση προς το ΕΠΧΣΑΑ Υδατοκαλλιεργειών και σε περίπτωση που υιοθετηθούν σε μια πιθανή τροποποίηση – αναθεώρησή του θα συμβάλλουν εν μέρει στην πρόληψη των επιπτώσεων αυτών. Αρνητικές επιπτώσεις αναμένονται τοπικά από την ίδρυση ΠΟΑΥ στις ζώνες Α έως Ε του ΕΠΧΣΑΑ Υδατοκαλλιεργειών όπου οι ειδικότερες επιπτώσεις θα μελετηθούν από τη ΣΜΠΕ των αντίστοιχων ΠΟΑΥ.

Θετικές επιπτώσεις αναμένονται στο τοπίο από την αποτροπή της διάσπαρτης χωροθέτησης των μεταποιητικών δραστηριοτήτων και της επιβολής αυστηρότερων περιορισμών στην εκτός σχεδίου δόμηση, με υποχρέωση αποκατάστασης του τοπίου σε περιπτώσεις αλλοίωσής του όπως π.χ. δόμηση σε επικλινείς εκτάσεις ή στις περιπτώσεις των μονάδων εξόρυξης. Σημειώνεται, τέλος, ότι η παράμετρος του τοπίου θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη στο πλαίσιο ανάπτυξης των ΠΟΤΑ και των σύνθετων τουριστικών υποδομών, καθώς η εντατική και εκτατική τουριστική δραστηριότητα αποτελεί διαπιστωμένα έναν από τους βασικότερους παράγοντες αλλοίωσης. Για την άρση αυτών των αρνητικών επιπτώσεων η μελέτη αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ προτείνει

- για τις ΠΟΤΑ η συνολική τους έκταση να μην υπερβαίνει την ελάχιστη δυνατή που ορίζεται από τον Ν. 4179/2013 (άρθρο 4), δηλαδή τα 800 στρ. και ως ανάδραση προς τον υπερκείμενο σχεδιασμό προτείνεται να απαγορευτεί η δημιουργία ΠΟΤΑ στην ΠΙΝ.
- για τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα προτείνεται η μέγιστη έκταση του οικοπέδου να μην υπερβαίνει τα 200 στρ. στις εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές και τα 150 στρ. για τις περιοχές εντός των παραδοσιακών, φθινόντων και εγκαταλελειμμένων οικισμών που δεν είναι γεωλογικά ακατάλληλοι, οι οποίοι εντάσσονται σε οικοτουριστικές διαδρομές και αποτελούν ήδη δομημένες περιοχές με αναξιοποίητο οικιστικό απόθεμα, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί τουριστικά με σημαντικά χαμηλότερο κόστος. Στους οικισμούς αυτούς επιτρέπεται η ανάπτυξη τμήματος ή του συνόλου του οικισμού σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 4002/2011, όπως ισχύει.

- την απαγόρευση χωροθέτησης τουριστικών εγκαταστάσεων σε βραχονησίδες και ακατοίκητα νησιά κάτω των 300 τ.μ.

Στον τομέα των μεταφορικών υποδομών οι προτάσεις αναμένεται να επιφέρουν τοπικές αλλοιώσεις στο τοπίο ιδιαίτερα δε στους οδικούς άξονες, στις νέες λιμενικές εγκαταστάσεις και στα προτεινόμενα νέα αεροδρόμια. Σε κάθε περίπτωση, για την αντιμετώπιση αυτών των αρνητικών επιπτώσεων πέραν των προβλεπόμενων από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ μέτρων (διέλευση των δικτύων μεταφοράς υψηλής τάσης εκτός των προστατευόμενων περιοχών, υπογειοποίηση των δικτύων σε παραδοσιακούς οικισμούς, κτλ.) οι μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων αυτών θα πρέπει να διερευνήσουν τη σημασία των επιπτώσεων και ανάλογα να προτείνουν μέτρα για την αντιμετώπισή τους σε τοπικό επίπεδο.

7.1.8 Χρήσεις γης – υλικά περιουσιακά στοιχεία

Οι επιπτώσεις των προτάσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ ως προς τις χρήσεις γης αναμένεται να είναι θετικές δεδομένου ότι βασικός άξονας των προτάσεων αυτών είναι η άρση των συγκρουσιακών σχέσεων που διαπιστώνεται σε επίπεδο χρήσεων γης λόγω της έλλειψης θεσμοθετημένων σχεδίων (ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ). Στο πλαίσιο αυτό εντοπίζονται Χωρικές Ενότητες παραγωγικών δραστηριοτήτων εντός των οποίων θα πρέπει να διερευνηθεί από τον υποκείμενο σχεδιασμό η οριοθέτηση ζωνών και η χωροθέτηση υποδοχέων των αντίστοιχων παραγωγικών δραστηριοτήτων. Η εξειδίκευση των προτεινόμενων Χωρικών Ενοτήτων από τον υποκείμενο σχεδιασμό αναμένεται να διασφαλίσει το επενδυτικό περιβάλλον στην ΠΙΝ αίροντας τα προβλήματα χωροθετήσεων.

Ωστόσο, η θεσμοθέτηση των χρήσεων γης από τον υποκείμενο σχεδιασμό επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις σε υφιστάμενα υλικά περιουσιακά στοιχεία και ιδιαίτερα σε υφιστάμενες παραγωγικές μονάδες των οποίων επιβάλλεται η μετεγκατάστασή τους, όπως ενδεικτικά αναφέρεται η μετεγκατάσταση μεταποιητικών μονάδων που λειτουργούν εντός των πόλεων και των οικισμών, εντός προστατευόμενων περιοχών, η μετεγκατάσταση κτηνοτροφικών μονάδων που λειτουργούν σε τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές, κτλ. Στις περιπτώσεις αυτές δίδονται μεταβατικές διατάξεις, οι οποίες εξάλλου προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία και αφορούν την παρέλευση τουλάχιστον δωδεκαετίας από τη θεσμοθέτηση των ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, ώστε να υλοποιηθεί η μετεγκατάσταση, ενώ το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προτείνει επιπλέον τη διερεύνηση από τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ ποιες από τις υφιστάμενες μονάδες χρήζουν μετεγκατάστασης και ποιες είναι δυνατόν να συνεχίσουν τη λειτουργία τους στην ίδια θέση.

Γενικά πάντως αποθαρρύνεται η εκτός σχεδίου δόμηση μεταποιητικών δραστηριοτήτων και τίθενται αυστηρότεροι όροι για την εκτός σχεδίου δόμηση, καθώς προωθείται η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων αυτών σε οργανωμένους ή ενδιάμεσου βαθμού οργάνωσης υποδοχείς. Οι προτάσεις αυτές του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ έχουν θετικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, διότι επέρχεται ανάσχεση της ανεξέλεγκτης διάχυσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων και της κατοικίας στην εκτός σχεδίου περιοχή με αποτέλεσμα να εξοικονομούνται φυσικοί πόροι (έδαφος, νερά) αλλά και χρηματικοί πόροι που σχετίζονται με την επέκταση των δικτύων υποδομής. Ταυτόχρονα ενισχύεται η εγκατάσταση δραστηριοτήτων στους οργανωμένους υποδοχείς με σημαντικά οφέλη από τις δημιουργούμενες οικονομίες κλίμακας.

Η ανάπτυξη του αστικού τουρισμού, καθώς και των λοιπών ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως είναι ο πολιτιστικός, ο θρησκευτικός, ο αλιευτικός, ο θαλάσσιος τουρισμός, ο τουρισμός υπαίθρου με αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό των υποδομών, δημιουργούν ευκαιρίες εκμετάλλευσης των υλικών περιουσιακών στοιχείων για δραστηριοποίηση στον τομέα του τουρισμού, παρέχοντας εμμέσως διέξοδο και σε ζήτηση τουριστικής / παραθεριστικής κατοικίας. Ιδιαίτερα θετική προς την κατεύθυνση της αξιοποίησης υλικών περιουσιακών στοιχείων είναι η πρόταση του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για ανάπτυξη σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων στους προ του 1923 παραδοσιακούς, εγκαταλελειμμένους και φθίνοντες κάτω των 2000 κατ. οικισμούς, συμβάλλοντας στην αύξηση της αξίας γης και της απασχόλησης σε μειονεκτικές περιοχές.

Τέλος, οι προτάσεις για προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση των στοιχείων του πολιτιστικού περιβάλλοντος, με προώθηση των αναπλάσεων στα ιστορικά κέντρα των πόλεων και στους παραδοσιακούς και αξιόλογους οικισμούς, αναστήλωση μνημείων, ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, κτλ. και ένταξή τους σε οικοπολιτιστικές διαδρομές συμβάλλουν στην αξιοποίηση των υλικών περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου προς όφελος της αναβάθμισης της ποιότητας ζωής των κατοίκων και της συμβολής στην τουριστική ανάπτυξη μειονεκτικών περιοχών.

7.2 Συνολική παρουσίαση των κατευθύνσεων / μέτρων για την πρόληψη, τον περιορισμό και την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ ως προς τις περιβαλλοντικές παραμέτρους και κατευθύνσεις για τη διαμόρφωση ενός συστήματος παρακολούθησης των επιπτώσεων

Σύμφωνα με την ΚΥΑ ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017 ΦΕΚ 1225/Β/2006 στο παρόν κεφάλαιο θα πρέπει να προσδιοριστούν τα μέτρα πρόληψης, περιορισμού και αντιμετώπισης των πιθανών δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ. Επίσης, η ίδια ΚΥΑ προβλέπει την κατάρτιση συστήματος παρακολούθησης, έτσι ώστε να ελεγχθεί η αποτελεσματικότητα των ενεργειών στο πλαίσιο του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ, για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.

Ακολούθως παρατίθεται μια σειρά προτεινόμενων δεικτών παρακολούθησης των επιπτώσεων του Σχεδίου ανά περιβαλλοντική παράμετρο. Οι δείκτες αυτοί μπορούν να αξιοποιηθούν τόσο για την αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των στόχων του ΠΠΧΣΑΑ όσο και της συνολικής επίπτωσης από την εφαρμογή των κατευθύνσεων και μέτρων του ΠΠΧΣΑΑ στο περιβάλλον της ΠΙΝ.

Για τις ανάγκες της παρακολούθησης του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ, η επιλογή των δεικτών βασίζεται καταρχήν στο σχετικό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ). Το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ) είναι υπεύθυνο για την προετοιμασία και καταγραφή των σχετικών δεικτών και τη σύνταξη της Εθνικής Έκθεσης για το Περιβάλλον, η οποία υποβάλλεται στον ΕΟΠ. Οι δείκτες που παρουσιάζονται στη συνέχεια προέρχονται από στοιχεία του ΕΚΠΑΑ και του ΕΟΠ. Όσον αφορά στη βιοποικιλότητα, ο ΕΟΠ προτείνει 26 δείκτες (SEBI 2010 – Streamlining European 2010 Biodiversity Indicators) με στόχο την εναρμόνιση της πληροφορίας μεταξύ των αρμόδιων εθνικών φορέων. Οι δείκτες που έχουν επιλεγεί και παρουσιάζονται ακολούθως είναι μέρος αυτών. Σε ό,τι αφορά τα πεδία που αναφέρονται στην κοινωνική συνοχή, στα πολιτιστικά στοιχεία, στις χρήσεις γης και τα υλικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν καλύπτονται από το σύστημα δεικτών του ΕΟΠ / ΕΚΠΑΑ, γίνεται αναφορά σε άλλες πηγές, όπως η Eurostat και η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ).

7.2.1 Βιοποικιλότητα, χλωρίδα, πανίδα

Για τη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας, της χλωρίδας και της πανίδας και τον κατά το δυνατόν περιορισμό των επιπτώσεων από την ανάπτυξη νέων υποδομών ή τη χωροθέτηση παραγωγικών δραστηριοτήτων και υπηρεσιών, προτείνεται να ληφθούν αυστηρά περιοριστικά μέτρα ως προς τη χωροθέτηση και τις προδιαγραφές κατασκευής και λειτουργίας των νέων έργων (ιδιαίτερα των νέων οδικών και λιμενικών έργων), με έμφαση στην αποτροπή της αλλοίωσης των οικοσυστημάτων.

Κατά τη φάση της υλοποίησης έργων και εγκαταστάσεων πάσης φύσεως θα πρέπει να ληφθούν μέτρα αποκατάστασης της φυτοκάλυψης και προστασίας της πανίδας. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στις ήδη αλλοιωμένες περιοχές, όπως είναι οι ορεινοί όγκοι, οι ευαίσθητες περιοχές, τα ΤΙΦΚ και ο παράκτιος χώρος – στο βαθμό που θα επιτρέπονται εγκαταστάσεις και έργα – όπου οι παρεμβάσεις θα πρέπει να είναι ήπιες και να συμπεριλαμβάνουν έργα προστασίας και αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος.

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Πανίδα - Χλωρίδα

Καταγεγραμμένα είδη πανίδας και χλωρίδας: Ο δείκτης παρουσιάζει τον εκτιμώμενο αριθμό γνωστών ειδών πανίδας και χλωρίδας σε σύγκριση με τον αντίστοιχο αριθμό ειδών που απαντώνται στην Ελλάδα και πληροφορεί για το μέγεθος της βιοποικιλότητας σε απόλυτα και συγκριτικά μεγέθη. Ειδικά για την πανίδα, ο δείκτης αναφέρεται μόνο στον αριθμό των σπονδυλωτών, τα οποία έχουν καταγραφεί με μεγαλύτερη ακρίβεια. Από τον εν λόγω δείκτη προκύπτουν και οι απώλειες ειδών.

Ενδημικά (%): Ο δείκτης παρουσιάζει την ποσοστιαία συμμετοχή των ενδημικών ειδών στο συνολικό αριθμό που είναι γνωστός σε κάθε κατηγορία και αποτελεί μέτρο της «ιδιαιτερότητας» της βιοποικιλότητας μιας περιοχής.

Απειλούμενα (%): Ο δείκτης παρουσιάζει την ποσοστιαία αναλογία των ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση ως προς το σύνολο των γνωστών ειδών της κάθε υπό εξέταση ταξινομικής ομάδας και απεικονίζει την κατάσταση διατήρησης της βιοποικιλότητας σε κάποια χρονική στιγμή. Παράλληλα, η μέτρησή του σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα παρέχει ενδείξεις (α) για τη γενικότερη βελτίωση ή επιδείνωση της ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος και την αποτελεσματική ή όχι προστασία του (εάν μετρούμε γενικά τον αριθμό των απειλούμενων ειδών) και (β) για την αποτελεσματικότητα συγκεκριμένων μέτρων πολιτικής, νομοθεσίας ή διαχείρισης, στην περίπτωση που παρακολουθούμε την πορεία συγκεκριμένων απειλούμενων ειδών.

Προστατευόμενες περιοχές

Αριθμός, τύπος και κατάσταση διατήρησης οικοτόπων: Ο δείκτης προσδιορίζει το πλήθος, τον τύπο, την κατάσταση και την έκταση όλων των οικοτόπων της ΠΙΝ, παρέχοντας πληροφορίες για τη βιοποικιλότητα σε επίπεδο οικοσυστημάτων.

Προστατευόμενες περιοχές: Το ποσοστό της έκτασης της ΠΙΝ που καταλαμβάνουν οι προστατευόμενες περιοχές και η αντιπροσωπευτικότητα των περιοχών αυτών ως προς το είδος των οικοτόπων, την ποσότητα και την κατάσταση των ενδιαιτημάτων στο σύνολο της εξεταζόμενης γεωγραφικής ζώνης, αποτελεί δείκτη βιοποικιλότητας σε επίπεδο ενδιαιτημάτων.

Δασικές εκτάσεις και οικοσυστήματα

Δασικές εκτάσεις: Η επιφάνεια, τα όρια και το ποσοστό της έκτασης της ΠΙΝ που είναι δασική.

Δασικές πυρκαγιές: Ο δείκτης προσδιορίζει την έκταση που καταστρέφεται ετησίως από πυρκαγιές, τον αριθμό των συμβάντων και τα σημεία εκδήλωσης, έτσι ώστε να προσδιορίζονται χωρικά τα επικίνδυνα σημεία.

Επικινδυνότητα εμφάνισης πυρκαγιών: Ο δείκτης περιγράφει τον κίνδυνο εμφάνισης πυρκαγιών στις περιοχές των κατά τόπους Δασαρχείων. Πρόκειται για συνάρτηση διαφόρων δεδομένων, όπως της θερμοκρασίας, της σχετικής υγρασίας, της έντασης και διεύθυνσης των ανέμων και της κατάστασης της βλάστησης και χρησιμοποιείται για τον προληπτικό σχεδιασμό αντιμετώπισης πυρκαγιών.

Αναδασωθείσες εκτάσεις: Ο δείκτης προσδιορίζει την έκταση που αναδασώνεται ετησίως παράλληλα με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η αναδασωθείσα έκταση σε σχέση με τη δασική έκταση που καταστράφηκε από πυρκαγιές το προηγούμενο έτος.

Βαθμός κατάτμησης οικοσυστημάτων: Ο δείκτης προσδιορίζει εκτάσεις φυσικών οικοσυστημάτων που κατατμήθηκαν από τη χωροθέτηση έργων και δραστηριοτήτων.

Έκταση αποκατεστημένων / επαναφυτεμένων περιοχών: Ο δείκτης προσδιορίζει την έκταση που αποκαθίσταται (χωματερές, λατομεία, κλπ.), μέσω φύτευσης.

7.2.2 Έδαφος

Στο έδαφος της Περιφέρειας των Ιονίων Νησιών ασκούνται πιέσεις από τον τουρισμό, τη β' κατοικία, τις γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες, τα λύματα των ελαιουργείων – πυρηνελουργείων, των τυροκομείων και τα αστικά λύματα, τα στερεά απόβλητα, τα ογκώδη αδρανή και επικίνδυνα απόβλητα. Οι κατευθύνσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ προβλέπουν την αποκατάσταση των εδαφών στις επιβαρημένες περιοχές, την προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, την εφαρμογή ορθών γεωργικών πρακτικών και την εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων.

Πιέσεις, όμως, προβλέπονται και από τα νέα κατασκευαστικά έργα που θα γίνουν από την επέκταση των υποδομών και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων κάθε είδους. Προκειμένου οι πιέσεις αυτές να είναι πιο ήπιες, προτείνεται να εφαρμοστούν τα ακόλουθα μέτρα:

- αυστηρά μέτρα ως προς την τελική χωροθέτηση και τις προδιαγραφές κατασκευής και λειτουργίας,
- εφαρμογή της νομοθεσίας και των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων,
- αποκαταστάσεις των χώρων επέμβασης με φυτεύσεις και αναπλάσεις,
- έργα αντιπλημμυρικής και αντιδιαβρωτικής προστασίας,
- εντατικοί έλεγχοι σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων (όλων των κατηγοριών) από τις μεταποιητικές, τις τουριστικές και τις κτηνοτροφικές μονάδες,
- εφαρμογή προγραμμάτων διαχείρισης απορριμμάτων στους πολιτιστικούς, αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους, καθώς και στις επισκέψιμες περιοχές των προστατευόμενων οικοσυστημάτων
- εφαρμογή προγραμμάτων διαχείρισης απορριμμάτων στις ακτές, τους πόλους αναψυχής και αθλητισμού και στις ευαίσθητες φυσικές περιοχές όπου ήδη έχουν επισκεψιμότητα ή αναμένεται να αυξηθεί.

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Κίνδυνος οξίνισης εδαφών - διάβρωση εδαφών: Περιγράφεται η διαχρονική εξέλιξη της έκτασης και του ποσοστού των καλλιεργειών που απειλούνται από την οξίνιση του εδάφους. Ο δείκτης διάβρωσης των εδαφών είναι απαραίτητος για την κατάρτιση διαχειριστικών σχεδίων βελτίωσης και συνεισφέρει ουσιαστικά στις επεμβάσεις πρόληψης πλημμυρικών φαινομένων, αλλά και του φαινομένου της ερημοποίησης.

Έκταση γεωργικής γης και ποσοστό βιολογικών καλλιεργειών: Ο δείκτης αυτός περιγράφει τις μεταβολές στις χρήσεις γης, αλλά και τη στροφή ή όχι προς τις βιολογικές καλλιεργείες που έχουν άμεσες επιπτώσεις στην ποιότητα των εδαφών.

Αριθμός έργων προστασίας εδάφους από τη διάβρωση: Προσμετρώνται τα έργα προστασίας των εδαφών και ο αριθμός των επεμβάσεων που υλοποιούνται στην ΠΙΝ.

Αριθμός αποκαταστάσεων χώρων: Αφορά περιοχές με ρυπασμένα / αλλοιωμένα εδάφη, όπως είναι οι περιοχές των ΧΑΔΑ, των ΧΥΤΑ, των εγκαταλελειμμένων λατομείων, κτλ.

Αριθμός αναπλάσεων / φυτεύσεων που υλοποιήθηκαν σε σχέση με τις απαιτούμενες. Προσμετρώνται οι υλοποιούμενες αναπλάσεις ως αναλογία σε σχέση με τις προβλεπόμενες από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ.

7.2.3 Ύδατα

Ως προς το υδατικό δυναμικό, όπως ήδη αναφέρθηκε, η ΠΙΝ αντιμετωπίζει σημαντικό πρόβλημα τόσο ως προς την επάρκεια όσο και ως προς την ποιότητα των υδάτων. Σχετικά με τα επιφανειακά ύδατα το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι το ποσοτικό και όχι το ποιοτικό. Στο πλαίσιο του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ έχουν προβλεφθεί έργα συγκράτησης και αποταμίευσης των επιφανειακών υδάτων (λιμνοδεξαμενές και φράγματα) σε συνδυασμό με έργα αντικατάστασης των παλιών δικτύων και αντιμετώπισης των απωλειών.

Για τα υπόγεια ύδατα, λόγω των ιδιαίτερων υδρογεωλογικών χαρακτηριστικών της ΠΙΝ σε συνδυασμό με τις κατά τόπους υπεραντλήσεις, εντοπίζονται τοπικά προβλήματα υφαλμύρινσης. Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προτείνει την υλοποίηση έργων εμπλουτισμού της υπόγειας υδροφορίας σε συνδυασμό με τον αυστηρό έλεγχο των αντλήσεων ειδικά στις περιοχές που αντιμετωπίζουν οξυμένα προβλήματα.

Παρόλα αυτά, ομοίως με την περίπτωση του εδάφους, αναμένονται επιπτώσεις από τις παραγωγικές δραστηριότητες. Οι επιπτώσεις αυτές σχετίζονται με τη ρύπανση των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων και τη μείωση της ποσότητας των υδάτων λόγω της ανάπτυξης της μεταποιητικής δραστηριότητας και των αρδευόμενων καλλιεργειών.

Επίσης ανάλογα μέτρα προβλέπονται και υιοθετούνται από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ, στα εγκεκριμένα και υπό έγκριση Σχέδια διαχείρισης των λεκανών απορροής της ΠΙΝ. Σε κάθε περίπτωση τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν, επιπλέον των οριζόμενων από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ, είναι:

- Η παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας σχετικά με τη χρήση και διαχείριση των υδάτων από τη βιομηχανία, τις τουριστικές επενδύσεις και τον αγροτικό τομέα.
- Η τήρηση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων σχετικά με τη χρήση νερού και την επεξεργασία και διάθεση των αποβλήτων και η εντατικοποίηση των ελέγχων της εφαρμογής τους.
- Η παρακολούθηση της ποιότητας και ποσότητας των υδάτων στις περιοχές όπου αναμένεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ να συγκεντρωθούν δραστηριότητες.
- Η ενθάρρυνση της χρήσης τεχνολογιών εξοικονόμησης και επαναχρησιμοποίησης νερού σε όλο το φάσμα των παραγωγικών δραστηριοτήτων.

- Η απομάκρυνση οχλουσών δραστηριοτήτων από περιοχές όπου υπάρχει κίνδυνος για τα υπόγεια και επιφανειακά ύδατα.
- Η απομάκρυνση των δραστηριοτήτων που έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα θαλάσσια ύδατα και δεν είναι απαραίτητη η χωροθέτησή τους σε παράκτιες περιοχές.

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Ποιότητα πόσιμου νερού: Ο δείκτης αναφέρεται στην τιμή συγκεκριμένων φυσικοχημικών παραμέτρων του πόσιμου νερού και στη σύγκριση των τιμών τους με εθνικές και διεθνώς καθορισμένες οριακές τιμές.

Απολήψεις νερού: Ο δείκτης παρουσιάζει τη διαχρονική εξέλιξη των ετήσιων απολήψεων νερού από επιφανειακά και υπόγεια νερά και υποδηλώνει την πίεση που υφίστανται τα διαθέσιμα αποθέματα.

Τομεακή ανάλυση της ζήτησης νερού: Ο δείκτης περιγράφει την κατανάλωση νερού προερχόμενου από (α) επιφανειακά νερά και (β) από υπόγεια, για ύδρευση, άρδευση και βιομηχανική χρήση.

Ένταση χρήσης νερού στη γεωργία: Η ένταση χρήσης νερού στη γεωργία υπολογίζεται ως ο λόγος της κατανάλωσης αρδευτικού νερού προς τη συνολική αρδευόμενη έκταση. Εκφράζει ένα ποσοτικό μέτρο για την εξάρτηση του γεωργικού τομέα από τη χρήση υδατικών πόρων και είναι άμεσα συγκρίσιμο με τις επιδόσεις περιοχών.

Κατά κεφαλή ζήτηση νερού: Ο λόγος των συνολικών απολήψεων νερού προς τον πληθυσμό της χώρας σε μία δεδομένη χρονική στιγμή παρέχει ένα μέτρο της μέσης ζήτησης νερού για την κάλυψη των αναγκών της οικονομίας και της κοινωνίας που είναι άμεσα συγκρίσιμο με δεδομένα άλλων περιοχών.

Κόστος κυβικού ανά χρήση.

Ποιότητα εσωτερικών και κολυμβητικών υδάτων. Η συνολική ποιότητα των υδατικών πόρων προκύπτει από μετρήσεις του εθνικού δικτύου παρακολούθησης της ποιότητας των υδατικών πόρων που προσδιορίζουν το βαθμό συμβατότητας με τις τιμές που θέτουν οι αντίστοιχες Κοινοτικές Οδηγίες.

Ποιότητα θαλάσσιων υδάτων: Ο δείκτης παρουσιάζει την εξέλιξη βασικών χαρακτηριστικών που αφορούν στην ποιότητα των θαλασσίων υδάτων στην περιοχή, όπως οι φυσικές /χημικές παράμετροι και η συγκέντρωση επιβλαβών ουσιών, και τα περιστατικά ρύπανσης από πετρελαιοειδή και άλλες ουσίες.

Επεξεργασία αστικών λυμάτων: Ο δείκτης εξετάζει τη σχετική εξέλιξη του αριθμού των μονάδων επεξεργασίας λυμάτων σε συνδυασμό με το ποσοστό του πληθυσμού που εξυπηρετείται από παρόμοιες εγκαταστάσεις. Ο δείκτης πληροφορεί για την πορεία μείωσης της επιβάρυνσης των εσωτερικών υδάτινων αποδεκτών και του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τα ρυπογόνα φορτία των αστικών λυμάτων.

Ποσοστό ανακύκλωσης νερού.

Αριθμός κυρώσεων για παραβάσεις της νομοθεσίας περί διαχείρισης υδάτων και επεξεργασίας και διάθεσης υγρών αποβλήτων.

Επιπλέον των ανωτέρω δεικτών, εναλλακτικά ή συνδυαστικά μπορούν να χρησιμοποιούνται οι σχετικοί δείκτες που προβλέπονται από τα εγκεκριμένα και υπό έγκριση Σχέδια διαχείρισης των λεκανών απορροής της ΠΙΝ.

7.2.4 Ατμόσφαιρα και κλιματικοί παράγοντες

Η ποιότητα του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος της ΠΙΝ σε γενικές γραμμές είναι καλή. Τοπικά φαινόμενα ρύπανσης αναφέρονται μόνον στα κέντρα των πόλεων της ΠΙΝ και μόνον κατά τις ώρες αιχμής. Επίσης τοπικά η ατμόσφαιρα αναμένεται να επηρεαστεί δυσμενώς στις προτεινόμενες ζώνες βιομηχανικών / επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, και στις περιοχές τουριστικής δραστηριότητας και αναψυχής τις περιόδους αιχμής.

Σε κάθε περίπτωση η προώθηση μέτρων και δράσεων όπως οι ακόλουθες αναμένεται να βελτιώσουν την ποιότητα του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος στις αστικές περιοχές της ΠΙΝ :

- Συνεχής ποιοτικός έλεγχος των καυσίμων κίνησης,
- Χρήση ειδικών φίλτρων συγκράτησης των σωματιδίων ή άλλων ρύπων (π.χ. SO₂) στις βιομηχανικές και αστικές καμινάδες,
- Μείωση της εξάρτησης από το πετρέλαιο (και τα παράγωγα) και εξοικονόμηση ενέργειας στο δημόσιο και ιδιωτικό (οικιακό, βιοτεχνικό και βιομηχανικό) τομέα,
- Χρήση φυσικού αερίου στη βιομηχανία και στη μετακίνηση / χρήση εναλλακτικών καυσίμων στα ΜΜΜ,
- Έλεγχος των κινητήρων / καταλυτών των οχημάτων και δικύκλων - Εφαρμογή της Κάρτας Ελέγχου Καυσαερίων (ΚΕΚ) σε όλα τα κυκλοφορούντα οχήματα - μέσα μετακίνησης (ταξί, φορτηγά, ΙΧ και δίκυκλα),
- Παροχή κινητήρων για την απόσυρση οχημάτων και την παράλληλη ενθάρρυνση της χρήσης των ΜΜΜ,
- Αυστηρή εφαρμογή της απαγόρευσης καύσης και αποτέφρωσης (στερεών, υγρών ή αερίων) αποβλήτων σε ανοικτό μη ελεγχόμενο χώρο (π.χ. χωματερές),

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Ατμόσφαιρα

Εκπομπές αέριων ρύπων: Ο δείκτης εκφράζει τη συνολική ποσότητα των ετήσιων εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων. Σκοπός του δείκτη είναι η συνολική αποτύπωση των εκπομπών των αερίων ρύπων στους οποίους αναφέρεται η σχετική νομοθεσία.

Πορεία αποσύνδεσης οικονομίας και αερίων ρύπων: Ο δείκτης εξετάζει τη σχετική εξέλιξη εκπομπών βασικών αερίων ρύπων, παράλληλα με την εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και πληροφορεί για την οικο-αποδοτικότητα της ελληνικής οικονομίας σε σχέση με την ατμοσφαιρική ρύπανση.

Μέσες τιμές και υπερβάσεις ορίων: Ο δείκτης προσδιορίζει τις μέσες τιμές και τις υπερβάσεις κατά τη διάρκεια ενός έτους, κατά τις οποίες οι συγκεντρώσεις των ρύπων

(SO₂, NO₂, NO_x, NMVOCs, CO, AM₁₀, AM_{2,5}, C₆H₆, O₃, βαρέα μέταλλα, βενζοπυρένιο) υπερβαίνουν τα όρια που θέτουν οι Κοινοτικές Οδηγίες.

Τομεακή ανάλυση ατμοσφαιρικών ρύπων: Ο δείκτης υπολογίζει την ποσοστιαία συμμετοχή των τομέων ενεργειακής κατανάλωσης και άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων στις συνολικές εκπομπές κάθε ατμοσφαιρικού ρύπου. Η τομεακή ανάλυση πληροφορεί για το μερίδιο ευθύνης κάθε τομέα και αναδεικνύει τις αναγκαίες προτεραιότητες στο σχεδιασμό των πολιτικών.

Κλιματική αλλαγή

Εκπομπές αερίων ρύπων του θερμοκηπίου: Ο δείκτης υπολογίζει τις συνολικές ετήσιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFC, SF₆), σταθμισμένες με βάση τη σχετική συνεισφορά τους στην υπερθέρμανση του πλανήτη, ως ισοδύναμες μονάδες βάρους CO₂. Η παρακολούθηση της χρονικής εξέλιξης των εκπομπών και η συσχέτισή τους με το στόχο του Κιότο, πληροφορεί για την πορεία προσαρμογής της χώρας και της ΠΙΝ στις διεθνείς της υποχρεώσεις σε σχέση με το φαινόμενο του θερμοκηπίου και για την αποτελεσματικότητα των σχετικών εθνικών πολιτικών.

Πορεία αποσύνδεσης οικονομίας και αερίων του θερμοκηπίου: Ο δείκτης εξετάζει τη σχετική εξέλιξη εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου παράλληλα με την εξέλιξη του ΑΕΠ και πληροφορεί για την πορεία αποσύνδεσης της ελληνικής οικονομίας από τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Τομεακή ανάλυση αερίων του θερμοκηπίου: Ο δείκτης υπολογίζει την ποσοστιαία συμμετοχή παραγωγικών τομέων και λοιπών δραστηριοτήτων στις συνολικές εκπομπές κάθε αερίου του θερμοκηπίου. Η τομεακή ανάλυση πληροφορεί για το μερίδιο ευθύνης κάθε τομέα και αναδεικνύει τις αναγκαίες προτεραιότητες στο σχεδιασμό των πολιτικών.

Κατανάλωση ενέργειας

Εξέλιξη πρωτογενούς ενεργειακής ζήτησης: Ο δείκτης παρουσιάζει τη διαχρονική εξέλιξη της κατανάλωσης πρωτογενών μορφών ενέργειας, εκφρασμένης σε μονάδες θερμογόνου δύναμης (τόνοι ισοδύναμου πετρελαίου –ΤΙΠ), των οποίων το άθροισμα αναφέρεται ως «πρωτογενής ενεργειακή ζήτηση» ή «ακαθάριστη ενεργειακή κατανάλωση».

Εξέλιξη τελικής ενεργειακής κατανάλωσης: Ο δείκτης εξετάζει την κατανομή δευτερογενών μορφών ενέργειας στους τομείς τελικής ζήτησης και πληροφορεί για την εξέλιξη των ενεργειακών αναγκών. Σε σύγκριση με το ύψος της πρωτογενούς ενεργειακής ζήτησης προσδιορίζει το ύψος των απωλειών του ενεργειακού συστήματος που οφείλεται κυρίως στις διεργασίες μετατροπής στις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής.

Κατά κεφαλή ενεργειακή κατανάλωση και εκπομπές CO₂: Ο λόγος της πρωτογενούς ενεργειακής ζήτησης προς τον πληθυσμό της Περιφέρειας παρέχει ένα μέτρο της μέσης ζήτησης ενεργειακών πόρων που είναι άμεσα συγκρίσιμο με τα δεδομένα άλλων χωρών. Σε συνδυασμό με το μέσο ύψος εκπομπών CO₂ που προέρχονται από τον ενεργειακό τομέα και σε αντιπαράθεση με τις τιμές που υπολογίζονται για το σύνολο της ΕΕ, γίνεται εφικτή η ερμηνεία και αξιολόγηση των παρατηρούμενων τάσεων μεταβολής της ενεργειακής ζήτησης και των πιθανών επιπτώσεων στο περιβάλλον.

Συμβολή του ενεργειακού τομέα στις αέριες εκπομπές: Ο δείκτης αυτός ορίζεται ως η ποσοστιαία συμμετοχή των εκπομπών από τους τομείς παραγωγής και κατανάλωσης ενέργειας στο σύνολο των αερίων εκπομπών από όλες τις πηγές. Πληροφορεί για το μερίδιο ευθύνης του ενεργειακού τομέα στην υποβάθμιση του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος.

Αποσύνδεση οικονομίας, ενεργειακής ζήτησης και εκπομπών: Ο δείκτης εξετάζει τη σχετική εξέλιξη της συνολικής ενεργειακής κατανάλωσης, του ΑΕΠ και των εκπομπών που προέρχονται από τον ενεργειακό τομέα. Πληροφορεί για την πορεία αποσύνδεσης της ελληνικής οικονομίας από την κατανάλωση ενέργειας και από τις αέριες εκπομπές.

Σύνθεση του μίγματος της ηλεκτροπαραγωγής: Ο δείκτης παρουσιάζει την ποσοστιαία συμμετοχή των μορφών ενέργειας που συμμετέχουν στην εγχώρια ηλεκτροπαραγωγή σε αντιπαράθεση με τα δεδομένα της ΕΕ. Λόγω της υψηλής συμμετοχής του ηλεκτρισμού στην τελική κατανάλωση, η σύνθεση του μίγματος επηρεάζει σημαντικά το ύψος των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τον ενεργειακό τομέα.

Συμμετοχή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην ηλεκτροπαραγωγή: Ο δείκτης παρουσιάζει την ποσοστιαία συμμετοχή των ΑΠΕ στο σύνολο της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας και πληροφορεί για την πορεία προσαρμογής της χώρας με τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών για θέρμανση νερού: Ο δείκτης παρουσιάζει τη διαχρονική εξέλιξη της εγκατεστημένης επιφάνειας ηλιακών συλλεκτών παράλληλα με την παραγόμενη ενέργεια σε GWh. Η χρήση ηλιακών συλλεκτών συμβάλλει άμεσα στην αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των ΑΠΕ στο σύνολο της πρωτογενούς ενεργειακής ζήτησης και έμμεσα στη μεγιστοποίηση της συμβολής των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή λόγω υποκατάστασης ηλεκτρικής ενέργειας με ηλιακή.

Διείσδυση φυσικού αερίου και βιοκαυσίμων: Ο δείκτης παρουσιάζει τη διείσδυση του φυσικού αερίου στον οικιακό, εμπορικό και βιομηχανικό τομέα. Επίσης υπολογίζει την κατανάλωση βιοκαυσίμων ως ποσοστό επί της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας στις μεταφορές. Ο δείκτης πληροφορεί για την εξέλιξη του αριθμού συνδέσεων φυσικού αερίου των καταναλωτών ανά τομέα.

Ριζικά ανακαινιζόμενα και νέα κτίρια χαμηλών ενεργειακών απαιτήσεων: Ο δείκτης πληροφορεί για τον αριθμό των νέων ή των ριζικά ανακαινιζόμενων κτιρίων, τα οποία πληρούν τις προδιαγραφές του ΚΕΝΑΚ και παρουσιάζει τη διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού «βιοκλιματικών» κτιρίων στο σύνολο του κτιριακού αποθέματος.

7.2.5 Ποιότητα ζωής και κοινωνική συνοχή

Η εξασφάλιση καλής ποιότητας ζωής και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής αποτελούν βασικούς στόχους του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ. Με δεδομένο ότι ορισμένα από προβλεπόμενα έργα και ρυθμίσεις αναμένεται να προκαλέσουν πιέσεις προς κοινωνικές ομάδες και δραστηριότητες, είναι απαραίτητο να συνοδεύονται από αντισταθμιστικά μέτρα, αλλά και από ένα ευρύτερο πλέγμα μέτρων κοινωνικής πολιτικής με έμφαση:

- στην αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών υγείας, εκπαίδευσης και πρόνοιας.
- στην αντιμετώπιση της ανεργίας
- στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού
- στην πρόσβαση όλων σε επαρκή κατοικία
- στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (ΑμεΑ, μειονοτικές ομάδες, ηλικιωμένοι, νέοι, κτλ)
- στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών και προσφύγων

Οι σχετικοί δείκτες παρακολούθησης της ποιότητας ζωής και της κοινωνικής συνοχής προέρχονται από επεξεργασία στοιχείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (διαρθρωτικοί δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης), του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Χωροταξίας (ESPON) και της Eurostat, όπως καταγράφονται σχετικά από την ΕΛΣΤΑΤ σε εθνικό επίπεδο (θέματα κοινωνικής συνοχής και κοινωνικού αποκλεισμού).

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Δημογραφικά στοιχεία

Μεταβολή πληθυσμού: Πρόκειται για τον αντιπροσωπευτικότερο δείκτη των εγγενών προοπτικών ανάπτυξης των περιοχών, καθώς επιτρέπει να επισημανθούν οι γενικότερες τάσεις και να εντοπιστούν οι προβληματικές περιοχές που αδυνατούν να συγκρατήσουν το πληθυσμιακό τους δυναμικό.

Γεννητικότητα: Ο δείκτης γεννητικότητας εκφράζει το ρυθμό φυσικής μεταβολής του πληθυσμού και παρουσιάζει τεράστια σημασία για τη χώρα και την ΠΙΝ, δεδομένης της υπογεννητικότητας που παρατηρείται σταθερά τα τελευταία 20 και πλέον χρόνια.

Νεανικότητα, ποσοστό παραγωγικών ηλικιών και γήρανση: Οι δείκτες αυτοί απεικονίζουν τη σύνθεση του πληθυσμού κατά ευρείες ηλικιακές ομάδες, οι οποίες αντιστοιχούν χονδρικά στους νέους, τον ενεργό πληθυσμό και τους συνταξιούχους. Στη σύγχρονη Ευρώπη το πρόβλημα γήρανσης του πληθυσμού παίρνει εκρηκτικές διαστάσεις, με δυσμενείς συνέπειες σε όλα τα επίπεδα της οικονομίας (εργατικό δυναμικό, ασφάλιση κλπ.).

Μετανάστευση: Η εισροή μεταναστών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα ανασχεσης των πτωτικών πληθυσμιακών τάσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Για το λόγο αυτό

αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα η παρακολούθηση του ρυθμού μετανάστευσης και του ποσοστού των μεταναστών στο συνολικό πληθυσμό, ιδιαίτερα σε περιοχές που πλήττονται από την υπογεννητικότητα και την εγκατάλειψη από τον τοπικό πληθυσμό.

Ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες: Η παρακολούθηση και ο εντοπισμός των συγκεντρώσεων στο χώρο των ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων (ΑμεΑ, μειονοτικές ομάδες, ηλικιωμένοι κλπ.) βοηθά ουσιαστικά στο σχεδιασμό πολιτικών και δράσεων ενσωμάτωσης.

Πληθυσμιακή πυκνότητα αστικών κέντρων: Ο δείκτης αυτός παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον για την πολεοδομική πολιτική, καθώς συσχετίζεται άμεσα με το ύψος του συντελεστή δόμησης και επιτρέπει τον εντοπισμό των πυκνοκατοικημένων περιοχών.

Κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά

Μορφωτικό επίπεδο: Αποτελεί βασικό δείκτη απεικόνισης των αναπτυξιακών προοπτικών της χώρας και της Περιφέρειας.

Απασχόληση: Το ενδιαφέρον εστιάζεται στην παρακολούθηση της απασχόλησης τόσο στο σύνολο της οικονομίας, όσο και ανά τομέα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Ο δείκτης απασχόλησης, που αποτελεί διαρθρωτικό δείκτη βιώσιμης ανάπτυξης της ΕΕ, μετράται συνολικά και κατά φύλο ως το ποσοστό του πληθυσμού 15-64 ετών που εργάζεται.

Ανεργία: Η αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας αποτελεί διαχρονικά κεντρικό στόχο όλων των διαρθρωτικών πολιτικών της ΕΕ, με τεράστια πλέον σημασία στο πλαίσιο της τρέχουσας οικονομικής κρίσης. Πέρα από τον υπολογισμό της ανεργίας στο εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζουν τα ζητήματα της μακροχρόνιας ανεργίας και της ανεργίας των νέων, καθώς και η κατανομή στα δυο φύλα (ως ένδειξη ισότητας για την πρόσβαση στην αγορά εργασίας). Σημειώνεται ακόμη η αναγκαιότητα ενίσχυσης και παρακολούθησης, ιδιαίτερα για την Ελλάδα, των πολιτικών και προγραμμάτων κατάρτισης των ανέργων, ιδιαίτερα των ηλικιωμένων και των μακροχρόνια ανέργων.

ΑΕΠ κατά κεφαλή: Πρόκειται για το πλέον διαδεδομένο μέγεθος μέτρησης της οικονομικής ανάπτυξης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η τομεακή και κατά κλάδο διάρθρωση του ΑΕΠ, η οποία αποτυπώνει την αναπτυξιακή δυναμική των παραγωγικών τομέων και κλάδων. Μεγάλη σημασία έχει επίσης ο υπολογισμός των διαπεριφερειακών και ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων, καθώς και ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ, ο οποίος αντικατοπτρίζει τις αναπτυξιακές προοπτικές των περιοχών. Η μέτρηση γίνεται σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ), η οποία αποτελεί μια κοινή νομισματική μονάδα αναγωγής των εθνικών νομισμάτων, που εξαλείφει τις διαφορές του επιπέδου τιμών, εξισώνοντας την αγοραστική δύναμη μεταξύ των κρατών.

Μέσο κατά κεφαλή εισόδημα: Είναι ο σημαντικότερος δείκτης ευημερίας, βάσει του οποίου προσεγγίζονται τα ζητήματα της κοινωνικής συνοχής και του κοινωνικού αποκλεισμού. Το μέσο εισόδημα θεωρείται ότι είναι ο καταλληλότερος δείκτης ανάλυσης των περιφερειακών ανισοτήτων σε σχέση με το ΑΕΠ, καθώς το τελευταίο συχνά αποκρύπτει την πραγματική κατανομή της παραγωγής και της κατανάλωσης στο χώρο

Παραγωγικότητα της εργασίας: Αποτελεί διαρθρωτικό δείκτη βιώσιμης ανάπτυξης της ΕΕ και εκφράζεται ως ο λόγος του ΑΕΠ (σε ΜΑΔ) ανά εργαζόμενο. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ανάλυση της παραγωγικότητας κατά τομέα και κλάδο της παραγωγής, βάσει της οποίας καταδεικνύονται οι υστερούντες κλάδοι και προσδιορίζονται τα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας.

Κοινωνική συνοχή - κοινωνικός αποκλεισμός

Ανισοκατανομή εισοδήματος: Ο υπολογισμός γίνεται με τη χρήση δυο πολύ διαδεδομένων δεικτών, (α) του δείκτη S80/S20 και (β) του συντελεστή Gini. Ο δείκτης S80/S20 είναι ο λόγος του μέσου εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού προς το μέσο εισόδημα του φτωχότερου 20% του πληθυσμού, ενώ ο συντελεστής Gini εξετάζει το βαθμό στον οποίο η κατανομή του εισοδήματος στο σύνολο του πληθυσμού αποκλίνει από την τέλεια ισοκατανομή.

Κοινωνικός αποκλεισμός: Το ζήτημα του κοινωνικού αποκλεισμού προσεγγίζεται μέσω του **δείκτη οικονομικής επισφάλειας**, ο οποίος αναφέρεται στο ποσοστό του πληθυσμού που διαβίει κάτω από το όριο της φτώχειας (το οποίο συμβατικά ορίζεται ως το 60% του εθνικού μέσου κατά κεφαλή εισοδήματος). Ενδιαφέρον παρουσιάζει η μελέτη του δείκτη οικονομικής επισφάλειας πριν και μετά τις λεγόμενες «κοινωνικές μεταβιβάσεις» (κοινωνικές παροχές), καθώς επιτρέπει τη διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών πολιτικών αναδιανομής του εισοδήματος.

Ισότητα των δυο φύλων: Αποτιμάται βάσει της μισθολογικής διαφοράς των δυο φύλων (λόγος του μέσου γυναικείου μισθού προς το μέσο ανδρικό μισθό).

Ποιότητα ζωής - Συνθήκες διαβίωσης

Εκπλήρωση βασικών αναγκών: Εξετάζεται το ποσοστό του πληθυσμού που αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εκπλήρωση βασικών αναγκών, όπως είναι η διατροφή, η δυνατότητα πληρωμής μιας εβδομάδας διακοπών το χρόνο κλπ.

Οικονομική δυσπραγία: Αναφέρεται στο ποσοστό του πληθυσμού που αντιμετωπίζει βασικά οικονομικά προβλήματα, όπως είναι η αδυναμία έγκαιρης πληρωμής του ενοικίου ή αποπληρωμής των χρεών (δάνεια, κάρτες κλπ.).

Δημόσια υγεία: Εξετάζονται μια σειρά δεικτών που χαρακτηρίζουν τη δημόσια υγεία, όπως είναι το προσδόκιμο ζωής χωρίς σοβαρά προβλήματα υγείας, η πιθανότητα εμφάνισης σοβαρών ασθενειών (π.χ. καρκίνος) και το ποσοστό των υπέρβαρων ατόμων.

Ασφάλεια στο χώρο εργασίας: Αναφέρεται στη συχνότητα σοβαρών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων.

Συνθήκες στέγασης: Εξετάζεται μια σειρά δεικτών που περιγράφουν την ποιότητα ζωής και τα πρότυπα διαβίωσης του πληθυσμού. Αναφέρονται ιδιαίτερα οι δείκτες:

(α) **Επιφάνεια κατοικίας** (τ.μ. ανά άτομο), που αποτυπώνει την εξέλιξη των προτύπων ποιότητας ζωής, ως αποτέλεσμα της βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου, παρέχοντας ταυτόχρονα ενδείξεις για τις μελλοντικές πιέσεις στην αγορά κατοικίας και γης,

(β) **Συνθήκες στέγασης**, που περιλαμβάνουν ένα σύνολο στοιχείων σχετικά με την ποιότητα και τις ανέσεις της κατοικίας (π.χ. ποσοστό του πληθυσμού που δεν διαθέτει στοιχειώδεις ανέσεις κατοικίας όπως είναι η ύπαρξη τουαλέτας εντός της οικίας),

(γ) **Νέες κατοικίες και εξοχική κατοικία**, δείκτες οι οποίοι, πέραν της αξίας τους ως δείκτες ευμάρειας του πληθυσμού, παρουσιάζουν επιπλέον μεγάλη σημασία και για το χωροταξικό και τον πολεοδομικό σχεδιασμό, καθώς σχετίζονται άμεσα με τις πιέσεις στις χρήσεις γης και την αυθαίρετη δόμηση.

Κοινωνικές υποδομές - Ισότητα πρόσβασης

Υποδομές υγείας: Εξετάζεται μια σειρά δεικτών που αντικατοπτρίζουν την επάρκεια του συστήματος υγείας σε μια περιοχή. Αναφέρονται ιδιαίτερα οι δείκτες:

(α) **Ιατρικό δυναμικό** (γιατροί / 1.000 κατοίκους): Εξετάζεται η επάρκεια του ιατρικού δυναμικού σε σχέση με τον πληθυσμό,

(β) **Νοσηλευτικό προσωπικό** (νοσηλεύτες / 1.000 κατοίκους): Η παρακολούθηση της αναλογίας του νοσηλευτικού προσωπικού προς τον πληθυσμό παρουσιάζει μεγάλη σημασία για τη χώρα, δεδομένης της διαπιστωμένης ανεπάρκειας στο συγκεκριμένο τομέα,

(γ) **Νοσοκομειακή υποδομή** (αριθμός κλινών / 1.000 κατοίκους): Η επάρκεια της διαθέσιμης νοσοκομειακής υποδομής είναι ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά μεγέθη που χαρακτηρίζουν την ποιότητα ζωής του πληθυσμού και χρειάζεται να παρακολουθείται και σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο. Καταρχήν απαιτείται η καταγραφή της δημόσιας νοσοκομειακής υποδομής, ως βασικός δείκτης ισότητας πρόσβασης του πληθυσμού σε υποδομές υγείας. Επιπλέον όμως ενδιαφέρον παρουσιάζει και η παρακολούθηση της εξέλιξης των ιδιωτικών κλινικών, τόσο για οικονομικούς λόγους (δεδομένης της διογκούμενης σημασίας του κλάδου) όσο και ως έμμεση ένδειξη της ανεπάρκειας του δημόσιου συστήματος υγείας. Παράλληλα, η παρακολούθηση της χωρικής κατανομής των

δημόσιων νοσοκομείων μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για τον αντικειμενικότερο προσδιορισμό της χωροθέτησης των ιδιωτικών κλινικών.

Υποδομές εκπαίδευσης: Εξετάζεται μια σειρά δεικτών που αντικατοπτρίζουν την επάρκεια και την ισότητα πρόσβασης σε βασικές υποδομές εκπαίδευσης. Αναφέρονται ιδιαίτερα οι δείκτες:

(α) **Σχολική υποδομή** (μαθητές / σχολική αίθουσα): Η επάρκεια της σχολικής υποδομής αποτελεί βασική προϋπόθεση για την επίτευξη του στόχου της ποιοτικής αναβάθμισης του εκπαιδευτικού συστήματος,

(β) **Διδακτικό προσωπικό** (μαθητές / διδακτικό προσωπικό): Ο δείκτης αυτός εξετάζει την επάρκεια του διδακτικού προσωπικού σε σχέση με το μαθητικό δυναμικό,

(γ) **Προσχολική εκπαίδευση** (κάτοικοι ή παιδιά / βρεφονηπιακό σταθμό),

Υποδομές πρόνοιας: Παρακολουθείται η δυναμικότητα των κέντρων για τους ηλικιωμένους (ΚΑΠΗ), καταγράφοντας την επιφάνεια των χώρων (σε τ.μ.) προς τον πληθυσμό των ηλικιωμένων σε μια περιοχή.

Έκθεση του πληθυσμού σε περιβαλλοντικούς κινδύνους

Επικινδυνότητα εμφάνισης πλημμυρών: Ο δείκτης προσδιορίζει την προτεραιότητα υλοποίησης των κατά περίπτωση κατάλληλων αντιπλημμυρικών έργων σε ευάλωτες περιοχές. Κριτήρια προτεραιότητας των έργων αποτελούν ο βαθμός ωριμότητας, τα πλημμυρικά φαινόμενα, οι ενδεχόμενες δυσκολίες υλοποίησης, όπως και η γενικότερη προοπτική για την αξιοποίηση της περιοχής. Τα πλημμυρικά φαινόμενα αποτελούν ομάδα κριτηρίων με δύο επιμέρους δείκτες: την επικινδυνότητα εμφάνισης πλημμυρικών φαινομένων και τη συχνότητά τους.

7.2.6 Πολιτιστική κληρονομιά

Οι πολιτιστικοί πόροι της ΠΙΝ είναι ιδιαίτερα αξιόλογοι και κατανέμονται σε όλη την έκτασή της. Βασικές προϋποθέσεις για την αξιοποίηση του πολιτισμικού πλούτου της ΠΙΝ είναι:

- η εξασφάλιση των αναγκαίων χρηματοδοτήσεων και ανθρωπίνων πόρων για την ανάπτυξη του πολιτισμού και την κάλυψη των αναγκών που απορρέουν από αυτόν, και
- η αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογικών μέσων για τη διεξαγωγή σύγχρονων μεθόδων έρευνας, ανάδειξης και διαφύλαξης της πολιτισμικής κληρονομιάς, αλλά και τη βελτίωση της πρόσβασης του πληθυσμού στη σχετική πληροφορία.

Η ανάδειξη της ιδιαίτερης ιστορικής και σύγχρονης πολιτιστικής ταυτότητας των Ιονίων Νησιών αποτελεί στρατηγική επιλογή του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ η οποία προωθείται συστηματικά μέσω στοχευμένων κατευθύνσεων και δράσεων. Η πολιτική του ΠΠΧΣΑΑ για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς διαπνέεται από μια αντίληψη συνολικής ανάδειξης ευρύτερων συνόλων πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος, που περιλαμβάνει τα ιστορικά κέντρα των πόλεων, τους παραδοσιακούς οικισμούς της Περιφέρειας, αξιόλογα πολεοδομικά και αρχιτεκτονικά σύνολα, τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία, δίνοντας έμφαση στη σύνδεσή τους μέσω οικο-πολιτιστικών διαδρομών.

Οι προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Οι πρώτοι αναφέρονται στην παρακολούθηση της υλοποίησης των προγραμμάτων προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς που προωθούνται μέσω του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ, ενώ οι δεύτεροι αναφέρονται σε γενικότερες παραμέτρους που κρίνεται ότι χρειάζεται να παρακολουθούνται σε συστηματική βάση.

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Παρακολούθηση εφαρμογής κατευθύνσεων και δράσεων του ΠΠΧΣΑΑ

Υλοποίηση των προγραμμάτων προστασίας και ανάδειξης: Παρακολουθείται σε ετήσια βάση η πορεία εφαρμογής των σχετικών προγραμμάτων κατά στάδια υλοποίησης (προγράμματα που βρίσκονται σε στάδιο προκήρυξης - αρχιτεκτονικού διαγωνισμού / επιλογής αναδόχου / ανάθεσης / μελέτης / κατασκευής / ολοκληρωμένα)

Δαπάνες για την υλοποίηση των προγραμμάτων προστασίας και ανάδειξης:

Παρακολουθείται η ετήσια διάθεση πόρων (από τον κρατικό προϋπολογισμό, το ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, τα κονδύλια της τοπικής αυτοδιοίκησης), για την υλοποίηση των σχετικών προγραμμάτων. Συστήνεται η ταυτόχρονη παρακολούθηση της διατιθεμένης και της απορροφούμενης δαπάνης, καθώς και η παρακολούθηση της ποσοστιαίας διάθεσης

πόρων για την υλοποίηση των έργων ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς επί του συνόλου των πιστώσεων κάθε χρηματοδοτικής πηγής.

Γενικοί δείκτες για την παρακολούθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία:

- Αριθμός επισκεπτών
- Συνολικός αριθμός κηρυγμένων μνημείων
- Αριθμός / ποσοστό μνημείων που εντάχθηκαν σε πρόγραμμα αποκατάστασης / ανάδειξης εντός του έτους

Μουσεία:

- Αριθμός επισκεπτών

Διατηρητέα κτίρια:

- Συνολικός αριθμός
- Αριθμός / ποσοστό διατηρητέων κτιρίων που αποκαταστάθηκαν εντός του έτους
- Αριθμός / ποσοστό διατηρητέων κτιρίων που κινδυνεύουν από κατάρρευση
- Μεταβολή στις χρήσεις γης διατηρητέων κτιρίων

Πολιτιστική δημιουργία και «πολιτιστική οικονομία»:

- Αριθμός και εισιτήρια φεστιβάλ και συναυλιών
- Αριθμός και εισιτήρια κινηματογράφων
- Αριθμός και εισιτήρια θεάτρων
- Αριθμός χώρων φιλοξενίας καλλιτεχνικών εκδηλώσεων
- Ποσοστό κτιρίων που επαναχρησιμοποιούνται για τη στέγαση σχετικών χρήσεων

Χρήση σύγχρονων τεχνολογιών για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς:

- Αριθμός / ποσοστό μουσείων που διαθέτουν ιστοσελίδες διαδραστικού περιεχομένου
- (με δυνατότητα εικονικής περιήγησης)

7.2.7 Τοπίο

Το τοπίο της ΠΙΝ έχει υποστεί σημαντικές αλλοιώσεις και συνεχίζει να απειλείται με υποβάθμιση ή και καταστροφή ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης εξάπλωσης των οικιστικών, παραγωγικών και άλλων χρήσεων στον εξωαστικό χώρο, καθώς και της υπερβολικής εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων της Περιφέρειας σε συνδυασμό με την αδυναμία σχεδιασμού και ελέγχου των χρήσεων γης. Παρόλα αυτά, το τοπίο της ΠΙΝ διαθέτει ακόμη πολλές δυνατότητες και ποικίλες αξίες που εξακολουθούν να ταυτίζονται με το φυσικό και πολιτισμικό του πλούτο, την ποικιλότητά του, τις συνεχείς εναλλαγές των εικόνων η αξιοποίηση των οποίων μπορεί να μετατρέψει τα όποια προβλήματα σε ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.

Οι προωθούμενες από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ δράσεις για την προστασία του τοπίου αφορούν:

- Λήψη μέτρων για την ανάδειξη αξιόλογων και την αποκατάσταση ιδιαίτερος υποβαθμισμένων τοπίων της Περιφέρειας.
- Αναγνώριση και οριοθέτηση των περιοχών και των τύπων τοπίου που συναντώνται στην ΠΙΝ (μετά από μελέτη χαρακτηρισμού τοπίου), με ιδιαίτερη έμφαση αφενός στην αρμονική ένταξη των αξιόλογων συνόλων, ιστορικών κέντρων κλπ. στον ευρύτερο χώρο, αφετέρου δε, να εξετάσουν τα δίκτυα σύνδεσης των επιμέρους αξιόλογων συνόλων και στοιχείων. Επίσης μεγάλη βαρύτητα θα πρέπει να αποδοθεί στην προστασία και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, στη διαφύλαξη των καλλιεργειών, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για βιολογικές ή ποιοτικές.
- Θεσμική θωράκιση των τοπίων διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής σημασίας
- Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των περιοχών και τύπων τοπίου της ΠΙΝ μέσω στοχευμένων προγραμμάτων
- Ανάκτηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση υποβαθμισμένων τοπίων (όπως ανενεργά λατομεία, υποβαθμισμένες γειτονιές, βιομηχανικές περιοχές, καμμένες εκτάσεις κλπ.)
- Φυσική ή λειτουργική σύνδεση σημαντικών τοπίων της ΠΙΝ
- Ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το τοπίο της ΠΙΝ
- Οριζόντια ενσωμάτωση του τοπίου στα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια για την ΠΙΝ
- Σύνταξη ειδικών μελετών επιπτώσεων στο τοπίο για όλα τα μεγάλα έργα
- Οριζόντια ενσωμάτωση του τοπίου σε όλα τα αναπτυξιακά σχέδια
- Ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών, της πληροφόρησης και των πρωτοβουλιών και καινοτόμων δράσεων για τα τοπία της ΠΙΝ.

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Βαθμός υλοποίησης των στόχων της εθνικής πολιτικής (Ν. 3827/2010) - Εφαρμογή των κατευθύνσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για το τοπίο

Ετήσια παρακολούθηση της **πορείας εφαρμογής των «ειδικών μελετών»** για το τοπίο στα επιλεγμένα τοπία προτεραιότητας (στάδιο μελέτης, διατιθέμενες δαπάνες κατά πηγή, κατανομή ανά Χωρική Ενότητα).

Παρακολούθηση της **ανάδρασης** μεταξύ των «ειδικών μελετών» τοπίου και των σχετικών προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς της ΠΙΝ.

Βαθμός υλοποίησης δράσεων ανάδειξης και αποκατάστασης τοπίων

- Συνολικός αριθμός προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων του τοπίου στην Περιφέρεια.
- Αριθμός / ποσοστό επί του συνόλου των προστατευόμενων τοπίων που έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Σύστημα του Ν.3937/2011.
- Αριθμός / ποσοστό επί του συνόλου των προστατευόμενων τοπίων όπου εκπονούνται Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (και κατά στάδιο υλοποίησης των μελετών).
- Ποσοστό αναγνωρισμένων «τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους» που δεν έχουν θεσμοθετηθεί.
- Πορεία αποκατάστασης ιδιαιτέρως υποβαθμισμένων τοπίων (ανενεργών λατομείων, χωματερών, κλπ.) [και κατά στάδιο υλοποίησης των μελετών].
- Αριθμός έργων υποδομής όπου εκτελούνται μελέτες επιπτώσεων στο τοπίο

7.2.8 Χρήσεις γης – υλικά περιουσιακά στοιχεία

Η ενότητα αυτή εξετάζει με συνολικό τρόπο το κρίσιμο θέμα της παρακολούθησης της μεταβολής των χρήσεων γης στο χώρο της Περιφέρειας, την πορεία υλοποίησης του ίδιου του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ, μέσω της παρακολούθησης της εφαρμογής των υποκείμενων επιπέδων σχεδιασμού, καθώς και στον προσδιορισμό των μεταβολών στις αξίες γης και τα υλικά περιουσιακά στοιχεία (όπως ζητείται από την Οδηγία 2001/42/ΕΚ), με αναφορά στους αντίστοιχους αντισταθμιστικούς μηχανισμούς.

Η ενιαία αυτή προσέγγιση υιοθετείται με βάση τη λογική ότι τα παραπάνω στοιχεία είναι σε μεγάλο βαθμό αλληλεξαρτώμενα. Για παράδειγμα, ενώ το σύνολο των μέτρων και κατευθύνσεων που προβλέπονται από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ αναμένεται ότι θα προκαλέσει εν γένει αύξηση της αξίας των υλικών περιουσιακών στοιχείων (λόγω της βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος, της μείωσης της ρύπανσης, κλπ.), οι ρυθμίσεις προστασίας του αστικού και εξωαστικού χώρου από τις οικιστικές πιέσεις και την αλόγιστη επέκταση του δομημένου περιβάλλοντος (θεσμική θωράκιση χρήσεων στον εξωαστικό χώρο, απαγόρευση αναιτιολόγητης επέκτασης των σχεδίων πόλεων, αυξημένη προστασία παράκτιου χώρου, κ.ά.) θα προκαλέσουν αντιδράσεις από τους θιγόμενους καθώς θα μειώσουν τη δυνατότητα οικονομικής εκμετάλλευσης περιοχών της Περιφέρειας. Αντίστροφα, ρυθμίσεις που προωθούν τη συγκέντρωση βιομηχανικών και εμπορικών δραστηριοτήτων καθώς και των τουριστικών εγκαταστάσεων σε συγκεκριμένους πόλους αναμένεται να αυξήσουν τοπικά τη ζήτηση γης για αναπτυξιακές δραστηριότητες, αλλά η αξία της γης ενδέχεται να πέσει μακροπρόθεσμα σε σχέση με άλλες περιοχές που θα φιλοξενούν άλλες δραστηριότητες.

Σε κάθε περίπτωση, είναι σημαντικό το ζήτημα της πρόβλεψης αποτελεσματικών και δίκαιων μηχανισμών προστασίας κοινωνικών ομάδων και υφιστάμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων και αναδιανομής των ωφελειών που προκύπτουν από την εκμετάλλευση του χώρου στο πλαίσιο προώθησης αναπτυξιακών επιλογών του ΠΠΧΣΑΑ.

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Μεταβολές χρήσεων γης (επιφάνεια και % - Συνολικά, ανά Δήμο και Χωρική Ενότητα)

Ανθρωπογενείς χρήσεις: Εκτάσεις Α' και Β' κατοικίας, βιομηχανικές περιοχές (με επιμέρους διαφοροποιήσεις αναλόγως του βαθμού όχλησης), ζώνες τουρισμού - αναψυχής, γεωργική γη, κτηνοτροφικές ζώνες, ΧΥΤΑ, ΧΑΔΑ, ειδικές εγκαταστάσεις υποδομών, μεταφορικά δίκτυα, κλπ. είναι στοιχεία που απαιτούνται για την επαρκή αξιολόγηση των πιέσεων στις χρήσεις γης, αλλά και της ποιότητας των εδαφικών πόρων.

Φυσικές περιοχές - αδόμητες εκτάσεις: Δασικές εκτάσεις, βιότοποι, προστατευόμενα και μη οικοσυστήματα κλπ.

Υδάτινες επιφάνειες: Λίμνες, ποταμοί και ρέματα, υγρά τοπία.

Εφαρμογή ρυθμίσεων - Υλοποίηση του σχεδιασμού

Πορεία εφαρμογής ΓΠΣ (συνολικά και ανά Χωρική Ενότητα) [και κατά στάδια μελέτης]

Πορεία υλοποίησης των μελετών εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ (και κατά στάδια μελέτης)

8. Στοιχεία κανονιστικής πράξης

Σύμφωνα με την ΚΥΑ ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017 ΦΕΚ 1225/Β/2006 στο παρόν κεφάλαιο προσδιορίζονται σε κωδικοποιημένη τα μέτρα πρόληψης, περιορισμού και αντιμετώπισης των πιθανών δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ, καθώς και το προβλεπόμενο σύστημα παρακολούθησης που συνίσταται σε ποσοτικοποιημένους περιβαλλοντικούς δείκτες. Οι δείκτες αυτοί μπορούν να αξιοποιηθούν τόσο για την αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των στόχων του ΠΠΧΣΑΑ όσο και της συνολικής επίπτωσης από την εφαρμογή των κατευθύνσεων και μέτρων του ΠΠΧΣΑΑ στο περιβάλλον της ΠΙΝ.

8.1 Βιοποικιλότητα, χλωρίδα, πανίδα

1. Για τη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας, της χλωρίδας και της πανίδας και τον κατά το δυνατόν περιορισμό των επιπτώσεων από την ανάπτυξη νέων υποδομών ή τη χωροθέτηση παραγωγικών δραστηριοτήτων και υπηρεσιών, προτείνεται να ληφθούν αυστηρά περιοριστικά μέτρα ως προς τη χωροθέτηση και τις προδιαγραφές κατασκευής και λειτουργίας των νέων έργων, με έμφαση στην αποτροπή της αλλοίωσης των οικοσυστημάτων.
2. Κατά τη φάση της υλοποίησης έργων και εγκαταστάσεων πάσης φύσεως θα πρέπει να ληφθούν μέτρα αποκατάστασης της φυτοκάλυψης και προστασίας της πανίδας. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στις ήδη αλλοιωμένες περιοχές, όπως είναι οι ορεινοί όγκοι, οι ευαίσθητες περιοχές, τα ΤΙΦΚ και ο παράκτιος χώρος όπου οι παρεμβάσεις θα πρέπει να είναι ήπιες και να συμπεριλαμβάνουν έργα προστασίας και αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος.

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Πανίδα - Χλωρίδα

1. *Καταγεγραμμένα είδη πανίδας και χλωρίδας*: εκτιμώμενος αριθμός γνωστών ειδών πανίδας και χλωρίδας σε σύγκριση με τον αντίστοιχο αριθμό ειδών που απαντώνται στην Ελλάδα. Ειδικά για την πανίδα, ο δείκτης αναφέρεται μόνο στον αριθμό των σπονδυλωτών, τα οποία έχουν καταγραφεί με μεγαλύτερη ακρίβεια.
2. *Ενδημικά (%)*: ποσοστιαία συμμετοχή των ενδημικών ειδών στο συνολικό αριθμό που είναι γνωστός σε κάθε κατηγορία.
3. *Απειλούμενα (%)*: ποσοστιαία αναλογία των ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση ως προς το σύνολο των γνωστών ειδών της κάθε υπό εξέταση ταξινομικής ομάδας.

Προστατευόμενες περιοχές

4. *Αριθμός, τύπος και κατάσταση διατήρησης οικοτόπων*: Αναφέρεται στο πλήθος, τον τύπο, την κατάσταση και την έκταση όλων των οικοτόπων της ΠΙΝ.
5. *Προστατευόμενες περιοχές*: ποσοστό της έκτασης της ΠΙΝ που καταλαμβάνουν οι προστατευόμενες περιοχές στο σύνολο της έκτασης της Περιφέρειας.

Δασικές εκτάσεις και οικοσυστήματα

6. *Δασικές εκτάσεις*: επιφάνεια, όρια και ποσοστό της έκτασης της ΠΙΝ που είναι δασική.
7. *Δασικές πυρκαγιές*: έκταση σε στρέμματα που καταστρέφεται ετησίως από πυρκαγιές, αριθμός συμβάντων και εντοπισμένα σημεία εκδήλωσης.
8. *Επικινδυνότητα εμφάνισης πυρκαγιών*: πρόκειται για συνάρτηση διαφόρων δεδομένων, όπως της θερμοκρασίας, της σχετικής υγρασίας, της έντασης και διεύθυνσης των ανέμων και της κατάστασης της βλάστησης και χρησιμοποιείται για τον προληπτικό σχεδιασμό αντιμετώπισης πυρκαγιών.
9. *Αναδασωθείσες εκτάσεις*: έκταση σε στρέμματα που αναδασώνεται ετησίως παράλληλα και ποσοστό που αντιπροσωπεύει η αναδασωθείσα έκταση σε σχέση με τη δασική έκταση που καταστράφηκε από πυρκαγιές το προηγούμενο έτος.
10. *Βαθμός κατάτμησης οικοσυστημάτων*: εκτάσεις σε στρέμματα φυσικών οικοσυστημάτων που κατατμήθηκαν από τη χωροθέτηση έργων και δραστηριοτήτων.
11. *Έκταση αποκατεστημένων / επαναφυτεμένων περιοχών*: έκταση σε στρέμματα που αποκαθίσταται (χωματερές, λατομεία, κλπ.), μέσω φύτευσης.

8.2 Έδαφος

1. Οι κατευθύνσεις του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ προβλέπουν την αποκατάσταση των εδαφών στις επιβαρημένες περιοχές, την προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, την εφαρμογή ορθών γεωργικών πρακτικών και την εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων.
2. Για την αντιμετώπιση των πιέσεων από τα νέα κατασκευαστικά έργα που θα γίνουν από την επέκταση των υποδομών και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων κάθε είδους, προτείνεται να εφαρμοστούν τα ακόλουθα μέτρα:
 - αυστηρά μέτρα ως προς την τελική χωροθέτηση και τις προδιαγραφές κατασκευής και λειτουργίας,
 - εφαρμογή της νομοθεσίας και των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων,
 - αποκαταστάσεις των χώρων επέμβασης με φυτεύσεις και αναπλάσεις,
 - έργα αντιπλημμυρικής και αντιδιαβρωτικής προστασίας,
 - εντατικοί έλεγχοι σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων (όλων των κατηγοριών) από τις μεταποιητικές, τις τουριστικές και τις κτηνοτροφικές μονάδες,
 - εφαρμογή προγραμμάτων διαχείρισης απορριμμάτων στους πολιτιστικούς, αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους, καθώς και στις επισκέψιμες περιοχές των προστατευόμενων οικοσυστημάτων
 - εφαρμογή προγραμμάτων διαχείρισης απορριμμάτων στις ακτές, τους πόλους αναψυχής και αθλητισμού και στις ευαίσθητες φυσικές περιοχές όπου ήδη έχουν επισκεψιμότητα ή αναμένεται να αυξηθεί.

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

1. *Κίνδυνος οξίνισης εδαφών - διάβρωση εδαφών*: διαχρονική εξέλιξη της έκτασης και ποσοστό των καλλιεργειών που απειλούνται από την οξίνιση του εδάφους.
2. *Έκταση γεωργικής γης και ποσοστό βιολογικών καλλιεργειών*: μετράται σε στρέμματα γεωργικής γης που καλλιεργούνται με βιολογικές μεθόδους και αριθμός των βιολογικών εκμεταλλεύσεων.
3. *Αριθμός έργων προστασίας εδαφών από τη διάβρωση*: Προσμετρώνται τα έργα προστασίας των εδαφών και ο αριθμός των επεμβάσεων που υλοποιούνται στην ΠΙΝ.
4. *Αριθμός αποκαταστάσεων χώρων* (π.χ. αριθμός ΧΑΔΑ - ΧΥΤΑ, των εγκαταλελειμμένων λατομείων, κτλ. που αποκαταστάθηκαν)

5. *Αριθμός αναπλάσεων / φυτεύσεων που υλοποιήθηκαν σε σχέση με τις απαιτούμενες.*
Προσμετρώνται οι υλοποιούμενες αναπλάσεις ως αναλογία σε σχέση με τις προβλεπόμενες από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ.

8.3 Ύδατα

1. Στο πλαίσιο του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ έχουν προβλεφθεί έργα συγκράτησης και αποταμίευσης των επιφανειακών υδάτων (λιμνοδεξαμενές και φράγματα) σε συνδυασμό με έργα αντικατάστασης των παλιών δικτύων και αντιμετώπισης των απωλειών.
2. Για τα υπόγεια ύδατα, λόγω των ιδιαίτερων υδρογεωλογικών χαρακτηριστικών της ΠΙΝ σε συνδυασμό με τις κατά τόπους υπεραντλήσεις, το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ προτείνει την υλοποίηση έργων εμπλουτισμού της υπόγειας υδροφορίας σε συνδυασμό με τον αυστηρό έλεγχο των αντλήσεων ειδικά στις περιοχές που αντιμετωπίζουν οξυμένα προβλήματα.
3. Παρόλα αυτά, ομοίως με την περίπτωση του εδάφους, αναμένονται επιπτώσεις από τις παραγωγικές δραστηριότητες. Οι επιπτώσεις αυτές σχετίζονται με τη ρύπανση των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων και τη μείωση της ποσότητας των υδάτων λόγω της ανάπτυξης της μεταποιητικής δραστηριότητας και των αρδευόμενων καλλιεργειών.
4. Τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν, επιπλέον των οριζόμενων από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ, είναι:
 - Η παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας σχετικά με τη χρήση και διαχείριση των υδάτων από τη βιομηχανία, τις τουριστικές επενδύσεις και τον αγροτικό τομέα.
 - Η τήρηση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων σχετικά με τη χρήση νερού και την επεξεργασία και διάθεση των αποβλήτων και η εντατικοποίηση των ελέγχων της εφαρμογής τους.
 - Η παρακολούθηση της ποιότητας και ποσότητας των υδάτων στις περιοχές όπου αναμένεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ να συγκεντρωθούν δραστηριότητες.
 - Η ενθάρρυνση της χρήσης τεχνολογιών εξοικονόμησης και επαναχρησιμοποίησης νερού σε όλο το φάσμα των παραγωγικών δραστηριοτήτων.
 - Η απομάκρυνση οχλουσών δραστηριοτήτων από περιοχές όπου υπάρχει κίνδυνος για τα υπόγεια και επιφανειακά ύδατα.
 - Η απομάκρυνση των δραστηριοτήτων που έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα θαλάσσια ύδατα και δεν είναι απαραίτητη η χωροθέτησή τους σε παράκτιες περιοχές.

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

1. *Ποιότητα πόσιμου νερού:* καταγραφόμενες τιμές συγκεκριμένων φυσικοχημικών παραμέτρων του πόσιμου νερού και σύγκρισή τους με εθνικές και διεθνώς καθορισμένες οριακές τιμές.
2. *Απολήψεις νερού:* διαχρονική εξέλιξη των ετήσιων απολήψεων νερού από επιφανειακά και υπόγεια νερά.
3. *Τομεακή ανάλυση της ζήτησης νερού:* κατανάλωση νερού σε κυβικά μέτρα προερχόμενου από (α) επιφανειακά νερά και (β) από υπόγεια ανάλογα με τη χρήση (ύδρευση, άρδευση, βιομηχανική χρήση)
4. *Ένταση χρήσης νερού στη γεωργία:* ο λόγος της κατανάλωσης αρδευτικού νερού προς τη συνολική αρδευόμενη έκταση.
5. *Κατά κεφαλή ζήτηση νερού:* ο λόγος των συνολικών απολήψεων νερού προς τον πληθυσμό της ΠΙΝ σε μία δεδομένη χρονική στιγμή.
6. *Κόστος κυβικού ανά χρήση,* μονάδα μέτρησης σε ευρώ.
7. *Ποιότητα εσωτερικών και κολυμβητικών υδάτων.* Μετρήσεις τιμών συγκεκριμένων φυσικοχημικών παραμέτρων και σύγκρισή τους με τις τιμές που θέτουν οι αντίστοιχες Κοινοτικές Οδηγίες.
8. *Ποιότητα θαλάσσιων υδάτων:* μετρήσεις των βασικών χαρακτηριστικών που αφορούν στην ποιότητα των θαλασσίων υδάτων στην περιοχή, όπως οι φυσικές /χημικές παράμετροι και η συγκέντρωση επιβλαβών ουσιών, και τα περιστατικά ρύπανσης από πετρελαιοειδή και άλλες ουσίες.
9. *Επεξεργασία αστικών λυμάτων:* αριθμός των μονάδων επεξεργασίας λυμάτων σε συνδυασμό με το ποσοστό του πληθυσμού που εξυπηρετείται από τις εγκαταστάσεις αυτές.
10. *Ποσοστό ανακύκλωσης νερού (%)*
11. *Αριθμός κυρώσεων για παραβάσεις της νομοθεσία.*

Επιπλέον των ανωτέρω δεικτών, εναλλακτικά ή συνδυαστικά μπορούν να χρησιμοποιούνται οι σχετικοί δείκτες που προβλέπονται από τα εγκεκριμένα και υπό έγκριση Σχέδια διαχείρισης των λεκανών απορροής της ΠΙΝ.

8.4 Ατμόσφαιρα και κλιματικοί παράγοντες

Προτείνεται η προώθηση των ακόλουθων μέτρων και δράσεων:

1. Συνεχής ποιοτικός έλεγχος των καυσίμων κίνησης,
2. Χρήση ειδικών φίλτρων συγκράτησης των σωματιδίων ή άλλων ρύπων (π.χ. SO₂) στις βιομηχανικές και αστικές καμινάδες,
3. Μείωση της εξάρτησης από το πετρέλαιο (και τα παράγωγα) και εξοικονόμηση ενέργειας στο δημόσιο και ιδιωτικό (οικιακό, βιοτεχνικό και βιομηχανικό) τομέα,
4. Χρήση φυσικού αερίου στη βιομηχανία και στη μετακίνηση / χρήση εναλλακτικών καυσίμων στα ΜΜΜ,
5. Έλεγχος των κινητήρων / καταλυτών των οχημάτων και δικύκλων - Εφαρμογή της Κάρτας Ελέγχου Καυσαερίων (ΚΕΚ) σε όλα τα κυκλοφορούντα οχήματα - μέσα μετακίνησης (ταξί, φορτηγά, ΙΧ και δίκυκλα),
6. Παροχή κινητήρων για την απόσυρση οχημάτων και την παράλληλη ενθάρρυνση της χρήσης των ΜΜΜ,
7. Αυστηρή εφαρμογή της απαγόρευσης καύσης και αποτέφρωσης (στερεών, υγρών ή αέριων) αποβλήτων σε ανοικτό μη ελεγχόμενο χώρο (π.χ. χωματερές),

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Ατμόσφαιρα

1. *Εκπομπές αέριων ρύπων*: ποσότητα των ετήσιων εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων.
2. *Πορεία αποσύνδεσης οικονομίας και αέριων ρύπων*: εξέλιξη εκπομπών βασικών αέριων ρύπων, παράλληλα με την εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.
3. *Μέσες τιμές και υπερβάσεις ορίων*: μέσες τιμές και εντοπισμός των υπερβάσεων κατά τη διάρκεια ενός έτους σε σχέση με τα όρια που θέτουν οι Κοινοτικές Οδηγίες.
4. *Τομεακή ανάλυση ατμοσφαιρικών ρύπων*: ποσοστιαία συμμετοχή των τομέων ενεργειακής κατανάλωσης και άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων στις συνολικές εκπομπές κάθε ατμοσφαιρικού ρύπου.

Κλιματική αλλαγή

5. *Εκπομπές αέριων ρύπων του θερμοκηπίου*: συνολικές ετήσιες εκπομπές αέριων του θερμοκηπίου (CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFC, SF₆), σταθμισμένες με βάση τη σχετική συνεισφορά τους στην υπερθέρμανση του πλανήτη, ως ισοδύναμες μονάδες βάρους CO₂.
6. *Πορεία αποσύνδεσης οικονομίας και αέριων του θερμοκηπίου*: σχετική εξέλιξη εκπομπών αέριων του θερμοκηπίου παράλληλα με την εξέλιξη του ΑΕΠ.

7. *Τομεακή ανάλυση αερίων του θερμοκηπίου:* ποσοστιαία συμμετοχή παραγωγικών τομέων και λοιπών δραστηριοτήτων στις συνολικές εκπομπές κάθε αερίου του θερμοκηπίου.

Κατανάλωση ενέργειας

8. *Εξέλιξη πρωτογενούς ενεργειακής ζήτησης:* διαχρονική εξέλιξη της κατανάλωσης πρωτογενών μορφών ενέργειας, εκφρασμένης σε μονάδες θερμογόνου δύναμης (τόνοι ισοδύναμου πετρελαίου), των οποίων το άθροισμα αναφέρεται ως «πρωτογενής ενεργειακή ζήτηση» ή «ακαθάριστη ενεργειακή κατανάλωση».
9. *Εξέλιξη τελικής ενεργειακής κατανάλωσης:* κατανομή δευτερογενών μορφών ενέργειας στους τομείς τελικής ζήτησης.
10. *Κατά κεφαλή ενεργειακή κατανάλωση και εκπομπές CO₂:* Ο λόγος της πρωτογενούς ενεργειακής ζήτησης προς τον πληθυσμό της Περιφέρειας. Συνδυάζεται με το μέσο ύψος εκπομπών CO₂ από τον ενεργειακό τομέα και σε αντιπαράθεση με τις τιμές για το σύνολο της ΕΕ.
11. *Συμβολή του ενεργειακού τομέα στις αέριες εκπομπές:* ποσοστιαία συμμετοχή των εκπομπών από τους τομείς παραγωγής και κατανάλωσης ενέργειας στο σύνολο των αερίων εκπομπών από όλες τις πηγές.
12. *Αποσύνδεση οικονομίας, ενεργειακής ζήτησης και εκπομπών:* σχετική εξέλιξη της συνολικής ενεργειακής κατανάλωσης, του ΑΕΠ και των εκπομπών που προέρχονται από τον ενεργειακό τομέα.
13. *Σύνθεση του μίγματος της ηλεκτροπαραγωγής:* ποσοστιαία συμμετοχή των μορφών ενέργειας που συμμετέχουν στην εγχώρια ηλεκτροπαραγωγή σε αντιπαράθεση με τα δεδομένα της ΕΕ.
14. *Συμμετοχή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην ηλεκτροπαραγωγή:* ποσοστιαία συμμετοχή των ΑΠΕ στο σύνολο της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας.
15. *Εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών για θέρμανση νερού:* διαχρονική εξέλιξη της εγκατεστημένης επιφάνειας ηλιακών συλλεκτών παράλληλα με την παραγόμενη ενέργεια σε GWh.
16. *Διείσδυση φυσικού αερίου και βιοκαυσίμων:* αριθμός συνδέσεων φυσικού αερίου των καταναλωτών ανά τομέα και κατανάλωση βιοκαυσίμων ως ποσοστό επί της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας στις μεταφορές.
17. *Ριζικά ανακαινιζόμενα και νέα κτίρια χαμηλών ενεργειακών απαιτήσεων:* αριθμός των νέων ή των ριζικά ανακαινιζόμενων κτιρίων, τα οποία πληρούν τις προδιαγραφές του ΚΕΝΑΚ.

8.5 Ποιότητα ζωής και κοινωνική συνοχή

1. Με δεδομένο ότι ορισμένα από προβλεπόμενα έργα και ρυθμίσεις αναμένεται να προκαλέσουν πιέσεις προς κοινωνικές ομάδες και δραστηριότητες, είναι απαραίτητο να συνοδεύονται από αντισταθμιστικά μέτρα, αλλά και από ένα ευρύτερο πλέγμα μέτρων κοινωνικής πολιτικής με έμφαση:
 - στην αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών υγείας, εκπαίδευσης και πρόνοιας.
 - στην αντιμετώπιση της ανεργίας
 - στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού
 - στην πρόσβαση όλων σε επαρκή κατοικία
 - στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (ΑμεΑ, μειονοτικές ομάδες, ηλικιωμένοι, νέοι, κτλ)
 - στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών και προσφύγων

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Δημογραφικά στοιχεία

1. *Μεταβολή πληθυσμού (%)*
2. *Γεννητικότητα*, ως ο ρυθμός φυσικής μεταβολής του πληθυσμού.
3. *Νεανικότητα*, ποσοστό παραγωγικών ηλικιών και γήρανση
4. *Μετανάστευση* (ποσοστό μεταναστών στο σύνολο του πληθυσμού της ΠΙΝ)
5. *Ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες* (ποσοστό στο σύνολο του πληθυσμού της ΠΙΝ)
6. *Πληθυσμιακή πυκνότητα αστικών κέντρων* (κάτοικοι ανά εκτάριο).

Κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά

7. *Μορφωτικό επίπεδο*
8. *Απασχόληση:*
9. *Ανεργία*
10. *ΑΕΠ κατά κεφαλή*
11. *Μέσο κατά κεφαλή εισόδημα*
12. *Παραγωγικότητα της εργασίας*

Κοινωνική συνοχή - κοινωνικός αποκλεισμός

13. *Ανισοκατανομή εισοδήματος*: με χρήση του δείκτη S80/S20 και του συντελεστή Gini. Ο δείκτης S80/S20 είναι ο λόγος του μέσου εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού προς το μέσο εισόδημα του φτωχότερου 20% του πληθυσμού, ενώ ο συντελεστής Gini εξετάζει το βαθμό στον οποίο η κατανομή του εισοδήματος στο σύνολο του πληθυσμού αποκλίνει από την τέλεια ισοκατανομή.

14. *Κοινωνικός αποκλεισμός*: με χρήση του δείκτη οικονομικής επισφάλειας, ο οποίος αναφέρεται στο ποσοστό του πληθυσμού που διαβιεί κάτω από το όριο της φτώχειας (το οποίο συμβατικά ορίζεται ως το 60% του εθνικού μέσου κατά κεφαλή εισοδήματος).
15. *Ισότητα των δυο φύλων*: Αποτιμάται βάσει της μισθολογικής διαφοράς των δυο φύλων (λόγος του μέσου γυναικείου μισθού προς το μέσο ανδρικό μισθό).

Ποιότητα ζωής - Συνθήκες διαβίωσης

16. *Εκπλήρωση βασικών αναγκών*: ποσοστό του πληθυσμού που αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εκπλήρωση βασικών αναγκών, όπως είναι η διατροφή, η δυνατότητα πληρωμής μιας εβδομάδας διακοπών το χρόνο κλπ.
17. *Οικονομική δυσπραγία*: ποσοστό του πληθυσμού που αντιμετωπίζει βασικά οικονομικά προβλήματα, όπως είναι η αδυναμία έγκαιρης πληρωμής του ενοικίου ή αποπληρωμής των χρεών (δάνεια, κάρτες κλπ.).
18. *Δημόσια υγεία*: με χρήση δεικτών που χαρακτηρίζουν τη δημόσια υγεία, όπως είναι το προσδόκιμο ζωής χωρίς σοβαρά προβλήματα υγείας, η πιθανότητα εμφάνισης σοβαρών ασθενειών (π.χ. καρκίνος) και το ποσοστό των υπέρβαρων ατόμων.
19. *Ασφάλεια στο χώρο εργασίας*: συχνότητα σοβαρών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων.
20. *Συνθήκες στέγασης*: με χρήση των εξής δεικτών:
 - (α) *Επιφάνεια κατοικίας* (τ.μ. ανά άτομο),
 - (β) *Συνθήκες στέγασης*, (π.χ. ποσοστό του πληθυσμού που δεν διαθέτει στοιχειώδεις ανέσεις κατοικίας όπως είναι η ύπαρξη τουαλέτας εντός της οικίας),
 - (γ) *Νέες κατοικίες και εξοχική κατοικία*

Κοινωνικές υποδομές - Ισότητα πρόσβασης

21. *Υποδομές υγείας* με χρήση των εξής δεικτών:
 - (α) *Ιατρικό δυναμικό* (γιατροί / 1.000 κατοίκους)
 - (β) *Νοσηλευτικό προσωπικό* (νοσηλεύτες / 1.000 κατοίκους)
 - (γ) *Νοσοκομειακή υποδομή* (αριθμός κλινών / 1.000 κατοίκους)
22. *Υποδομές εκπαίδευσης*: με χρήση των εξής δεικτών:
 - (α) *Σχολική υποδομή* (μαθητές / σχολική αίθουσα)
 - (β) *Διδακτικό προσωπικό* (μαθητές / διδακτικό προσωπικό)
 - (γ) *Προσχολική εκπαίδευση* (κάτοικοι ή παιδιά / βρεφονηπιακό σταθμό),
23. *Υποδομές πρόνοιας*: επιφάνεια των χώρων (σε τ.μ.) προς τον πληθυσμό των ηλικιωμένων σε μια περιοχή.

Έκθεση του πληθυσμού σε περιβαλλοντικούς κινδύνους

24. *Επικινδυνότητα εμφάνισης πλημμυρών*: προτεραιότητα υλοποίησης των κατά περίπτωση κατάλληλων αντιπλημμυρικών έργων σε ευάλωτες περιοχές.

8.6 Πολιτιστική κληρονομιά

1. Βασικές προϋποθέσεις για την αξιοποίηση του πολιτισμικού πλούτου της ΠΙΝ είναι:
 - η εξασφάλιση των αναγκαίων χρηματοδοτήσεων και ανθρωπίνων πόρων για την ανάπτυξη του πολιτισμού και την κάλυψη των αναγκών που απορρέουν από αυτόν, και
 - η αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογικών μέσων για τη διεξαγωγή σύγχρονων μεθόδων έρευνας, ανάδειξης και διαφύλαξης της πολιτισμικής κληρονομιάς, αλλά και τη βελτίωση της πρόσβασης του πληθυσμού στη σχετική πληροφορία.
2. Η ανάδειξη της ιδιαίτερης ιστορικής και σύγχρονης πολιτιστικής ταυτότητας των Ιονίων Νησιών αποτελεί στρατηγική επιλογή του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ η οποία προωθείται συστηματικά μέσω στοχευμένων κατευθύνσεων και δράσεων. Η πολιτική του ΠΠΧΣΑΑ για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς διαπνέεται από μια αντίληψη συνολικής ανάδειξης ευρύτερων συνόλων πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος, που περιλαμβάνει τα ιστορικά κέντρα των πόλεων, τους παραδοσιακούς οικισμούς της Περιφέρειας, αξιόλογα πολεοδομικά και αρχιτεκτονικά σύνολα, τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία, δίνοντας έμφαση στη σύνδεσή τους μέσω οικο-πολιτιστικών διαδρομών.

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Παρακολούθηση εφαρμογής κατευθύνσεων και δράσεων του ΠΠΧΣΑΑ

1. *Υλοποίηση των προγραμμάτων προστασίας και ανάδειξης:* Παρακολουθείται σε ετήσια βάση η πορεία εφαρμογής των σχετικών προγραμμάτων κατά στάδια υλοποίησης
2. *Δαπάνες για την υλοποίηση των προγραμμάτων προστασίας και ανάδειξης:* Παρακολουθείται η ετήσια διάθεση πόρων (από τον κρατικό προϋπολογισμό, το ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, τα κονδύλια της τοπικής αυτοδιοίκησης), για την υλοποίηση των σχετικών προγραμμάτων.

Γενικοί δείκτες για την παρακολούθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς

3. *Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία:*
 - Αριθμός επισκεπτών
 - Συνολικός αριθμός κηρυγμένων μνημείων
 - Αριθμός / ποσοστό μνημείων που εντάχθηκαν σε πρόγραμμα αποκατάστασης / ανάδειξης εντός του έτους
4. *Μουσεία:*
 - Αριθμός επισκεπτών

5. *Διατηρητέα κτίρια:*

- Συνολικός αριθμός
- Αριθμός / ποσοστό διατηρητέων κτιρίων που αποκαταστάθηκαν εντός του έτους
- Αριθμός / ποσοστό διατηρητέων κτιρίων που κινδυνεύουν από κατάρρευση
- Μεταβολή στις χρήσεις γης διατηρητέων κτιρίων

6. *Πολιτιστική δημιουργία και «πολιτιστική οικονομία»:*

- Αριθμός και εισιτήρια φεστιβάλ και συναυλιών
- Αριθμός και εισιτήρια κινηματογράφων
- Αριθμός και εισιτήρια θεάτρων
- Αριθμός χώρων φιλοξενίας καλλιτεχνικών εκδηλώσεων
- Ποσοστό κτιρίων που επαναχρησιμοποιούνται για τη στέγαση σχετικών χρήσεων

7. *Χρήση σύγχρονων τεχνολογιών για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς:*

- Αριθμός / ποσοστό μουσείων που διαθέτουν ιστοσελίδες διαδραστικού περιεχομένου
- (με δυνατότητα εικονικής περιήγησης)

8.7 Τοπίο

Οι προωθούμενες από το αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ δράσεις για την προστασία του τοπίου αφορούν:

1. Λήψη μέτρων για την ανάδειξη αξιόλογων και την αποκατάσταση ιδιαιτέρως υποβαθμισμένων τοπίων της Περιφέρειας.
2. Αναγνώριση και οριοθέτηση των περιοχών και των τύπων τοπίου που συναντώνται στην ΠΙΝ (μετά από μελέτη χαρακτηρισμού τοπίου), με ιδιαίτερη έμφαση αφενός στην αρμονική ένταξη των αξιόλογων συνόλων, ιστορικών κέντρων κλπ. στον ευρύτερο χώρο, αφετέρου δε, να εξετάσουν τα δίκτυα σύνδεσης των επιμέρους αξιόλογων συνόλων και στοιχείων. Επίσης μεγάλη βαρύτητα θα πρέπει να αποδοθεί στην προστασία και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, στη διαφύλαξη των καλλιέργειών, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για βιολογικές ή ποιοτικές.
3. Θεσμική θωράκιση των τοπίων διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής σημασίας
4. Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των περιοχών και τύπων τοπίου της ΠΙΝ μέσω στοχευμένων προγραμμάτων
5. Ανάκτηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση υποβαθμισμένων τοπίων (όπως ανενεργά λατομεία, υποβαθμισμένες γειτονιές, βιομηχανικές περιοχές, καμμένες εκτάσεις κλπ.)
6. Φυσική ή λειτουργική σύνδεση σημαντικών τοπίων της ΠΙΝ
7. Ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το τοπίο της ΠΙΝ
8. Οριζόντια ενσωμάτωση του τοπίου στα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια για την ΠΙΝ
9. Σύνταξη ειδικών μελετών επιπτώσεων στο τοπίο για όλα τα μεγάλα έργα
10. Οριζόντια ενσωμάτωση του τοπίου σε όλα τα αναπτυξιακά σχέδια
11. Ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών, της πληροφόρησης και των πρωτοβουλιών και καινοτόμων δράσεων για τα τοπία της ΠΙΝ.

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

Βαθμός υλοποίησης των στόχων της εθνικής πολιτικής (Ν. 3827/2010) - Εφαρμογή των κατευθύνσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ για το τοπίο

1. Ετήσια παρακολούθηση της *πορείας εφαρμογής των «ειδικών μελετών»* για το τοπίο στα επιλεγμένα τοπία προτεραιότητας (στάδιο μελέτης, διατιθέμενες δαπάνες κατά πηγή, κατανομή ανά Χωρική Ενότητα).
2. Παρακολούθηση της *ανάδρασης* μεταξύ των «ειδικών μελετών» τοπίου και των σχετικών προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς της ΠΙΝ.

Βαθμός υλοποίησης δράσεων ανάδειξης και αποκατάστασης τοπίων

3. Συνολικός αριθμός προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων του τοπίου στην Περιφέρεια.
4. Αριθμός / ποσοστό επί του συνόλου των προστατευόμενων τοπίων που έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Σύστημα του Ν.3937/2011.
5. Αριθμός / ποσοστό επί του συνόλου των προστατευόμενων τοπίων όπου εκπονούνται Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (και κατά στάδιο υλοποίησης των μελετών).
6. Ποσοστό αναγνωρισμένων «τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους» που δεν έχουν θεσμοθετηθεί.
7. Πορεία αποκατάστασης ιδιαιτέρως υποβαθμισμένων τοπίων (ανενεργών λατομείων, χωματερών, κλπ.) [και κατά στάδιο υλοποίησης των μελετών].
8. Αριθμός έργων υποδομής όπου εκτελούνται μελέτες επιπτώσεων στο τοπίο

8.8 Χρήσεις γης – υλικά περιουσιακά στοιχεία

1. Παρακολουθείται η μεταβολή των χρήσεων γης στο χώρο της Περιφέρειας, η πορεία υλοποίησης του ίδιου του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ, μέσω της παρακολούθησης της εφαρμογής των υποκείμενων επιπέδων σχεδιασμού, καθώς και ο προσδιορισμός των μεταβολών στις αξίες γης και στα υλικά περιουσιακά στοιχεία (όπως ζητείται από την Οδηγία 2001/42/ΕΚ), με αναφορά στους αντίστοιχους αντισταθμιστικούς μηχανισμούς.
2. Είναι σημαντικό το ζήτημα της πρόβλεψης αποτελεσματικών και δίκαιων μηχανισμών προστασίας κοινωνικών ομάδων και υφιστάμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων και αναδιανομής των ωφελειών που προκύπτουν από την εκμετάλλευση του χώρου στο πλαίσιο προώθησης αναπτυξιακών επιλογών του ΠΠΧΣΑΑ.

Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:

1. *Μεταβολές χρήσεων γης* (επιφάνεια σε στρ. και % - Συνολικά, ανά Δήμο και Χωρική Ενότητα)
2. *Ανθρωπογενείς χρήσεις*: εκτάσεις σε στρέμματα Α' και Β' κατοικίας, βιομηχανικές περιοχές (με επιμέρους διαφοροποιήσεις αναλόγως του βαθμού όχλησης), ζώνες τουρισμού - αναψυχής, γεωργική γη, κτηνοτροφικές ζώνες, ΧΥΤΑ, ΧΑΔΑ, ειδικές εγκαταστάσεις υποδομών, μεταφορικά δίκτυα, κλπ. είναι στοιχεία που απαιτούνται για την επαρκή αξιολόγηση των πιέσεων στις χρήσεις γης, αλλά και της ποιότητας των εδαφικών πόρων.
3. *Φυσικές περιοχές - αδόμητες εκτάσεις*: Δασικές εκτάσεις σε στρέμματα, βιότοποι, προστατευόμενα και μη οικοσυστήματα κλπ.
4. *Υδάτινες επιφάνειες*, εκτάσεις σε στρέμματα

Εφαρμογή ρυθμίσεων - Υλοποίηση του σχεδιασμού

5. *Πορεία εφαρμογής ΓΠΣ* (συνολικά και ανά Χωρική Ενότητα) [και κατά στάδια μελέτης]
6. *Πορεία υλοποίησης των μελετών εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ* (και κατά στάδια μελέτης)

Αξίες γης, υλικά περιουσιακά στοιχεία και μηχανισμοί αντιστάθμισης ωφελειών:

7. *Ποσοστό μεταβολής των πραγματικών αξιών γης (%)*
8. *Αντικειμενικές αξίες γης*
9. *Έκταση εγκαταλελειμμένης - υποβαθμισμένης γης*
10. *Πλήθος και επιφάνεια νέων οικοδομών κατ' έτος*
11. *Πλήθος και αριθμός δωματίων νέων κατοικιών κατ' έτος*
12. *Ποσοστό καταβολής αποζημιώσεων*

13. Ποσοστό εφαρμογής αντισταθμιστικών μέτρων (χρηματικών εισφορών, εισφορών σε γη ή άλλων μηχανισμών) και συσχέτιση με την εκτιμώμενη ή/και διαπιστωμένη αύξηση των αξιών γης

9. Βασικές μελέτες και έργα που απαιτούνται για την υλοποίηση των κατευθύνσεων και μέτρων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ

Στη συνέχεια παρατίθενται οι βασικές μελέτες και τα απαιτούμενα έργα (ανά Δήμο και παραγωγικούς τομείς) για την υλοποίηση των κατευθύνσεων και μέτρων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ, σύμφωνα με το πρόγραμμα δράσης του σχεδίου αυτού.

Παραγωγικοί Τομείς

Πρωτογενής Τομέας

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα	Χρονοδιάγραμμα
ΜΔ	Προβολή των αγροτικών προϊόντων που παράγονται στην περιφέρεια και ιδιαίτερα των προϊόντων που εντάσσονται στο «Καλάθι της Περιφέρειας»	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Παραγωγή βιολογικών προϊόντων ολοκληρωμένης διαχείρισης και προώθηση στην εθνική και την ευρωπαϊκή αγορά	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Οριοθέτηση της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Παρακολούθηση (monitoring) της αλιευτικής δραστηριότητας ιδιαίτερα στις προστατευόμενες περιοχές, (δημιουργία χρονοσειρών και βάσης δεδομένων και συνεργασία με το Πανεπιστήμιο και τα ΤΕΙ στους τομείς έρευνας και καινοτομίας)	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Οριοθέτηση χωρικών ενοτήτων της αλιείας	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Καθορισμός λατομικών ζωνών	Μεσοπρόθεσμο

Δευτερογενής Τομέας

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα	Χρονοδιάγραμμα
ΜΔ	Δημιουργία Φορέων Διαχείρισης Επιχειρηματικών Πάρκων βιοτεχνίας – βιομηχανίας και χονδρεμπορίου	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Εξυγίανση από τις ρυπαίνουσες και οχλούσες μονάδες στις παρόδιες ζώνες και ειδικά κατά μήκος των κύριων οδικών αξόνων, στις εισόδους των πόλεων, αλλά και στον αστικό χώρο - πόλεις και οικισμοί	Μεσοπρόθεσμο

Τριτογενής Τομέας

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα	Χρονοδιάγραμμα
ΜΔ	Οριοθέτηση των τουριστικά ανεπτυγμένων περιοχών	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Εξυγίανση και βελτίωση των παρεχόμενων υποδομών και υπηρεσιών του μαζικού παράκτιου τουρισμού	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Δημιουργία δικτύων οικο-πολιτιστικών διαδρομών (προστατευόμενες φυσικές περιοχές, μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους, εγκαταλελειμμένους και παραδοσιακούς οικισμούς)	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Αναπλάσεις βιοκλιματικού σχεδιασμού στους Κ.Χ. των τουριστικά ανεπτυγμένων περιοχών	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Δράσεις ενίσχυσης και προβολής για την περαιτέρω ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού κρουαζιέρας και σκαφών αναψυχής	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Ενίσχυση για την επέκταση του Ιόνιου Πανεπιστημίου και των ΤΕΙ	Μακροπρόθεσμο

Β.1.1.ε.2 Σύστημα μεταφορών

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα	Χρονοδιάγραμμα
ΜΔ	Ολοκλήρωση του κατακόρυφου αναπτυξιακού άξονα της ΠΙΝ	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Δρομολόγηση υδροπλάνων για την συμπληρωματική ενδοπεριφερειακή και διαπεριφερειακή επικοινωνία της ΠΙΝ, αλλά και για την επικοινωνία με τις χώρες της Αδριατικής, στο πλαίσιο της μακροπεριφέρειας Αδριατικής – Ιονίου	Μεσοπρόθεσμο

Λοιπές τεχνικές υποδομές

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα	Χρονοδιάγραμμα
ΜΔ	Προώθηση νέων πράσινων τεχνολογιών	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Ανάπτυξη έξυπνων δικτύων και μετρητών	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Ανάπτυξη και διεύρυνση συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας	Μακροπρόθεσμο
Ε	Ανάπτυξη υποδομών ευρυζωνικότητας και η εφαρμογή χρηστικών υπηρεσιών	Μακροπρόθεσμο
ΜΔ	Προώθηση της ανακύκλωσης με χωριστή συλλογή αποβλήτων	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Πρόληψη με μείωση της παραγωγής αποβλήτων στην πηγή τους, προώθηση της οικιακής κομποστοποίησης και επαναχρησιμοποίηση ως φυσικό λίπασμα σε κήπους.	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Εκμετάλλευση βιομάζας - βιοαερίου από τους ΧΥΤΑ.	Μεσοπρόθεσμο

Προστασία περιβάλλοντος

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα	Χρονοδιάγραμμα
ΜΔ	Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής – Αντιμετώπιση και διαχείριση περιβαλλοντικού κινδύνου	Μακροπρόθεσμο
ΜΔ	Προώθηση πράσινων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Αειφόρος Διαχείριση και Προστασία Φυσικών Πόρων	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Προστασία και ανάδειξη βιοποικιλότητας και φυσικού τοπίου, αποτελεσματική διαχείριση και προστασία υδατικών πόρων, αντιμετώπιση περιβαλλοντικών κινδύνων	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Προστασία και διαχείριση των παράκτιων και εσωτερικών υδάτων	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Διασφάλιση της καλής ποιότητας των υδάτων κολύμβησης	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της αποκατάστασής της	Μακροπρόθεσμο
ΜΔ	Συντονισμός των πολιτικών για τα ύδατα στους τομείς της γεωργίας, των μεταφορών, της περιφερειακής ανάπτυξης και της ενέργειας	
ΜΔ	Προστασία των θαλάσσιων πόρων	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Βιώσιμη χρήση πόρων	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Προστασία των υδάτινων πόρων	
ΜΔ	Βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και μείωση του θορύβου	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας, αποσυμφόρηση κυκλοφοριακού φόρτου – δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων - αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής, της ηχητικής και ηλεκτρομαγνητικής ρύπανσης	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Προώθηση της έρευνας στον τομέα του Περιβάλλοντος / καινοτόμες τεχνολογίες	Μεσοπρόθεσμο
ΜΔ	Στήριξη και ενίσχυση της απασχόλησης, ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας στον Τομέα του Περιβάλλοντος	Μεσοπρόθεσμο

Δήμος Κέρκυρας

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
ΜΔ	Οριοθέτηση της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΑΑΤ	-
ΜΔ	Καθορισμός και οριοθέτηση λατομικών περιοχών σύμφωνα με τον Ν. 4001/2011	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
ΜΔ	Σύσταση Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
Μ	Επανεξέταση της λειτουργίας του ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ στη Λευκίμμη	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
Μ	Σύνταξη του Γ.Π.Σ. του Δήμου Κέρκυρας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	1.200.000 €
Μ	Αναθεώρηση της ΖΟΕ Αργυράδων	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΕΚΑ	50.000 €
Μ	Πολοδομική Μελέτη για τη δημιουργία Επιχειρηματικών Πάρκων βιοτεχνίας – βιομηχανίας και χονδρεμπορίου στην περιοχή Τζάβρου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	600.000 €
Μ	Πολοδομική Μελέτη ενδιάμεσου βαθμού οργάνωσης υποδοχέων μεταποιητικών μονάδων στην περιοχή του διπόλου Αχαράβης – Κασσιόπης και στην περιοχή της Λευκίμης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	600.000 €
Μ – Ε	Μελέτη και κατασκευή δημοτικών σφαγείων	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	1.000.000 €
Μ	Χωροθέτηση ενός νέου υποδοχέα για τις μονάδες αποθήκευσης καυσίμων	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	100.000 €
Μ	Μελέτες για τη δημιουργία καταδυτικών πάρκων στην περιοχή της Παλαιοκαστρίτσας και στα Διαπόντια Νησιά	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	50.000 €
Μ	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Διαπόντιων Νήσων	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	100.000 €
Μ	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Παντοκράτορα	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	100.000 €
Μ	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Βορειοδυτικής Κέρκυρας	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	100.000 €
Μ	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Κεντρικής Κέρκυρας	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	100.000 €
Μ	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Νότιας Κέρκυρας	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	100.000 €
Μ	Μελέτη αξιοποίησης και ανάδειξης όλων των πολιτιστικών μνημείων και στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς του Δήμου	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
Μ	Μελέτη δημιουργίας βοτανικού κήπου και πάρκου αναψυχής στο χώρο της Παλαιόπολης	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
Μ	Μελέτη ανάπτυξης του οικισμού Πετρίτη	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	2.000.000 €
Μ	Ανασκαφή και ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων	Μεσοπρόθεσμο	ΕΦ. ΑΡΧ.	-
Μ	Σύνταξη Πολοδομικής μελέτης και Πρ. Εφαρμογής στον οικισμό Αγ. Γεώργιο Αργυράδων στα όρια της ΖΟΕ Αργυράδων, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο για την παραθεριστική κατοικία, με πρόβλεψη ειδικών όρων δόμησης.	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
Μ	Σύνταξη Πολοδομικής μελέτης με επιβολή ειδικών όρων δόμησης όλων των πυκνοδομημένων περιοχών παραθεριστικής κατοικίας που έχουν αναπτυχθεί με τις εκτός σχεδίου διατάξεις, όσο και των περιοχών μίξης της παραθεριστικής κατοικίας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
	με τουρισμό			
M	Μελέτη για την ανάπτυξη του λιμένα Κέρκυρας ως "home port" λιμένας κρουαζιέρας.	Μεσοπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡΚ.	-
E	Κατασκευή ελικοδρομίου στη νήσο Μαθράκι.	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΑ	500.000 €
M	Μελέτη δικτύων άρδευσης κατά προτεραιότητα στις περιοχές κατασκευής φραγμάτων και λιμνοδεξαμενών της Π.Ε. Κέρκυρας	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή ΤΕΙ	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Υπολιμεναρχείου Λευκίμμης	Μεσοπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡΚ.	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή ερευνητικού κέντρου	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Ινστιτούτου Νησιωτικής Γεωργίας	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠ. ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή μουσείου φυσικής ιστορίας	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή διοικητικών υπηρεσιών στο πλαίσιο της διεκδίκησης της έδρας της μακροπεριφέρειας Αδριατικής – Ιονίου	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠ. ΕΞ.	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή μουσικού πόλου, σε σχέση και με το ΑΕΙ και την εξειδίκευση στις μουσικές τεχνολογίες	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ	-
M – E	Μελέτη Ανάπλασης της πόλης της Κέρκυρας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή κέντρου υγείας Κασσιόπης	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή συμβουλευτικών σταθμών επιτόκων – βρεφών	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή γεροντικών στεγών – ΚΑΠΗ – ΚΗΦΗ	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή πνευματικού κέντρου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή ειρηνοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή πταισματοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή υποθηκοφυλακείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή αγρονομείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή δασαρχείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή ΚΕΠ	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Έργα βελτιώσεων και παρεμβάσεων στην ασφάλεια και τον εξοπλισμό στο οδικό δίκτυο του νησιού της Κέρκυρας	Μακροπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
E	Λιμενικά έργα υποδομής για τα καταδυτικά πάρκα Παλαιοκαστρίτσας και Διαπόντιων Νήσων	Μεσοπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡΚ.	150.000 €
E	Ολοκλήρωση των έργων που προβλέπονται στο εγκεκριμένο master plan του λιμένα Κέρκυρας	Μεσοπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡΚ.	-
E	Κατασκευή ενός νέου επιβατικού σταθμού στο λιμένα Κέρκυρας	Μακροπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡΚ.	-
E	Αλιευτικό και τουριστικό καταφύγιο στους Έρμονες	Μακροπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡΚ.	1.500.000 €
E	Αλιευτικό καταφύγιο στη Σπηλιά	Μακροπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡΚ.	1.500.000 €
E	Μικρό αλιευτικό καταφύγιο στη Φιορτούλα Πεντατίου	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.500.000 €

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
Ε	Επέκταση του υπάρχοντος μικρού αλιευτικού καταφυγίου στον Κοντογυαλό Σιναράδων	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.500.000 €
Ε	Επέκταση του υπάρχοντος μικρού αλιευτικού καταφυγίου στους Αργυράδες	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.000.000 €
Ε	Λιμενική παρέμβαση στο Λιμάνι Φύκι Ερρείκουσας	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.500.000 €
Ε	Έργα βελτίωσης του λιμανιού Μαθρακιού	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.500.000 €
Ε	Έργα βελτίωσης του λιμανιού Οθωνών	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.500.000 €
Ε	Έργα βελτίωσης του λιμανιού Αγ. Στέφανου Αυλιωτών	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.500.000 €
Ε	Εγκαταστάσεις υδατοδρομίου στον λιμένα της Κέρκυρας	Μεσοπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡΚ.	20.000 €
Ε	Εγκαταστάσεις υδατοδρομίου στους Οθωνούς, στην Ερρείκουσα και στο Μαθράκι	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	20.000 €
Ε	Εκσυγχρονισμός και βελτίωσή του αερολιμένα της Κέρκυρας από πλευράς υποδομών	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΑ	-
Ε	Υπογειοποίηση της Εθνικής Οδού Κέρκυρας – Λευκίμης στο τμήμα που εφάπτεται στο άκρο του κόμβου “17” του διαδρόμου Προσγείωσης / Απογείωσης	Μακροπρόθεσμο	ΥΠΕΚΑ	-
Ε	Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός του εξοπλισμού των δημοτικών ελικοδρομίων Ερείκουσας και Οθωνών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
Ε	Κατασκευή των απαραίτητων έργων αποχέτευσης των ομβρίων του αεροδρομίου στην λίμνη Κόλλα, μέσω της τάφρου Κωτσέλα, σε συνδυασμό με την απορρύπανση των παρακείμενων τάφρων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Οδική σύνδεση του Αεροδρομίου με τον εξωτερικό οδικό δακτύλιο της πόλης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή νέων Υ/Σ στην περιοχή Σιδάρι Κέρκυρας και κατασκευή της νέας Γραμμής Μεταφοράς 2B/150kV για τη σύνδεση του Υ/Σ Σιδαρίου με το Σύστημα	Μεσοπρόθεσμο	ΔΕΗ	-
Ε	Ενεργειακή διασύνδεση των νησιών Ερείκουσας και Οθωνών με την Κέρκυρα	Μεσοπρόθεσμο	ΔΕΗ	-
Ε	Επέκταση των ευρυζωνικών δικτύων στην ενδοχώρα του Δήμου Κέρκυρας στα Διαπόντια Νησιά	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Ανάπτυξη ενός δικτύου υπερτοπικής εμβέλειας και η δημιουργία κέντρων αποθήκευσης δεδομένων, ιδιαίτερα των δεδομένων του παρατηρητηρίου για την μακροπεριφέρεια Adrio-Ionio	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή ταμιευτήρα χωρητικότητας 10.000 κ.μ. στην περιοχή Δασκός	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	50.000 €
Ε	Κατασκευή κεντρικού φράγματος στην θέση “Μελισσοῦδι” (κοντά στους Χωρεπισκόπους) το οποίο εκτός από τα νερά του χειμάρρου “Μελισσοῦδι” τροφοδοτείται και με έργα εκτροπής από τον χείμαρρο Κυπριανάδων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	900.000 €
Ε	Κατασκευή φράγματος μικρότερου μεγέθους στην θέση “Καλαμιώτισα” κοντά στην Στρογγυλή	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
Ε	Κατασκευή διυλιστηρίων πόσιμου νερού και συμπληρωματικών υποδομών	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	150.000 €
Ε	Κατασκευή και συντήρηση δεξαμενών ύδρευσης	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	100.000 €
Ε	Επέκταση και συντήρηση του δικτύου ύδρευσης στην Π.Ε. Κέρκυρας	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	3.000.000 €

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
Ε	Έργα για την αντιμετώπιση του οξυμένου προβλήματος ύδρευσης στην Κασσιόπη	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή μονάδων αφαλάτωσης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Βελτίωση της καταγραφής των καταναλώσεων - μείωση διαρροών – τοποθέτηση συστημάτων καταγραφής απολήψεων νερού στην Π.Ε. Κέρκυρας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
Ε	Ανάπτυξη της υδροληψίας σε ζώνες με καλή ποιότητα νερού στην Π.Ε. Κέρκυρας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	300.000 €
Ε	Ολοκλήρωση ημιτελών έργων αποχέτευσης και έργων που βρίσκονται σε φάση εξέλιξης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	4.000.000 €
Ε	Βελτίωση και εκσυγχρονισμός υφιστάμενων υποδομών αποχέτευσης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	3.000.000 €
Ε	Επέκταση δικτύων και υφιστάμενων ΕΕΛ για την κάλυψη επιπλέον οικισμών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Δημιουργία νέου βιολογικού καθαρισμού στη νότια Κέρκυρα	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Αντιμετώπιση ζητημάτων αποχέτευσης μικρών παντοροϊκών δικτύων παλαιών οικισμών	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Ανάπτυξη αποχετευτικών συστημάτων σε τουριστικές περιοχές της Π.Ε. Κέρκυρας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Αντικατάσταση των παντοροϊκών δικτύων αποχέτευσης με χωριστικά δίκτυα ακαθάρτων και όμβριων	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Εγκατάσταση μονάδας επεξεργασίας λυματολάσπης στον ΧΥΤΑ Τεμπλονίου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Δημιουργία σταθμών υποδοχής και επεξεργασίας αποβλήτων ελαιοτριβείων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Επέκταση του υφιστάμενου και η δημιουργία νέου κυττάρου στο Τεμπλόνη	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή τριών εργοστασίων διαλογής (ΚΔΑΥ) στη βόρεια, στη μέση και στη νότια Κέρκυρα	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Έργα για τη δημιουργία μονάδων κομποστοποίησης των απορριμμάτων των Διαπόντιων Νήσων	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-

Δήμος Παξών

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
ΜΔ	Οριοθέτηση των γεωργικών εκτάσεων και ένταξη τους σε καθεστώς προστασίας	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΑΑΤ	-
Μ	Αναθεώρηση ΣΧΟΟΑΠ Παξών	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	50.000 €
Μ	Μελέτη για τη δημιουργία καταδυτικού πάρκου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Παξών	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	100.000 €
Μ	Μελέτη αξιοποίησης και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος του Δήμου	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	
Ε	Λιμενικά έργα υποδομής για το καταδυτικό πάρκο	Μεσοπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡ.	25.000 €
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή κέντρου υγείας	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή συμβουλευτικών σταθμών επιτόκων – βρεφών	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή ΚΑΠΗ – ΚΗΦΗ	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή πνευματικού κέντρου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή ειρηνοδικείου / πταισματοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Έργα αναβάθμισης – βελτίωσης της οδού Λάκκα – Γαΐος	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Έργα βελτίωσης του λιμανιού Λάκκας	Μεσοπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡ.	-
Ε	Έργα βελτίωσης του λιμανιού Λογγού	Μεσοπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡ.	-
Ε	Έργα βελτίωσης του λιμανιού Γαΐου	Μεσοπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡ.	-
Ε	Έργα βελτίωσης του λιμανιού Αγραπιδιάς Αντίπαξων	Μεσοπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡ.	-
Ε	Εγκαταστάσεις υδατοδρομίου στον λιμένα του Γαΐου	Μεσοπρόθεσμο	ΟΡ. ΛΙΜ. ΚΕΡ.	20.000 €
Ε	Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός του ελικοδρομίου στους Παξούς	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΑ	500.000 €
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή Ευρυζωνικών δικτύων τηλεπικοινωνιών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Έργα για τη δημιουργία μονάδων κομποστοποίησης των απορριμμάτων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή ΣΜΑ	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	300.000 €

Δήμος Λευκάδας

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
ΜΔ	Οριοθέτηση της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΑΑΤ	-
ΜΔ	Καθορισμός και οριοθέτηση λατομικών περιοχών σύμφωνα με τον Ν. 4001/2011	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
ΜΔ	Σύσταση παρατηρητηρίου με έδρα στη Λευκάδα για την παρακολούθηση των προστατευόμενων περιοχών της Π.Ε. Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
ΜΔ	Σύσταση φορέα διαχείρισης των αρδευτικών έργων του Δήμου Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ	Σύνταξη του Γ.Π.Σ. του Δήμου Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	800.000 €
Μ	Οριοθέτηση ζωνών κτηνοτροφίας	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
Μ	Εκπόνηση ειδικής μελέτης αναβάθμισης των ιχθυοκαλλιεργειών στις λιμνοθάλασσες Παλαιόνι και Αυλαίμων	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΕΚΑ	50.000 €
Μ	Εκπόνηση ειδικής μελέτης οριοθέτησης αλιευτικών πεδίων και αειφορικής διαχείρισής τους	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΕΚΑ	50.000 €
Μ	Πολεοδομική Μελέτη Επιχειρηματικού Πάρκου βιοτεχνίας – βιομηχανίας και χονδρεμπορίου στις Φύσσες	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
Μ	Πολεοδομική Μελέτη ενδιάμεσου βαθμού οργάνωσης υποδοχέων μεταποιητικών μονάδων στη Βασιλική, στο Νυδρί και στο Βουνί	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
Μ – Ε	Μελέτη – κατασκευή δημοτικών σφαγείων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη – κατασκευή εγκαταστάσεων καταδυτικού πάρκου στα Σύβοτα	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	300.000 €
Μ	Σύνταξη δασικού κτηματολογίου	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
Μ	Εκπόνηση διαχειριστικών μελετών για όλες τις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΕΚΑ	200.000 €
Μ	Μελέτη προστασίας των λιμνοθαλασσών Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	100.000 €
Μ	Μελέτη προστασίας και ανάδειξη των ενετικών ελαιώνων	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	75.000 €
Μ – Ε	Μελέτη προστασίας και ανάδειξη του Φαραγγιού της Μέλισσας	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	75.000 €
Μ – Ε	Μελέτη προστασίας και ανάδειξη του δάσους Σκάρων	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	75.000 €
Μ – Ε	Μελέτη προστασίας και ανάδειξη του δάσους Κερασιάς	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	75.000 €
Μ – Ε	Μελέτη προστασίας και ανάδειξη του καταρράκτη Νυδριού	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	75.000 €
Μ – Ε	Μελέτη προστασίας και ανάδειξη του οροπεδίου Εγκλουβής (περιλαμβάνει τους βόλτους που είναι μνημεία της μυκηναϊκής εποχής)	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	75.000 €
Μ – Ε	Μελέτη προστασίας και ανάδειξη της χερσονήσου Γένη	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	75.000 €
Μ – Ε	Μελέτη προστασίας και ανάδειξη της λίμνης Μαραντοχωρίου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	75.000 €
Μ	Μελέτη προστασίας του δάσους Αγ. Νικήτα	Μακροπρόθεσμο	ΠΙΝ	75.000 €

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
M	Μελέτη προστασίας του δάσους Αθανίου	Μακροπρόθεσμο	ΠΙΝ	75.000 €
M	Μελέτη προστασίας του δάσους Αγ. Πέτρου	Μακροπρόθεσμο	ΠΙΝ	75.000 €
M	Μελέτη προστασίας του δάσους Καρυάς	Μακροπρόθεσμο	ΠΙΝ	75.000 €
M	Μελέτη προστασίας του δάσους Εγκλουβής	Μακροπρόθεσμο	ΠΙΝ	75.000 €
M	Μελέτη προστασίας του δάσους Καλαμιτσίου	Μακροπρόθεσμο	ΠΙΝ	75.000 €
M	Μελέτη προστασίας του δάσους Φρύνης	Μακροπρόθεσμο	ΠΙΝ	75.000 €
M	Μελέτη προστασίας του δάσους Χαραδιάτικων	Μακροπρόθεσμο	ΠΙΝ	75.000 €
M	Μελέτη προστασίας του δάσους Καλάμου	Μακροπρόθεσμο	ΠΙΝ	75.000 €
M	Σύνταξη ειδικής μελέτης για τις κατολισθήσεις στο Πόρτο Κατσίκι	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	150.000 €
M	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Βόρειας και Δυτικής Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	100.000 €
M	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Ανατολικής Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	100.000 €
M	Σύνταξη Πολεοδομικής μελέτης με ειδικές προδιαγραφές β' κατοικίας στον Άγιο Νικήτα	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	400.000 €
M	Σύνταξη Πολεοδομικής μελέτης με ειδικές προδιαγραφές β' κατοικίας στη Νικιάνα	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	600.000 €
M	Σύνταξη Πολεοδομικής μελέτης με ειδικές προδιαγραφές β' κατοικίας στην Αμούσου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	600.000 €
M	Σύνταξη Πολεοδομικής μελέτης με ειδικές προδιαγραφές β' κατοικίας στους Τσουκαλάδες	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	600.000 €
M	Αναθεώρηση του σχεδίου πόλης της Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	1.000.000 €
M	Μελέτη νέου λιμένα με εγκαταστάσεις κρουαζιερόπλοιων Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
M	Μελέτη για τουριστικό καταφύγιο στο Βλυχό	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
M	Μελέτη τεχνικοοικονομικής, κοινωνικο-οικονομικής και περιβαλλοντικής τεκμηρίωσης της βέλτιστης λύσης σύνδεσης του νησιού με την ηπειρωτική χώρα	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
M	Τροποποίηση και επικαιροποίηση των εν εξελίξει πολεοδομικών μελετών της Π.Ε. Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M	Μελέτη / κατασκευή των απαιτούμενων λιμενικών υποδομών εξυπηρέτησης υδροπλάνων στο λιμένα της Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	50.000 €
M	Μελέτη / κατασκευή των απαιτούμενων λιμενικών υποδομών εξυπηρέτησης υδροπλάνων στο λιμένα του Καλάμου	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	50.000 €
M	Μελέτη / κατασκευή των απαιτούμενων λιμενικών υποδομών εξυπηρέτησης υδροπλάνων στο λιμένα του Καστού	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	50.000 €
M	Μελέτη / κατασκευή των απαιτούμενων λιμενικών υποδομών εξυπηρέτησης υδροπλάνων στο λιμένα της Βασιλικής	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	50.000 €
M – E	Μελέτη / κατασκευή ελικοδρομίου στη νήσο Κάλαμο	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
M – E	Μελέτη / κατασκευή ελικοδρομίου στη νήσο Καστό	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
M – E	Μελέτη / κατασκευή ελικοδρομίου στη Βασιλική Λευκάδας	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
M	Κατασκευή δημοτικού σφαγείου Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M	Μελέτη για τη δημιουργία καταδυτικού πάρκου στα Σύβοτα	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	20.000 €
E	Κατασκευή έργων για την αντιμετώπιση της διάβρωσης των ακτών της Π.Ε. Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
M – E	Μελέτη / κατασκευή έργων ανάδειξης των παραδοσιακών λιθόστρωτων μονοπατιών και των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της Π.Ε. Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
M – E	Αποκατάσταση του αρχαίου θεάτρου Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη / κατασκευή έργων ανάδειξης του κάστρου της Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Δημιουργία αρχαιολογικού μουσείου στην πόλη της Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Ανάδειξη / ανάπλαση της παλιάς πόλης της Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Κατασκευή τελεφερίκ στην παραλία των Εγκρεμνών, έργων πρόσβασης και χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M	Μελέτη για αναπλάσεις των παραδοσιακών οικισμών (Σύβοτα, Άγιος Νικήτας)	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Εφορείας Αρχαιοτήτων	Μακροπρόθεσμο	ΥΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Μουσείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Θεραπευτηρίου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Νοσοκομείου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Μονάδων Κοινωνικής Πρόνοιας	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή ΑΕΙ	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή ερευνητικού κέντρου	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή στέγασης του ιστορικού αρχείου της Λευκάδας (ΓΑΚ) σε νέο χώρο	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή προξενείου	Μακροπρόθεσμο	ΥΠ. ΕΞ.	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή κέντρου υγείας	Μακροπρόθεσμο	ΥΠ. ΥΓΕΙΑΣ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή συμβουλευτικών σταθμών επιτόκων – βρεφών	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή γεροντικών στεγών – ΚΑΠΗ – ΚΗΦΗ	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή πνευματικού κέντρου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή ειρηνοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή πταισματοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή υποθηκοφυλακείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή αγρονομείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή δασαρχείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Ανάπλαση της παλιάς πόλης της Λευκάδας και της εισόδου της	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή θαλάσσιου Αθλητικού Πόλου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Ανάπλαση των τουριστικά ανεπτυγμένων περιοχών στις χωρικές ενότητες μαζικού	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
	τουρισμού			
M – E	Αναπλάσεις των παραδοσιακών και αξιόλογων οικισμών (Εγκλουβή, Δρυμώνας, κτλ.)	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Αναπλάσεις των οικισμών των μικρών νησιών Καλάμου και Καστού	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Ανάπτυξη σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων ήπιας μορφής στους ορεινούς φθίνοντες οικισμούς και αξιοποίηση των εγκαταλελειμμένων οικισμών Ρεκατσινάτα, Παλιοί Καρυώτες, Αγ. Βασίλειος και Παλιό Κομηλιό, για ήπια τουριστική ανάπτυξη	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Έργα βελτιώσεων και παρεμβάσεων στην ασφάλεια και τον εξοπλισμό στο οδικό δίκτυο του νησιού της Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Έργα αναβάθμισης – βελτίωσης της οδού Επισκοπή – Κάλαμος στον Κάλαμο	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Έργα αναβάθμισης – βελτίωσης της οδού Σαρακήνικο – Καστός στον νησί Καστό	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Επέκταση της μαρίνας Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Επέκταση και αναβάθμιση των τουριστικών καταφυγίων / αγκυροβολίων Νυδριού, Βασιλικής, Περιγιαλίου, (διαχωρισμός της λειτουργίας τους από τα αλιευτικά καταφύγια)	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Εκσυγχρονισμός των μικρών τουριστικών – αλιευτικών καταφυγίων Νικιάνας – Λυγιάς	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Κατασκευή τουριστικού καταφυγίου στον Αγ. Νικήτα	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Διατήρηση και αναβάθμιση των λιμενικών υποδομών εξυπηρέτησης Ε/Γ – Ο/Γ πλοίων στα λιμάνια της Βασιλικής και του Νυδριού (εξυπηρέτηση μικρών κρουαζιερόπλοιων)	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Ολοκλήρωση του έργου διαπλάτυνσης και εκβάθυνσης του διαύλου Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Αντικατάσταση της πλωτής γέφυρας της Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Βελτίωση και επέκταση των αλιευτικών / τουριστικών καταφυγίων Επισκοπής και Καλάμου της νήσου Καλάμου	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Επέκταση της προβλήτας εξυπηρέτησης φέρυ-μπωτ στο λιμάνι της Επισκοπής	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Έργα βελτίωσης στο λιμάνι του Καστού	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Έργα βελτίωσης στο λιμάνι Σαρακήνικο Καστού	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Αναβάθμιση της Γραμμής Μεταφοράς Ενέργειας 150kV Άκτιο –Λευκάδα – Αργοστόλι	Μεσοπρόθεσμο	ΔΕΗ	-
E	Επέκταση των ευρυζωνικών δικτύων στην ενδοχώρα της Λευκάδας και στα μικρά κατοικημένα νησιά Κάλαμος και Καστός	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων σε όλους τους χείμαρρους της Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Αντικατάσταση του κεντρικού αγωγού ύδρευσης από τις Πηγές Αγίου Γεωργίου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Επισκευή της λιμνοδεξαμενής Καρυάς	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	200.000 €
E	Κατασκευή των απαραίτητων εγγειοβελτιωτικών έργων (αποστραγγιστικά έργα στον	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
	Κάμπος, αναδασμός)			
Ε	Προώθηση της κατασκευής νέων ταμιευτήρων νερού στο οροπέδιο της Εγκλουβής και στον κάμπος της Βασιλικής	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Μελέτη και κατασκευή αρδευτικών και αποστραγγιστικών δικτύων στην Π.Ε. Λευκάδας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Βελτίωση και εκσυγχρονισμός των Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή ΕΕΛ στις Δημοτικές Ενότητες Καρυάς και Αφακιωτών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή 2 ΣΜΑ στη Λευκάδα	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	600.000 €

Δήμος Μεγανησίου

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
M	Αναθεώρηση ΣΧΟΟΑΠ Μεγανησίου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	30.000 €
M	Μελέτη Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Μεγανησίου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	100.000 €
M	Μελέτη για τη δημιουργία καταδυτικού πάρκου	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	20.000 €
E	Λιμενικά έργα υποδομής για το καταδυτικό πάρκο	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	25.000 €
M	Μελέτη αξιοποίησης και ανάδειξης όλων των πολιτιστικών μνημείων και στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς του Δήμου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή κέντρου υγείας	Μακροπρόθεσμο	ΥΠ. ΥΓΕΙΑΣ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή συμβουλευτικών σταθμών επιτόκων – βρεφών	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή γεροντικών στεγών – ΚΑΠΗ – ΚΗΦΗ	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή πνευματικού κέντρου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή ειρηνοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή πταισματοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή υποθηκοφυλακείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή αγρονομείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή δασαρχείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Έργα αναβάθμισης – βελτίωσης της οδού Βαθύ – Κατωμέρι – Σπαρτοχώρι	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Έργα εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης του λιμένα Βαθέως	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Έργα εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης του λιμανιού του Αθερινού	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Έργα εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης του λιμένα Σπήλιου	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Εγκαταστάσεις υδατοδρομίου σε έναν από τους τρεις λιμένες (Βαθέως, Αθερινού ή Σπήλιου)	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	20.000 €
M – E	Μελέτη / κατασκευή ελικοδρομίου στο Μεγανήσι	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Ευρυζωνικών δικτύων τηλεπικοινωνιών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Κατασκευή ΕΕΛ και δικτύου αποχέτευσης στο Δήμο Μεγανησίου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	2.000.000 €
M – E	Περιβαλλοντική αποκατάσταση του ΧΥΤΑ Μεγανησίου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	1.500.000 €
M – E	Κατασκευή ΣΜΑ	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	300.000 €

Δήμος Κεφαλονιάς

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
ΜΔ	Οριοθέτηση της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΑΑΤ	-
ΜΔ	Καθορισμός και οριοθέτηση λατομικών περιοχών σύμφωνα με τον Ν. 4001/2011	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
ΜΔ	Σύσταση επιτροπής ελέγχου για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων στις λατομικές μονάδες	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
ΜΔ	Λήψη μέτρων για την επεξεργασία των λυμάτων των ξενοδοχείων στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές και ιδιαίτερα στη Σκάλα όπου εντοπίζεται ιδιαίτερο πρόβλημα	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
Μ	Σύνταξη του Γ.Π.Σ. του Δήμου Κεφαλονιάς	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	1.200.000 €
Μ	Αναθεώρηση του Π.Δ. της ΖΟΕ Αργοστολίου και Ληξουρίου	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΕΚΑ	50.000 €
Μ	Αναθεώρηση του Π.Δ. της ΖΟΕ Ληξουρίου	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΕΚΑ	50.000 €
Μ	Μελέτη ΠΕΧΠ Νήσου Κεφαλονιάς		ΥΠΕΚΑ	150.000 €
Μ	Πολεοδομική Μελέτη για τη δημιουργία Επιχειρηματικού Πάρκου βιοτεχνίας – βιομηχανίας και χονδρεμπορίου στον περιαστικό χώρο του Αργοστολίου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
Μ	Πολεοδομική Μελέτη ενδιάμεσου βαθμού οργάνωσης υποδοχέων μεταποιητικών μονάδων στην περιοχή του Ληξουρίου και στην Σάμη	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	400.000 €
Μ – Ε	Μελέτη και κατασκευή δημοτικών σφαγείων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	1.000.000 €
Μ	Μελέτη για τη δημιουργία καταδυτικού πάρκου	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	20.000 €
Ε	Λιμενικά έργα υποδομής για το καταδυτικό πάρκο	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	25.000 €
Μ – Ε	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Βόρειας και Δυτικής Κεφαλονιάς	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	100.000 €
Μ – Ε	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Κεντρικής και Νότιας Κεφαλονιάς	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	100.000 €
Μ	Σύνταξη δασικού κτηματολογίου	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
Μ	Μελέτη προστασίας και ανάδειξης του θαλάσσιου περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητάς του, των παράκτιων οικοσυστημάτων Κεφαλονιάς	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
Μ	Μελέτη χάραξης αιγιαλού και παραλίας σε ολόκληρο το νησί	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη δημιουργίας σπηλαιολογικού πάρκου - γεωπάρκου στην περιοχή της Σάμης	Μεσοπρόθεσμο	ΕΦ. ΑΡΧ.	-
Μ – Ε	Μελέτη ανάδειξης των αρχαιολογικών χώρων και ένταξή τους ως επισκέψιμους πόλους για τους τουρίστες κρουαζιέρας	Μεσοπρόθεσμο	ΕΦ. ΑΡΧ.	-
Μ – Ε	Μελέτη ανάδειξης και αξιοποίησης των εγκαταλελειμμένων οικισμών Παλαιά Φάρσα, Παλαιά Βλαχάτα, Βαλσαμάτα, Ταρκασάτα	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ	Πολεοδομική μελέτη και Πρ. Εφαρμογής στην περιοχή β' κατοικίας Λάσση	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
Μ	Πολεοδομική μελέτη με επιβολή ειδικών όρων δόμησης στις εκτός σχεδίου περιοχές Σκάλας, στους Λετανούς Ληξουρίου και στη βόρεια Κεφαλονιά	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
M	Μελέτη επέκτασης του λιμένα κρουαζιερόπλοιων στο Αργοστόλι	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
M	Εκπόνηση μελέτης master plan για τον λιμένα της Σάμης	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
M	Μελέτη εκπόνησης για την επέκταση του αεροδρομίου	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΑ	-
M – E	Μελέτη – κατασκευή ελικοδρομίου στην ενδοχώρα της Κεφαλονιάς	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΑ	50.000 €
M	Μελέτη νέων Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M	Χωροθέτηση υποδοχέων μπαζών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Κατασκευή μονάδων ανακύκλωσης των οικοδομικών υλικών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Έργα υλοποίησης δράσεων και αποκατάστασης των περιοχών σε κρίση μετά τους σεισμούς σύμφωνα με μελέτη ΠΕΧΠ	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Έργα αντιμετώπισης των κατολισθητικών φαινομένων της Π.Ε. Κεφαλληνίας	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	300.000 €
M – E	Έργα βελτίωσης – αξιοποίησης των μονοπατιών του Αίνου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	250.000 €
ΜΔ / E	Έργα – δράσεις προστασίας των επιφανειακών αποδεκτών από τα λύματα, τα φυτοφάρμακα, τα υπολείμματα ελαστικών, κτλ		Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Κατασκευή σπηλαιολογικού πάρκου - γεωπάρκου στην περιοχή της Σάμης	Μεσοπρόθεσμο	ΕΦ. ΑΡΧ.	-
E	Έργα ανάδειξης των αρχαιολογικών χώρων και ένταξή τους ως επισκέψιμους πόλους για τους τουρίστες κρουαζιέρας	Μεσοπρόθεσμο	ΕΦ. ΑΡΧ.	-
E	Έργα ανάδειξης και αξιοποίησης των εγκαταλελειμμένων οικισμών Παλαιά Φάρσα, Παλαιά Βλαχάτα, Βαλσαμάτα, Ταρκασάτα	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή ΑΕΙ	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Μουσείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Ερευνητικού κέντρου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή κέντρου σεισμολογίας	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή προξενείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή σταδίου – αθλητικού κέντρου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή κέντρου υγείας	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή συμβουλευτικών σταθμών επιτόκων – βρεφών	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή γεροντικών στεγών – ΚΑΠΗ – ΚΗΦΗ	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή πνευματικού κέντρου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή ειρηνοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή πταισματοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή υποθηκοφυλακείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή αγρονομείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή δασαρχείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Έργα ανάπτυξης των οικισμών Άσσου και Φισκάρδου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Έργα ανάπτυξης των παραδοσιακών οικισμών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
M – E	Μελέτη – Έργα αποκατάστασης των περιοχών σε κρίση μετά τους σεισμούς	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Έργα βελτιώσεων και παρεμβάσεων στην ασφάλεια και τον εξοπλισμό στο οδικό δίκτυο του νησιού της Κεφαλονιάς	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη νέου λιμένα με εγκαταστάσεις κρουαζιερόπλοιων στο Αργοστόλι	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή των έργων του επιβατικού και εμπορικού τμήματος του λιμένα Αργοστολίου	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή μαρίνας στο Φισκάρδο	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή μαρίνας στο Κάτω Κατελειό	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Εκσυγχρονισμός και επέκταση του τουριστικού αγκυροβολίου στον Πόρο	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.500.000 €
E	Κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου στην Παλλική	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.500.000 €
E	Βελτίωση και έργα προστασίας από τους βόρειους ανέμους του λιμανιού στον Άσσο	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.500.000 €
E	Κατασκευή τουριστικού – αλιευτικού καταφυγίου στον Αθήρα	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.500.000 €
E	Κατασκευή υδατοδρομίου στο λιμένα Αργοστολίου	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	40.000 €
E	Κατασκευή υδατοδρομίου στο λιμένα Σάμης	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	40.000 €
E	Αναβάθμιση της Γραμμής Μεταφοράς Ενέργειας Άκτιο –Λευκάδα – Αργοστόλι	Μεσοπρόθεσμο	ΔΕΗ	-
E	Κατασκευή νέου Υ/Σ Κεφαλονιά II	Μεσοπρόθεσμο	ΔΕΗ	-
E	Επέκταση των ευρυζωνικών δικτύων στην ενδοχώρα της Κεφαλονιάς	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Λιμνοδεξαμενής Γριζάτων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Λιμνοδεξαμενής Πατρικάτων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Λιμνοδεξαμενής Κατελειού	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Λιμνοδεξαμενής Λυχνιάς	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Λιμνοδεξαμενής Μονοπολάτων– Χοχλιάς	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Λιμνοδεξαμενής Βαλεριάνου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Φράγματος Κατωγής	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	1.500.000 €
E	Κατασκευή μικρών ορεινών φραγμάτων και έργων εμπλουτισμού του υδροφόρου ορίζοντα	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	2.500.000 €
E	Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων στην περιοχή Σιμωτάτων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
E	Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων στην περιοχή Αγ. Ευφημίας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
E	Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων στην περιοχή Καραβόμυλος	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
E	Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων στην περιοχή Τζανάτα	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
E	Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων στην περιοχή Περατάτα	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
E	Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων στην περιοχή Βαλσαμάτα	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
E	Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων στην περιοχή Ληξούρι	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
E	Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων στην περιοχή Νύφιο	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
E	Κατασκευή λιμνοδεξαμενής ή φράγματος για την υδροδότηση του Αργοστολίου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
Ε	Κατασκευή λιμνοδεξαμενής ή φράγματος για την υδροδότηση του Ληξουρίου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
Ε	Κατασκευή εγγειοβελτιωτικών έργων στην Παλική	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Αντικατάσταση όλων των παλιών δικτύων ύδρευσης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή νέων Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή υποδομών για την παραγωγή βιοαερίου στον ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-

Δήμος Ιθάκης

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
Μ	Ολοκλήρωση του ΣΧΟΟΑΠ Ιθάκης	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	30.000 €
ΜΔ	Οριοθέτηση της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης.	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΑΑΤ	-
ΜΔ	Καθορισμός και οριοθέτηση λατομικών περιοχών σύμφωνα με τον Ν. 4001/2011	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
Μ	Μελέτη για τη δημιουργία καταδυτικού πάρκου	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	20.000 €
Ε	Λιμενικά έργα υποδομής για το καταδυτικό πάρκο	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	25.000 €
Μ – Ε	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Ιθάκης	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	100.000 €
Μ – Ε	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Εχινάδων Νήσων	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	100.000 €
Μ	Μελέτη προστασίας του δάσους Περαχωρίου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	75.000 €
Μ	Μελέτη ανάδειξης και αξιοποίησης των μονοπατιών Δήμου Ιθάκης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	100.000 €
Μ	Πολεοδομική Μελέτη επέκτασης οικισμού Βαθύ	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	400.000 €
Μ	Εκπόνηση μελέτης για την κατασκευή προβλήτας εξυπηρέτησης κρουαζιερόπλοιων στο Βαθύ	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
Μ	Μελέτη χωροθέτησης υδατοδρομίου στο Βαθύ	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	20.000 €
Μ	Χωροθέτηση υποδοχέα μπάζων σε συνδυασμό με την λειτουργία στο χώρο αυτό μονάδας ανακύκλωσης των οικοδομικών υλικών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Έργα βελτιώσεων και παρεμβάσεων στην ασφάλεια και τον εξοπλισμό στο οδικό δίκτυο του νησιού της Ιθάκης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Έργα για την αντιμετώπιση της διάβρωσης των ακτών στον Πίσω Αετό	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	150.000 €
Ε	Έργα ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου Αγίου Αθανασίου	Μεσοπρόθεσμο	ΕΦ. ΑΡΧ.	-
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή κέντρου υγείας	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή συμβουλευτικών σταθμών επιτόκων – βρεφών	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή γεροντικών στεγών – ΚΑΠΗ – ΚΗΦΗ	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή πνευματικού κέντρου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή ειρηνοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή πταισματοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή υποθηκοφυλακείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη – Κατασκευή αγρονομείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Ανάπλαση των αξιόλογων και παραδοσιακών οικισμών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Ολοκλήρωση των έργων στο λιμάνι του Πισαετού	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
Ε	Κατασκευή προβλήτας εξυπηρέτησης κρουαζιερόπλοιων στο Βαθύ	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
Ε	Έργα εκσυγχρονισμού και επέκτασης του τουριστικού αγκυροβολίου στο Βαθύ	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.000.000 €

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
Ε	Έργα εκσυγχρονισμού και επέκτασης του επιβατικού λιμένα στο Βαθύ	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
Ε	Έργα στο λιμάνι Φρικών	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
Ε	Χωροθέτηση υποδοχέων μπαζών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή μονάδων ανακύκλωσης των οικοδομικών υλικών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Έργα εγκατάστασης υδατοδρομίου στο Βαθύ	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	20.000 €
Ε	Επέκταση των ευρυζωνικών δικτύων στους οικισμούς της Ιθάκης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Λιμνοδεξαμενή Ανωγής	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
Ε	Επισκευές και κατασκευή νέων ομβροδεξαμενών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Αξιοποίηση και διαμόρφωση πηγών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Προμήθεια και εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης θαλασσινού νερού	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Υδρομάστευση γλυκών νερών που εκβάλουν σε θαλάσσια περιοχή	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή των έργων ΕΕΛ και αποχετευτικού δικτύου του Βαθέως	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-

Δήμος Ζακύνθου

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
ΜΔ	Οριοθέτηση της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης.	Μακροπρόθεσμο	ΥΠΑΑΤ	-
ΜΔ	Καθορισμός και οριοθέτηση λατομικών περιοχών σύμφωνα με τον Ν. 4001/2011	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	-
Μ	Σύνταξη του Γ.Π.Σ. του Δήμου Ζακύνθου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	1.000.000 €
Μ	Πολοδομική Μελέτη για τη δημιουργία Επιχειρηματικού Πάρκου βιοτεχνίας – βιομηχανίας και χονδρεμπορίου στον περιαστικό χώρο της Ζακύνθου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
Μ	Πολοδομική Μελέτη ενδιάμεσου βαθμού οργάνωσης υποδοχέων μεταποιητικών μονάδων στο Καταστάρι	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	500.000 €
Μ – Ε	Μελέτη και κατασκευή δημοτικών σφαγείων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	1.000.000 €
Μ	Μελέτη για τη δημιουργία καταδυτικού πάρκου στην περιοχή του Κερίου	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	20.000 €
Μ	Μελέτη κατασκευής ενυδρείου, στο πλαίσιο του οποίου θα λειτουργεί κέντρο αποθεραπείας των τραυματισμένων θαλάσσιων χελωνών	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
Μ – Ε	Μελέτη ανάδειξης Οικοπολιτιστικής Διαδρομής Ζακύνθου	Μεσοπρόθεσμο	ΠΙΝ	100.000 €
Μ	Μελέτη τροποποίησης του Π.Δ. προστασίας του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Λαγανά	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΕΚΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη και έργα ανάπλασης της παραλίας Αργασίου για την αντιμετώπιση της διάβρωσης των ακτών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	200.000 €
Μ – Ε	Μελέτη και έργα ανάδειξης και αξιοποίησης της πλαζ του ΕΟΤ στη Ζάκυνθο και της παραλίας των Αλυκών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη προστασίας και έργα ανάδειξης των εγκαταλελειμμένων οικισμών λόγω των σεισμών της ορεινής Ζακύνθου εφόσον κριθούν γεωλογικά κατάλληλα για ήπια τουριστική ανάπτυξη	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ – Ε	Μελέτη και έργα ενοποίησης και ανάπλασης της παραλιακής ζώνης από το Κρυονέρι έως και το Αργάσι	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ	Μελέτη προστασίας, ανάδειξης και αξιοποίησης των Αλυκών Ζακύνθου για ήπια τουριστική ανάπτυξη και αναψυχή	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ	Μελέτη διερεύνησης ανάδειξης και αξιοποίησης των ενάλιων αρχαιοτήτων στον Αλικανά	Μεσοπρόθεσμο	ΕΦ. ΑΡΧ.	-
Μ	Μελέτη ένταξης σε οικοπολιτιστικές διαδρομές των ορεινών φθινόντων οικισμών, των αξιόλογων οικισμών Κυψέλη, Τραγάκι και τα τριών οικισμών Γερακαρίων, καθώς και των εγκαταλελειμμένων οικισμών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ	Πολοδομική μελέτη με επιβολή ειδικών όρων δόμησης στην παραθεριστική κατοικία	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
	- Βολίμες και Κερί			
M – E	Μελέτη και έργα βιοκλιματικής ανάπλασης του πολεοδομικού κέντρου της πόλης της Ζακύνθου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη και έργα ανάπλασης των περιοχών Καμινίων και Μπόχαλης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη και έργα ανάπλασης της περιοχής του Αγίου Χαραλάμπη	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M	Μελέτη χωροθέτησης νέας λιμενικής υποδομής στο Πόρτο Βρώμη για τη δημιουργία τουριστικού και αλιευτικού καταφυγίου	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.000.000 €
M – E	Μελέτη – κατασκευή ελικοδρομίου στην ενδοχώρα της Ζακύνθου	Μεσοπρόθεσμο	ΥΠΑ	500.000 €
M	Μελέτη διερεύνησης κατασκευής ΕΕΛ στην περιοχή των Αλυκών με πρόβλεψη υποδοχής βοθρολυμάτων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M	Χωροθέτηση υποδοχέων μπαζών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Κατασκευή μονάδων ανακύκλωσης των οικοδομικών υλικών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Έργα βελτιώσεων και παρεμβάσεων στην ασφάλεια και τον εξοπλισμό στο οδικό δίκτυο του νησιού της Ζακύνθου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Λιμενικά έργα υποδομής για το καταδυτικό πάρκο Κερίου	Μακροπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	25.000 €
E	Κατασκευή ενυδρείου στον κόλπο του Λαγανά	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
E	Έργα ανάπλασης της παραλίας Αργασίου για την αντιμετώπιση της διάβρωσης των ακτών	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Έργα οικοπολιτιστικού δικτύου ποδηλατοδρόμων στις γεωργικές εκτάσεις της Ζακύνθου κατά μήκος του υφιστάμενου αγροτικού δικτύου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή ΑΕΙ	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Ερευνητικού κέντρου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Θεραπευτηρίου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή Μουσείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή κέντρου υγείας	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή συμβουλευτικών σταθμών επιτόκων – βρεφών	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή γεροντικών στεγών – ΚΑΠΗ – ΚΗΦΗ	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή πνευματικού κέντρου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή ειρηνοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή πταισματοδικείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή υποθηκοφυλακείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή αγρονομείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
M – E	Μελέτη – Κατασκευή δασαρχείου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
E	Υλοποίηση των έργων αναπλάσεων που προβλέπονται από τις σχετικές μελέτες για την οδό Λομβάρδου και την περιοχή πλατεία Σολωμού – Λ. Δημοκρατίας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
Ε	Έργα βελτιώσεων και παρεμβάσεων στην ασφάλεια και τον εξοπλισμό στο οδικό δίκτυο του νησιού της Ζακύνθου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή της προβλήτας κρουαζιερόπλοιων και της προβλήτας εξυπηρέτησης υδροπλάνων (master plan)	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	-
Ε	Κατασκευή σύγχρονης μαρίνας στη Ζάκυνθο, με επέκταση της υφιστάμενης	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	3.500.000 €
Ε	Ολοκλήρωση των έργων στο λιμάνι Αγ. Νικολάου Βολιμών	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.000.000 €
Ε	Κατασκευή των έργων στο λιμάνι του Κερίου	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.000.000 €
Ε	Αναβάθμιση επέκταση και εκσυγχρονισμός του αλιευτικού καταφυγίου Τσιλιβή για την εξυπηρέτηση σκαφών αναψυχής	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.000.000 €
Ε	Αναβάθμιση επέκταση και εκσυγχρονισμός του αλιευτικού καταφυγίου Τραγακίου για την εξυπηρέτηση σκαφών αναψυχής	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.000.000 €
Ε	Αναβάθμιση επέκταση και εκσυγχρονισμός του αλιευτικού καταφυγίου Κυψέλης για την εξυπηρέτηση σκαφών αναψυχής	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.000.000 €
Ε	Αναβάθμιση επέκταση και εκσυγχρονισμός του αλιευτικού καταφυγίου Γερακαρίου για την εξυπηρέτηση σκαφών αναψυχής	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.000.000 €
Ε	Αναβάθμιση επέκταση και εκσυγχρονισμός του αλιευτικού καταφυγίου Αλικανά για την εξυπηρέτηση σκαφών αναψυχής	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.000.000 €
Ε	Αναβάθμιση επέκταση και εκσυγχρονισμός του αλιευτικού καταφυγίου Κατασταρίου για την εξυπηρέτηση σκαφών αναψυχής	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	1.000.000 €
Ε	Έργα βελτίωσης του λιμενίσκου στη νήσο Σταμφάνι του συμπλέγματος Στροφάδων Νήσων	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	500.000 €
Ε	Έργα χωροθέτηση υδατοδρομίου στον λιμένα της Ζακύνθου	Μεσοπρόθεσμο	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	25.000 €
Ε	Κατασκευή του νέου Υ/Σ Ζάκυνθος II	Μεσοπρόθεσμο	ΔΕΗ	-
Ε	Επέκταση των ευρυζωνικών δικτύων στους οικισμούς της Ζακύνθου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή μικρών φραγμάτων και έργων εμπλουτισμού του υδροφόρου ορίζοντα	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Συντήρηση του υδρευτικού δικτύου και αντικατάσταση του Κεντρικού Αγωγού Αγ.Λέοντας - Έξω Χώρα-Κοιλιωμένος – Αγαλάς	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Συντήρηση του υδρευτικού δικτύου και αντικατάσταση του Κεντρικού Αγωγού Υδροδότησης Πόλης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Συντήρηση του υδρευτικού δικτύου και αντικατάσταση του Κεντρικού Αγωγού από Πηγαδάκια έως Κεντρική Δεξαμενή Κ. Γερακαρίου – Φρ. Καλιθέας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Συντήρηση του υδρευτικού δικτύου και αντικατάσταση του Κεντρικού Αγωγού από Νταμάρι Τσίπου Δ.Δ. Λιθακίας έως την Κεντρική Δεξαμενή του Δήμου Ζακυνθίων στην Μπόχαλη	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή του αγωγού Υδροδότησης του κλάδου Αγ.Μαρίνα – Λούχα – Αγ. Λέοντας	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Κατασκευή έργων λιμνοδεξαμενών και φραγμάτων στα ρέματα και τους χείμαρρους	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-

Είδος	Μέτρα – Δράσεις Θεσμικού Χαρακτήρα / Μελέτες – Έργα	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Προϋπολογισμός
	της ορεινής Ζακύνθου (περιοχή Ρίζας)			
Ε	Επανεξέταση της υλοποίησης των λιμνοδεξαμενών στις θέσεις Ρωμίρι και Φιολίτη σε συνδυασμό με την υλοποίηση των δικτύων άρδευσης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Διάνοιξη Νέων Γεωτρήσεων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Αντικατάσταση αμιαντοσωλήνων σε όλο το δίκτυο της Ζακύνθου	Μακροπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Προμήθεια συστημάτων επεξεργασίας νερού στο Δήμο Ζακύνθου	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Εκσυγχρονισμός και επέκταση των ΕΕΛ Ζακύνθου με πρόβλεψη υποδοχής βοηρολυμάτων και των απαιτούμενων δικτύων αποχέτευσης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Ολοκλήρωση Αποχετευτικού Δικτύου Κεντρικής και Βόρειας Πόλης	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Εκσυγχρονισμός και επέκταση των ΕΕΛ Καλαμακίου με πρόβλεψη υποδοχής βοηρολυμάτων	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Μ	Τεχνικοοικονομική μελέτη διερεύνησης της βέλτιστης λύσης για την επεξεργασία των λυμάτων της παραλιακής περιοχή από το Αργάσι μέχρι το Βασιλικό	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-
Ε	Χωροθέτηση νέου κυττάρου ΧΥΤΥ σε συνδυασμό με την περιβαλλοντική αποκατάσταση και παρακολούθηση (monitoring) του χώρου του υφιστάμενου ΧΥΤΑ	Μεσοπρόθεσμο	Α' ΒΑΘΜΙΟΣ ΟΤΑ	-

10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ - ΧΑΡΤΩΝ

Στο παρόν παράρτημα επισυνάπτονται οι πίνακες και η μεθοδολογία προβολής του πληθυσμού του ΑΕΠ κατά κεφαλή και της απασχόλησης που αναφέρονται στα τρία εναλλακτικά σενάρια του κεφαλαίου 5 της παρούσας Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του αναθεωρούμενου ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ.

Πληθυσμός

Για την προβολή του πληθυσμού της Περιφέρειας στο έτος – στόχο 2030 χρησιμοποιείται ως έτος βάσης, το έτος της τελευταίας απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ., το 2011 και χρησιμοποιείται ο Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (ΜΕΡΜ) του πληθυσμού την τελευταία 20ετία 1991 – 2011. Ο ΜΕΡΜ (ρ) υπολογίζεται από τον εξής τύπο: $\rho = ((\Pi_{2011}/\Pi_{1991})^{1/20}) - 1$. Εφαρμόζοντας τον τύπο αυτό στον μόνιμο πληθυσμό της Περιφέρειας, αλλά και του κάθε Δήμου ξεχωριστά προκύπτουν τα μεγέθη του επόμενου πίνακα.

Πίνακας 10.1 – Μόνιμος πληθυσμός 1991, 2001, 2011 και ΜΕΡΜ 1991 - 2011

Περιφέρεια / Δήμοι	Πληθυσμός			ΜΕΡΜ 91 - 11
	1991	2001	2011	
Περιφέρεια	189.338	209.608	206.470	0,00434046
Δήμος Κέρκυρας	101.236	108.652	101.080	-7,71041E-05
Δήμος Παξών	2.225	2.429	2.220	-0,00011248
Δήμος Λευκάδας	19.859	20.894	22.710	0,006729948
Δήμος Μεγανησίου	1.084	994	1.040	-0,002069715
Δήμος Ιθάκης	3.185	3.212	3.180	-7,85515E-05
Δήμος Κεφαλονιάς	29.167	34.544	35.590	0,010001018
Δήμος Ζακύνθου	32.582	38.883	40.650	0,011123352

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Η προβολή του πληθυσμού με τη μεθοδολογία που περιγράφεται στη συνέχεια γίνεται για το έτος 2031 που αποτελεί έτος απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. αντί του έτους 2030 που είναι ο στόχος της μελέτης (15ετία), ώστε σε μια πιθανή μετέπειτα αξιολόγηση να είναι συγκρίσιμα τα στοιχεία της απογραφής με τις προβλέψεις της παρούσας μελέτης. Για την προβολή του πληθυσμού χρησιμοποιείται ο ακόλουθος τύπος:

$$\Pi_{2031} = \Pi_{2011} * (1 + \alpha + \rho)^{20}, \text{ όπου:}$$

$\Pi_{2011 - 31}$, είναι ο πληθυσμός του 2011 και του 2031,

ρ είναι ο Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής της εικοσαετίας 1991 – 2011 και

α είναι ο συντελεστής με τον οποίο σταθμίζεται ο ΜΕΡΜ με βάση τις παραδοχές που περιγράφονται στη μελέτη αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΙΝ για κάθε σενάριο ξεχωριστά σύμφωνα με το οποίο προκύπτουν οι εξής εκτιμήσεις πληθυσμού για κάθε ένα από τα τρία περιγραφόμενα σενάρια:

Πίνακας 10.2 – Προβολή μόνιμου πληθυσμού της ΠΙΝ στο 2031 (σενάριο τάσεων)

Περιφέρεια / Δήμοι	2011	Σενάριο τάσεων	Μεταβολή 11 – 31 (%)
		2031	
Περιφέρεια	206.470	227.426	10,1%
Δήμος Κέρκυρας	101.080	100.924	-0,2%
Δήμος Παξών	2.220	2.215	-0,2%
Δήμος Λευκάδας	22.710	25.970	14,4%
Δήμος Μεγανησίου	1.040	998	-4,1%
Δήμος Ιθάκης	3.180	3.175	-0,2%
Δήμος Κεφαλονιάς	35.590	43.427	22,0%
Δήμος Ζακύνθου	40.650	50.716	24,8%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 10.3 – Προβολή μόνιμου πληθυσμού της ΠΙΝ στο 2031 (αισιόδοξο σενάριο)

Περιφέρεια / Δήμοι	2011	Αισιόδοξο σενάριο		Μεταβολή 11 – 31 (%)
		2021	2031	
Περιφέρεια	206.470	220.547	232.943	12,8%
Δήμος Κέρκυρας	101.080	102.938	103.374	2,3%
Δήμος Παξών	2.220	2.260	2.269	2,2%
Δήμος Λευκάδας	22.710	24.748	26.596	17,1%
Δήμος Μεγανησίου	1.040	1.038	1.048	0,8%
Δήμος Ιθάκης	3.180	3.238	3.252	2,3%
Δήμος Κεφαλονιάς	35.590	40.060	44.471	25,0%
Δήμος Ζακύνθου	40.650	46.265	51.933	27,8%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 10.4 – Προβολή μόνιμου πληθυσμού της ΠΙΝ στο 2031 (απαισιόδοξο σενάριο)

Περιφέρεια / Δήμοι	2011	Απαισιόδοξο σενάριο		Μεταβολή 11 – 31 (%)
		2021	2031	
Περιφέρεια	206.470	215.775	225.847	9,4%
Δήμος Κέρκυρας	101.080	100.699	100.220	-0,9%
Δήμος Παξών	2.220	2.211	2.200	-0,9%
Δήμος Λευκάδας	22.710	24.213	25.790	13,6%
Δήμος Μεγανησίου	1.040	1.016	991	-4,7%
Δήμος Ιθάκης	3.180	3.168	3.153	-0,9%
Δήμος Κεφαλονιάς	35.590	39.197	43.127	21,2%
Δήμος Ζακύνθου	40.650	45.270	50.366	23,9%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ομάδα μελέτης

ΑΕΠκκ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε επίπεδο ΠΙΝ αυξάνεται κατ' έτος την τετραετία 2005 – 2008, ενώ την επόμενη τριετία 2009 - 2011 (έναρξη συνεπειών κρίσης) μειώνεται σημαντικά και ειδικά το 2011 πέφτει σε επίπεδα χαμηλότερα του 2005.

Πίνακας 10.5 – ΑΕΠκκ 2005 - 2011

ΑΕΠκκ σε ευρώ	2005	2006*	2007*	2008*	2009*	2010	2011	Μεταβολή 05 - 11
Περιφέρεια Ιόνιων Νησιών	18.318	19.405	20.791	21.259	20.480	19.273	17.676	-3,5%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Ακολουθώντας την ίδια ακριβώς μεθοδολογία και δεχόμενοι τις ίδιες παραδοχές που έγιναν για την προβολή του πληθυσμού, γίνεται η προβολή του ΑΕΠκκ σε τρία σενάρια, των τάσεων, το αισιόδοξο και το απαισιόδοξο σενάριο.

Πίνακας 10.6 – Προβολή ΑΕΠκκ της ΠΙΝ και ανά Π.Ε. για το 2031 (σενάριο τάσεων)

ΑΕΠκκ σε ευρώ	ΜΕΡΜ 05 - 11	Σενάριο τάσεων
		2031
Περιφέρεια Ιόνιων Νησιών	-0,00592	15.697

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Συνεπώς στο σενάριο των τάσεων το 2031 το ΑΕΠκκ παρουσιάζει σημαντική πτώση 11% περίπου σε επίπεδο περιφέρειας.

Πίνακας 10.7 – Προβολή ΑΕΠκκ της ΠΙΝ και ανά Π.Ε. για το 2031 (απαισιόδοξο και αισιόδοξο σενάριο)

ΑΕΠκκ σε ευρώ	ΜΕΡΜ 05 - 11	Αισιόδοξο σενάριο		Απαισιόδοξο σενάριο	
		2021	2031	2021	2031
Περιφέρεια Ιόνιων Νησιών	-0,00592	18.411	23.356	17.167	19.743

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Απασχόληση

Πίνακας 10.8 – Σενάρια πρόβλεψης απασχολούμενων στο έτος στόχο 2030

2001			2011			ΜΕΡΜ 01 - 11		
Π	Δ	Τ	Π	Δ	Τ	Π	Δ	Τ
14.514	13.587	49.559	14.835	12.266	62.762	0,0021 9	- 0,01018	0,0239 0
Σενάριο τάσεων 2030			Αισιόδοξο Σενάριο 2030			Απαισιόδοξο Σενάριο 2030		
Π	Δ	Τ	Π	Δ	Τ	Π	Δ	Τ
15.465	10.100	98.308	16.680	14.004	99.408	14.608	9.534	96.499

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Π: Πρωτογενής τομέας

Δ: Δευτερογενής τομέας

Τ: Τριτογενής τομέας